



CHRONOLOGIA

HISTORIA

Gloria sua

Vobis atque Aliis

NOBILISSIMO COLLEGIO NOBILIVM PARMENSI.
A. Sereniss. Duce RANVTIO I. FARNESIO erecto
et sub Protectione Sereniss. Ducis RANVTY II. FARNESII
Nunc Maximè Numero, et Disciplina Efflorescenti.





CHRONOLOGIÆ REFORMATÆ

TOMVS SECVNDVS

ÆTATES MVNDI ET TRIA CHRONICA CONTINENS

AVCTORE

R. P. IO. BAPTISTA RICCIOLIO

SOCIETATIS IESV

FERRARIENSI

ILLVSTRISSIMI COLLEGII PARMENSIS

NOBILIVM CONVICTORIBVS

DEDICATVS.





BONONIÆ, M.DC.LXIX.

Ex Typographia Hæredis Dominici Barberij. Superiorum permissu.



AD LECTOREM.



OSTI, credo, erudite Lector, aliud esse munus Chronologi; *aliud* Chronographi, *seu* Chronistæ; *aliud* Historici, *vel* Annalium Scriptoris. *Chronologi enim officium est, disserere de nexu, & ordine Temporum, quibus personæ celebriores floruere, & insigniores Res gestæ sunt, aut Euenta notabiliora extiterunt; & inter diuersas de his opiniones, suam sententiam, cum eius fundamentis, afferre. Id Nos in Primo huius Chronologiæ Tomo, conati sumus præstare; vt super certis, aut probabilioribus Temporum Cardinibus, Chronica, Historia, & Annales generales versari possint.* Chronographi *verò munus est, non prolixitate* Historica, *vel* Annalistica, *sed breuitate artificiosa Annorum insigniorum seriem, tanquam catenam temporum ordinatim connectere, & ijs adnotare celeberrimas quaspiam personas, ac Res gestas, aut Euentus indicare: Vt inde Historici aut Annalium Scriptores, certo tramite & ductu temporum, possint securius, & absque disceptatione de Tempore liberè in suo campo excurrere. Quamuis Annalium quibusdam Auctoribus visum sit, Chronologicas dissertationes subinde inserere.*

Nemini Ergo mirum videri debet, si in Triplici forma Chronicorum, quam hoc II. Tomo exhibemus, tanta breuitate, quasi per saltus de Annis in Annos decurrendo, vsi simus. Esto in Tertio longiore Chronico, Annos multos maiori copia rerum locupletandos duxerimus. Vtinam verò, vita & vires superessent ad scribendam, vt olim desiderauimus, Historiam Diuinhumanam, *vel* Annales Prouidentiæ Diuinæ; *Ex ipsa enim serie temporum, & comparatione rerum gestarum, conuinci possent Athei, quàm admirabili, licet quandoque arcano, nexu & ordine DEVS O. M. Vniuersum hunc Mundum ab initio temporis huc vsque gubernauerit. Huc enim præcipuè collinearunt labores nostri in Primo Tomo conscribendo.*

Sed erunt fortasse aliqui, qui hoc argumentum absoluent.

Tu interim, Lector benigne, breuioribus hisce Chronicis fruere, & DEO Immortali viue, ac Vale.

Ex

Ex præscipto Eminentiss. & Reuerendiss. D. D. Hieronymi Cardinalis Boncompagni Bononiensis Archiepiscopi, ac Principis, Ego D. Ioseph Cribellus Clericus Regularis Congregationis S. Pauli, necnon Sacræ Pœnitentiariæ eiusdem Bononiensis Metropolitanæ Rector, inspexi etiam hunc alterum Tomum Secundum Chronologiæ Reformatæ *Primo Operi Chronicè Conformatum; In quo anteacta, atque vetustate velut rubigine Consumptæ Mundi Aetates in noua reformantur aurea secula, pretioso rerum rememoratarum pondere, optima Cathegoria earumdem eximia vbertate, ac singulari, qua donantur perspicuitate, vt iure merito opus sæculo per Typographos sit donandum.*

De mandato Reuerendiss. P. Inquisitoris Bonon. Opus inscriptum Chronologiæ Reformatæ Tomus Secundus, *omni eruditione refertum, & mirabiliter concinnatum per doctissimum Virum Ad. R. P. Ioannem Baptistam Ricciolium Ferrariensem Societatis Iesu, cum laboris vsura percurri, & dignum prælo, quia vndequaq; pijssimum, & studiosis profuturum censui.*

Ego Fr. Benedictus Guidottus Tertij Ordinis Sancti Francisci S. T. Doct. Collegiatus, & S. Officij Bonon. Consultor.

Imprimatur

Fr. Ioannes Vincentius de Paulinis Mag. Inquisitor Generalis Bononiæ.

CHRO-

INDEX CHRONICORVM,

Et monita pro vſu eorum.

I. CHRONICON Breue pro Annis Mundi, iuxta LXX. Interpretes, connectendis cum Annis ante vulgarem Epocham CHRISTI.

II. CHRONICON Breue pro Annis Mundi, iuxta Hebraicam illam editionem, quam ſecuta eſt Vulgata Latina, poſt S. Hieronymum.

III. CHRONICON Magnum pro Annis ante, & poſt CHRISTVM, ab initio Mundi, vſque ad Ortum Abrahæ, iuxta LXX. Interpretes; Inde autem vſque ad CHRISTVM, iuxta vtramque editionem, & poſt CHRISTVM, vſque ad Annum M D C L X V I.

Qui deſiderat Annos *Olympiadum*, *Vrbis* conditæ, *Nabonaſſari*, & *Alexandri* Magni concurrentes cum Annis dictis, conſulat Tabulas Libro II. præmiſſas.

Qui verò *Conſules* Annis ante, vel poſt CHRISTVM congruentes ſcire vult, adeat Faſtos Libro IV. Cap. 5. exhibitos, aut Catalogos Tomi III.

Annos ante, vel poſt Epocham CHRISTI datos conuertes in Annos Mundi, iuxta opinionem noſtram Libro 7. c. 5. confirmatam ſic.

Si Annus ante Epocham CHRISTI datus eſt 5634. ipſe eſt Annus primus Mundi, ſi autem minor eſt Anno 5634. ſubtrahe illum Annis 5634. & relinquetur Annus Mundi ſimul incipiens, cum Anno ante Chriſtum dato à Kalendis Ianuarij, & cum eodem concurrens vſque ad finem. Eſto reuera primus Mundi Annus, non à Kalendis Ianuarij, ſed à die 1. Maij in forma Iuliana inicit. *Exemplum*: detur Annus ante Epocham Chriſti 1592. quo filij Iſrael exierunt de Ægypto duce Moyſe; hic ſubtractus Annis 5634. relinquit Annum 4042. poſt Mundum conditum.

At ſi Annus Epochæ CHRISTI ſit datus, adde illi Annos 5634. & habebis Annum Mundi ineuntem, & concurrentem, cum Anno Chriſti dato; ſic Annus Chriſti 1664. quo hæc ſcribimus eſt Mundi 7298. labens, & Annus 1666. erit Annus Mundi 7300.

Annos ante, vel poſt Epocham CHRISTI datos conuertes in Annos Mundi, iuxta ſecundariam opinionem noſtram ex Vulgata Latina editione Libro 7. c. 2. confirmatam ſic.

Si Annus ante Epocham CHRISTI datus, eſt 4184. ipſe eſt Annus primus Mundi conditi in hac hypotheſi, at ſi minor eſt Annis 4184. ſubtrahe illum Annis 4184. & reſtabit Annus poſt Mundum conditum, ſeu poſt primum Annum Mundi conditi incipiens, & concurrens, cum Anno ante Chriſtum dato. *Exemplum*, detur Annus ante Epocham Chriſti 1592. quo fuit Exodus; hic ſubductus annis 4184. relinquit Annum Mundi 2592.

At Annis Epochæ CHRISTI datis, adde Annos 4184. & fiet Annus Mundi in hac hypotheſi incipiens, & concurrens cum Anno Chriſti dato. Sic Annus 1664. Chriſti, eſt Mundi 5848. & Annus 1666. erit Annus Mundi 5850.

SEX MVNDI ÆTATES

Principijs gaudio extraordinario dignis initæ.

	IVXTA EDITIONEM LXX. Inter.	IVXTA EDITIONEM Hebr. et Vul.
	Anni	Anni
I. A Mundi exordio ad Diluuij Noetici finem	2256	1656
II. A fine Diluuij Noetici ad Sacrificium Abrahæ, ac Repromissionem Dei iuratam de Benedicendis in semine ipsius, qui est CHRISTVS, omnibus Gentibus	1356	506
III. A Repromissione Diuina Abrahæ iurata, ad Exitum Israelitarum ex Ægypto, Legemque scriptam	430	430
IV. Ab Exodo, ad Fundamenta Templi Salomonici	580	580
V. A Fundatione Templi Salomonici, ad Captiuitatem solutam per Cyrum, ac reædificationem Templi	476	476
VI. A Captiuitate Iudæorum soluta per Cyrum, ad Natiuitatem CHRISTI	536	536
A Mundi Exordio, ad Natiuitatem CHRISTI	5634	4184

Alia interualla Annorum insignia.

A fine Diluuii, ad Ortum Phaleg. & disputationem Generis humani	531	131
A fine Diluuij, ad Ortum Abrahæ	1232	382
Ab Ortu Abrahæ, ad Ortum Moysis	475	475
Ab Ortu Abrahæ, ad Exodum	554	554
Ab Exodo, ad Saulis initium	516	516
Ab Ortu Moysis, ad Ortum Dauidis	584	584
A Templi Salomonici fundatione, ad Templi eiusdem incendium per Nabuchodonosorem	425	425
Ab Exodo, ad initium Captiuitatis Iudæorum	987	987
A Saulis initio, ad finem Regni Hebræorum	489	489
A Danielis Hebdomadibus, ad Mortem CHRISTI	$486\frac{3}{4}$	$486\frac{3}{4}$



I. CHRO-

I. CHRONICON BREVE
PRO ANNIS MVNDI,
IVXTA LXX. INTERPRETES,
Cum Annis ante vſitatam CHRISTI Epocam connectendis.

ANNI Mundi iuxta LXX.	ANNI Ante Epoch Chriſ.	Articuli Temporum Notabiles.
1	5634	ADam creatur die 6. Mundi.
230	5404	Seth ex Adamo naſcitur.
435	5199	Enos ex Setho naſcitur.
625	5009	Cainan ex Enos naſcitur.
695	4939	Malaleel ex Cainano naſcitur.
931	4703	Adam *moritur* expletis annis 930.
960	4674	Iared ex Malaleel naſcitur.
1122	4512	Henoch ex Iaredo naſcitur.
1142	4492	Seth *moritur* annorum 912.
1287	4347	Mathuſala ex Henoch naſcitur.
1340	4294	Enos *moritur* annorum 905.
1474	4160	Lamech ex Mathuſala naſcitur.
1487	4147	Henoch *translatus* annorum 365.
1555	4099	Cainan *moritur* annorum 910.
1656	3978	Noe ex Lamecho naſcitur.
1690	3944	Malaleel *moritur* annorum 895.
1922	3712	Iared moritur annorum 962.
2156	3478	Sem, & Iaphet ex Noe naſcuntur.
2157	3477	Cham ex Noe naſcitur.
2227	3407	Lamech *moritur* annorum 753.
2255	3379	Mathuſala *moritur* annorum 969. & Diluuium incipit.
2256	3378	Diluuij Noetici finis.
2258	3376	Arphaxad ex Semo naſcitur.
2393	3241	Cainan II. ex Arphaxad naſcitur.
2523	3111	Sala ex Cainano naſcitur.
2606	3028	Noe *moritur* annorum 950.
2653	2981	Heber ex Sala naſcitur.
2682	2952	Foius I. Dynaſta Serum, ſeu Sinenſium.
2693	2941	Arphaxad *moritur* annorum 435.
2756	2878	Sem *moritur* annorum 600.
2787	2847	Phaleg ex Heber naſcitur Turris Babel diſturbatur, Diſperſio generis Humani, & *Xinungus* I. Rex electus à Serib. ſeu Sinenſib. *Nemrod* I. Rex Babylonis.
2848	2786	Euechous I. Rex Arabum, & Chaldæorum. Durauit Regnum annos 1922.
2853	2781	Cainan II. *moritur* annorum 460.
2917	2717	Rhagau ex Phaleg naſcitur.
2983	2651	Sala *moritur* annorum 460.
3049	2585	Sarug ex Rhagau naſcitur.
3057	2577	Heber *moritur* annorum 404.
3126	2308	Phaleg *moritur* annorum 339.
3172	2466	Menes I. Rex Ægypti. Durauit Regnum hoc vſque ad Cambyſem annos 1940. hinc ſub Perſis 202. & deinde ſub Ptolemæis 294.
3179	2455	Nachor ex Sarug naſcitur.
3236	2378	Rhagau *moritur* annorum 339.
3288	2346	Belus inſtaurator Regni Babylonici, quod durauit ſub Babylonijs, & Aſſyrijs, vſq; ad Cyrum annis 1810.
3289	2345	Tartarorum Regnum init circa hoc tempus.
3336	2292	Ninus I. Rex Aſſyriorum, durauit Regnũ vſque ad Sardapalum annis 14,0.
3353	2276	Thara ex Nachor naſcitur.
3379	2233	Serug *moritur* annorum 330.
3383	2151	Nachor *moritur* annorum 304.
3488	2146	Abraham ex Thara naſcitur.
3497	2137	Lot naſcitur.
3498	2136	Sara naſcitur.
3543	2091	Ægialeus I. Rex Sycioniorum, durauit Regnum annos 962.
3557	2077	Abraham egreditur de Vr.
3562	2072	Thare *moritur* annorum 205.
3563	2071	Abraham egreditur de Haran annorum 75.
3574	2060	Iſmael naſcitur.
3587	2047	Circumciſio inſtituta.
3588	2046	Iſaac naſcitur.
3612	2022	Iſaac immolari iubetur, Repromiſſio Dei iurata Abrahæ annis 430. ante Legem, & Exodum.
3625	2009	Sara *moritur* annorum 127.
3628	2006	Iſaac nubit Rebeccæ.
3648	1986	Iacob, & Eſau naſcuntur.
3663	1971	Abraham *moritur* annorum 175.
3682	1952	Iſaac prima peregrinatio in Geraris, annis 400. ante reuerſionem Iſraelitarum in Chananitidem.
3710	1924	Iſmael *moritur* annorum 137.
3727	1907	Rebecca *moritur* annorum 114.
3739	1893	Ioſeph naſcitur ex Rachele.
3754	1880	Beniamin naſcitur, Rachel annorum 45. *moritur*. Ioſeph venditus ducitur in Ægyptum.
3767	1867	Iſaac *moritur* annorum 180.
3769	1866	Ioſeph præficitur toti Ægypto.
3776	1858	Inachus I. Rex Argiuorum, durauit hoc Regnum annos 544.
3777	1857	Iacob cum tota familia deſcendit in Ægyptum. Iob viuit circa hoc tempus.
3794	1840	Iacob *moritur* annorum 147.
3838	1796	Diluuium Ogygium in Attica.
3848	1786	Ioſeph moritur annorum 110.
3961	1673	Aaron naſcitur.
3963	1674	Moyſes naſcitur.
4001	1633	Ioſue naſcitur.
4005	1629	Caleb naſcitur.
4042	1592	Exodus, & Lex per Moyſen data.
4076	1558	Cecrops I. Rex Athenienſium, durauit Regnum hoc annis 488.
4081	1553	Maria, & Aaron *moriuntur*, illa annorum 127. hic 123.
4082	1552	Moyſes *moritur* annor. 120. Egreſſus Iſraelitar. ex Deſerto.
4089	1545	Primus annus diuiſionis Terræ Chanaam per ſortes.
4095	1539	I. Annus Sabbaticus.
4110	1524	Ioſue *moritur* annorum 110.

Dilu-

ANNI Mundi iuxta LXX.	Ante Epoch Chrif.	Articuli Temporum Notabiles.
4120	1514	Diluuium Deucalioneum in Theſſalia, & I. Apoſtaſia Iſraelitarum.
4322	1312	Perſeus I. Rex Mycenis, durauit Regnum annis 210.
4424	1210	Argonautarum expeditio.
4450	1184	Troiæ excidium.
4498	1136	Samſon, & Heli annus 1. Samuel naſcitur.
4518	1116	Samſonis *mors*, Heli ſolus iudicat.
4531	1103	Euryſtheus, & Procles I. Rex Lacedæmon, durauit Regnum annis circa 900.
4536	1103	Auletes I. Rex Corinthiorum, durauit Regnum annis 323.
4538	1096	Heli *moritur*, Samuel iudicat.
4548	1086	Dauid naſcitur.
4559	1075	Saulis I. annus cum Samuele.
4566	1070	Archontes perpetui Athenis.
4576	1058	Samuel *moritur* annorum 77.
4578	1056	Saul *moritur* annorum 70.
4579	1055	Dauidis Regis annus primus.
4608	1026	Homerus naſcitur.
4618	1016	Dauid *moritur* annorum 70. &c.
4619	1015	Salomonis I. Annus.
4622	1012	Fundamenta Templi Salomonici iacta.
4659	975	Diuiſio Regni Hebr. & I. Roboami Regis Iuda, & Ieroboami Regis Iſrael; durauit Regnum Hebr. à Saule ad Sedeciam captum annos 488. & Regnum Iſrael annos 244.
4734	900	Carthago condita.
4771	863	Arbaces I. Rex Medorum, durauit vſque ad mortem Aſtyagis annis 646.
4858	776	Olympiadum ab Iphito inſtauratarum annus primus.
4879	755	Archontes decennales Athenis.
4881	753	Vrbs Roma condita, iuxta Varronem.
4887	747	Nabonaſſari Aera die 26. Febr. incipit.
4908	726	Ezechiæ Regis Iudæ annus primus.
4950	684	Archontes annui Athenis.
5029	605	Nabuchodonoſoris iunioris annus primus, & initium captiuitatis Babylon.
5074	560	Pharnaces I. Rex Cappadociæ, durauit Regnum 476. ann.
5075	559	Cyri Regis initium in Perſide.
5098	536	Cyri Monarchia duratura, vſq; ad Alexandrum Magnum annis 206. & ſolutio Captiuitatis Babylonicæ.
5126	508	Primi Conſules Romæ eiectis Regibus.
5144	490	Marathonia pugna duce Miltiade.
5154	480	Xerſis tranſitus in Græciam, & Salaminia pugna duce Themiſtocle.
5181	453	Danielis Hebdomadum initium.
5202	432	Meton, & Euctemon Solſtitium obſeruant.
5203	431	Belli Peloponneſiaci initium.

ANNI Mundi iuxta LXX.	Ante Epoch Chrif.	Articuli Temporum Notabiles.
5263	371	Leuctrica pugna.
5304	330	Calippicæ periodi annus primus, & Monarchiæ Alexandri Magni, capta Babylone, & extincto Dario.
5310	324	Alexandri Magni mors, & Epocha. Ptolemæorum Regum Ægypti initium durarunt ad Cleopatræ mortem annis 294.
5322	312	Seleucidarum Aera, Anni Græcorum à Niſan in 1. à Tiſri, in 2. Machabæorum Libro.
5349	285	Vel 284. Translatio per LXXII. Interpretes.
5351	283	Phileterus Rex Pergami.
5370	264	Punicum Bellum I.
5380	254	II. Periodi Calippi annus primus.
5416	218	Punicum Bellum II.
5456	178	III. Periodi Calippi annus primus.
5467	167	Iudæ Machabæi initium.
5485	149	Punicum Bellum III.
5572	62	Herodes infanticida naſcitur.
5587	47	Incipit annus Confuſionis.
5589	45	Iulianus annus primus.
5591	43	Auguſti initium à Triumuiratu ex die 27. Nouembris.
5596	38	Aeræ Auguſti Hiſpanicæ initium.
5603	31	Actiaca pugna, et anno ſequenti Antonij, et Cleopatræ mors.
5634	1	Annunciatio Beatiſs. Virginis MARIÆ. Natiuitas S. Io. Baptiſt. et CHRISTI.
	Anni Chr.	
5635	1	Circumciſio D. N. IESV CHRISTI.
5667	33	Paſſio, Mors, et Reſurrectio eiuſdem.
5704	70	Hieroſolyma capta à Tito.
5918	284	Diocletiani Aera à die 17. Septemb.
5946	312	Conſtantinus Magnus vincit Maxentium die 24. Septembris.
5964	330	Conſtantinopolis MARIÆ Virgini Deiparæ dedicatur Maij 11.
6029	395	Theodoſij Magni mors, et diuiſio Imperij ſecunda in Occidentale, et Orientale.
6110	476	Odoacer I. Rex Italiæ poſt caſum Imperij Romani in Occidente, quod à Iulio Cæſare ſteterat annis 522.
6256	622	Hegira Arabum, ſeu fuga Mahometis 16. Iulij.
6266	632	Iezdagirdæ Epocha Perſica à die 16. Iunij.
6434	800	Imperij Romani inſtauratio, et translatio ad Carolum Magnū Regem Francorum.
6713	1079	Gelalæa Perſarum Epocha ab Æquinoctio verno.
6934	1300	Turcici Imperij initium.
7087	1453	Conſtantinopolis capta à Turcis die 29. Maij.
7216	1582	Gregorius XIII. Sum. Pontifex Kalendarium Romanum correctum promulgat.

II. CHRONICON BREVE

Pro Annis Mundi, iuxta Hebraicam, & Vulgatam editionem,

Cum Annis ante, aut poſt Epocham CHRISTI connectendis.

ANNI Mundi iuxta Hebr.	Ante Epoch Chrif.	Articuli Temporum Notabiles.
1	4184	Adam creatus 6. die Mundi.
130	4054	Seth naſcitur ex Adamo.
235	3949	Enos naſcitur ex Setho.

ANNI Mundi iuxta Hebr.	Ante Epoch Chrif.	Articuli temporum Notabiles.
325	3859	Cainan naſcitur ex Enos.
395	3789	Malaleel naſcitur ex Cainano.
460	3724	Iared naſcitur ex Malaleele.

Henoch

ANNI Mundi iuxta Hebr.	ANNI Ante Epoch Chris.	Articuli Temporum Notabiles.
622	3562	Henoch nascitur ex Iaredo.
687	3497	Matthusala nascitur ex Henocho.
874	3310	Lamech nascitur ex Mathusala.
931	3253	Adam *moritur* exactis annis 930.
987	3197	Henoch *translatus* annorum 365.
1056	3128	Noe nascitur ex Lamecho.
1140	3044	Enos *moritur* annorum 905.
1142	3042	Seth *moritur* annorum 912.
1232	2952	Foius I. Dynastia Serum ex historia Sinensium, sed vide l.5.c.1.
1235	2949	Cainan *moritur* annorum 910.
1290	2894	Malaleel *moritur* annorum 895.
1337	2847	Xinungus electus Rex Sinensium, sed vide l.5.c.1.
1398	2786	Euechous I. Rex Arab. & Chald. sed vide l.5.c.2.
1422	2762	Iared *moritur* annorum 962.
1556	2628	Sem, & deinde Iaphet nascuntur ex Noe,
1557	2627	deinde Cham.
1651	2533	Lamech *moritur* annorum 777.
1655	2529	Mathusala *moritur* annorum 965. & Diluuium incipit.
1656	2528	Diluuij Noetici finis.
1658	2526	Arphaxad ex Semo nascitur.
1693	2491	Cainan II. nascitur ex Arphaxad.
1718	2466	Menes Aegyptiorum I. Rex, sed vide l.5. cap. 3.
1723	2461	Sala nascitur ex Cainano.
1753	2431	Heber nascitur ex Sala.
1787	2397	Phaleg nascitur ex Heber.
1817	2367	Rheu nascitur ex Phaleg.
1838	2346	Belus instaurator Babylonis.
1839	2345	Tartarorum Regnum init.
1849	2335	Sarug nascitur ex Rheu.
1879	2305	Nachor nascitur ex Sarug.
1892	2292	Ninus I. Rex Assyriorum.
1908	2276	Thare nascitur ex Nachor.
1944	2240	Semiramis Regina Assyriorum.
1996	2188	Arphaxad *moritur* annorum 338.
2006	2178	Noe *moritur* annorum 950.
2026	2158	Phaleg *moritur* annorum 239.
2027	2157	Nachor *moritur* annorum 148.
2038	2146	Abraham nascitur ex Thara.
2048	2136	Sara nascitur.
2056	2128	Rheu *moritur* annorum 239.
2079	2105	Sarug *moritur* annorum 230.
2093	2091	Aegialeus I. Rex Sycioniorum.
2107	2077	Abraham egreditur de Vr Chaldaeorum.
2112	2072	Thare *moritur* annorum 205.
2113	2071	Abraham egreditur de Haran annorum 75.
2124	2060	Ismael nascitur.
2137	1047	Circumcisio instituta.
2138	2046	Isaac nascitur.
2156	2028	Sem moritur annorum 608.
2162	2022	Isaac immolari iubetur. Repromissio Dei iurata Abrahae anno 430. ante Legem, & Exodum.
2175	2009	Sara *moritur* annorum 127.
2178	2006	Isaac nubit Rebeccae.
2198	1986	Iacob, & Esau nascuntur.
2213	1971	Abraham *moritur* annorum 175.
2232	1952	Isaac peregrinatur in Geraris anno 400. ante reuersionem Israelitarum in Chananitidem.
2260	1924	Ismael *moritur* annorum 137.
2277	1907	Rebecca *moritur* annorum 114.
2289	1895	Ioseph nascitur ex Rachele.
2304	1880	Beniamin nascitur, Rachel *moritur* annorum 45. Ioseph venditur, & ducitur in Aegyptum.
2317	1867	Isaac *moritur* annorum 180.
2318	1866	Ioseph praeficitur toti Aegypto.
2326	1858	Inachus I. Rex Argiuorum.
2327	1857	Iacob cum familia descendit in Aegyptum.
2344	1840	Iacob *moritur* annorum 147.
2388	1796	Diluuium Ogygium in Attica.
2398	1786	Ioseph *moritur* annorum 110.
2511	1674	Aaron nascitur.
2513	1672	Moyses nascitur.
2550	1633	Iosue nascitur.
2554	1629	Caleb nascitur.
2591	1592	Exitus Israelitarum ex Aegypto, & Lex data per Moysen.
2625	1558	Cecrops I. Rex Atheniensium.
2630	1553	Maria, & Aaron *moriuntur*, illa annorum 127. hic 123.
2631	1552	Moyses *moritur* annorum 120.
2638	1545	Annus primus diuisionis Terrae Chanaam per sortes.
2664	1539	Primus annus Sabbaticus.
2659	1514	Iosue *moritur* annorum 110.
2669	1514	Diluuium Deucalioneum in Thessalia, & Apostasia Israelitarum.
2871	1312	Perseus primus Rex Mycenarum.
2973	1210	Argonautarum expeditio.
2999	1184	Troiae incendium, & excidium.
3047	1136	Samson, & Heli annus primus.
3067	1116	Samsonis *mors* Heli solus iudicat.
3080	1103	Eurystheus, & Procles primi Reges Lacedaemonum; & Auletes Corinthior.
3087	1096	Heli *moritur*, Samuel iudicat.
3097	1086	Dauid nascitur.
3108	1075	Saulis prim. annus cum Samuele.
3113	1070	Archontes perpetui Athenis.
3125	1058	Samuel *moritur* annorum 77.
3127	1056	Saul *moritur* annorum 70.
3128	1055	Dauidis Regis annus primus.
3157	1026	Homerus nascitur.
3167	1016	Dauid *moritur* annorum 70.
3168	1015	Salomonis annus primus.
3170	1012	Fundamenta Templi Salomonici iacta.
3208	975	Diuisio Regni Hebraeorum, & primus annus Roboami hinc; inde Ieroboami.
3283	900	Carthago condita.
3320	863	Arbaces primus Rex Medorum.
3369	814	Caranus primus Rex Macedonum.
3407	776	Olympiadum Iphiti initium.
3428	755	Archontes decennales Athenis.
3430	753	Roma condita, iuxta veriorem Varronis sententiam.
3436	747	Nabonassari Aera à die 26. Febr.
3457	726	Ezechiae Regis Iudae annus primus.
3499	684	Archontes annui.
3578	605	Nabuchodonosoris Iunioris annus 1. Et initium Captiuitatis Babylonicae.
3596	587	Templi, & Hierosolymae incendium.
3623	560	Pharnaces primus Rex Cappadociae &c.
3624	559	Cyri Regis initium in Perside.
3647	536	Cyri Monarchae initium capta Babylone, & solutio captiuitatis Iudaeorum.
3675	508	Reges Romae pulsi, & primi Consules instituti.
3693	490	Marathonia pugna.
3703	480	Xersis transitus in Graeciam, & Salaminia pugna.
3730	453	Initium Hebdomadarum 69 ½. Danielis.
3751	432	Metonis Solstitium obseruatum.
3752	431	Belli Peloponnesiaci initium.
3812	371	Leuctrica pugna.
3853	330	Alexandri Magni Monarchia capta Babylone, & Dario extincto: Calippicarum periodorum initium.
3859	324	Alexandri Magni mors, & Epocha. Ptolemaeorum Regum in Aegypto initium.
3871	312	Seleucidarum Aera Dilkarnaim, seu Anni Graecorum à Nisan in lib. 1. Machab. sed à Tisri in l. 2. initi.

Vel

ANNI Mundi iuxta LXX.	ANNI Ante Epoch Chris.	Articuli Temporum Notabiles.
38,8	285	Vel 284. Tráslatio S. Scripturæ per LXXII. Interpretes.
3900	283	Phileterus primus Rex Pergami.
3919	264	Punicum Bellum I.
3929	254	II. Periodi Calippi annus primus.
3965	218	Punicum Bellum II.
4005	178	III. Periodi Calippi annus primus.
4016	167	Iudæ Machabæi initium.
4034	149	Punicum Bellum III.
4121	62	Herodis Infanticidæ ortus.
4136	47	Annus confusionis, & correctio anni.
4138	45	Iulianorum annorum primus.
4140	43	Augusti Triumuiratus à die 27. Nouemb.
4145	38	Aera Augusti Hispanica.
4152	31	Actiaca Victoria, & anno sequenti mors Antonij, & Cleopatræ.
4182	1	Annunciatio facta Beatiss. Virgini MARIÆ, Incarnatio VERBI Diuini, & Natiuitatis CHRISTI.
	Epoch Chrif.	
4185	1	Circumcisio D. N. IESV Christi.

ANNI Mundi iuxta LXX.	ANNI Ante Epoch Chris.	Articuli Temporum Notabiles.
4217	334	Passio, Mors, & Resurrectio CHRISTI.
4254	70	Hierosolyma capta à Tito.
4468	284	Diocletiani Aera à die 17. Septembris.
4496	312	Constantini Magni victoria de Maxentio die 24. Septembris.
4514	330	Constantinopolis dedicatur 2. Maij Deiparæ Virgini MARIAE.
4579	395	Theodosij Magni mors, & secunda diuisio Imperij Romani in Occidentale, & Orientale.
4660	476	Odoacer I. Rex Italiæ post Casum Romani Imperij in Occidente.
4806	622	Hegira, seu Fuga Mahometis 16. Iulij.
4816	632	Iezdagirdæ Regis Persarum Epocha 16. Iunij.
4984	800	Imperij Romani Occid. translatio ad Carolum Magnum Francorum Regem.
5263	1079	Gelalæa Persarum Epocha ab Aequinoctio verno.
5484	1300	Turcici Imperij initia.
5637	1453	Constantinopolis capta à Turcis 29. Maij.
5766	1582	Romani Kalendarij reformatio sancita à Gregorio XIII.

III. CHRONICON MAGNVM, ET SELECTVM

Annis ante primum vulgarem CHRISTI Annum, & quidem vsque ad ortum Abrahæ,

IVXTA LXX. INTERPRETES;

Deinceps verò iuxta vtramque editionem &c. & iuxta probata Libro 7. Cap. 5.

An. ant. Chrif.

5634 MVndus à Deo Creatus est Verno quidem tempore, sed Autumno, quoad maturitatem frugum, & fructuum, æquiualenti iuxta dicta Libro 1. cap. 11. eiusque dies prima, supposito Anno ante Christum 5634. iuxta dicta libro 7. c.3. & 5. Incidit in diem 1. Maij in forma Iuliani anni, feriamque primam, qua creauit Deus Cælum, & Terram, cum Elementis alijs, fecitque Lucem Soli æquiualentem. Cyclus literarum Dominicalium erat IV. & Litera Dominicalis C.

Secunda die, idest 2. Maij, feriaque 2. Factum est Firmamentum, et aquæ superiores segregatæ ab aquis inferioribus.

Tertia die, idest 3. Maij, feriaque 3. congregatis in vnum locum aquis, & mare vocatis, apparuit arida; quæ iussa germinauit plantas cum fructibus.

Quarta die nempe 4. Maij feriaq; 4. facta sunt Luminaria cum reliquis Planetis, et Fixis Stellis, ac posita in Firmamento. Et Sol quidem in principio Arietis dodecatemorialis, quo die fuit æquinoctium Vernum, Luna verò in principio Libræ, Plena lumine, iuxta dicta lib. 7. c.5.

Quinta die Mundi, et Maij feriaque 5. Pisces, Volucres, et reptilia ex aquis producta.

Sexta die Mundi, et Maij, feriaque 6. producta sunt animalia terrestria, et formatus Adamus de limo terræ, et ex eius latere formata est Eua.

Septima die Mundi, et Maij, requieuit Deus ab opere, et diem Sabbati Sanctificauit.

Decimatertia die Mundi, et Maij, feria item sexta, et octauo post sui formationem die, plures arbitrantur peccasse Adamum, et Euam, ex mera tamen coniectura, vt Lipomanus, Pererius, Del Rio, Torniellus, Salianus, Spondanus, Codomanus. Nos nihil affirmamus.

5633 *Cain* natus est Martio incunte, et mensibus 9. post eiectos de Paradiso primos parentes, vbi eos virgines vixisse sensit Augustinus; vide Salianum ad Annum Mundi 2. eodemque partu nata Camana, postea vxor Caini; Decembri verò natum Abelem nempe decimo labente mense post ortum Cain, non est improbabile; annis verò sequentibus, et singulis natos esse filios, et filias ex Adamo, et non rarò geminos vno partu, vt crescerent, et multiplicarentur iuxta Dei mandatum.

Abel

An. ant. Chris.

5405 *Abel* à Caino occiditur vno ferè anno ante ortum Sethi, quem posuit Deus, idest concessit Euæ loco Abelis, vt dicitur Genesis 4. nu. 25.

5404 *Seth* nascitur Adamo annum 230. iuxta LXX. agenti.

5199 *Enos* nascitur ex Setho agente annos 205.

5009 *Cainan* nascitur ex Enos agente annos 190.

4939 *Malaleel* nascitur ex Cainano agente annos 170.

4703 ADAMVS moritur expletis vitæ annis 930. et EVA decimo ab hinc anno, annorum 940. ex Hebræorum traditione.

4674 *Iared* nascitur ex Malaleel agente annos 165.

4512 *Henoch* nascitur ex Iaredo agente annos 162.

4492 *Seth* moritur annorum 912.

4347 *Mathusala* nascitur ex Henoch agente annos 165.

4294 *Enos* moritur annorum 905.

4160 *Lamech* nascitur ex Mathusala agente annos 187.

4147 *Henoch* translatus à Deo annorum 365.

4099 *Cainan* moritur annorum 910.

3978 *Noe* nascitur ex Lamecho agente annos 188.

3944 *Malaleel* moritur annorum 895.

3712 *Iared* moritur annorum 962.

3499 Noe præmonitum esse de futuro Diluuio, et iussum fabricare arcam annis 120. ante Diluuium colligunt aliqui ex Genesis 6. nu. 3.

3478 *Sem* ineunte, et *Iaphet* exeunte anno nascuntur ex Noe agente ann. 500.

3477 *Cham* nascitur ex Noe agente annos 501.

3407 *Lamech* moritur annorum 753.

3379 *Mathusala* moritur annorum 969. Et Diluuium incipit anno 600. vitæ Noe iam inito, et mensis secundi die 17. cuius Diluuij durationem, & distributionem dierum sume ex libro 1. cap. 10.

3378 *Diluuij* Noetici finis, quando Noe, egressus est ex arca die 27. mensis secundi Porrò anno præcedenti in forma anni Iuliani æquinoctium vernum incidit in diem 17. Aprilis, & principium primi mensis Hebræorum *Nisan* in diem 21. Aprilis, & secundi mensis *Iiar* initium in 21. Maij, & eius dies 17. in diem 6. Iunij feriamq; 6. Cyclo Solis 19. & Litera E. sed incertum an primus, & secundus mensis referatur ad annum inchoatum vitæ Noe, an ad annum ciuilem communemque, an ad vtrumque.

Annus Mundi 2256

3376 *Arphaxad* nascitur ex Semo agente annum 102.

3241 *Cainan* secundus nascitur ex Arphaxad agente annum 135.

3111 *Sala* nascitur ex Cainano agente annum 130.

3028 NOE moritur annorum 950.

2981 *Heber* nascitur ex Sala agente annum 130.

2952 *Fous* in Historia Sinensium, quam illi reiecta fabulosa antiquitate, pro verissima sanctè tuentur, commemoratur, tanqnam is vnde orta sit ipsorum Dynastia, nempe per aliquem ex eius familia vide l. 5. c. 1.

2941 *Arphaxad* moritur annorum 435.

2887 *Sem* moritur annorum 600.

2847 *Phaleg* nascitur ex Heber agente annum 134. Turris Babel cœlitus disturbatur, ortaq; confusione linguarum, nepotes, ac posteri Noe disperguntur per orbem terrarum, & fundant diuersas Dynastias; & *Nemrod* primus Rex Babylonis extitit; apud Sinas autem *Xinnungus* electus est in Regem Serum, seu Sinensium. De Phaleg vide l. 6. c. 4.

Annus Mundi 2787

2786 *Euechous*, vt ex Iulio Africano colligitur fundat Dynastiam Arabum, & Semichaldæorum.

2781 *Cainan* Secundus moritur annorum 460.

2717 *Rhagau* nascitur ex Phaleg agente annum 130.

2697 *Hoangus* electus in Regem Sinensium.

2651 *Sala* moritur annorum 460.

2585 *Sarug* nascitur ex Rhagau agente annum 132.

2577 *Heber* Hebræorum caput moritur annorum 404.

2508 *Phaleg* moritur annorum 339.

2466 *Menes* primus Rex Ægypti, reiectis fabulosis Aegyptiorum antiquitatibus.

An. ant. Chris.

2455 *Nachor* nascitur ex Sarugo annum 130. agente.

2391 *Iaus* Rex Sinensium regnat.

2378 *Rhagau* moritur annorum 339.

2358 *Iaus* Rex Sinensium Kalendarium reformat.

2346 *Belus* instaurat, & quasi de nouo fundat Regnum Babylonis, & Tartarorum Dynastia sub hoc tempus cœperat, ex Sinensium Annalibus. *Annus hic est Mundi* 3288.

2292 *Ninus* primus Rex Assyriorum Beli filius regnauit annos 52.

2276 *Thare* pater Abrahæ nascitur ex Nachore agente annum 79.

2255 *Serugh* moritur annorum 330.

2245 *Ninus* Zorastrem Bactrianorum Regem vincit ingenti strage, & duxit vxorem Semiramidem, antea Menonis coniugem, cuius industria fœminæ Bactram expugnarat.

2241 *Semiramis* Nino mortuo, tutelæ prætextu regnat annos 42. in Assyria, & Babylonia, & Babylonem amplificat murorum ambitu quadrato, stadiorum 480. ita vt quoduis latus est studiorum 120. Herodotus in Clio.

2207 *Yuus* Rex Sinensium, fundat regiam familiam Haam, in qua durauit regnum successiuè annos 441.

2199 *Nynias* Semiramide matre, quæ ipsum ad nefandum concubitum sollicitarat, interfecta, regnauit Assyrijs, annos 38. dictus cognomento *Sames*.

2160 *Arius* Rex Assyriorum, regnaturus annos 30.

2151 *Nachor* auus Abrahæ moritur annorum 304.

2146 ABRAHAM nascitur ex Thare agente annum 130. *Anno Mundi* 3484.

2137 *Lot* nascitur anno 9. post Habrahamum. Chron. Hebr.

2136 *Sara* nascitur decem annis post Abrahamum.

2130 *Atalius* Rex Assyriorum, regnaturus annor. 40.

2091 *Aegialeus* primus Rex Sicyoniorum ex lib. 3. c. 1. num. 2.

2090 *Xerses* Rex Assyriorum, regnaturus annos 30.

2077 *Abraham* egreditur cum patre, & familia, de Vr Chaldæorum, & venit in Haran Vrbem Mesopotamiæ.

2072 *Thare* moritur in Haram annorum 205.

2071 *Abraham* iussu Dei egreditur de Haràn, annorum 75. & venit in Chananitidem.

2069 *Abraham* cum Sara descendit in Aegyptum ex l. 6. c. 5.

2067 *Abrahami* pugna cum Codorlahomor rege Elamitarum, cui reuertenti cum victoria benedicit Melchisedech. Gen. 14.

2066 Quinta, ex Sexta apparitio Domini Abrahamo, Genes. 15.

Cres apud Cretam regnans Gnossum condit. Euseb.

2060 *Ismael* nascitur Abrahæ, & Agar ancilla, consentiente Sara: *Armamitres* Rex Assyriorum regnaturus annos 38.

2056 Sodomorum Incendium.

2047 *Abraham* Dei iussu se, & omnes masculos familiæ suæ circumcidit.

2046 *Isaac* nascitur Abrahæ centenario, & Saræ nonagenariæ.

2042 *Isaac* Ablactatur anno 5. ætatis S. Hieronym. in qq. Hebr.

2041 *Ismaele* per speciem ludendi opprimente Isaacum, Agar iussu Dei eijcitur cum Ismaele, & habitat in deserto Pharan, cum filio à quo postea Ismaelitæ Genes. 21.

2022 *Abrahamo* accincto ad immolandum Isaacum in monte Moria, DEVS per semetipsum iurans, firmat Repromissionem de benedicendis in semine ipsius, qui est CHRISTVS, omnibus Gentibus, & hæc est illa Repromissio vim testamenti habens, à qua Apostolus numerat ad Exodum, & Legem latam annos 430. vt ostendi l. 6. cap. 6.

Ann. Mundi 3612

Belo-

An. ant Chrif.

Belochus Rex Affyriorum hoc eodem anno incipit regnaturus annos 35.

2009 *Sara* moritur annorum 127. Genef. 23. in Hebron.

2007 Decimafexta Dynaftia Thebæorum in Ægypto regnare incipit ex Eufebio, durauitq; annos 190.

2006 *Ifaac* ducit Rebeccam in vxorem anno 40. ætatis Genef. 25.

1987 *Balæus* Rex Affyriorum, regnaturus annos 52.

1986 IACOB, & Efau nafcuntur Ifaaco Sexagenario Genef. 25.

1971 ABRAHAM moritur annorum 175. Genef. 25.

1952 *Ifaac* incipit peregrinari à Geraris, annis 400. ante reditum Ifraelitarum in Chananitidem ex deferto, vt prædixerat DEVS Abrahæ Genefis 15. vt oftendi lib. 6. c. 6. nu. 8.

1947 *Efau* ducit vxores Iuditham, & Befamath Genef. 26. nu. 34.

1935 *Sethos* Aftades Rex Affyriorum regnaturus annos 32.

1926 *Rachel* nafcitur.

1924 *Ifmael* moritur annorum 137. Genef. 25.

1910 *Iacob* anno Ifaaci 137. prærepta dolo non malo patris benedictione ab Efau fugit ad Labanum auunculum fuum in Mefopotamiam Gen. 29.

1907 *Rebecca* moritur annorum 114.

1903 *Iacob* ex Lia fufcipit Rubenum *Mamyrthus* Rex Affyriorum regnaturus annos 30.

1902 *Simeon* nafcitur ex Lia.

1901 *Leui* nafcitur ex Lia.

1900 *Iudas* nafcitur ex Lia.

1899 *Dan* nafcitur ex Bala ancilla Rachelis.

1898 *Nephthali* nafcitur ex Bala, & Gad ex Zelpha ancilla Liæ.

1897 *Afer* nafcitur ex Zelpha; *Iffachar* ex Lia ipfa fub finem anni.

1896 *Zabulon* nafcitur ex Lia, fub finem anni *Dina* nafcitur ex eadem Lia.

1895 IOSEPH nafcitur ex Rachele.

1888 *Iacob* reuertens ex Mefopotamia in Chananitidem, luctatur cum Angelo.

1881 *Iudas* ex Chananæa vxore fufcipit *Iter*.

1880 *Beniamin* nafcitur ex Rachele, quæ moritur annorum 45. *Iofeph* venditus à fratribus abducitur in Ægyptum. Genef. 37. *Iudas* ex Chananæa fufcipit *Onam* Genef. 38. *Caath* filius Leui nafcitur.

1879 *Sela* tertius filius Iudæ nafcitur Gen. 38.

1873 *Afchalus* Rex Affyriorum, regnaturus annos 28.

1868 *Iofeph* annorum 28. in Carcerem conijcitur Genef. 40.

1867 *Ifaac* moritur annorum 180. Genef. 35.

1866 *Iofeph* de carcere eductus, toti Ægypto præficitur. Genef. 41.

1864 *Thamar* ex inceftu parit Pharez, & Zaram, Genefis 38.

1858 *Inachus* primus Rex Argiuorum vide l. 3. c. 1. nu. 3. Primus annus Sterilitatis prædictæ à Iofepho.

1857 *Iacob* cum tota familia defcendit in Ægyptum anno ætatis 130. Genef. 47. *Anno Mundi* 3777.

1856 *IOB* circa hoc tempus confpicuus vide lib. 6. cap. 5. in Appendice.

1845 *Sphærus* Rex Affyriorum, regnaturux annos 22.

1840 *Iacob* in Ægypto moritur annorum 147. Genefis 47. & 49.

1823 *Mancylus* Rea Affyriorum, regnaturus annos 30.

1817 *Dynaftia* XVII. Paftorum dicta in Ægypto incipit duratura annos 103.

1808 *Phoroneus* Rex Argiuorum, regnaturus annos 60.

1800 *Amram* pater Moyfis nafcitur ex Caatho octogenario, anno 14. ante mortem Iofephi; Demetrius apud Eufeb. 9. de Præpar.

1796 *Diluuium* fub Ogyge Rege in Attica ex lib. 3. c. 1. nu. 4. Minerua hoc tempore floruit in Attica.

1791 *Sparthens* Rex Affyriorum, regnaturus annos 42.

1786 *Iofeph* moritur in Ægypto, annorum 110. Gen. 50.

1782 *Simeon* filius Iacobi moritur annorum 120. *Ogyges* in Attica Eleufinam condit: Eufeb.

1781 *Iudas* moritur annor. 119.

1779 *Ruben* moritur annorum 124.

1775 *Ifachar* moritur annorum 122.

1773 *Zabulon* moritur annorum 124.

1772 *Dan* moritur annorum 127. Et *Afer* annor. 125.

1766 *Xangus* Rex Sinenfium extincta familia *Haa*, fundat Xangam, quæ regnauit annos 644. Eodem anno moriuntur *Nephthali*, & *Gad* vterque annorum 132. erat *Annus Mundi* 3938.

1764 *Leui* moritur annorum 137.

1751 *Afcatades* Rex Affyriorum, regnaturus annos 38.

1741 *Telchines* pulfi à Peloponnefo, Rhodum incolunt: Eufeb.

1718 *Spartus* Phoronei filius Spartam condit: Eufeb.

1714 *Amafis* Rex Aegypti, regnaturus annos 24.

1713 *Amyntes* Rex Affyriorum, regnaturus annos 45.

1690 *Chebron* Rex Aegypti, regnaturus annos 13.

1685 *Prometheus* floret; quidam apud Eufeb.

1677 *Ammenophis* Rex Aegypti, regnaturus annos 25. is eft Memnon Eufeb.

1674 *AARON* nafcitur ex Amram, annis quinq; poft Ortum Mariæ Chron. Hebr.

1672 *MOYSES* nafcitur ex Amram.

1670 *Athlas* circa hæc tempora: Eufeb.

1668 *Belochus* Rex Affyriorum, regnaturus annos 25.

1664 *Amram* moritur annorum 137. Exod. 6.

1656 *Mephres* Rex Aegypti, regnaturus annos 12.

1644 *Mifpharmutofis* Rex Aegypti, regnaturus annos 26

1643 *Balatores* Rex Affyriorum, regnaturus annos 30.

1633 *IOSVE* nafcitur anno 40. poft Moyfen ex l. 6. c. 7.

1631 *Moyfes* percuffo Aegyptio vexante Ifraelitas, fugit in Terram Madian Exodi 2.

1629 *Caleb* nafcitur, ex lib. 6. c. 7.

1618 *Tathmofis* Rex Agypti, regnaturus annos 9.

1613 *Lamprides* Rex Affyriorum, regnaturus annos 30.

1609 *Amenoptes* Rea Aegypti, regnaturus annos 31.

1593 *Moyfes* ineunte anno 80. ætatis in monte Sinai, qui & Oreb à Deo ex rubo ardente redit ad populum fuum, & in itinere penè ab Angelo necatus eft, quia non circumciderat filium fuum; fitque illi obuiam Aaron, & ambo fimul adeunt Pharaonem &c. Exodi 3. & 4.

1592 Poft 10. plagas, dimiffus à Pharaone Moyfes octogenarius cum populo, & agno manducato feftinanter ad vefperam celebrat primum Pafcha, exitque ab Aegypto nocte illa, quæ fuit inter diem 14. & 15. Menfis Nifan, videlicet inter diem 16. & 17. Aprilis Iuliano more, ideft feriam 5. & 6. Cyclo Solis 14. Et Litera Dominicali D. quare in eandem feriam incidit Pafcha primum, in quã Pafcha Paffionis Dominicæ cuius Typus erat illud, vt patet ex Canonibus lib. 1. cap. 30. præmiffis. Et die ab hinc 50. ideft Iunij 5. feria item 6. in monte Sinai data eft Lex. Exodi 4. ad 18. De anno hoc vide librum 6. cap. 6.

Annus Mundi 4043

1591 *Moyfes* Tabernaculum erigit prima die menfis, & Aronem, eiufque filios confecrat, Exodi 40.

1583 *Sofares* Rex Affyriorum, regnaturus annos 20.

1578 *Orus* Rex Aegyptiorum, regnaturux annos 38.

1577 *Thorbas* Rhodum obtinet, eamque infulam à Serpentibus liberat Diodorus l. 5. & Hyginus in Ophiucho.

1563 *Lampraes* Rex Affyriorum, regnaturus annos 30.

1558 *Cecrops* primus Rex Athenienfium ex lib. 3. cap. 2. nu. 5.

1553 Moriuntur *Maria* foror Moyfis annorum 127. die 10. Nifan, & *Aaron* annorum 123. die 1. Ab; *Eleazar* fuccedit in Pontificatu ex lib. 6. c. 7.

1552 *Moyfes* iuffu Dei, ex monte Abarim contemplatur terram promiffam, fucceflorem defignat Iofue, & prima die vndecimi menfis, Deuteronomium pronunciat, & confenfo monte Nebo moritur in ofculo Domini die 7. Menfis Adar, annorum 120. Deuteronom. 1. & Chron. Hebr. Petauius

tamen

An. ant Chrif.

tamen contendit mortuum sub finem mensis vndecimi anno verò sequenti 1551. ingressi sunt
1551 Israelitæ Chananitidem, & intra sexennium victorias mirabiles reportarunt descriptas à Iosue à c.2. ad 52.

1545 Sexto anno ab ingressu in Palæstinam peracta est prima Terræ promissæ diuisio. *Tyrus* iam tum erat vrbs munitissima Iosue 19. nu.29.

1542 *Deucalion* in Parnasso regnare incipit: Euseb.

1540 *Mencres* Rex Aegypti, regnaturus annos 12.

1539 Primus Annus Sabbaticus.

1533 *Panyas* Rex Assyriorum, regnaturus annos 45.

1528 *Achoris* Rex Aegypti, regnaturus annos 9.

1524 *Iosue* moritur annorum 110. post quem Seniores dirigunt populum per annos 10.

1521 *Corinthus* condita, ex ruinis Ephyræ, aut reliquijs. Euseb.

1519 *Chencres* Rex Aegypti, regnaturus annos 16.

1515 *Michæ, & Danitarum* historia, conflictusq; *Beniamitica* tribus, cũ reliquis tribubus: Iudicum 18.

1514 *Diluuium* Deucalionæum in Thessalia ex lib.3.c.1. num. 6.

1513 Prima Apostasia Israelitarum à Deo, ad cultum Idolorum post 10. Seniorum mortem.

1512 Prima seruitus Israelitarum, sub *Chusano* Rege Mesopotamiæ per annos 8. integros duratura. Iudic. 3. nu.8.

1509 *Areopagi* Iudicium Athenis institutum. Euseb.

1504 *Othoniel* Calebi gener primus Iudicium à Deo cõcessus Israelitis, Chusanum opprimit, & iudicat populum annos 40. Iud.3. nu.9.

1503 *Accheres* Rex Aegypti, regnaturus annos 8.

1495 *Cherres* Rex Aegypti, regnaturus annos 15.

1489 *Erichthonius* Rex Atheniensium, regnaturus an. 50.

1488 *Sosarmus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 42. *Lacedæmon* condita: Euseb. *Booz* nascitur sub hoc tempus, iuxta dicta lib.8.c.18. nu.10.

1481 *Troia* à Dardano condita, qui regnauit annos 31. ex lib.4. c.1. *Hermes* floret.

1480 *Danaus* Rex Aegypti, regnaturus annos 5. & postea migraturus Argos.

1476 *Danaus* idem Rex Argiuorum, regnaturus ann.50.

1475 *Aegyptus* Rex Aegypti, regnaturus annos 68.

1464 II. Apostasia Israelitarum defuncto Othoniele. Iud. 3. nu. 12.

1463 II. Seruitus Israelitarum sub Eglone Moabitarum Rege. Iudic.3. nu.12. durauitq; annos 18.

1450 *Erichthonius* Rex Troiæ, regnaturus annos 75.

1446 *Mithræus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 27. *Endymion* floret.

1445 *Aod* tertius à Iosue Iudex populo ad DEVM reuerso concessus, iudicat annos 80.

1439 *Pandion* Rex Atheniensium, regnaturus annos 40.

1419 *Teutamus* Rex Assyriorum, regnaturus ann. 32.

1417 *Amphion*, & *Zethus* fratres in Boeotia Thebis regnant. Euseb.

1411 *Sisyphus* Corinthum frequentat. Euseb.

1409 *Minos* in Creta regnat. Euseb.

1407 *Menophis* Rex Aegypti, regnaturus annos 40.

1391 *Dionysius*, seu Liber, & Bacchus, ex Semele nascitur. Euseb.

1390 *Boreas* Thrax Astræi filius rapit Orithyiam filiam Erechtei. Euseb.

1387 *Eumolpus* instituit mysteria Cereris. Euseb. *Teutaus* Rex Assyrior. regnat annos 44.

1383 *Phryxus* cum *Helle* fugiunt naui, cuius insigne erat Aries. Euseb.

1375 *Tros*, seu *Trosses* Rex Troiæ, regnaturus annos 60. *Ganymedes* Trois filius à Tantalo Phrygiæ Rege raptus. Euseb.

1367 *Zetus* Rex Aegypti, regnaturus annos 55. *Phemonoe* vates floret apud Delphos. Euseb.

1365 *Sangar*, mortuo Aodo iudicat Israelẽ vno ferè anno. Iud. 3. nu.31.

1364 III. Apostasia Israelitarum. Iud. 4.

1363 III. Seruitus Israelitarum sub *Iabin* Rege Chananæorum per an. 20. Iudic.4. nu.3.

1361 *Persei* expeditio, & Isthmiorum ludorum institutio annis 13. post Ganymedis raptum. Clemens 1. Strom.

1352 *Obed* nascitur ex Ruth, quæ tamen antea sub Aod Iudice nupserat Booz seni, vide l.8. c.18. nu.10.

1350 *Pelops* Hippodamiam ducit: Pontacus in edit. Euseb.

1349 *Cecrops* II. huius nominis Rex Atheniensium, regnaturus annos 40.

1345 *Acrisius* Rex Argiuorum, regnaturus annos 31.

1343 *Arabelus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 42. *Debboræ, & Baraci* Victoria, & inde quies annorum 40. Iudic. 5. nu.32.

1333 *Dionysij*, seu Liberi expeditio in Indiam: Euseb.

1327 *Ilium* conditum, seu instauratum anno 34. post expeditionem Persei: Euseb.

1324 *Ianus* regnare incipit in Italia annis 150. ante Regnum Aeneæ ibi Dionys. Hal. lib.1.

1323 *Pelops* Tantali filius regnat in Peloponeso. Euse.

1315 *Ilus* Rex Troiæ regnaturus annos 55.

1313 Finis Regni Argiuorum, quod ab Inacho steterat annos 544.

1312 *Perseus* Rex primus Mycenarum l.3. cap. 1. nu. 7. nempe Acrisio auo imprudenter interfecto, regnum Argiuorum Mycenas transfert, Talao interim præsidente Argis.

1312 *Ramses* Rex Aegypti, regnaturus annos 66.

1309 *Pandion* II. Rex Athenient. regnaturus annos 25.

1303 IV. Apostasia Israelitarum ad Bahal.

1302 IV. Seruitus Israelitarum, sub Madianitis annis 7. Iudic. 6.

1301 *Chalaus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 45.

1297 *Picus* Saturni filius primus Rex Latij, regnat annos 37. Dionis. Halic. L.1.

1296 *Gedeon* victis Madianitis iudicat Israel annis 40. Iudic. 8. nu.28.

1286 *Adrastus* Sicyoniorum Rex, relicta Sicyone Argos repetit: Petauius l.9. c.18.

1284 *Aegius* Rex Atheniensium, regnat annos 54. Siculi ex Italia pulsi traijciunt in Siciliam, tertia ante Troiæ excidium, generatione. Dionys. Halic. lib. 1.

1285 *Cyzicus* Rex Cyzicum vrbem condit. Euseb.

1275 Miletus condita. Euseb.

1263 *Argonautarum* prior expeditio anno 64. post Ilium conditum ex Clemente, & Eusebio, sed verior illa, quæ anno 1210.

1260 *Laomedon* Rex Troiæ regnaturus annos 36. *Faunus* Rex Latij regnaturus annos 44.

1256 *Abimelech* iudicat Israel annos 3. Iud. 8. num.33. & c.9. nu.22. *Anabus* Rex Assyriorum regnaturus annos 38.

1253 *Thola* iudicat Israelem per annos 23. Iud. 10.

1252 *Tyrus*, quæ anno 7. Iosue erat munitissima, hoc anno reædificata, & amplificata annis 240. ante fundationem Templi Salomonici ex Iosepho l.8.c.3.

1246 *Ammenophis* II. Rex Aegyptiorum, regnaturus annos 40. Obed moritur, ex Ruth.

1244 *Euander* ex Arcadia profectus in Italiam, annis 60. ante Troiæ incendium. Dionys. Halic.l.1.

1238 *Herculis* antiqui aduentus in Italiam anno 55. ante Aeneam.

1233 Carthago condita à Zoro, & Carchedone Tyrijs anno 480. ante Romam, ex Appiano.

1231 *Theseus* in Cretam missus Minotaurum sternit. Clem. Alexandr. 1. Strom. & anno sequenti init regnum Athenis annos 30. regnaturus.

1230 *Iair* iudicat Israelem annis 22. Iud. 10. nu.3.

1224 *Priamus* Rex *Troiæ* regnaturus annos 40.

1221 Septem Principum expeditio aduersus Thebas anno 37. ante excidium Troiæ, ex Clem. 1. Strom.

1218 *Hercules* Olympicum certamen Stadio dimensum instituit anno 442. ante Iplutum: vetus Chronol. apud Clementem 1. Strom. *Babius* Rex Assyriorum regnaturus annos 37.

An. ant Chrif.

1217 *Iesse*, seu *Isai* nascitur sub hoc tempus, iuxta dicta lib. 8. c. 18. nu. 10.

1216 *Latinus* Rex Latij, regnaturus annos 46.

1215 *Orpheus* Ocagri filius, Lini frater, Musæi pater floret in Thracia: Euseb.

1211 Epigoni filij septem Principum anno 10. post Thebanam expeditionem Thebas occupant, & vexant, ex Clem. 1. Strom.

1210 *Argonautarum* expeditio verior, aut posterior, vide lib. 3. c. 1. nu. 8.

1209 *Amazonum* irruptio in Atticam anno 9. post Herculis Olympiad. vetus Chronol apud Clementem 1. Strom. Theseus rapit Helenam, idem. Erithræa Sibylla circa hęc tempora Troiæ excidium prædixit. Onuphrius.

1208 V. Apostasia Israelitarum.

1207 V. Seruitus Israelitarum sub Ammonitis, ac Philistæis per annos 18. Iudic. 10. nu. 8.

1206 *Ammenemes* Rex Aegypti regnat annos 20.

1205 *Atreus*, & *Thyestes* Mycenis regnant annos 6. *Eurysthens* prœlio victus ab Herculis posteris ex Thucydide l. 1. caue ab Eusebio.

1202 *Argon* primus Rex Lydorum ex Heraclidis.

1200 *Agamemnon* Rex Mycenarum, regnat. annos 17.

1195 *Idomeneus* Rex Cretæ floret. Euseb.

1194 *Paris* Helenam rapit: inde conspiratio facta in Aulide, & decretum de bello aduersus Troianos, quod annis 10. durauit.

1189 *Iephtbe* Galaadites iudicat Israelem annos 6. Iud. 12. nu. 7.

1186 *Thuoris* Rex Aegypti regnat annos 13. hunc Homerus Polybum vocat.

1184 TROIAE Incendium, & Excidium die 14. Iunij, ex lib. 4. c. 1. Aeneas in Thraciam traijcit, & ibi hiemat: Dionys. Halic. l. 1. Anno Mundi 4450.

1183 *Aeneas* vere ex Thracia soluens, nauigat in Siciliam; *Aegisthus* Agamemnone necato Mycenis regnat annos 7. *Abesan* iudicat Israelem annos 7. Iud. 12. nu. 9.

1182 *Aeneas* Tyrrheno superato æstate Laurentum appulit, & Lauinium condit. Dionys. Halic. l. 1. Cumæa Sibylla Deiphobe, claret: de qua Virgil. 6. Aen.

1181 *Thinaus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 30.

1180 *Aeneas* regnat in Latio annos 3. & aliquot menses: Dionys. Halic. l. 1.

1177 *Ascanius* Rex Latij, regnaturus annos 28. Dionys. Halic.

1176 *Aialon* indicat Israelitas annis 10. Iud. 12. nu. 11.

1172 *Dynastia* XX. Aegyptiorum duratura annos 177.

1166 *Abdon* iudicat Israelem annos 8. Iud. 12. nu. 14.

1164 *Orestes* Pyrrhum Delphis interimit. Euseb.

1158 VI. Apostasia Israelitarum. Iud. 13.

VI. Seruitus Israelitarum sub Philisthæis, seu Palæstinis annorum 20. absque vindice, reliquis enim annis 20. Samson eos ex parte repressit. Iud. 15.

1152 *Ascanius* Albam longam condit anno 30. post Lauinium. Dionys. Hal. l. 1.

1151 *Dercylus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 40.

1139 *Syluius* Posthumus Rex Latij regnat annos 29. & menses aliquot.

1136 *Samson* iudicat Israelitas, & eo nusquam consistente, de ipsius consensu *Heli* Summus Sacerdos iudicat, & ipse confugientes ad se per annos an. cum Samsone: nasciturq; Samuel. Vide de his lib. 6. c. 8. à nu. 11.

1130 Finis Regni *Sicyoniorum*, quod ab Aegialeo steterat annos 962. deinceps ibi regnarunt Sacerdotes.

1122 *Cheua* familia Regum Sinensium extincta, Xanga familia regnauit annos 876. ex Annalib. Sinensium.

1116 *Samson* moritur; Heli iam solus iudicat per alteros annos 20. Regum l. 1. c. 4.

1111 *Eupachmes* Rex Assyriorum, regnaturus annos 38.

1110 *Acaeas* Syluius Rex Latij, regnaturus annos 31.

An. ant Chrif.

1104 *Heraclidarum* expeditio in Peloponesum, & finis Regni Mycenentium, quod steterat annis 210. ex l. 3. c. 1. nu. 10.

1103 *Eurysthens*, & *Procles* primi Reges Lacedæmonum; & *Auletes* primus Rex Corinthiorum, ex l. 3. c. 1. nu. 7. qui Corinthum instaurat.

1096 *Heli* moritur; Samuel iudicat Israelem 1. Regum cap. 4.

1095 Arca Dei transfertur in Cariathiarim 1. Reg. c. 7.

1091 *Codrus* vltimus Rex Atheniensium, regnaturus annos 21.

1086 DAVID ex Isse, seu Isai nascitur grandæuo.

1079 *Latinus* II. Rex Latij, regnaturus annos 51.

1075 *Saul* regnare incipit, Samuele interim iudicante, ac dirigente ipsum, & populum.

1073 *Laosthenes* Rex Assyriorum, regnaturus annos 45. regnare incipit.

1071 Finis Regni *Atheniensium* Codro mortuo, quod stetit annos 488. ex lib. 3. c. 1. n. 12.

1070 *Arcontes* perpetui Athenas regunt, quorum primus Medon rexit an. 20.

1064 *Dauid* inungitur in Regem à Samuele 1. Reg. c. 16.

1058 *Samuel* moritur annorum 77. ex lib. 6. c. 7.

1056 *Saul* moritur, cum solus regnasset annos 2. & 18. cum Samuele, ex Clem. Alex. 1. Strom.

1055 *Dauid* regnare incipit in Hebron, regnaturus omnino annos 40. l. 2. Reg. c. 2.

1054 Ionica migratio: Lesbus frequentari cœpta: Petauius l. 9. c. 30.

1053 Prœlium acre inter Ioabum, & Abnerem, 2. Reg. cap. 2.

1048 *Iromus* Rex Tyri, ex Iosepho, & Petauio l. 9. c. 62.

1047 *Isbosetb* filius Saulis interficitur, 2. Reg. c. 4.

1046 Dauid arcem Sion expugnat, pulsis Iebusæis, præliatur contra Philisthæos, & anno sequenti Arcam ex Domo Aminadabi transfert in arcem Sion, 2. Reg. 6.

1038 *Ammonis* incestus cum Sorore Thamare, 2. Reg. cap. 13.

1036 *Absalon Ammonem* interfici iubet.

1034 *Cuma* Aeolca in Asia condita, Euseb.

1029 *Alba* Rex Latij, regnaturus annos 39. Absalon ad fugam compellit Dauidem, 2. Reg. c. 15.

1028 *Pyritiades* Rex Assyriorum, regnat annos 30.

1026 *Homerus* nascitur, vt dictum l. 3. c. 3. Smyrna condita à Cumæis anno 158. post excidium Troiæ: Herodotus in vita Homeri.

1016 *Dauid* designato Salomone successore, moritur anno sequenti annorum 70. l. 3. Reg. c. 1.

1015 SALOMON regnare incipit, regnaturus annos 40. & anno sequenti ducit in vxorem filiam Pharaonis, 3. Reg. c. 3. natus verò erat anno 1035.

1013 DEVS in somnis apparet Salomoni, 3. Reg. 3.

1012 *Templi Salomonici* fundamenta iacta mense 2. anni 4. idest *Zio*, 3. Reg. c. 6. anno 580. ab Exodo, sic enim corrigendum librariorum mendum, ostendimus l. 6. c. 8. nu. 10. *Anno Mundi* 4622.

1004 *Templum Salomonicum* perfectum, & anno sequenti translata Arca in Sancta Sanctorum, dedicatumque templum mense 8. post festum Tabernaculorum, 3. Reg. c. 8.

998 *Ophrataus* Rex Assyriorum, regnaturus annos 21.

995 *Smendis* Rex Aegypti, regnaturus annos 26.

992 *Saba* Regina venit ad Salomonem, 3. Reg. 10. Iromo succedit *Baleazarus* Rex Tyri ex Iosepho, regnatq; annos 9.

990 *Capetus* Rex Latij, regnaturus annos 26.

983 *Abdastratus* Rex Tyri, regnat annos 9.

981 *Ioiadas* Pontifex insignis nascitur.

977 *Epacheres* Rex Assyriorum, regnaturus annos 52.

Salomone mortuo Regnum Hebræorum scinditur: Roboam filius Salomonis cemanet Rex in Ierusalem super tribum Iudæ, & Beniamin, at Ieroboam fit Rex Israel super reliquas 10. Tribus, & regnat in Thersa, 3. Regum c. 11. & 12.

975 De Annis Salomonis præter Salianum, vide Barradium

An. ant. Chris.

dium in Euang. Tom. 1. l. 5. c. 10.

974 *Abdarbato* occiso nutricis filij pro eo regnant in Tyro.

971 *Astartus* Rex Tyri, regnat annos 10. Ex Iosepho 1. contra Apion.

969 *Psusenses* Rex Aegypti regnat annos 41.

964 *Capys* Rex Latij regnat annos 28.

962 *Astartus* II. Rex Tyri, regnat annos 12. ex Iosepho.

958 *Abiam* filius Roboami Rex Iuda, regnat annos 3. lib. 3. Reg. c. 15. Azaria Pontifice.

955 *Asa* filius Abiami Rex Iuda, regnat annos 41. ex 3. Reg. 15.

954 *Nadab* filius Ieroboami Rex Israel, regnat annos 2. ex 3. Reg. c. 15.

953 *Baasa* filius Aiæ interfecto Nodabo, regnat in Israel annos 24. ex 3. Reg. c. 15.

952 *Ascrymus* Rex Tyri, regnat annos 9.

941 *Pheles* Rex Tyri, regnat menses 8. & anno sequenti *Ithobalus* annos 32. ex Iosepho 1. in Apionem.

936 *Capetus* Rex Latij, regnat annos 13.

930 *Ela* filius Baasæ, regnat in Thersa super Israel annos 2. ex 3. Reg. c. 16.

929 *Zamri* seruus Elæ, occiso domino occupat Regnum Israel 3. Reg. c. 16. sed *Amri* electus, regnat annos 12. ibid.

928 *Nepherchses* Rex Aegypti, regnaturus annos 4.

925 *Acracarnes* Rex Assyriorum, regnaturus annos 42.

924 *Ammenophis* III. Rex Aegypti, regnauit annos 9.

923 *Tiberinus* Rex Latij, regnaturus annos 8.

917 *Achab* filius Amri Rex Israel in Samaria, regnat annos 22. ex 3. Reg. c. 16.

915 *Agrippa* Rex Latij, regnaturus annos 41. & *Osochor* Rex Aegypti annos 6.

914 *Iosaphath* filius Asæ Rex Iudæ, regnat annos 25. ex 3. Reg. c. 22. Ioannan Pontifex Hebræorum incipit.

912 *Homerus* moritur annorum 114. ex lib. 3. c. 3.

909 *Spinaces* Rex Aegypti, regnat annos 9.

908 *Badezorus* Rex Tyri, regnat annos 6.

905 ELIAS Thesbites anno Achabi 13. vt habent Hebræi in Seder Holam, prophetare incipit in Samaria.

902 *Elias* venit ad Achabum, Sacerdotes 450. Bahal iugulat, pluuiam impetrat, quæsitusq; à Iezabele ad necem, Elisæum deligit 3. Reg. c. 19.

Margenus, seu Mettinus Rex Tyri, regnat annos 9.

901 *Benadad* Rex Syriæ ingenti exercitu mouet contra Achabum, & anno sequenti amissis in acie, & ruina muri 127. millibus hominum pacem petit, & impetrat ab Achabo 3. Reg. c. 20.

900 *Persusennes* Rex Aegypti, regnat annos 35.

899 *Achab* Iezabele vrgente occupat vineam Naboth 3. Reg. c. 21.

897 *Elias* igneo curru translatus anno 17. Iosaphathi Hebr. in Seder Holam.

896 *Ochozias* filius Achabi Rex Israel, regnat annos 2. in Samaria 3. Reg. c. 22. vbi Michææ prophetia narratur.

895 *Ioram* filius Achabi Rex Israel, regnat annos 12. in Samaria 4. Reg. c. 3.

893 *Pygmalion* Rex Tyri, regnaturus annos 47. ex Iosepho 1. contra Appionem.

892 *Elisæus* reuocat ad vitam filium Sunamitidis 4. Reg. 4.

891 *Iosaphathi* victoria insignis de Philistæis, & Ammonitis habuit milites 1160000. 2. Paralip. cap. 17. & 20.

889 vel 890 *Ioram* filius Iosaphath Rex Iuda, regnat annos 8. ex 4. Reg. c. 8. Iius Pontifex Hebræorum.

886 *Dido* ex Tyro profecta anno 7. Pygmalionis Carthaginem muris cingit annis 134 ante Romam ex Iosepho 1. contra Apionem, sed de instaurata, & amplificata intelligendus est: olim enim condita fuit ex dictis l. 5. c. 8. nempe anno 1233.

885 *Azioramus* Pontifex Hebræorum, & anno sequenti Phideas.

883 vel 884 *Ochozias* Rex Iuda, regnat annum 1. ex 4. Reg. c. 8. *Lycurgus* Charilai tutor regnum Lacedæmoniorum administrat ex lib. 3. c. 3. n. 3.

883 *Iehu* occisis Ioramo, & Ochozia regibus, regnat in Samaria super Israel annos 28. *Athalia* verò mater Ochoziæ, sublata stirpe regia tyrannidem super Iuda vsurpat, sed Ioiadas Pontifex Ioam filium Ochoziæ abscondit, & educat in templo 4. Reg. c. 11. *Sardanapalus* vltimus Rex Assyriæ incipit regnaturus annos 20.

880 *Ionas* iuxta quosdam anno 3. aut 4. Sardanapali prædicat in Niniue pœnitentiam, alij ad annum 864. id differunt vide l. 6. c. 10. nu. 2.

877 *Ioas* filius Ochoziæ ad regnum euehitur à Ioiada Pontifice, interfecta Athalia, regnauitque annos 40. ex 4. Reg. c. 11.

874 *Alladius* Rex Latij, regnaturus annos 19.

865 *Sesoncoris* Rex Aegypti, regnabit annos 21.

864 *Ionas* propheta iuxta quosdam nunc primò, vel iterum prædicat in Niniue, & postea in Samaria anno 824. sub Ieroboamo II. Rege Israel, vide l. 6. c. 10. nu. 2.

863 *Sardanapalus* ab Arbace Rege Medorum obsessus, & ad extremas redactus angustias se, suaq; ac suos charissimos ingenti pyra excitata comburit, vt fusius narrant Diodorus, & Iustinus. Desijt itaq; Assyriorum Imperium, quod steterat à Belo annos 1484. sed à Nino 1430. & translatum est ad Medos; *Arbaces* regnauit annos 28. vt *Phul Belochus* præfectus est ab eo Assyriæ, & Prorex factus, habitus est pro Rege, regnauitq; ibi annos 48. *Belesus* autem obtinuit ab Arbace præfecturam Babyloniæ. Vide lib. 5. cap. 4.

856 *Ioas* iubet instaurari Sarta tecta templi, licet non sit hoc executioni mandatum nisi anno 27. regni Ioas, ex 2. Paralip. c. 24. & Chron. Hebr.

855 *Ioachaz* defuncto *Iehu* succedit in regno Israel, & annos 17. regnat in Samaria 4. Reg. c. 10.

851 *Ioiadas* Pontifex moritur annorū 130. Saliano, vel anno 844. Petauio; succeditq; Zacharias filius, qui & *Iulus* Iosepho Hebr.

841 *Hazaeli* Regi Syriæ mortuo succedit filius *Benadad II.* 4. Reg. 13. & hoc vel sequenti anno *Zacharias* interficitur à Ioas rege Iuda 2. Paralip. 24.

839 *Ioas* Rex Israel, regnat annos 16. in Samaria 4. Reg. 13.

838 *Amasias* Rex Iuda, regnat annos 29. ex 4. Reg. c. 14. *Ioannan* Pontifex Hebr.

836 *Mandauces* Rex Medorum, regnat annos 50. ex Ctesia, & Diodoro.

830 *Elisæus* Propheta moritur, visitatus à Ioaso Rege Israel anno huius 10. Chron. Hebr.

825 *Ioas* Rex Israel debellato Amasia Rege Iudæ, diripit Ierosolymam 4. Reg. 14.

824 *Ieroboam II.* Rex Israel, regnat annos 41. in Samaria 4. Reg. c. 14.

818 *Procas* Rex Latij, regnat annos 23.

815 *Phul Belocho* mortuo succedunt in regno Assyriæ, vel proregno alij ignoti vsque ad annos 63.

814 *Caranus* Argiuus primus Rex Macedonum, regnat annos 28. teste Dexippo vide l. 3. c. 1. nu. 13. & c. 8. Erat ille vndecimus ab Hercule. Eusebius in his regibus à Dexippo, sed incõsultè dissidet.

810 *Azarias III.* Pontifex Hebræor.

809 *Azarias*, qui & *Ozias* Rex Iuda, regnat annos 52. ex 4. Regum c. 14.

808 *Oseas* Propheta incipit prophet. obitq; vltra annum 726. ex lib. 6. c. 10.

801 *Capua* condita anno 830. ante Vinicij Consulatum Velleius l. 1.

797 *Ioel* Propheta incipit ex lib. 6. c. 10.

795 *Amulius* Rex Latij, regnaturus annos 18.

An. ant Chri.

786 *Cœnus* Rex Macedonum, regnat annos 28. *Sosarmus* Rex Medorum, regnat ann. 30.

785 *Amos* Propheta incipit ex dictis lib. 6. c. 10. prædicitque instantem Terremotum.

781 *Corinthiorum* Regnum desinit, quod steterat annos 323.

776 IPHITVS Chorœbi filius Olympico certamine resumpto, instaurat Olympiadas, quæ ab hoc anno certissimè computari cœperunt, vt ostendimus l. 3. cap. 2. nempe à Neomenia propiore Solstitio æstiuo, quæ hoc anno iusta Canones lib. 3. cap. 30. traditos, incidit in diem 8. Iulij, & Plenilunium in diem 23. ideoq; prima dies Ludicri in diem 19. feria 6. & vltima in diem 23. feria 3. Florebat tunc *Aretinus* Poeta Epicus.

Annus Mundi 4818

774 *Hesiodus* Poeta moritur ex dictis l. 3. c. 3. nu. 2.

772 *Zacharias* filius Ieroboami Rex Israel, regnat in Samaria menses 6. & post eum *Sellum* mense vno, & anno sequenti *Manahem* annos 10. ex 4. Regum c. 14. & 15.

770 ROMVLVS, hoc anno nascitur, nam vrbem condidit annos natus 18. vt asserunt Dionysius Halic, Ouidius, ac Solinus; Eclipsis autem Solis, quæ perhibetur fuisse in conceptu, vel ortu eius, & refertur à Butingo, non potuit Romæ conspici, vt obseruauit Petauius lib. 9. c. 48.

763 *Ozias* Rex Iuda Lepra percussus vltimo anno Azariæ Pontificis, cui anno sequenti succedit Amarias Pontifex.

761 *Phace* Rex Israel, regnat in Samaria annos 2. ex 4. Regum c. 15.

760 *Ephori* quinque à Lacedæmonibus creati, quorum primus *Elearus* ex Plutarcho in vita Lycurgi.

759 *Phacee* occiso Phaceia, regnat super Israel in Samaria annos 20. ex 4. Reg. 15.

758 *Ioathan* filius Azariæ Rex Iuda, regnat annos 16. Solus ex 4. Regum c. 15. & *Isaias* videt Dominum in Solio suo, &c. ex Isaiæ c. 6. vide lib. 6. cap. 10.

Thurimas Rex Macedonum, regnat annos 45.

756 *Astycas* Rex Medorum, regnat annos 50. ex Ctesia, & Diodoro.

755 *Numitor* vltimus Rex Latij, regnat annos ferè 2. & sub eo desinit regnum Latinorum, quod stetit annos 544. Archontes Athenis decennales, quorum primus Charops ex l. 3. c. 1.

753 ROMA à Romulo condita iuxta Varronis, & populi Romani, ac Imperatorum computationem, ac plurimorum Scriptorum, vt ostendimus l. 4. c. 2. condita inquam Palilibus die 21. Aprilis, regnauitq; Romulus annos 37. menses 2. ac dies 18. quo mortuo secutum est interregnum vnius ferè anni.

An. Mundi 4881

752 *Daicles* primus coronatus est in Ludis Olympicis victor, ex Phlegontis Catalogo.

751 *Ezechias* Rex Iuda nascitur biennio ferè post Romam conditam.

750 *Teglat Phul Assar* Rex Assyriorum in Niniue, regnat annos 23. quo anno Romani Sabinas rapiunt: ex Halicarnasseo.

748 *Olympias* octaua expuncta fuit à Catalogo, & vocata *Anolympias* ab Eleis, eo quod Pisani violenter præfuissent ludis Olympicis.

747 NABONASSARI Regis Babylonis, & Epochæ Nabonassareæ initium à meridie diei 26. Februarij Iuliano more, vt ostendimus l. 5. c. 5.

746 *Esaiæ* vaticinium de Cyro annis 210. ante solutam Captiuitatem Babylonicam ex Iosepho l. 1. c. 1. *Abdias* prophetare incipit, ex lib. 6. c. 10. Pax inter Romanos, & Sabinos.

745 *Achitob* Pontifex Hebræorum: *Emulcius* Corinthius historicus floret.

742 *Messeniorum* Rex Euphaes regnat annos 13. ex Pausania in Messen. *Tatius* Rex Sabinorum occiditur anno 6. regni sui, ex Dionys. Halic.

741 *Achaz* filius Ioathami Rex Iuda regnat annos 16. ex 4. Reg. c. 15. & 16. & anno sequenti Razin, & Phaceæ obsident Ierosolymam.

738 *Romulus* triumphat de Camerinis anno Vrbis 16. ex Plutarcho. *Tellesilla* Poetria Argiua floret Pausanias. *Catina* hoc vel anno sequenti condita ex Thucydide.

736 *Sadoc* Pontifex Hebr.

729 *Osee* filius Ela, interempto Phacee, regnat in Samaria annos 9. ex 4. Reg. 17.

727 *Salmanasar* Rex Assyriorum in Niniue, & parte Babyloniæ, regnat annos 10.

726 *Ezechias* Rex Iudæ incipit, & regnat annos 29. post Achaz patrem suum, 4. Reg. c. 16. & 18.

724 *Aristodemus* iugulat se ad sepulcrum filiorū, cum regnasset annos 6. & aliquot menses Pausanias in Messenicis.

721 Eclipsis Lunæ Anno 1. *Mardokempadi* Regis Babylonis, qui & *Merodak*, & *Berodak* dictus est, die 29. mensis Thoth sequente 30. de qua Ptolemæus l. 4. c. 6. & 8. idest die 19. Martij. Eodē anno *Salmanasar*, capta Samaria, abducit Niniuem inter alios *Tobiam* Seniorem, & Regnum Israel desinit, quod steterat à morte Salomonis annos 244.

720 *Nahum* Propheta incipit, ex Lib. 6. c. 10. *Sellum* fit Pontifex Hebr. Olympianice in Stadio nudi currere incipiunt, cum antea præcincti currerent, ex Thucyd. *Lunæ* Eclipses duę obseruatę Babylone anno 2. *Mardokempadi*, de quibus Ptolemæus lib. 4. c. 6. & 8. prior nocte inter 18. & 19. Thoth, idest inter 8. & 9. Martij Iuliani; Posterior inter 15. & 16. Phamenoth, seu 1. & 2. Septembris.

719 *Moabitarum* Clades per Assyrios, prædicta ab Esaia cap. 16.

717 *Sennacherib* Assyriorum Rex, regnat annos 7. *Romulus* ad Capreas non comparet vsquam. Sed quia in eius morte Solem defecisse dicunt Dionysius, Plutarchus, Florus; Ouidius 2. Fastor. Cicero de Somno Scip. Seneca l. 19. ad Lucil. & S. Augustinus 4. de Ciuit. c. 15. Anno vero ante Epocham Christi 715. Petauius, & alij nacti sunt ex Calculo Eclipsim Solis Maij 26. ideo Petauius in Chronico eius mortem transfert ad annum 715. qua ratione regnasset Romulus annos 39. contra Dionysium, & alios, qui annos tantum 37. illi concedunt paucosq; menses.

716 Interregnum anni vnius Romæ. *Midas* Rex Phrygiæ taurino sanguine potato moritur *Euseb.*

715 *Numa* sub finem anni huius, & ineunte 714. regnat Romæ per annos 43. & *Perdiccas* in Macedonia annos 48. Samia Sibylla Pytho dicta floret: *Euseb.*

714 *Gyges* I. Rex Mnermadarum in Lydia, regnat annos 38. ex Herodoto.

712 *Ezechiæ* Sanitas restituta à Deo, Sol in horologio Achaz retrocedit; vide lib. 5. cap. 6.

Numa Pompilius annum reformat: *Astacus* Vrbs condita Olympiade 17. ex Photio.

711 *Sennacherib* percussis de ipsius exercitu 185. millibus ab Angelo fugit Niniuem, & post dies 45. necatur à filijs sub finem anni Tobiæ 1. & 4. Reg. c. 19. & 20. vide quæ dixi lib. 5. c. 6. nu. 2.

710 *Helciæ* intruso substituitur *Sobnas* Pontifex Hebr. Miscellus *Crotonem* condit, & Archias Syracusas, ex Dionysio, & Strabone.

708 *Habacuc* prophetare incipit, sed est diuersus ab illo, qui tulit prandium Danieli, vide lib. 6. c. 10. *Numa* Marcius fit primus Pontifex Romanorum, qui anno sequenti Salios cum rege instituit.

706 *Cardiceas*, qui & *Anchares* Rex Medorum, regnat annos 22.

704 *Tobias* acceptus DEO, cæcitate probatur ex lib. 6. cap. 11.

703 *Parthenij* duce Phalanto, Tarentum occupant; Pausanias in Messen. Iustin. l. 3. Corinthij *Corcyram* condunt. Euseb.

An. ant Chrif.

701 *Tobias* anno 4. vt in Vulgata habetur, non 8. vt in Græca editione, visum recuperat. *Glaucus* ferri glutinator, ex Eusebio floret, nec multo post Archilochus ex Clem. 1. Strom.

698 *Nabuchodonosor* Rex Babylonis, & Assyriæ, solus regnare incipit, regnatque annos 13. & post eum incerti.

697 *Manasses* filius Ezechiæ Rex Iuda, regnat annos 55. ex 4. Regum c. 20. & 21. nec ita molto post Esaiam Prophetam Serra secandum iubet: vide lib. 6. cap. 10. vbi de Esaia.

696 *Archilochus* Olympiade 21. ex S. Cyrillo in Iulianum floret.

692 *Gela* in Sicilia, & *Phaselitis* in Pamphylia conditæ: Euseb.

691 *Manasses* fit captiuus à Merodaco Rege Babylonis, 2. Paralip. c. 33.

690 *Iudith* hoc fere anno Holofernem obtruncat, ex dictis lib. 6. cap. 11.

688 *Hipponax* vates hoc tẽpore clarus habetur: Euseb. & Archilochus historicus, Taciano.

684 *Deioces*, qui & *Arsacis* Rex Medorum, regnat annos 40. & *Aristomenes* vincit Lacedæmonas; & Anno sequenti Tyrtæo duce male rem gerunt: Pausanias, & Iustinus lib. 3. *Archontes* Athenis annui incipiunt, quorum primus *Creon*.

683 Locri in Italia conditi, & Cizicus in Asia: Euseb.

671 *Tullus* Hostilius Romanorum Rex regnat ann. 32. Messeniacũ bellum secundum, quod annos 14. durarat expugnata, & excisa Vrbe Ira, finitur ex Pausania iu Messen, sed emendato à Petauio.

670 *Messenij* excisa patria migrant in Siciliam, Zanclen incolunt, & amplificant, & Messanam nominant Pausan. in Messen.

667 *Bellum* Romanorum cum Fidenatibus.

666 *Alba* longa diruta.

665 *Argæus* Rex Macedonum, regnat annos 33. *Necepsus* Rex Ægypti, regnat annos 6. Romani cum Sabinis bellum gerunt.

963 *Ardys* Rex Lydorum, regnat annos 37.

660 *Tobias* senior moritur annorum 102. ex l. 6. c. 11.

659 *Psammeticus* Rex Ægypti, regnat annos 44. at iuxta Herodotum 54.

658 *Cypselus* Tyrannidem Corinthi inuadit, regnatque annos 30. ex l. 3. c. 3. & anno sequenti Byzantium amplificat; *Demaratus* in Italiam nauigat, & Tarquinijs in Etruria considet: Halicarnass. l. 1. *Alcmeon* Poeta florent Euseb.

656 *Acanthus*, Stagira, & in Ponto Istrus constructæ: *Euseb.* Adera, Lampsacus, & Clazomenæ instaurantur *idem*.

654 Romanorum bellum cum Latinis.

651 *Phalaris* tyrannus, ex Glareano.

648 *Olympicis* ludis additum Pancratium, quo vicit Lygdamus Olympiade 33. Solinus c. 4. Selinus in Sicilia condita: Euseb.

644 *Phraortes Artynes* Rex Medorum, regnat annos 42. Borysthenes in Ponto condita: Euseb.

642 *Amon* filius Manassis Rex Iudeorum, regnat annos 2. Azarias 4. Pontifex Hebr.

640 *Iosias* Rex Iudæ filius Amonis, regnat annos 31. *Sophonias* Propheta vaticinatur, ex lib. 6. cap. 10. *Thales* Milesius nascitur moriturus anno 548. annorum 92. lib. 3. c. 3. n. 6. *Terpander* Musicus floret; & *Polemon* Geographus Panetij Rhodij Senioris auditor, ex Suida.

639 *Ancus* Martius Rex Romanorum, regnat ann. 24.

638 *Solon* nascitur, moriturus annorum 80. ex l. 3. c. 3.

633 *Philippus* Argæi fil. Rex Macedonum, regnat annos 35.

632 *Stesichorus* Poeta nascitur Olympiade 37.

629 *Sinope* in Ponto condita: Euseb.

628 *Ieremias* Prophetare incipit ex lib. 6. c. 10. Periander Cypsello in Corinthi tyrannide succedit moriturus anno 584. annorum 80. ex l. 3. c. 3. n. 8.

627 *Sadyattes* Rex Lydiæ, regnat annos 15.

625 *Nabopollassar*, & contractè Nabollassar, ac Nabuchodonosor Senior dictus, Rex Babylonis, regnat annos 21.

623 *Iosias* anno 18. regni sui restaurato templo, celebrat Phase illud celeberrimum, de quo 4. Reg. 23. *Draco* dat leges Atheniensibus, ex Tatiano, & Clemente Alex. 1. Strom.

622 *Cyaxares*, qui & *Astibaras* Rex Medorum, regnat annos 40.

621 Lunæ Eclipsis obseruata Babylone anno 5. Nabollassari, & 127. Nabonassari morte inter 27. & 28. Athyr, idest inter Aprilis 21. & 22. de qua Ptolem. l. 5. c. 14.

620 *Ancus Martius* Hostiam condit; Æsopus Olympiade 40. floret: Suidas.

619 *Daniel* Propheta nascitur, abductus enim est in captiuitatem annos natus 15. ex Aben Ezra in 1. Danielis.

618 *Sarrarias* Pontifex Hebræorum Epidamus postea Dyrrhachium à Corcyreis condita ex Thucydidis lib. 1. Esto Euseb. Sexennio id anticipet.

615 *L. Tarquinius Priscus* Romanor. Rex, regnat annos 37. *Necao*, seu *Nechos* Rex Ægypti annos 6.

614 *Arionis* historia, seu fabula Euseb.

613 *Panætius* Leontinorum tyrannus euadit: Euseb.

612 *Pythagoras* Samius senior Stellam Veneris obseruat ex Plinio l. 2. c. 8. vide librũ nostrũ 3. c. 3. n. 6. ex Laertio *Alyattes* Rex Lydiæ, regnat annos 49. ex dictis l. 5. c. 9. *Pittacus* Mitylenæus floret ex Laertio: *Sappho*, & *Erinna* Poetriæ: Euseb.

610 *Anaximander* Miletius nascitur, moriturus annorum 65. ex Laertio Aleman Poeta floret: Velleius l. 1.

609 *Ioachaz* Rex Iuda sub finem anni succedit Iosiæ patri, & regnat menses 3. *Psammis* Rex Aegypti, regnat annos 12.

608 *Ioakim* Rex Iuda filius Iosiæ, regnat annos 11. ex 4. Reg. 23.

606 *Nabuchodonosor* Iunior mittitur contra rebelles, à Patre Nabopollassaro, vide lib. 5, cap. 6. & anno sequenti Baruc incipit prophetare.

Ann. Mund. 5029 *Nabuchodonosor* Iunior mortuo patre regnare incipit Babylone, regnaturus annos 43. & aliquot menses. Initium Captiuitatis Babylonicæ, inter alios abductus Babylonem Daniel annorum 15. ex Aben Ezra in cap. 1. Danielis. Vide librum nostrum 5. cap. 6.

604 *Daniel* interpretatur somnium Nabuchodonosoris, de quo ipse c. 2.

601 *Ezechiel* quarto anno Nabuchodonos. incipit prophetare, ex lib. 6. cap. 10.

600 *Camarina* in Sicilia; *Massilia* in Gallia conditæ. Solinus, & Schol. Pindari Olymp. od. 5. Cylon. Atheniens. arcem tyrannicè occupat. Thucyd.

599 *Nabuchodonosor* Tyrum obsidet, quæ obsidio durauit annos 13. ex Iosepho Battus Lacedæmonius Cyrenem condit anno 586. post excidium Troiæ. Solinus c. 30.

598 *Iechonias*, seu Ioachin Rex Iuda, regnat menses 3. eum enim Nabuchodonosor transfert Babylonem, & ei substituit Mathaniam, quem *Sedeciam* nominat, regnauitq; hic annos 11. ex 4. Reg. c. 24. & Ieremia 29.

Europus Rex Macedonum, regnat annos 43.

597 *Vaphres*, qui & *Apries* Rex Aegypti, regnat ann. 30. Euseb. Alcæus Poeta floret: Epimenides Athenas lustrat, ex Laertio.

594 *Daniel* liberat *Susannam* à calumnia, & à morte anno 10. Captiuit. ex Chron. Hebr. *Solon* prætor dat Leges Atheniensibus anno 3. Olympiadis 46. ex Laertio, & Clem. Alex. Eusebio, ac Cyrillo in Iulianum; errat autem hic Gellius l. 17. cap. 21.

592 *Anacharsis* Athenas venit Olympiade 47. ex Laert.

590 *Nabuchodonosor* obsidere incipit Ierosolymam anno 9. Sedeciæ 4. Reg. c. 25.

Nono

An. ant Chris.

588 Nono die mensis absoluta est circumuallatio Ierosolymæ.

587 *Nabuzardan* iussu Nabuchodonosoris Ierosolymam, & Templum succendit die 7. Mensis 5. reliquiæ captiuitatis deportatæ, in quibus *Iosedek* Pontifex, *Godolias* interfectus, *Sedecias* excæcatus; desijt, seu interruptum est Regnum Hebræorum, quod à Saule durarat annos 488. Salomonis autem Templum steterat annos 425. Dalphis Amphichtyones instituunt Pythicum agonem: Pausanias. *Pythagoras* nascitur hoc anno, vel 584.

586 *Ieremias* moritur in Aegypto. Tyrus, & Sidon captæ à Nabuchodonosore.

585 Prœlium inter Cyaxarem Medorum, & Alyattem Lydorum Reges diremptum occasione Eclipsis Solaris, quam Thales Ionibus prædixerat Olympiadis 48. anno 4. & belli inter dictos reges 6. de qua ex Plinij l. 2. c. 12. Herodoto l. 1. Theone Eudomo, & Cleomede plura diximus l. 5. Almagesti noui c. 19. Esto Chronologi alij ad alios annos eam pertrahere conati sint. Eodem anno *Periander* Corinthi tyrannus obijt, ex Laertio.

583 *Nabuchodonosor* vincit, ac subigit Aethiopas, Aegyptios, Palæstinos, Idumæos, Moabitas, Ammonitas, Arabas, totamq; Syriam Damascenam, & anno sequenti Aelamitas.

582 *Astyages*, qui & Spandas Rex Medorum vltimus, regnauit annos 35. si vsque ad mortem computentur: vide lib. 5. cap. 4.

580 *Aristæas* Proconesius florere incipit, Olympiade 50. ex Suida, & Sybilla Cumana Demophili ex Solino c. 7. quæ vixit vsque ad Tarquinij Superbi tempora.

579 *Nabuchodonosor* Statuam suam adorari iubet anno 27. Imperij sui.

578 *Seruius Tullius* Rex Romanorum, regnat annos 44.

576 *Agon* Nemeæus ab Argiuis institutus. Euseb. *Bias* Prienæus Senex floret.

573 Census primum Romæ institutus à Seruio Tullio.

572 *Ezechiel* Propheta moritur 10. Aprilis, ex Epiphanio, & Martyrologio Rom. *Anacreon* Poeta floret, et *Phalaris* Agrigentinus Siciliæ Tyrannus, ex Suida Olympiade 52.

571 *Abaris* ex Scythia venit in Græciam. Euseb.

567 *Amasis* Rex Aegypti, regnat annos 42. vel ex Herodoto 44.

566 *Pisistratus* Athenarum Tyrannidem occupat anno 3. Olympiadis 53. per annos 4. Plutarch. in Solone.

564 *Creosus* Rex Lydiæ, regnat annos 15. *Aesopus* occiditur à Delphis Olymp. 54. ex Suida.

562 *Euilmeradak* Rex Babylonis, regnat annos 2. & aliquot menses, & anno hoc primo eduxit de carcere Ioachin Regem Iuda, 4. Reg. cap. 25. *Pisistratus* expellitur.

560 *Pharnaces* I. Rex Cappadocum, cui successere alij obscuri nominis: *Pisistratus* iterum tyrannidem Athenis occupat, ex Plutarcho in Solone, et Herodoto.

559 CYRVS regnare incipit in Perside, regnaturus annos 30. *Balthasar*, qui, & *Labosardachus* regnare incipit, sed eius pater, ac tutor *Niriglissaras* administrat regnum per annos 4. ex dictis lib. 5. c. 6. *Solon* moritur annorum 80. ex Laertio.

556 *Stesichorus* moritur Olympiade 56. ex Suida: Chilo Lacedæmonius fit Ephorus ex Laertio.

555 *Alcetas* Rex Macedonum regnat annos 28. *Balthassar* solus, ac per se Babylone regnat menses 9. ex dictis l. 5. c. 6. *Anaximenes* claret: Euseb.

554 *Balthassare* interfecto, vt Daniel prædixerat; *Darius Medus* (Babylonicè *Nabonidus*) eligitur in regem Babylonis, & regnat annos 17. iuxta dicta lib. 5. c. 6. & S. Gabriel Danieli prædicit ortum, & mortem Sancti Sanctorum, iuxta dicta lib. 6. c. 12.

An. ant Chris.

552 *Xenophanes* Colophonius claret: Euseb. *Phalaris* moritur, Camarina à Syracusanis euertitur: Ex Pindari Schol. od. 5. Olymp.

551 *Confusius* insignis Philosophus, ac Legislator Sinensium floret: ex Annalib. Sinensium, & Sybilla Hellespontica nunc, & antea viuo adhuc Solone ex Heraclide Pontico.

550 *Croeso* per Cyrum victo definit Lydorum regnum, quod steterat annos 243. annoq; sequenti. *Atys* Croesi filius in venatione occiditur: ex Herodoto lib. 1.

548 *Cleostratus* Tenedius octaeteridis institutor fuit Olympiade 58. ex Plinio lib. 2. c. 8. & biennio post moritur *Anaximander* Milesius annorum 65. ex Laertio.

547 *Astyage* mortuo Cyrus regnat pacifice. Medorum regnum desinit, quod steterat annos 316.

544 *Theognis* poeta Olympiade 59. ex Suida, & *Pherecydes* Syrus Pythagoræ præceptor, ex Laertio clari habentur.

540 *Hipponax* Olympiade 60. floret ex Plinio l. 35. c. 5. esto S. Cyrillus in Iulianum eum antiquiorem faciat, sic Scholiastes Aeschili *Aeschilum* natum Olympiade 60. & mortuum Olympiade 76. annor. 65. sit, & tamen auctor vitæ Sophoclis putat Aeschilum natum, aliquot annis serius: *Zenon* Eleates, & Hippicus poeta hoc anno clari erat, ex Laertio, & ex eodem *Pythagoras* floret.

539 *Phocæi* in Gallia Massiliam condunt, ex Herodoto lib. 1. vbi Petauius Eusebium, & Scaligerum corrigit.

537 *Xenophanes* Physicus; *Simonides* Ceus, & *Phocylides* poetæ florent: Euseb.

536 CYRVS Capta Babylone fit Monarcha Persarum, Assyriorũ, & Babyloniorum, soluit captiuitatem Iudæorum, eisque permittit reædificationem Templi Ierosolymitani, subsidijs subministratis; Erant tunc Pontifex *Iosue* filius Iosedech, & dux *Zorobabel* nepos Iechoniæ regis Iuda. *Thaspis* poeta Tragicus Olympiade 61. floruit si Suidæ credimus, sed multo ante sub Solone iuuenis tum, ex Plutarcho in Solone.

Annus Mundi 5098

534 *L. Tarquinius superbus* vltimus Rex Romanorum incipit, ac regnat ann. 25.

532 *Milo Crotoniates* Athleta celebris floret, de quo Pausanias, & Suidas; *Anacreon* poeta claret: Euseb. *Polycratem* tyrannom Samnium huic tempori adscribit: Petauius ex l. 3. Herodoti: Sed huius tempore floruisse Anaximandrum tradit Laertius lib. 2. & obijsse anno 2. Olympiadis 58. idest anno 546. ante Christum annorum 65. ergo tyrannis *Polycratis* cœpit anno 14. ante, & amplius. Pythagoras venit in Italiam.

530 *Gambyses* Ciro à Tomyri Regina Scytharum occiso, succedit in Monarchia, & nomine gentilitio *Assueri* in libro Esdræ, nominatus, regnat annos 6. & menses 7. vide libri 5. cap. 4. & 7. & ex his corrige eos, qui initium Cambysis differunt in annum sequentem 529. cum fuerit exeunte 530. Tarquinius superbus Capitolij fundamenta iacit, ita dicti à capite in fundamentis reperto. Dionysius.

529 *Samij* Dicearchiam, idest *Puteolos* condunt: Euseb.

528 *Theagenes* Rheginus historicus floret, Olympiade 63. Tatianus, & Eusebius *Anaximenes* autem, quem natum esse eadem Olympiade ex Apollodoro refert Laertius, aut diuersus est ab eo, qui auditor fuit Anaximandri, & scripsit duas Epistolas Pythagoræ relatas à Laertio l. 2. aut Apollodorus errauit.

527 *Amyntas* Rex Macedoniæ, regnat annos 49. Pisistratus moritur, eiq; succedit Hippias filius per annos 18. ex Aristot. 5. Politic. c. 12.

526 *Amasis* Rex Aegypti moritur, eiusq; filius *Psammeticus* succedit per menses 5. Diodor. lib. 1. Herodot. 3.

Cam-

An. ant Chrif.

525 *Cambyſes* Aegyptum inuadit, annoq; ſequenti in eo crudeliſſimè ſæuit: Herodot. 3.

524 *Hecatæus* Mileſius Hiſtoricus claret, Olympiade 64. ex Suida.

523 Septimo anno Cambyſis, Nabonaſſari 225. nocte inter 17. & 18. Phamenoth, ideſt inter Iulij 16. & 17. Lunæ Ecliptis obſeruata eſt à Chaldæis, ex Ptholemæo l. 5. c. 14. Cambyſes in amentiam lapſus fratrem Smerdin occidit, & deinde mortuus eſt. *Oropaſtus* Magnus ſimulans ſe eſſe Smerdin, regnauit menſes 7. Herodotus lib. 3. qui eodem anno Polycratem Samium cruci ſuffixum ab Oroete Sardium præfecto, dum Cambyſes in Ægypto ægrotaret, affirmat.

522 Mago interfecto ſeptem Principes eligũt in Regem Perſarum Darium Hyſtaſpis filium, qui regnauit annos 36. Herodot. ſupra.

521 *Aggeus, & Zacharias* prophetant ex dictis lib. 6. c. 10. & eorum hortatu Ioſue, & Zerobabel, nooo decreto Darij impetrato, Templum inſtaurare pergunt; Darij Conuiuium, & trium virorum diſputatio Sympoſiaca, de qua Eſdras. Annus hic ſeptuageſimus dictus ab Angelo Zachariæ 1. nempe ab obſidione Ieroſolymæ, non ab excidio Templi, vide l. 6. c. 10. nu. 16.

520 *Malachias* prophetare incipit, ex l. 6. c. 10.

519 *Pindarus* naſcitur Olympiade 65. anno 2. ex Suida, florente *Dionyſio* Mileſio Hiſtoriographo.

517 Sexto anno Darij 3. die Adar abſolutum Templum Zorobabelis, ex 1. Eſdræ c. 6.

513 *Darius Syloſontem* Polycratis fratrem Samij principem conſtituit, & anno ſequenti miſſo exercitu illum firmat in Principatu, interim Babylon à Dario deficit, Herodotus l. 3.

512 *Phrynicus* poeta Tragicus Olympiade 67. floret,

511 *Miletus* à Perſis expugnata anno 2. Darij, & Babylon fraude Zopyri, poſt obſidionem menſiũ 19. in poteſtatem Darij redijt, Herodotus l. 3.

510 *Daniel* moritur annorum 110. ex Iſodoro, habuit annos 15. quando abductus eſt in Captiuitatem anno 605. Piſiſtratidarum tyrannis ſublata, pulſo Hippia, ob id Harmodio, & Ariſtogitoni Statuæ dicatæ, Herodot. l. 5. Thucyd. l. 6. Plin. l. 34. cap. 4.

509 *Pythagoras* Syloſontis tyrannidem pertæſus, Samo in Italiam remigrat; ex Solino c. 17. ſed Laertius id Polycrate viuo factum narrat lib. 8.

508 *Lucretia* violata ſe interfecit; Rege *Tarquinio ſuperbo* fugato, poſtquam regnatum eſſet Romæ annos 244. primi Conſules inſtituti. *L. Iunius Brutus*, et *L. Tarquinius Collatinus* ex Dionyſio, et Liuio. Sybaritarum 300. millia à centum millibus Crotoniatis cæſa, duce Milone, ac Sybaris ſolo æquata: ex Diodoro l. 12.

506 *Megabizus* Thracciam, ac Macedoniam ſubijcit: Herodot. l. 1. *Porſenæ* Regis atrox bellum cum Romanis, et virtus Mutij Scæuolæ, Horatij Coclitis, et Cloeliæ.

504 *Sardes* captæ ab Athenienſibus, et incenſæ: Herodot. lib. 5. *Heraclitus* Epheſius, Pherecydes Syrus Olymp. 69. florent: ex Laertio.

502 *Ioacim* Pontifex Hebr. Ecliptis Lunæ apud Ptolemæum l. 4. c. 9. anno Nabonaſſari 546. Darij 20. nocte inter 28. et 29. Epiphi, ideſt inter 19. et 20. Nouembr.

500 *Anaxagoras* Clazomenius naſcitur, moriturus anno 428. cum Pericle ex dictis lib. 3. cap. 3. nu. 9. et 10.

499 *Zeno* Eleates, hac Olympiade 70. clarus habetur, vt eſt in Græco textu Laertij etſi in Latina editione adſcribatur Olympiadi 60. ſeu anno ante Chriſtum 540.

498 *Iones* nauali prœlio victi, & ſubacti à Perſis, Miletus capta, & euerſa Herod. l. 5.

497 Romæ dictator primum creatus à Collega *T. Lartius*. Hoc anno mortuum *Pythagoram* ponit Euſebius annorum 80. iuxta Heraclidem Serapionis filium, vel 90. iuxta plurimos, vt ait Laertius, addens floruiſſe Olympiade 60.

An. ant Chrif.

496 *Hellanicus* Hiſtoricus naſcitur, vtpote qui initio belli Peloponneſiaci, ideſt anno 431. habuit annos 65. vt ait Gellius lib. 15. c. 23. Saturnalia inſtituta Dionyſ. l. 7. Liuius 2. *Mardonius* Perſa ad Athon tempeſtatem paſſus amittit 20. millia hominum. Herodot. l. 6.

495 *Sophoclem* natum anno 2. Olympiadis 71. ait eius Scholiaſtes, ſed vide annum 488.

494 *Pythagoras* moritur, iuxta Marianum Scotum, & Salianum.

492 *Cleomedes* Aſtypalenſis includens ſe in arca diſparet: *Aeſchilus* floret, & vixit annos 65. vel ex Suida 58.

491 *Gelo* Syracuſanus tyrannidẽ occupat anno 1. Olympiadis 72. regnatq; annos 14. Pauſanias in Eliacis 2. & Euſeb.

490 *Marathonia* Græcorum victoria de Perſis, duce *Miltiade*, die 29. Septembris cecidere Athenienſes 192. at Barbarorum 206. millia. Herodot. lib. 6. vel 200. millia ex Trego. *Coriolanus* damnatus abſens in Volſcos exulatum abit; Liuius lib. 2.

489 *Miltiades* in vincula coniectus moritur; Herodotus lib. 6.

488 *Sophocles* naſcitur Olympiade 73. ex Suida; eſto Laertius dicat natum anno 4. Olympiadis 77. naſcitur & Herodotus ſi quidem anno 2. Olympiadis 86. habebat annos 53. ex Gellio lib. 15. cap. 23.

487 *Coriolanus* placatus à matre, conciliatur patriæ: Liu. 2. Aegyptus à Perſis deficit: Herodot. 7.

486 *Xerſes* Darij Hyſtaſpidæ filius incipit, regnatque annos 21.

485 Prima mentio Legis Agrariæ apud Romanos, ex Dionyſio, & Valerio Max. lib. 3. cap. 3.

484 *Xerſes* Ægyptum recuperat: Herodot. 7.

483 *Ariſtides* Oſtraciſmo ab Athenienſibus in exilium actus, ex Plutarcho.

Choerilus poeta tragicus floret: ex Euſeb. et Cyrillo, vel Olymp. 75. nempe anno 480. ex Suida.

480 *Xerſis* tranſitus in Græciam ex dictis l. 3. c. 3. nu. 8. qui licet haberet in exercitu 2317610. victus tamen eſt eodem anno, præſertim in Salaminia pugna nauali duce Themiſtocle die 23. Septembris. Eadem Olympiade 75. ortus *Euripides* ex Laertio, & Suida; & clari fuerunt *Charon* Lampſacenus, & *Pherecydes* Lerius hiſtoricus, ex Suida. Ante Salaminiam pugnam apparuerat Cometa ceratias, ſeu cornutus, vt narrat Plinius l. 2. c. 25. illa verò defectio Solis, quæ vt narrat Herodotus l. 7. diem vertit in noctem, & Xerſem terruit ante tranſitum in Græciam, fuit Spuria à globo vaporum, & fruſtra à multis inueſtigata ex Tabulis Aſtronomicis, vt fusè docui libro 5. Almageſti noui c. 19. Sibylla Libyca nominata ab Euripide, circa hæc tempora floruit. *Pindarus* hoc tempore natus erat annos 40. & vixit 55. ex Suida, vel 65. alijs.

479 *Alexander* Amyntæ fil. Rex Macedonum, regnat annos 43.

478 Geloni mortuo ſuccedit *Hiero* frater in Regno Siciliæ: Diodor. l. 11. Ecliptis Solis die 2. Octobris Cleombrotum terruit: Herodot. l. 9.

476 Fabij 306. vna die cæſi anno 4. poſt pugnam Salaminiam: Gellius l. 17. c. 20.

475 *Thucydides* naſcitur, anno enim 2. Olympiadis 86. habebat annos 40. ex Gellio l. 15. c. 23. licet Pamphila ibidem dicat natum Praxierge Archonte, nimirum anno 471.

473 Tarentini victi à Iapygibus: Diodorus l. 11.

Artaxerſes Longimanus, viuo patre, regnare incipit, ex dictis lib. 5. c. 7. nu. 4.

472 *Democritus* Abderites naſcitur, moriturus poſt an-

nos-

An. ant Christ.

nos 100. aut vltra l.3. c.3. nu.9.

471 *Socrates* nascitur, moriturus anno 400. annorũ 72. ferè, ex l.3. c.3. nu.10.

Temistocles ostracismo in exilium pulsus confert se ad Xersem, eoque absente ad Artaxerxem: Herodotus.

468 *Simonides* moritur annorum 89. ex Suida; floret autem *Zeuxis* pictor, *Diagoras* Sophista, & *Bacchylides* poeta: Euseb.

465 *Artaxerses* mortuo Xersi succedit, & solus regnat annos 41. ex l.5. c.7.

463 Eclipsis Solis anno 1. Olympiadis 79. exeunte, Aprilis 30. Athenis ferè totalis, apud Eusebium, de qua plura, contra quosdam Chronologos dixi in Almagesto nouo l.5. c.19.

461 *Eliasib* Hebræorum Pontifex.

460 *Hippocrates* Cous Medicorum princeps nascitur, moriturus ante annum 350. & post 375. maior annis 85. ex lib.3. c.3. nu.11. *Cimon* Athenis relegatus ostracismo: Diodor. l.11.

459 *Artaxerses* Longimanus ducit *Estherem* in vxorem, lib.6. cap.11.

458 *Lysias* orator nascitur, lib.3. c.3. nu.11.

456 *Tolmidis* ducis Atheniensium res gestæ apud Thucydidem lib.1.

455 Ludi Seculares primùm acti Romæ, M. Valerio, & Sp. Virginio Tricosto Consulibus, ex Censorino. *Cratinus*, & *Plato* Comici; & *Aristarchus* Tragicus clarent: Euseb.

453 *Danielis* Hebdomades ineunt ab anno 20. Artaxerxis Longimani, sed iuxta dicta lib.6. c.12.

452 Sybaris instaurata à Thessalo: Diodor. l.11. *Crates* Comicus, *Praxilla*, & *Cleobulina* celebrantur: Euseb.

450 Decemuiri Consulari potestate creati in annos 3.

448 Plebis Romanæ secessio, ob impotentiam Decemuirorum, de qua Liuius l.3.

444 *Euclides* auditor Socratis, *Melissus*, *Parmenides*, et *Empedocles* florent, ex Laertio: Thuriorum bellum cum Tarentinis: Diodor.

442 Tribuni militares tres Consulari potestate, et Censores primùm Romæ creati, Liuius lib.4.

441 *Ioiadas* Hebræor. Pontifex; aries, et testudo machinæ inuentæ ab Artemidoro Clazomenio, ex Diodoro l. 12.

439 *Fames* ingens Romæ ob quam multi se in Tiberim præcipitant, Liu. l. 4. *Theætetus* Mathematicus clarus. Euseb.

436 *Perdiccas* II. Alexandri fil. Rex Macedonum, regnat annos 23. Aristophanes floret, Euseb. *Isocrates* nascitur, ex Dionys. Halic. in eius vita.

432 *Meton*, et *Euctemon* Solstitium ex obseruatione definiunt die 28. Iulij l.3. c.3. nu.11.

431 *Peloponnesiaci* belli initium verno tempore, Archonte adhuc Pithodoro, ex dictis l.3. c.3. nu.31. Aestate autem sequenti fuit Eclipsis Solis tanta Athenis, vt Stellæ visæ sint, ex Thucyd. l.2. quæ Periclis Nauclerum terruit, sed non Periclem, Plutarch. in Pericle; fuit illa 3. die Augusti feria 4. Eodem anno apparuit Cometa ingens post Solis occasum per dies 75. vel 60. ex Tucyd. et Plutarcho in Lysandro, et anno sequenti pestilentissimus catarrhus Athenis sæuijt, Thucyd.

429 *Euripides* drama Hippolyti dat: ex eius Scholiaste.

428 *Pericle* paulo ante mortuo, *Plato* nascitur, moriturus annorum 81. ex l.3. c.3. nu.13.

426 Pestis Athenis recrudescit, Thucyd. l.2.

424 *Xerses* II. Rex Persarum, regnat menses 2. et deinde Sogdianus 7. et post hunc *Darius II. Nothus* annos 19. Solis Eclipsis partialis Athenis, de qua Thucyd. l. 3. videlicet die 21. Martij hora ferè 8. matutina.

418 Seruorum coniuratio de occupanda Roma detegitur, Liu. l.4. Himera à Carthaginiensibus euersa anno 58. ab eius conditu: Diodor. l.12.

416 Athenienses Bellum Siculum capessunt. Diodorus lib. 12.

An. ant Christ.

415 *Diagoras* Melius anno 2. Olymp. 91. Athenis damnatus impietatis in Deos; ex Diodoro.

413 *Archelaus* Perdiccæ fil. Rex Macedonum, regnat annos 14. Lunæ Eclipsis sub mediam noctem anno 19. belli Peloponn. et 4. belli Siculi, de qua Thucyd. l.7. Polyb. l.9. Diodorus l. 13. et Plutarchus in Nicia, addens Niciam superstitiosè hinc deterritum, nec ausum cũ classe abscedere, ideoque obnoxium fuisse internecioni, quam passi sunt à Syracusanis *Diogenes* Cynicus nascitur, moriturus annorum 90. ex Laertio; eodem anno, quo Alexander Magnus morietur, immo eodem die.

412 *Alcibiades* reuersus Athenas excipitur honorificè.

407 *Collicratidas* Lysandro substituitur à Lacedæmonijs: *Conon* Atheniensium Dux compulsus est Mitylenem. Carthaginienses nouam expeditionem suscipiunt in Siciliam cum 300. millibus armatorum; Agrigentum captum sub Solstitium hybernum: ex Diodoro l.13.

406 Lunæ Eclipsis Aprilis 15. totalis hora post merid. ferè 9. Athenis; de qua *Xenophon* l. 2. addens conflagrasse Athenis vetus templum Mineruæ, & Lacedemonos ad Arginusas victos ab Atheniensibus, occisumq; Callicratidam. Sophocles ex lætitia victoriæ 18. vice reportatæ moritur annor. 90. ex Diodoro.

405 *Artaxerses* II. Mnemon Rex Persarum, regnat annos 43.

404 Solis Eclipsis die 3. Septembris feria 6. hora 9½. post mediam noctem digitorum ferè 9. Athenis, mense 6. post absolutum bellum Peloponnesiacum, quod desijt circa 18. Aprilis. Athenæ à Lysandro captæ post 6. mensium obsidionem. Dionysius Syracusarum tyrannus victus à Carthaginiensibus. Alcibiades moritur *Helicon* Cyzicenus, qui eam Eclipsim prædixerat Dionysio, argenti talento donatus est ab eo.

403 *Xenophon* historicus clarescit anno 4. Olympiad. 94. ex Laertio. *Thrasybulus* occupata Phyle 30. tyrannos deijcit, ac democratiam Athenis restituit, ex Pausania. *Archytas* Tarentinus floret ex Laertio.

400 *Socrates* annorum 70. moritur, ex dictis lib. 3. cap. 3. nu. 10.

399 *Orestes* Archelai filius Rex Macedonum, regnat annos 3.

398 Lectisternia Romę ob metum pestilentiæ, ex Liuio. Florebant *Philoxenus*, *Telestes*, & *Timotheus* Dithyrambici, ex Diodoro, qui ait Ctesiæ historiam hoc anno terminari.

397 *Ionathan* Hebræorum Pontifex. Albani Lacus tumor, & alia prodigia Romæ, de quibus Liuius lib.5. Dionysij Syracusani bellum cum Imilcone duce Carthaginensium, ex Diodoro l. 14.

396 *Archelaus* II. Rex Macedonum, regnat annos 4. *Agesilaus* Societate inita cum Rege Ægypti, Persas deuincit; Thissaphernes iussu Regis occiditur. Diodor. lib.14.

395 Lacedæmonij dominatum maris, amittunt Theopompi historia annorum 17. hic terminatur ex Diodoro lib. 14.

394 *Conone* Persarum duce Lacedæmonios nauali prælio ad Cnidum vincente, Sol falcatus apparuit, ex Xenophonte lib.4. quæ Solis Eclipsis accidit Augusti 14. digitorum 11. Cnidi in Cypro hora 10⅓. post mediam noctem. Pausanias Rex Lacedæmon. missus in exilium, Agesipoli succedente. Bellum Corinthium incipit, duraturum annos 8. de quo Diodorus l. 14.

393 *Mago* Carthaginiensis Messanam obsidens, vincitur à Dionysio. Diodor. l.15.

392 *Amyntas* II. Rex Macedonum, regnat annum 1. *Ciam Hoam* regnare incipit, apud Sinas.

391 *Pausanias* Rex Macedoniæ, regnat annum 1.

390 *Amyntas* III. Rex Macedoniæ, regnat annos 5. Roma-

An. ant Chris.

ma capta à Gallis, victis ad Alliam Romanis, et Capitolium obsessum, anno Vrbis 364. vt habetur ex Dionysio Halicarnass. l. 1. Camilli ipsius oratione apud Liuium lib. 5. et Plinium l. 33. c. 1. vnde corrigendus Plutarchus in Camillo id anno 360. Vrbis adscribens. Camillus cum Ardeatibus palantes barbaros fudit, & Dictator factus patriam liberauit. Thimbro Dux Laconum à Persis cæsus, Thrasybulus Athenis Dux ab Aspendijs occisus, ex Diodor. l. 14.

385 *Argeus* II. Rex Macedonum, regnat annos 2. Dionysius Epiro imminens, Lissum in Sinu Adriatico condit, ex Diodoro l. 15.

384 *Aristoteles* nascitur, moriturus anno 322. annorum 63. ex dictis l. 3. cap. 3. nu. 14. esto Gellius l. 17. c. 12. in biennium differat T. Manlius de Saxo Tarpeio deiectus, ex Liuio l. 6.

383 *Amyntas* II. Macedoniæ, iterum regnat alios annos 12. Eclipsis Lunæ, Phanostrato Archonte anno 366. Nabonassari inter diem 26. & 27. Thoth, & Ptolemęo l. 4. c. 11. idest inter 22. & 23. Decemb. Dionysij bellum cum Poenis vario euentu, &
382 deinde pax.

Olynthiorum victoria de Lacedæmonijs, de qua Diodor. l. 15. Duæ Lunæ Eclipses apud Ptolemæum, vna l. 4. c. 11. Phanostrato adhuc Archonte nocte sequente diem 24. Phamenothi, idest Iunij 18. altera l. 7. c. 3. Archonte Euandro nocte inter 16. & 17. Thoth, seu Decēb. 12. & 13.

381 *Camillus* Volscos vincit, Liu. l. 6. *Demosthenes* nascitur, moriturus anno 322. annorum 60. ex Laertio.

380 *Cleombrotus* Dux substituitur Agesipoli mortuo, per annos 9. Olynthij victi, Diodor. l. 15. Prænestini victi, Velitræ expugnatæ, Liuius l. 6.

379 *Volsci* Romanos vincunt, Liuius 6. Carthaginienses, Lybiam vtramque, & Sardiniam recuperant, Diodor. 15. *Mausolus* Senior Rex Cariæ moritur anno 2. centesimæ Olympiadis, Plinius lib. 36. cap. 5.

378 *Boeoticum* bellum, de quo Diodorus 15. Romanæ Coloniæ in Sardiniam, idem.

377 Naualis victoria Thebanorum ad Naxum duce *Chabria*, de Atheniensibus, Diodor. 15. tres exercitus in Volscos ducti, Liu. 6.

374 Persarum expeditio in Ægyptum. Thebani Platæas euertunt; Athenienses ad Corcyram, naualí bello vincunt Lacedæmonas; Euagoras Cypri Rex cæsus à Nicocle, ex Diodoro l. 15.

373 Cometa insignis, de quo Aristoteles 1. Meteor. c. 3. & Seneca l. 7. natur. qq. c. 5. & nos lib. 8. Almagesti noui c. 3. fusius; inde terræmotus ingentes in Peloponneso, vi quorum Elice, & Bura perierunt, Diodor. 15.

371 Leutrica pugna, & victoria Epaminondæ Thebani, de Cleombroto Lacedæmonum duce occiso, ex Diodoro l. 15. Alexander II. Rex Macedonum regnat ann. 1.

370 *Ptolemæus* Rex Macedonum regnat annos 6.

368 *Eudoxus* Cnidius floret Olympiade 103. Laertius ex Apollodoro.

366 *Camillus* Dictator V. Gallos in agro Albano mactat, Liuius 6.

365 Primus ex plebe Consul *L. Sextius Lateranus*, cum *L. Aemilio Mamerco*, Fasti.

364 *Perdiccas* III. Rex Macedonum regnat annos 6. Pelopidas in acie aduersus Alexandrum Pheræum occumbit; Timotheus Toronem, ac Potideam recuperat; & Cyzicum obsidione liberat. Olympias hæc, quia à Pisatis Eleis exclusis, administrata est, ab Eleis dicta est ἀνολυμπιάς, ex Diodoro l. 15. Eclipsis Solis, de qua Plutarchus in Pelopida.

363 *Thebani* ad Mantineam vincunt Arcadas, & Lacedæmonios, sed *Epaminodas* in acie vulneratus obijt, Diodorus l. 15. & Xenophon, qui hoc anno terminat l. 7. Ellinicorum.

362 *Artaxerses III. Ochus* Rex Persarum, regnat annos 23. *Ariarathes* VIII. Rex Cappadocum, Agesilaus victor de hostibus rediens in itinere moritur.

361 *M. Curtius* armatus in voraginem desilit; bellum Rom. cum Hernicis, Liu. l. 7. Alexander Pheræus Cycladas populatur, Diodor. 15.

360 *Metrodorus* claret Olympiade 105. T. Manlius in pugna cum Gallis Torquati cognomen adeptus, ob Torquem ereptam Imperioso Gallo, Liu. 7.

358 *Philippus* II. Rex Macedonum regnat annos 24. & Athenienses vincit ad Methonem. Sociale bellum plurimorum contra Athenienses, de quo Diodor. l. 16.

Xenophon obit ex Laertio, immò, & Democritus annorum 114.

356 *Alexander III. Magnus* nascitur initio æstatis 6. Hecatombæonis ex l. 3. c. 4. Philippus tres Reges subiugat, Thraciæ, Paeonum, & Illyricij Philistus prœlio nauali victus à Syracusanis, se perimit, Diodor. l. 16. Cometa hoc anno per 70. dies effulsit, ex Iustino.

355 Bellum Sacrum, de quo Diodorus l. 16.

353 *Onomarchus* Dux Phocensium contra Thebanos strenuè militans, à militibus occiditur. Clearchus tyrannus Heracleæ post Regnum annorum 12. necatur. *Mausolus* iunior Rex Cariæ moritur, succedente Artemisia per biennium. Diodorus lib. 16.

350 *Ieddoa* Hebræor. Pontifex. *Philippus* Græciam vexat, Plinius l. 2. c. 27.

348 Cometa iubatus, ac deinde Hastatus Olympiade 108. de quo Plinius l. 2. c. 25.

346 *Cina* familia apud Sinas extincta Cheua, regnat annos 40. ex Annalib. Sin.

342 Samniticum bellum cum Romanis, de quo Liu. l. 7.

341 *Epicurus* nascitur Ianuario, moriturus anno 269. annorum 72. ex l. 3. c. 3. nu. 16. Cometa paucorum dierum prope Æquatorem vespere oriens, de quo Aristoteles l. 1. Meteor. c. 7. Nicomacho Archonte.

340 Carthaginienses in Sicilia victi à *Timoleonte* verno tempore, Diodor. *Anaxarchus* floret, ex Laertio.

339 *Arses*, seu *Arogus* Rex Persarum regnat annos ferè 4. Manlius filium securi percuti iubet, licet victorem in duello, quod iniussus certasset, Liuius l. 8. *Speusippus* obit, succedit *Xenocrates*, ex Laertio.

338 *Philippus* vincit Athenienses, & Boeotos ad Cheroneam: Archidamus Rex Laconum moritur, succedit *Agis* regnatq; annos 9.

337 *Furius Camillus*, *&* *Maenius* Consules de Latinis profligatis triumphant, & Statuas in foro merentur, Liu. l. 8. Plinius l. 34. c. 5.

336 *Alexander* III. Magnus mortuo Philippo succedit inita æstate, regnaturus annos 12. ex dictis l. 5. c. 4. eodem anno *Darius Codomanus* Arsamis fil. Rex Persarum, incipit regnaturus annos 6. *Minucia* Vestalis defossa. Cometa dierum 70. visus, de quo Iustinus.

335 *Alexander* Magnus in conuentu Græcorū ad Corinthum electus Imperator contra Persas; Thebas prius excidit circa festum Mysteriorum, ex Diodoro l. 17.

334 *Alexandri* prima de Dario victoria ad Granicum in maiore Phrygia. Miletus, & Halicarnassus, ac tota hora maritima Asiæ capta, Diodor. 18.

333 *Darius* ad Issum Ciliciæ iterum victus ab Alexandro, licet haberet quadringenta peditum, & centum equitum millia; Mater, vxor, & liberi Darij venere in potestatem Alexandri, qui tamen antea periculosè ægrotarat: Curtius l. 3.

332 *Alexander* Tyro potitur post obsidionem mensium 7. deinde Ægyptum capit, & Ierosolimæ honorificè excipitur à Iaddo Pontifice; Diodor.

An. ant Chrif.

17. Curtius 4. & Eufebius. Peftis Romæ Confules nouos abfumit, & maxima pars anni fine vllis Confulibus fuit.

335 *M. Papirius* Craffus Dictator, ob Gallicum tumultum; Alexander Epiri Rex victis Romanis fœdus cum illis init. Liuius 8. fcribe hoc fupra.

331 *Alexãdri* Magni nobilis victoria de Dario ad Gaugamela in ditione Arbellarum Kalendis Octobris, quam præceffit Eclipfis Lunæ die 20. Septembris; Alexandria prius condi cœpta perficitur, vide l. 3. c. 4.

330 *Alexander* Magnus Monarchia potitur, capta Babylone, & extincto per Beffum Dario, deinde Sufiana capta, Perfepolim diripit, Regiamque Perfarum incendit: Curtius, Plutarchus, & Diodor. l. 17. Calippus ab hoc anno init periodum annorum 76. à Neomenia æftiua die 29. Iunij, de qua l. 3. c. 10. *Ariarathes* II. Rex Cappadociæ incipit. Ifocrates moritur annorũ 106. ex Suida efto Halicarnaffeus, & Plutarchus ferius mortuum putent.

329 *Alexander* Magnus fubigit Hyrcanos, Armafpos, Aracholios, Diodor. 17.

328 *Alexander* Magnus condita Alexandria ad Caucafum, Indum tranfmittit, Diodor. 17.

327 *Alexander* Magnus Poro Indiæ Rege victo, fruftra milites ad Gangem ducere tentat, Nearchus luftrat oram maritimam Indiæ, Diodor. 17. Arrianus 5.

326 Alexandriæ abfoluta ftructura L. Cornelio Lentulo, & Q. Publio Philone II. Confulibus, Liuius dec. 1. p. 189. *Berofus* Chaldæus nafcitur, clarus futurus fub Ptolemæis Philadelpho, ac Sotere. Hephæftionem ex crapula mortuum Alexander ingenti luctu, & deinde funere profequitur, impenfis talentis 12000. corpufq; Babylonem deferri iubet, vbi fepultum anno 324.

325 *Publilius* Proconful triumphat de Samnitib. *Alexander M.* exceptis ex omni ferè orbis terrarum parte legatis, curatoq; funere Hephæftionis, moritur Babylone, anno ætatis 32. Regni 12. Monarchiæ 6. fub initium æftatis licet Epocha Alexandri, feu anni Philippi Ariadæi eius fratris ineant à die 12. Nouembris huius anni, in quam incidit prima dies Thoth. ex dictis l. 3. c. 4. eodem anno, ac die, quo Alexander, mortuum Diogenem Cynicum ait Plutarchus 8. Sympos.: Sifygambis mater Darij, audita morte Alexandri vitam inedia finit, Diodorus lib. 18. Arrianus 7. Moriens Alexander nullo fucceffore defignato annulum Perdiccæ tradit: *Arcadæus* frater Alexandri ab exercitu Rex electus, & *Philippus* nominatus, dato ei tutore Perdicca; Satrapiæ diuifæ funt.

Ptolomæo Lagi filio Aegyptus data, *Laomedonti*, Syria; *Philotæ* Cilicia; *Pithoni* Media; *Eumeni* Paphlagonia, Cappadocia, & finitimæ; *Antigono* Lycia, Pamphylia, & Phrygia maior; *Caffandro* Caria; *Meleagro* Lydia; *Leonnato* Phrygia minor; *Lyfimacho* Thracia; *Antipatro* Macedonia; *Seleucus* Sociorum equitibus præpofitus præfectura prouinciarum, Afiæ Superioris permiffa ijfdem, qui tum præerant: *Craterus* verfabatur in Cilicia cum 10. millibus exauthoratis ab Alexandro: ita Diodor. l. 18.

Annus Mundi 3310

Ptolemæus itaq; Lagides in Aegypto regnare cœpit, regnaturus annos 40. *Onias* erat Hebr. Pontifex.

322 *Ariftoteles* annorum 63. moritur, *Theophrafto* ei fuccedente in Peripato: Demofthenes Athenas ab exilio reuocatur ex Laertio: Alexandri cor-

321 pus Alexandriam defertur: Diodor. fupra.

Ptolemæus Lagides Phœniciã occupat; *Antigonus* vincit Eumenem, Alcetam, & Attalum: Diodor. 18.

320 Romani à Sabinis ad furcas caudinas fub iugum miffi: Liu. l. 9. *Polyfperchon* libertatem Græcis denunciat; Archilaus Geographus floret: Diodori 19.

319 Sabini à Romanis victi duce Papirio, & fub iugum viciffim miffi Liuius 9.

318 *Demetrius* Phalereus curator Athenarum electus: Diodor. 18.

317 *Caffander* euadit Rex Macedonum, regnatq; annos 19. *Agathocles* figuli fil. tyrannidem Syracufis init anno 7. poft Alexandri mortem, Diodorus in præfat. libri 18.

315 Rhodus aquarum colluuie magna ex parte collapfa: Diodor. l. 19.

314 *Xenocrates* moritur, cum Scholæ Platonicæ præfuiffet annos 25. ex Laertio.

313 *Pætelius* Dictator Nolam capit Liu. 9. Epirotæ à Philippo Caffandri duce victi, cæfo eorum rege Æacide. Antigonus potitur vrbibus Cariæ: Diodor. 19.

312 *Seleucus* Nicanor regnat in Syria annos 32. Babyloniam, Mediam, ac Sufianam occupat ex Diodoro l. 19. Aera Græcorum, feu Seleucidarum, & Chaldaica, fed l. 1. Machabæorum initur à Nifan, libro autem 2. cum Chaldæis à Thifri, feu Octobri ex dictis l. 3. c. 7. Caffander Leucadem capit: Agrigentini cum alijs dimicant contra Agathoclem, qui Meffanam dolo occupat: Diod. 19.

311 Bellum Hetrufcum incipit, Cenfura *Appij Claudij* celebris: Liu. l. 9. Carthaginenfes Agathoclem ad fluuium Himeram ingenti prœlio fuperant. Diodor. l. 19.

310 *Agathoclis* expeditio in Africam, & victoria ibi: præcefferat Eclipfis Solis Augufti 15. hora 8. de qua nos fufius l. 5. Almagefti Noui c. 19.

309 Samnites à Papirio, Hetrufci à Fabio, capta Perufis, victi Liu. 9. Ptolemæus Lagides Ciliciam recuperat: Amilcar Syracufis cæfus: Seditio militum in Africa contra Aagathoclem fedata. Diodor. 20. Iuftin. 22.

308 *Q. Fabius* Vmbris deditione receptis Samnites, Pelignos, Marfofq; & *Decius* Tarquinienfes vincunt Liu. 9. *Agathocles* victis Carthaginienfibus, & Ophella Cyrenenfium rege interfecto, mittit in Siciliam naues fpolijs onuftas, quas tempeftas difijcit Diodor. 20. Iuftin. 22.

307 *Demetrius* Phalereus confugit ad Ptolemæum Lagidem, moriturus anno 285. ex dictis l. 3. c. 6. nu. 6. Agathocles Vticam capit. Demetrius Antigoni F. nauali prœlio Ptolemæum fuperat: Diodor. 20. Iuftin. 22.

306 *Antigonus* claffe tempeftatibus afflicta, & aditu in Aegyptum propulfatus à Ptolemæo, redit in Syriam Diodorus fupra: Perfica *Sibylla* Berofi filia hoc tempore vaticinatur, ex Onuphrio lib. de Sibyllis.

304 *Demetrius* ad oppugnandam Rhodum ingentes machinas excogitat, fed illis ftrenuè refiftentibus pax fecuta: Eumeles Rex Bofphori Cimmerij moritur: Diodor. lib. 20. *Seleucus* Apamiam, Beroeam, Edeffam, & Laodiceam extruit. Eufeb.

303 *Demetrius* multas Græcas vrbes in libertatem afferit; Corinthum capit ac Sicyonem, quam aliò transfert: Diodor. 20.

302 *Cleonymus* Spartani Clades, de qua Diodorus l. 20.

301 *Antiochus*, & *Demetrius* victi à Seleuco Lyfimacho, & Caffandro, Seleucus Antiochiam condit: Diod. in fragm. & Eufebius. *Arcefilaus* floret, vixitq; annos 75. Scholæ præfuit annos 57. ex Laertio.

300 *Simon* Oniæ fil. Pontifex Hebr. Laudatus capite 50. Ecclefiaftici: *Ariftillus* Aftronomus floret ex Ptolemæo l. 7. c. 3. & *Autolycus* Olympiade 120. ex Laertio; Agathocles Corcyram obfidione liberat, incenfa claffe Macedonum Diodor. in fragm.

Aga-

An. ant Chris.

299 *Agathocles* Crotonem in Italia occupat: Diodor. in Eclogis: Lucani à Samnitibus oppressi ad Romanos transeunt Liu. 10.

298 *Philippus IV*. Cassandri fil. Rex Macedonum, regnat annum 1.

297 *Antipater*, & *Alexander* Cassandri fil. simul regnant annos 3. sed contendentes de regno, ita vt Antipater Thessalonicam matrem fauentẽ Alexandro, & per vbera materna deprecantem occiderit: Iustinus 16. Demetrius Poliorcetes Athenas arctissimè vno anno obsidet, & Epicurus in amicos fabas distribuit: Plut. in Demet.

296 Samnites pulsi à Decio proconf. è finibus suis, & in Hetruria profligati à Volumnio Consule, capto duce illorum Egnatio: Liu. 10. *Demetrius* Athenas capit, & benignè frumento subleuat: Alexander contra Antipatrum Pyrrho auxilianti cedit partem Macedoniæ in præmium Plut. in Dem. & Pyrr.

295 *Timochares* obseruat sidera ex Ptolem. c. 7. l. 9. In Prælio Romanorũ contra Samnites, Hetruscos, & Gallos, deleta à Gallis legione vna, Decius in cornu sinistro inclinante, pro legionibus se deuouet, & hostes vincuntur Polyb. l. 2. Liu. 10.

294 *Demetrius* Poliorcetes, sublato Alexandro, & Antipatro à Socero Lysimacho interempto, regnat in Macedonia annos 6. Seleucus Stratonicem Demetrij filiam, & sponsam concodit filio suo Antiocho, suasu Erasistrati medici, qui deprehenderat Antiochum ægrotare, quod deperiret Stratonicem: Plut. in Demet. Iustin. 16. *Attilius* Samnitum 7300. sub iugum mittit, sed amissis in acie 7000. Romanis, ideoque negatus ei triumphus. Liu. 10. censa Romæ capita 270000. Euseb.

293 *Papirius cursor* de Samnitibus; *Sp. Caruilius* de Hetruscis triumphant Liu. 10.

Demetrius Thebis captis præficit *Hieronymum Cardianum* historicum Plut. in Dem. Papirius dedicat ædem Quirini à patre suo votam, & ibi statuit horologium Solarem Plin. 7. cap. 60. *Menander* Comicus moritur, ex veteri inscript. Romæ, annor. 52. sed corrige 50. quia natus erat Sosigene Archonte, vt obseruat Petauius.

292 *Demetrius* Thebas, quæ defecerant, per Antigonum filium recuperat: Pyrrhum Thessalia expellit Plut. in Demet.

291 *Aesculapij* signum Epidauro Romam translatum. Samnitum 20. millia cæsa à Fabio Maximo, & Fabio Gurgite eius filio, captaq; 4. millia cum duce Pontio, qui Securi percussus est: Epitom. Liu. 11. Valerius l. 5. c. 7.

290 *M. Curius Dentatus* bis de Samnitibus triumphat: Samniticum bellum finitum, quod durauerat annos 151. vel, vt ait Eutropius l. 2. annos 49. Contra *Demetrium* Asiæ, recuperandæ intentum bellum capessunt 4. Reges Seleucus, Lysimachus, Ptolemæus, & Pyrrhus; Plutarchus, & Iust. 16.

289 *Archimedes* de regia stirpe Hieronis nascitur, ex Dauide Riualto in eius vita; occidendus inuito Marcello in expugnatione Syracusarũ anno 212.

Agathocles veneno sublatus annorum 72. & regni 28. ex Diodori Eclogis. Pyrrhus Demetrio pulso, Macedonum regnum obtinet menses 7. Plut. in Pyrrho.

288 *Lysimachus*, contempto à Macedonibus Pyrrho, vt extraneo, regnat ann. 6. ex Dexippo. Strato Lampsacenus Scholæ Teophrasti præest an. 18. ex Laertio.

287 *Eleazarus* Hebr. Pontifex init. *Demetrius* à Seleuco captus moritur Plut. Demet.

286 Romana plebs ob æs alienum secedit in Ianiculum, ex Liuij Epit. 11. & Plin. 16. c. 10. Serapis à Sinopensibus transmissus Alexandriam Clem. Alex. in Protrept. & Euseb.

285 Translatio S. Scripturæ de Hebræo in Græcum per LXXII. interpretes ab Eleazaro concessos Ptolemæo, & forte absoluta anno sequenti *Menedemus* ibi interfuit: Ptolemæus Philadelphus regnare incipit viuo adhuc patre regnaturus solus annos 38. ex dictis l. 3. c. 6. hinc incipit Dionysij Astronomi Aera, de qua nos l. 3. c. 5. nu. 3. Lysimachus Agathoclem filium veneno necat ob calumniam Arsinoes nouercæ, quæ illum frustra sollicitarat: id Philæterus Spado, & ærarij præfectus ægrè ferens, Pergamum Phrygiæ occupat, biennio post, Regem se Pergami dicit per annos 20. ex Pausania in Atticis, & Strabone l. 13.

Sostratus Cnidius Pharum Alexandriæ construit: Euseb. florent *Conon* Mathematicus, & *Manethos* Sebenyta: *Demetrius Phalereus* relegatus, morsu aspidis interit; ex Laertio: Galli Arretium obsident Polyb. 2.

283 Galli Senones Cæcilium Prætorem cum 13. millib. Romanorum cædunt, nec non Legatos missos à Mario Curio ad redimendos captiuos, contra ius gentium. Dolabella contra eos missus acie vincit, & Senam Gallorum coloniam deducens idem ad Vadimonis lacum Boios, & Hetruscos paucis euadentibus, cædit: Hic Petauius ex Polybio, Liuij Epitome, & Eutropio castigat Causabonum, Calnisium, & Capellum contundentes Cæcilium Prętorem cum Cæcilio anni prioris Consule. *Philetærus* Pergami diadema assumit per annos ferè 21.

282 Galli Boij totis viribus confligunt cum Romanis, sed funditus deleti pacem, ac fœdus impetrant Polyb. 2. Lysimacho in bello occiso annorum 74. à Seleuco; Arsinoe eius vxor regnat in Macedonia Menses 7. Iustin. 17. Dexippus, & Pausanias.

281 Seleuco annorum 78. occiso à Ptolemæo fratre Philadelphi succedit *Antiocus* Soter, & regnat in Syria ann. 19. Ptolemæus verò Lagidis filius, dictus *Cerunus* regnat in Macedonia anno 1. & mens. 5. Euseb. & Dexippo; *Aemilius Barbula* magno prœlio fundit Tarentinos, Samnites, & Salentinos Epit. Liuij, & Iustin. 18. *Chrysippus* Stoicus nascitur, moriturus annorum 73. Olympiade 143. Laertius ex Apollodoro in Chronicis.

280 *Meleager* in Macedonia menses 2. & *Antipater* dies 45. ac deinde *Sosthenes* annos 2. ex Dexippo, & Iustino 24. Pyrrhus à Tarentinis accitus Romanos Elephantis territos vincit, & gratis Fabricio captiuos restituit, Plut. & Iustin. 18. Nicetas Syracusarum tyrannus post annos 9. nunc à Tymone pulsus. Diodor. in Eclogis. Aratus Solensis Olymp. 125. floret.

279 *Pyrrhus* per Cineam legatum, resistente Appio Cæco, pacem non impetrat, & in prœlio vulneratur amissis 20. millibus in acie. Censa Romæ capitum 278222. Epitome Liu. 13. Plut. in Pyrrho.

278 *Antigonus Gonatas* regnat in Macedonia annos 36. Fabricius Medicum Pyrrhi paciscentem de nece Regis, Pyrrho vinctum remittit, & cum Rege pugnat ad Asculum, incerto exitu. Pyrrhus pro Siculis contra Poenos in Siciliam traijcit. Brennus Gallor. Dux in Macedoniam irrumpit: à Templo Delphico spoliando absterriti Galli, immò, & interempti terremotu, ac fulminibus, & Brennus ex vulnere moritur. Diodor. Sicul. Pausanias in Phoc. Epit. Liu. 13. Iustin. 24.

277 *Pyrrhus* in Sicilia rem bene gerit. Plut. & Diod. Sicul. *Rufinus* Consul Crotonem obtinet; bellum continuatum cum Tarentinis, Lucanis, & Samnitibus, Frontin. l. 14. Epit. Liu. 13.

276 *Eratosthenes* Cyrenensis nascitur Olympiade 126. moriturus ex medio annorum 80. ex Suida. Pyr-

An. ant Chris.

rhus Lilybæum frustra obsidet. Plutarch.

275 *Pyrrhus* in Italiam reuersus, vincitur à Romanis castra eius diripientibus : censa Romæ capita, 271224. Epit. Liu. 14. *Hiero* Imperator Militum à Syracusanis factus ; Ideo victore in Olympicis Polyb. l. 1. & Pausan. in Eliacis.

274 *Pyrrhus* redit in Epirum, inde Antigono paulatim Macedoniam penè totam occupat, Plut. & Iustin. 25.

273 Sextilia Vestalis ob incestum viua defoditur Epitom. 14. *Pyrrhus* Macedonia potitus maiora molitur, Plut. Philadelphus Societatem init cum Romanis, Eutrop. l. 2.

272 Tarentini, Samnites, Bruttij cum Carthaginiensibus victi sunt à Romanis, & hoc anno verius finitum est bellum Samniticum post annos 71. Liu. 32. & Epitome 15.

Pyrrhus frustra Laconicam aggressus, Argos contendit, & pugnans à muliere illisu tegulæ occisus est sub autumnum, Plutarch.

271 Legio, quæ Rhegium occuparat à Genucio Consule capta, trecenti ex illis virgis cæsi, & securi percussi sunt, Polyb. l. 1. Epitom. Liuij 15.

270 *Cornelius Blasio* de Sarsinatibus Vmbriæ triumphat Epitome 15. & Fasti ; moritur *Polemo* Philosophus, & *Strato* Lampsacenus, cui succedit *Lyco* per annos 40. *Arcesilas*, & *Crates* florent ; ex Laertio, et Euseb.

269 *Epicurus* moritur annorum 72. Olympiadis 127. anno 4. errores Sigonij, Petauij, et Saliani in Epicuri ortu, et obitu confutauimus l. 3. cap. 3. nu. 16. Senatus Apolloniatibus Aediles duos dedidit, quod legatus eorum pulsassent, Valer. Max. l. 6. Epit. 15. Pop. Romanus argento vti incipit, Epitome ibid. *Hiero* salutatur Rex à Syracusanis, Polyb. l. 1.

268 Stantibus Romanis in acie contra Picentes, terræque motu exorto, Sempronius ædem Telluri vouet, et de Picentibus triũphat. Florus, et Orosius.

267 Brundusium cum ciuibus captum à Romanis. Epit. 15. Eutrop. 2.

266 De Salentinis, ac Messapijs triumphatũ est. Ep. 15.

265 *Manasses* Hebr. Pontifex succedit Oniæ, qui scripserat ad Arium Regem Lacedæmonum. Censa Romæ capita 292224. Mamertini à Romanis auxilia impetrant contra Hieronem, et Carthagin. Eutrop. l. 2. Polyb. 1. Diod. Sicul. et Epit. Liu. 16.

264 Bellum Punicum primum. Appius in Siciliam traijcit, & Hieronem Messana Syracusas expellit, Polyb. l. 1. Gell. l. 17. c. 21.

263 Pax Hieroni à Romanis datur, Polyb. l. 1.

262 *Antiochus* θεὸς Soteris fil. regnat in Syria annos 15. *Eumenes Philetari* frater regnat Pergami annos 22. ex Strabone l. 13. *Ariarathes* Rex Cappadocum regnat annos 37. *Nicomedes* Rex Bithyniæ Astacum amplificans, Nicomediam nominat, ex Eusebio : Romani Consules Agrigentum capiunt, Polyb. 1.

261 Hoc primum anno Classem in mare deducunt Romani, Polyb. lib. 1.

260 *Duillius* Consul nauali pugna Poenos vincit, Polyb. l. 1. epit. Liu. 17. *Zeno* Citticus floret Olympiade 130. obijtq; annorum vel 98. vt Posidippus ait, vel 80. vt Persæus apud Laertium.

259 *Cornelius* Scipio feliciter pugnat in Sardinia contra Sardos, Corsos, et Poenos, Annone interempto, ac honorificè sepulto. Epitome ex Valer. Max. lib. 5.

258 *Atilij*, et *Calpurnij* res gestæ in Sicilia, de quibus in epit. Liuij l. 17.

257 *Atilius Serranus* primum victus, dein victor nauali prælio de Poenis, qui idcircò Annibalem ducem in crucem agunt, Polyb. l. 1. epitom. 17. Lunæ Eclipsis ante obitũ *Carneadis* anno 4. Olympiadis 130. ex Laertio.

256 *Atilius Regulus* pugna nauali vincit Poenos, et in Africa duos Asdrubales, et Amilcarem, et serpentem immensum ad Bagradam, Eutrop. l. 2. Polyb. lib. 1.

255 *Xantippus* Lacedæmonius à Poenis accitus, Atilium Regulum capit, cæsis 30. millibus militum, et captis 15. millibus. Romani noua classe Poenos superant, sed reuertentes cum præda, naufragium passi de nauibus 300. amittunt 220. Polyb. Eutrop. 2. & Orosius.

254 *Calippi* 2. Periodus incipit ex l. 9. c. 10. Romani Classe nauium 300. Panormum obsident, et capiunt, Polyb. 1.

253 Romani altero naufragio 150. naues amittunt, Polyb. lib. 1.

252 Censa Romæ 297797. Epitom. 18. Poeni, Romano cedente, mari patiuntur, Polyb. 1.

251 *Cæcilius Metellus* Asdrubalem magno prælio vincit cæsis elephantis 26. et captis 104. per Italiam ductis : Eutropius 2. et Orosius : Aratus annor. 20. fit prætor Achæorum, Polyb. l. 2.

250 Romani classe nauium 200. Lilybæum, obsidentes Annibalis superuentu malè affecti. Parthi à Macedonũ imperio deficiũt, Polyb. l. 1. Iustinus 41.

249 Romani cum Adherbale pugnantes amittunt naues 93. et noua classis eorum ad Lilybæum incensa à Poenis, Polyb. 1. eutrop. 2. Valer. Max. 8. *Aratus* Sicyonius pro exulum bonis reparandis impetrat à Ptolemæo Philadelpho 150. talenta, Plutarc. in Arato.

248 *Antiochus* θεὸς reiecta Laodice, ducit Berenicem Philadelphi filiam; Poenorum maritimam infestant; S. Hieronymus in c. 11. Daniel. Polyb. l. 1.

247 *Ptolemæus Euergetes* regnat in Ægypto annos 26. ex dictis l. 3. c. 5. *Seleucus II. Callinicus* dictus in Syria regnat annos 20. Romæ censa sunt 251222. ex Fastis. Sub Euergete floruit *Apollonius Pergæus* magnus Geometra, vt ait Heraclius in vita Archimedis.

243 *Aratus* Prætor Achæorum Acrocorinthum astu occupat, Plut. in Arato.

242 *Demetrius* II. Antigoni fil. in Macedonia regnat annos 10. *Onias* II. Pontifex Hebr. Romani pugna nauali ad Aegatem Poenos vincunt, captis nauibus 70. Polyb. l. 1. vel pluribus, vt ait Orosius.

241 *Eumeni* succedit *Attalus* Rex Pergami per annos 44. ex Strab. 13. & Liuio 33. Poenis data pax certis conditionibus, de quibus Polyb. l. 1. *Lacydes* author nouæ Academiæ obit: ex Laertio.

240 *Liuius* poeta primus fabulam docet Romæ Tuditano, Centhone Coss. Cic. de Senect.

239 *Ennius* nascitur Mamilio, & Valerio Coss. ex Varrone, apud Gellium l. 17. c. 21.

237 Gallicus tumultus; Asdrubal in Hispaniam cum Annibale nouenni; Polyb. l. 2. bellum contra Ligures ; Epitome Liu. 20.

236 *Xius* Rex Sinensium Tartaros expellit ; ex Annalib. Sin.

235 Iani templum pacatis vndique bellis, primum post Numæ tempora clausum, Polyb. 2. Plutarc. in Numa.

234 *Caruilius* de Sardis triumphat ; Fasti ; C. Næuius fabulas dat Gell. l. 17. c. 21.

233 *Simon* II. Hebr. Pontif. Pomponius de Sardibus triumphat; Ligures victi à Fabio : Fasti.

232 *Antiochus* à munificentia dictus δώσων; tutoris vice pro Philippo Demetrij filio, Macedoniæ regnũ administrat annos 12. Gallicum bellum recrudescit, de quo Polyb. l. 2. Occasione legis Agrariæ.

231 *Papirius* de Sardis, & Corsis, licet inuito Senatu triumphat, epit. 20. Valer. Max. l. 3.

230 *Teuta* Regina Illyrici, Lucium Coruncanum legatum ad eam, & conquestum, quod illa piraticam suis permitteret, occidi curat, vnde Illyrici belli occasio, Polyb. 2.

Bel-

An. ant Chriſ.	
229	Bellum terra mariq; contra Illyricos feliciter à Romanis geſtum: Polyb. 2.
228	*Teuta* pacem à Romanis impetrat, pacta tributum: Amilcar in Hiſpania occiditur, ſuccedit Aſdrubal per annos 8. Pol. l. 2. Diod. in eclog. l. 25.
227	*Seleucus* III. Ceraunus Callinici filius, qui & *Pogon*, regnat in Aſia annos 3.
226	Apparatus ingens belli Rom. contra Gallos, Hierone frumentum ſuppeditante, Pol. 2.
225	*Romani* conſcriptis peditum 700. millibus; equitum 70. millibus, cædunt Gallorum 40. millia, capiunt 10. millia; *Atilius Regulus* hinc; inde rex *Conioliteanus* in prælio cadunt, alter Tranſalpinorum circa Rhodanum rex *Aneroeſtus* ſeipſum interimit, Polyb. & Eutrop. l. 2.
224	*Antiochus* III. Magnus Callinici fil. regnat in Syria ann. 36. *Ariarathes* V. rex Cappadocum. Romani primum trans Padum copias ducunt, Boios, & Inſubres expugnant Polyb. l. 1. & Oroſius: Caria, & Rhodus magno terræmotu concuſſæ: cadit Coloſſus Rhodius *Oroſius* lib. 4. cap. 22.
222	*Marcellus* Inſubres domat, Viridomarum occidit, Mediolanum capit, Polyb. l. 2. Faſti, & Oroſius l. 4. *Antigonus* victo, & fugato Cleomene Lacedæmonem obtinet, Plut. in Cleom.
221	*Ptolemæus* Philopator, regnat in Aegypto annos 17. ex l. 3. c. 5. Iſtri prædones à Romanis domiti Oroſ. 4. c. 13.
220	*Philippus* V. Demetrij fil. in Macedonia regnat ann. 42. Aſdrubale à quodam Gallo occiſo, ſuccedit Hannibal, & expugnata Altæa vrbe Olcadum, in hiberna Carthaginem nouam ſe recipit, Polyb. l. 2.
219	*Hannibal* Salmantica expugnata, totam intra Iberum Hiſpaniam occupat; & Saguntum obſidere incipit exeunte anno 1. Olympiadis 140. quod poſt menſes 7. capit Polyb. l. 4. Liu. 21. Bellum Sociale contra Aetolos, Polybius ibidem, qui meminit Lunaris Eclipſis Septembris 1. initio noctis.
218	Bellum II. Punicum: Hannibal ſuperatis Alpibus peditum 900. mill. equitum 50. mill. Cornelium Scipionem ad Ticinum; Sempronium ad Trebiam fundit, Polyb. l. 3. Liu. 21. Coloniæ Placentiam, & Cremonam deductæ fuerant.
217	Solis Eclipſis in Sardinia, de qua Liuius 21. nempe Februarij 11. hora 3. poſt merid. Clades Romana ab Annibale ad Thraſimenum Lacum, Fabius cunctando rem reſtituit. Liuius 21. Polyb. 3. *Antiochus* ad Raphiam magno prælio victus à Ptolem. Philop. & Ieroſolymis ab adytis templi mirabiliter coercitus Machab. l. 3.
216	*Annibal* ad Cannas Romanos memorabili prælio vincit, cæſis 40. millibus: Pol. 3. Liu. 21. *Antiochus* ſuperato monte Tauro, cum Attalo, Achæum bello aggreditur, Polyb. 5.
215	*Xius* Sinenſium Imperator, memorabiles muros, qui hodieq; extant, contra irruptiones Tartarorum conſtrui iuſſit, quod opus quinquennio abſolutum. Achæus Sardibus obſidetur. Polyb. 7. Hieroni mortuo nepos ſuccedens regnum Siciliæ peſſundat: legati Macedonum miſſi ad Annibalem, capti ſunt à Romanis, & vinclis addicti Pol. 3. Liu. 23.
214	*Marcello* Syracuſas obſidenti Archimedes ſuis machinis reſiſtit: Gracchus ad Beneuentum cum Hannone feliciter pugnat, & Scipio in Hiſpania: Antiochus Sardes capit, Philippus incenſa claſſe redit in Macedoniam, inde in Peloponneſum, vbi Aratum veneno necat, Polyb. in frag. l. 7. & 8. Liu. 24. Plutarch. in Arato.
213	*Philippus* Liſſum Illyrici occupat Pol. 8.
212	Syracuſæ captæ à Marcello, & præter eius intentionem occiſus Archimedes in puluere figuras delineans annor. 78. Scipio vterque cum exercitu in Hiſpania cæſi ab Aſdrubale: L. Marcius Eques Romanus bina hoſtium caſtra expugnat, cæſis 37. millib. Polyb. l. 8. 9. ac 10. Liu. 25. Philippici belli initia ijſdem, & Iuſtin. 29.
211	*Annibal* Romam tendens, tempeſtate prohibetur: Capua Romanis tradita, cuius primores veneno ſe perimunt, Senatores ſecuri percuſſi Polyb. 10. Liu. 26. Antiochus Magnus, victo Philopatore Iudæos ſibi ſociat Euſeb.
250	*P. Scipio* iunior annorum 25. Proconſul peruenit in Hiſpaniam, vnoq; die Carthaginem nouam expugnat. *Marcellus* cum *Annibale* feliciter pugnat, ſed Fuluius Proconſul in Apulia cum exercitu cæditur. Liu. l. 26. ac 27.
209	Romæ cenſa ſunt capitum 127117. Marcellus cum Annibale, Scipio cum Aſdrubale proſperè præliantur: Fabius Tarentum recuperat Polyb. 9. Liu. 26. 27.
208	Marcellus inſidijs Annibalis occiditur; Scipio cum Regulis Hiſpaniæ, Aſdrubalem ex Hiſpania fugat: Achæi cum Aetolis feliciter pugnant Philopœmene Duce. Polyb. 10. Liu. 27.
207	*Claudius Nero* ingentes per Aſdrubalem fratrem Annibalis copias in Italiam ductas delet; quo audito Annibal perculſus, ac dolens in Brutios ſe recipit. *P. Scipio* Magonem ex Hiſpania fugat Annonem viuum capit: Læuinus Carthaginienſem Agrum populatur, & eorum claſſem expugnat Liuius 27. & 28.
206	*Scipio* Aſdrubale Giſgonis filio, & Magone victis, pulſiſq; tota Hiſpania Pœnis, traijcit in Africam, amicitiam iungit cum Syphace Maſſylorum, & Maſſaniſſa Maſæſulorum regibus. Inde Romam reuerſus, intulit in ærarium XIV. M. Pondo argenti, & magnum numerum argenti ſignati, ſed triumphum non obtinuit, quia ſine magiſtratu rem geſſerat Polyb. fragm. l. 11. Liu. 28. *Philopœmen* Achæor. Prætor Machanidam Lacedæm. tyránum ad Mantineam ſuperat. Polyb. l. 13.
205	*Scipio* iam Conſul traijcit in Hiſpaniam, Indibilem, & Mandonium opprimit. Legati ad Attalum miſſi, vt Idææ matris ſimulacrum Romam adueherent Polybius 12. Liu. 28. & 29. Hoc anno, ideſt quarto Olympiadis 143. natum *Polybium* moriturum anno abhinc 82. refert Lucianus de Hiſt.
204	*Ptolemæus* Epiphanes ſuccedit quadrimus ex S. Hieronymum in c. 11. Danielis regnatq; annos 24. Idææ ſimulacrum excipit Scipio Naſica optimus adoleſcens à Senatu iudicatus: Sempronius proſperè contra Annibalem pugnat. Syphax à Romanis deficit, & Scipionem ab Vticæ obſidione abſterret. Liuius 29.
203	*Antiochus*, & *Philippus* Ptolemæi regnum interſe diuidendum conſpirant: *Scipio* Aſdrubalis, & Syphacis caſtra eadem die delet, & altero prælio vincit: Lelius cum Maſſaniſſa in Numidia Syphacem capiunt. Annibal reuocatus in Africam mœrens excedit ab Italia, Polyb. 15. Liu. 30. & Appian. *Næuius* poeta moritur Viticæ. Hieronym. Chron. Solis Eclipſis Fruſinone viſa ex Liuio l. 30. nempe 6. Maij digitor. 6. circa meridiem.
202	*Scipio* in Acie vincit Annibalem, & Verminam filium Syphacis Pol. 15. Liu. 30. Appian. *Antiochus* cum Philippo imminens Aegypto, contemnit Romanorum legatos, qui iubebant eum abſtinere à pupilli regno Hieronym. in c. 11. Danielis. Eclipſis viſa Cumis in Campania, ex Liuio l. 30. videlicet Octobris 19. ſequi hora ferè ante meridiem, ex tabulis Aſtronomicis.
201	Pax data Carthaginienſibus, victo penitus Annibale; Syphax ductus à Scipione in triumphum, moritur paulo poſt in carcere: Polyb. 15. & 16. Liu. 30. Plin. l. 18. c. 18. Lunæ Eclipſis obſer-

An. ant Chriſ.

ſeruata Alexandriæ anno 54. ſecundæ periodi Calippi, & Nabonaſſari 547. Meſori 16. ideſt Septembris 22. digitor. 10. nocte inita ex Ptolem. l. 4. c. 11.

200 *Sulpitius* Conſul cum Philippo, Socijs Romanorum infeſto, bellatur, Polyb. 16. Liu. 31. *Plautus* moritur; Hieron. Chron. Lunæ Eciipſis ab Hipparcho obſeruata Aleaandriæ anno 55. ſecundæ periodi Calippi, Mechir 9. ideſt nocte inter 19. & 20. Martij, & altera eodem anno Meſori 5. inter 11. & 12. Septembris, ex Ptolemæo l. 4. c. 11.

198 *T. Quinctius* Conſul in faucibus Epiri Philippum fugat; L. Quinctius frater Conſulis nauali prælio Eubœam oramq; maritimam recuperat: Plut. in Quinctio, Polyb. 17. Liu. 32.

197 *Attalo* in regno Pergami ſuccedit *Eumenes* II. per annos ferè 40. Quinctius Conſul ad Cynocephalas Theſſaliæ Philippum debellat; eius frater Leucadem capugnat, & Acarnanas in deditionem recipit, Plut. in Quinct. Antiochus Scopam Ptolemæi ducem vincit, Syriamq; recuperat, Polyb. 16. Ioſeph l. 12. c. 3.

196 *Quinctius* in Ludis Iſthmicis libertatem Græciæ promulgari iubet, & pacis conditiones à Senatu decretas dat Philippo; Bœotis à Romanis deficientibus Polyb. ecl. 9. Liu. 33. proclamatio illa tantis Græcorum clamoribus excepta eſt, vt corui ſupra ſtadium volantes in terram deciderint, vide Plutarchum in Flaminio.

195 *Quinctius* Nabidi tyranno Lacedæm. bellum infert; ſed Argis ab eo liberatis pacem dat Annibal ad Antiochum confert ſe, bellaturus cum eo contra Romanos, Polyb. 3. Liu. 33. & 34.

194 *Quinctius* Flaminius per triduum triumphat, & ſimul Cato proconſul de Hiſpania citeriore ex Faſtis.

192 *Antiochus* Sollicitatus à Thoante principe Ætoliæ, & ab Annibale contra Romanos, Græciam cum inſulis occupat; Cleopatram filiam tradit Ptolemæo cum Cœleſyria, & Iudæa dotis titulo, & in Eubœa hibernat, Liu. 35. Hieron. in c. 11. Dan.

191 *Acilius Glabrio* Conſul Antiochum ad Thermopylas victum in Aſiam fugat, Heracleam capit, Ætolis pacem petentibus: C. Liuius Nauali prælio vincit duces Antiochi, Romanj, adiuti à Philippo in hoc bello, remittunt ei filium Demetrium obſidem, Polyb. Legat. 15. Liu. 36.

190 Solis Eclipſis relata à Liuio l. 17. videlicet Martij 14. penè totalis, paulo poſt ortum Solis, de qua nos l. 5. Almageſti c. 19. *Scipio* cum Africano fratre legato ſuo primus in Aſiam ducit exercitum, vincit Antiochum, eiuſque legatos pacem petentes mittit ad Senatum: Liuius 37.

189 *Antiocho* pax data: *Scipio Aſiaticus* die 28. Februarij triumphat; *Fuluius* Conſul Ambraciam, & Ætolos *Manlius* Gallogræcos ſubigunt Liu. 37.

188 *Antiochus* accinctus ad deprædandum Beli Iouis templum, ab Elymeis in Suſiana occiditur: Succeditq; *Seleucus* IV. regnaturus in Syria annos 12. ex Strab. l. 16. ſed id circa initium anni ſequentis factum videtur: præceſſerat Solis defectio Iulij 17. Mane, de quo Liuius 38.

187 *P. Scipio Africanus* à Tribunis pleb. accuſatus de pecunia accepta ab Antiocho ob pacem dandam, abit Linternum in voluntarium exilium; eius frater *L. Scipio Aſiaticus* peculatus damnatus eſt. Fuluius de Ætolis, Manlius de Gallogræcis triumphat. M. Æmilius Lepidus, domitis Liguribus Æmiliam viam Flaminiæ iunctam à Placentia vſque Ariminum continuat Liuius l. 38. & 39.

186 *P. Scipio* maior moritur anno 9. poſt M. Portij Catonis Conſulatum Cic. de Senect. Bacchanalia Græca Romæ compreſſa Liu. 39. *Heliodorus* miſſus à Seleuco ad explorandum templum Ieroſolymitanum, cælitus flagellatur; ex 2. Machab. 3.

184 *Polybius* Hiſtoricus Olympiade 149. moritur annorum 83. ex Luciano: ergo eclogæ, quæ res geſtas annorum ſequentium continent, ſunt alterius auctoria ipſum continuantis.

183 *Philopœmen* annor. 70. a Meſſenijs captus, & Interfectus eſt Plutarch. in Philop.

182 *Annibalem* hoc anno mortuum annor. 63. Conſulibus Æmilio Paulo, & Bæbio Taphilo cenſet Cornelius Nepos, eſto Atticus apud eundem id referat in annum antecedentem.

181 *Ptolemæo, & Epiphani* mortuo ſuccedit *Ptolemæus Philometor*; regnatq; in Aegypto an. 35. ex l. 3. cap. 5.

180 *Philippus* rex Macedonum Demetrio Secundògenito annorum 25. accuſato à Perſeo fratre natu maiore annorum 30. quod faueret Romanis, venenum dari, & Semianimem præfocari iubet: Liu. 40.

179 Romæ cenſa ſunt capita 273244. *Sempronius Gracchus* prætor in Hiſpania citeriore delet oppida 300. Liu. 40. Strabo 3. Cæcilius comicus Inſuber floret: Hieron. Chron. pax inter Pharnacem, Ariarathem, & Eumenem.

178 Tertia periodus Calippi incipit ex dictis l. 3. c. 10. *Perſeus* Rex Macedonũ ſuccedit Philippo mortuo, regnatq; annos 10. Bellum aduerſus Iſtrios, & Carmelum regulum ſuſceptum Liu. 41.

177 *Claudius Pulcher* de Iſtris, ac deinde Liguribus perdomitis triumphat Liu. 41.

176 *Antiochus Epiphanes*, ſeu Illuſtris mortuo Seleuco ſuccedit, regnatq; in Syria annos 11. aliquotq; menſes, & Iaſoni Pontificatum concedit Hebræor. eiecto fratre eius Onia 2. Machab. 4.

174 Septimo anno Philometoris, vt narrat Ptolæmeus l. 6. c. 5. Lunæ Eclipſis obſeruata eſt, nocte inter 27. & 28. Phamenoth, hoc eſt inter 30. April. & 1. Maij, hora 2. ⅓. poſt medinoctium: *Antiochus* Aegypto imminens, Ieroſolymis à Iaſone honorificè excipitur 2. Machab. 4. *Perſeus* bellum moliens contra Romanos, Græcorum gratiam aucupatur: Liu. 41.

173 Menelai Simoniaca ambitio Pontificatus, & reliqua de quibus 2. Machab. c. 4.

172 Hoc primum anno ambo Conſules ex Plebe facti *Popilius Lænas, & Aelius Ligur* ex Faſtis: *Antiochus* Ptolemæi duces ſuperat; Aleaandriam fruſtra obſidet 1. Machab. cap. 1. et Hieron. in c. 11. Dan.

171 *Licinius* Conſul prelio equeſtri cum Perſeo primò victus deinde victor: *Lucretius* prætor Aliartum, & Thebas capit: *Antiochus* iterum in Aegyptum, reuerſus à Popilio Rom. legato ab inceptis abſterretur Liu. 42. & 45. Iuſtin. 34. Menelaus pontificatu occupato Iaſonem deijcit Oniamq; III. iubet necari 2. Machab. 4.

169 *Ennius* poeta annorum 70. moritur Conſulib. Cæpione, & Philippo II. ex Cicer. de Senect. *Marcius* Perſeo nec opinãti fugato, multas vrbes capit. Rhodij minantur per Legatos ſe auxiliaturos Perſeo, niſi pacem ei concedant: Perſeus *Gentium* regem Illyrici ſibi conciliat: Liu. 44.

168 Lunæ Eclipſis à C. Sulpicio Tribuno milit pro concione prædicta, & relata à Liuio l. 44. tertio Nonas Septembris Pompiliani anni, nempe die 21. Iunij anni Iuliani hora 8. ferè poſt merid. de qua nos fuſe l. 5. Almageſti cap. 1. & 19. poſt quam in prælio *Perſeus* victus eſt, & Captus ab *Aemilio Paullo*; deſijtq; Regnum Macedonum, quod à Carano ſteterat annos 647. Victus quoq; eſt Gentius R. Illyr.

Antiochus denuo reuerſus Alexandriam miſit qui Templum Ieroſolym. profanarunt die 15. Caſleu

ideſt

An. ant Chris.

idest Nouemb. 16. anno 145. Seleucidarum ex 1. Machab. c. 1. & Iosepho 12. Antiq. cap. 1. & 2. Machab. cap. 5. & 6. vbi narratur Martyrium Eleazari et 7. fratrum Machabæorum cum matre ipsorum eodem anno Mathacius Dux, & Pontifex Hebr. de stirpe Assamonæorum.

167 *Paulus Aemilius* Macedoniam redigit in formam prouinciæ, & in Epiro muros oppidorum 70. qui Perseo auxiliati erant, diruit; deinde ducto Perseo ante currum, triumphat: Liu. 44. Mathatiæ mortuo succedit Iudas acerrimus bellator contra Antiocum, 1. Machab. 2.

166 *Iudas* Apollonium ducem Antiochi victum occidit 1. Machab. 3. Consules *Marcellus* Gallos Alpisi, *Sulpitius* Ligures subigunt, Liuij epit. 46.

165 *Iudas* victis Lysia Antiochi prefecto in Syria, & Gorgia, Templum mundat 25. Casleu, seu Nouembris 23. 1. Machab. 4.

164 Romæ censa sunt 327022. capita: Epitom. Liu. 46. *Antiochus* Persepolis tẽplo diripiendo inhians, expulsus est ab oppidanis Babylonem, quo in itinere diuinitus percussus morbo intolerabili, miserrimè exhalauit animam Deo exosam, successitq; Antiochus Eupator regnaturus annos 2. & à Iudæis sæpiùs vincitur, 1. Machab. 6. & l. 2. cap. 9.

163 *Iudas* arcem, Antiochus Eupator Ierosolymam obsidet, & mœnia eius diruit, ac redit Antiochiam à Philippo occupatam, 1. Machab. 6.

162 *Demetrius Soter* Seleuci fil. obses Romæ, fugit ab Vrbe, & Syriam recuperat, regnaturus in ea annos 2. *Antiochus* Eupator, & Lysias occiduntur, & Nicanor victus à Iuda in prælio altero occumbit, 1. Machab. 7. *Hipparchus* autumnale Aequinoctium obseruat anno 17. periodi 3. Calippi die Mesori 30. idest Septembris 27. ex Ptolem. l. 3. c. 2. Petauius in Chronico habet diem 3. Octob. sed est lapsus memoriæ, aut calami, quia die 3. Octobris incœpit mensis Thoth.

561 *Iudas* Machabæus gloriosè in prælio functus, à Bacchide Demetrij duce cæditur, succedente ei Ionatha in Ducatu, & Pontificatu, 1. Machab. 9. *Terentij* Eunuchus, ac Phormio actæ, Gell. l. 2. c. 24. & l. 15. c. 21.

160 *Aemilius* Paulus moritur, de cuius paupertate, ac frugalitate, vide epit. Liuij l. 46.

159 Romæ censa sunt capita 338314. epit. Liu. 47. moritur *Terentius* ex eius vita. Solis Eclipsis indicata à Iulio obsequenti, quam Heruartus c. 127. suę Cronol. confert in Kalendas Ianuarij; *Hipparchus* obseruat Aequinoctium autumnale 1. intercalarium mane, idest Septemb. 27. ex Ptolem. l. 3. c. 2.

158 *Attalus* frater Eumenis tutelæ titulo administrat Pergami regnum annis 21. pro Eumene II. paruulo. *Hipparchus* obseruat æquinoctiũ autumn. prima intercalarium, idest Septemb. 27. circa merid. ex Ptolem. l. 3. c. 2.

157 Plinius l. 33. c. 3. refert Sexto Iulio Consule, & L. Aurelio, annis septem ante 3. punicum bellum fuisse in Aerario Romano pondo argenti DCCXXVII. & XCII. millia, & extra numerum 375000.

156 *Marcius* Figulus Consul Dalmatas subigit, epit. Liu. 47.

154 *Scipio Nasica* intercedit ne theatrum lapideum cõstruatur, vt Censores, existimarant, Liu. epit. 48. *Pacuuius* Brundusinus poeta floret, Euseb.

153 Consules incipiunt inire consulatum kalendis Ianuarij, Liu. epit. 47. Bellum Celtibericum susceptum, de quo Appianus in Iber.

151 *Alexander* Veles, seu Bala, victo, & necato Demetrio, regnat in Syria annos 5. Consules ob seueritatem in delectu militum, à Tribunis in carcerem coniecti. P. Cornelius Aemilianus in Hispania se gerit egregiè. Epit. Liuij 48.

149 Bellum Punicum III. Vtica obsessa, Appian. in Lybicis. *Andriscus* filium Persei se simulans Macedoniam occupat. Epit. Liu. 49.

148 *Massanissa* moritur in complexu Scipionis, qui ex eius mandato Regnum diuidit, Appian. in Libycis, & epit. Liu. 49. Andriscus à Cæcilio Metello vincitur Entrop. & Florus. Demetrius Alexãdrum aggreditur, 1. Machab. 10. Iustin. 35. *Lucilius* poeta nascitur, Hieron. Chr.

147 Bellum Achaicum, ob pulsatos ab Achæis legatos Romanos, *Scipio* capto portu Carthaginienses ad extremas redigit angustias: Epit. Liu. 51. & 52. Hipparchus Aequinoctium obseruat 3. Intercal. media nocte inter 26. & 27. Septembr. ex Ptolem. lib. 3. cap. 2.

146 Philometori mortuo, succedit *Ptolemæus Euergetes* frater eius, regnatq; in Aegypto annos 29. ex l. 3. c. 5. *Scipio* euersa iussu Senatus Carthagine, triumphat. *Q. Metellus* Boeotos duobus prælijs ad Thermopylas, & in Phocide vincit. *L. Mummius* Achaia in deditionem accepta, Corinthum incendit. Epit. Liu. 52. Pausan. in Ach. *Viriathus* Lusitaniam occupat, & Vetilium prætorem, fuso eius exercitu, capit Appian. Hoc aut præcedentis anni fine dirus ille Cometa effulsit, non minor Sole, de quo Seneca lib. 7. natur. q. 15.

145 *Lælius* Prætor Viriathum domat. Demetrius Iudæorum ope magnam stragem de Antiochenis in ipsum concitatis, edit. Ionathas cum Romanis, & Spartanis fœdus renouat, 1. Machab. 11. & 12. Ioseph. l. 13. ant. c. 9.

144 *Fabius* Proconsul Viriathum frangit. Appian. in Iber. *Tryphon* insidiosè Ionatham necat, 1. Machab. 13.

143 *Appius* Consul Salassos edomat; *Viriatus* victo Quinctio Prætore, Celtiberos ad defectionem impellit. Epit. Liu. 53. & Appian. in Iber. *Simon* Ionathæ succedit in Pontificatu; *Hipparchus* obseruat Aequinoctium anno 36. tertiæ periodi Calippi 4. intercalar. idest Septembr. 26. ex Ptol. l. 3. c. 2.

142 *Trebellius* Quæstor alterum Pseudophilippum in Macedonia superat. Q. Fabius Consul Viriathum victum fugat in Lusitaniam, & insequitur, Epit. Liu. 53. Apian. in Iber. Simon Gazam expugnat, & Ierosolymitanam arcem, 1. Mach. 13.

141 Numantinum bellum exortum, de quo Florus l. 2. Censa sunt Romæ 328342. capita Epit. 54. Demetrius Nicator à Pharnace Rege Parthor. captus Rhodogunem eius filiam ducit: Appian. in Syriac. Eclipsis Lunæ exigua, de qua Ptolem. lib. 6. c. 5. inter 2. & 3. Tybi idest inter 27. & 28. Ianuarij hora circ. 10. post Merid.

140 *Q. Seruilius* Viriatum debellat, & dolo interimit. Q. Pompeius cum Numantinis infeliciter pugnat, & paciscitur: Appian. in Iber. & Epit. Liu. 54. Antiochus Sidetes, audita fratris, idest Demetrij Nicatoris Captiuitate, Cleopatrã eius coniugem ducit, Iustin. 36. Iosep. l. 13. c. 12. Accius poeta fl. Euseb.

139 *Antiochus Sidetes* in Syria regnat annos 9. Tryphone occiso, 1. Machab. 15. *Popilius* bellum cum Numantinis instaurat, Appian. Iber.

138 *Attalus* III. mortuo Attalo II. Eumenis fratre, regnat Pergami ann. 5. Strabo 13. Popilius Proconsul fusus à Numantinis, Epit. Liu. 55.

137 *Hostilius Mancinus* ignominiosam pacem init cum Numantinis, quorum quaterna tantum millia vicere Romanorum triginta millia, Epit. 55. & Apian. Iber.

136 *Brutus* Proconsul Callæcos subigit: Epit. Liu. 56.

135 *Simon* Pontifex occisus est à genero suo Ptolemæo ann. 177. Græcorum, mense vndecimo, successit ei Io. Hyrcanus per annos 31. 1. Machab. 16. vbi desinit Historia Sacra veteris Testamenti, vide

Iose-

An. ant Chris.

Iosephum l.3.c.15. Fuluius Flaccus *Consul Illyricos*; *Cosconius* Prætor Scordiscos Macedoniæ domat: *Eunus* Syrus ad bellum armat seruorum 70. millia, Epit. Liu. 56. Orosius 5. c.6. Antioch. Sidetes Ierosolymam obsidet. Ioseph supra.

134 *Scipio* Africanus II. in Hispania disciplinam militarem instaurat, Epit. 57. Appian.

133 *Attalus* Rex Pergami moriens Romanos hæredes instituit; durat Regnum hoc à Philætero annos 150. ex Strabone 13. Piso seruos in Sicilia domitos punit: Frontinus l.4.c.1. Valer. Max. l.4. Scipio Numantiam euertit, Liu. Epit. 59. Appian. Iber.

132 *Rupilius* bello Seruili confecto, Siciliam ordinat. Epit. Liu. 59. Valer. Max. 2.

131 *Aristonicus* Attali Spurius Asiam inuadit, & Licinium Consulem vincit, ac interficit, Epit. Liuij 59.

130 *M. Perperna* Consul victo Aristonico, ex morbo interit, Orosius l.5. c. 10. Romæ censa sunt capitum 368833. Epitom. 59. Antiochus Sidetes cum Io. Hyrcano proficiscitur contra Parthos. Cometa visus prænuntiare ortum Mithridatis, Iustino l. 37. de quo nos l. 8. Almagesti noui Sect. 1. c.3.

129 *Demetrius* II. Rex Syriæ iterum regnat, recuperato Regno per annos 4. *Antiochus* Sidetes, victo sæpius Phraate Rege Parthor. victus ipse occisusq; est, *Aquilius* belli Asiatici reliquias conficit: *Ptolemæus Euergetes* incensa ob sæuitiam Regia, fugit in Cyprum, & filij occisi à se caput, manus, pedesq; mittit Cleopatræ iam repudiatæ. Corn. Scip. in lectulo mortuus reperitur, non sine suspic. veneni ab vxore dati, Velleius l.1. & 2. Iustin. 38. Liu. Epit. 59. Oros. 5. c.10. *Hyrcanus* expugnat multa oppida Syriæ, & Samariticum templum annor. 200. diruit, Ioseph 13. ant. 17.

128 *Ioannes* Pontifex Idumæos subigit. *Carneades* moritur annor. 85. vel 90. præcedente Eclipsi Lunæ Maij 1 ex Laertio. *Hipparchus* obseruat Aequinoctium vernum anno 50. tertiæ periodi Calippi, die 1. Phamenoth vespere, nempe 23. Martij, ex Ptolem. l.3. c.2.

127 Solis Eclipsis matutina digitor. 10. de qua Heruagius c. 128. Chronologiæ ex Iulio Obsequēte.

126 Aetna, & postea Lipara æstuantibus, rupes dissolutæ: Orosius.

125 *Demetrius* victus ab Alexandro Zebina Duce Ptolemæi, ab vxore Cleopatra Rhodogunes æmula interficitur: succedit *Seleucus* in Regno Syriæ, per annum ferè: Iustin. 39. Bellum Rom. contra Salyas, & Allobrogas, Liu. epit. 60.

124 *Seleuco* à Cleopatra matre necato, regnat *Antiochus* Grypus Nicatoris fil. an. 12. *Sextius Caluinus* Consul delectis Salyis, Aquas Sextias Coloniam condit. Velleius 2. Epitom. 65.

123 *Metellus* Consul Baleares piraticam exercentes bello reprimit: Carthago cœpta restitui, sed hæsitatum ob prodigium, stipitibus terminorum indicibus à lupis reuulsis. Epitom. Liu. 60; Orosius l.5. c.12.

122 *Domitius* Consul Allobrogas, & Aruernos debellat, ex Suetonio in Nerone.

121 Aetna igneis eructibus Catanam opprimit: Orosius. Vina huius anni aliqua ad annos 200. durarunt. Plin. lib. 14. cap. 4. Fabius Consul confecto Allobrogico bello, cædit 120. millia de exercitu *Bituitæ* Aruernorum regis, qui Romam veniens purgandi sui gratia Albæ in custodiam datus est; Narbonensis Gallia in Prouinciam redacta. Epit. Liu. 61. & Appian. Gracchus, & Flaccus Romæ occisi: Plutarch. in Gracchis: Appian. 1. Ciuil. *Cleopatra* venenum filio Antioco Grypo propinans, cogitur ab eo illud bibere, Iustin. 39. Appian. Syriac.

An. ant Chris.

119 *C. Marius* Trib. pl. *Metellum* Consulem includit carceri: Plutarch. in Mario.

118 *Narbonam* Colonia deducta, Consulibus Porcio Catone, & Marcio Rege, ex Velleio l.1. & Eutrop. licet id triennio ante factum referat Hieron. in Chron.

117 *Ptolemæus Lathurus* succedit Euergeti mortuo, regnaturus annos 17. ex l. 3. c. 5. Metellus Consul Dalmatas, Marcius Proconsul Gallos Alpinos subigunt: Liu. epit. 62.

114 *Romæ* censa capitum 393326. Epit. Liu. 62. Catonis ignominiosa pugna cum Thracibus, Eutrop.

113 Cimbri, ac Teutones transgressi Alpes, fœdaque strage edita eos *Papirius Carbo* profligauit: Tacit. de morib. Germ. Velleius l. 2. Antiochus Cyzicenus Antiochum Grypum fratrem Antiochia expellit, & alternante fortuna certans regnat annis 18.

Solis Eclipsis de qua Plinius l.2. c.33. Sed Spuria, ex Chalmate, vt notat eius Scholiastes Milichius.

112 *Antiochus* Cyzicenus à fratre expellitur Antiochia, eiusq; coniux Cleopatra interimitur iussu Gryphynæ sororis suæ: Iustin. 39.

111 *Iugurthinum* bellum eo quòd Iurgutha occidisset Micipsæ filios: Salust. Antiochus Cyzicenus Gryphinam Grypi Coniugem interficit Iustin. 39.

110 *Minuccius* cum Thracibus bene pugnat Frontin l.2. Postumius Consul à Iurgurtha donis corrumpitur: Sallust.

109 Cimbri exclusi à Gallia, & Hispania in Italiam erumpunt, nec impetrato agro à Senatu M. Iunium Silanum fundunt: ex Alconio in Corneliana: Hyrcanus Samariam capit; Ioseph 13. c. 18. *Metellus Numidicus* dictus quod Iugurtham duob. prælijs victum fugarit: Sallust.

108 *Ariobarzanes* in Cappadocia regnat: *Scaurus* Consul in Gallia cladem patitur à Cimbris. Tacit. de mor. Germ.

107 *Cassius* Consul à Tigurinis in Heluetia victus, & occisus Cæsar l. 1. Liu. epit. 65. Marius Iugurtham in Africa non semel fundit, & Bacchum regem Mauritaniæ cædit: Sallust.

106 *Cicero* nascitur à d.3. Nonas Ianuarij, ex Gell. l.15. c.28, Cæpio Tolosa direpta abstulit auri pondo 110. millia; argenti pondo quindecies centena millia: Iustin. 32. Gell. 3. Iugurtha à Boccho traditus Sullæ Sallust. *Pompeius* nascitur prid. Cal. Octob. ex Plin. l.37. c.2. Velleio l.2.

105 *Cæpio*, & Manilius magna clade affecti à Cimbris, & Teutonibus, à quibus interfecta sunt Romanor. & Socior. 80. millia, calonum, & Lixarum 60. millia: Orosius l.5. c.16. Epit. Liu. 63.

104 *Marius* Calendis Ianuarij de Iugurtha triumphat. Hyrcano mortuo, succedit *Aristobulus*, qui primus diadema sumens, regnauit anno 1. Ioseph l.13. c.19. Solis Eclipsis, de qua nos lib. 5. Almagesti Noui. c. 19.

103 *Alexander* Iannæus Pontifex Hebr. regnauit annos 27. *Turpilius* comicus Sinuerlæ, & *Lucilius* Satyricus annorum 46. Neapoli moriuntur Hieron. Chron.

102 *Marius* ad Aquas sextias Teutonum, & Ambronum 200. millia cædit, & 80. millia capit. Orosius 5. c. 16. M. *Furius Bibaculus* Cremonæ nascitur Hieron. Chron.

101 *Marius* iunctus Catulo in Norio cædit Cimbrorum 140. millia, capit 60. millia Plut. in Mario.

100 *Ptolemæus* Alexander regnat in Aegypto annos 10. fratre Lathuro à Cleopatra matre pulso, qui Cyprum obtinet. Iustin. 39. C. Iulius Cæsar nascitur idib. Quinctilibus anni veteris: Saturninus ob legem agrariam cæsus à Mario: Plut. & Liu. Epit. 69.

99 Lusitani à *Dolabella* subacti Prætore ex vet. Lap. apud Sigonium: Alexander rex Iudæorum frustra

An. ant. Chris.

stra obsidet Ptolemaidem, Ioseph 13. c. 20.

98 *Didius* Consul contra Celtiberos prosperè pugnat. Appian. Iber. epit. 70. Ptolemæus Lathurus victo Alexandro, sæuit in Iudæos, quem Cleopatra cum exercitu in Iudæam veniens fugat, & cum Alexandro fœdus init Ioseph 13. c. 21.

96 *Alexander* Gazam captam solo æquat; *Seleucus* succedit patri Antiocho Grypo annorum 45 necato ab Heracleone Ioseph 13. c. 21. *Ptolemæus Appian* rex Cyrenarum moriens, pop. Rom. hæredem instituit; Senatus regni eius ciuitates libertate donat, ex Liu. Epitome 670. sed Iustin. l. 40. in prouinciam redactas ait.

95 *Seleucus* Grypi fil. Antiochum Cyzicenum victum necat, Ioseph 13. cap. 21. *Lucretius* poeta nascitur, moriturus sua manu annor. 43. ex Hieron. Chron. *Mucius Scæuola* innocentissimè Asiam regit. Epit. Liu. 70. Valer. Max. 8.

94 Cum *Mithridates* Ariarathi Cappadociæ regi à se cæso substituisset filium suum. *L. Sulla* Ciliciæ Proprætor ex Sen. Consulto, pulso Gordio Mithridatis duce, restituit *Ariobarzanem* in regnum, vnde bellum Mithridaticum ortum: Seleucus Grypi fil. ab Antiocho Eusebi Cyziceni filio eiectus Mopsuestiæ à ciuibus exuritur: Appian. in Mithrid. Ioseph 13. c. 21.

93 *Antiochus* Eusebes exercitu, & vita spoliat Antiochum Grypi fil. hinc Syriæ Regum tempora obscura: Ioseph supra.

91. Detecta coniuratione Sociorum in Consules à Marsis potissimum excitata, Asculi necati sunt omnes Romani cum Proconsule, & Legato: hinc Marsicum bellum: Appian. 1. Ciuil. Liu. epit. 71.

90 *Nicomedes* à Socrate fratre deiectus, sed Sen. consulto restitutus in regnum Bithyniæ Sociale bellum feruet vario Euentu, Appian. Alexander rex Ægypti Cleopatram matrem necat sub finem anni, sed pulsus à Ciuib. & à Chærea nauarcho occisus est, ac Ptolemæus Lathurus reuocatus ad regnum, qui regnat annos 8. Iustin. 39. Euseb. in Chron.

89 *Sulla* Legatus Samnites domat: Porcius Consul occiditur: varia prælia de quib. Appianus 1. Ciuil. & epit. l. 74.

88 *Mithridati* indictum bellum, quod Ariobarzanem, & Nicomedem regno spoliasset, & Sullæ mandatum in Campania bellanti, *Marius* auidus bellandi contra Mithridatem per C. Sulpicium curat abrogandum imperium Sullæ, qui Romam veniens Sulpicium necat, & Marium fugat. Sæuiente interim Mithridate contra Romanos, necatis legatis Oppio, & Aquilio, & potito Athenis, imò Thracia, & Græcia tota; Rhodo tamen frustra oppugnata Epit. Liu. 78. Plut. in Sulla, App. Mith.

87 *Cinna* ob leges perniciosas deiectus Consulatu, patriam, cum *Mario Carbone*, & *Sertorio* oppugnat, quæ 4. exercitibus obsessa capta, & cruentata varijs cædibus: Appian. 1. Ciu. Plut. in Mario, Epitom. 78. Plotius Gallus Rhetoricam primus Romæ docet: Hieron. Chr.

86 *Sulla* captas Athenas libertati restituit: *Archelai* in Bœotia de 100. millibus equitum 90. millia cædit, duodecim tantum de suis amissis, mox Dorilaum regis præfectum, qui 80. millia virorum in Bœotiá expo suerat, cædit: Marius Consul ex morbo perit, Plut. in Sulla, & Mario: Appian. Mithr. Catullus poeta Veronæ nascitur: Hieron. Chr.

85 Romæ censa capitum 464000. Epit. Liu. *Tigranes* à Syris eligitur in regem: *Archelaus* iussu Mithridatis pacem cum Sulla init. C. Funbria, qui Mithridatem vicerat, Legatus datus à Cinna Consule Flacco misso, vt succederet Sullæ. Flaccum interimit Appian. Mithr.

84 Nascuntur hoc anno S. Ioachim, & anno sequenti S. Anna parentes Inmaculatæ Virginis MARIÆ qui a ex Georgio Cedreno in Compendio histor. mortui sunt anno vndecimo Deiparæ, annorum Ioachim 80. & Anna 79. *Archelaus* rex Cappadociæ moritur, & desinit regnum Cappadociæ, quod à *Pharnace* steterat annos 476. *Cinna* ab exercitu suo contra Sullam nolente contendere occiditur. *Fimbria* exercitu suo ad Sullam deficiente, se necat: *Sulla* pacem cum Mithridate facit, & legatis à Senatu pro pace missis indulget, dummodo ciues à Cinna eiecti restituantur: Sed Papirius Carbo Consul eam conditionem respuit. Epit. Liu. 73. & 74. *Geminus* Astronomus floret, nos in Chron. Mathem.

83 *Sulla* cum 30. mill. armatorum vincit ad Canusinum 200. millia Norbani Consulis: *Pompeius*, & *Scippio* Sullæ se iungunt: *Sertorius* abit in Hispaniam. Capitolium conflagrat: Delphicum templum incenditur. Appian. 1. Ciu. epit. 75. Euseb. chron.

82 *Ptolomæus Alexander II.* regnat in Aegypto dies 19. & *Ptolem. Alex. III.* anno 16. ex dictis lib. 3. cap. 5.

Marius Caij Marij fil. et consul victus à Sulla, & obsessus. *Sulla* Vrbe potitus bona inimicorum publicat; Carbonem fundit; ad portam collinam vincit Samnites, Marium, Carrinatem, & Damasippum prætorem, qui Senatu conuocato nobilitatem omnem trucidarat, fitq; Dictator rogáte Interrege Valerio Flacco: *Marius* dedita Præneste se interimit: *Muræna* cum Mithridate bellum renouat, Epitom. 76. 77. Appian. Ciuil. Plutarch. Sull.

81 Sulla reuocato Muræna, qui cum Mithridate acerrimè pugnabat, triumphat ipse de Mithridate ex Græcia, & Asia per biduum, & Cn. *Pompeius* de Africa ex Fastis. Cicero pro Quinctio Orat. Gell. 15. c. 28.

80 *Metellus* Consul contra Sertorium missus: Plut. in Sert. Cicero Roscium Amerinum reum parricidij defendit Gell. 15. c. 27.

79 Sulla dictatura se abdicat, & *Cicero* Athenas proficiscitur: Plut. & App.

78 *Sulla* annorum 60. moritur in agro Cumano, corpus iussu eius crematum, & sepultum in campo martio: Appian. 1. Ciuil. Plut. Cicero 2. de leg. T. Quinctius Atta Togatarum Scriptor moritur. Hieron. chr.

77 *Hircanus* succedit Alexandro mortuo, & regnat in Iudæa ann. 11. ex Iosephi 14. c. 1. Vxore ipsius Salome Regnum administrante: Lepidus hostis patriæ victus à Catulo, & Pompeio fugit in Sardiniam, ibiq; moritur. Dolabella de Macedonia triumphat. Sertorius multas vrbes expugnat: Appian. ep. 90. & 91. Plut. in Sert.

76 *Pompeius* à Sertorio, & Perperna, à Metello fugatur: Appian. et epit. 92.

75 *Sertorius* Pompeium in Vaccæos, Metellum in Galliam repellit: *Seruilius* Isauros domat, et Ciliciæ vrbes expugnat: *Nicomedes* moriens Bithyniam Romanis relinquit epitom. 93. et Appian. *Cicero* Quæstor it in Siciliam Plut. in Cic.

74 *Mithridates* inito fœdere cum Serthorio Bithyniam occupat: Cottam consulem Chalcedone obsidet, sed hunc Lucullus liberat. Seruilius Isauricus domitis piratis triumphat, ex Fastis Epit. 95. et Appiano.

73 *Spartacus*, cum Oenomao, et Crixo seruili bello excitato, vincunt. Claud. Pulchrum, et Variarum. Mithridates Cyzicum obsidens à *Lucullo* multis prælijs terra mariq; victus fugatusq; in Pontum: *Sertorius* à coniuratis, eiusque successor *Perperna* interempti, Pompeio recuperante Hispanias epitom. 95. et 96. Orol. 6. c. 2. Eutrop.

An. ant Chrif.

72 *Lucullus* obſidet Amiſum, Eupatoriam, Temiſcyram: Appian. Mithr. Curio Dardanis victis triũphat de Macedonia Cic. in Piſon. et Eutrop. Q. Arrius Prætor Cricum cum 2. millibus cædit; Spartacus victo Lentulo properans ad Alpes cohibetur à Caſſio: Appian. ſupra.

71 *Lucullus* de Beſſis, ac Thracib. triumphat, primuſque Scytis Romana arma monſtrat, Mithridatem vincit, et compellit in Armeniam ad Tigranem, Seruile bellum extinctum à Pompeio, et Craſſo. epit. 97. Appian. Mithr. Plut. in Luc.

70 *Virgilius* in Mantuano pago Aades idib. Octobris, naſcitur, Conſulib. Pompeio Magno, et Licinio Craſſo. Donatus in eius vita, et Martialis l. 12. *Cicero* Verrem, in iudicio poſtulat.

69 *Lucullus* Ponto occupato, profligat Mitrid. et Tigranem: huiuſq; pedites 200. mille, equites 60. mille, capta Tigranocerta. Epitom. 98. et Plutarch. *Cicero* Aedilis fit. Hircanus mortua Salome ſolus regnat, et Ariſtobulo fratri bellum infert Ioſeph.

68 *Lucullus* Niſibin expugnat eius Legatus Triarius vincit Mithridatem; Antiochus Aſiaticus Py. fil. Salutatur Syriæ rex à Lucullo; Appian. Mithr. Plut. Lucul. Metellus bellum Creticum gerit Epit. 99.

67 *Pompeius* bellum contra Piratas extrema hyeme apparat, ineunte verè ſuſcipit, media æſtate conficit. Cic. pro lege Manilia: Metellus Cretam domat epit. 99. Mithridates Triario deleto, & Lucullo ab exercitu deſtituto regnum recuperat: Dio. l. 36. Appian. Plutarch.

66 *Cicero* fit Prætor. *Pompeius* Mithridatem prælio profligat: Tigrani ſe dedenti Armeniam relinquit; Cappadociam, Phœnicem, Sophenem, & Syriæ partem adimit; Antiocho Aſiatico Syriæ regnum adimit. Dio. 36. Appian. Plutarch. Epitom. 100. & tot. Iuſtin. 4. Catilinæ, & Piſonis prima coniuratio; qui Piſo in Hiſpania Quæſtor occiſus eſt. Dio. 36. Salluſt. in Catilin. *Ariſtobulus* Hyrcano deiecto pontificatum occupat Ioſeph. 14. c. 8.

65 *Pompeius* Iberos in Aſia debellat Dio. 36. Plutar. Appian. Alexander Rex Ægypti à ſuis pulſus Tyri moritur, relicto hærede popu. Rom. ſed ei ſuccedit *Auletes* per annos 13. ex chron. Euſeb. & Cic. orat. 2. contra legem agr. vel initio anni ſequentis 64.

64 *Tigranes* Pompeio tardante auxilium, cum Phraate Parthorum rege bellum mouente paciſcitur Dio. 36. Appian.

63 *Octauius* (poſtea Auguſtus) naſcitur 9. Kal. Octob. ſub ortum Solis Suet. *Mithridates* cogitur mori à Pharnace filio: *Pompeius* Ieroſolyma Sabbato capta, Hyrcanum regem facit, & Pontificem iterum, tributoq; impoſito Ariſtobulum Romam abducit. Romæ Catilinæ coniuratio opprimitur à Cicerone conſule Dio. 36. Ioſeph 14. c. 8. Saluſt. in Catil.

62 *Herodes* infanticida naſcitur ex dictis l. 6. cap. 14. *Catilina* victus à Petreio occumbit, *Antonio* præfectura Ciliciæ in triennium data ex Cic. 1. ad Atticum.
Pompeius de Mithridate triumphat prid. Kal.
61 Octob. *Pompeius* bellum capeſſit contra Catugnatum, & Allobrogas: C. Cæſar bellum gerit in Luſitania; Dio. 37. Plin. lib. 7. cap. 26.
Pompeius Agrariam legem ferens, à Metello con-
60 ſule in carcerem conijcitur: Ceſar Romam reuerſus conſulatum petit, & conſpirat cum Pompeio, & Craſſo: Plut. & Dio. 37.

59 *Iulius Cæſar* Conſul legem agrariam fert; reſiſtentem Catonem in Vincula dat, Pompeio Iuliam filiam ſpondet; Calpurniam Piſonis ducit; Illyricum, & Ciſalpinam Galliam in triennium; Tranſalpinam in quinquennium à Senatu obtinet, Dio. 38. Sueton. Appian. Plutarch. Velleius 2.

58 *Cæſar Heluetios* ad Ararim, inde Ariouiſtum, Germanoſq; debellat. Cæſ. 1. com. Plut. Dio 38. Cicero in exilium pellitur circa Cal. April. Senatus renitente Clodio Tribuno pl. decernit de nulla re agendum, niſi Cicero reuocetur, Dio. Plut. Cic. pro Sex.

57 *Cicero* reuocatus ab exilio, author eſt, vt ob annonæ caritatẽ Pompeius rei frumentariæ, per quinquennium præficiatur, Dio 39. Plut. Cæſar Belgas, & Neruios domat: Cæſ. 2. Com. Ptolemæus Auletes Regno Aegypti pulſus Romam venit, vide Strabonem 17. Dionem 39. *Poſſidonius* notus Ciceroni, & Pompeio florebat.

56 *Ptolemæus* Rex Cypri ſe necat; eò miſſus *M. Cato* Cyprũ ordinat; reuerſus reſiſtit reſtitutioni Ptolemæi in Regnum Aegypti, qui deſperans Epheſum migrat, Dio 39. Plut. in Catone: *Cæſar* Venetos nauali prælio vincit, Cæſ. 111. com. *Hyrcanus* ab Alexandro deiectus à Gabinio reſtituitur in Pontificatum, Ioſeph. 14. c. 10.

55 *Craſſo* Syria, *Pompeio* Hiſpania in quinquennium conceſſa; *Cæſari* Gallia in triennium prorogata, qui Germanos Rhenum tranſgreſſos delet, & ponte Rhenum traijcit in Germaniam, inde in Britanniam, quæ ſe illi dedit, Cæſ. in com. Plut. in Cæſ. Dio 39. *Pompeius* theatrum dedicat, quibus in ludis, Demetrio Pompeij liberto præbente, occiſi ſunt Leones 500. Elephanti 18. *Gabinius* Syriæ Proconſul iuſſu Pompeij Ptolemæum reducit, Dio 39. Plut. in Pomp. Appian.

54 *C. Pontinus* de Allobrogib. triumphat: ex Faſtis. *Cæſar* Treuiros, Britannoſq; domat, Neruios fundit, Cæſ. Plut. Dio 40. *Craſſus* poſt ſpoliatum templum Ieroſolym. ablatis 60. modijs auri mouet in Parthos, & aliquas vrbes capit, Plut. in Craſſo Appian. in Parth.

53 *Craſſus* à Parthis occiditur Iunio menſe: *Cæſar* tranſito iterum Rheno, Eburones fundit, Dio 40. Plut. App.

52 *Clodius* à Milone occiditur ante 5. Kal. Martij, quibus Pompeius Conſulatum ſine collega init, licet ſubrogarit ſibi collegam Metellum, Aſcon. in Milon. *Caſſius* Parthos repellit Appian. Ioſ. 14. c. 12. Cæſar ex Italia celerrimè profectus Gallos rebelles domat, expugnat Auaricum, Gergouiam, Alexiam Cæſ. l. 7. Dio 40.

51 *Cicero* Proconſul in Ciliciam, mittitur, ex epiſtolis eius, & Plutarcho; *Caſſius* Parthos à Syria repellit, Dio 40. Ptolemæo Auleti ſuccedit Ptolemæus Dionyſius cum ſorore Cleopatra per annos 5. Solis Eclipſis maxima, & ferè totalis indicata à Dione l. 41. Martij 7.

50 Senatus decernit, vt ad bellum Parthicum Pompeius, & Cæſar ſingulas legiones mitterent, ſed Cæſar duas miſit, Dio 40. & Plut. cenſa ſunt Romæ 320000. capitum, Plut. in Cæſ.

49 Bellum ciuile inter Pompeium, & Cæſarem erumpit in apertum; *Cæſar* tranſgreſſus Rubiconem, cum conclamaſſet, *iacta eſto alea*, totumq; Picenum occupaſſet, tanto terrore Vrbem impleuit, vt Conſules Dyrrhachium fugerint; Pompeius Brunduſium, vnde obſeſſus à Cæſare, fugit in Macedoniam. Cæſar tota Italia intra 60. dies ſine ſanguine potitus in Hiſpaniam profectus Pompeianos exercitus in deditionem accipit; in reditu Maſſiliam expugnat, & Dictator iam à M. Lepido Vrbis præfecto declaratus, Romam venit, & habitis comitijs Conſulatu contentus cum Seruilio collega, Dictatura ſe poſt dies 11. abdicat. *Curio* in Africa circumuentus à Iuba cum toto exercitu deletur, Dio. Appian. Plutarch. & ipſe Cæſar in com. Ariſtobulus à Cæſare dimiſſus veneno necatus eſt, filiuſq; eius Alexander iuſſu Pompeij ſecuri percuſſus eſt, Ioſeph 14. c. 13. deinde Cæſar exeunte anno nó-

An. ant. Chri.

dum inito Consulatu, Brundusium contendit aditurus Pompeium, vt eum ad honestas pacis conditiones adduceret, vel cum eo de victoria ferro decerneret: conuocatis eo 12. legionibus, totoq; equitatu.

48 *Cæsar* pridie Nonas Ianuarij, quæ circa Solstitium Brumale anno veteri inciderant, Brundusio soluit, tota Epiro deditione potitur, & Dyrrhachiũ tam ipse, quàm Pompeius conueniunt, Apso flumine castra diuidente, actum per legatos de pace, recusante illam Pompeio ne vitam, & ciuitatem beneficio Cæsaris acceptam ferret, & Pompeio neminem sibi parem, Cæsare neminem superiorem ferente; post multas velitationes, & pugnas, vterque imperator in Thessaliam conuenit, & in campis Pharsalicis, Pompeius quidẽ cum 110. cohortibus, idest 45. millibus equitum; Cæsar autem, cum 80. cohortibus, nempe 32. millibus equitum præter pedites. Pugnatum 19. Augusti, si Heruarto c. 190. Chronolog. credimus; victus Pompeius in Aegyptum fugit, & perfidè exceptus occiditur iussu Septimij Trib. militum. Cecidere in eo prælio Pompeiani ferè 15. mille, Cæsariani 200. vel vt alij apud Appianum 1200. sed Centuriones strenui circiter 30. Cæsar Scrinijs Pompei potitus, ne aperire quidem literas voluit, ne in quemquam cogeretur animaduertere, imò cum venisset in Aegyptum, allato Pompeij capiti illacrymauit, & Photinum postea, qui Pompeium obtrũcauerat, interfecit. Necatum Pompeium annorum 62. pridie Natalis sui, ea ipsa die, qua de Mithridate, & Piratis triumpharat, aiunt Appianus, & Velleius. Cæsar dum Ptolemæum, & Cleopatram componere inter se studet, Achillæ, & Photini opera tumultuatum est, & inde origo belli Alexandrini, quod anno sequenti confectum est, de quo Cæsar ipse, & Hircius.

47 *Cæsar* Alexandriæ Dictaturam secundam init M. equitum Marco Antonio, confectoq; bello Alexandrino periculosissimo, in quo bibliotheca Alexandrina conflagrauit, deuictoq; Pharnace Bosphori Rege, eiusq; loco substituto Mithridate, Romam reuersus est, Annumq; reformaturus ab Octobris die 13. iussit currere dies 445. qui annus dictus est confusionis, de quo nos plura l. 1. c. 22. Et sub anni exitum suffecit Consules *Calenum*, & *Vatinium*; postea 14. Cal. Ianuar. Lilybæum peruenit, & 6. Cal. Ian. inde soluit cum 6. legionibus, & equitibus bis mille, ac post dies 4. in Africam peruenit, prolapsusq; in littore quasi de industria id fecisset, osculatus terram, manuq; prehendens *Teneo, te Africa*, inquit.

46 *Cæsar* in Africa fugato Scipione, concisisque eius copijs, temisq; Castris, Scipionis, Atranij, & Iubæ positis, occisis decem millibus hostium, captis Elephantis armatis turritisq; 64. Vticam venit; Cato se ipsum necat, necnon Scipio: Faustus, & Atranius interfecti sunt Cæsar die 13. Iunij Vtica soluit, & triduo Caralim Sardiniæ, vbi Salcitanos Pompeij fautores, mulctat centum millibus Sestertium, & 29. Iunij discedens, Romam peruenit die 26. Iulij, vbi per 4. dies triumphauit de Gallia, Aegypto, Pharnace, & Iuba, & Rempublicam ordinat; censuq; inito duplo pauciores, quàm antea, ciues reperit, fuitq; primo Consul III. cum Lepido, deinde Dictator III. Hæc Hirtius, Dio 44. Appianus l. 4. Sueton. ac Plut. in Cæs. & Fasti Consul.

Primus Annus Iulianus.

45 PRimus Annus Iulianus à Kal. Ianuarij incipit, anno ante Epocham Christi 45. vt lib. 4. c. 3. sub finem ostendimus, quo Cæsar IV. Dictator fuit; cum M. Equitum, M. Lepido, itemque Consul IV. Deinde victis in Hispania Pompeij liberis, Romam rediens, ex Sen. Consulto titulus Imperatoris, & Dictatura perpetua illi Decreta, Consulatus verò in decennium, sed Consulatu se abdicauit exeunte Septembri. Dio 43. Appian. 4. Ciuil. Sueton. Plut.

44 *Cæsar* cum Corinthum, & Carthaginem instaurare cœpisset, vt aiunt Strabo l. 8. & Pausan. in Corint. Appian. in Libycis, & Dio 43. In Senatu idibus Martij annorum 56. confossus vulneribus 23. à Bruto, & Cassio, alijsq; coniuratis, & ante Statuam Pompeij confectus. Cometa per dies 7. apparuit post necem Cæsaris, de quo nos plura in lib. 8. Almagesti sect. 1. c. 3. libro autem 5. c. 19. de Eclipsi Solis, quam hoc tempore fuisse nonnulli perhibent. Antonius Senatu conuocato, seditiosa oratione populum concitat in coniuratos, qui in Capitolium fugerant. Octauius hæres Cæsaris, ac nepos Romam venit, & ab Antonio spretus, milites cogit; Dolabellæ Syria decernitur, Antonio Macedonia, sed hic per vim à populo Galliam impetrat, ad quã pergens impeditur à Bruto Mutinæ, ideoq; Brutus ibi obsidetur ab Antonio, Dio 45. Appian. 4. in ciuil. Sueton. Plutarch.

43 Consules *Vibius Pansa*, & *A. Hirtius*, & *Octauius* à Senatu contra Antonium missi: Antonius Pansam, Hirtius Antonium vincit, sed ambo Consules vulnerati intereunt, Octauius Consulatum init 19. Augusti: & die 27. Nouembris Triumuiratum cum Antonio, & Lepido. Romæ multi proscripti, et cæsi, inter quos Cicero, quod declamasset in Antonium, *Ouidius* poeta nascitur, Lugdunum à L. Planco conditum. Dio 46. & 47. Appian. ciuil. Cassius Syriæ Proconsul exigit à Iudæis talenta 800. Ioseph. l. 14. c. 18.

42 *Lepido* Triumuiro, & Consule manente in Vrbe *Antonius*, & *Octauius* profecti in Macedoniam *Cassium*, ac deinde *Brutum* vincunt, qui non potentes ferre hanc ignominiam, iubent à suis se interfici, quod præstitum est: habuerant Brutus, & Cassius supra centum millia armatorum, plures etiam Antonius, et Octauius, strages vtriusq; in hoc bello fuit pene par; ex Brutianis, et Cassianis ceciderat plusquam 75000. ergo vtrinque fere 150000. Appian. 4. extr. Diò 47. *Tiberius* nascitur 16. Cal. Decemb. Suetonius.

41 *Antonio* in Asiam profecto, Octauius Romam venit, vbi fames ingens, Sex. Pompeio Mare obtinente; Lucius Antonius Vrbem occupans fugatur ab Octauio, et Perusij obsidetur: Dio 48. Sueton. in Aug.

40. *L. Antonius* se Octauio dedit, finitq; bellum Perusinum; Antonius in Italiam reuersus ducit Octauiam sororem Octauij; Parthi suasu Labieni in Syriam erumpunt, et Antigonum Pont. Hebræorum substituunt Hyrcano mutilato auribus, et abducto in captiuitatem: Herodes Romæ ope Antonij à Senatu Rex Iud. declaratur. Dio. 48. Ioseph. 14. ac 5. ad 27.

39. Pax inter Octauium, Antonium, et Sex. Pompeium: *Censorinus* Consul de Macedonia triumphat, et postea *Pollio* de Illyrico, ac Dalmatia; Ventidius debellatis Parthis, et Labieno Syriam, et Palæstinam recuperat: Iulia Octauio nata: Antonius à Cleopatra duos liberos vno partu suscipit, quorum masculum Solem, fœminam Lunam nominat; ideoq; Cleopatræ multas Prouincias donat. Dio. App. Plut. in Anton.

Octauius Scribonia repudiata, Liuiam grauidam ducit: classis Augusti profligata à Pompei duce Menecrate, sed occumbente, Aera Hispanica inita hoc anno, de qua l. 4. c. 7.

37 S. IOACHIM, ducit S. ANNAM, anno enim 15.

An. ant Chris.

expleto Deipara Virgo MARIA IESVM peperit, vt docuimus lib. 8. cap. 14. ex traditione autem, quam Salianus affert, S. ANNA 20. annos sterilis post coniugium mansit, ergo Deiparam concepit anno 17. ante Epocham Christi, et peperit anno 16. ex dictis ibidem à nobis, quare additis anno 17. annis 20. cadit coniugium toti mundo faustissimum in annum hunc 37. Fuit autem S. Anna filia Mariæ coniugis Sacerdotis Mathan; ná, vt refert ex S. Hippolyto Episcopo Portuensi, Nicephorus l. 2. c. 3. suscepit Mathan ex Maria tres filias in Bethleem; nempe Mariam, matrem Salomes, et Sobam Matrem S. Elizabethæ, et S. Annam Matrem Deiparæ; ideoque S. Ioannes Consobrinus fuit Christi. Nimirum hoc anno capta est à Sosio, et Herode Ierosolyma Mense 3. et Antigonus impulsu Herodis flagris cæsus cruci affixus, ac iugulatus est, aut securi percussus Herodesq; pacificè regnare cœpit in Iudæa, in qua regnarant Assamonæi annos 26. Itaq; desinente Sceptro de Iuda, & duce de femore ipsius iuxta dicta l. 8. c. vlt. translatoq; Sceptro ad Herodē alienigenā, instabat tempus, quo iuxta prophetiā Iacobi, debebat venire, *Qui mittendus erat, vt expectatio Gentium.* Igitur eodem anno patrui Messiæ connubium celebrarunt. Oportebat autem, vt per aliquot annos euidenter constaret Iudæis defecisse Sceptrū, & Ducatum de Stirpe Iuda, et non tantum breui interregno interruptum, et ex altera parte constare de sterilitate S. ANNÆ, vt Conceptio passiua Deiparæ miraculosa esset, præsertim prouectis in senium eius parentibus, et hoc miraculo sterni viam, ad maius miraculum immò omnium maximum, nempe quo VIRGO conceptura erat, et paritura Hominem DEVM, salua in cōceptu, et partu, et post, virginitate: Idcirco inter finem Regni, ac Ducatus de stirpe Iuda, et ortum Christi de tribu tamen Iuda, et regia stirpe Dauidis decreuit DEVS, vt intercederent anni 37. quot nimirum solidos regnasse Herodem diximus l. 6. cap. vlt. Orto enim Christo paucis post mensibus extinctus est. Sed et Sacerdotium translatum est ad alienigenam, nempe ad Ananelum Babylonicum, cui Herodes Pontificatum contulit, anno 30. ante Christum. Vide Iosephum l. 14. ant. c. vlt. et l. 15. c. 2. Dionemq; et de veritate prophetiæ Iacobi lege omnino Authores, quos retuli, et quæ dixi tomo 1. l. 8. cap. vlt.

36 *Octauius* Nauali pugna Pompeium vincit: Lepidum, Messana occupata redigit in ordinem militiq; in Italiam, Africamq; ope Statilij obtinet. Antonius ex Italia, quo venerat, reuersus infeliciter bellatur, cōtra Parthos, et in Ægypto Regna distribuit, Dio 48. Plut. Ioseph. App. in Parth.

35 *Antonius* Cleopatræ amoribus irretitus, nec Octauiam vxorem ipsum repetentem audit, et in crapula, et conuiuijs magnam partem anni consumit: *Sex. Pompeius* ad Antonium confugiens tandem Mileti vt fautor, ac sollicitator Parthorum interficitur. Plut. et Dio 49. Herodes Alexandræ precibus Pontificatum concedit Aristobulo fratri Mariannes 15. c. 3. *Sallustius* moritur, Euseb. Chron.

34 *Antonius* consulatu II. se abdicat per literas, & substituit sibi L. Sempronium Atratinum, & æstate Artauasdem regem Armeniæ fraude deceptum subigit, & catenis aureis vinctum abducit, & de eo Alexandriæ triumphat; Cleopatram reginam regum declarat, nempe reginam Aegypti, Cypri, Cœlesyriæ, Africæ, & liberis ex Cleopatra susceptis nempe Ptolemæo Syriam dat & regiones cis Euphratem vsque ad Hellespontum, Cleopatræ filiæ Cyrenaicam, Alexandro eorum fratri Armeniam, & regiones vltra Euphratem vsque ad Indum. Velleius 2. Dio. 49.

An. ant Chris.

33 *Octauius* in prælio ad Setouiam Dalmatiæ vrbem lapide genu Saucius, vbi conualuit, Romā redit, redactoq; regno Bocchi in Prouinciam, Dalmatisq; victis de manubijs porticum, & bibliothecas construit, Agrippa cooperante: Sueton, & Dio. 49. Herodes Aristobulum fratrem vxoris Mariamnes, Pontificemq; vt pote nimis gratum populo per speciem Lusus ad natandum, in piscina æstiuo tempore detineri sub aquis, ac præfocari iussit: Idcirco accersitus Herodes ab Antonio instingante Cleopatra: muneribus eum placat: Cleopatra Antonium in Armeniam cum copijs proficiscentem prosequitur Euphratem vsq; subiugata Armenia Artabazem Tigranis filium cum filijs, & pretiosissimis spolijs mittit dono Cleopatræ, & cum Medorum rege societatem init, vt sibi auxilia contra Octauium præberet in bello ciuili cuius hoc anno semina iacta sunt Dio. 49. Ioseph l. 15. c. 4. Plut.

32 *Herodis* bellum cum Malcho regulo Arabiæ, de quo Ioseph l. 15. c. 5. & 6. Gorionides lib. 5. cap. 18. & Plut. in Anton. Ambitio, & mutuus metus inter *Octauium*, & *Antonium* in ciuile bellum erumpunt: Antonio consules Asia tota cum regibus vndecim fauebant; naues illi omnino 800. sed pugnæ aptæ ferè 500. & ex his 200. quæ ciuitates turritas mole repræsentabant: Cleopatra sola 200. naues, & 20. millia talenta, commeatumq; toti exercitui suppeditauit, eumque sequi voluit, peditum erant 100. millia, & equitum 12. millia. *Octauio Cæsari* fauebant omnis Italia, Gallia, Hispania, Illyricum, Africa tota (dempta Cyrenaica) Sardinia, Sicilia, & reliquæ harum regionum insulæ; Naues illi ad prælium paratæ 250. pedites 80. mille, equitum 12. millia procrastinatum tamen vtrinque & Antonius Patris in Achaja hiemauit Dio. 50. Plut. in Anton.

31 Iudæa initio veris ingenti terræmotu concussa; Arabes inde audaces contra Iudæos, victi tamen ab Herode ac domiti, capta inter alias vrbes, Petra Ioseph 15. c. 6. & 7. & Gorionides l. 5. c. 19. victus ad Actium Antonius ab Octauio fugit in Aegyptum, quo prius Cleopatra fugerat cum 60. Nauibus certatum est die 2. Septēbris vsque ad horam 10. captæ sunt naues 300. periere viri quinque mille Octauius hyemauit in Samo, & Brundusium ad sedandos milites profectus, mansit ibi dies 27. indeq; in Aegyptum soluit: Plut. Dio. 50. Velleius 2.

30 *Herodes*, interfecto Hircano Pontifice, ne quis ex semine regio superesset, contendit ad Octauium Cæsarem in Rhodum, vt eum placaret, quod Antonio fauisset, & receptus in amicitiam, confirmatusq; in regno Octauium muneribus donatum deducit in Aegyptum. Antonius iterum ac tertio per legatos pacem petens non impetrat, eam tamen occultè Cleopatræ Octauius promittit. Antonius Octauium Pelusium obsidentem equestri pugna vincit, sed pedestri vincitur, & de Cleopatræ morte falso nunció ab ipsa misso, vt Antonium ad se ipsum necandum adigeret se ipsam lethaliter vulnerat, tractusque ad illius sepulchrum in gremio eius expirauit. Ipsa verò, ne in triumphum ab Octauio duceretur, se ipsam aspidis morsu, aut acu veneno illita interemit cum esset annorum 39. & iussu Octauij insigni pompa in eadem arca cum Antonio tumulata. Ita Aegyptus, Alexandria, capta in potestatem populi Romani venit. Plut. Dio. 51. Velleius 2. Nos l. 4. c. 7.

29 *Octauius* triplici triumpho acto de Dalmatia, Actiaco prælio, & Aegypto deliberat cum Agrippa, & Mecœnate de Imperio deponendo, sed dissuadente Mecœnate retinet, & liberalitate sua omnes conciliat sibi, et Imperatoris nomen à Sena-

An. ant Chris.

Senatu accipit cum summa potestate; ordinataque republica, et coniuratione Lepidi filij Triumuiri, per Mecænatem extincta, pacatum orbem possidet. Vell. 2. Sueton. Dio. qui addit Iani templum clausum esse.

28 *Herodes* Mariamnen vxorem interfici iubet inde intemperijs actus grauiter Sebaste decumbit: pestilentia regionis super veniens imputatur eius crudelitati; Alexandram quoq; matrem supplicio capitali afficit. Ioseph 14. cap. 11. *Octauius Cæsar* censum iam inchoatum perficit, et in Vrbe reperit ciues 4164000. vt habet Eusebius vel 4101017. vt Suidas verbo *Augustus* vel 4063000. vt ipse Augustus in Grutteri inscriptionib. Iani portæ ob bellum Cantabricum aperiuntur; de munificentia, & liberalitate Augusti hoc anno præsertim, videatur Dio. lib. 51. *Terentius Varro* Olympiadæ 188. prope nonagennarius moritur: Hieronymus in Chron. ergo natus est anno circiter 118. ante Christũ Olympiadis 165. anno 3. non autem Olympiadis 175. anno 3. vt idem in Chron. dixerat.

27 *Octauius* conatur seu ex animo, seu fictè deponere Imperium, sed non permittitur immo à S. P. Q. R. *Augustus* appellatur 16. Kal. Februarij, vt habet Censorinus; vel idib. Ianuarij, vt habet Ouid. 1. Fast. inde Galliam Hispaniamq; visitat, & ad bellum imminens contra Cantabros, & Astures, se accingit: Agrippa Pantheon dijs omnibus ædificare incipit. Dio lib. 53. sed cum Orosio l. 6. c. 21. & Suetonio.

26 *Augustus* Cantabros ægrè sed tandem ferro, & fame domat ope Antistij ipse enim ægrotauit: Gallæci multi obsessi se igne, ferro, ac veneno necant, Polemo rex Ponti Socijs Romani populi adscribitur. Corn. Gallus præfectus Aegypti ob insolentiam damnatus exilio seipsum interficit Dio. 53. Orosius supra.

25 Hispanici belli reliquiæ confectæ sunt; *Augusta* Emerita in Lusitania condita: Salassi in Alpibus victi à Terentio Varrone: Ianus quartò post Vrbem conditam clausus, Agrippa. Neptuni porticum extruit Dio. 53. Oros. l. 6. cap. 25. Fames, ac Pestis Iudæam vexat Ioseph l. 15. c. 11. & 12.

24 *Augusto* in Vrbem reuerso, Astures, & Cantabri rebellant, sed citò à L. Aemilio domiti sunt: Aelius Largus Aegypti præfectus infelicem expeditionem contra felicis Arabiæ regem Habos egit, exercitu morbis infestato. Herodes Simonam Boethi Alexandrinum ad Pontificatum euehit, eiusque filiam Mariamnem vxorem ducit, Dio. 53. Ioseph l. 15. & l. 5. bell. c. 15.

Augustus grauiter ægrotans, desperata salute testamentum condit nullumq; successorem sui destinat; Agrippæ annulum tradit vtpote vtiliori reipublicæ, posthabito Marcello nepoti, & genero suo, qui Iuliam Augusti filiam duxerat;
23 sed ab Antonio Musa medico curatus est potionibus frigidis, ac lauacris, quibus tamen Marcellum postea ægrotantem interemit. Agrippa ne inter eum, & Marcellum ipsi posthabitum accenderentur simultates, in Asiæ gubernationem missus substitit Mitylenæ, & per alios transmarinas prouincias gubernauit, ibi eum Herodes salutauit: Marcellus filius Octauiæ sororis Augusti, annorum 20, moritur Dio. 53. Velleius 2. Ioseph 15. c. 13.

22 *Murena*, & aliorum coniuratio in Augustum detecta, & oppressa; Cantabri, & Astures iterum rebelles, iterum domiti à C. Furnio; Tiberis inundationem secuta pestis tota Italia, & hanc fames: Augustus Siciliam adit frumenti causa, inde iturus per Græciam in Syriam: Dio. 54. Herodes ludos quinquennales celebrat; coniuratos contra se supplicio afficit, & Sebastem, ac Cæsaream instaurat: Ioseph 15. c. 11. Gorionides l. 5. c. 22.

21 *Augustus* Græciam adit, misso prius ex Sicilia Agrippa in Vrbem cui Iuliam vxorem esse voluit. Agrippa reuersus in Vrbem ciues Sedat; Augustus cum in Samo hyemasset Asiam adiuit, & Orientis prouincias lustrauit. Dio. 54.

20 *Augustus* ordinatis Asiæ rebus, receptisq; à Pharnace signis militaribus, & captiuis, quos Parthi Crasso eripuerant, hyemauit iterum in Samo, vbi legatos multorum, præcipuè Indorum recepit, et per Græciam reuersus est Romam, et Tiberium in Armeniam misit: Dio. 54. Strabo: prius tamen Agrippa ex Iulia Caium susceperat.

19 *Augusto* reuerso in Vrbem, ara Fortunæ reduci ob eius reditum consecrata; Agrippa sedatis tumultibus Gallorum, et Germanorum, Cantabrisq; domitis rediens triumphum recusauit. Dio. 54. *Virgilius* Brundusij moritur annorum 52. Saturnino, et Lucretio Consulibus, ossa iussu ipsius Neapolim translata 2. ab vrbe milliario tumulata: Hieronymus in Chron. Templum Ierosolymitanum instaurari cœptum ab Herode, ex Iosepho l. 1. de bello Iud. c. 16. non autem totum de nouo constructum, quidquid dicat l. 15. antiq. c. 14. qua de re doctè Salianus nu. 6. ad mundi annum 4035.

18 *Augustus* Agrippæ tribuniciã potestatem in quinquenium dat; Sexcentos Senatores deligit: Herodes Sebaste condita, duos filios Alexandrum, et Aristobulum ex Mariamne susceptos Romam ad Cæsarem mittit: Dio. 54. Ioseph lib. 15. cap. 13.

17 Ob natum ex Agrippa, & Iulia Lucium fratrem Cai, *Augustus* tanto gaudio delibutus est, vt festum Honoris, & Virtutis in diem 29. Maij natalem Lucij transtulerit, ludos seculares celebrarit, & vtrunque postea triennem adoptarit in hæredes Imperij: sed longe maximæ letitiæ argumentum fuit in cœlo, quando die 8. Decembris concepta est in vtero S. Annæ Sacratissima Virgo Deipara MARIA, absque vlla prorsus labe originalis peccati, idcirco enim canit Ecclesia in hac festiuitate (non secus, ac in Natiuitate) *Conceptio tua Dei Genetrix Virgo gaudium annunciauit vniuerso Mundo*; Intra hunc diem enim organizatum fuisse Sacratissimum eius corpusculum, & creatam nobilissimam eius animam, corporiq; infusam valde probabilibus argumentis docuimus in nostro opere de ipsius Præseruatione ab originali culpa. Vide interim, quæ pro hoc anno diximus l. 8. c. 14.

16 Natiuitas Deiparæ Virginis MARIÆ die 8. Septembris, Annum hunc illustrauit, & diem illum multis Solibus lucidiorem reddidit, lætitiæque argumentum ingens fuit Angelis, & hominibus, hoc enim anno natam ostendimus lib. 8. cap. 14. Agrippa missus ab Augusto in Syriam, & ab Herode deductus Ierosolymam, exceptusq; faustis acclamationibus, Deo hecatombem immolauit, & populo epulum præbuit Ioseph lib. 16. c. 1. & Dio. 54.

15 Agrippa Bosphoranis negotijs confectis, reuertitur per Ephesum Samum, & Lesbum. Rheti à Tiberio, & Druso Domiti; *Licinius* Gallias componit: Paphos terræmotu concussa. Nascitur Germanicus Cæsar. Dio. 54. Sueton. in Aug.

14 Romæ Pauli porticus incendio flagrauit, vsque ad Vestæ ædem cum periculo Vestalium. Cornelius Lentulus huius anni consul habuit quater millies Sestercium idest viginti milliones librarum Turonicarum. Dio. 54. Seneca 1. de benef. c. 27.

13 *Augustus* ex Germania reuersus, Romam noctu intra-

An. ant Chri.

intrauit. ne cui molestus esset, & postridie Capitolium contendens, laurus detractas fascibus ad Iouis genua deposuit; Theatrum Marcelli dedicauit, in quo ludrico feræ Africanæ sexcentæ occisæ; Lepido mortuo, Pontificatum maximum assumpsit die 6. Martij. Agrippam ex Syria reuersum in Pannoniam bello gliscente destinauit. Dio. supra Ouid. 3. Fast.

Deipara Virgo Maria triennio ætatis iam expleto, adducta est Ierosolymam à parentibus, & diuino obsequio oblata, vbi in Sanctis Sanctorum adytis traduxit annos vndecim, donec desponsata fuit S. Iosepho, vt ex S. Euodio refert Nicephorus l. 2. cap. 3. Fecere autem id parentes, præcipue S. Anna ex voto ad exemplum antiquioris Annæ, quæ Samuelem Templo Domini commodauit, de quo voto attestantur SS. Gregorius Nissenus, & Io. Damascenus, itemque Nicephorus l. 1. c. 7. cum multis recentioribus: celebrat autem Ecclesia Catholica Præsentationis huius festum 21. Nouembris.

12 *Herodes* Romam per Græciam ad filios recipiendos, salutandumque Augustum proficiscens, Agonotheta factus in Olympicis ludis, perpetuos pecuniarum reditus pro conseruatione talium ludorum instituit Ioseph 1. de bello c. 16. *Augustus* pater patriæ dictus est à Senatu, quod non sine lacrymis excepit. Drusus cũ Sicambris, & Chaucis bellum gerit. Agrippa Pannonios rebelles aduentu solo comprimit, & inde sub initium hyemis rediens in Campania mortuus est repertus ab Augusto, eumq; in vrbem aduectum in foro laudatione funebri decorauit, suoq; in Sepulchro condit. Dio. 54. Velleius 2. Pannonios iterum rebelles *Tiberius* domat.

11 *Drusus* ex Germania Romam sub hyemem redierat, vnde vere nouo ad bellum profectus contra Vsipetas, Arma Romana vsque ad Visurgim tulit. *Lucius Piso* prætor Pamphyliæ Vologesum Thracem pluribus prælijs subigit Dio. 54. Orosius l. 6. c. 21. Velleius l. 2. Horatius annorum 50. moritur Hieronym. Chron.

10 Decretum de Iani portis claudendis, interturbant Daci in Pannoiam per Istrum glacie concretum irrumpentes, & Dalmatarum rebellio, quos *Tiberius* ex Gallia, vbi cum Augusto degebat, missus pacauit, vt & *Drusus* Germanos tumultuantes: Lugduni calendis Augusti mensis Augusto ibi commorari solito ara dedicatur, & eodem die nascitur Claudius: Octauia soror Augusti moritur, & hic cum Druso, non secus ac Tiberius sub finem anni Romani reuertuntur: Dio 54. Hoc anno Cæsaream ab Herode dedicatam Salianus, Sebasten verò in honorem Augusti, putat Petauius.

9 *Drusus* Chattis, & Cheruscis subactis, spectro quodam vlterius progredi vetitus antequã ad Rhenum perueniret decidens equo ex fractura cruris, intra dies 30. mortuus est annorum 30. repertusq; agens animam à Tiberio fratre; Cadauer Romam deportatum est à Centurionibus, & Trib. milit. vsq; ad hiberna, inde à ciuitatum decurionibus: Laudatus à Tiberio in foro, & ab Augusto in Circo Flaminio Dio 55. Velleius 2.

8 *Augustus* hoc anno, qui est Iulianus 38. Consulibus Marcio Censorino, & Asinio Gallo vitium intercalationis corrigens, iubet interrumpi Bissextum, nec resumi nisi anno 53. Iuliano, & mensem sextilem Augustum nominari, ex dictus l. 1. c. 22. nu. 11. idem Imperium iterum deponere volens, iterum à Senatu confirmatur, & lustro condito censa sunt ab eo capitum quadragies centum millia, & ducenta triginta tria millia, vt habetur ex lapide Ancyrano; Mecœnas moritur; Tiberius Rheno transmisso barbaros domat, quem Augustus profecutus erat Aquileiam vsque vbi repertus est ab Herode, quem cum filijs reconciliauit Dio. 55. Ioseph l. 16. c. 7. Sueton.

7 *Tiberius* de Germanis triumphat, Ludi pro Augusti reditu voti celebrantur, & ipse Augustus ludos gladiatorios in Agrippæ honorem dedit; multæ ædes in foro conflagrarunt: Herodes Dauidis sepulchrum expilat, & à Conditorijs Dauidis, ac Salomonis flamma ex adytis erumpente duosq; Satellites perimente, absterretur, & inde ob domus totius turbas penè in insaniam lapsus. Dio. 55. Velleius 2. Ioseph l. 15. c. 11. & 12.

6 *Augustus* Tiberio Tribuniciam potestatẽ in quinquennium dat, & in Armeniam, quæ defecerat, destinat: Dio. 55. de Herodis itu Romam, ac reditu, gestisq; contra Arabas, vide Iosephum l. 16. c. 13.

5 SS. Anna, & Ioakim moriuntur ferè octogennarij anno vndecimo ætatis Beatiss. Virginis Mariæ, ex Euodio apud Nicephorum l. 2. c. 3. & Cedreno in Compend. hist. Tiberius priuignorum Lucij, & Caij offensionem veritus, proficiscitur in Oricatem, et postea Rhodi subsistit per annos 7. vsque ad Vinicij Consulatum: Dio. 55. Sueton Velleius 2. Dissidium Herodis cum filijs exacerbatur, qui propterea legatos maximè contra Archelaum mittit Romam Ioseph l. 16. c. 16. et 17.

4 *Augustus* Herodi reconciliatus dat potestatem iudicandi de filijs Alexandro, et Aristobulo, qui tandem Sebaste iussu eius strangulati sunt. Ioseph l. 16. c. 17. et 1. de bello Iud. c. 17.

3 *Ser. Sulpicius Galba* nascitur 9. Kal. Ian. ex Suetonio *Antipater* de patris Herodis nece per venenum bis cogitat, *Herodes* Mariamnem repudiat, et loco Simonis Boethi, Matthiam Theophilum Pontificem creat. Ioseph supra.

2 *Augustus* Naumachia data, et Gladiatorijs ludis, consecrat Martis templum: Velleius l. 2. Hoc item anno S. Gabriel Archangelus prænunciat, filij mox ab Elizabetha concipiendi natiuitatem, nomen, sanctitatem, et officium Præcursoris Zachariæ Sacerdoti de vice Abia stans à dextris altaris incensi, non in Sanctis Sanctorum, sed in anteriori parte templi, vbi erat altare incensi, quæ dicebatur Sancta, citra velum expansum ante Sancta Sanctorum ex c. 40. Exodi nu. 3. et 25. Reliqua apud S. Lucam c. 1. ex Natiuitate autem eius colligitur, et celebratur S. Ioannis Baptistæ conceptio die 24. Septembris, et firmatur ex mense sexto post hanc conceptionem, in cuius fine idem Archangelus annunciauit Mariæ nempè 25. Martij subsequentis, quo ipsa concepit Christum.

Eodem anno Sacratissima Virgo Maria quatuor mensibus ante Incarnationem Verbi desponsata est Sanctissimo Iosepho, et in custodiam tradita à Sacerdotibus templi, nempe die 21. Nouembris quo expleuerat annos vndecim mansionis in Templi adytis, at menses 4. ante Incarnationem, quibus mansit apud S. Iosephum à die 25. Nouembris numerandi sunt, quare dies illi quinque inclusis terminis, inter diem 22. et 25. itineri ex Ierosolyma in vrbem Nazareth imputandi videntur. Porrò tempus huius desponsationis habetur ex S. Euodio apud Nicephorum l. 2. c. 3. Erat tunc ætas Virginis Mariæ annorum 14. mensium 2. et dierum 25. De S. Iosephi ætate videatur Suarez tomo 2. in 3. p. q. 29. disp. 7. sect. 3. vbi concludit fuisse nec senem, nec iuuenem, sed maturæ ætatis puta annorum circiter 30. aut 40.

1 ANNO hoc Iuliano 45. vt longe probabiliore opinione docuimus libro 8. cap. 4. Labente adhuc Vrbis conditæ anno Varroniano 752.

& Olym-

An. ant Chris.

& Olympiadis 194. anno 3. die 25. Martij Archangelus idem GABRIEL Annunciauit MARIÆ, IOSEPHO desponsatæ Gratiæ plenitudinem, Domini fauorem singularem, Benedictionem inter mulieres, Conceptioně de Spiritu Sancto, & partum, ac nomen IESV Filij Altissimi, regnaturi in sede, Dauid, & in Domo Iacob sine fine. Statimq; consentiente Virgine per illud expectatissimum, ac faustissimum verbulum. *Fiat mihi secundum Verbum tuum*, ex purissimis eius sanguinibus VERBVM CARO FACTVM EST, & in eodem instanti vnico perfectissimè organizatum corpusculum, creata, & corpori infusa Sacratissima Anima Christi, ac vtraque Personæ Filij Dei vnita inseparabiliter, & plenitudine omnis gratiæ vnctus est Sanctus Sanctorum, sicut idem S. Gabriel, annis ab hinc 452. expletis Danieli prædixerat. Mox Maria Deo plena Elizabetham cognatam muisit, mansitq; cum ea vsque ad Circumcisionem S. Ioannis Baptistæ, & inde die 2. Iulij reuersa est Nazareth, quo die completæ Visitationis festum agit Ecclesia. Non ita multo post inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto, & perplexitas S. Iosephi per Angelum sublata, & vterque in Bethleem profecti, vt parerent edicto, quod extraordinarius Syriæ præses Cyrinus, seu Quirinus nomine Augusti Cæsaris promulgarat; quem Salianus putat fuisse P. Sulpicium Quirinum illum, qui referente Tacito l. 3. annalium, datus est Caio in Orientem misso in supplementum Lollij, & fortasse descriptio illa iussu Caij facta, & postea rata habita ab Augusto sub finem anni nocte antecedenti diem 25. Decembris Feria 1. IESVS CHRISTVS Filius Dei, natus est secundum Carnem in Bethleem Iudæ, anno Augusti 42. Vrbis Varroniano 753. Olympiadis 194. anno 4. Consulibus *Cossio Cornelio Lentulo, & L. Calpurnio Pisone*, iuxta dicta lib. 8. à cap. 3. vbi etiam alias illustriores annorum Epochas addidimus c. 16. eodem verò anno exeunte, aut sequenti ineunte, Iulia ab Augusto patre relegata est in Insulam Pandatariam ob sua flagitia, & supplicijs affecti complices adulteriorum, ex dictis l. 16. c. 14. nu. 8.

ANNI DEINCEPS CHRISTI IIDEM SVNT,

Ac Anni Epochæ Christianæ vulgo ab Ecclesia Romana, Romanoq; Imperio vsitati, sed à Kalendis Ianuarij ineuntes.

Anni Chris.

1 ANni huius exordium, & Kalendas non candido Lapillo, sed lapideo cultro, & Circumcisione signat; sanguine consecrat, & augustissimo suo Nomine IESVS illustrat. Die 6. Ianuarij Epiphania secuta est, & 2. Februarij Purificatio Beatissimæ Virginis MARIÆ, Sole tamen purioris; deinde fuga in Aegyptum, & Infantum occisio prout narrantur ab Euangelistis Matthæo, & Luca. Mortuus est autem Herodes sub festum Paschatis præuia Eclipsi Lunæ, & infelicissimè mortuus; succedente Archelao, ex testamento, qui tamen ob seditiones obortas nauigauit Romam, & diu cum Antipa fratre de successione contendit coram Augusto, præsente Caio, qui paulo post missus in Syriam, & Tiberio salutato in Rhodo, siue in Chio, Phraatem Parthorum Regem, qui Armeniam minorem occupauerat, ad eam restituendam solo terrore adegit: Velleius l. 2. Dio 55. sed vide quæ dixi l. 6. c. 14. nu. 8.

2 *Tiberius* ex Rhodo Romam reuersus patrocinatur Archelao, Lucius Cæsar Hispanias petens ex diuturno morbo Massiliæ moritur sub finem anni: Augustus cogitat de adoptando Tiberio, sed eo recusante dum Caius viueret, id differt: Archelaus tandem declaratus Tetrarcha Iudeæ ab Augusto, versùs anni huius finem reuertitur in Iudæam: ex dictis l. 6. c. 14. nu. 8. & ex Velleio l. 2. vnde Dionem 55. correximus, & corrigendus Petauius, qui reditum Tiberij differt in annum sequentem.

3 Regnante iam Archelao in Iudea, vt habetur Matthæi 2. S. Ioseph iussu Domini per Angelum in somnis ab Aegypto reuersus est cum puero Iesu, & Matre eius in terram Israel, & timens Archelaum noluit ire in Iudæam, sed admonitus in somnis, secessit in Galilæam, & habitauit in Nazareth. In Martyrologio autem Romano, Bedæ, Adonis, Vsuardi, & aliorum, ac vetustis manuscr. de quibus Baronius, 7. Ianuarij celebratur *Relatio pueri IESV de Aegypto*, anno enim antecedenti monitus erat ab Angelo de migratione ex Aegypto, & hoc anno die 7. Ianuarij reuersus est Nazareth. Quando autem monitus fuit, defuncti dicuntur, *qui quærebant animam pueri*; vbi indicatur non solum Herodem iam obijsse, sed & aliquos ex eius ministris, aut conspiratoribus, quibus demandata erat inquisitio, & cædes infantium. Aedes Matris Deum Romæ conflagrat, sola Statua Q. Claudiæ Vestalis virginis illæsa mansit.

4 *Caio Cæsare* Limyræ in Lycia mortuo, *Augustus* Tiberium adoptat die 27. Iunij, & Tribunitiam potestatem iterum ei confert, vt ex Velleio, & Suetonio diximus l. 6. c. 14. nu. 8. Liuia detectis insidijs Cinnæ, & Cn. Pompeij nepotis, aliorumq; in Augustum, persuadet Augusto, vt parcat omnibus, qui etiam Cinnam designat Consulem pro anno seq. Dio 55. Augustus Domini nomen repudiat, Sueton. l. 2. c. 13. & nec multo post adoptionem Tiberius missus in Germaniam cum Velleio præfecto equitum, & Sentio Saturnino Legato, ac Consule, æstiua vsq; in Decemb. producta ad incrementum victoriæ de Germanis: Velleius ipse l. 2. de Augusti ex consilio Liuiæ actis cum Cinna, lege Senec. l. 1. de Clementia.

Anni Chrif.

5 *Cinna* Magno Confule, Solis defectio accidit Martij 28. hora 4 ¾. poft merid. Romæ, Tiberius initio veris reuertitur in Germaniam, & multos vincit; Tiberis inundat Vrbem per dies fere 8. pontem deijcit, & multas domos, fames deinde ingens Romam afflixit: Velleius 2. Dio 55. Orofius l.7. c.3.

6 Fames Romæ valde aucta, ita vt modius aureis 27. venderetur, & iuftitium indictum fit, ita partim Dio l.55. Sueton. in Aug. c. 42. et Eufebij Chron. Græcum: Tiberius contra Marobodnum Marcomannorum, et Batonem Illyrici ducem feliciter bellum gerit, ficut, et Saturninus, et Meffala viri confulares. Mufulanos, et Gætulos Auguftus Cornelio Coffo duce compefcuit; quo in bello occidit Iuba Rex Libyæ, & Glaphyra vxor illius nupfit Archelao. Florus l.4. c. vlt. Dio fupra, & Iofeph l.17.c.15.

7 *Auguftus* fufpicatus Tiberium de induftria bellũ Pannonicum trahere mittit eo Germanicum: Agrippam Nepotem feruilis, & præferocis ingenij relegat in Planafiam Infulam: Germanicus Macæos gentem Dalmaticam vincit. Dio 55.

8 *Auguftus* Ariminum fe confert, vt propius fciat quid in Pannonia, et Dalmatia fiat: Pannones, et Dalmatæ partim bello, partim fame, et morbis domiti fe dedunt illi Germanico; hi Tiberio: Dio 55.

9 *Arbatinum* Dalmatiæ Vrbem Romani cum Germanico obfidentes dolofo, et latente diu incendio murorum, ac domorum vicinarum, ac poftea erumpente multi periere: Tiberius iterum miffus in Dalmatiam, Batonem iterum ad deditionem compulit, fed horum triumphos ab Augufto, et Senatu decretos diftulit clades, qua Quintilius Varus tribus legionibus totidemque alis, ac fex cohortibus cæfus ab Arminio filio Sigimeri Principis Germanorum, feipfum interfecit: quo audito Auguftus lacerata vefte caput ad fores, ac parietes illidens clamauit: *Quintili Vare redde legiones*. Vefpafianus nafcitur 17. Nouembris, Velleius l. 2. Dio 55. 56. Sueton. 2. c. 23. et l. 3. cap. 16. et l.8. c. 2. Orofius l.6. c.21.

10 *Tiberius* repetita Germania Rhenum cum exercitu tranfgreffus Arminio territo, vaftat agros, vrit domos, fundit obuios, & omnibus fuis incolumibus reuertitur in hiberna, et templum Concordiæ dedicat. Velleius 2. Sueton. 3. cap. 18. Dio 56. Ouidius relegatus in Pontum: vide infra annum 17. quo eft mortuus.

11 *Archelaus* relegatur ab Augufto Viennam Galliæ in exilium, Quirinus miffus in Iudæam cenfum agit, & Archelai bona fifco addicit, iuxta dicta l.6. c.14. occafione noui cenfus Iudas Galaunites ex Gamala oppido Galilææ, cum Pharifæo Sadduco follicitauit Iudæos ad defectionem, foli Deo parendum iactans, nulli autem Principum, & poft multas turbas, ac cædes perijt, vt narratur 5. Actorum Apoftolorum, & à Iofepho l.18. c.2. et l. 20. c. 3. Tiberius, et Germanicus Proconfules in Germaniam regreffi, omnia longè lateque vaftarunt: Vell. 2. Dio 56. Sueton. in Tib.

12 Occafione Pafchatis (quod hoc anno incidit in diẽ 9. Aprilis, & Sabbatom) remanfit puer IESVS duodennis in Ierufalem, & poft triduum repertus eft à patre putatiuo, & Matre fua dolentiffima in templo fedens in medio doctorum audiens illos, & interrogans eos Lucæ 2. Dicente autem Euangelifta: *Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierufalem in die folemni Pafchæ* Exiftimant Maldonatus, Suarez, & Salianus folitos fecum adducere puerum IESVM, mihi tamen non eft improbabile ante 12. annum eò non adductum, id enim non tacuiffet Euangelifta, & nondum relegato Archelao timere poterat S. Iofeph, quod antea timuerat reuertens ab Aegypto; & forte teneritudo pueri ad illud iter pedibus conficiendum non erat antea idonea: Reliqua videantur apud Canifium in Mariali, Baronium ad annũ 12. Chrifti, & interpretes in c.2. Lucæ. Erat igitur Chriftus ingreffus annum 12. per tres menfes, & dies 12. iam labentem, quando feftus dies Pafchatis celebratus eft. Eodem anno Tiberius de Pannonia, & Dalmatia triumphauit, & Auguftus legem tulit de exilium iuffu cohibendo, & libellor. famoforum auctores fupplicio affecit: Germanicus autem conful in circo ludos dedit occifis Leonibus 200. & Caligula ei natus eft: d. Aug. 31. Vell. 2. Dio 56. Suetonius fupra.

13 Poft annum 12. Chrifti mortuũ effe S. Iofephum, & non ante certum eft ex Euangelio, fed quo anno obierit incertum; probabilius eft aliquo notabili tempore poft annum 12. Chrifti fuperuixiffe: id enim indicat Euangelifta dicens, *& erat Subditus illis*: & mortuum ante nuptias in Cana Galilææ, cum de matre fola fiat ibi mentio, nulla de Iofepho; nedum ante mortem Chrifti, qui viuente Iofepho Matrem Ioanni non commendaffet. Aliorum opiniones vide in Saliano tomo 6. ad annum 12. æræ Chriftianæ, qui eft ipfi 13. Chrifti. *Auguftus* hoc anno quinta vice adminiftrationem Imperij in decennium accepit, Tiberio tribuniciam poteftatem prorogauit, Drufum in 3. ab hoc annum Confulem defignauit; teftamentum 3. Non. Aprilis conditum duobus codicibus defcriptum apud Virgines Veftales depofuit, Germanicum in Germaniam ad reliquias belli conficiendas, & Annium Rufum procuratorem in Iudæam mifit, Dio. 56. Sueton l.b. 2. cap. 101. Iofeph l.18. c. 3.

14 *Auguftus* centum ante fui mortem dieb. ideft die 11. Maij Luftrum condit, in quo cenfa funt (ex lapide Ancyrano) capita ciuium 4037000. non 9370000. vt habet vitiofus codex Eufebij, & Iornandis. Deinde Tiberium in Illyricum dimiffurus venit Beneuentum, inde Nolam interfuturus athletico certamini à Neapolitanis in eius honorem inftituto, & ingrauefcente morbo, fiue ex profluuio ventris, vt ait Suetonius, fiue ex ficubus veneno illitis à Liuia, vt fufpicantur Tacitus, & Dio, reuocatus eft Tiberius, in cuius amplexibus mortuus eft *Auguftus* in eodem cubiculo, quo pater Octauius, 14. Cal. Septembris, hora diei 9. anno ætatis 76. nondum expleto, de quo, & de Imperij annis fatis diximus l.4. c.7. nu.9. ex Suetonio, Tacito, Dione, & Eutropio, qui Atellæ mortuum aiunt, fucceffit ei ftatim Tiberius. Pannonicæ legiones, audita morte Augufti in feditionem verfæ, fedatæ funt à Drufo illuc miffo, & terrefactæ Lunari Eclipfi Septembris 27. fub finem noctis oborta, de qua plura diximus lib. 5. Almagefti Noui c.1. & 19. & lib. 4. Chronologiæ huius c. 3. num. 16. Eclipfis enim Solis vera nulla fuit, fed quam Dio 56. indicat, fpuria, ex aeris intemperie, eodem anno Iuliam in Oppido Rheginarum, vbi claufa fuerat à patre mortuam narrat. Tacitus 1. Annal.

15 *Tiberius* perfolutis Augufti legatis, mittit Valerium Gratum procuratorem in Iudæam.

Germanicus, cum Cæcina Chattos, & Cherufcos comprimit, & Varianæ cladis reliquijs parentat, Tiberio improbante: Tacitus 1. Annal. Dio 57.

16 *Tiberius* Magos, & Mathematicos vrbe pellit, Thrafyllo tamen Mathemathico familiariter vtens; & vafa auro folida in Cœnis vetat; Germanicus Arminium in prælio vincit, & tamen

in

Anni Chris.

in tropbæo eam victoriam Tiberij exercitui tribuit; Claſſis Romana per Amitium in Oceanum delata, valida tempeſtate afflicta eſt. Germanicus inuitus reuocarur à Tiberio ad triumphum. Pſeudo Agrippa detectus, & interfectus eſt. *Tacitus* 2. ann. *Dio* 57.

17 Germanicus die 27. Maij triumphat de Cheruſcis, Angriuarijs, & Chattis: Archelaus rex Cappadociæ, literis Liuiæ in vrbem accitus, accuſatuſq; à Tiberio in Senatu, moritur annor. 50. moriuntur & Antiochus Comagenæ, & Philopator Ciliciæ reges; Et Veno Parthorum rex fugato Artabano Medo in Armeniam; Ergo ad has res componendas, & redigendum regnum Archelai in formam Prouinciæ mittitur Germanicus in Orientem; & Cn Piſo præſes in Syriam; & Druſus in Illyricum: *Furius Camillus* Proconſul in Africa Tacfarinatem, & Mazippam domat; In Aſia terræmotu 12. Vrbes celebres collapſæ, & aliqua parte abſorptæ, & montes magni ſubſidere. Tacit. l. 2. Ann. Dio 57. *Strabo* 12. *Lucium*, & *Ouidium* mortuos calendis Ianuarij, & Ouidium quidem anno 7. exilij ſui, & 57. ætatis colligit ex Lilio Gregorio Giraldo, & verſibus ipſius Ouidij. *Salianus* ad annum mundi 4070. & ſepultum iuxta oppidum Tomos: At ſi natus eſt, vt ipſe canit anno, quo cecidit fato Conſul vterq; pari, nempe Hirtio, & Panſa Conſulibus, ideſt anno ante Chriſti Epocham 43. vtique hoc anno expleuerit annos 58. et aliquot dies.

18 Germanicus viſo fratre Druſo in Dalmatia, Conſulatum init apud Nicopolim Achaiæ vrbem, Græciæ vrbes, et Thraciæ maritimas Luſtrat, et in Syria, quo, et Piſo venerat, res proſperè gerit, ſed Piſonis æmuli inſolentia, et ſtolida ferocitate offenſus eſt; quem apud Rhodum ab imminenti periculo naufragij liberarat, et tamen ingratum adhuc, et contumacem experiebatur. *Tacit.* 2. Ann. Circa hoc tempus Herodes Tetrarcha in honorem Tiberij Tiberiadem iuxta lacum Genetareth, ædificauit.

19 Germanicus luſtrata Aegypto eruditionis gratia, reuerſus in Syriam Antiochiæ moritur, cum vehementi ſuſpicione veneni à Piſone dati, non inſcio Tiberio, annorum 34. Arminius in Germania interficitur annorum 37. *Tacitus* 2. annal. *Sueton.* l. 4. c. 1.

Ioſephus Caiphas à Valerio Graco Pontificatum obtinet in quo perſtitit annos ferè 18.

20 *Germanici* cadauer Romam delatum, ingenti omnium luctu excipitur, et publico iuſtitio: Piſo accuſatus in Senatu, et deſperata ſalute ac venia, domi immiſſo in iugulum gladio ſententiam morte anteuertit. Tacfarinas cohorte Romana fugata, et cæſo duce, à Lucio Apronio fuſus fugatuſq; in deſertum eſt. *Tacit.* lib. 3. *Dio* 57. *Suet.* l. 4. c. 6.

21 Tiberius ineunte anno in Campaniam ſecedit; Tacfarinas; tertio rebellat, Thraces aliqui tumultuantur; Florus, et Sacrouirus, qui ob tributorum magnitudinem Treuiros, et Aeduos ad rebellionem induxerant, victi à legatis Tiberij, ſeipſos interemerunt. Cyrinus, quo præſide in Syria natus eſt Chriſtus, moritur, *Tacitus* l. 3.

22 Iulia matre grauiter ægrotante Tiberius Romam reuertitur. Theatrum Pompei fortuito incendio conflagrat. In Africa contra Tacfarinatem feliciter bellatum à Iunio Blæſo, non tamen debellatum *Tacit.* 3.

23 Aelius Seianus Druſi violata vxore Liuilla, et in ſpem regnandi allecta venenum porrigendum perſuadet, quod per Lygdum Spadonem datum eſt: Druſus lento illo veneno moritur, et lugetur; Idem Seianus Agrippinam Germanici viduam, Tiberio ſuſpectam facit. *Tacitus* lib. 4.

24 C. Silius, et Calpurnius Piſo Seiani dolis in iudicium tracti, voluntaria nece damnationem antevertunt; Dolabella Tacfarinate debellato, et ad ſui necem adacto triumphalia à Tiberio non obtinet. Seruile bellum in Italia ſtatim à Curtio Lupo Quæſtore compreſſum eſt. *Tacit.* 4.

25 Cremutius Cordus hiſtoricus accuſatus a Seiani clientibus, quod in Annalibus M. Brutum laudaſſet, et C. Caſſium vltimum Romanorum dixiſſet, ſed reuera quia Seianum perſtrinxerat, egreſſus à Senatu vitam media finiuit. Seiani audacia, et Scelera creſcunt in dies. *Dio* 57. *Tacit.* l. 4. *Seneca* de conſolatione ad Marciam filiam Cremutij, et *Sueton.* l. 3. c. 61. Pilatus ſub finem anni mittitur Procurator in Iudæam, ſucceſſurus Valerio Grato, ex *Ioſepho*.

26 Thraces domantur à Poppeio Sabino; Seianus perniciem molitur Agrippinæ, & filijs Germanici. Tiberius, vt liberius ſæuiret, & Luxuriaretur, licet alijs prætextis cautis in Campaniam ſecedit. Pilatus ſub finem anni deſtinatus Procurator Iudeæ, ineunte ſequenti anno illuc peruenit. *Tacit.* 4. *Dio.* 58. *Ioſeph* l. 18. c. 4.

27 Fidenis amphitheatrum minus ſolidè conſtructum ab Attilio Libertino inter ludos collapſu quinquaginta hominum millia partim obtriuit partim læſit, Atilius, in exilium actus, & leges ſuper ludis gladiatorijs latæ. Incendium Romæ Cœlium montem, & multas ædes adußit: Tiberius ad Capreas ſe côlert vbi turpiſſimè otiatur: Seianus calumnias in Agrippinam, & Neronem ſtruit. *Tacit.* 4. *Sueton.* l. 3. c. 40. *Oroſius* l. 7. c. 4.

28 Kalendis ipſis Ianuarij Titius Sabinus Germanici familiaris, inſidioſe captus in verbis contra Tiberium, damnatus necatus, & ad Scalas Gemonias protractus, cane eius cum ipſo ſe in flumen præcipitante. Friſij Romanos 900. apud lucum Badhuennæ cędunt: Agrippinam nepotem ſuam Tiberius Germanici filiam tradit Cn. Domitio, ex quo coniugio ortus Nero 18. Cal. Ianuar.

29 Anno 15. Tiberij durante adhuc, & complendo die 19. Auguſti. *Factum eſt* Verbum Dominî ſuper Ioannem Zachariæ filium in deſerto, & venit in omnem regionem Iordanis prædicans baptiſmum pœnitentiæ, & reliqua quæ narrant SS. Matth. & Lucas c. 3. & Marcus cap. 1. Anno enim Tiberij 16. Baptizatum eſſe Chriſtum Dominum, & Ioannis prædicationem incœpiſſe vere, aut æſtate ante 19. Auguſti anno 15. Tiberij, ex probabiliori ſententia docuimus T. 1. l. 8. c. 6. n. 9. Liuia mater Tiberij, ſed ei dudû inuiſa hoc anno mortua ponitur à *Tacito* lib. 5. ſed anno præcedenti à *Dione* l. 58. de Tiberij inhumanitate in Liuiam ægrotantem, & defunctam *Suetonius* l. 3. c. 51. *Plinius* l. 14. c. 6. dat ei tantum annos 82. ſed *Dio*, & *Zonaras* 2. annal. annos 86. vitæ.

30 IESVS Chriſtus Saluator Mundi anno 30. ætatis inito, Ideſt completis iam annis 29. & diebus 13. die 6. Ianuarij feria 6. baptizatus eſt à S. Ioanne, & eadem feria die 24. Febr. vel 3 Martij in Cana Galileæ aquam in vinum conuertit, primum miraculum ad preces ſuæ Matris edens: vide quæ diximus lib. 8. cap. 6. Poſt nuptias Canæ Chriſtus aſcendit Ieroſolymam celebratq; ibi Paſcha, die 6. Aprilis feria 5 inde venit in Iudæam, & coniecto Ioanne in carcerem ab Herode, plures diſcipulos lucratur, & inde venit in Galilæam, vbi prædicat, docet, & miracula plurima patrat, de quibus ordinatim diximus T. 1. l. 8. c. 15. ab anno 30. vſq; ad 31. Hoc porrò anno 30. definit hiſtoria Velleij Paterculi dicata M. Vinicio Conſuli huius anni; & Aſinius Gallus. alijq; ſæuiſſimè tractati a Tiberio contra verò Seianus cum intolerabili ſuperbia

Anni Chrif.

ad fummos honores, & quafi paritatem cum Imperatore euectus : *Sueton.* lib. 3. cap. 62. *Dio* l. 58.

31 CHRISTVS à Galilæa difcedit, & afcendit ad Ierofolymam ad celebrandum feftum Iudæorum, ideft Pafcha fecundum, quod incidit in diem 28. Martij feria 3. In reditu in Galilæam Magdalenam à peccatis abfoluit; Herodes fub fefta Pafchalia S. Ioannem decollari iubet. Chriftus fecedit ad mare Galilææ, circuit Caftella, mittit Apoftolos ad prædicandum. Reliqua digeffimus l. 8. c. 15. Seianus iam Conful à Tiberio per literas ad Senatum accufatus, ac perculfus occiditur 15. Cal. Nouemb. & vnco raptatus ad Scalas Gemonias in Tiberim cum liberis necatis proijcitur; & populus in amicos Seiani fæuit. *Tacitus* 5. Annal. *Dio* 58.

32 CHRISTVS de quinque panibus miraculosè multiplicatis, pafcit in deferto quinque millia hominum prope Pafcha, quod fuit 14. Aprilis feria 2. Sed huic Chriftus non interfuit, fed paulo poft fecedit in partes Tyri, & Sidonis, quatuor millia hominum multiplicatis 7. panibus pafcit in deferto Bethfaidæ; proficifcitur in partes Cæfareæ Philippi, transfigurat fe in Monte Thabor; afcendit occultè ad feftum Tabernaculorum menfe Octobri, abit trans Iordanem, & ad Encænia quæ celebrata funt 16. Decembris reuerfus Ierofolymam, iterum redit trans Iordanem. Reliqua vide l. 8. c. 15.

33 De trans Iordanem CHRISTVS redit in Iudæam, & fufcitat à mortuis Lazarum, inde recedit in ciuitatem Ephrem, & fub initium Martij afcendit per Iericho ad diem feftum Quarti Pafchatis, quod celebratum eft hoc anno die 3. Aprilis, vt oftendimus l. 8. c. 10. reliqua verò gefta eius hoc anno digeffimus in ordinem l. 8. c. 15. fub anno 33. Itaque Agnum Pafchalem comedit ad vefperam diei 2. Aprilis, & inita iam feria 6. ac die 3. ab occafu Solis SS. Euchariftiæ Sacramentum inftituit, & mane fequenti Crucifixus eft fub finem fecundi trihorij, quod vocabatur tertia, ideft inftante hora fexta in ipfo ferè meridie; & hora 9. expirauit: die verò 5. Aprilis feria prima refurrexit, & die 14. Maij feria 5. afcendit in Cœlum, vnde mifit Spiritum Sanctum die 24. Maij: Septem Diaconi eliguntur ab Apoftolis; Die autem 25. Decembris feria 6. Lapidatus eft S. Stephanus, nam die 26. fuit Sabbatum; efto translatum fit feftum poft feftum Natalis Domini. S. Iacobus minor ordinatur Epifcopus Hierofolymorum. Porro ordinem eorum, quæ hoc anno geffit, dixit, & paffus eft Dominus IESVS, vide l. 8. c. 15. fub titulo anni 33.

Tiberius Neptes fuas maritat Drufillam L. Caffio; Iuliam M. Vinicio, Germanici, & Agrippinæ filias: & tamen Drufum fame enecat, & paulo poft Agrippinam in Pandataria infula: Cocceius Nerua, & alij ob fæuitiam Tiberij ad voluntariam mortem adacti, de quibus *Sueton.* 3. c. 54. & 55. *Dio* 58. *Tacitus* l. 6. qui fub finē anni huius ponit mortem Pomponij Flacci Syriæ Præfidis, cui fui fucceffit poftea Vitellinus nepos.

34 Perfecutio Ecclefiæ Saulo illam deuaftante, & difperfio difcipulorum in varias Afiæ regiones, Philippi Diaconi prædicatio, & miracula in Samaria, conuerfio Simonis Magi, & Baptifmus: Petrus, ac Ioannes Apoftoli vifitant Samariæ fideles, & baptizatos confirmant, impetrato illis Spiritu Sancto; Simon pro fimili gratia pecuniam offerens acriter corripitur à S. Petro: Philippus baptizat Eunucū reginę Candacis *Actor.* c.8. & 26. à nu. 10. ad 12. Phœnix Auis in Ægypto vifa. *Tacit.* lib. 6. Philippus Tetrarcha Trachonitidis moritur, *Iofeph* lib. 18. cap. 6.

35 Saulus die 25. Ianuarij prope Damafcum conuerfus ex perfecutore in prædicatorem, & propugnatorem Chrifti, abit in Arabiam, terius Damafcum, & reliqua gerit, de quibus in *Actis* c. 9. vfque ad nu. 23. & c. 22. nu. 6. & c. 26. num. 12. & ad *Galatas* 1. n. 17. Pace Ecclefiæ reddita, Petrus vifitat Palæftinam, gefta eius Lyddæ, Ioppe, & Cæfareæ præfertim baptifmus Cornelij Centurionis habentur in *Actis* c. 9. à num. 31. ad 43. et c. 10. toto. Parthi Artabani pertæfi Romam veniunt, cum Phraate regnum affectante, quo in itinere mortuo, Tiberius, miffo Vitellio anni fuperioris Confule in Syriam, per eum conftituit Tyridatem Regem Parthorum *Tacit.* 6. *Dio* l. 58. Perfius Poeta Volaterris nafcitur, *Eufeb.* Vitellius Syriæ Proconful Marcellum procuratorem Iudeæ fubftituit Pilato, Pilatum autem accufatum à Iudæis repetundarum, et crudelitatis, mittit Romam addicendam caufam, *Iofeph* l. 18. c. 6. et 11. de Pilati auaritia, et fæuitia, *Philo* quoque in legatione ad Caium.

36 Oftio Euangelij iam per diuinas reuelationes patefacto ad Gentiles, vt in *Actis* cap. 11. narratur, Apoftoli, Symbolo fidei confecto, diuiduntur in diuerfas prouincias, Petrus cathedram primò Anthiochiæ, vbi erat infignis multitudo credentium, figit; Ioannes manet in Iudæa cum Deipara Virgine, Matthæus Euangelium Hebraicę confcriptum reliquit Iacobo minori Epifcopo Hierofolymorum; Iacobus minor foluit Hifpaniam verfus, alij alio eunt. Vitellius Caipham in ordinem redigit, fubftituto in Pontificem Ionatha: *Iofeph* l. 18. c. 6. Caiphas tædio vitæ fibi manus confciuit, poftea, ex *Clementis Conftitut.* l. 8. c. 1. Tyridates cauitu regno Parthorum ab Arthabano; M. Trebellius Vitellij legatus Clitas in Cappadocia rebelles domat: *Tacit.* l. 6. Tiberio ægrotanti Thrafyllus Mathematicus fictè prædicit vitam ad annos 10. vt multos morti fubducat, alioquin iuffu ipfius necandos, *Dio* 58.

37 Iacobus Zebedæi F. Apoftolus peruenit in Hifpaniam, *Dexter in Chr.* Tiberius Imp. in Lucullana villa 16. Martij puluillo fuffocatus à Caio moritur; fuccedit ei Caius nepos ex Germanico, dictus Caligula à caliga, feu calceo caftrenfi, quo puer inter milites vtebatur; Caius Herodem Agrippam eductum è carcere, quia ei pernunciauerat proximam mortem Tiberij, et fucceffionem in Imperio, pro ferrea catena, aurea, donat, et regno Iudeæ cum Tetrarchia Philippi, et Lyfaniæ. *Tacit.* 6. et *Suetonius*, Pilatus relegatus à Caio Viennam Galliæ tandem feipfum interimit, *Iofeph* l. 18. c. 8. Saturnalia quinque diebus acta Romæ, Caius abrogato Confulatu Proculi, et Nigrini, fe cum Claudio patruo Confulem fubftituit, et ex morbo conualefcens, iubet occidi Tiberium Drufi filium, *Dio* 58. *Iofeph* in fui vita natum fe anno 1. Caij narrat. Caius hoc primo anno liberalitatis, et clementiæ fimulatione popularitateq; famam affectat, adeo, vt delatam contra fe coniurationem reiecerit negans eam ad fe pertinere, qui nemini nocuiffet: *Aurel. Victor.* M. Silanum Socerum ad fecandas nouacula fauces compellit. *Dio* 58.

38 Saulus Damafco clam fugiens inuifit Ierofolymæ Petrum, eo reuerfum, et Iacobum; inde ob infidias Iudæorum Cæfaream deducitur, poftea Tharfum fe refert *Actor.* 9. à nu. 23. et cap. 22. nu. 17. et ad *Galatas* 1. nu. 18. ad 22. Herodes Antipas patruus Agrippæ inftinctu Herodiadis vxoris, quæ erat foror Agrippæ, regiam dignitatem à Caio petit, fed Caius accufationibus ab Agrippa præuentus eft, ideoq; fpoliatur tetrarchia

Anni Christ.

chia Galileæ, & bonis omnibus, & cum infami Herodiade relegatus Lugdunum Gallię, ibi cum vxore mœrore contabuit *Ioseph* l. 18. c. 9. & l. 19. c. 5. Caius inter multa crudeliter facta, Matronem, & Enneam, quorum ope Imperium erat adeptus occidit, Drusillam, Agrippinam, & Liuillam sorores stuprat, & has duas in Pontiam Insulam relegat Dio 58. de clade Alexandrinorum Iudæorum *Philo in Flacco*.

39 Barnabas cum Saulo ex Tharso reducto, moratur Antiochiæ annum totum, vbi Christi fideles appellantur Christiani: *Actor.* 11. nu. 25. ad 27. Caius Baias, & Puteolanas moles, interuallo passuum 3600. ponte iungit, detentis interim onerarijs nauibus, & vrbe fame laborante: inde profectus in Galliam cum legionibus, dato signo iubet milites implere galeas, & sinus conchis, hæc enim spolia Oceani Capitolio, & Palatio deberi: Gallis Græcisque simul aliquot damnatis gloriatur se Gallogræciam subegisse; cumque paucis mensibus vicies, ac septies millies sestertium, quæ Tiberius reliquerat, prodegisset, ad rapinas, & calumniosas damnationes, auctiones, ac vectigalia se vertit; respondens tragicum illud: *Oderint dum metuant*; & dolens quòd suo tempore nullæ calamitates insignes accidissent, & aliquando turbæ exclamans: *Vtinam populus Romanus vnicam ceruicem haberet*; pepercit tamen Domitio Afro insigni Oratori, quia accusatus ab ipso Caio, callidè se illo inferiorem in arte dicendi finxit, quin, & Consulem eum designauit: *Dio* l. 58. & 59. *Sueton. Aurel. Victor. & Zonares*.

40 Petronius missus à Caio successor Vitellij, iubetur collocare statuam colosseam ipsius Caij in templo Hierosolymitano adorandam, sed Petronius precibus simul, & obstinatione Iudæorum moras trahit, dum statua Cæsareæ absoluitur. Flacco autem Alexandrię Iudæos affligente, mittitur Philo ad Caium legatus, sed non exauditur *Philo in legat. ad Caium*; Petronius ob dictas moras damnatur à Caio, sed frustra. Pilatus hoc anno sibi mortem infert: *Euseb.* Agabus propheta prædicit vniuersalem famem futuram sub Claudio, ideo Christiani Antiochiæ collecta instituta, conquirunt vndique subsidia mittenda ad Christianos in Iudæam per Saulum, & Barnabam, *Actor.* 11. nu. 27. ad 30.

41 Caius dum cogitat, interfecto lectissimo quoque Senatorum, & equitum, migrare Alexandriam, coniuratione Prætorianorum, & Choereæ Cassij, atque Cornelij Sabini 30. vulneribus confoditur die 24. Ianuarij, cum Cæsonia vxore: filia eius infans parieti allisa est. T. Claudius, dum Senatus Palatio foro, & Capitolio militibus obsesso, Cæsarum gentem exterminandam cogitat, latitans à Grato, & militibus Lectica ductus in Castra, adnitente Agrippa Rege Iudæorum, acclamatur à militibus Imperator, ideoque militibus singulis data quindena Sestertia: & Herodes Agrippa auctus à Claudio regno Iudeę, & mariæ Ierosolymam properat, vt Paschatis festo intersit, *Ioseph* l. 19. c. 4. vbi Iacobum Zebedæi Apostolum illuc reuersum, capite truncari iussit post Pascha. *Act.* 12. De Choerea supplicium sumptum, Sabinus suo se ferro transuerberat. Claudius licet stolidus ventri deditus, & vecors, multa bene hoc anno decernit bonis monitoribus vsus, *Aurel. Victor. Sueton.* à cap. 11. ad 15. Vespasianus die 30. Decembris nascitur, Helena Adiabenorum Regina de suis thesauris succurrit fami, & inopiæ Ierosolymorum.

42 S. Petrus Christianos ab Herode Agrippa afflictos visitat, & die Azymorum ab eo carceri includitur, sed orante tota Ecclesia pro suo capite, liberatur ab Angelo: Barnabas, & Saulus Antiochia eunt Seleuciam, & inde in Cyprum. *Actor.* 12. à nu. 3. & c. 13. vsque ad nu. 5. Petrus relicto loco sui Euodio Antiochiæ, Romam iter capessit contra Simonem Magum, *Orosius*, *Sulpitius Seuerus*. C. Vibius Syriæ legatus fit. Caius Ostiæ portum ingenti sumptu construit, in aquæductus à 40. lapide deriuatos, sestertia 55000. erogat. *Dio* 60. *Sueton.* in Claud. Hoc anno scriptam fuisse à Deipara Epistolam ad Messanenses refert *Felix Astulphus* in Vita Beatiss. Virg.

43 S. Petrus Romam peruenit, & statuit ibi Cathedram die 18. Ianuarij, *Oros. Euseb. Onuphr.* Saulus conuertit in Cypro Sergium Paulum Proconsulem, ideoq; assumit nomen Pauli, *Actor.* 12. nu. 12. & c. 13. ad 13. Claudius plura festa, & ferias abrogat, Lycios, à quibus Romani ciues in tumultu necati fuerant, sub præfecturā Pamphyliæ redigit: idem à Plautio accitus in Britanniam, diebus 16. eam domat: intereà Messalina eius coniux stupris, ac flagitijs omnia miscet. Hoc anno S. Petrus primam Epistolam scribit, & S. Marcus Euangelium suum, vt docet *Baronius* ad Annum ipsi 45. Rhenus, Danubiusq; et Mauritannia accessere Imperio, *Dio* 60. *Tacit. Sueton.* Cuspius Fadius fit 7. Procurator Iudeæ, *Ioseph* l. 19.

44 Paulus, & Barnabas Papho in Pamphyliam, & Pisidiam profecti euangelizant vniuersi regioni. *Actor.* 13. nu. 13. ad 50. S. Petrus incipit mittere in Europæ Prouincias discipulos, & Episcopos. *Baronius* anno ipsi 46. Herodes Agrippa anno 4. Claudij dum Cæsareæ oblatos honores diuinos acceptat, percussus ab Angelo, & vermibus cōsumptus interit; Cuspius Fadus Regnum, eius procuratoris titulo administrat: *Actor.* 12. à num. 19. *Ioseph* l. 19. c. 7. Claudius Orchadibus Imperio adiectis, post 6. mensium absentiam reuersus in Vrbem, triumphat de Britannis, *Dio* 60.

45 Paulus, & Barnabas pulsi à Iudæis ex Pisidia eunt Iconium, vbi mira illa gerunt, quæ narrantur *Actor.* 13. à nu. 50. & c. 14. ad nu. 4. anno hoc 5. Claudij censa sunt Romanorum ciuium sex milliones, & 940. millia: *Eusebius*. Claudius, edicto publico prænunciari iubet Eclipsim Solis futuram die suo natali, idest kalendis Augusti, quæ reipsa fuit Romæ digitorum 3. *Dio* l. 60. Theudam præstigiatorem Fadus Procurator Iudeæ capite minuit, *Actor.* 5. *Ioseph* l. 20. c. 2. Parthi tumultuantur, occiso Bardane contra Gotarzem Artabani expulsorem, & raptorem Regni: *Tacitus* l. 11.

46 Paulus, & Barnabas Iudæorum furorem, & lapidationem sui declinantes, Lystram, et Regionem eius per circuitum lustrant Euangelizando. *Act.* 14. nu. 4. ad 7. Lunæ Eclipsis anno 6. Claudij totalis 31. Decembr. hora 7. circiter ex *Aurelio Victore*. Iulius Alexander 8. Iudææ procurator; Insula noua, ex Aegeo mari emersit, *Seneca* natur. 9.

47 S. Pauli lapidatio, et reliqua eius, ac Barnabæ itinera, et gesta Lystris Iconij, & in Pisidia, de quibus *Actor.* 14. à nu. 7. ad 24. Ludi Seculares anno vrbis 800. celebrati *Plin.* & *Censorin.* Titus in Britannia Vespasianum patrem ab hostibus circumuentum liberat insigni victoria; Plautio ob domitos iterum Britannos triumphalia insignia concessa: *Tacit.* 11. *Dio* 60. Bardanes in venatione à suis occiditur: Parthi per literas petunt à Claudio, vt ipsis in Regem detur Meherdates proles Phraatis. Sub Ventidio Cumano Procuratore Iudeæ seditio ingens Hierosolymæ diebus Azymor. in qua in exitu portarum periere 30 millia Iudæorum, *Euseb.*

48 Paulus, & Barnabas euangelizant in Pamphylia, et in Attalia, reuersiq; Antiochiam ibi morantur;

Anni Chris.

Messalina vxor Claudij palam nubit C. Silio, quod vbi resciuit à Narcisso Secretario suo Claudius Adulteros interfici jubet; Gallis Comatis, et Aeduis plenum ius ciuitatis datum. Tacit. 11. Dio 60. Herodes Rex Chalcidis moritur. Ioseph lib. 20. cap. 3. Domitius Corbulo Frisios compescit.

49 Nono anno Imperij sui Claudius Iudæos omnes edicto iubet exulare Roma, Actorum 18. nu. 2. Sueton. in Claud. c. 25. Orosius l. 7. c. 6. Deo sic disponente, vt S. Petrus Ierosolymam reuersus, præsideret primo Concilio Apostolorum, in quo definitum est Baptizatos non obligari ad Circumcisionem, et Legalia Moysis, literæq; decretales Concilij, per Paulum, & Barnabam delatæ sunt Antiochiam, vbi ea controuersia orta fuerat, eoq; superueniens S. Petrus correptus est amicè à S. Paulo, de quibus Actor. 15. vsq; ad nu. 36. & 2. ad Galatas, vsq; ad nu. 17. Claudius vxorem ducit Iuliam Agrippinam Germanici fratris filiam, quæ ex Domitio Aenobarbo iam Neronem genuerat; pomoerium dilatat, sed Narcisso, & Pallante impulsoribus, omnia stupris, cædibus, exilijs, proscriptionibus fœdantur: Agrippina tamen Senecam ab exilio reuocatum dat Neroni præceptorem. Gotarzes Parthorum Rex vincit, & mutilat Meherdatem à Claudio in Regem postulatum, Tacitus 12. Fames magna in Græcia, Eusеb.

50 Barnabas cum Ioanne Marco Cyprum visitat; Paulus cum Sila Syriam, Ciliciam, Lycaoniam, deinde euangelizat Macedoniæ, & Philippis flagellatur, vbi mira gerit, sicut & Apolloniæ, Boeroeæ, Thessalonicæ, & Athenis, vbi Dionysium Areopagitam conuertit, Actor. 15. à nu. 36. & c. 16. à nu. 1. T. Vinidius Quadratus fit Syriæ legatus, Agrippa iunior Galcidæ Rex appellatur à Claudio, fames Romam affligit; Euseb. Nero suasu Pallantis adoptat Nerone in filium: Agrippina in oppidum Vbiorum, vbi nata erat, iubet deduci Coloniam veteranorum, quod inde dictum est *Colonia Agrippina*, & aliam Coloniam Camalodunum in Britanniam, vbi M. Ostorius debellarat Caractacum Silurum Regem: Vannius Sueuis Regno spoliatus à Iubellio Hermundaro, & Ligijs, impetrat à Claudio agros in Pannonia, Tacit. 12. Ann.

51 S. Paulus Athenis Corinthum migrat, & toto sesquianno ibi manet cum Sila, & Timotheo, Act. 18. vsq; ad nu. 11. Indidem scribit Epistolas ad Thessalonicenses, vt scitè Baronius ad Annum ipsi 52. Neroni datur virilis toga principatus iuuentutis, & proconsulare Imperium extra Vrbem; Afranio Burrho præfectura cohortium prætoriarum: Cumanus Iudeæ, & Samariæ Procurator ob discordias cum Felice fratre Pallantis, & Procuratore Galilææ, missus à Quadrato Syriæ Præside Romam ad dicendã causam damnatur anno sequenti exilio, Cl. Felice solo eam Prouinciam obtinente, licet eiusdem discordiæ reo. Tacit. 12. Ioseph l. 20. c. 5. Armenijs, & Iberis inter se bellantibus, Parthi Armeniam inuadunt, sed hyeme ingruente deserunt, Tacitus 12.

52 S. Paulus æstate exeunte Corintho discedens, redit per Ephesum in Syriam, & per Cæsaream visitat matricem Ecclesiam Ierosolymitanam, reuersusq; Antiochiam, visitat Galaticam, & Phrygiam: Apollo instructus ab Aquila pergit Corinthum fideles ibi confirmans, & Iudæos conuincens, Actor. 18. à nu. 11. ad 28. S. Philippus Apostol. Cruci affixus, & lapidatus apud Hierapolim vrbem Asiæ, Euseb. Claudius Mathematicos vrbe pellit, Naumachiam dat inter Fucinum lacum, & Lirim, Agrippæ iuniori donat Ituræam, Thraconitidem, Batanæam, & Abilam, eius sororem Drusillam Felix deperit, & blanditijs abducit à thoro Azizi Regis Emesenorum, Tacit. 12. Ioseph l. 20. c. 5.

53 S. Paulus peragratis Asiæ partibus superioribus, redit Ephesum, vbi per annum, & 3. menses docet Actor. 19. nu. 1. ad 20. Nero annorum 16. ducit Octauiam filiam Claudij, & Messalinæ.

54 S. Paulus adhuc Ephesi docet in schola publica, quo plurimi ex tota Asia confluunt: Actor. 19. à nu. 20. Agrippina Iunium Silanum Asiæ proconsulem veneno tollit, Narcissum ad sui Necem adigit: Domitius Corbulo mittitur in Parthos, qui Armeniam occuparant. Sus Romæ edit fœtum, cum vnguibus accipitris, quod habitum pro portento rapacis, & immundi principis mox futuri: Claudius temulentus clamat fatale sibi esse vxorum flagitia ferre, deinde punire; ideo Agrippina sibi metuens, boletos, quibus delectabatur Claudius, veneno illitos curat ei apponi, sed aluo soluta, Xenophon medicus rapido veneno pinnam illitam faucibus infundit, ad leuandum ardorem, vnde moritur die 13. Octobris, succedente Nerone. Sueton. Tacit. 12. & 13. Dio 60.

55 S. Paulus vere adulto, ob tumultum concitatum à Dianæ cultoribus, Epheso discedit, præmissis in Macedoniam Erasto, & Timotheo, & scribit primam Epist. ad Corinthios; deinde visitata Macedonia, venit in Græciam. Actor. 19. nu. 21. et c. 20. ad nu. 3. Baronius ad suum Annum 57. Abrogato edicto Claudij contra Iudæos, S. Petrus Romam reuersus creditur, Paulus verò scripsisse priorem Epistolam ad Timotheum, et ordinasse Titum Cretæ Episcopum. Vologeses Rex Parthorum re cum Romanis composita, dat obsides Corbuloni: Nero Claudium sumptuosissimo funere consecrat; Agrippinæ summam rerum permittit; vectigalia minuit; coactusq; subscribere sententiæ de supplicio, *Quam vellem*, inquit, *nescire literas*; Senatui gratias agenti respondet: *Cum meruero*, Britannicum veram Claudij stirpem veneno necat. Tacitus 13. Annal. Sueton. Dio. Cæsareæ multi in seditione Iudæi pereunt. Euseb.

56 S. Paulus moratus in Græcia 3. Mense, redit cum S. Luca, et alijs Philippos, et inde post dies Azymorum per diuersas Insulas Ierosolymam sub festum Paschatis, vnde alligatus à Tribuno militum mittitur Cæsaream ad Cl. Felicem, et à successore Felicis Portio Festo Romam ad Cæsarem, ad quem appellarat, per Melitam, Actor. 20. à nu. 3. et c. 20. vsq; ad c. 28. nu. 8. S. Petrus diuersos Episcopos per Italiam ordinat, et magnam partem Occidentis visitat, Marcum Alexandriam mittit ad eam Ecclesiam fundandam; eodemq; anno S. Paulus scripsit ad Titum, ex Baronnio ad annum 58. Nero Agrippinam Satellitio exutam, in ordinem redigit. Tacit.

57 S. Paulus, cum per 3. Menses hyemasset in Insula Melita, deducitur Romam, et causa dicta coram Leone, idest Nerone permittitur habitare in Domo conducta cum custodiente se milite, ibique habitat per biennium docens fiducialiter. S. Lucas hic terminat, et perficit Acta Apostolorum, Actor. 28. à nu. 8. ad finem. Paulus scribit ad Philippenses ad Ephesios, et 2. ad Timotheum ex c. 4. nu. 16. Anatolius à S. Barnaba fit Episcopus Mediolani. Nero noctu seruili veste per Vrbem turpiter grassatur. Tacit. 13.

58 S. Paulus scribit ad Colossenses, Philemonem, & Hebræos 4. Neronis anno, ex Cornelio à Lapide. Parthi cum Romanis de Armenia contendunt; Domitius Corbulo, restituta disciplina militari multa Castella Armeniæ expugnat, Artaxata succendit, societate inita cum Antiocho Comagenæ, & cum Pharasmane Iberiæ regibus, cogitq; Tiridatem, vt Armeniam Romæ à

Nero-

Anni Chrif.

Nerone acceptam agnofcat. Nero, vt Sabbina Poppæa liberè fruatur Saluium Othonem eius maritum mittit præfectum in Lufitaniam, Tacit. l. 13. Dio. Statius Poeta florere incipit, Hermanut in chron.

59 S. Paulus dimiffus à Nerone prædicat in Hifpania, Gallia &c. ex Baronio. Nero inftigante Poppæa Agrippinam folutili naui imponit, vt Oceano mergatur, fed hæc euadit periculum. & fe filio proftituit eum placatura, fed fruftra, nam per Anicetum libertum eam iubet occidi; furijs, deinde ac materna fpecie fubinde agitatus: fertur Sol obfcuratus 30. April. & mulier Romæ anguem enixa; & tamen Senatus turpi adulatione Scelus laudauit; exinde Nero omni turpitudini fe addixit, Tacit. 14. Sueton. Xiphilin. Aurel. Victor. Plinius l. 2. c. 20.

60 S. Lucas, cum euangelizaffet Italiæ, Galliæ, Dalmatiæ, Græciæ, cælebs apud Patras Achaiæ martyrio coronatur annorum 84. ex Baronio; Laodicea terræmotu proftrata, fed mox à ciuibus inftaurata. Nero quinquennia ludicrum inftituit, Tigranem creat regem Armeniæ à Corbulone fubactæ; Corbulo venit in Syriam præfes loco Quadrati, & Fefto fubftituitur Albinus procurator Iudææ Tacit. 14. Iofeph li. 20. c. 8. & Eufeb.

61 S. Barnabæ Martyrium ex Dextri chron. & S. Andreæ Apoftoli ex Onuph. Britanni Camalodunum coloniam inuadunt, & 70. millia ciuium, ac fociorum trucidant; legione Romana victa, fed Paullinus Suetonius Mona infula expugnata reuerfus 80. Britanorum millia in prælio cædit, cui fubftitutus Petronius Turpilianus, turpi otio fub pacis fpecie vfus eft; Nero gymnafium dedicat Tacit. 14.

62 Martyrio coronantur S. Marcus, cui in Epifcopatu Alexandriæ fuccedit Anianus; & S. Iacobus Minor Apoftolus annorum 96. cui fuccedit Simeon Cleophæ F. ex Catalogo S. Hieronymi. Ante menfam Neronis cadit fulmen Eufebius. Nero Afranium Burrhum veneno tollit, Poppæam ducit, relegata Octauia in Infulam, ibiq; occifa: Seneca calumnijs impetitus à Ruffo Tigellino miffionem petit, fed non impetrat Tacit. 14. & 15. Dio 62.

63 Iefus Anani filius 4. anno ante bellum Iudaicum incipit quotidie clamare, & prædicare veh atq; calamitates Hierofolymæ, & fic pergit per 7. annos Iofeph l. 7. belli c. 12. SS. Simeon Chananæus, & Iudas Thaddæus Apoftoli in Perfide martyrio affecti. Onuphr. Perfius annor. 29. moritur: Nero thermas conftruit Eufeb. Cinthius Syriæ præfes factus bellum gerit cum Parthis duce Corbulone: Tiridates coactus venit in caftra Romana, detractumq; diademæ fubijcit Neronis imagini. Tacit. 15.

64 S. Matthiæ Apoftoli martyrium ex Dextri chron. Romæ incendium ad Traiani imaginem excitatum à Nerone vetera ædificia pertæfo, & tamen calumniosè imputatum Chriftianis; de quorum quæftionibus, & Martyrijs Martyrologium Romanum ad d. 24. Iunij, Tacit. 15. Eufeb. 2. hift. cap. 21. Orofius lib. 7. cap. 7. Dio 62. Sueton. Ceftius Gallus fit Syriæ Præfes, et Geffius Florus Iudææ procurator Iofeph l. 20. antiq. c. 9. et 2. belli c. 13.

65 Neroni Senatus ad impenfas annuas decernit centies centena nullia feftertiorum. Eufeb. Hierofolymis portenta futuræ cladis, et vox die Pentecoftes audita de Cœlo: *Migremus hinc*, ita Iofeph l. 6. belli. Nero fubitanea iracundia ictu calcis Poppæam grauidam interimit, plurimi nobiles Pifonianæ coniurationis rei veri, aut præfumpti extincti à Nerone, inter quos Seneca Philof. et M. Annæus Poeta. Lues Romæ autumno vno triginta hominum millia abfumit, Tacit. 16. Sueton. Dio. 62.

66 SS. Petrus, et Paulus Romam redeunt confirmaturi Chriftianos à Nerone vexatos. Petrus fcribit 2. Epiftolam, et paulo poft Iudas Apoftolus fcribit fuam. Iudæi ob auaritiam, et tyrannidem Ceftij Flori bellum contra Romanos apparant menfe Maio, quorum et copias agunt in fugam, cōtra quos Nero deftinat Vefpafianum, qui Titum filium fuum præmittit Alexandriam ad copias deducendas hyemis tempore. Iofeph l. 2. et 3. de bello. Nero Romæ Tiridatem magnificentiffimè coronat, inde in Græciam migrans, inter Tragœdos aurigas, et citharœdos certat; Ifthmum Corinthi perfodere aggreditur Septembri. Corbulonem reuocatum, ac damnatum ad fui necem adigit dolentem; quod tali monftro tamdiu pepercifſet Tacit. 16. Dio 62. et 63.

67 Simone Mago ex aereo volatu orationibus S. Petri deiecto, SS. Apoft. Petrus, et Paulus Martyrio coronantur die 29. Iunij fub Nerone hoc anno, vt oftendimus l. 9. c. 2. nu. 8. fuccedit in Cathedra Romana Linus Volaterranus Papa, et poftea Martyr; ætatem S. Pauli annorum 68. confirmat Baronius ad annum 36. Vefpafianus ex Achaia profectus in Iudæam ftrenuè rem gerit contra Iudeos, eorumq; ducem Iofephum Gorionidem; Menfe Maio Iotapatam obfidet, et Kal. Iulij expugnat, 40. millibus Iudæorum peremptis, Titus Galilæa tota potitur; Iofephus captus Vefpafiano imperium prædicit ideoq; liberatur. Iofeph l. 3. et 4. belli, ac Sueton.

68 Menander, Saturninus, Bafilides Simonis Magi difcipuli hærefes diffeminant ex Ireneo l. 1. c. 21. et 22. Vefpafianus fub feftum Azymorum Gadaram occupat etc. Iofeph l. 5. Phanaftus, qui et Pinees Samuelis F. fit vltimus Iudæorum Pontifex. Nero à Senatu damnatus profugit ex vrbe Neapolim, tremente terra, auditaq; defectione Gallorum, et Hifpanorum à fe, atque Galbe aduentantis metu collapfus, ac penè intermortuus, eodem die, quo Octauiam interfecerat in Spelunca quadam femet ictu gladij tranfegit, fed ęgrè morientem Epaphroditus libertus cum confecit, et fic extincta eft in eo Aeneadum, ac Cęfarum Stirps die 10. Iunij Tacitus; Sueton, Dio, Aurel. Vict. fucceffit Serg. Sulpicius Galba à militibus acclamatus Imperator; de quo et de Othone, ac Vitellio Imperium inuadentibus dixi l. 4. c. 8.

69 Euodio in Antiochena Cathedra fuccedit S. Ignatius. Legiones Germaniæ deficiunt à Galba, qui Pifonem adoptat, Otho vtrumq; interficiens Imperium occupat per tres menfes, fed victus à Vitellio Germaniæ præfecto apud Bebriacum, fibi manus infert: Vefpafianus Kal. Iulij acclamatus à militibus Imperator, præmittit Cremonam Mucianum, et Antonium, qui Vitellium oppriment, et lentis ictibus manu carnificis interfici iubent; interim Germani, Catti, et Britanni deficiunt à Romanis. Tacitus l. 1. 2. 3. 4. Hift. Sueton. Dio 66. Plutarch. in Othone.

70 Vefpafianus bellum Iudaicum Tito mandat, & præmiffo frumento in Vrbem venit, atq; Capitolium reficit; Iulius Ciuilis Batauus, qui Galliam occuparat, & legiones Romanas iugularat, aut fraudulenter in partes traduxerat, per Mucianum, ac Cerealem poft multa, & ambigua prælia inuitatus ad pacem rem componit; Iulius Sabinus, qui fe olim Cæfarem dixerat, et in fepulcro fubterraneo 9. annos cum vxore delituerat, proditus capitis fupplicio affectus eft, Tacitus l. 4. et 5. Titus occafione Pafchatis, qua Iudæi vndique confluxerant Hierofolymam obfidere cœpit, et prout CHRISTVS prædixerat,

circum-

Anni Christ.

circumdare eam vallo stadiorum 40. et vndique coangustat adeo, vt modius frumenti talento venierit, fimo multi, aliqui carne suorum infantum vescerentur: A. 16. Aprilis ad Kal. Iulij intra mœnia fame ferroq; absumpta septies centena millia, quindecim mille, & octingenti Iudæi ex ijs, qui clam vrbe fugerant, & auaritiæ causa aurum deglutiuerant duo mille vna nocte sectis ventribus à Romanis periere. Capta est vrbs incunte Augusto, & Templum inuito Tito incensum à militibus die 10. Ab, idest quinta Augusti feria 1. totaliter verò capta vrbs, & incensæ multæ domus, die 10. Gorpiæi, nempe 31. Augusti; vna in porticu sex millia cremati, & licet *Tacitus* obsessorum multitudinem ad sexcenta millia restrinxerit, *Iosephus* tamen in ea obsidione vndecies centena millia Iudæorum mortua, capta vero 97. millia asseuerat. Titus paucis turribus ad memoriam posteritatis relictis, reliqua omnia ita solo æquauit, vt habitatæ olim vrbis vestigium vix quisquam agnosceret; in vtraq; Cæsarea Natali fratris sui quinque millia captiuorum bestijs obiectauit, aut flammis exussit, reliquis Iudæorum exilium Antiochiæ poscentibus negauit, dicens pulsis nullam superesse patriam: demum coronas à gentibus victori oblatas repudiauit, affirmans, *non sese illa fecisse, sed Deo iram suam declaranti manus suas commodasse*. Videantur *Ioseph* l. 5. 6. & 7. de bello hoc, *Tacit.* l. 5. Hist. *Euseb.* l. 3. Hist. Eccl. à c. 4. ad 7. *Oros.* l. 7. c. 9. & *Suidas* in Tito: de hæresi autem Nicolaitarum sub hoc tempus exorta de licita fornicatione, & esu Idolothytorum *Irenæus* lib. 1. cap. 27. *Euseb.* lib. 3. cap. 23. erat tunc Terentius Rufus Iudeæ procurator.

71 Iani templum clauditur, Pacis templum extrui cœptum, Vespasianus, & Titus eodem curru de Iudæa triumphum, inter 320. triumphos ante actos ab alijs insignem agunt, vtpote quo pater, & filius iniurias in Patrem Deum Filiumq; eius à Iudæis illatas vlti essent: Simon Bargiota, Ioannes, & alij ā nobilissimi bellatores Iudæorum ad id seruati, in foro capite truncati sunt: ducta in triumphum mensa aurea, cādelabrum, & Lex Iudæorum, & in Palatio deposita. Reliqua Castella Iudeæ expugnata, aut incensa, fessisq; belli exhaustæ à Cæcilio Basso Iudeę procuratore, & Flauio Sylua, venditi agri Iudeæ, Sola Emmaus concessa in habitationem 800. militibus, & dicta Nicopolis; didrachma pendi solitum à Iudæis in Templum Dei, iussum quotannis deferri in Capitolium: Iudæi in Ægypto obstinati contra Cæsarem fœdis supplicijs intereunt: Et iussu Vespasiani deuastatur templum Heliopolitanum, ab Onia ante annos CCCXXXIII. constructum; denique Iudæi Cyrenenses, & Alexandrini fæuissimè vexati à Catullo prætide. Cæsarea maritima, facta Metropolis Iudeæ: Alani ex Caspijs portis Armeniam, & Mediam vastant, Tiridatem fugant; Antiochus, ob conspirationem cum Parthis Comagena priuatus: Parthis à Vespasiano auxilium negatum. *Ioseph* supra l. 7. *Dio*, & *Sueton.* in Vespas.

72 Ebioni, & Cherinto hæresiarchis diuinitatem CHRISTI negantibus, opponunt se S. Ioannes Apostolus, & SS. Ignatius, ac Dionysius. *Irenæus* l. 1. c. 25. & l. 3. c. 3. S. Martialis à S. Petro factus Episcopus Lemouicensis conuertit Aquitanos: S. Bartholomæus apud Persas excoriatur capite plectitur. *Onuphr.* Literis Vologesi, quibus scripserat *Rex Regum Arsaces Fl. Vespasiano S.* moderatius respondit Vespasianus sic *Fl. Vesp. Arsaci Regum Regi S. ex Sueton.*

73 S. Thomas Apostolus Calamidæ (sic eam pronunciant Indi) idest Meliapore martyrio afficitur; *Onuphr.* itemq; S. Apollinaris Rauennæ, cui succedit Aderitus. Vespasianus plures Stoicos, & Cynicos vrbe pellit; Demetrio Cynico impudenter ei obloquenti respondit: *Ego canem Latratem non occido*, ex *Sueton.* & *Dion.*

74 Sub Vespasiano Titoq; censoribus aliqui reperti in Italia Senes annor. 120. 125. 131. 132. 138. 140. et 150. Plin. l. 7. c. 49. Thracia, Cilicia, et Comagene in Prouinciæ formam redactę: Achaiæ Lyciæ, Rhodo, Samo, Byzantio libertas adempta. Cappadociæ additæ legiones contra barbarorum incursiones: Vespasianus multas vrbes terræmotu quassatas, aut incensas restituit, ingenia, et artes fouet, primus è Fisco Latinis Græcisq; Rhetoribus annua centena constituit *Sueton.* et *Eutropius*.

75 Templum Romæ Paci æternæ à Vespasiano dedicatur, in quo spolia Hierosolymitana collocantur: *Ioseph* l. 7. c. 24. *Dio* l. 66. Colossus in via sacra cum capite Neronis erectus pedum CX. *Plin.* l. 34. c. 7. Agrippa iunior, vltimus rex Iudæorum moritur: Asconius Pedianus floret, qui anno ætatis 73. luminibus captus superuixit annos 12. *Euseb.*

76 Nascitur Hadrianus Imper. ex Spartiano: tres Cypri Ciuitates terręmotu corruunt: *Euseb.* Vespasianus siue ob inopiam ærarij, siue genio senum, auaritia correptus, negotiationibus infra dignitatem incumbit, reos pecunia absoluit, procuratoribus pro spongijs vtens, Titoque non probanti vectigal ex vrina, pecuniam naribus admouet de odore interrogans, et neganti malè olere *at* inquit, *è lotio est*: nunciantibus legatis statuam auream ei decretam, porrecta caua manu en inquit *basis parata*. *Sueton.* et *Dio*.

77 Nono hoc anno Vespasiani tanta lues Romæ, vt dena millia hominum singulis diebus per multas hebdomadas morerentur. *Eusebius*: alij hoc ad annum 1. Titi referunt.

78 S. Linus Papa Martyrio afficitur 23. Septembris, cui succedit Cletus Romanus. Antipas testis Christi fidelis occiditur, *Onuphr.*

79 Vespasianus prima morbi accessione, ridens consecrationes imperatorum in Deos, *puto* inquit *quam primum Deus fio*: Deinde profluuio ventris, dum legatis dat operam in villa Sabina asserens Imperatorem stantem mori oportere, decessit die 24. Iunij, succedente Tito. Vesuuio Cinerem eructante autumni tempore dies in noctem versa, et oppida Pompeianum, atq; Herculanum oppressa, populo sedente in theatro; cinisq; delatus in Ægyptum, et Syriam. Cn. Iulius Agricola Britannos domat: *Suetonius*, & *Dio* in Tito, *Orosius* lib. 7. c. 9. *Nicephorus* l. 3. cap. 12. *Cedrenus* in Epitome. Plinius senior scrutaturus propius Vesuuianum incendium, inter igneos afflatus, spiritu interrupto interijt, qua de re *Plinius* iunior l. 6. in Epist. 16. ad Tacitum: Quidam hæc referunt ad annum sequentem.

80 Titus manuscriptum Iosephi Historici in Bibliotheca Romana asseruat; *Nicephor.* lib. 3. cap. 11. Vrbs trium noctium incendio multis in locis conflagrat, præcipuè templum Serapidis, Isidis, Neptuni, & Pantheon *Dio* l. 66.

81 Titus deliciæ generis humani dictus, negat oportere quemquam à sermone Principis tristem discedere, et in cæna recordatus se illo die nullum beneficium contulisse cuiq; doluit dicens *Amici diem perdidi*, *Dio* in Tit. *Eutrop.* lib. 7. Obijt 13. Septembris in eadem villa, in qua pater, veneno, vt fama tulit, sublatus à fratre Fl. Domitiano, qui ei successit, imò spirantem adhuc loculo ab eo inclusum refert *Nicephorus* lib. 3. cap. 11.

Anni Chriſ.

cap. 11. *Sueton.* in Domitiano.

83 Titus à Senatu inter Deos refertur. Domitianus initio Imperij, modeſtiam, ac liberalitatem ſimulans, multa præclarè decernit, Bibliothecas ex Alexandrina reficit, et locupletat: horis tamen ſecretis quotidie muſcas ſtilo configit, adeo, vt roganti num quis intus eſſet cum Cæſare reſponderit Vibius Criſpus: *ne muſca quidem.*

84 Domitianus pulſis ex Italia Muſonio, Epicteto, Dione, Chryſoſtomo, & Peregrino, occidit Ruſticum, & Mucianum; tres Veſtales virgines ob ſtuprum viuas defodi iubet; Eunuchos fieri vetat, Fiſcales calumnias reprimit, ſcripta famoſa abolet. *Sueton.* & *Dio.*

85 Picti circa hoc tempus duce Roderico ex Scythia egreſſi nouas ſedes inquirunt, & in Britanniam veniunt *Genebrand.* Domitianus multos Senatores in Exilium mittit. *Euſeb.*

Anianus ſucceſſor S. Marci in Cathedra Alexandrina moritur, *Euſeb.* l. 3. c. 12.

86 Domitianus XII. Conſul inſtituit Agones Olympicos, & iubet annos inde numerari more Olympiadum, *Cenſorinus*, & *Sueton.*

87 Domitianus iubet menſem Septembrem nominari Germanicum; Octobrem autem Domitianum, ſe autem Dominum Deumq; Apollonius Tyanæus carcere incluſus à Domitiano, magicè inuiſibilis factus apparet Puteolis, ac deinde Epheſi, vbi cum S. Io. Euangel. certat, *Sueton.* & *Euſeb.*

88 Domitianus victus à Marcomannis in Bello Dacico, ac fugatus, cum Decebalo rege pacem init, *Dio* 67.

89 Domitianus Romæ ridiculum de Dacis triumphũ agit, multos ciues interficit, Mathematicos, ac Philoſophos vrbe pellit; Cocceium Neruam mittit in exilium, ſed paulo poſt reuocat, & Conſulem deſignat, *Dio* 67. & *Euſeb.* Apollonius Tyanæus Romam accerſitus cauſa perorata coràm Domitiano repentè ex oculis euanuit: *Philoſtratus* in eius vita l. 7. & 8.

90 Domitianus 9. Imp. anno ſecundam in Chriſtianos perſecutionem mouet, *Euſebius* l. 6. c. 13.

91 Cletus Papa fit Martyr Aprilis 26. cui ſuccedit Clemens Romanus die 16. Maij; Caius Romanus III. Mediolani Epiſcopus fit.

92 S. Ioannes Apoſtol. cruciatus in dolio olei feruentis, inde purior, ac vegetior euadit die 6. Maij anni 12. Domitiani, *Hieronymus*: Acilius Glabrio ſuperioris anni Conſul Martyrio afficitur, Domitianus aureas, & argenteas ſtatuas ſibi poni iubet in Capitolio, & Corneliam Maximillam Veſtalem ſtupri damnatam viuam defodi: S. Io. in Patmos inſulam relegatus, *Euſebius*, *Dio*, *Plinius* l. 4. Epiſt. 11.

93 Domitianus edicto prohibet nouellationes vitium in Italia, & iubet vineta ex parte ferè dimidia in Prouincia ſuccidi: Quintilianus Calagurritanus Romæ aperit Scholam, & Salarium accipit à Fiſco. *Caſſiodorus*, & *Sueton.* c. 7.

94 S. Ioannes Apoſtolus accipit in Patmo Apocalypſim, *Hieronym. in Catalogo*, *Irenæus* lib. 5. S. Iulianus Toletanus Carpetanorum Epiſcopus, & Petri Apoſt. Diſcipulus martyrio afficitur 7. Ianuarij, *ex Chron. Fl. Dextri*: Ioſephus Hebræus anno hoc 13. Domitiani abſoluit libros antiquitatum, & videns Ieroſolymam euerſam, ac Templum l. 18. c. 4. exhibet de Chriſto teſtimonium, quod habetur in codicibus Græcis, licet à Hebraicis Codicibus Rabbini illud expunxerint, & eſt tale. *Eodem tempore fuit IESVS vir ſapiens, ſi tamen virum eum fas eſt dicere, erat enim mirabilium operum patrator, & doctor eorum, qui libenter vera ſuſcipiunt: pluresq; ſque tam de Iudæis, quàm de gentibus ſectatores habuit. Chriſtus hic erat; quem accuſatum à noſtra gentis principibus, Pilatus cum addixiſſet Cruci, nihilominus non deſtiterunt eum diligere, qui ab initio cœperant. Apparuit enim eis tertia die viuus ita, vt diuinitus de eo prophetæ hoc & alia multa miranda prædixerant, & vſque in hodiernum diem Chriſtianorum genus ab hoc denominatum non deficit.*

95 Domitianus iubet interfici omnes de ſtirpe Dauid, ne Iudæi vllum inde Regem ſperantes, aliquid moliantur, *Euſeb. in Chron.* Flauium Clementem patruelem ſuum, & Collegam, in Conſulatu Chriſtianiſmi accuſatum morti deſtinat, eodemque nomine Flauiam Domitillam Clementis vxorem in Pandatariam inſulam relegat *Dio* 67. Hæc eſt diſtincta à Domitilla virgine relegata in Pontiam, de qua *Martyrologium* die 7. Maij.

96 Flauio Clemente, & alijs martyrio effectis, per octo menſes tot fulgura facta, & nunciata ſunt tactis de Cœlo ſtatuis, Capitolio, Templo Flauiæ gentis, domo Palatina, & cubiculo Imperatoris, vt Domitianus exclamarit: *Feriat iam quem volet*: Tandem die 18. Septembris à Stephano procuratore Flauiæ Domitillæ, impellente Parthenio procuratore cubiculi, & alijs coniuratis, conſcia vxore tyranni Domitia, multis vulneribus confoſſus eſt: & gladiatorum more iuſſu Senatus elatus eſt ad funus, eraſumque eius nomen; *Sueton.* c. 16. & 17. *Dio*, *Aurel. Victor.* Longinus Proculus in Germania palam prædixerat diem necis: *Sueton.* 16. Apollonius Tyanæus eadem hora Epheſi ex eminenti Saxo clamauit. *Rectè Stephane, Euge Stephane percute homicidam: percuſſiſti, occidiſti*: ita *Philoſtratus*; ſucceſſit in Imperio Cocceius Nerua Cretenſis à legionibus acclamatus; Actis Domitiani reſciſſis S. Ioannes Apoſt. ex Pathmo dimiſſus redit Epheſum, & rogatu Epiſcoporum Aſiæ poſt Apocalypſim Euangelium ſcribit aduerſus hoſtes diuinitatis Chriſti, *Hieronymus* in Catalogo, & *Euſeb.* Idem Apoſt. cum Tyannæo certans, mortuum ſuſcitat, & alijs miraculis fidem confirmat, & mittit Dionyſium Areopagitam ad Clementem Papam, à quo is mittitur cum Eleutherio, & Ruſtico in Galliam. *Euſeb.* l. 4. c. 22. & lib. 5. cap. 17. *Sozomenus* l. 7. cap. 26. Apollonius occulta morte defungitur, vt in Cœlum delatus credatur, *Philoſtratus* lib. 8.

97 Nerua omnes ſtatuas Domitiani ſuſtulit, ſibi vllas poni vetuit, accuſatos Chriſtianiſmi, aut ritus externi abſoluit, vetuitq; eo nomine quenquam accuſari: augmenta tributorum pœnæ nomine addita remiſit, afflictas ciuitates releuauit; pueros puellaſque egentibus natas parentibus ſumptu publico per Italiam iuſſit ali, maluitque ſua vendere, quàm vlli eſſe oneroſus, Calpurnium Craſſum contra ſe milites ſollicitatem, ſatis habuit Tarentum relegare, demum Sept. 18. euoluto anno Traianum, qui Germaniæ præerat natuſq; erat Italicæ in Hiſpania adoptauit, & ſimul aſſumpſit in conſortium Imperij, vt l. 4. c. 8. nu. 11. oſtendimus; Cætera ea *Dione*, *Xiphilini*, *Aurel. Victor.* & *Eutrop.*

98 Nerua Imp. moritur in hortis Salluſtianis 6. Kal. Februarij ex febre correptus ob clamorem cum iracundia contra Regulum: eodem die paulo poſt meridiem Sol defecit: Vlpius Traianus, qui apud Coloniam Agrippinam Imperium ſuſceperat, ſucceſſit iam ſolus, & moderatiſſimè ipſe ac Plotina eius vxor ſe geſſit: Sodalitia tamen Chriſtianorum vetuit. Clemens Papa in Cherſoneſum relegatur, vt habent eius *Acta*: Cerdo Alexandriæ ſuccedit Abilio. *Euſeb.* 3. hiſt. c. 21.

Traianus in Vrbem venit; Nerua decreto Sena-

tus

Anni Christ.

tus, inter Deos relatos, *Dio* in Traiano, & *Eusebius*.

100 S. Clemens Papa in Cherroneso martyrio afficitur die 23. Nouembris, *Euseb.* l.3. hist. c. 34. *Hieronymus in Catalogo*. Die autem 27. Decembris Ephesi moritur S. Ioannes Apostolus anno 68. à Passione Domini ex *Catalogo S. Hieronymi*, cum esset annorum 92. ex *Epiphanij* hæresi 51. vel annorum 99. secundùm alios, succeßitq; illi in Episcopatu Ephesino Onesimus, olim S. Pauli discipulus.

101 Anacletus Atheniensis creatur Papa d. 3. Aprilis; Traianus aduersus Decebalum regem Dacorum, qui à Romanis defecerat, proficiscitur, quem vincit ingenti vtrinq; cæde, adeo vt obligandis militum vulneribus vestem Imperatoriam in lacinias concisam distribuerit, deficientibus ad id linteis. *Dio.* C. Plinius cornuto Tertullo suffectus Consul Kal. Septembris in duos menses; ex *Plinij Paneg.*

102 Traianus debellato Decebalo, Danubium ponte iungit *Dio* lib. 68. Plinius iunior in Bithyniam proconsul profectus scribit Epistolam ad Traianum de moribus Christianorum, quæ est 98. libri 10. & de qua Tertullianus in Apologetico cap. 2. Traianus rescripto suo vetat collegia, seu sodalitia Christianorum, prohibetq; inquisitionem in eos, sed si accusentur, & nolint sacrificare dijs puniendos decernit.

103 Traianus Daciam in prouinciæ formam redigit Dio 68. Elxai pseudopropheta author nouæ sectæ, de qua Epiphanius hæresi 19.

104 Traianus reuersus in vrbem accipit legationes Orientalium, præcipuè Indorum; bibliothecas instruit, & columnam cochlidem pedum 140. in foro erigendam statoit, quæ tamen non est absoluta, nisi sexto eius consulatu, id est anno Domini 112. vt ex inscriptione patet. Super huius columnæ verticem postea Sixtus V. Pont. Max. collocauit Principis Apostolorum S. Petri statuam æneam inauratam.

105 Traianus proficiscens contra Armenos, & Parthos Athenis audit legatos Othrois regis Parthorũ: venienti in Orientem Abagarus iunior rex Edessæ munera mittit: *Dio* 68. *Suidas verbo Abagarus*. Barsimæus Episcopus Edessæ illustri martyrio cum alijs coronatur de quibus Martyrologium d. 30. Ianuarij.

106 Traianus subacta Armenia, finitimos Reges sine certamine in deditionem accipit: *Dio* 68. & *Euseb.* lustrato autem exercitu, vndecim millia Christianorum militum recusantium sacrificare Idolis, relegat in Armeniam, quæ de re reprehendens cum Romulus domus eius præpositus vir consularis Christumq; professus, verberatus, & securi percussus est 5. Septembris; Hiacinthus autem Traiani cubicularius Cæsareæ in Cappadocia d. 3. Iulij martyrium consummauit. Ex illis autem vndecim mille militibus, decem mille crucifixos fuisse in monte Ararat colligitur ex *Græcorum Menologio*, & *notis Baronij ad Martyrologium* sub die 22. Iunij.

107 Traianus in Oriente versans, tertiam persecutionẽ in Christianos edicit, vbi cuius Simeon Cleophæ fil. Episcopus Hierosolymor. anno ætatis 120. Crucifixus est 18. Februarij, succedente illi Iusto, & S. Ignatius Antiochiæ Episcopus damnatus est ad bestias, Romamque perductus, quo abducto Antiochena Ecclesia vexari desijt. *Eusebius* l. 3. c. 32. & 35. *Et Nicephorus* lib. 3. cap. 16. Eo eo itinere S. Ignatius scripsit aliquot Epistolas, quas Baronius ad annum 109. vocat Promptuarium Traditionũ Ecclesiasticarum.

108 S. Ignatius Kal. Februar. in Amphiteatro à Leonibus laniatus, gloriosum Martyrium consummauit, succedente Heroe in Sede Antiochena. Eius reliquiæ Antiochiam delatæ omnium ciuitatum deuotissimo plausu exceptæ sunt. *Chrysostomus Oratione* 5. *in S. Ignatium*, *Hieronymus in Catal. Script.* Onesimus S. Pauli discipulus, & Episcopus Ephesiorum à Proconsule Asiæ Romam missus est, & carceri inclusus.

109 Onesimus S. Pauli Discip. & Ephesi Episcopus Romæ lapidibus obrutus est Febr. 16. alijq; plures Martyres facti, de quibus *Martyrologiũ*. Cerdoni Alexandriæ Episcopo mortuo succedit Primus. Hyemante Traiano Antiochiæ, et eò congregatis, multis aduenis, horrendus terræmotus totam Vrbem, & vicina oppida ita excussit, vt innumerabiles homines mille generibus mortis perierint; et inter eos Pedo Consul; ipse Traianus ab ignoto quodam per fenestram eductus sub dio diu, etiam cessante terræmotu, timore correptus habitauit, *Dio in Traiano*: ita Deus vltus S. Ignatij necem: Hoc enim anno id euenisse, non, vt habet Eusebius, sexennio post, ostendimus l. 4. c. 4. ad huius anni Consules. Traianus verno tempore redijt ad bellum Parthicum; *Dio* supra. Lucius Quietus, iussu Traiani Iudæos in Mesopotamia rebellantes, exercitu immisso exterminauit, innumerabilibus eorum interfectis: quamobrem à Traiano creatus est Procurator Iudææ, *Euseb.* in Chron. et lib. 4. cap. 2.

110 Anacletus Papa martyrio coronatur d. 13. Iulij, cui d. 26. Iulij substituitur Euaristus Græcus ex patre Iudæo; Neronis aurea Domus, & Pantheon fulmine ex parte conflagrarunt: *Euseb.* 1. *Eutrop.* lib. 8. Interea Euaristus statuit, vt septem Diaconi Episcopo concionanti assisterent, & presbyteris Romæ titulos diuisit, de quibus *Baronius* ad annum 112.

111 Iusto Episcopo Hierosolymitano succedit Zacchæus, seu Zaccharias, Euseb. Chron. Traianus magnam partem Persidis occupat, Seleuciam, Ctesiphontem, Babylonem, & Edesam capit: *Dio*. l. 68. iactauit autem se Traianus in litteris ad Senatum, se vlterius victorijs progressum, quam olim fecisset Alexander Magnus.

Traianus ob innumeras gentes deuictas, sed præcipuè Parthos Parthicus cognominatur *Dio*, et classem in Mari Rubro instituit iterus in Italiam, et Assyriam, Armeniam, ac Mesopotamiam in Prouincias redigit, ob id à Senatu dictus Optimus cum decreto, vt quot quot vellet, ageret Triumphos; *Dio* l. 68. Tobias Hierosolymitanus Episcopus succedit Zachariæ, et Castricianus Mediolani 4. Episc. *Onuphrius*. Eodem anno in foro Traiani arcus triumphalis creatus est ad honorem eiusdem Traiani, & numismata casu cum inscriptione hac *Arabia acquisita &c.* & columna eiusdem Traiani inserta.

Traianus nauigans per mare Rubrum in Oceanum Indicum, audita defectione Agarenorum in Arabia, quos domuerat, reuerti contra eos cogitur prodigijs de cælo, & muscarum copia exercitum Romanum infestantibus, vt fusius narrat *Dio* 68. Hermes Vrbis præfectus cum sua familia, & Zeno vir nobilis, item Iustus, & Pastor Compluti pro Christo occisi: *Onuphr.* in Chron.

Iudæi Cyrenenses rebellione excitata cedunt Romanorum Græcorumq; fere CCXX. millia, occisorum quoque carnes degustantes. *Dio* l. 68. qui ægritudinem Traiani, & calamitates alias Romani exercitus prosequitur.

Iudæi in diuersis partibus rebellant, contra quos Traianus mittit L. Quietum, & contra alios rebelles Maximum, sed Maximus in prælio victus occidit, Iudæi Cyrenenses in Ægypto grassantes

Anni Chrif.

tes à Gentilibus prope Alexandriam interfecti sunt, *Dio* 68.

116 Iudæi Cyrenenses profecti in Cyprum Salaminam euertunt, CCXI. millia homines cædunt: sed à Martio Turbone, illuc à Traiano misso, occidione occisi sunt I. Quietus in Mesopotamia Iudæos comprimit, Nisibin, & Edessam recuperat, Seleucia à legatis Traiani capta, & incensa; Traianus dat Parthis Regem, Parthamasparem, & Agarenorum Vrbem frustra tentat, vulnere accepto, & quoties in hostes impetum facit, toties tonitribus, ac fulminibus aduersis repellitur, *Dio* 68. *Euseb.* 4. hist. c. 2. Papias discipulus olim S. Ioannis Millenariorum opinionem spargit, de qua *Baronius* anno suo 118.

117 Parthi pulso Parthamaspare, libertatem recuperant: Traianus mouens in Mesopotamiam, Hadriano in Syria relicto apopleatia, & aqua intercute laborans, vel vt alij dixere ex sanguinis profluuio, aut veneno, perlatus Selinuntem Ciliciæ moritur vndecima die Augusti, inde Selinus dicta Traianopolis: succedit in Imperio Ælius Hadrianus, opera Plotinæ vxoris Traiani, qui statim cum Parthis rem componit, restituens eis iura pristina, vna cum Armenia, Assyria, Mesopotamia: Alexandriam verò à Romanis euersam, publicis impensis instaurat. Ossa Traiani redacta postea in cineres Romam translata, & vna aurea sub columna Traiani deposita sunt. *Dio* 68. *Spartianus*, *Aurel. Victor.* & *Eutropius.*

118 Hadrianus Romam venit, tributa Fisco, aut ærario debita in annos 16. remittit, tabulis publicè crematis; inde in Moesiam profectus cum Sarmatis, & Roxolanis pacem componit: Euphrati Stoico senectutis impatienti permittit cicutæ haustu mori, *Dio* l. 59. & *Spartianus*. Persecutionem à Traiano edictam in Christianos acriùs promouet, in qua Eustachius aliàs Placidus cum vxore, & filijs candenti tauro inclusi martyrio insigni coronatur die 20. Septemb. Prodeunt hæreses Basilidis, & Carpocratis Alexandrinor. & Saturnini Antiocheni. *Sulpitius* l. 2. *Eusebius*, *Epiphan.* S. Taurinus Episcopus Ebroicensium sedens in sede Episcopali cælitusq; inuitatus, & candidorum hominum altare stipantium multitudine apparente migrauit ad Dominũ, plura vide in *S. Antonino* p. 1. Chron. tit. 7. c. 5. §. 2.

119 Tinius Rufus præses Iudææ, Iudæos tumultuantes comprimit, *Euseb.* & *S. Hieronym.* in c. 9. Danielis. Florent Plutarchus, Sextus Empir. Agathobulus, Oenomaus Philosophi: *Suidas*. Euaristus Papa martyrio coronatur Octob. 26. cui Nouembris 13. subrogatur Alexander Romanus.

120 Iustus Primo in Episcopatu Alexandriæ succedit, *Euseb.* Hadrianus Nicomediam, & vicinas vrbes terræmotu euersas publico sumptu instaurat, visitat Galliam, Germaniam, Britanniam seuerè inquirens in Præsides, *Spartian.* *Euseb.* Persecutio feruet, ob quam Papa in Catacumbis latitat cum multis: *Surius* tom. 1. ad diem 16. Februarij: multi fiunt Martyres, de quibus præcipuè *Martyrologium* die 1. & 29. Augusti, & 3. Septembris, sed celeberrimi fuere SS. Dionysius Areopagita cum Socijs, qui Parisijs martyrio coronatus est die 9. Octobris, cum esset annor. 112. vt ostendimus lib. 9. c. 2. nu. 10. antea verò 15. Februarij SS. Faustinus, & Iouita martyrio nobilissimo affecti fuerant.

121 Hadrianus Britanniam visitans, murum 80. miliariorum construi iubet, diuidentem Romanos à Barbaris. Alexandriæ in Ægypto tumultuatum est, præsertim ob repertum idolum, idest vitulum, qui nominabatur Apis olim ab Herodoto in Thalia descriptus, contendentibus multis, apud quos deberet conseruari; *Spartianus.*

122 Hadrianus reuersus in Galliam, Nemausi ædificat Basilicam insignem in honorem Plotinæ, vxoris olim Traiani, inde Hispaniam visitat, & Tarracone hyemat: *Spartian.* de feruore Christianorum offerentium se ad martyrium Arrio Antonino Asiæ proconsuli, lege *Tertullianum* ad Scapulam c. vlt.

123 Hadrianus in Orientem reuersus, Parthorum motus colloquio reprimit, inde venit in Græciam, & Atheniensibus lege compositis, Eleusina sacra suscipit: *Spartianus*. Agrippa Castor vir doctus scribit contra Basilidem hæreticum; Gnosticorum hæresis à Carpocrate excitata gliscit: *Hieron.* de Scriptor Eccl. *Euseb.* l. 4. hist. c. 7. & 8.

124 Hadrianus hyeme Athenis translacta, Romam redit, *Spartianus*, sed antea Quadratus Episcopus Athenarum, discipulusq; Apostolor. & Aristides Philosophus Atheniensis apologiam pro Christiana Religione Hadriano porrigunt, imò Quadratus orationem quoque pro illa coram Imperatore habet, sic mitigata est persecutio: *Euseb.* in Chron. & l. 4. hist. c. 3. ac *Hieronym.* in Script. Eccl.

125 Hadrianus visitat Africam, multaq; beneficia prouincijs indulget: *Spartian.* Lunæ deliquium die 5. Aprilis, de quo Ptolemæus, qui tunc florebat lib. 4. cap. 9. Persecutio in Asia contra Christianos, adeo inualuit, vt absq; vlla iudicij forma Christiani ob solum vulgi clamorem ad supplicium raperentur, quod indigne ferens Serenius Granianus Proconsul scripsit ad Hadrianum, qui Minutio Fundano successori Serenij rescripsit, non damnandos Christianos, nisi conuictos sceleris morte digni: *Euseb.* l. 4. c. 8. & 9.

126 Hadrianus Athenas redit, vbi ædem Ioui Olympico, & sibi aram dedicat, Dionysia celebrat, Atheniensibus Cephalleniam attribuit, *Dio* l. 69. et *Spartian.*

127 Exacta hyeme Hadrianus Athenis in Asiam migrat, Toparchas Regesque, ac præcipuè Chosrhoem Parthorum Regẽ ad amicitiam magnis beneficijs inuitat, visitansq; Prouincias, inquirit in præsides hoc, & sequenti anno, *Dio* 69. & *Spartian.*

128 Cæsarea, & Nicopolis terræmotu concidunt: *Euseb.* Aquila Ponticus ex Christiano Iudæus Sacram Scripturam Græcè interpretatur, *Epiphan.* de Pond. & Mens.

129 Hadrianus in Syria versans conatur separare Syriam à Phœnicia, ne Antiochia, cui infensus erat, diceretur Metropolis tot Prouinciarum, & Hierosolymæ instaurationem aggreditur: *Dio* 69. et *Spartian.* Iustinus Philosophus, Deo vocante, ad fidem Christi conuertitur: *Euseb.* lib. 4. c. 8.

130 Alexander Papa martyrio coronatur 3. Maij, eiq; die 28. Maij substituitur Sixtus Romanus; Heros autem Episcopus Antiochenus martyrio afficitur die 17. Octob. Hadrianus circa Hierosolymam aliam vrbem construit, quam Æliam Capitolinam nuncupat, adiuncto Iouis Capitolini templo, vbi olim templum Dei fuerat, tumultuantibus ob id Iudæis, inde in Arabiam pergit, & Pelusium veniens sepulcrum Pompeij magnificentius extruit, *Dio* 69. et *Spartianus.*

131 Hadrianus Antinoum, suas infames delicias in Nilo demersum, muliebriter deflet, inter astra Deosq; collocari iubet, & in eius honorem Antinopolim condit, Templum Romæ, & Veneri in Vrbe erigit, & Apollodorum Architectum templi Veneris descriptionem ab Hadriano missam non probantem, iubet occidi. *Spartian.* et *Dio* l. 69.

132 Hadriano in Syriã reuerso, & circumcisionẽ vetan-

Anni Christ.

te, Iudæi rebellant, effossisq; per Palæstinam cuniculis, atq; cryptis subterraneis in apertam seditionem prorumpunt duce Barcochabo, id est Stellæ filio, et Christianos auxilia contra Romanos negantes excarnificant, sparsa per Orbis prouincias seditione, totus penè Orbis bello ardere visus: contra quos inter alios duces Hadrianus euocat è Britannia Iulium Seuerum, Saluius Iulianus edidit edictum perpetuum, quo Prætores deinceps vterentur. *Dio* l. 69. *Euseb.* lib. 4. cap. 6.

133 Iulius Seuerus Iudæos singillatim lento bello, sed minore periculo, fameq; edomitos intra triennium ad extremum exitium redegit. *Dio.* seu *Xiphilin.* *Euseb.* l. 4 c. 6. *Orosius* l. 7. cap. 13. Payni d. 20. Eclipsis Lunæ idest die 6. Maij de qua *Ptolomæus* l. 4. c. 6.

134 Lunæ Eclipsis Choiac 2. idest Octob. 20. de qua *Ptolemæus* lib. 4. c. 6. Florent hac tempestate Polemon, & Fauorinus Arelatensis Rhetores, qui Fauorinus aiebat se cedere eruditione Hadriano, quod hic haberet 30. legiones, item Arrianus Nicomediensis historicus; & Aulus Gellius; ac Florus Poeta.

135 Iulius Seuerus capta Bethere, & 50. Iudæorum arcibus munitissimis, vicisque 985. funditus Euersis, & in excursionibus per se, suosq; duces cæsis 580. millibus, bello Iudaico finem imponit; demptis qui fame, morbo, igni perierunt, multi tamen Romanorum à Iudæis cæsi; Iudæis interdictum agro Hierosolymitano, milesq; præsidiarius eos in perpetuum arcuit Hierosolyma, nec nisi numerata pecunia, vt tantisper ibi flerent, admisit. *Dio* 69. *Euseb.* l. 4. c. 6. *Orosius* l. 7. c. 13. deficientibus ex Circumcisione Christianis, primus ex gentibus Episcopus Hierosolym. factus est Marcus: *Euseb supra.* Hadrianus in Bethleem Adonidis simulacrum, & in Caluaria Iouis consecrauit in odium Christianorum, ex *S. Paulino Epist.* 11. & *Hieronymo Epist.* 13.

136 Pharasmanes Iberiæ Rex concitat Alanos contra Romanos, sed repressus à Flauio Arriano Cappadociæ præfecto venit Romam, & Imperio augetur. *Dio* 69. Lunæ Eclipsis Pharmuthi d. 19. seu Martij 6. de qua *Ptolemæus* l. 4. c. 6. SS. Getulij, Amantij, Cerealis, Symphorosæ, & aliorum præclara martyria, de quibus *Baronius* an. 138.

137 Ceionius Commodus Verus adoptatur ab Hadriano, & Ælius Verus Cæsar appellatur. Similis prælectus Prætorij impetrata dimissione ruri viuit reliquos, septem annos, & sibi Epitaphium hoc scribit. *Hic iacet Similis, cuius ætas multorum annorum fuit: ipse septem duntaxat vixit annos; ita Spartian.* & *Aurelius Victor.* Phlegon Trallianus Hadriani libertus ad hoc tempus terminauit opus suum de Olympiadibus idest ad initium Olympiadis 229. *Suidas.*

138 Mortuo Kal. Ianuarij Ælio Vero, Hadrianus valetudine ingrauescente adoptat Hadrianum Antoninum Pium, eo pacto, vt ipse postea adoptet Annium Verum, & M. Aurelium; at Seuerianum maritum Sororis suæ nonagenarium mori cogit; deinde ex nimio fluxu sanguinis in phthisim, et inde in hydropē incidēs, a Medicis, et Magis curatus vitæq; pertæsus, frustraq; poscens venenum, aut gladium, consilio medicorum cibo, ac potu abstinens moritur apud Baias d. 10. Iulij, & sepelitur in villa Ciceroniana Puteolis, vnde corpus Romam translatum in mole Hadriani tumulatū est; morti proximus exclamauit *multi medici Regem perdiderunt*, & molles illos versiculos occinit.

Animula vagula, blandula,
Hospes, Comesque corporis,
Quæ nunc abibis in loca
Pallidula, rigida, nudula
Nec, vt soles dabis iocos?

Successit statim Antoninus Pius. *Dio* 69. *Spartianus.*

139 Antoninus Imperator forma conspicuus fuit ingenio, & literatura, clarus, clemens, mitis, liberalis, & alieni abstinens, alienissimus à proscriptionibus, populorum res, quasi suas curans, expeditiones fugiens, ne ciuitatibus impensa onerosius esset, quas ob causas dictus est à Senatu *Pius*, tantæ tamen auctoritatis, vt Indorum Bactrianorum, & Hyrcanorum in suis controuersijs arbiter sit electus, & Pacoro Rege Laais dato, Parthorum Regem ab Armenijs expugnandis solis literis retraxerit, multasque seditiones sola modestia, & grauitate compresserit; solitus vsurpare Scipionis illam sententiam: *Malle se vnum ciuem seruare, quam mille hostes occidere;* Itaque alter Numa æstimatus est. Britannos tamen per Lollium legatum, submouit; Mauros ad postulandam pacem adegit; Iudæos, Dacos, Germanosq; rebelles contudit per suos præsides ac Legatos; sed hæc annis consequentibus gesta sunt; *Capitolinus. Aurel. Victor. Eutroppius* l. 8. *Pausanias in Arcadinm, Suidas,* & *Euseb.* lib. 4. à cap. 8. ad 11. Florent Galenus medicus, & Neratius Priscus, Domitius Labeo, Saluius Iulianus, Iurisconsulti; Christiana Religio dilatatur, vt patet ex *Iustini Dialogo cum Tryphone, & Irenæo* l. 8. c. 3. *ac Tertulliano in Apolog.* c. 37.

140 Sixtus Papa Martyrio coronatur Aprilis d. 6. & biduo post subrogatur Telesphorus Græcus anachoreta, durante adhuc persecutione pristina, quæ tamen mitigata est Apologia S. Iustini pro Christianis data Imperatori hoc anno 3. Imperij ex *Euseb.* & *Petauio in Epiphanium hæresi* 46. *pag.* 85.

141 Ophitarum, Caianorum, & Sethianorum hæreses erumpunt: *Epiph.* Antoninus sub pœna capitali prohibet libros Hydaspis, Sybillarum, ac Prophetarum: liberè tamen resistente Iustino, vt patet ex Apologia eius ad Antoninum, & oratione exhortatoria ad Gentiles: sed Gnosticorum turpitudines nefandæ imputatæ per calumniam Christianis, occasionem dedere sæciendi in hos, hoc ipso quod essent Christiani, Iudicibus indiscretè, & parte inaudita iudicantibus; contra quos Iustinus in Apologia.

142 Marcus II. seu Iunior Eumeni succedit in Sede Alexandrina: *Euseb.*

143 Valentinus Ægyptius spe Episcopatus obtinendi deiectus, & in Cypro fidei naufragium passus, incidit in hæresim illam, quam hoc anno edidit, & de qua *Tertullianus, de præscript.* cap. 30. & *aduersus Valentinum* cap. 12. *Epiphanius hæresi* 31. *Irenæus* l. 2. c. 4.

144 Marcion Ponticus nauclerus Stoicus hæresim suam promulgare cœpit anno centesimo decimo quinto, & dimidio à Consulatu duorum Geminorum ex *Tertulliano adu. Marcionem* l. 1. c. 19. esto *Petauius in Epiphanium* id decennio ante referat. Fuit autem Marcion ex Sinope Ponti, & Cerdonis discipulus ex *Tertull. de præscrip.* c. 51. Contra Marcionem scripsere *Iustinus, Irenæus, Tertullianus,* & alij. Fuere Marcionis discipuli Apelles Philumena, Blastus, Præpo, & Pithon apud *Theodoretum.*

145 Antoninus Imperator IV. Consul cum Collega M. Aurelio Cæsare II. Esto Cassiodorus Orfitum, & Priscum ponat, qui tamen non fuere Consules, nisi an. 149.

146 Marcion Palinodia recantata relapsus in hæresim, dogmata sua acrius promulgat, *Tertullianus* supra, & *Epiphanius.* Florent Nicomedes Cretensis Musicus, & Poeta, & Taurus Berytius Philoso-

Anni Chrif.

losophus Platonicus: *Euseb.*]

147 Anno 10. Imperij Antonini nos cum Græcis Fastis, & alijs pluribus posuimus Consules Largum, & Messalinum, Esto Cassiodorus ponat Gordianum, & Maximum. Clarebant tunc Maximus Tyrius, Apollonius Chalcidicus, Basilides Scythopolytanus, & Sextus Cheronensis nepos Plutarchi: *Euseb.* & *Capitolin.*

148 Florent Volusius Metianus, Vlpius, Marcellus, Iurisconsulti; Fronto Cornelius Orator, & Grammatici Aper, Pollio, Eutychius, & Proculus Siccensis; *Euseb. in chron.*

149 Celadion Episcopus Alexandriæ, succedit Marco Iuniori. *Euseb.* l. 4. c. 18.

150 S. Iustinus Apologiam suam secundam scribit anno à Christi natiuitate 150. vt ipsemet exprimit, scribit inquam Antonino Imperatori, & filijs eius, ac Senatui Romano pro Christianis iniustè vexatis, vbi se filium Prisci Bacchij, & Flauiæ, ortumq; Neapoli Syriæ Palestinæ refert.

152 Telesphorus Papa Martyrio coronatur 5. Ianuarij, & die 12. substituitur Hyginus Atheniensis Philosophus. Multi alij hoc anno Martyres facti, qoos recenset *Baronius* anno suo 154. ideo irato Numine Circi ruina secuta, et terræmotus, quo Rhodus, et tria alia oppida conciderez; Romæ incendium domorum, seu Iosularum 340. Tiberis inundatio, Narbonis, et fori Carthaginensis conflagratio, *Capitolinus*. Itaque persecutio repressa edicto Antonini, seu rescripto, quod producit *Baronius* anno ipsi 154.

153 Valentinus, & Cerdo hæresiarchæ Romam veniunt, sed reueriti maiestatem Ecclesiæ Apostolicæ, non nisi clanculum, & Catholicos se fingendo ausi sunt suos errores serere, & exhomologesim profitentes apud illam, tanquam Ecclesiarum Metropolim, *Irenæus* l. 1. c. 28. & 2. c. 4. *Tertull. de Præscript.* c. 30. *Euseb.* l. 4. c. 10.

155 Ab hoc anno 18. Imperij Antonini, vsque ad quintum Commodi Imperatoris annum Eusebius recenset hos Hierosolymorum Episcopos, Cassianum, Publium, Maximum, Iulianum, Gaianum, Symmachum, Caium, Iulianum II. Capitonem, cõtestans sibi incompertum annum, quo quisq; sedere cœperit, *Eusebius in Chron.*

156 Die 11. Ianuarij Hyginus Papa moritur martyr, et die 15. ei subrogatur Pius Aquileiensis, vt habetur ex *Hegesippo* apud Eusebium l. 4. c. 21. *Ireneo* l. 3. c. 3. & 4. qui tunc viuebant, et *Tertulliano* lib. 3. *contra Marcionem*, et alijs multis, esto pauci Anicetum Pio prænumerent.

157 Pius Papa traditionem Apostolicam de celebrando Paschate die Dominico, decreto suo confirmat contra Iudaizantes, et Quartadecimanos, *Euseb. Chron.* quod ipsum Hermeti fratri Pontificis huius confirmauit Angelus sub specie Pastoris, vt habetur in libro de Romanis Pontificibus: Florebat Hegesippus Ecclesiasticus Historicus, Pausanias, & Ælianus.

159 Bactræ, Hyrcani, & Indi æquitate Antonini Imperatoris permoti, depositis armis, se illius arbitrio submittunt: *Capitolinus*, & *Aurel. Victor.* Antoninus legem Iuliam contra maritos impudicos extendit, de qua *S. Augustin.* l. 2. *de adulterino coniugio* c. 8.

160 Romæ Pius Papa de facultatibus Nouati, et rogatu S. Praxedis 4. Idus Maias consecrauit Ecclesiã, sub titulo Pastoris, cũ Baptisterio in thermis Nouati; *Baronius* ad ann. 162. S. Felicitatis martyriũ.

161 Antoninus Imp. rebus suis, & suorum bene compositus, moritur in villa apud Loriũ die 7. Martij, succedunt ei M. Aurelius Antoninus Philosophus, et L. Aelius Verus ab Antonino Pio iusso Hadriani adoptati; sed licet Senatus Imperatorem solum declarasset M. Aurelium, vtpote ætate, et moribus grauiorem, ipse tamen illum in consortium Imperij assumpsit, sed tamen eum quasi parens filium regebat, suamq; filiam Lucillam despondit vxorem dedit; ipse autem duxit Anniam Faostinam consobrinam suam; mala ex insolita Tiberis inundatione, sua cura, et præsentia temperat: *Capitolinus.* Smyrna terræmotu concutitur, Abericus Episcopus Hierapolitanus Lucillam à dæmone liberat, qua de re plura *Baronius* ad annum 163. S. Iustini martyrium d. 1. Iunij.

162 Vologesus Parthorum Rex Seuerianum Romanorum ducem ad Elegiam Armeniæ Vrbem cum exercitu circumclausum cædit, & Atidium Cornelianum Syriæ præsidem fugat. Illuc igitur M. Aurelius mittit L. Ælium Verum, qui vbi venit in Syriam Antiochiæ, apud Daphnem adulterijs, & alijs impurioribus amoribus marcescens, rem per suos duces gessit, *Dio*, *Iulius Capitolinus*, *Orosius* l. 7. c. 5. Persecutio Christianorum excitata, quam Seuerus Sulpitius quintam numerat; Crescenti Cirino Christianorum hosti resistit S. Iustinus, & 3. Apologiam scribit: S. Praxedes moritur 21. Iulij, Edictum M. Aurelij cootra Christianos, ex nimio cultu, & fiducia in Deos suos natum est.

163 Celadion Alexandriæ Episcopus moritur, succedit Agrippa, ex *Eusebio emendato*. Auidius Cassius vnus ex ducibus Ælij Veri, Vologæsum se adorientem fortiter sustinet. *Capitol.* & *Orosius* l. 7. c. 5.

164 Vologesus deseritur tandem à Socijs, eumq; Auidius Cassius terga vertentem insequitur, Ctesiphontemq; et Seleuciam venit super Hydaspem Fl. Sitam, quam obsidere aggressus est. *Capitol.* & *Orosius* supra. Romæ 24. Martij Martyrio affecti sunt Marcus, & Timotheus, frater Nouati, Pudentianæ, & Praxedis.

165 Pius Papa Martyrio coronatur 11. Iulij, eiq; die 25. substituitur Anicetus Syrus. Peregrinus Philosophus apud Pisas in Græcia rogo à se composito semet inijcit, teste *Luciano*, & *Euseb.* in Chron. Polycarpus Episcopus Smyrnæ Romam pro controuersia Paschatis veniens, Marcionis congressum detestatur, *Irenæus* l. 3. c. 3. & *Euseb.* l. 4 hist. c. 13. Hegesippus Romã venit ad Anicetum; *Hieronym. in Catal. Scriptor.* Auidius Cassius Seleuciam cum quadrigentis millibus hominum capit, & incendit, & Ctesiphonte regiam Vologesi solo æquat. Statius Priscus in Armenia Artaxatis captis, res prosperè gerit. *Capitolinus*, & *Orosius supra.*

166 Imperatores ambo Armeniaci, & Parthici dicti triumphant de Armenis, & Parthis; sed prius L. Ælius Verus Romam veniens secum pestem per Prouincias vexit, quæ nata ferebatur in Babylonia, vbi miles arcam auream inciderat in templo Apollinis; inde enim pestilens spiritus euasit, qui postea Parthos, & multas Prouincias peruasit, *Orosius supra*, & *Capitolinus.*

167 Persecutio in Christianos sæuit: SS. Polycarpus, & Pionius Martyrio affecti, Athenæus Dipnosophista floret: *Euseb. in Chron.* & l. 4. hist. c. 15. Pestis hoc, & sequenti anno sæuit præsertim Romæ, vbi multi Proceres, et multa millia hominum absumpta, quorũ cadauera vehiculis, & sarracis exportabantur, Galenus ipse vitandæ pestis causa, Roma aufugit in patriam. *Galen. de præsag. ex puls.* l. 3. c. 3. & *de morbis vulg.* l. 3. et l. 6. c. 20. & *de simpl. med.* l. 9. & *Capitolinus in Marco.*

168 Theophilus Heroni in Sede Antiochena succedit, scribitq; ad Autolycum hostem Christianorum, et contra *Hermogenem* hæreticum, *Euseb.* l. 4. c. 23. *Hieronym. in Catal.* Ambo Imperatores ad bellum Germanicum magno apparatu se accingunt, conscripto vndique milite, cumq; Aquileiam

Anni Chris.

leiam venissent, plerique legatos miserunt veniam defectionis postulantes, quos tamen simulare putauit Marcus Aurelius, & transcensis Alpibus composuit omnia, quæ ad munimen Italiæ, et Illyrici pertinebant, Lucio in Vrbem destinato, quo is anhelabat ad vrbanas delicias: *Capitolinus*.

169 L. Aelius Verus inter Concordiam, et Altinum apoplexia correptus triduo moritur, esto aliqui suspicati sint veneno, Faustinæ iussu, perijsse, cum imperasset annos fere IX. non autem, vt vitiosè Eutropius, et Victor. XI. mortuus est media hyeme, seu exeunte anno, qua de causa M. Aurelius reuersus est cum cadauere Lucij Romam, funusque curauit.

170 Melito Sardium in Asia Episcopus Apologeticum pro Christianis offert M. Aurelio, et pro ijsdem alij scribunt Episcopi, Apollinaris Hierapolis, Procytus Gnosiæ, Philippus Gortyne, et Miltiades, *Euseb.* l. 5. c. 25. *Hieron. in Catalogo.* M. Aurelius ingentem contrahit pecuniam pro bello Marcomannico, venditis aulæ vasis, ac vestibus. *Capitolin.*

171 Tatianus hæresis Encratitarum author detegitur: Concilia quædam in Græcia contra Montanum, *Eusebius*, et *Epiphanius*. Marcomannici belli semina exorta.

172 Bardesanes nouæ hæresis author, & Ptolomæus Valentini discipulus prodit. Floret Oppianus Cilix poeta; *Eusebius*, & *alij*.

173 M. Aurelius Marcomannos, & Iazygas in ipso Istri glaciæ astricti transitu delet, et prædam ab ipsis captam prouincialibus distribuit: *Capitolinus*. Anicetus Papa martyrio coronatur d. 17. Aprilis, eique substituitur 4. Maij Soter Fundanus. Marcus Valentini discipulus Ecclesiam infestat. *Irenæus* l. 1. c. 8. & 9.

174 Marcus Aurelius à Quadis alijsque eorum socijs 977. millibus militum circumclusus, & toto Romano exercitu siti, atque æstu penè enecto, iubet Christianos legionis duodecimæ Melitenæ precari DEVM suum, & implorare auxilium, quod frustra ab Idolis suis sperarat. Illi flexis genibus statim impetrarunt copiosissimum imbrem, pro Imperatoris exercitu, simulque grandinem ignitam, & fulmina contra hostes; ob quam victoriam cœlitùs concessam M. Aurelius edicto cauit, ne deinceps quis nomine solo Christianitatis accusaretur, imò sic accusantes iussit comburi, quod edictum datum Gallo, & Flacco Consulibus recitat *Onuphrius* l. 2. com. in Fastos, & *Baronius* ad hunc annum, qui est ipsi 176. De eadem victoria per Christianorum preces obtenta, *Euseb.* l. 5. cap. 5. *Orosius* l. 7. c. 15. & *Paulus Diaconus* l. 8. Esto *Dio* id Magicis artibus aliquorum adscribat: Vtrum autem hinc dicta vel confirmata sit *Fulminatrix* Legio, vide Baronium.

175 Auidius Cassius falso nuncio de M. Aurelij obitu accepto, tyrannidem occupat, sed post 5. menses occiditur, cum M. Aurelius venisset in Orientem vbi caput Cassij allatum, absq; vllo signo lætitiæ humari iussit, ignouitq; fautoribus Cassij, præcipuè Antiochenis. *Volat. Gallic. in Auidio.*

176 M. Aurelius Aegyptum visitat, & alias prouincias, Faustinam vxorem adulterijs infamem ad radices montis Tauri subito morbo correptam amittit, inde per Athenas in Italiam reuertitur, & L. Commodum filium declarat sui successorem in Imperio, simulq; cum eo die 27. Nouembris triumphauit, *Dio*, & *Lampridius*.

177 Soter Papa martyrio coronatur April. 22. cui die 3. Maij subeligitur Eleutherus Græcus ex Neapoli. Persecutione ingrauescente Lugdonenses martyres mittunt Irenæum legatum ad Eleutherum Papam. Athenagoras Atheniensis Philosophus pro Christianis legationem obit, & apologiam scribit. *Eusebius* l. 5. à c. 1. ad 4. M. Aurelius iterum cum Marcomannis, Quadis, Sarmatis, & Hermunduris triennale bellum suscipit: *Dio*, & *Capitolinus*.

178 S. Irenæus fit Episcopus Lugdunensis. *Eusebius* l. 5. c. 6.

179 Cataphrygarum hæresis inualescit auctorib. Montano, Priscilla, & Maximilla insanis fœminas. *Epiphanius de pond.* Florent Apuleius, Sulpicius Apollinaris, Philostratus, Cornelius Fronto, & Polianus.

180 M. Aurelius integro die præliatus conflictu acerrimo, vincit Marcomannos, Quados &c. Deinde 17. Martij Vindobonæ in Pannonia moritur voluntaria cibi abstinentia post morbum; succedit ei L. Commodus Antonini filius, patri longè dissimilis; *Dio. Capitolin. Herodianus* Agrippæ in Alexandrina Sede succedit Iulianus; Floret Pantænus ex Stoico Christianus, ac præceptor Clementis Alexandrini, qui & ad Indos studio propagandæ Religionis Catholicæ se contulit. *Euseb.* l. 5. c. 10.

181 Commodus re cum Germanis composita, Romam reuersus triumphat. Isidis sacra Romæ recepta: *Lamprid.* & *Herodian.* Idem in gratiam Marciæ concubinæ, quæ Christianis fauebat, pacem à patre Antonino datam Christianis præstitit, qui proinde numero ingenti Romæ, & alibi aucti. *Euseb. lib.* 5. *hist.* cap. 20. Lucius Britannorum Rex recipit ab Eleuthero Papa prædicatores fidei, ac ministros sacros. *Baronius* ad annum ipsi 183.

182 Serapidis templum Alexandriæ conflagrat. Iulius Pollux floret. *Euseb.* Theodotio Ponticus ex Marcionata Iudæus, sacram Scripturam Græcè interpretatur. *Epiphan. de pond. & Mensuris.*

183 Vlpius Marcellus graue bellum conficit cum Britannis, qui murum Hadriani transgressi erant; Commodo interim luxuria, & turpitudine vitæ aulam Romamque fœdante, adeo, vt vix 300. Concubinis totidemq; exoletis contentus esset: *Lampridius*, & *Dio*.

184 Commodus ob vitæ turpitudinem, & quia ad prouincias regendas eligebat vel criminum socios, vel à criminosis commendatos; odium, & contemptum Senatus incurrit, ideoque in eos sæuire cœpit crudeliter. Proinde Quadratus, & Lucilla soror Commodi in eius necem cum alijs conspirant: *Dio*, & *Lampridius*.

185 Claudius Pompeianus Lucillæ gener missus ad necandum Commodum, districtum pugionem ostendens tanquam missum à Senatu, facinus detegit, & coniuratos: mox Lucilla in exilium acta, & deinde necata, sicut & Crispina Augusta & Domus Quintiliorum extincta, & in alios multos sæuitum est; nec deinceps facilè in publicum processit, aut admisit ad colloquium alios, tractante omnia negotia Perenni præfecto Prætorij: *Lamprid. Dio. Herodianus*.

186 Philippus eligitur præfectus Ægypti, is qui, & Christianos benignè habuit, & pater fuit Eugeniæ illius celeberrimæ virginis, quæ auersata nuptias Acilij Consulis; cum Protho, & Hyacintho Eunuchis fidelibus, virili habitu inter Monachos Ellenos delituit. S. Heleno Episcopo Heliopolis cuncta hæc perficiente. Postea vero Philippus quoque in Christum credidit, & martyrio vna cum Eugenia filia coronatus est. *Metaphrastes* 25. *Decembr.*

187 Senatus Apollonium Senatorem Christianæ Religionis accusatum, & oratione in Curia suam causam defendentem, securi percutiendum decernit: *Euseb.* l. 5. c. 20. Perennis Prætorij præfectus à Britannis, qui Romæ erant, postulatus

ad

Anni Chrisť.

ad Necem, ac deditus à Commodo, immissis mille quingentis militibus occisus, ac laceratus est. Illi in præfectura succedit Niger, sed in potentia Cleander, qui pecunia dignitates vendit, adeo, vt vno anno 25. Consules lecti fuerint: sed alia probra aulæ Commodi legere est apud *Lampridium, Dionem, Herodianum*.

188 Capitolium fulmine ictum, & Bibliothecæ incensæ: Mathernus gregarius miles collectis copijs Hispaniam Galliamq; populatur, inde transit in Italiam contra Commodum, sed interficitur. Per idem tempus *Dio* qui tunc viuebat, ait fuisse pestilentiam, maximam, & absumentem sæpe vno Die duo millia hominum, ob quam Commodus secessit; vide etiam *Lamprid. Herodianum, & Eusebium*.

189 Demetrius creatur Episcopus Alexandrinus; Serapion Maximino in Sede Antiochena subrogatur hoc anno, vt *Eusebius*, vel sequenti vt *Hieronymus in Catalogo scriptorum*.

190 Commodus Imper. vult haberi Hercules filius Iouis, claua, & pelle Leonina assumptis, & Colosso aufert caput Solis, suumq; substituit, irrisus ob id à multis, sed non impunè: *Dio*, & *Herodianus*: tunc Christiani eam Idololatriam detestati; ad Martyrium rapti sunt, *Baronius* ad annum 192.

191 Romæ conflagrant Palatium, Ædes Vestæ vsque ad Palladium, quod vix seruatum, & Pacis templum totum, ac magna pars Vrbis, nec incendium extingui potuit, nisi post dies multos ingruentibus imbribus, præcesserat tamen terræmotus. Commodus spectacula dat, & multas feras sagittis conficit, imò & homines debiles, & ægros crudelitate inaudita, & tamen adeo impudens, vt stercora cibis misceret, & in amphitheatro muliebriter indutus sæpe biberet: *Dio, Lampridius, Aurel. Victor. Eutropius, Herodianus*.

192 Eleutherus Papa Martyrio coronatur 26. Maij, & Kalendis Iunij subrogatus illi Victor Africanus. *Clemens Alexandrinus lib. 1. Strom.* hunc annum, qui fuit vltimus Commodi numerat à nato Christo 194. quia anticipat biennio Epocham Christi. Commodus dum Vrbem incendere cogitat, & insatiabiliter aliorum sanguinem sitit, conspiratione Marciæ Concubinæ, Læti præfecti prætorij, & Electi cubicularij, dum minax in palæstram prodijt, immisso Narcisso Athleta validissimo, compressis faucibus strangulatur vltima die Decembris. *Herodianus, Lamprid. Xiphilinus*. Florebant hac tempestate Dion Cassius Nicænus, Aristides Orator, Iulius Pollux, *Eusebius* lib. 5. à cap. 13. ad 19. *Dion* lib. 5. *Suidas*.

193 Kalendis Ianuarij Helius Pertinax Vrbis præfectus, ab Electo cubiculario Commodi, & Q. Aemilio Læto prætorij præfecto ductus in castra, & donatiuo militibus promisso, acclamatur Imperator, eademq; nocte à Senatu confirmatur, sed posteà immodicè parcus, & rapacitates militum, ac Cæsarianorum libidines compescens, à militibus Læto instigante confossus est, cum imperasset dies 88. M. Didius Iulianus oblatum pactione pecuniæ Imperium à militibus emit, sed populo inuisus, ac Seuero ex Pannonia in Vrbem conuolante, ac præualente, Senatus sententia obtruncatus est, cum imperasset dies 65. caputq; in rostris positum; Interea Pescennius Niger in Syria, & Clodius Albinus in Britannia Imperium vsurpant; sed Septimius Seuerus Afer natus Lepti, rerum potitus, Albinum, Cæsaris dignitate oblata, sibi conciliat, & contra Pescennium proficiscitur. *Spartian. Capitolin. Herodianus* l. 2. *Xiphilinus*. In exordio Imperij Seuerus bene habuit Christianos, teste *Tertulliano ad Scapulam* cap. 4. Et *Nicephoro* lib. 5. c. 26.

194 Pescennius varijs prælijs victus à Seuerianis ad Cizycum, ad Nicomediam, & tandem ad portas Cilicas, obtruncatus est, et caput pilo circumlatum, filij eius cum matre in exilium missi, et tandem necati. *Herodian.* l. 3. *Xiphilin. Spartian.* Victor Papa Theodorum Coriarium Byzantinum hæreticum ab Ecclesia eijcit, *Euseb.* l. 5. c 27. Praxeas hæreticus Romam venit, Theodotus argentarius Melchisedechianorum hæresim inuenit, *Tertullian. de Præscript. cap. vlt.* floret Clemens Alexandrinus, *Eusebius* lib. 6. cap. 5.

195 Seuerus Byzantinos Nigri partes obstinatè defendentes triennali obsidione vexat, duces, ac tribunos Nigri occidit: *ijdem* qui supra.

196 Victor Papa Romæ, & eius iussu Theophilus Cæsareæ Concilia celebrant, in quibus sancitus est ritus Paschatis; Irenæus Victorem deterret ab excommunicandis Episcopis Asianis, qui quartadecima die Pascha celebrabant. *Euseb. in Chron.*

197 Seuerus in Mesopotamia contra Barbaros pugnat; Byzantinis ad deditionem coactis libertatem, & mœnia aufert, ac quasi vicum ignobilem Perinthijs subijcit, occisis militaribus; Antiochenos, & alias Ciuitates, quæ Nigro adhæserant, damnis afficit; Arabiam vastat non sine periculo totius exercitus, ob penuriam aquarum; Parthisque, et Adiabenis qui Nigri partes secuti erant punitis, Romam reuertitur; in itinere filium Bassianum Cæsarem creat; Clod. Albinum frustra insidijs inuitatum, bello palam aggreditur; *Herodianus* 2. *Xiphilinus, Capitolinus*. Narcissus Hierosolymæ Episcopus creatur, & miraculis claret, Iudaicum, & Samariticum bellum exoritur, *Euseb. Chron.* & l. 5. *hist.* c. 24. 25. et l. 6. c. 8. & 9.

198 Numerianus Grammaticus Roma in Gallias migrans, seque Senatorem à Seuero missum fingens, collectis militibus, strenuè militat contra Clod. Albinum, missisq; ad Seuerum septingenties sestertium, nil aliud petit, quam victum quotidianum, quo vitam ruri sustentet. Ipse verò Seuerus in Galliam veniens, primo conflictu superatur ab Albino, sed iterum, cum quinquaginta millibus militum illum aggressus varia fortuna, magnoq; sui periculo apud Lugdunum, tantoque vtrinque sanguine, vt in fluuios influeret, illum deuicit. Albinus semiuiuus ad Seuerum ductus, caput eius abscissum, Romamq; delatum; fautores Albini in Gallia, Hispania, et Romæ interfecti, totque bona eorum proscripta, vt aucto ærario, nullus Imperatorum suis filijs tantum pecuniæ reliquerit: Romam ouans ingreditur: In odium Senatus Commodum Imperatorem Deum appellauit, in dicta causa 45. nobiles, ac summos viros sustulit, Narcissum Commodi strangulatorem leonibus obiecit, et Bassiano filio, Antonini nomen imposuit; *Herodian.* l. 3. *Spartian, Xiphilinus*.

199 Seuerus ex Senatusconsulto Bassianum filium Imperatorem declarat; Getam autem Cæsarem; populo ludos, et congiarium, militibusq; donatiuum dat, qua occasione Tertullianus scribit de corona militis Christiani; Parthi interim Mesopotamiam occuparunt; Læto Nisibin strenuè tuente, *Herodian.* 3. *Spartian. Xiphilin.* Plautianus omnia potest, ita vt videretur Imperatoris Imperator, eius instigatione persecutio cœpta aduersus Christianos, in vrbe, de qua *Baronius* ad annum 201.

200 Seuerus relicto Romæ Plautiano, eiusq; filia Bassiano desponsata, in Orientem profectus, Parthis Seleuciam, & Babylonem desertas adimit,

Anni Chrif.

Ctesiphontem cum centum millibus hominum capit, sed inopia commeatus excedere inde cogitur. Atra Vrbem Mesopotamiæ irrito conatu oppugnat; Lætum nimis acceptum militibus, alioq; suspiciosissimè, ac crudelissimè necat; *Herodian.* l. 3. *Spartian. Xiphilin.*

201 Victor Papa Martyrio coronatur die 28. Iulij, eiq; substituitur die 8. Augusti Zephyrinus Romanus: Saturnino in Africa succedit Proconsul Scapula, qui etiam ante edictum Seueri vexat Christianos, ideoque Tertullianus Roma Carthaginem reuersus, scribit ad Scapulam defensionem pro Christianis: *Tertull. ad Scap.* c. 4.

202 Anno 10. Seueri Vesuuius horrendas flammas, ac cineres euomuit; de quibus *Xiphilinus* in Seuero, & *Galenus* lib. 1. *Methodi* c. 12. Seuerus in Syria versans edicto vetat quemquam circumcidi, aut Christianum fieri, vel Christianorum conuentus adire; mittaturque per litteras Philippo Augustali Præfecto Aegypti, nisi à Christu ad deorum cultum redeat, vnde orta fæuissima persecutio, in Aegypto præsertim, quo se Seuerus contulit, & in Thebside, vbi plures martyrio affecti, præsertim Philippus prædictus, et Leonidas Origenis pater, ipso Origene annorum 17. cupiditate Martyrij flagrante: tanta porrò fuit persecutio, vt et Iudas Scriptor Ecclesiasticus, et alij putarint aduenisse iam Antichristum. *Euseb.* l. 6. c. 2. et 6. *Orosius* l. 7. c. 17. *Sulpicius Seuerus* l. 2. qui hanc persecutionem sextam, alij quintam numerant.

203 Seuerus ex Aegypto Romam cum filijs rediens, de Parthis alijsq; nationibus triumphat, populo congiarium, ac donatiuum, et prætorianis militibus denos viritim aureos distribnit, quippe tot, quot annos in Imperio iam explerat, & decennalia celebrauit, ingressus iam annum 11. insumpsit autem in dictis donarijs bis millies centena millia sestertiorum. Celebrantur nuptiæ inter Bassianum Antoninum Seueri filium, & Plautillam Plautiani filiam, cui pater tantum dotis dedit, quantum 50. Reginis sufficisset. *Herodianus* l. 3. & *Xiphilinus*. Clemens Alexandrinus honesta, & à Christo iussa fuga persecutionem declinat, alij pecunia vexationem licitè redimunt, alij multi Martyres insignes fuere præsertim Irenæus Lugdon. Episc. Perpetua, Felicitas, & alij de quib. *Baronius* ad annũ ipsi 205. quidam Irenæi necẽ ponunt anno 199.

204 Ludi seculares Romæ cum spectaculis editi ex *Zosimo* l. 2. & *Censorino*, qua occasione Tertullianus scripsit librum de spectaculis. Antoninus Bassianus ob impudentiam intensus Plautillæ vxori, & simul admonitus de cæde vtriusq; Imperatoris, quam Plautianus per Saturninum Centurionem moliebatur, eum apud Seuerum accusat; illumque cum fautoribus interfectus est; Plautus, & Plautilla eius liberi in Liparam insulam relegati, & post calamitosissimam vitam necati. Hic finis Plautiani, qui in Christianos persecutionem inflammarat, & de eorum aliorumq; bonis opulentissimus euaserat, adeoque trux ac superbus erat, vt quacunque iret per anteambulones vetaret, ne quis auderet in proximo consistere, aut illum conueri: *Dio* in *Seuero*, & *Herod.* l. 3.

205 Sublato Plautiano, persecutio maxima ex parte mitigatur. Zephirinus Papa ex latebris erumpens liberè munia pontificia exercet: *Euseb.* l. 5. cap. 27. Antoninus, & Geta liberè, & per summam libidinem Romæ matronas multas, puerosq; violare non erubescunt, & pecunias vndecunque prædari: *Herodian.* lib. 3. & *Xiphilin.*

206 Origenes, vt securiùs, & absque suspicione, mulieribus quoque de rebus diuinis verba facere posset, simulque ad literam interpretans illud Saluatoris dictum: *Sunt Eunuchi, qui se ipsos castrauerunt propter regnum cælorum*. Se ipsum castrauit: *Euseb.* lib. 6. cap. 7. Bulas latro in Italia toto biennio mirè eludit conatus Seueri, sed tandem dolo captus est; *Xiphilinus*.

207 Tertullianus anno 15. Seueri, iterum & accuratius scribit contra Marcionem, & de Resurrectione, & de Carne Christi, vt colligitur ex l. 1. aduersus Marcionem c. 15. & l. 5. Minutius Felix Causidicus insignis, dialogum edit pro Christiana Religione *Hieronymus in Catalogo*.

208 Antonini decennalia celebrantur Romæ: Septimius Geta appellatur Augustus, & Tribunicia potestate augetur; quibus peractis anno ante obitum sui 3. Seuerus cum filijs, & exercitu proficiscitur in Britannos, qui fines transgressi, Romanam ditionem inuaserant. *Xiphilinus ex Dione, & Onuphrius*: Floret Alexander Aphrodisæus Philos. & Papinianus Iurisconsultus.

209 Seuerus Britannos repellit, et muro milliarium 130. intra suos fines coercet; amissis tamen 50. millibus hominum, partim aquarum insalubritate, partim insidijs Caledoniorum, *Dio*, et *Spartianus*.

210 Antoninus Seuerum patrem occidere sæpe occultè tentat, & semel palam dum simul equitarent cum exercitu districto gladio à tergo illũ adortus est, et occidisset, nisi alij clamore monuissent Seuerum, qui conuersus, eum satis habuit increpare; vnde postea Seuerus se adeo infelicem in filijs agnoscens, mœrore contabuit; Postea in seditiosos milites qui Antoninum Augustum acclamarant, animaduertit, et lectica ob podagram vectus, ac sedens pro tribunali inquit. *Sentitis ne tandem caput imperare non pedes?* ita, *Dio, & Herodian.*

211 Seuerus 4. Februarij moritur Eboraci atroci morbo; relicto canone annorum septem, quo constabat quotidie expendi posse 75. millia modiorum frumenti, olei verò per quinquennium quantum toti Italiæ sufficeret, succedunt ei filij Antoninus, et Geta, alter alteri insidiantes. Antoninus iubet interfici Medicos, quòd noluissent suo iussu Seuerum interficere, et nutritios suos, ac fratris, et fautores Seueri: ex Britannia discedentes duo Imperatores, cineres Seueri, Romam deferunt. *Dio. Spartian.* et *Herod.* l. 3.

212 Antoninus Caracallus dictus à Caracalla veste vsque ad talos, quam in castris quoque adhibuerat, Getam fratrem in gremio matris interficit, et eius fautores fere 20. mille, inter quos Papinianum Iurisc. et in Circo nonnullis militibus, iubet occidi, quotquot dicteria iecerant in aurigam ipsi charum; quatuor Vestales, vna earum violata, viuas infodi mandat, et Iuliam nouercã suã ducit vxorẽ: *Spartian. Dio*: *Herodian.* l. 4.

213 Antoninus Imperator in regiones Septentrionales proficiscitur. *Herodian.* l. 4. Caius doctissimus, et eloquentiss. vir, insigni disputatione confutauit Proclum Montanistam, quem mox Zephyrinus papa cum reliquis Montani, et Cataphrygum sectatoribus, et præcipuè Tertullianum excommunicauit: ijdem in Græcia diuersis Synodis damnati; *Euseb.* lib. 6. *hist.* cap. 14. *Hieron.* in *Catalogo Scriptor.* Et ipse *Tertullian.* l. de ieiunio c. 1. et 13.

214 Tertullianus dolens se à Zephirino excommunicatum, furere incipit, ac ordinat libros aliquot, præcipuè de Monogamia, quem ipsemet c. 3. asserit à se scriptum anno 160. postquam S. Paulus scripserat primam Epistolam ad Corinthios: ergo illum absoluit vulgauitq; sub finem huius anni, aut ineunte sequenti.

215 Tertullianus inuehitur in Zephyrini decreta de recipiendis lapsis ad pœnitentiam: Agrippinus verò

Anni Christ.

verò Episcop. Carthag. in Concilio Africano iuxta Tertulliani sententiam decernit baptizatos ab hæreticis rebaptizandos esse; ex *Cypriano* Epist. 71. et *Augustino* l. 2. *de Babtismo contra Donatum* c. 7. Antoninus multos in Aegypto, sed potissimum Alexandrinos occidit, qui aliquando de ipso malè locuti erant; vlciscente Deo sanguinem Christianorum ibi sub Seuero fusum: *Herodian.* l. 4. *Spartian. Dio*.

216 Antoninus Artabanum Regem Parthorum fraude circumueniens, eius regnum populatur; & Abagarum Osroenorum Regem Christianum, qui datis obsidibus firmarat amicitiam cum Seuero, & populo Romano, in vincula conjicit, regia eius occupata, territusq; præsagijs de sui morte, ad magicas artes confugit, sed frustra: *Herodian.* l. 3. & 4. *Dio*.

217 Antoninus Imp. occiditur 6. Aprilis inter Edessam, & Carras à Martiali Centurione, iussu Opilij Macrini: Macrinus ortus ex Cæsarea Mauritaniæ Præfectus Pretorij die 4. Imperium pollicitationibus ab exercitu impetrat, & Diadumenum filium statim in consortium Imperij assumit; *Spartian. Capitolin. Lampridius, Dio*. Origenes in vrbe Hierico inuenit occultatam in dolio diuinam Scripturam, olim ex Hebræo in Græcum translatam, quam Quintam editionem appellarunt: *Epiphan. de pond. & mens. Euseb.* l. 6. & 22.

218 Macrinus vnà cum Diadumeno 7. Ianij interficitur à militibus prope Chalcedonem, ob sæuissimas neces, & supplicia, quibus militaria peccata, vel leuia puniebat: Antea tamen in Syria ab exercitu acclamatus fuerat Imperator M. Aurelius Antoninus Heliogabalus, seu Alagabalus, ita dictus, quòd esset Sacerdos Solis quem Phœnices *Alagabalum* nominabant; censebatur is filius Caracalli, ex Seonide, seu Semiamira sorore Mammeæ matris Alexandri: *Capitolinus, Herodian. Lampridius, Dio*. Mammea Antiochiam euocat Originem eumque libenter audit, & secum Romam adducit, vbi cum Zephyrino Papa egit. *ex Eusebio*, l. 6. c. 12. & 15.

219 Alagabalus Romam venit, & templum Alagabalo, idest Soli ædificat, *Herodian.* l. 5. & *Lamprid.* Zephyrinus Papa Martyrio coronatur die 27. Augusti, eique substituitur die 2. Septembris Callistus ciuis Romanus, qui 4. Temporum ieiunia instituit, & ædificauit templum S. Mariæ trans Tiberim: *ex eius Actis*.

220 Iulius Africanus legatus ad Imperatorem impetrat, vt Nicopolis (olim Emmaus) instauretur, quod fieri cœptum est anno sequenti. *Euseb. in Chron.* Florent Alexander Aphrodisæus, & Aphthonius Sophista. Alagabalus obtinet à Senatu, vt mater sua, qua libidinose abutebatur, in ordinem Senatorium censeretur: *Lamprid.*

221 Alagabalus adoptat, Cæsaremq; appellat Alexandrum Mammeæ filium patruelem suum in Syria natum, eidemque consensu Senatus eodem die confert Augusti cognomen, Summum Pontificatum, Tribuniciam potestatem, & proconsulare imperium; sed ob violatas Vestales, & alias turpitudines reprehensus à Senatore Sabino, eum iubet interfici. *Authores supra*.

222 Alagabalus ob nefandas turpitudines omnibus inuisus, militari tumultu vnà cum matre occiditur die 10. Martij, tractusque per Vrbem projicitur in Tiberim, vnde ludibrio dictus *Tractitius*, & *Tiberinus*, mater eius in Cloacam projecta est. Succedit ei Alexander Seuerus, qui quotidie in suo larario adorauit Christum, Abrahamum, Orpheum, Apollonium, Tyanenm, Christianosq; fieri permisit, & Iudæis sua priuilegia reseruauit. *Lampridius*, & *Dio*. Hippolytus Epis. Portuensis canonem Paschalem condit. *Petauius*.

223 Florent hac tempestate, Iulius Paulus Patauinus, Lucius Frontinus, Celsus Metianus, Proculus, Modestinus, & Domitius Vlpianus Iurisconsulti; inter quos Vlpianus lib. 7. de officio Proconsulis colligit nefaria rescripta Principum contra cultores vnius Dei, ideoque huius, & aliorum Iurisconsi. consilijs principe adolescente decepto, vexati Christiani, sed ipse Vlpianus postea à Prætorianis noctu interemptus est; *Dio, Lamprid.* & *Lactantius* l. 5. c. 11. & 12.

224 Vlpiano in primis instigatore, Martyrio affecti sunt multi Christiani de quibus *Baronius* ad annum ipsi 226. inter quos Callistus Papa martyrio coronatus est 14. Octobris, & die 2[illegible] Vrbanus Romanus et substituitur, vir doctissimus, & sanctissimus.

225 Alexander salutaribus legibus Rempublicam constituit, sed permittit Romæ publicè profiteri, non solum Mathematicos, sed & Genethliacos.

226 Thermæ Alexandrinæ Romæ ædificatæ: *Euseb.* S. Martinæ, & aliorum Martyria apud *Surium* tomo 1. et *Baronium* anno ipsi 228.

227 Clarescunt hoc tempore Geminus presbyter Antiochenus, Hippolytus Portuensis Episc. Beryllus Episc. Bostrenus.

228 Origenes annorum 43. ordinatur Cæsareæ Presbyter; Phileto mortuo succedit Zebennus Episcopus Antiochiæ: *Euseb. in Chr.* et lib. 6. *hist.* cap. 19.

229 Dio Cassius Romanæ Historiæ scriptor consulatum gerit: ex *Fastis*. Hoc anno (qui Baronio est 231.) occasione Origenis, multa de Editionibus S. Scripturæ vide in Baronio.

230 SS. Cæciliæ, Tiburtij, et Valeriani nobile Martyrium, ex *Martyrologio Rom.* Origenes Alexandriæ à Demetrio Episcopo exagitatur. *Euseb.* l. 6. c. 19.

231 Vrbanus Papa martyrio coronatur 25. Maij, eiq; die 24. Iunij subrogatur Pontianus Romanus. Origenes substituto sibi in Schola Alexandrina Heracla, confugit Cæsaream, ibiq; Hexapla, & Octapla componit; Mortuo Demetrio Episcopo Alexandriæ, succedit Heraclas, ad quem visendum venit Africanus: Florebat Grigorius Thaumaturgus, et eius frater Athenodorus discipuli Origenis, et Alexander Carbonarius Episcopus Comanæ Ponti: *Euseb.* l. 6. *hist.* c. 20. et 23.

232 Ammonius Christianus Platonicam Philosophiam Alexandriæ profitetur, eumque andit Plotinus annis vndecim: *Porphyr. in vita Plotini*.

233 Artaxerses tribus prælijs Parthos vincit, eorumq; Rege Artabano interfecto, Persarum Imperium instaurat, Romanisq; finibus imminens, litteras Alexandri Imperat. superbè contemnit. *Herod.* lib. 6.

234 Alexander Imper. Artaxersem, qui cum 700. elephantis et 1800. curribus falcatis ad pugnam venerat, vincit, Romamq; reuersus triumphat 7. Kal. Octobris, non enim amisit exercitum, vt *Herodianus* retulit, quem ex actis Senatus falsitatis conuincit *Lampridius*, addens res feliciter gestas in Armenia per Iunium Palmatum, in Illirico per Varium Macrinum, & in Mauritania Tingitana per Iulium Celsum. Pontius Papa relegatur in Sardiniam ab Alexandro: *Martyrolog. Rom.*

235 Alexander contra Germanos mouens, cùm ob seueritatem integram legionem delcuisset, à paucis militibus occiditur Moguntiæ vna cum matre 15. Kal. Aprilis; Iulius Maximinus (Gotho patre, matre Alana natus Imperium vsurpat, confectoq; feliciter bello Germanico combustisq;

Anni Chris.

stisq; 40. millibus villis Sinnij hyemat; dirè interea per suos præfectos in Vrbe grassatus: terræmotus Orientem concutiens Christianis attribuitur, ideoq; Persecutio 6. in eos à Maximino excitata: *Capitolin. Lamprid. Herodian.* 7. *Origenes c.* 28. *in Ioannem*, *& Firmilianus in Epistola* 75. *Cypriani*. Pontianus Papa 19. Nouemb. moritur martyr in exilio; succedit ei Anterus Græcus die 3. Decemb. Erat Maximinus octipedalis Staturæ pedibusque prælongis, & aliquando in cœna vini amphoram exhausit.

236 Anterus Papa martyrio affectus d. 3. Ianuarij, & die 16. ei sufficitur Fabianus Romanus; Gordiani ambo Imperium vsurpant: Romani à Maximino deficiunt iussu Senatus, idemq; Senatus mittit quoquouersum præfectos ad continendas in potestate Prouincias, & eligit 20. viros ad tuendam Rempublicam. Vitalianus Prætorio, Sabinus Vrbi præfecti interficiuntur: *Lamprid. & Herodian.* l. 7.

237 Gordiani ambo in Africa occisi à Capelliano Maximini duce: Maximinus Imperator cum filio item Maximino interfecti sunt iussu Pupieni in obsidione Aquileiæ, in qua deficientib. funibus arcuum, mulieres capillos suos suppeditarunt, ideoque in earum honorem Senatus dedicauit templum Veneri Caluæ. Senatus Maij 26. elegit Imperatores Maximum Pupienum, & Clodium Balbinum; *Herodianus* lib. 8. *Freculphus*, *Eutropius*, *Iornandus*, & *Capitolinus*, qui addit Eclypsim Solis factam 12. Aprilis.

238 Censorinus hoc anno librum de die Natali scribit, donoq; mittit ad. Q. Cærellium, annumq; hunc illustrat celeberrimis Epochis, numeratque annum Iulianum 283. ex *Censorino* c. 8. Pupienus, & Balbinus populo accepti, sed inuisi militibus, ab his necantur ludis Agonalibus Martio mense; Gordianus puer solus imperare incipit, magno fauore omnium ordinum. *Capitolin.*

239 Extat in corpore iuris edictum Gordiani editum hoc anno Antiochiæ. Mortuo Zebino Antiochiæ Episcopo, succedit Babylas. *Euseb. Chron.*

240 Mauritaniæ Præses reprimit Sabinianum in Africa rebellantem contra Gordianum: *Capitolin.* Origenes Athenas repetit: *Eusebius* lib. 6. cap. 25. Concilium 90. Episcoporum in Africa contra Priuatum hæreticũ de quo *Cyprianus* epist. 55.

241 Gordianus Imp. ducit filiam Misithei viri doctissimi, ac disertissimi, deinde præparat se ad bellum contra Saporem Parthorum Regem, qui occasione discordiæ Romanorum, Syriam populabatur: *Capitolin.* Martyrium S. Helconidis 28. Maij. Terræmotu absorpti multi, ideoq; in Vrbe, & toto orbe ex libris Sibyllinis, sacrificia celebrata; *Zosimus* l. 1. *Agathias* l. 1.

242 Gordianus Iano aperto, cum ingenti exercitu proficiscitur ad bellum Persicum per Moesiam, & Thraciam, vbi omnes hostes deleti, inde transit in Syriam, vbi ad Antiochiam frequentibus prælijs Saporem vicit, recuperauitq; Antiochiam, Artaxata, Carras, Nisibin, & alia oppida, compulsis in suas regiones Persis; Misitheo Socero suo, ac Præfecto omnia prudentissimè disponente, præsertim quoad annonam militarem. *Capitolin. Eutrop.* l. 9. *Aurel. Victor. Orosius* l. 7. c. 19.

243 Misitheo, seu morbo, seu dolo Philippi extincto, exercitus annonæ caritate laborans, & Gordiano imperitiam exprobrans, creat præfectum Philippum Arabem, & tutorem Gordiani: *Capitolin. & reliqui supra*. Origenes ad saniorem mentem reuocat Beryllum Episcopum Arabiæ, iam ab Episcopis damnatum, ob non rectas de Christi diuinitate sententias; cessante autem persecutione, multæ Ecclesiæ ædificatæ. *Euseb.* l. 6. hist. c. 25.

Anni Chris.

244 Gordianus Romam cogitans, vt triumpharet, conquestusq; cum militibus, quod à Philippo superbè tractaretur nihil proficit, immò iubente vel conniuente Philippo priuatus est imperio, ac paulo post occisus: nouem eius occisores postea sua se ipsos manu ijsdem gladijs peremerunt. Electus est Imperator mense Aprili M. Iulius Philippus Arabos Trachonites, qui ex Serena vxore susceperat filium C. Iulium Saturninum, eumque factus Imperator nominauit C. Philippum, atq; in consortium Imperij adsciuit. *Aurel. Victor. Eutrop.* l. 9. *Zonaras tom.* 2. Nondum verò Philippus hic erat Christianus, vt docet Baronius eos confutans, qui hunc confuderunt cum Philippo Augustali præfecto Aegypti.

245 Philippus pace cum Sapore stabilita, ædificataq; in Arabia Philoppoli, vbi olim Bozra, & relictis Prisco fratre in Syria, & Seueriano genero in Mysia, ac Macedonia Præfectis, Romam venit, extruitq; lacum trans Tiberim: *Zosimus* lib. 1. *Eutrop.* lib. 9. Plotinus Romam venit, ibiq; publicè Philosophiam Platonicam profitetur: *Porphyrius in eius vita*.

246 Origenes Romam iterum venit, & cum Plotino agit, vt ex Porphyrio colligitur, & cum Fabiano Papa, vt docet *Baronius* ad annum 248.

247 Philippus vterq; Imp. Opera Fabiani Papæ Christianam Religionem amplexi sunt hoc anno, qui *Baronio* est 249. ex *Eusebio* l. 6. hist. c. 27. & in *Chron.* & *Orosio* l. 7. c. 20. deinde ab ijsdem Ludi Seculares millesimo Vrbis anno celebrati, innumerabilibus diuersarũ specierum belluis interfectis in Circo, & ludis theatralibus in campo Martio tribus diebus, tribusq; noctibus continuatis, licet Vrbis millesimus eiusq; celebritas à Palilibus huius anni vsque ad Palilia sequentis pertinuerint, vt ex nummis vtroq; anno cusis constat: *Capitolin.* in *Gord. Cassiodor.* & *Euseb.* in Chron. Concilium in Arabia contra hæresim de animalibus morientibus, sed in fine Mundi resurrecturis, quo anno prodijt hæresis Helcesaitarum, sed statim damnata: *Euseb.* l. 6. c. 30. & 31.

248 Ludi seculares continuati, aut iterati hòc anno, Hecatostylon, et Theatrum Pompeij incensum. S. Dionysius Alexandriæ Episcopus creatur, sedetq; annos 17. *Euseb.* S. Cyprianus mortuo Donato subrogatur in Episcopatu Carthag. *Cyprian.* Epist. 55.

249 Orientales auaritiam Prisci non ferentes, creant Imperatorem Iotapianum, Mysi verò, ac Pannonij Marinum, contra quem Philippus Senior mittit Decium: sed hunc Pannonij sibi conciliant, & Imperatorem esse compellunt, & cum eo contra Philippum illuc tendentem infesto agmine veniunt, quare ad Veronam Philippus exercitu amisso cæsus est, eiusq; filius duodennis Romæ interfectus est Maio mense: succedit Decius ortus in vico Syrmiensi in Pannonia, & filium Hetruscum Cæsarem facit: *Aurelius Victor.*

250 Decius ex odio in Philippos Christianos, septimam persecutionem mouet, quam fugiens Paulus primus Eremita in speluncam se abdit. Eodem tempore nascitur Antonius Magnus Abbas futurus in Aegypto. *Euseb.* l. 6. c. 32. *Orosius* l. 6. c. 25. *Hieronym. in Chron.* Origenes compellitur thus offerre Idolis: *Epiphanius hæres.* 64. Iotapiani caput ad Decium delatum est: Gothi direpta Thracia, Lucio Prisco Macedonum Præsidi dominatum deferunt: *Aurel. Victor.*

251 Fabianus Papa Martyrio coronatur 24. Ianuarij, & S. Agatha 5. Februarij: primum Schisma oritur, inuadente Nouatiano Sedem Apostolicam: *Euseb.*

Anni Christ.

Euseb. l.6. c. 1. Decio contra Gothos profecto, Iulius Valens Imperium capit, sed mox cæsus; Decius aliquot prælijs Gothos, qui Cnicca duce Moesiam vastabant, superat; sed Cnicca Philoppopoli expugnata, Decij filium interficit. Decius ipse delusus à Vibio Gallo Tanai ripæ præfecto, & aggressus Gothos apud paludem, ab ijs circumseptus voragine exaustus nusquam comparuit, sub finem anni; cui successit Vibius Gallus, qui Volusianum filium consortem Imperij fecit. *Eutrop.* 9. *Zosimus* 1. *Zonaras* 2.

252 Verno tempore Cornelius Romanus statuitur Papa, pulso Nouatiano Antipapa, & in Concilio Romano Episcoporum 60. decernitur lapsos recipiendos ad pœnitentiam: Occasione pestis, quæ ab Æthiopia orta Ægyptum, ac deinde Orbem totum vexauit, vixq; decennio extincta est, S. Cyprianus scripsit librum de mortalitate. Obierat iam ex lue illa Hostilianus, antea à Senatu dictus Augustus. Vibius alterum Decij filium adoptat, sed non multo post necat: Martyria Babylæ Hierosolymis, & S. Apolloniæ Alexandriæ, atque alia *Euseb.* l.6. à c.32. ad 35. & lib.7.cap.17. *Zonaras* tomo 2. *Eutrop. in Gallo, & Volus.*

253 Gallo negligenter Imperante, Scythæ Macedoniam, Thessaliam, Græciamq; diripiunt; Gothi, Borani, Burgundi, Carpi, reliquũ Europæ percurrunt; Persæ Armeniam, Mesopotamiã, & Anthiochiam Syriæ occupant. Æmilius Aemylianus Mauritannia ortus, dux legionum Pannonicarum, Scytharum regionem inuadit, eosque concidit, & ab exercitu acclamatus Imperator, renunciat Senatui Imperium. Contra hunc Gallus, & Volusianus, cum exercitu eunt, Licinio Valeriano ablegato ad adducendas copias Germanorum: Aemylianus properans in Italiam vincit vtrumque; Gallus, & Volusianus à suis militibus occisi Interamnæ; Æmylianus Augustus appellatus, & trimestri Imperio functus, ab ijsdem militibus in Valerianum propensis occiditur inter Otriculum, & Narniam apud Pontem inde dictum sanguinariũ, *ex Aurelio Victore, & alijs*, de quibus nos l. 4. c. 10. nu. 10. Cornelius Papa Martyrio coronatur Septemb. 16. eique Octobris 21. Subrogatur Lucius Romanus. Antea tamen celebrata erant Romæ, & alibi Concilia in causa lapsorum; *Cyprianus Epist.* 54. 55. & 93. Lucium Papam exilio damnarat Volusianus.

254 Licinius Valerianus antea sub finem Nouembris anno præcedenti ab exercitu creatus Imperator; viuentibus adhuc Gallo, & Volusiano; hoc deinde Anno Mense Aprili confirmatur à Senatu, qui eius filium Gallienum Cæsarem dixit. Vide nos lib.4. c.10. nu.11. *ex Zonara* 2. *Eutropio* l.9. Et *Aurel. Victor. Zosimo* l.1. Origenes moritur annorum 69. Licinius Christianos adeo fouit, vt domus eius Ecclesia Dei viderentur. *Euseb.* l.7. c.1. & 9.

Catanenses Aetnæ igneis globis territi; reperta supra sepulcrum S. Agathæ hac Epigraphe: *Mentem Sanctam, spontaneam honorem Deo, & patriæ liberationem*, velum, quo corpus sanctæ virginis tegebatur, tulerunt contra flãmas montis, quæ statim retrocessere aliorsum: vnde Catanentes fidem Christi amplexi sunt. *Fapellus hist. Sic.* d.1. l.1. c.4.

255 Lucius Papa Martyrio coronatur die 4. Martij, cui substituitur 9. Aprilis Stephanus Romanus. Scythæ iterum & Marcomanni Macedoniam, Thessaliam, & Græciam incursant; Borani, Gothi, Darpi, Burgundi oras Italiæ, & Illyrici vastant *Zosimus* l.2.

256 S. Cyprianus hortatur Stephanum Papam, vt deponat Martianum Episcopum Arelatensem Nouatiana hæresi infectum, ipse verò Cyprianus in Concilio Africano cum multis Episcopis, & Dionysius Episcopus Alexand. ac Firmilianus Episcop. Cæsareæ in Cappadocia decernunt Hæreticorum baptismum inualidum esse, sed illis contraria Synodo resistit Stephanus Papa ex *Cypriano Epist.* 67. & 75. Et *Augustino de Baptismo contra Donatum*.

257 Valerianus ab Aegyptio quodam Magorum Principe deprauatus, & à Macriniano præfecto Aerarij instigatus sæuam persecutionem 8. in Christianos mouet, Sabellius Ptolemaide in Libya ortus, renouat Noeti hæresim contra distinctionem Personarum SS. TRINITATIS. *Euseb.* l.7. c.8. & 9. *Oros.* l.7. c.22. *Sulpicius* l. 2. *Augustin.* l. 18. *de Ciuit.* c. 12. Sapricius ductus ad Martyrium, retento in Nicophorum odio, sub ictum carnificis fidem eiurat; *Surius* ad 9. *Februarij*. Borani cum Scythis per Bosphorum in Asiam penetrant, & à Successiano duce aliquantum reprimuntur. *Trebellius* in 30. *Tyrannis*.

258 Cyriades instigat Persas contra Romanos, qui Antiochia, & Cæsarea capta Cyriadem Imperatorem proclamant. Athenienses muros reficiunt, Peloponnesij Isthmum muniunt; Valerianus relicto in Occidente Gallieno, proficiscitur in Orientem contra Persas. *Trebellius, Vopisc. Zosimus*. Stephanus Papa martyrio coronatur Augusti 2. & die 24. substituitur illi Sixtus II. Atheniensis, S. Cypriani martyrium Carthagine 16. Septembris. *Pontius in eius vita*, & *Hieronym. de Scriptor. Eccl.*

259 Cyriades à suis interficitur; successiano à Prætorio amoto; Borani regressi in Pontum, & Asiã, Trapezuntem, Chalcedonem, Nicomediam, Nicæam, Cium, Apamæam, & Prusam expugnãt, diripiunt, incendunt; Valerianus ex Mesopotamia ancipiti, ac diuturno bello aduersus Scythas in Cappadociam progressus, attritis in transitu oppidis, stolidus, & iners pedem refert inglorius. *Zosimus* l. 1. *Trebell. in* 30. *Tyrannis*; sæuiente persecutione multi Romæ in Africa, & Numidia Martyrio affecti.

260 Lue Romanum exercitum absumente, Sapores Orientem populatur, & Valerianum pecunia placare tentantem, proditumq; ab eodem Macriano, qui eum in Christianos instigarat, capit, excæcat, & vinclis constrictum eo incuruato vtitur pro Scabello ad conscendendũ equum, quandiu vixit; frustra conantibus Romanis eum recuperare, & tandem detracta cute fœdè laniatum, ac Salitum interficit; Dianæ Ephesiæ templum conflagrauit; *Trebellius, Zosimus. Euseb.* l.7. c.9. *Festus in Breuiario, Agathias* l. 4. Sixtus II. Papa 6. Augusti, & S. Laurentius die 10. Martyrio coronati sub Decio. Gallieno. Dionysius Græcus Monachus creatur Papa 12. Sept.

261 Dionysius Alexandrinus Episc. purgat se apud Dionysium Papam de suspicione heresis; *Athanasius lib. de Dionysij Sent.* S. Gregorius Thaumat. post Barbarorum excursiones Neocæsareæ Concilium celebrat; Christiani peste consumptis, & pijs obsequijs immortui, tanquam Martyres coluntur. *Martyrolog.* Febr. 28. & *Petau. in Chron.* Gallienus clade patris resipiscens, persecutionem in Christianos comprimit, promulgata vbique pace: *Euseb.* l. 7. c. 12. & 18.

262 Gallienus Odenato Palmyrenorum principi ducatum Orientis relinquit, ganeis, & ludis se dedens; Macrianus, cum filijs Macriano, & Quieto Imperium vsurpat, & mittit Pisonem in Achaiam ad tollendum Valentem Proconsulem. Gallienus Rauennam progressus exit ab Italia, Galliaq; in Illyrico Ingenuum imperandi cu-

Anni Chris.	
	cupidum Mursiæ deuincit: Mæsos sæuitia exasperat, qui proinde Regianum ad Imperium inducunt, sed postea instinctu Roxolanorum perijt. Valens, Pisone interempto vicissim, à militibus interimitur. Milites in Illyrico Aureolum cogunt ad purpuram Imperialem, cum quo frustra oppugnato Gallienus metu Posthumij pacem facit; Macrianus ex Asia in Illyricum cum 45. millibus contra Aureolum venit, sed amissis 30. millibus victus est à Domitiano Aureoli duce, perijtq; cum filio Macriano. Quietus alter filius Macriani, & Balista ab Odenato extincti sunt: Saturninus quoq; qui in Aegypto tyrannidem vsurparat, sublatus est: Pestis vrget Alexandrinos: terræmotus in Asia, & Lybia, inundationes à mari, de quib. *Trebell. in Gallienis, & 30. tyrannis, Aurel. Victor, Zonaras*, tom. 2.
263	Causoleua Trebellium, qui ab Isauris Imperium acceperat, debellat: Theodotus Causolei frater Dux Gallieni Aemilianum, qui Christianos in Aegypto, ac Thebaide sæuissimè excruciarat, & de præfecto Imperatorem induerat, in conflictu viuum capit, mittitq; Romam, vbi in carcere strangulatus est. Gallienus cum Aureolo Iunium Posthumium in Gallia à Gallis dictum Augustum, Salonino Gallieni filio interempto, vincit; inde Romam veniens decennalia exquisito voluptatum genere celebrat. *Trebel. Eutrop.* lib. 9. &c. Porphyrius annor. 30. Romam venit, & Plotinum annos 59. agentem sequitur, *Eunapius, & Porphyr. in Plotino.*
264	Dum Gallienus luxu marcescit, Odenatus Imperium Romanum in Oriente tuetur, Persas acie vincit, Saporem fugat, Nisibin, & totam Mesopotamiam recuperat, thesauros, & concubinas Saporis capit, Satrapas Persarum ad Gallienum mittit, qui illis insultans triumphat aliena victoria, Odenatum tamen Augustum dicit, et monetam victorijs eius insignem cudi iubet. *Trebell.* et *Zonaras Epiphan.* 2. Pauli Samosateni hæresis, & Concilium Antiochenum contra illum *Epiphan.*
265	Absoluta Synodo Antiochena contra Paulum Samosatenum, non multo post moritur S. Gregorius Taumaturgus. *Petau. in Chron.*
266	Hymenæus fit Episcopus Hierosolymor. *Euseb.* Scythæ Cæsaræa Cappadociæ cum 400. millibus capta, dum renauigant in suam Regionem, naufragi pleriq; pereunt, Odenatus insidijs Maconij sui consobrini cum filio Herode perimitur. Zenobia pro filijs suis paruulis Herennio, & Timolao suscipit Imperium: *Trebellius.*
267	Heraclianus à Gallieno cõtra Palmyrenos, et Persas missus à Palmyrenis occiditur. Gothi Cyzicum, Asiam, et Achaiam vastant, sed victi à Gallieni duce Athenæo, Epirum, Acarnaniam, et Boetiam peruagantur; idem Athenæus cum Cleodamo Scythas, qui traiecerant Istrum, fudit. Postumius tyrannus, qui 7. annis Gallias optimè rexerat, Lolliano agente, cum filio interimitur; Victorinus eius Socius imperat, et Lollianum necat, sed et ipse ob libidinem occiditur, iussu Victorinæ quæ Marium, & Tetricum imperatorem creat. *Trebell. in 30. tyrannis.*
268	Aureolus ex Rhetia, & Pannonia, quas tenebat, Romam contendens, à Gallieno apud pontem (qui inde *Pons Aureoli* dictus est) fusus fugatusq; Mediolanum; in cuius obsidione, Gallienus astu Aureoli à Cecropio, et Cl. Martiano ducibus eductus à tabernaculo, nocte intempesta telo confossus est, cum Valeriano fratre, & ante mortẽ nominat sibi successorem Fl. Claudium Dalmatam Ticini Tribunum, qui approbante exercitu succedit 24. Martij; et Aureolum prælio victum occidit; Tetricum in Gallijs aggredi non vult, sed potiùs expeditionem parat in Scythas, et Gothos, sed in Christianos Romæ sæuit, etiam in Cyrillam filiam. *Trebell. Aurel. Victor.* et *Martyrolog. Rom.*
269	Claudius prope Benacum lacum ingentem Alemanorum vim fundit, et 320. millia Scytharum, Gothorumq; vincit diuersis prælijs apud Martianopolim, Thessalonicam, Byzantium; reliqui naufragio, aut peste, ac fame in Monte Hæmo periere; ex Solis Scythis 50. millia occisa sunt: *Trebellius.* Martyrium SS. Marij, Marthæ, Audifacis, et Abachi 19. Februar. Palmyreni 80. mille duce Zenobię Sabda Ægyptios vincunt, sed à Probo præfecto maris vincuntur, et Probus insidijs Timogenis interceptus, sibi manus infert: *Trebell. Eutrop. 9. Zosimus.*
270	Scythæ Cretam Cyprumque percurrentes, lue confectam occumbunt, qua Claudius quoq; Sirmij extinctus est 3. Februarij, successit ei frater M. Aurelius Quintilius, sed post dies 16. Aquileiæ perijt, siue ob seueritatem disciplinæ à militibus, siue metu Aureliani incisis à medico venis sponte obijt; Valerius Aurelianus Sirmio oriundus consensu legionum fit Imperator; *Trebell. Vopis. Eutrop.* l. 9. Plotinus obijt *Porphr. in vita & Firmicus* l. 1. c. 3. Paulus Samosatenus in 2. Concilio Antioch. damnatur, & sedem suam obstinatè retinens implorata Aureliani authoritate expellitur. *Euseb.* l. 7. c. 23. et 24. *Athanas.* de *Synodis*, indicans celebratam Romæ Synodum super ea re à Dionysio Papa.
271	Aurelianus militari disciplina asserta Sueuos, ac Sarmatas bello premit, et Alemannis, ac Marcomannis simul occurrens, tanta clade affectus est ad Placentiam, vt Romæ tripudiatum sit, & consulti libri Sibyllini, sed postea Romani victores fuere ad Placentiam, ad Metaurum fl. et in campis Ticini. Aurelianus Romam reuersus in seditiolos præcipuè Senatores seuere animaduertit, Vrbis muros firmat, et amplificat, vt 50. prope millia passuũ ambirent. *Vopiscus. Aurel. Victor. Zosimus.* Dionysius Papa moritur die 26. Decembris, et d. 31. Felix Romanus substituitur.
272	Aurelianus contra Zenobiam proficiscens, in itinere magnis prælijs Barbaros vincit in Illyrico, Thracia, Bithynia, recuperatis Bizantio, Thyana, et Antiochia, et ad Emissam magno certamine vincit Palmyrenos, eorumque ducem Sabdam, Zenobia fugiente, quam tandem acerrimè præliantem cepit reseruauitq; ad triumphum, occiso Longino Philosopho, et reliquis authoribus belli Zenobiani. *Vopiscus, & Aurelius Victor.* Idem nonam persecutionem in Christianos tentatam instaurat, in qua S. Symphorianus Augustoduni, et alij multi martyrio affecti, ex *S. Leone* 2. Serm. de *Pentecoste*. Porphyrius ex Christiano Christianorum hostis euasit, à Methodio, et Eusebio confutatus *ex Hieronymo in Catalogo.*
273	Aurelianus diadema, et auratam gemmatamq; vestem assumens, reuertitur versus Europam, sed contra Palmyrenos rebelles ex Europa mox reuersus, vrbem eorum excidit, nemini parcens; Firmum Aegypti vsurpatorem superat; hostes per Europam vagãtes conterit, Tetricum eiusq; legiones in Gallia deditione recipit. *Vopisc. & Eutrop. Aurel. Victor.*
274	Aurelianus pacato Oriente, & Occidente Romam reuertitur, vbi speciosissimè de Zenobia, & Tetrico triumphat, quem Correctorem Lucaniæ fecit; Zenobia mulier venusta, casta, & dentium candore margaritas æmulans Romæ mansit, & posteri eius ibidem. Soli templum ædificatum, & Agones in eius honorem instituti ab Aureliano.

Anni Christ.

no; *Vopisc. Entrop. l. 9. Aur. Victor.* Felix Papa 30. Maij Martyrio coronatur, & 4. Iunij substituitur ei Eutychianus Lunensis: *Zenobiam* Christianam fuisse ex quorumdam fama refert *Baronius* ad hunc annum: Gebenna hoc anno constructa ab Aureliano, & dicta Aureliana, *Bergomensis*, & *Sansouinus in Chron.*

275 Aurelianus incitatus aduersus Christianos, dum edicto subscribere tentat, eneruatis brachiorum commissuris repressus est. *Euseb. l. 7. hist. c. 24. Oros. l. 7. c. 23.* Et proficiscens in Persas Mnesthei notarij sui fraude occiditur à militibus Cænophrurij inter Constantinopolim, & Heracleam sub finem Ianuarij. Interim dum milites, & Senatores recusant, mira sanè modestia, electionem Imperatoris, tandem octauo mense Senatus elegit Cl. Tacitum virum Consularem die 25. Septembris *Vopisc. Eutrop. 9. Zosimus,* Claud. Tacitus persecutioni finem imponit, ex *Act. Christianis, apud Surium* 28. Septemb.

276 Tacitus Scytas, Phasim, & Macetidem transgressos repellit, interfectores Aureliani plectit, & Thyanæ ducentesimo Imperij die moritur; succedit ei frater Annius Florianus inuadens Imperium, sed ante duos menses victus à Probo apud Tharsum, à suis interficitur; Aurel. Probus Sirmiensis coactus à militibus capescit Imperium ineunte Iulio: *Vopisc.* S. Sabinianus decollatus tulit caput suum per pedes 49. vide reliqua in *Bollando.* ad 29. Ianuar.

277 Probus ingenti exercitu petit Gallias à Germanis occupatas, & cæsis 700. millibus, vel vt alij legũt 400. millibus eorũ, recuperatisq; 60. ciuitatibus, reliquias eorũ vltra Nierum, & Albin fluuios repellit; nouem Germanos Regulos supplices recipit, ac 16. millia Germanorũ tyronum limitaneis militibus inserit: *Vopiscus, & Greg. Turon. l. 1. hist. Franc. c. 32.* Manes hæresim Manichæorum suscitat. *Euseb. Chron. Epiphan.* hær. 66.

278 Probus in Hauria Lydium, & Palfurium latrones pertinaci bello vincit, *Vopisc.* & *Zosimus* lib. 1. floret Anatolius Laodicenus Episcopus. *Euseb.*

279 Probus Getas omnes subigit, Illyricum recũperat, Pannonijs vineas permittit, pacatisq; Pamphyliæ partibus, bellum Persis infert: *Vopiscus. Zosim.*

280 Probus facta cum Persis pace, subactisq; Blemyjs, Copton, & Ptolemaidem acquirit: *Vopiscus.*

281 Probus in Thraciam reuersus, rebelles Barbaros conterit, centum millia Bastarnarum ad Imperij tutelam in solo Romano collocat, qui omnes fidem seruarunt; Saturninum ab Aegyptijs acclamatum Augustum varijs prælijs victum obsidet, vbi inuito Probo occisus est; Vincit & Proculum Albingaunum à Lugdunensibus acclamatum Augustum; Vincit & Bonosum Britannum vsurpatorem Imperij in Germania, & ad laqueum compellit, vnde Bonosus dictus est Amphora pendens, quia erat potator insignis. *Vopiscus, Aurel. Victor. Eutrop. l. 9. Orosius l. 7.* cap. 24.

282 Probus parans se ad bellum Persicum, ob seueritatem in milites apud Sirmium frustra in ferratam turrem fugiens occisus est 22. Augusti, eiq; suffectus M. Aurelius Carus Narbonensis, aut Illyricus, qui erat Præfectus Prætorij; Carus autem statim creat Cæsares filios suos Carinũ, quem ad Gallias tuendas destinat, & Numerianum, quem secum retinet; Sarmatas domat occisis eorum 16. millibus, & captis 20. millibus. *Vopisc. Eutrop. Zosim. Aurel. Victor.*

283 Carus bellum Persicum aggressus, facilè Mesopotamiam capit, Persis domestica seditione occupatis, & Ctesiphontem vsque Parthiæ vrbem progressus, ægritudine correptus, orta immani tempestate, qua multi exanimati sunt, fulmine conflagrauit. *Vopisc. Eutrop.* etc.

284 Romæ ludi Carini, et Numeriani nomine celebrati, Numerianus factione Arrij Apri Soceri sui imperio inhiantis occisus est; sed mors ab eo occultata; fœtore tamen cadaueris prodita; Duces, & Tribuni Imperatorem creant Valerium Dioclem (postea Diocletianum) Dalmatam obscuro loco natum, & libertinum Annulini Senatoris, qui à Gallicana Druide olim audiuerat: *Imperator eris cum Aprum occideris;* nam manu sua interfecit Aprum præfectum Prætorij, & Numeriani interfectorem statim, ac factus est Imperator; nempe die 17. Septembris, vnde Aera Diocletiani cõputatur, vt ostendimus tomo 2. l. 4. c. 10. *Vopisc. Eutrop.* etc.

285 Carinus flagitiosissimus Iulianum Imperij vsurpatorem acie victum obtruncat, & contra Diocletianum multis prælijs stat, sed prope Murgum Moesiæ Oppidum, dum victis instat, à suis militibus, quorum nuptas affectabat, occiditur. Maximianus Herculeus Cæsar, rusticos in Gallia tumultuantes leuibus prælijs domat. *Idatius, & Cassiodorus in Chron. Eutrop. 9.* SS. Sebastiani, Tiburtij, & Cromatij Martyria ex eorum Actis.

286 Carausius Menapiæ ciuis, mare Belgicum, et Armoricum, à Francis, et Saxonibus infestatum, suscepit pacandum, sed ob peculatum iussus à Maximiano occidi, Britanniam occupat, purpura assumpta. Achilleus in Ægypto tyrannidem inuadit, Iulianus, & Quinquegentiani Africam, Narseus Rex Persa Orientem infestant; ideoque Maximianus Augustus factus est cum Tribunicia potestate. *Idatius, Eutropius l. 9. Victor. Zosimus.*

287 Edictum Imperatorum contra Manichæos apud *Baronium.* Agon Capitolinus celebratus: *Onuphrius.*

288 Hieracitarum hæresis de qua *Epiphanius hær.* 67. & *Baronius;* hoc anno Pompeius Ianuarius post bimestrem consulatum, Vrbis præfecturam init. *Onuphr.*

289 Annius Bassus, & L. Ragonius Quinctianus Consules hoc anno fuere.

290 Martyria plurium insignia recenset *Baronius* hic.

291 Cum bella vndique, et seditiones imminerent, Diocletianus, & Maximianus Kal. Martij creant Cæsares Fl. Valerium Constantium Chlorum nepotem ex filia Quinctilij fratris Claudij Imp. & Caium Galerium Maximianum Armentariũ in Dacia ripesi prope Serdicam ortum, vtrosq; bellica laude insignes, coguntq; repudiare vxores pristinas; itaque Constantius repudiata Helena Constantini matre ducit Theodoram Maximiani Herculei priuignam; Galerius autem ducit Valeriam filiam Diocletiani, Imperium ita partitum est, vt Africa, & Italia Maximiano Herculeo commissa sit; Gallia, & quidquid vltra Alpes Constantio; Illyrici ora vsque ad Pontum Gallerio; reliqua Diocletianus retinuit. *Euseb. in hist. Eutrop. 9. Codex Iustiniani.* Solis Eclipsis Maij 15. hora 3 ½. Carthagine post merid. pene totalis apud *Idatium in Chron.*

292 Duo Cæsares Constantius, & Galerius Tribunicia potestate aucti; Constantius frustra Carausium in Britannia aggressus, cum eo pacem init. *Eutrop. 9. Petauius in Chron.*

293 Carausium Socius eius Allectus occidit, eique succedens Britanniam triennio obtinet. Diocletianus adorari se vt Deum iubet, gemmasq; vestibus, et calceis inserit, cum alij Imperatores chlamyde purpurea contenti fuissent. *Eutrop. 9. Hieronym. in Chron.*

294 Decennalia Imperij Diocletia[illegible] celebrata: *Onuph.* Sarmatæ Bastarni, & Carp[illegible] Romanis subacti.

Anni Chrif.

Entrop. 9. Idatius in Chron.

295 Ea Carpis, Bastarnis, & Sarmatis domitis, ingentes captiuorum copiæ in finibus Romanorum ab Imperatoribus collocatæ. *Idatius.*

296 Caius Papa Martyrio coronatur die 22. Aprilis, eique subrogatur die 3. Maij Marcellinus Romanus. Diocletianus capta post octimestrem obsidionem Alexandria, murisq; nudata, & solo æquatis Copto, Busiri, ac Ptolemaide, cædibus, et proscriptionibus sæuit; pulso inde Achilleo. Per Africam Quinquegentiani ab Heraclio domiti; sed Galerium Maximianum à Narseo victum, et ad se redeuntem, tam superbè excepit Diocletianus, vt licet purpuratus ante vehiculum eius ad aliquot millia passuum cucurrerit: *Entrop. 9. Aurel. Victor.*

297 Constantius Cæsar iuxta Lingonas 60. millia Alemannorum cædit; Allecto ductu Asclepiodoti Prætorio præfecti necato, recuperatur Britannia. Galerius per Illyricum, & Moesiam contractis copijs per Armeniam in Persiam irrumpit, Narseum Regem vincit captis eius vxore, sororibus, ac liberis, ideoq; in Mesopotamiam reuersus ouans à Diocletiano excipitur ingenti honore; licet triumphus dilatus sit vsque in Annum Christi 301. ob varias occupationes in bellis. *Entrop. 9. Oros.* l. 7. c. 25. *Aurel. Victor.*

298 Marcelli Centurionis, & aliorum Martyria apud *Baronium.*

299 Marcomanni cæsi, & Carporum natio translata in Romanum solum, *Entrop. 9. Aurel. Victor.*

300 Theonæ Alexandriæ Episc. mortuo, succedit Petrus Alexandrinus: *Euseb.* S. Anastasiæ Martyrium apud *Baronium*. In obitu S. Genulphi Episcopi à S. Petro ad cœlum vocati, adeo suauiter Angeli cantarunt, vt adstantes in soporem abrepti fuerint: *Bollandus ad 17. Ianuarij.*

301 Diocletianus, & Maximianus insigni pompa Romæ triumphant de Persis, ductis ante currum Narsei sororibus, liberis, & præda, qua Parthos spoliauerant. Erat verò Narseus auus Hormisdæ, & Saporis iunioris Persarum Regis, & successor Saporis senioris, qui Valerianum captiuarat. *Entrop. l. 9. Euseb. in Chron.*

302 Populo in Circensibus ludis contra Christianos conclamante, Maximianus Herculius persecutionem decernit in Christianos: *Baronius ex Actis S. Sabini*, sed id refert ad annum 301.

303 Decima persecutio in Christianos promulgata imminente Paschate edictis Diocletiani, & Maximiani Herculei, iubentibus Ecclesias dirui, Sacros libros tradi, et comburi, Christianos magistratu fungentes de gradu deijci, reliquos capite plecti; hoc enim anno, non autẽ 302. quidquid dicant Baronius, & Petauius, cœpisse hanc persecutionẽ euincimus tomo 1. l. 4. c. 10. nu. 18. Innumerabiles Christiani occisi, quos inter S. Vincẽtius, & S. Sebastianus alter. Donatistæ qui sacros libros comburendos tradidere appellati Traditores. *Euseb.* l. 8. c. 3. *Orosius* l. 7. c. 27. ipse Eusebius lapsus est, vt docet *Baronius* an. 302. Porphyrius cõtra Christianos canina rabie scribit; Arnobius autem pro Christianis cõtra Gentes. De Marcellini Papæ lapsu haud ita certo, sed potius à Schismaticis conficto vide *Baronium* ad annum 302. *Bellarminum in recognitione libri 4. de Pontificibus c. 8.* & *Raynaudũ* nostrũ *Tom. 12. in Hoplotheca contra ictum calumniæ sect. 2. p. 2.*

Anno altero à Persecutione decreta, et inita, sed
304 primo anno, ab edictis promulgatis exeunte, Diocletianum pestilens, ac lethalis morbus inuasit, et mentis impos factus, vbi ad se redijt timens, et præsentiens futuras Imperij clades, et agnoscens se frustra conatum esse Christianos extirpare; vidensq; Christum in suis Martyribus, et Miraculis præualere, tædio, ac desperatione plenus, statuit se abdicare Imperio, prætextu amoris vitæ priuatæ, ac satietatis fortunæ, et idem, quamuis ægrè persuasit Maximiano Herculio; Itaq; Kalendis Aprilis Diocletianus Nicomediæ, Herculius Mediolani deposita purpura, et Imperio, recedunt ille Salonas in patriam; hic in Lucaniam; sed priùs creant Augustos, Constantium Chlorum, et Galerium Maximianum Armentarium: Cæsares autem creati sunt Seuerus, et Galerius Maximianus. Diuisio Imperij fuit, vt Constantio obuenerit Italia, Africa, Gallia, Germania, & Britannia, & quid quid erat trans Alpes; Galerio autem Illyricum, Asia, & reliquus Oriens. Constantius tamen sponte cessit Galerio Italiam, et Africam; Galerius autem præfecit Italiæ Seuerum, et Orienti Maximinum; videndi *Constantinus in Oratione apud Eusebium l. 8. c. 25.* et *Eusebius c. 26. & 29. Acta Menæ*, et Sociorum Martyrum, apud *Surium* die 10. Decembris. *Zonaras* p. 3. Annal. *Idatius*, *Eutropius*, et apud Petauium *Anonymus*: Marcellinus Papa Martyrio coronatur die 6. Aprilis, nec nisi Nouembris 21. substituitur ei Marcellus Romanus. Cyrthæ in Numidia Synodus præsidente Secundo Tigisitano Primate, vbi cognita causa *Traditorum*, idest, qui libros Sacros comburendos tradiderant, sed Schismatis vitandi gratia in communionem admissi: *Optatus lib. 1.* et *S. Augustinus l. 3. contra Cresconium c. 26.*

305 Constantinus filius Helenæ, et Constantij Chlori, relictus obses apud Diocletianum, et Galerium, et ab hoc varijs periculis obiectus aduersus Sarmatas equo pugnans, barbarum ferocem capillis attraxit ad pedes Galerij, et missus in paludem, equo viam cõtra Sarmatas exercitui ostendit: *Anonymus* apud Petauium. Constantius illis, qui dæmonibus immolarent promittens simulatè honores, et officia in palatio, Christianos autem fingens se eiecturum è Regia, vbi eos tentauit; retinuit apud se Dei veri cultores, alios verò eiecit ab aula, negans hos fidos fore Imperatori, qui perfidi in DEVM Opt. Max. fuissent. *Euseb. in vita Constantini* l. 1. c. 9. et 10. Martyrium S. Ianuarij, Bonifacij, et aliorum, tum canones Petri Alexandrini de lapsis restituendis: vide in *Baronio* ad hunc Annum.

306 Constantinus à Galerio, sed insidiante remissus ad patrem, fugit obtruncatis per viam veredis, reperitque Constantium prope Gessoriacum, qui deinde non sine luce Christi obijt Eboraci die 25. Iulij: mox Constantinus hæres Imperij ex testamento, consensu militum, & suasu Eroci Alemannorum Regis, Imperator dictus, licet tunc Cæsaris, & anno sequenti Augusti titulum acceperit. At delata in Vrbem Constantini imagine, Maxentius filius Maximiani Herculij à Prætorianis militibus acclamatur Imperator; qui ad conciliandum sibi Pop. Rom. Christianum se fingit. *Panegyristes Constantini. Euseb. in vita Constantini l. 1. Zosim. l. 2. Eutrop. l. 10. Aurel. Victor.* Schisma à Donato excitatum, de quo Augustinus l. 3. *contra Parmen.* & *Optatus l. 1.* Schisma item motum à Meletio Episc. Lycopolitano, deposito ob crimina à Petro Alexandrino, de quo *Athanas.* Apol. 2.

307 Seuerus à Galerio Maximiano missus contra Maxentium Vrbem obsidet, sed à suis desertus Rauennam fugit; Galerius cum exercitu Romam aduolat, & per legatos Maxentium hortatur ad arma deponenda, sed frustra: nam contemptus, & à plerisq; desertus redit in Illyricum, creatq; Licinium Cæsarem, quo in Pannonia relicto, Sardicam reuertitur. Maximianus Herculius spe Imperij resumendi, vel stabiliendi Maxentij, ex Lucania Romam conuolat, conaturq;

Anni Christi

turq; per literas inducere Diocletianum ad resumendam purpuram, sed ille præfert quietem, & olera, quæ seuerat, Imperij molestijs. Ergo Herculius Seuerũ periurio Rauennam eductum captiuum facit, & Romam ducit; sed ad Tres Tabernas à Maxentij satellitibus laqueo præfocatus est Seuerus. Maximianus Herculius, seu verè, seu ficta ex composito discordia pulsus à Maxentio, in Gallias ad Constantinum venit, eiq; Faustam filiam matrimonio locat, & Augustum nuncupat. *Paneg. Constant. Eutrop.* 10. *Zosimus l. 2. Idatius in Chron.* qui cum Eutropio censet Seuerum occisum ad Rauennam. Fuerat verò Constantino alia vxor Mineruina, ex qua natus Crispus, vt docet hic *Baronius*. Maximini sæuitia recrudescit persecutio, & multi Martyres fiunt in Aegypto, & Palæstina. *Euseb.* lib. 8. cap. 20.

308 Die 9. Nouẽbris Licinius Carnunti ex Cæsare factus est Imperator à Galerio Maximiano, contra Valentem, qui vsurparat imperium: *Idatius, Eutrop.* Pseudosynodus Episcoporum 270. Schismaticorum, & Traditorum in Africa, de qua *Augustinus epistol. 48. ad Vincentium*. Maxentius, deposita larua Christianismi, conatur inducere Marcellum Papam ad Idololatriam. *Baron.*

309 Marcellus Papa martyrio coronatur d. 16. Ianuarij, & d. 15. Februarij substituitur ei Eusebius filius medici Græci. Persecutio in Oriente sæuit adeo, vt integra ciuitas in Phrygia Christum profitens deleta sit: de his, et alijs Martyribus *Eusebius* l. 8 c. 23. et 24. de turpitudinibus autem, et crudelitate Maxentij, et de Sophronia Christiana, quæ se interfecit, ne ab eo fœdaretur, idem l. 8. c. 26. De Euphrasia Virgine Alexandrina, quæ Pharmaco à vulneribus præseruante decipiens iuuenem, vitam virginitati posthabuit, *Nicephorus* l. 7. c. 13. Terræmotus Tyri, et Sidonis: Thermæ Diocletiani completæ: *Sansouinus Chron.*

310 Fausta Constantino Coniugi detegit insidias Maximiani Herculij in ipsum structas, quo cognito Maximianus Massiliam profugit, ibiq; oppressus, laqueo interijt. *Eutrop.* 10. *Euseb. Idatius in Chron.* id enim hoc anno euenisse ostendimus tomo 1. l. 4. c. 11. S. Petrus Alexandrinus Episc. post excommunicatum Arium Diaconum ob Schisma Meletij, et visionẽ Christi duodennis, qui Scissa veste illi apparens mãdauit, ne Arius vnquam in communionem reciperetur, postridie noctu in aurora diei 26. Nouembris nobile Martyrium consummauit, vltimus Episcoporum Martyrum Alexandriæ. Successit ei Achillas, qui Arium pœnitentiam simulantem recepit. *Surius tom. 6. Eusebius* l. 7. c. *vlt.* et l. 8. c. 23. *Sozomenus* l. 1. c. 14. Antonius Magnus Martyrij cupidus Alexandriam venit. *Athanas. in eius vita*. S. Potamienæ Alexandrinæ insigne martyrium, ex *Historia Lausiaca Palladij* c. 1. vel potius anno 305.

315 S. Luciani Nicomediæ Apologia pro Christianis coram Præfecto, et insigne martyrium 7. Ianuarij: *Euseb.* l. 8. c. 25. et l. 9. c. 5. *Metaphr.* ad 7. Ian. De alijs Martyribus Nicomediæ in Armenia minori, et in Mesopotamia *Baronius* hoc anno. Galerius Maximianus pestilenti apostemate in genitalibus percussus, et intestinis fœdè verminantibus, monitus à medicis, quorum plures ob impatientiam morbi occidi iusserat, edicto persecutionem in Christianos retractat; sed paulo post apostemate rupto miserrimam, ac fœtidissimam animam exhalat Sardicæ: *Euseb.* l. 8. *hist.* c. 28. 29. *Oros.* l. 7. c. 28. Eusebius Papa moritur 26. Septemb. eique substituitur 3. Octobr. Melchiades Africanus. Mortuo Achilla succedit Alexander in Episc. Alex.

311 Pestis, & fames dira Imperium Romanum vexat. Maximinus persecutionem in Christianos instaurat, iubetque vulgari. Acta Pilati nefariè conficta contra Christum: Martyria SS. Pamphili, & Proculi Cæsareæ; *Euseb.* lib. 8. & 9. Constantinus domitis Germanis, multisque Barbaris, memor vnum Deum verum à Constantio patre suo cultum, & infelices exitus eorum, qui plures deos coluerant, orat illum, vt sibi faueat; ergo coactis 90. millibus peditum, & 8. millibus equitum, relictis tamen, plerisq; partim ad Rheni, partim ad aliorum finium custodiam, in accessu ad Alpes videt paulo post meridiem, supra solem Crucem radijs transuersis formatam, cum hac inscriptione EN TOYTO MIKA, idest IN HOC VINCE, quo ostento consternatus est exercitus tanquam per Crucem, quæ erat seruorum supplicium, clades portenderetur: sed Christus nocte sequenti Constantino apparens, iussit illum in Labaro deinceps illud salutare signum adhibere, & benè sperare de victoria, prout Constantinus Eusebio, & Artemius, qui cum Constantino illud ostensum vidit, Iuliano narrauit. Capta igitur Segusienti vrbe, & ingentibus Taurinorum copijs in pugna obtritis, victoq; ad Veronam Ruricio duce Maxentij, contra Maxentium centum septuaginta millibus peditum, & duodeuiginti millibus equitum exercitu instructum contendit, ingentiq; prælio profligat: Maxentius in fuga oppressus ruina pontis Miluij, quem Tiberi imposuerat, perijt: postridie corpus eius ex flumine sublatum, caput deinde incisum, & in Vrbem perlatum, ac deinde in Africam. Per idem tempus Constantinus Licinium sibi conciliauit, & persecutioni Christianorum finem imposuit, eiusque exemplo, & metu Maximinus pro Christianis rescriptum dedit. De his videndi *Eusebius l. 5. de vita Constantini* à c. 20. ad 32. *Zosimus* l. 2. & 3. *Nazarius*, & *Gallicanus Orator in Panegyri Constantini*; *Artemij acta apud Metaphr. die 20. Octob. Euseb. in hist.* l. 9. c. 8. Perijsse autem Maxentium anno hoc 312. die 24. Septembris, & inde computatas, esse Imperatorias indictiones in Occidente ostendimus tomo 1. lib. 4. c. 11. & 16. & eodem anno infeliciter obijsse Diocletianum, aut anno sequenti, quidam referunt, sed plures id anno 316. consignant.

312 Constantinus donat Melchiadi Papæ Lateranas Aedes, in quibus Fausta habitauerat; rebusque in Vrbe ordinatis, Mediolani Constantiam sororem Christianam Licinio copulat, & in Gallias redit; edicto pro libertate Religionis à Licinio imperato: Maximinus à Licinio in Illyrico victus Tharsi, miseranda ac fœda morte extinguitur. *Zosimus* l. 2. *Aurel. Victor. Eutrop.* 10. *Anonymus apud Petauium*, *Euseb.* l. 10. c. 5. Constantinus Germanos rebelles feliciter domat, & ludos sæculares contemnit. *Panegyrista*, & *Zosimus* l. 2. Idem Imperator à Donatistis interpellatus contra Cæcilianum Episcopũ Carthagin. tumultuantibus, cognitionem, ac decisionem causæ defert Melchiadi Papæ, tributq; Episcopis Materno Agrippinensi, Rheticio Augustodunensi, & Marino Arelatensi: quibus in ædibus Lateranis 2. Octobris congregatis, absolutus est Cæcilianus, licet per aliquod tempus Brixiæ retentus: damnatus autem est Donatus cum Schismaticis, Constantino Episcopis Catholicis fauente. *Optatus* l. 1. *Augustin. epist.* 68. 162. 165. Melchiades Papa moritur 10. Decemb. ideo Martyr, quia sub Maxentio vexatus fuerat. *Baron.*

313 Kalendis Februarij Papa electus fuit Syluester Ro-

Anni Chrif.

Romanus. Fxtincto Maximino, & perfecutoribus Ecclefiæ multa Concilia in Oriente celebrata, præcipuè Ancyranum, & Neocæfarienfe. *Eufeb.* l.10. c. 3. & 9. Aelianus Proconful Africæ cognita iuffu Conftantini caufa, 15. Februarij damnat Donatiftas, qui Felici Aptungitano crimen Traditionis impofuerant, fed Donatiftis appellantibus Imperatorem, Conftantinus conuocat Concilium Arelatenfe, cui ad reprimendos Schifmaticorum tumultus ipfemet interfuit; ibi Donatiftæ iterum damnati, iterum prouocant ad Conftantinum; qui tamen pro Epifcopjs ftetit, & 5. Maij in refcripto ad Ablauium præfectum, prætorij mandauit, vt decreta ab Epifcopis, etiam in Ciuilibus controuerfijs feruarentur: *ex Auguftini epift.* 68. & 162. & l. 1. *& Cod. Theodof. de epift. Iud.*

315 Arius ex inuidia, quòd ei prælatus effet in Epifcopatu Alexandrino. Alexander, in hærefim prolapfus, & ob id à Meletio delatus apud eundem Alexandrum præsbyterio exuitur, *Theodoretus* l.1. c.2. & 3. *Epiphan. hæresi* 68. *&* 69. *Orofius* l. 7. c. 28. Conftantinus Cæfares creat filios Crifpum, & Coftantinum *Eufeb.* l. 4. *in vita eius* c. 40. & *Nazarius in Panegyr.* de prouidentia, & munificentia Conftantini in pauperes, & edictis cōtra Iudæos, *Eufeb.* l. 1. *vitæ* c. 36. *& Baronius hic ex Cod. Theodof.* Sinicius Baftianum fratrem licet maritum Anaftafiæ fororis Conftantini contra Conftātinum inftigat: Conftantinus Baffianum opprimit; Et Sinicium ad pœnas repofcit; negat Licinius, vnde, & ex Statuis Conftantini à Licinio Æmonæ deiectis, ortum eft bellum, prælio tota die 8. Octobris durante ad Cibalim Pannoniæ oppidum: victus Licinius fugit Sirmio in Daciam cum vxore, liberis, ac thefauris, & Valentem Cæfarem creat, *Idatius*, & *Anonymus* apud Petauium.

316 Diocletianus hoc anno nempe Sabino, & Ruffino Confulibus; vt ex *Zofimo* l. 2. colligitur *& ex Idatio* Salone, 3. Decembris obijt, fed prius doloribus vehementibus totius corporis, & inflammatione vifcerum diu excruciatus, & more ceræ colliquefcens luminibus captus, & ex faucibus multitudinem vermium cum lingua putretacta eiectans, eiulansq; & exclamans: Se id iufte pati ob conatum extinguendi Chriftianos, *ex Cedreno in Compendio Eufebio.* l. 8. c. *vlt.* & *Zonaras* t.2. efto Ethnici *Zofimus*, & *Aurelius Victor.* & *Eutrop.* hæc diffimulariut, & veneno Sponte haufto interijffe dicant, ne veniret in manus Conftantini: Colluthi hærefis erupit, de qua *Epiphanius hær.* 69. Nafcitur S. Martinus iuxta *Gregor. Turon.* l. 1. *hift. Francor.* cap. 26. Scythæ à Gallicano duce infigni victoria compreffi, ex *Actis* eius. De Licinij perfecutione contra Chriftianos in Oriente, & Martyribus multis, plura hoc anno *Baronius*, efto Sulpicius eam non adnumeret, quia non affecit Chriftianos in Occidente. Donatiftæ à Conftantino exilio, & priuatione bafilicarum mulctati. *Auguftin. contra epift. Petiliani* l. 2. c. 92. *& poft. Collat.* c.33.

317 Licet Petauius ex Idatio Conftantini bellum, & Victoriam contra Licinium referat ad Annum Chrifti 315. referendam tamen adhunc Annum docet Baronius ex ipfo Conftantini refcripto ad Florianum quod habetur l. de Voteranis in Cod. Theodof. dato Confulibus *Licinio V.* & *Crifpo.* ideft anno 318. vbi fit mentio huius victoriæ anno fuperiore, ideft hoc 317. acquifitæ. Caufæ belli fuere, quod Licinius poft deiectas Armonæ ftatuas Conftantini, noluit tradere Conftantino Sinicium, qui Baffianum fratrem quantumuis maritum Anaftafiæ fororis Conftantini, inftigauerat contra ipfum Conftantinum, quem ideo Conftantius Baffo iam oppreffo, ad pœnas repofcebat. Acceffit, & Licinij intemperantia, et crudelitas in Chriftianos, quibus de caufis aperto bello Conftantinus Licinium aggreffus, ad Cybalim Pannoniæ oppidum prœlio à prima luce in vefperam protracto vicit: die 3. Iulij: Licinius victus fugit inde Sirmium, & inde in Thraciam cum vxore, liberis, et thefauris. Conftantinus Cybali Sirmioq; potitus Licinium iterum in campo Mardienfi vincit, et Valentem à Licinio creatum Cæfarem, vt pote incentorem difcordiarum necari iubet. Tandem per Meftrianum Legatum pax compofita eft, et conuentum, vt Licinius Thraciam, et Orientem; Conftantius Illyricum, et Occidentem teneret: *ex Idatio Zofimo* lib. 2. *Eufebio in vita Conftantini* lib.2. à c. 5. ad 12. et lib. 10. hift. c. vlt. qui addit in prædictis bellis, quocumq; vexillum Crucis à 50. viris fortiffimis cuftoditum iuffu Conftantini ferebatur, in ea parte hoftes in fugam folitos conuerti etc. Quia verò ad firmādum pacem confenfit Conftantinus vt Licinianus filius Licinij diceretur Cæfar, ficut antea duo filij Conftantini Crifpus, et Conftantinus creati fuerant Cæfares; ideo *Zofimus Idatiufque*, et cum hoc *Petauius* putarunt tres hofce hoc anno creatos fuiffe Cæfares, ac Crifpum, et Conftantinum creatos effe anno 315. ex *Nazario*, et *Eufebio* euincit *Baronius*: Addit *Aurel. Victor.* Eclipfim Solis non multo poft, quam Petauius notat hoc anno die 20. Decemb. hora fere 9. temporali, Lutetiæ.

318 Alexander Epifcopus Arium eijcit, et in Synodo centum Epifcoporum Ægypti, ac Lybiæ illum eiufq; fectatores excommunicat, editq; confeffionem fidei, et his de rebus fcribit ad Syluestrum Papam; qui Ofium Epifcopum Cordubenfem mittit Legatum ad Conftantinum, et ad Alexandrum; Conftantinus fcribit ad Alexandrum, et Arium pro pace *Epiphan.* hæres 69. *Theoderetus* l.1. c.5. et 6. *Sozomenus* lib. 1. c. 54. *Epift. Liberij ad Conftantium tomo* 9. *Bibliothecæ Sanctæ.* *Socrates* l.1. c.4. *Eufeb. in vita Conftantini* l.2. c. 63.

319 Licinius Imperator in odium Conftantini, Chriftianos de palatio pellit, Concilia eorum vetat, et alijs modis vexat, 40. Martyres in Cappadocia frigore enecti; Bafilius Epifcopus Amafeæ Ponti fit Martyr. *Eufeb.* chron. et l.1. vitæ Conftantini c.44. 45. Conftantinus Sarmatas Mæotidos Iftrum tranfgreffos cædit, Iftroq; traiecto funditus vincit Raufimodo rege necato: *Zofimus* 2. Idem miffo Ofio Alexandriam, et cognita Arij nequitia, refcribit contra ipfum, & contra Arufpices; & de immunitate Clericorum; *Epiphan.* hær. 69. *Socrates* l.1. c.4. & ex Lege 1. & 2. *Cod. de Malef.* & l.2. *Cod. de Epifc.* In Synodo Gangrenfi damnatus Euftachius nuptiarū damnator; in Synodo autem generali Alexandrina ab Ofio coacta, dānati Sabelliani, & Colluthus in ordinem redactus; ex *Apolog.* 2. *Athanafij.* S. Philigonio Antioch. Epifc. mortuo, fuccedit Paulinus: *Niceph. Chron.* Conftantinus fub finem anni, præmiffo Crifpo contra Alemannos tumultuantes, defcendit in Myfiam inferiorem, & Pannoniam, Sirmiumque venit *ex Cod. Theodof.* l.1. *de Sponfal.*

320 Conftantinus in Gallijs verfatus, falutaribus legibus Imperium conftituit præcipuè pro cęlibatu, de teftamentis morientium, pro Fifcalibus debitoribus, de militibus ad clericalem ftatum migrantibus, & aduerfus raptores virginum ac viduarum, de quibus *Eufeb.* l.4. *Vitæ Conft.* c.26. *& in Cod. Theodof.* l. 1. *de Infir. pœnis*, & l. 3. *de Epifc. & Chr. &* l. 1. *de rapt. virg.* Crifpus Cæfar feliciter Alemannos debellat. Romæ

Qum

Anni Christ.

Quinquennalia Cæsarum celebrata anno 15. Constantini hoc anno à die 25. Septembris inito; ideoque ad annum quoq; sequentem pertinentia in quibus Nazarius Panegyrim Romæ dixit in laudem Constantini, & Crispi.

321 Donatistæ relaxati per Costantinum ab exilio die 5. Maij, mittunt Episcopos Romam, vt videantur communicare cum Romano Pontifice, sed postea Roma eiecti, & in vicinis montibus habitantes dictiq; ideo Montenses, ex Schismate in hæresim Nouatianam prolapsi sunt: *Augustin. l. 1. post Collat. c. 33. & de hæres. cap. 6. & contra Epist. Parmen. l. 1. c. 1. Epiphan. hær. 59. & in Anchorato*. Constantinus de feriando die Dominico, seu Solis sanctionem edit, & de Sabbato feriando, *Euseb. l. 4. vita eius c. 18. & 19. & Cod. Theod. s. l. 3. de ferijs*, vel die Veneris quo Crucifixus est Saluator, vt exponit *Sozomenus l. 1. c. 8.* eodem anno legem tulit aduersus maleficos *l. 4. c. de Malef.* & protestantibus ad fauorem Ecclesiarum *Cod. Theodos. l. 4. de Episc. & Cler.* & kal. Augusti immunitatem aliaq; beneficia concessit professoribus litterarum *l. 1. Cod. de Med. & Profess.* sed heu à se ipso degenerans sub finem anni, ob timorem Gentilium, Aruspices consulendos sanxit.

322 Constantinus rescriptum dat pro subleuanda pauperum fame *l. 2. de aliment. Cod. Theod.* & reis omnibus præter veneficos, homicidas, & adulteros indulgentiam dedit, ob diem natalitium Crispi, & Helenæ iunioris, vno die idest 3. kal. Nouembris editorum, *Baronius*.

323 Constantinus contra Licinium proficiscens, & bellum mensium 18. initurus, vt habet *Cedrenus in Comp.* dum esset Sirmij rescriptum dedit contra Gentiles compellentes Ecclesiasticos ad Sacrificia lustrorum celebranda, *l. 5. de Episc. Cod. Teodos.*

324 De Gothis, qui Thraciam Moesiamq; vastarant, à Constantino repressis, captiuosq; restituentibus Licinius conquestus id contra pacta factum, & alienos in fines eum excurrisse irritauit magis Constantinum, qui 17. Kal. Iunij dat rescriptum de Licinij legibus irritandis, *ex Anonymo apud Petauium, & l. 1. cod. de infir. his quæ sub tyr.* Grassante Licinij auaritia, & crudelitate Licinius circa Heracleam in prælio V. nonas Iulij victus à Constantino fugit Byzantium, ac Martinianum Cæsarem creat; Crispus interim antea à Constantino cum magna classe missus ad occupandam Asiam, nauali prœlio profligat Amandum præfectum Classis Licinianæ, vix fuga elapsum, & mox Constantinus Byzantium occupat, & Licinius fugit Chalcedonem, prope quam obstinatissimo prælio victus est 14. kal. Octob. Habuit in primo prælio Licinius 150. millia peditum, & 15. millia equitum; sed cæsa sunt 34. millia, in secundo autem cæsa sunt ferè 100. millia: Licinius Nicomediam se recepit, inde cum Constantino pacta transegit, & Constantia vxore Licinij agente cum fratre, vita Licinio, ac Martiniano concessa. Licinius in ordinem redactus, & conuiuio Constantini adhibitus, Thessalonicam missus est. *Zosimus l. 2. Idatius in Chron. Anonymus apud Petauium.* Paulino Episcopo Antiocheno defuncto substituitur Eustathius, licet Arianis Satagentibus pro Eusebio Cæsariensi; *Theodoret. l. 1. c. 7. Euseb. in vita Const. l. 3. c. 57.* Grassante Ariana peste, & controuersia de *Paschate*, deliberatum est de indicendo Concilio generali, quod auctoritate Syluestri Papæ per Osium, & Constantini patrocinio peractum est. Florebant autem permulti Episcopi Sanctitate, & Sapientia conspicui, quos inter S. Nicolaus Myræ Episcop. Eodem Anno baptizatum esse Constantinum Imp. & à Lepra mundatum, & Basilicam Vaticanam in honorem SS. Apostolor. Petri, & Pauli struxisse, aliaq; multa pro Christiana religione sanxisse ostendit *Baronius*, cui potius ob argumenta ab eo adducta, & authoritatem standum censemus.

325 Licinius Thessalonicæ, & Martinianus in Cappadocia nouis rebus studentes occisi sunt iussu Constantini. Eodem anno Consulibus Paullino, & Iuliano Synodus Patrum 318. Nicææ in Bithynia cœpta est die 18. Iunij, & absoluta die 25. Augusti, interfuit illi Constantinus; Damnata hæresis Ariana, & Christus Patri Deo. *Homousios*, idest *Consubstantialis*, nec factus creatusue, seu ab æterno genitus declaratus est; conditumq; fidei Symbolum, simulq; decretum, vt omnes eodem die Pascha celebrarent, hoc est. Non Quartadecima Luna primi mensis Verni, vt Quartadecimani voluerant, sed prima die Dominica post XIV. Lunam primi mensis verni, idest incidentem in aut post Aequinoctium vernum: His peractis Constantinus Vicennalia imperij sui Nicomediæ celebrauit; patresque Concilij Nicæni Conuiuio, & splendidis donis excepit, exosculatus etiam Paphnutij Thebaidis, & Spiridionis Cypri Episcopor. Stigmata pro Christo accepta *Euseb. l. 3. vitæ Constantini à c. 6. ad 15. & l. 4. c. 40. Sozomenus l. 1. c. 20. Tripartita historia l. 2. c. 2. Socrates l. 1. c. 5. Nosq; ipsi tomo 1. l. 9. c. 4.* vbi tempore Concilij Nicæni. Arianos Palinodia recantata receptos esse à Synodo, & ipsum Arium, simulata pœnitentia, subscripsisse actis ea lege vt ne Alexandriam rediret, tradit *Athanasius Apolog. 2. & Hieron. Dialogo contra Luciferum*; Chrysanthum autem & Musonium Episcopos ante finem Cōcilij mortuos, rogatu tamen viuentium Episcoporum subscripsisse Actis Concilij mirabiliter asserit Gregorius Cæsariensis apud *Lipomanum tomo 6.* Syluester Papa coacta Romæ Synodo, Acta Nicænæ Synodi approbauit *ex Actis Syluestri*. Sublato iam Licinio Imp. sub Antonio Magno, Monachi multi facti; ipse Pachomius qui in castris Licinij tiro fuerat, Thebaidem incolere cœpit annos 20. natus, in qua, & Ammon Sanctissimè vixit, & Paphnutius effossis sub Maximiano oculis pro Christo illustris: *ex horum actis apud Metaphrastem*.

326 Vicennalia Constantini Romæ acta: eodem anno Crispus de incestu cum nouerca Fausta calumniam passus, iussu Constantini occisus est Polæ in Istria, vt ait *Ammianus l. 14.* vel Romæ, vt *Zosimus l. 2.* de anno testes sunt *Idatius in Chron. & Sozomenus l. 1. c. 5.* de Licinio autem Licinij Imperatoris filio interempto *Zosimus*. Constantinus conuenticula hæreticorum vetuit, ædes eorum diruit, aut Catholicis attribuit, Hierosolymam instaurauit insigni basilica extructa; *Eusebius l. 3. de vita Const. c. 43. & 61.* Helena verò eius mater Crucem Domini Hierosolymis repertam, & miraculis exploratam, diuisit parte sibi retenta, & ad Constantinum missa parte, & parte ibi relicta duasq; basilicas erexit vnam Bethlemi, alteram in Monte Oliueti. *Euseb. in vita Const. l. 3. c. 43. Ambros. orat. in fun. Theod. Niceph. l. 8. c. 29. Theodoret. l. 1. c. 18.* Alexandro Episc. Alexandrino quinto post Nicænam Synodum mense mortuo, successit Athanasius, *Athan. Apol. 2. Theodor. l. 1. c. 26.* Persecutio in Christianos à Sapore in Perside mota, *Theophanes, & Cedrenus*. Lactantius Arnobij discipulus Crispiq; extrema iam ætate magister, floret de vtrisq; *Hieronym. in Catalogo*. Calocerus Camelorum Magister Cyprum occupans, mox interficitur: *Aurel. Victor. Hieron. Chron.* de tribus quatuorue clauis cum Cruce Domini

reper-

Anni Chrif.

repertis eorumque vſu, & miraculis, & de alijs templis, ac legibus Conſtantini ad fauorē Chriſtianorum, & de tribus Tribunis miraculoſa apparitione S. Nicolai liberatis à carcere videndus hic *Baronius*.

327 Atio conanti Alexandriam reuerti reſtitit Athananaſius, & Conſtantinum ab Euſebio Nicomedienſi in ſe commotum placat: *Athan. Apolog.* 2. Frumentius Tyrius euangelizat Indis, & ab Athanaſio fit eorum Epiſc. Iberi quoq; Ancilæ cuiuſdam captiuæ ſanantis ægros Chriſti ope, conuerſi ad fidem. *Ruffin.* l. 1. c. 9. *Socrat.* l. 1. c. 15. *Theodoret.* l. 1. c. 23. *Sozom.* l. 1. c. 23. Ioſephus comes Hebræus ad Chriſtum conuerſus. *Epiph. hær.* 30. vbi de magicis præſtigijs Iamblici ſigno Crucis, et aqua Sancta victis. Conſtantinus Fauſtam vxorem, agnita calumnia in Criſpum ardentibus balneis interimit. *Hieron. Chron. Eutrop.* 10. *Zoſim.* 2. & Helenam matrem circa hoc tempus die 18. Auguſti annorum 80. defunctam magnificentiſſimè ſepeliri iubet, in baſilica SS. Martyrum Marcellini, & Petri via Lauicana, Drepanumq; Bithyniæ ad honorem S. Luciani Martyris inſtauratum Helenopolim nominat *Euſeb. in vita Conſt.* l. 3. c. 46. 47. *Hieron. Chron.* Conſtantia olim vxor Licinij decepta ab Arianis, morituraque fratri Conſtantino ipſam viſitanti commendat Arium: *Ruffin.* l. 1. c. 11. Florebant præter Iamblicum, Maternus iunior, & Iulius Firmicus Aſtrologi, Sopaterq; Philos.

328 Athanaſius viſitans diœceſim, inuiſit SS. Pachomium, & Antonium, cui duo pallia donat, & Iſchirum in Mareotide ſe pro Epiſcopo gerentem deiecit *Athan.* 2. *Apol.* Iuuencus Hiſpanus carmine vertit Euangelia, & Publius Optatianus inſigni volumine ad Conſtantinum miſſo, liberatur ab exilio; *Hieron. in Chron. & in Catalog.* Conſtantinus deliberat inſtaurare Byzantium, & ibi ſedem Imperij figere *Zoſimus* 2.

329 Meletiani, et Euſebiani fruſtra calumnijs Athanaſium apud Conſtantinum exagitant, qui eius cauſam et Macharij presbyteri de fracto calice accuſati ad comprouinciales Epiſcopos remittit; Euſebiumq; Nicomediæ, et Theognidem Nicææ Epiſcopatu deijciendos curat: *Athanas. Apol.* 2. *Theodoret.* l. 1. c. 19. et 20. *Sozom.* l. 2. c. 20. Conſtantinus concubinatum maritis vetat Sanctione edita 18. Kal. Iulias *in Codice l. 1. de Concub.*

330 Hoc anno *Byzantium* Conſtantinopolim, nouamq; Romam nominatam, & 10. Maij à Conſtantino dedicatam Deo ad honorem Deiparæ Virginis MARIÆ docuimus Tomo 1. lib. 3. c. 11. totius penè orbis ſpolijs ornatam, & Eccleſijs locupletatam, deque alijs inſignibus ſtructuris conſtat ex *Euſeb. in vita Conſtant.* l. 7. à c. 47. ad 53. *Zoſimo* l. 2. *Nicephoro* l. 8. c. 26. *Idatio*, & *Hieronym. Chron. Suida*, verbo Conſtantinopolis, *Socrate* l. 1. c. 12 & 22. *Sozomeno* l. 2. c. 4. *Zonara* 3. part. Annal. De tribus autem crucibus à Conſtantino erectis videndi *Nicephorus* l. 8. c. 32. & *Cedrenus in Theodoſio*, & de S. Michaelis Templo in ſuburbio, miraculiſque eius *Sozomenus* lib. 2. c. 2. & de Scholis ſcientiarum, *Aurel. Vict. in Conſtant.* & de Bibliotheca librorum 120. millium, *Zonaras* 3. *parte Annal.* Gallicani autem Conſulis victoria de Scythis ad hunc vel 327. Annum referenda videtur, de huius munificentia in pauperes, & Eccleſias plura, *Baronius* hic. De miraculo vnius ex clauis Chriſti hoc anno vide *Bollandum* ad 13. Ianuarij.

331 Iſchyras à Meletianis, & Euſebianis ſollicitatus calumniatur Athanaſium de interfecto Arſenio, ſicut antea Macarium de fracto calice, ſed pœnitentia ductus publicè famam vtriq; reſtituit, Meletianis nequicquam apud Conſtantinum vexantibus Athanaſium: *Athanaſ. Apolog.* 2. *Socrat.* l. 1. c. 20. De Donatiſtarum, & Circumcellionum ſuperbia, & amentia, *Optatus* l. 3. & 32. *Auguſt. tract.* 13. *in Ioan. & in Pſal.* 132. Conſtantini edicto templa Gentilium ſubuerſa; *Hieronym. in Chron. & Theophanes.*

332 Dalmatius iuſſu Conſtantini ſcribit ad Athanaſium, vt præparet ſe ad defenſionem de homicidio, Arſenij Epiſcopi; Athanaſius per ſuos cōquirit Arſenium, qui Tyri repertus coràm Paulo Epiſcopo eius loci, fatetur fabulam de ſui nece ab Euſebio Nicomedienſi confictam, *Athanaſ.* 2. *Apolog.* Conſtantinus Cæſar à patre miſſus Gothorum Sarmatas vexantium prope centum millia fame, ac frigore extinguit, vincitque 20. Aprilis, ac à victis obſides accipit, inter quos Ariarici Regis filium: *Hieronymus, & Idatius in Chron. & Anonymus apud Petauium.* S. Martinus annorum 17. ad militiam cogitur iuxta reſcriptum l. 7. *Cod. Theodoſ. Tit.* 22. ex *Sulpitio Seuero in eius vita* c. 1.

333 Athanaſius per Macarium Diaconum ſuum purgat ſe pleniſſimè apud Conſtantinum de obiectis criminibus, qui honorificis literis ad Athanaſium, Dalmatium, & alios teſtatam voluit ipſius innocentiam: Arſenius ſupplici Epiſtola veniam, ac pacem ab Athanaſio petit: *Athanaſ. Apolog.* 2. Conſtans Conſtantini filius creatur Cæſar 25. Decemb. *Idatius in Chron.*

334 Conſtantinus nimis faciles aures præbens Euſebianis contra Athanaſium, Concilium ab ipſis poſtulatum indicit Cæſareæ, quod poſteà tranſlatum eſt Tyrum: *Theodoret.* l. 1. c. 28. *Sozomen.* l. 2. c. 24. *Euſeb. l.* 4. *vita Conſt.* c. 42. Recuſauit enim Athanaſius ſubire iudicium Euſebij Epiſcopi Cæſareæ, aliorumq; Arianarum, vt ait *Sozomenus*. Sarmatarum ſerui contra dominos rebelles pulſi, acceptantur à Conſtantino quorum 300. millia, & amplius diuiſit per Thraciam, Scythiam, Macedoniam, Italiam; *Hieron. & Idatius in Chron. Ammianus* l. 17. & 19. *Anonymus apud Petau.* Solis Eclypſis magna Romæ ſub meridiem die 17. Iulij *Firmicus* l. 1. c. 2.

335 In conciliabulo Tyri Athanaſius obiecta crimina ſtrenuè diluit, ſed aduerſariorum peruerſitate coactus eſt confugere Conſtantinopolim ad Imperatorem, abſenſq; ab aduerſarijs condemnatus eſt, *Socrates, Sozomen. Epiphan. Baronius.* Tyri, & Hieroſolymis Eccleſiæ iuſſu Conſtantini dedicatæ, *Euſeb. l. 4. vita Conſtant.* c. 41. ad 46. Conſtantinus tricennalia edidit 8. Kal. Auguſt. & Dalmatius filius Dalmatij fratris Conſtantini creatus Cæſar 14. Kal. Octob. *Idatius, & Aur. Vict.* S. Syluester Papa moritur 31. Decembris.

336 Marcus Romanus creatus Papa die 16. Ianuarij, moriturq; 7. Octob. & die 26. Octob. ei ſubrogatur Iulius Romanus. Conſtantinus inſtante Athanaſio, Epiſcopo conuocat Conſtantinopolim, ſed Athanaſium nouis criminibus calumnioſè accuſatum relegat Treuerim in Galliam verno tempore, vbi à S. Maximo perhumaniter excipitur, interim Arianis. Arius Conſtantinopolim accitus ficta profeſſione fidei, & iurata Imperatorem eludit, ſed paulo poſt Alexandri Epiſcopi Conſtantinopolitani precibus miro Dei iudicio fœdiſſima morte medius crepans, & viſceribus per aluum cum ſplene, & iecore eiectis in latrinis prope forum Conſtantini extinguitur: *Ruffin.* l. 1. c. 12. *Socrates* l. 1. c. 25. *Sozomenus* l. 2. c. 28. *Athanaſius ad Serapionem, & Apolog.* 2. *Theodoret.* l. 1. c. 33. Ita Verbi Diuini proditor Iudæ ſimilem exitum nactus abijt in locum ſuum: Conſtantinus Baſilicam

Apo-

Anni Chri.

Apostolorum, vbi sepeliretur Constantinopoli extruit, & Constantino vxorem dat, accipitque Indorum legatos cum muneribus, & reliquias SS. Andreæ, Luciæ, ac Timothei transfert Constantinopolim: *Euseb. l. 4. vita Const. c. 56. Socrates* l. 1. c. vlt. *Hieronym. contra Vigilant.*

337 Constantinus Magnus Imp. 22. Maij ipso die Pentecostes sub meridiem in Villa Achyrona prope Nicomediam ægritudine correptus migrauit è vita, iuxta dicta Tomo 1. l. 4. c. 11. nu. 7. delatusq; est Constantinopolim, & in Basilica Saluatoris, ac Apostolorum sepultus: *Eusebius in vita eius* l. 4. à c. 55. ad 66. successere ex testam. patris tres Constantinus, Constantius, & Constans ex Fausta Maximiani filia geniti, qui 9. die Septembris, vt ait Idatius, renunciati Augusti, Imperium inter se partiti sunt ita, vt Constantinus obtineret Gallias, & quidquid est trans Alpes; Constantius Thraciam, Asiam reliquumq; Orientem, cum Aegypto, Constans Italiam, Siciliam, Africam, Illyricum, Macedoniam, Græciam, cum Insulis interiectis. Ablauius præfectus prætorij occisus est, Gallus, ac Iulianus ægrè seruati: *Zosimus* l. 2. *Socrates* l. 2. c. 1. *Sozomen.* l. 5. c. 2. Eusebij Nicomediensis opera, qui olim insinuarat se in amicitiam Constantij, aula patet Arianis, & Eunuchis, inualescitque Ariana hæresis: *Socrates* l. 2. c. 2. *Athanas. Epist. ad Solitarios*: Iulius Papa congregata Romæ Synodo Episcopor. 116. Nicænam Synodum confirmat, et Arianam hæresim damnat: *ex tomo 1. Concilior.*

338 Constantinus Iunior, qui viuo patre Treuiris Athanasium exceperat, literis ad Alexandrinam Ecclesiam datis d. 17. Iunij iubet Athanasium in suam sedem restitui postquam Treuiris moratus erat mensib. 24. *Athanas. 2. Apolog. Theodoretus* l. 2. c. 1. & 2. *Socrates* l. 2. c. 2. *Sozom.* l. 3. c. 2. Constantius expeditione in Persas suscepta Antiochiæ vicere insanabili laborans, curatur à S. Spiridione Trimithuntis Episcopo ex Cypro euocato, qui coactus multum auri accipere illud erogauit in aulicos, & Constantius interim melior factus immunitatem clericis dedit: *Mesaphrast. apud Surium d. 12. Decembris*, Sapores Romanos fines inuadens Nisibin obsidione bimestri obsidet, sed à S. Iacobo Vrbis Episcopo culium agmine mirabiliter in eius Elephantos totumq; exercitum immisso, fugatur; & alias quoq; quandiu S. Iacobus aut eius Cadauer ibi mansit, vrbs illa inexpugnabilis Persis fuit: *Theodoretus* l. 2. c. 30 *Hieronym. in Chronico*. Constantius constitutiones edit aduersus ambientes magistratum, famosos libellos, & delatores occultos, quæ habentur *in Cod. Theodos.*

339 Eusebiani Arianiq; legatos contra Athanasiũ confictis criminib. mittunt ad Iulium Papam, & ad Constantinum, & Constantem Imp. sed per legatos Athanasij, & Synodi Alexandrinæ dilutis criminationibus, Ariani generale Concilium postulant: *Athanasius epist. ad Solitarios, & Apolog.* 2. S. Antonio Magno reuelatur diuinitus immensa Ecclesiæ clades ab Arianis biennio post inferenda: *Athanas. in vita S. Anton. & Chrysostom.* hom. 8. in Matth. Constantinus, & Constans vetant Matrimonia cum fratris sororisue filia. *L. 1. cod. de incestis nuptijs*, & aduersùs adulteros rescribunt 4. kal. Septemb.

340 Iulius Papa Synodo indicta citat Romam Eusebianos, quo statim conuolauit Athanasius, ducens secum admirabiles illos viros Ammonium, & Isidorum Monachos, vbi frustra expectauit aduersarios per sesquiannum, publicans interim vitam S. Antonij, & Symbolum suæ fidei, quod hodieque Ecclesia recitat, sub eius nomine: *Athan. Epist. ad solitar. & Apolog. 2. Socrat.* l. 4 c. 18. Alexandro Episcopo Constantinopolit. annor. 98. & sedis 23. anno mortuo, succedit Paulus orthodoxus, sed à Constantio relegatur in Pontum, eiq; substituitur Eusebius Nicomediensis Arianus. *Socrat.* l. 2. à c. 4. *Sozomen* lib. 3. c. 4. *Athan. ad Solitar.* Eustathius Antiochenus Episc. per calumniam meretriculæ ab Eusebianis summissæ deturbatur Sede, & Traianopolim in exilium mittitur, vbi, & mortuus est; *Theodoretus* l. 1. c. 21. 22. *Hieronym. Apolog. 2. in Ruffinum.* Ariani deinceps sedem illam occuparunt. Eusebius Pamphili Cæsariensis Episc. Arianæ hæresis signifer moritur, succedente illi Acacio Ariano: *Socrates* l. 3. c. 3. *Epiphan. hær.* 73. *Sozomen.* l. 3. c. 2. Constantinus Iunior Constanti fratri bellum inferens, dum latrocinij specie incautus, ac temulentus in aliena irruit, vt ignotus obtruncatur, proijciturq; in flumen Alsam prope Aquileiam: *Aurel. Victor. Sozomen.* l. 3. c. 2. *Zosimus* lib. 2. Irato autem Deo ob persecutionem Arianorum Terræmotus horribilis plurimas Orientis vrbes strauit, & Antiochiam anno integro concussit *Hieronym. in Chron. Orosius* l. 7. c. 29. *Socrates* l. 2. c. 7. *Sozomen* l. 3. c. 5. *Cedrenus in Compendio S. Ephrem.* oratione de Terræmotu edita à Vossio tom. 1. Constantius aduersus Persas, & Saporem Mesopotamiam deuastantem, nouem prælijs parum prosperè decertauit hoc, & seq. anno: *Orosius* l. 7. c. 29.

341 Constans pugnat cum Francis *Hieron.* in Chron. Templum à Constantino inceptum Antiochiæ dictumq; Dominicum Aureum, à Constantio absolutum dedicatur hoc anno, congregatis illuc ad Synodum Episcopis 90. vel 97. ex quibus Eusebiani 36. ibi Athanasius damnatur, & in eius locum Eusebio Emiseno recusante substitui, substituitur Gregorius Cappadox. Iulius Papa frustra expectatis Arianis, seu Eusebianis, quos Romam ad Synodum citarat, in Synodo 50. Episcopor. Athanasium absoluit, & remittit ad suam sedem Alexandriam, & Marcellum Ancyranum ab ijsdem accusatum absoluit: *Athanasius lib. de Synodis, Hilarius de Synod. Socrates* l. 2. c. 5. *Sozomen* l. 3. c. 5. Ariani quatuor fidei formulas diuersas inter se, & à Nicæna, inconstanti calliditate concinnant, de quibus *Socrates* l. 2. c. 7.

342 Franci à Constante victi, aut pacati *Idatius, & Hieron. Chron.* Gregorius Cappadox missus à Constantio cum militibus ad occupandam Ecclesiam Alexandrinam, præsidio Philagrij apostatæ, & Ægypto præsidantis intrusus horrenda persecutione in Orthodoxos grassatur, ingenti ciuium cæde, virginum flagris, incendijs locorum sacrorum, & S. Antonij literas monitorias contemnit; S. Athanasius Romam clam fugit, vbi mansit per triennium: Eusebiani frustra conantur irritare Constantem Imperatorẽ contra Athanasium. Mortuo Eusebio Constantinopolitano Episcopo, Paulus à Catholicis reuocatus, sed ab Hermogene duce iussu Constantij pulsus est, & ciuitas annona frumentaria mulctata est; sed Hermogenes à populo discerptus est, Arianis Macedonium in Episcopatu subrogantibus; Paulus pulsus iterum Romam se recepit, vbi Concilia super his celebrata. *Socrates* l. 2. à c. 8. ad 3. *Sozomen* l. 3. à c. 5. 6. 7. *Theodoretus* l. 2. c. 4. *Athanas. ad Ortodoxos, & ad solitarios, & 2. Apolog. Idat. in Chron.* Photinus Ancyranus patria, & Sirmiensis Episcopus hæresim suam promit de Christo solum homine. *Socrat.* l. 2. c. 14. & 15. *Epiph.* hær. 71. Hoc fermè anno natum S. Hieronymum docui Tomo 1. lib. 9. c. 10. art. 2.

Anni Chriſ.

343 S. Paulus primus Eremita moritur annor. 113. & ſepelitur à S. Antonio *Hieron. in eius vita*: Perſecutione in Chriſtianos à Sapore excitata paſſi ſunt Martyrium Simeon Epiſcopus Seleuciæ, et Cteſiphontis, et Vſtazanes Eunuchorum princeps, alijq; multi. Neocæſarea terræmotu ſubverſa, excepta Eccleſia, et Epiſcopo, ac cœteris in ea repertis, in qua S. Gregorius Thaumaturgus ſepultus fuerat: *Hieronym. in Chron. Sozomenus* l. 2. c. 8. eſto aliqui hunc terræmotum referant ad ſequentem annum durante tamen anno 7. Conſtantij.

344 Euſebiani aliud Conciliabulum Antiochiæ inſtituunt, edita fidei noua, et prolixiore formula ſub titulo Luciani Martyris, de qua *Athanaſ. de Synodis, & Sozomenus* l. 3. c. 5. ſed ea reiecta, quod licet Arianiſmum diſſimularent, tamen nunquam faterentur Filium Dei Conſubſtantialem Patri, et tandem deprehenſi ſunt manifeſtè Ariani: *Athanaſ. in Oratione de Concilij Nicæni decretis. Liberius in Epiſtola*, poſt opera Luciferi Calaritani tomo 9. Bibl. Sanctæ. In Perſide Acepſimas Epiſcopus alijq; multi Epiſcopi, et alij Martyrio affecti, de quibus hic *Baronius, ex Metaphraſte*.

345 Conſtantius infeliciter cum Perſis pugnat, quod plerumq; illi accidit, nempe quia Arianos Epiſcopos, et inter hos Euſebium Emiſenum ſecum ducebat; *Baron. ex Eutropio, & Oroſio*. Gallus annor. 20. et Iulianus 16. iuxta *Sozomenum*, vel 13. vt vult Eunapius, tonſo crine clerici fiunt, et in extructione templorum Galli opere procedente, Iuliani opus excutiente tellure concidebat, Deo fraudolenti, et pietatem ſimulantis animi dona reſpuente: *Greg. Naz. Oratione 1. in Iulianum*. Sozom. l. 5. c. 2.

346 Athanaſius poſt triennalem Romæ commorationem; accerſitus à Conſtante Imperat. Mediolanum venit, et ab eo perhumaniter accipitur, Protaſio Eccleſiam Mediolanenſem gubernante: *Athanaſ. Apol.* 1. et *Epiſt. ad Conſtantium*. Iulio Papa auctore, et iuſſu Conſtantij atque Coſtantis Impp. indicitur Concilium Sardicam Thraciæ vrbem, in Concilio autem Coloniæ Agrippinæ, Euphrates eius vrbis præſul diuinitatem Chriſti negans damnatur. *Theodoret.* l. 2. c. 9. et 10. *Sozomen.* l. 3. c. 9. Solis Eclipſis digitor. 8. Conſtantinopoli hora 5. et dimidia poſt mediam noctem die 6. Iunij notata à *Petauio*.

347 Synodus Sardicenſis Epiſcoporum 370. quorum pleriq; Catholici, in qua abſolutus eſt Athanaſius, damnatiq; Ariani: qui proinde dilapſi Philippis aliud Conciliabulum cogunt, quod Sardicenſis titulo cohoneſtant, ſed in eo vetant vſum vocis *Conſubſtantialis*. *Sozomen.* l. 3. c. 10. *Socrates* l. 2. c. 20. *Theodoretus* l. 2. c. 8.

348 Conſtantij maximum fit, ſed infelix prælium cum Perſis ad Singaram: *Hieron. & Idatius in Chron.* Stephanus Epiſc. detectis eius calumnijs in legatos Synodi Sardicenſis, pulſus eſt, eiq; ſuffectus Leontius Eunuchus perditiſſimus. Conſtans minacibus literis compellit Conſtantium ad reſtituendos in ſuas Sedes Athanaſium Alexandr. & Paulum Conſtantinopol. Epiſcopos: *Theodoret.* l. 2. c. 9. *Socrates* l. 2. c. 18. *Sozomen.* l. 3. c. 19. Donatiſtæ reſiſtunt Paulo, & Macario à Conſtante miſſis in Africam ad concordiã procurandam, & circumcelliones in eoſdem armant, ſed horum pleriq; à Militibus occiſi, ac pro Martyribus iactati à Donatiſtis, *Optatus* l. 3. Concilium Carthaginienſe primum ſub Grato Epiſcopo Carthagin. de quo in *tom. 1. Concilior.* & in quo anabaptiſmus damnatus. Maximo Ieroſolymorum Epiſcopo defuncto; ſubſtituitur Cyrillus, Acacij Cæſarienſis ſectator: *Hieronym. Chron.* Solis Ecclipſis apud Theophanem Octobr. 9. circa horam diei 2. S. Seuerus Epiſc. Rauennæ 1. Febr. Pontificalibus veſtibus, poſt Miſſam intrauit ſepulcrum, in quo vxorem, ac filiam iam condiderat, ingreſſus ſtatim obdormiuit in Domino. *Girardus in Diario*.

349 Conſtantius literis Conſtantis compulſus, Gregorio iam ab Alexandrinis occiſo, Antiochiæ benignè accipit Athanaſium, & reſtituit Eccleſiæ Alexandrinæ. *Theodor.* l. 2. c. 12. *Socrates* l. 2. cap. 18.

350 Athanaſius in itinere versùs Alexandriam impetrat ibi Synodum, deinde Alexandriæ excipitur honorificentiſſimè, ad quem Vrſacius, & Valens pœnitentiam profeſſi ſcribunt, & Romam profecti, Iulio Papæ pœnitentiæ libellos offerunt. *Socrates* l. 2. c. 36. *Sozomen.* l. 6. c. 26. *Athan. ad Solitar.* Conſtans Imp. prope Helenam ad Pyrenæum die 18. Ianuarij Iuſſu Magnentij Galli tyranni à Gaiſone occiditur, quo audito, Vettanio Magiſter militũ kal. Maij apud Murſiam in Pannonia Imperium vſurpat; ſed poſt 8. menſes die 25. Decembris in ordinem redactus eſt à Conſtantio. Nepotianus Conſtantini ex Sorore Eutropia nepos, à Magnentij ducibus obtruncatus: *Eutrop.* 10. *Idatius in Chron. Zoſimus* l. 2.

351 Conſtantius die 15. Martij Gallum patruelem ſuum Cæſarem creat, Conſtantiumq; nominatum, & Conſtantiæ ſorori ſuæ coniugatum, Orienti præficit, deinde apud Murſam in Pannonia die 28. Septembr. in prælio victus, vincit deinde Magnẽtiũ: *Idatius, Aurel. Victor. Eutrop.* 10. *Zoſimus* 2. *Seuerus* 2. Conſtantij iuſſu Paulus à Sede Conſtantinopol. pulſus in exiliũ, Cucuſi poſtea ſtrangulatus eſt, ſubſtitutus ei Macedonius, qui acrem in Catholicos perſecutionem mouit: *Theodoretus* l. 2. c. 5. *Socrates* l. 2. c. 21. *Sozomen.* l. 4. c. 2. Chriſtiani militiam detrectantes, Pagani dicti à Conſtantio, quia in Pagos eiecti, & S. Martinus baptizatus eſt tunc annor. 35. ex *Greg. Turon.* l. 1. c. 35.

352 Conſtantius Gallus in Iudæos, qui Patricium Regem dixerant, nulli parcens ætati ſæuit, cæſis multis millibus, incenſiſq; Diocæſarea, Dioſpoli, & Teberinde: *Aurel. Victor. & Hieronym. in Chron.* Signum Crucis in Luna apparet, vel 30. Ianuarij, vt *Idatius* ait, vel nonis Maij, vt *Cyrillus epiſt. ad Conſtantium*; de quo oſtento *Sozomenus* l. 4. c. 4. Iulius Papa 12. April. moritur, eiq; die 8. Maij ſubſtituitur Liberius Romanus.

353 Arelatenſis Synodus Arianorum à Conſtantio coacta, vbi damnatus Athanaſius, & in exilium miſſus Paulinus Treuirenſis: *Seuerus Sulpicius* l. 2. Magnentius victus à Conſtantio, & deſperans rebus ſuis, apud Lugdunum 11. Auguſti ſe interficit, & eius frater Decentius apud Senonas laqueo ſe ſuſpendit. Conſtantius Arelate hyemat, & ludos Circenſes celebrat 10. Octobris, mittitq; in Orientem Domitianum Largitionum præfectum, vt reuocet in Italiam Gallum Conſtantium, qui vxore inſtigante multos nobiles Antiochiæ necarat, ſed imperioſius loquens à Galli militibus occiditur, *Victor. Eutropius* 10. *Zoſimus* 2. *Hieron. & Idat. in Chron. Ammianus* 14. Conſtantius exilio addicit eos, qui damnationi Athanaſij non ſubſcribunt, ideoq; Liberius Papa coacto Romæ Concilio Legatos ad Conſtantium Arelate, & Litteras ad Orthodoxos Epiſcopos mitit. Cyrillus Epiſcopus Hieroſolym. ſcribit ad Conſtantium de Crucis ſigno, quod apparuerat in Syria: *Baronius*.

354 Liberius per litteras ad Conſtantium in Gallijs degentem, & per Euſebium Epiſc. Vercellenſem obtinet, vt Mediolani Concilium celebretur,

Anni Christ.

tur, quod in annum sequentem dilatum est, quia Constantinus egressus Arelate Valentiam petijt contra Gundomadum, & Vadomarium fratres Alemannorum Reges, cum quibus posita fœdus iniuit, & Mediolanum ad hyberna descendit. Interim Constantina Galli vxor in Bithynia febri occubuit, & Gallus ad Insulam Hanonam Illyrici callidè pertractus, iussu Constantij occisus est; Iulianus eius frater Athenas venit, vbi tunc SS. Basilius, & Gregor. Nazian. *Ammian.* 14. & 15. *Sociates* l. 2. c. 27. *Idatius in Chron.* Athanasius vexatus à Magistratibus Alexandriæ quinque Episcopos legat ad Constantium. *Sozom.* l. 4. c. 8. S. Augustinus nascitur Idib. Nouembr. ex dictis tomo 1. lib. 9. cap. 10 eodem die natus fertur Pelagius. *Illescas de Pontif. vitis* l. 2. c. 4. sed ad annum 355.

355 Concilium à Constantio indictum, & Mediolani celebratum Episcoporum Occidentalium plurium, quam 300. & paucorum Orientalium; omnia in eo per vim acta, & Concilium à Dominico ad palatium translatum; plerique nolentes subscribere damnationi Athanasij in exilium à Constantio eiecti, præcipuè Eusebius Vercellensis, Paulinus Treuerensis, Hilarius Pictauiensis, & Dionysius Mediolanensis, cui substitutus Auxentius Arianorum pessimus, Legati Papæ malè habiti, Liberius ipse frustra priùs per Eunuchum præfectum cubiculi donis, & minis tentatus, deinde abductus Roma Mediolanum, libera magnanimitate suasiones, & dona Constantij respuit, & exilium in Beroeam Thraciæ acceptauit, eiusq; loco Ariani substituere Felicem Liberij Diaconum Orthodoxum quidem, licet cum Arianis in alijs communicantem; Osius quoq; Cordubensis frustra tentatus, & Athanasium defendens, vexatus, tandemq; dimissus: videantur de his *Athanasius ipse Epist. ad Solitarios Ammianus l.* 15. *Theodoretus l.* 2. *à c* 15. *Ambrosius epist.* 82. *Lucifer pro Athanasio lib.* 2. *Hilarius contra Constantium*, *Socrates lib.* 2. *cap.* 29. *Sozomenus lib.* 4. *cap.* 8. & 15. *Seuerus lib.* 2. Germani Coloniam Agrippinam delent; Iulianus Eusebiæ suasu creatur à Constantio Cæsar, & Transalpinis præficitur, ducitq; Helenam Sororem Constantij: *Ammian.* 15. *Idatius*, & *Hieronym. in Chron. Zosimus l.* 3. Donatus Carthagine pellitur: *Hieron. Cron.* Iulianus, vt ad Imperium viam sibi pararet simulat fauere se Episcopis, & Christianis: *Baronius.* ex Nazianz. Hilario, & Eunapio.

356 Syrianus dux 28. Ianuarij Alexandriam ingressus Ecclesiam stragibus vexat, Athanasio dilapso, & Georgio ibi intruso. Eusebium Vercellensem Scythopoli exulantem Epiphanius inuisit, sed eum Patrophilus Arianus Episcop. vexat: *Ruffin.* l. 2. c. 27. *Socrat.* l. 3. c. 4. *Epiph.* hær. 30. Dionysius Mediolan. & Paulinus Treuirens. ærumnis enecti in exilio moriuntur: *Hieron. Chron*, *Ambros. Epist. ad Vercell.* Constantius 29. April. Romam prope triumphans ingressus, promittit matronis reuocaturum se Liberium, & die 29. Maij Vrbe digressus in Illyricum pergit, totoq; reliquo anno Osium macerat, vt Athanasij damnationem extorqueat, Eusebia Helenam Iuliani vxorem veneno partuum peremptore fœtuum, inficit *Ammiam. l.* 26. *Theodoret. l.* 2. c. 17. *Socrat. l.* 2. Iulianus Coloniam recuperat, cum Francis territis pacem init, & apud Senonas hyemat *Ammianus* 16. S. Martinus missionem à Iuliano impetrat, *Sulpicius in vita.* Reliquiæ S. Timothei Constantinopolim allatæ kal. iunij. *Idatius.*

357 Iulianus Germanos à Lugduno disijcit, & ad Argentoratum cruento prœlio vincit Alamannorum Regem Chonodomanum, victumq; mittit Romam ad Constantium; idem Parisijs hyemat. Constantio Sirmij degente Vrsacius, & Valens Ecthesim, seu formam fidei condunt, in qua concordiæ gratia reticetur nomen *Homousios*, esto Filius per omnia similis Patri asseratur, eiq; compulsi subscribunt Liberius Papa, et Osius fraude decepti, *Hilarius lib. de Synodis*, *Socrates l.* 2. *c.* 15. *Epiphan. hæres.* 73. *Zosimus l.* 3. *Ammian.* 16. Constantius 28. April. Romam venit, vbi Obeliscus in Circo maximo erectus. Reliquiæ SS. Andreæ, et Lucæ introductæ 3. Maij, *Idatius*, & *Ammianus* 16. Constantius 25. Augusti Mediolanum migrat, ibiq; condit leges contra Magos, & Gladiatores, & pro immunitate Clericorum, *Idatius*, & *Codex Theodos.* Felix pro Papa habitus, vel Corepiscopo Liberij, Constantium excommunicat, et ob id Martyrio afficitur, *Baronius* ad hunc annum.

358 Iulianus Francos Salios perculsos deditione recipit; Constantius Quados, & Sarmatas verno tempore populatur: *Ammian.* 17. Terræmotus horrendus Macedoniam, Asiam, Pontum concutit, et die 24. Augusti Nicomediam diluculo subuertit, aliasq; ciuitates 150. vexat. *Idatius.* Basilius Episcop cum Episcopis congregatis ad dedicationem Basilicæ, Ancyranam Synodum celebrat, in qua damnatur formula Valentis, Osij etc. & statuitur Patri Filium substantia esse similem, & cum alijs ad Imperatorem profectus Sirmiũ, obtinet vt duo Concilia fiant, vnum Seleuciæ in Isauria pro Orientalibus, alterũ Arimini pro Occidentalibus: *Epiphanius Hæref.* 73. alijsq; apud *Baronium*, & *Petauium*. S. Antonius annorum 105. moritur in Fremo 17. Iannarij: *Hieron. in Chron.* De terræmotu autem, quo Nicomedia corruit, & Concilium ibi indictum à Constantio, præimpeditum est, vide *Ammianum Marcellinum l.* 17. *Socratem l.* 2. *c.* 31. & *Sozomenum l.* 4. *c.* 15.

359 Iulianus ad pacem Alemannos compellit; Constantius Sarmatas vincit, Lauretius Comes Isauros comprimit, Persæ bello Romanis illato expugnant Amidam, *Ammianus* 18. et 19. Gratianus Valentiniani fil. nascitur 16. April. Ariminensis Synodus Episcoporum plusquam 400. (inter quos 80 tantum Ariani) Valentis, & Vrsacij nolentium Arianam hæresim damnare formulam Sirmij conceptam reijcit, eosq; pro hæreticis habet; Constantius ab Vrsacio, & Valente præoccupatus per Taurum præfectum diu Episcopos Arimini ita vexat, vt plerique subscripserint subdolæ fidei formæ, in qua Valens posuerat Filium Dei non esse creaturam, sicut creaturas cæteras, cui Valens accepta ab Imperatore potestate circumiens per ciuitates subscribere cogebat omnes, & renuentes vrbibus eijciebat, adeoq; ipsum Liberium Papam Vrbe expulit, *Epiphanius hæresi* 73. *Athanas. de Synodis*, *Socrates* l. 2. à c. 29. *Sozomenus* l. 4. à c 16. *Seuerus* l. 2. *Theodoret.* l. 2. à c. 19. ad 21. Gaudentius Episc. Ariminensis reuersus Ariminum, & damnans gesta Arianorum à Marciani Præsidis militibus martyrio affectus, vt & Ruffinus ab Epicteto; Zosimus intrusus ab Arianis, & excommunicatus à Maximo Episcopo Neapolitano, quoties Sacerdotalia verba in Sacrificio promebat, toties lingua protenta in modum bouis anhelantis impediebatur, donec cessit Episcopatu: *Marcellinus* de Schismate Vrsacij, & Damasi. Seleuciæ congregatis die 27. Septemb. Episcopis eoq; accersito S. Hilario Pictauiensi, qui iam quadriennio exulabat in Phrygia diu altercatum, damnatique Ariani à Semiarianis quoque, & Acacij formula planè Nicænæ contraria reiecta. Acaciani Constantium in Semia-

Anni Christ.

rianos commouent, non pauci pacis bono permiserunt subticeri consubstantialitatem Filij, et subscripserunt formæ asserenti Filium Patri per omnia similemt *Athanas.de Synodijs, Theodoret.* l.2. c. 27. *Seuerus* l.2. *Socrates* l. 2. c. 31. 32. et 33. *Hilarius Contra Constantium*, *Sozomenus* l.4. cap. vlt.

360 Constantio inuidente gloriæ Iuliani, milites Parisijs Iulianum acclamant Augustum, qui Viennæ quinquennalia dedit, et corpus Helenæ vxoris mortuæ Romam misit: Constantius Legatis Iuliani superbè receptis infeliciter pugnat contra Saporem, qui iam Singaram, aliasq; Mesopotamiæ Vrbes occuparat: *Zosimus* l.3. *Ammianus* l.20. et 21. Solis Eclipsis in Oriente digitorum 11. sub ortum Solis die 28. Augusti, apud *Idatium*. S. Hilarius porrecto apud Constantinopolim libro ipsi Constantio, eiusq; doctrinam pertimescente Valente, remittitur in Galliam, et eum S. Martinus ex Insula Gallinaria assecutus deduxit. *Fortunatus in vita Hilarij*. Macedonius Constantinopoli pulsus, hæresim suam contra Spiritum Sanctum publicat: Antiochiæ tres factiones, Eustathianorum, Meletianorum, et Arianorum, de quibus *Sozomen.* l.4. c.24. 25. *Theodoret.* l.2.

361 Constantius Eusebia mortua, Faustinam ducit, belloq; Persico perfunctus, contra Iulianũ contendens moritur prope Tarsum 3. Nouembr. ad Mopsuestiam priùs baptizatus ab Euzoio Ariano. Iulianus 11. Decemb. Constantinopolim ingressus, multos Constantij amicos nece, aut exilio mulctat, Idolorum fana reserat, Christianamq; religionem solemniter ciurat, Episcopos exules reuocat: *Ammian.* 21. & 22. *Zosimus* 3. *Socrates* 3. c.4. *Idat*, *& Hieronym. Chron.* de Massalianorũ hæresi *Epiphan.* hær. 80. Athanasius in latebris degens, tamen orationib.4. Arianos exagitat.

362 Iulianus acceptis vndequaque legationibus, contra Persas profectus hyemat Antiochiæ, vbi irrisus scribit in Antiochenos Misopogonem, Artemiumq; liberè ipsius apostasiam increpantem Martyrio afficit. Apolline Daphneo Antiochiæ responsa negante, ob vicinas Martyrum reliquias, Iulianus, iubet eas asportari, exprobrante populo fideli, & canente: *Confundantur qui adorant Sculptilia*: ita *Socrates* l. 3. c. 18. *Ammianus* l. 22. 23. Apollinis Daphnei templum conflagrat Octob. 22. & Nicomedia ineunte Decembri terræmotu prostrata. *Ammian.* 22. Iulianus iubet ad se afferri bibliothecam Georgij Episcopi Alexandrini, & Athanasium eo reuersum, Synodumq; celebrantem pellit, instantibus Arianis, quos ad necem inquirentes prudenter Athanasius elusit; *Ammianus* 22. *Socrates* l. 3. *Theodoretus* 3. *Sozomenus* 5. c. 25. Iulianus vetat Christianos docere artes liberales, Donatistis restituit Basilicas, & Titum Bostrenum Episcopum conatur sede deijcere: *Hieron. Chron. Optatus* l. 2. *Sozomenus* lib. 5. c. 15. Iulianus frustra accersit S. Basilium per Epistolam; quæ est Iuliani 12. & S. Gregorius Nazian. Cæsarium fratrem à Iuliano reuocat, *Nazianz. Epist.* 17. Iulianus Martyrij gloriam inuidens à se occisis, alio titulo, vt facinorosos necat, alios blanditijs, & honoribus ad Idololatriam pellicit. Magos, & Augures alit, meretrices & cinædos pro Stipatoribus habet, vt turpitudines suas, religionis prætextu inuoluat. *Nazianzenus* orat. 1. & 2. in *Iulianum*, *Chrysostom. Orat. aduersus Gentes*. *Ammian.* 22. Idem Sacrificans repertam in extis Crucem coronatam, interpretatus est contra Christianos *Nazianz.* or. 2. *Sozom.* l.5. c. 2. *Nicephor.* l.10. c.3. Labaro quoque Crucem eripuit, & Iouis simulacrum cum Marte, & Mercurio hinc inde substituit, *Nazianz. supra*, & *Sozomen.* l. 5. c. 16. Basilij, & Gregorij in eremum profectio, Hilarionis fuga, & Martyria plurium in persecutione Iuliani apud *Baronium*.

363 Iulianus ægrè facturus Christianis, templum Ierosolymitanum per Iudæos instaurare aggreditur, sed frustra, erumpente ex fundamentis flamma, & operas incendente, moxq; Romæ Palatini Apollinis templum exustum nocte diei 19. Martij *Sozomen.* l. 5. c. 18. 19. 21. *Hieronymus in Chron. Ammianus* l.23. *Chrysostomus Orat.* 2. *aduersus Iudæos*, *& homil.* 4. *in Matth.* *Nazianz. Orat.* 2. *in Iulianum*, qui addit apparuisse Crucem in Cælo, quod & *Ruffinus* l. 1. c. 38. & 39. testatur addens igne cælitus delapso, instrumenta fabrorum consumpta, & porticum corruentem oppressisse Iudæos omnes, qui ibi operi insistebant, ideoq; multos Iudæorum conuersos esse ad Christum, ait *Sozomenus* l. 5. cap. vlt. & tamen Iulianus ex materia ibi congesta ad ædificandum præcepit ædificari theatrum, in quo destinauit reuersus à Perside, Christianos tradere bestijs laniandos, vt narrat *Orosius* l. 7. c. 30. Interim delectis 65. millibus armatorum præparat se Antiochiæ ad bellum Persicum victoriam ei pollicentibus oraculis Græciæ, sed Sibyllinis carminibus contrarium canentibus. *Zosimus* l. 3. *Socrat.* l. 3. c. 18. *Eunapius* in eius vita, & Dijs vouet sanguinem Christianorum, & Venerem in eorum Ecclesijs collocaturum, si victor rediret, ita *Chrysost. aduersus Gentes*, *Nazianz. Orat.* 2. *in Iulianum*; *Teodoretus* l. 3. c. 18. scribit præterea ad Arsacem Regem Armeniæ Christianum, vt in hac expeditione sibi subsidio veniat, alioquin Deum, quem colebat nihil illi profuturum, adiectis contumeliosis in eum verbis, et in Christum blasphemijs: ex *Sozomeno* l. 6. c. 1 Interim Libanius Sophista Antiochiæ ludimagistrum insignem, et Catholicum interrogat, quid rerum gerat fabri filius? ille respondit: *Huius vniuersitatis opifex Deus, quem tu per risum fabri filium nominas, Iuliano loculum fabricatur* ita *Theodoret.* l. 5. c.18. Iulianus verò quinta die Martij Antiochia egressus per Hierapolim, Litarbos, et Beroeam, venit Charras, et interim septem libros scripsit contra Christum. *Sozom.* l. 3. *Ammian.* l. 23. *Socrat.* l.3. c.19. *Cyrillus in præfat. contra Iulianum*; ibidem in spelunca occlusa, mulierculæ ventre secto, ex iecinore victoriam de Persis rimatus est. *Ammian* l.23. Dæmon à Ioliano in Occidentem missus à Publij Monachi oratione per 10. dies retardatus, redit infecta legatione, *ex Vitis SS. Patrum*, *Cedreno*, *& Glica* par. 4. Transmisso deinde Euphrate, et post captam Bersaboram, aliaq; oppida, Assyriam populatus, Tigrimq; transgressus, castra Ctesiphontem admouet, et tandem in prælio contra Persas hasta vulneratus interijt, quod Christianis imputauit Libanius apud *Nicephorum* l. 10. c. 34. Id verò Angelis tribuit *Nazianzenus Orat.* 2. *in Iulianum*. Sed fuisse S. Mercurium Martyrẽ à Deipara missum orante S. Basilio suadet *Baronius* ex *Damasceno* oratione 1. de *Imaginibus*, *Nicephoro* l.10. c. 35. Ipsemet Iulianus propria manu suum sanguinem in aerem proijciens exclamauit: *Vicisti Galilæe*, vt ait *Theodoretus* l. 3. c.20. vel *Saturare Nazarene*, vt *Nicephorus* l.10. c.34. et paulo aliter *Sozomen.* lib.6. cap.2. Mortuus est die 26. Iunij, eo ipso die quo Ioannem, et Paulum suos aulicos Martyrio affecerat. Sequenti autem die Iouianus Singidone in Pannonia natus, ab exercitu acclamatus Imperator, negans se Gentilibus imperare velle, Christianos esse exclamantes acceptauit, relictaque

Sapo-

Anni Christ.

Sapori Nisibi, et magna parte Mesopotamiæ, pacem cum Persis in annos 30. pepigit *Ammian.* l. 25. *Hieron. in Chron.* et ab Athanasio veram fidei formam recepit, iussitq; claudi templa Idolorum, et Sacrificia eorum aboleri; *Socrates* l. 3. c. 25. Macedoniani à Iouiano reiecti sunt, et Acaciani Nicænā fidem amplexi, sed *Homoeusio* pro *Homousio* substituto: *Socrates* ibidem & *Hieron. in Chron.*

364 Iouianus Dadastanæ, quæ Bithyniam à Galatia diuidit, die 17. Februarij ex vapore prunarum in cubiculo calce recens illito suffocatus interit. Exercitus ad Nicæam progressus, comitijs habitis eligit in Imperatorem Valentinianum Gratiani filium in Pannonia natum, & Christiana pietate insignem, licet autem electus sit 6. Kal. Martij Bissexti tamen metu noluit prodire in publicum, nisi 5. Kal. Martij: *Ammianus* lib. 25. & 26. *Eutrop.* l. 10. *Sozomen.* l. 1. c. 6. *Socrat.* l. 3. c. 22. et l. 4. cap. 1. Postea 29. Martij, creauit Augustum Valentem fratrem Constantinopoli, cui Orientem permisit, et ipse in Occidentem recessit; *Ammian.* 25. *Zosimus* 4. *Socrates* l. 4. c. 1. Valens Antiochiæ Meletio eiecto, cogit Catholicos communicare cum Euzoio, et Macedonianis concilium indulget: *Socrates* l. 4. Procopius Iuliani cognatus occupato Valente contra Gothos, et Valentiniano absente sub initium autumni tyrannicè Imperium occupat Constantinopoli, Eugenij Eunuchi suasu, et opibus: *Zosimus* l. 4.

365 Macedoniani, & Semiariani in Concilio Lampsaceno, Ariminensis formula fidei damnata, Antiochenam comprobant, Spiritus Sancti diuinitate reiecta: *Socrates* l. 4. c. 4. *Basil. Epist.* 74. Terræmotus totum Orbem quatit, Mare redundans Siciliæ, aliarumq; regionum vrbes oppressit: *Hieron. in Chron.* Idem naues propulit supra tecta Alexandriæ, vbi quotannis 21. Iulij celebrabatur festum dictum: Natalitia Terræmotus: vide *Baronium* hoc anno nu. 38. & *Ammianum* lib. 26.

366 Ianuarij 18. nascitur Valentinianus Iunior Senioris filius, & Iustinæ Arianæ. Procopius à Valente extinctus 27. Maij, & post hunc Marcellus Tyrannus. Valentinianus Alemannos vincit; *Zosimus* l. 4. *Idatius in Chron.* *Ammianus* l. 27. Valens ab Eudosio Episcopo Constantinopol. Ariano baptizatus iuramento adstringitur ad Arianismum, & Danubium transgressus contra Gothos, nemine occurrente regreditur, & in odium Lampsaceni Concilij, Nicomediæ Concilium cogit, & ibi Semiarianos Arianismo subscribere, & Nouatianorum Ecclesias occludi iubet, quæ tamen Marciani Presbyteri Nouatiani precibus reclusæ sunt. *Theodoret.* l. 4. c. 11. *Hieron. Chron.* *Socrates* l. 4. à cap. 6. SS. Gregorius, et Basilius à solitudine reuocati, contra Arianos scribunt: *Greg. epist.* 14. & *in laud. Basil.*

367 Valentinianus grauiter ægrotat. Valens æstate cõtra Gothos consumpta Marcianopolim redit, et die 4. Iulij grando ingens petrarum in modum Constantinopoli cadit, et die 24. Augusti Gratianus à patre Valentiniano declaratus est Augustus apud Ambianos: *Zosim.* 24. *Ammian.* 27. *Idatius in Chron.* Septembris 9. moritur Liberius Papa, et die 15. Septembr. eligitur Damasus Lusitanus, sed Vrsicio Diacono ambitioso contra illum à Schismaticis electo in Basilica Sicinini tot cædes patratæ, vt reperta sint occisorum cadauera 137. *Ammian.* 27. *Hieron. Chron.* *Ruffinus* l. 2. c. 20. *Socrates* l. 4. c. 24. *Sozomen.* l. 6. c. 23. *Niceph.* l. 11. c. 30. de sæuitia Valentiniani, *Ammianus* l. 27. de fœmina Vercellensi adulterij accusata, sed innocente, et septies ictà, *Hieron. epist.* 49. Fames ingens præcipuè in Cappadocia, cui S. Basilius subuenit: *Nazianzen. in laud. Basilij.*

368 Prætestatus Romæ præfectus iussu Valentiniani Vrsicino pulso restituit Damaso Basilicam, et Schismaticos Vrbe pellit. Valens iterum in Gothos mouet; Valentinianus Alemannos, qui Moguntiam clade affecerant, vincit; Persarum Rex Armenia subacta, bellum Romanis præparat: *Ammianus* l. 27. Nicæa 11. Octob. ingenti terræmotu penè subuersa plerisq; obrutis, itemq; Germa Vrbs Hellesponti; *Socrates* l. 4. c. 10. *Hieron. & Idat. in Chron.* Donato Pseudo Episcopo Carthaginensi defuncto, subeligitur Parmenianus Donatista, cuius scripta contra Catholicos, egregiè confutarunt Optatus Mileuitanus, & S. Augustinus: *Hieron. in Catalogo* *Optat.* l. 1. Cæsarius, Gregorij Nazianz. frater natu minimus, & Valentis Quæstor, moritur in patria sua pijssimè: de quo *Gregor. Orat. in Laud. Cæsarij.*

369 Aurelius Victor Romanæ Historiæ Scriptor Consulatum cum Valentiniano puero gerit: Valentinianus mandat Olybrio Vrbis præfecto, vt Schismaticos adhuc in suburbijs, & cryptis Vrsicinum venerantes, plebemq; illi fauentem comprimat: *ex Cod. Vaticano.* Valens Athanarico Rege Gothorum fugato, pacemq; petenti tribuit, & Agonem restituit: *Ammian.* l. 27. *Hieron. & Idat. Chron.* S. Hilarius Mediolanum se confert ad Valentinianum, acturus contra Auxentium eius Vrbis Episc. Arianismum simulata fidei professione occultātem, & similem Patri Filium fatentem, sed non eiusdem diuinitatis, & substantiæ exprimere volentem; Sed Auxentij dolis deceptus populus eum Catholicum acclamat, & Valentinianus Hilarium, vt calumniatorem Mediolano abscedere iubet, Auxentio interim insultante Catholicis Episcopis, ac præcipuè Eusebio Vercellensi, Philastrio Brixiano, & Euagrio: *Hilarius in Epist. contra Auxentium,* *Hieronym. in Catalogo.* Moritur deinde S. Hilarius anno 6. Imperatorum die 14. Ianuarij Anni Christi 369. licet alij dicant 370. Damasus satagente Athanasio congregato Romæ Concilio Episcopor. 90. Auxentium, & Ariminensem fidei formam damnat: *Baronius.* Anicius Probus Præfectus Prætorij Ambrosium Romanum filium Ambrosij Galliarum olim Præfecti, præficit Insubriæ, Liguriæ, & Æmiliæ cum insignibus Consularibus dicens illi. *Vade age non vt Iudex, sed vt Episcopus.* *Ammianus* l. 27. & 28. *Paulinus in vita S. Ambrosij.* S. Basilius mortuo Eusebio Cæsariensi in Cappadocia substituitur in Episcopatu, ordinaturq; die 14. Iunij: *Baronius ex Epist. Gregorij* etc. Arsaces Rex Armeniæ captus est à Sapore, contra quem Valens exercitum misit: *Ammian.* l. 27.

370. Valentinianus vincit Saxones, & Alemannos; Multi de successore Valentis quærentes, eius iussu necati: *Zosim.* 4. *Ammian.* 29. Eudoxio Constantinop. Episc. mortuo, Ariani Demophilum substituunt Euagrio, quem Eustathius Antiochenus substituerat, per Valentem pulso; hinc persecutio grassatur, & 80. Ecclesiastici in nauem impositi, medioq; in Mari concremati iussu Valentis; Exinde fames ingens in Oriente, præsertim in Phrygia; Orthodoxi Episcopi multi sedibus expulsi Paulino, & Epiphanio tamen parcitum, Athanasius vexatus, sed populo tumultuante permissus manere in sede; Eusebius Samosatenus relegatus in Thraciam militari habitu visitat Ecclesias Valens Cæsareæ frustra tentat Basilium, amisso insuper filio Galate. Ab Arianis in Synodo Galatiæ damnatus Gregor. Nyssenus in exilium abit. *Socrates* l. 4. c.a. 13. & 14. *Theodoretus* l. 4. c. 13. *Sozomen.* l. 6.

Anni Christ.

l. 6. c. 12. *Idacius in Chron.* Sed de rebus gestis Basilij cum Valente plura, & mira *Ephrem*, & *Gregor. Orat. in Laudes Basilij*, *Theodoretus* l. 4. c. 17. qui c. 25. & 24. & in Philotheo multa de Aphraate Monacho Valentem arguente.

371 Seuerus Dux Valentiniani Alemános fugat: Theodosius Magister Milit. in Mauritania feliciter pugnat; Valentinianus aram Victoriæ in Capitolio gentilitio ritu statuit: *Ammian.* l. 29. *Ambrof. Epist.* 89. Athanasius fouet Basilium calumnijs exagitatum: Ariani in Oriente grassantur, ex *Epistolis Basilij*; S. Gregorius Sasimorum Episcopus ordinatur, *carmine ipsius de vita sua*; Moriuntur Eusebius Vercellensis, & Lucifer Calaritanus: *Hieronym. in Chron. correctio.*

372 Consulum huius anni alter Modestus Arianorum, alter Arintheus Catholicorum fautor, de quo vide *Basilij Epist.* 5. in addit. Tarentius quoq; licet Valentius dux fouet Basilium, & Catholicos: *Theodoret.* l. 4. c. 28. Aduersarij reddunt Basilium suspectum, Damaso, & Occidentalibus, ad quos Basilius legatos cum litteris mittit: *Basil. Epist.* 74. 77. 82. de Hypostasis significatione, & dissidijs inter Orientales, & Occidentales videndus *Nazianzenus Orat. in laud. Athanasij*, & *Augustinus* 5. *de Trinit.* c. 8. 9. & *Hieronymus Epist.* 57. Theodosius Iunior Mœsiæ dux Sarmatas reprimit; Valentinianus Quados infelici bello petit Burgundionum 80. fere millia, vsque ad Rhenum excurrunt: *Ammianus* l. 28. Melania Marcelli Consulis filia cum Ruffino loca Sancta, & Ægyptum lustrat, & ab Athanasio donatur nitida pelle insigni ob Macarij miracula: *Ruffin.* l. 2. c. 4. & 7. *Hieronym. Epist.* 14. *ad Ruffin.* docet, se tunc in Syriæ solitudine fuisse. Moritur S. Hilarion annor. 80. *Hieron. in vita eius.* Gregorius Nazianzenus patre orbatus, fugit Seleuciam. S. Athanasius 2. Maij moritur, cum sedisset annos 46. non autem anno præcedenti, vt malè *Socrates* l. 4. vide *Baronium*; succedit ei Petrus, quiá Præside fugatus Romam petit. Alexandrini Lucium intrusum auersantur: *Theodoret.* l. 4. c. 18. 19. & 20. *Sozomenus* l. 6. c. 19. apud Theodoretum autem lectu digna est Epistola Petri Alexandrini de Clade illius Ecclesiæ. Mauuia Saracenorum Regina Christianam fidem amplexa, Romanis pacem concedit, ea conditione, vt Moyses Anachoreta gentis suæ Episcopus creetur, qui à Lucio Ariano Episc. Alexandriæ ordinari noluit, sed à Catholico Episcopo: *Socrat.* l. 4. cap. 49. *Theodor.* 4. c. 21.

373 Para Rex Armeniæ in conuiuio occisus iussu Valentis; Teodosius Senior Firmum tyrannum Africæ domitum, ac rebellantem, ad laqueum adigit. Gildo Firmi frater, reparata tyrannide Donatistis fauens, Catholicos persequitur. *Ammianus* 28. 29. 30. *Claudian. de bello Gildon.* Damasus in Synodo Romana damnat multas hæreses, & præcipuè Apollinarem, Vitalemq; eius discipulum: *Gregor. Nazianz. Epist.* 2. *ad Cledonium*, *Sozomen.* l. 6. c. 25. Collyridiani hæretici Deiparam Virginem, vt Deum colunt, *Epiphan. hæres.* 78. Theodosius Senior præ inuidia iussu à Valente ingrato iugulari, voluit prius baptizari, *Oros.* l. 7. c. 33. S. Augustinus anno 19. ætatis impingit in Manichæismum, in quo hæret annos 9. ex dictis à nobis Tomo 1. lib. 9. cap. 10.

374 Valentinianus cum Macriano Rege Alemannorum amicitiam init: *Amm.* 30. & mortuo Auxentio Episc. Mediolanensi inculcat Episcopis Regionis, vt eligant successorem dignum; Ambrosius eius Regionis præfectus ingressus Ecclesiam ad sedandū tumultum, infante Ambrosium Episcopum clamante, eligitur, & post tergiuersationem, duplicemq; fugam Dei voluntati cedens, octauo post baptismum die, idest 7. Decembris ordinatur: *Paulinus in eius vita.* Antea verò in Gallia 12 Julij celebratum fuit Concilium Valentinum, de quo *in Tomo.* 2. *Concil.* & *Ambrosij Epist.* 55. Epiphanius rogatu Ecclesiæ Suedorum in Pamphilia, instructionem fidei scribit, quam velut ancoram sanæ doctrinæ Ancoratum inscripsit *Epiph. in Ancor.* & *hæres* 69.

375 Ambrosio Simplicianus vir Sanctus, & Eruditus datus, vt institutor. *Augustin.* 8. *Conf* cap 2. S. Martinus creatus Episcopus Turonorum à Valentiniano negata impetrat, prece, & corporis afflictione, sed miraculosè. *Seuerus* lib. 1. *Dialog.* c. 6. Valens Christianos exagitans, iubensq; monachos militare placatur, à Themistio illo, de quo *Nazianzenus Epist.* 139. & 140. S. Epiphanius Panarium scribit: Photinus hæresiarca interit: *Hieronym. Chron.* Valentinianus Quadis Sarmatiæ, in quos bellum apparabat veniam petentibus vehementius irascens tanquā ingratis, apoplexia cum sanguinis vomitu, & inflammatione viscerum moritur Brigetione 17. Nouembris, succedente Gratiano; est o frater eius quadrimus Valentinianus iunior, Iustinæ filius, Satagente Cereale auunculo, Acinci in Pannonia acclamatus fit Augustus die 22. Nouembris, quod Gratianus ratum habuit: *Ammian.* l. 30. *Socrates* l. 4. c. 26. *Hieron.* & *Idatius in Chron.* qui addit Valentiniani corpus translatum Constantinopolim 27. Decembris. S. Basilius Epistola 55. Ambrosio gratulatur Episcopatum.

376 Gothi cum Fritigerne, & Athanarico ducibus ab Hunnis expulsi, & à Romanis suscepti, locatique in Thracia, vbi Lupicini Romani ducis auaritia exasperati, Romanorum copias attriuerūt: *Ammian.* 31. Gratianus Treuiris 22. Aprilis Hæreticorum conuentus vetat, eorumq; loca fisco addicit *L.* 4. *Cod. Theodos. de Hæret.* Euzoio Ariano Antiochiæ Episcopo mortuo, substitutus Dorotheus: *Socrates* l. 4. c. 28.

377 Valens clade à Gothis in Thracia resipiscens, Orthodoxos ab exilio reuocat: *Ammian.* 31. *Oros.* l. 7. c. 33. *Socrates* l. 4. c. 28. & 30. *Hieron. Chron.* Gothorum prælia cum Ricimere Gratiani duce, & Valentis ducibus in Thracia mutuæque clades; de quibus *Ammianus* 31. Macedoniani penè extincti ex *Basilij Epist.* 72. Donatistæ in Africa, & Manichæi compressi rescripto Gratiani, de quo *in Cod. Theodos.* S. Ambrosius de Natali S. Agnetis incipit scribere de Virginitate. Symmachus honoribus eximijs elatus superstitioni Gentilium patrocinatur, sed inconcessa tetans, Damasum, & Ambrosium resistentes expertus est. *Paulin. in vita Ambrosij.*

378 S. Basilius Magnus Kalendis Ianuarij moritur sanctissimè; funus tanto concursu celebratum, vt multi conculcati, & protriti catmēti sint. *Nyssenus* Orat. de laud. Basil. *Nazianz.* epist. 37. Calendis verò Februarij S. Ephræm Diaconus Edessæ post panegyrim Basilij, in qua illum deprecatus erat, vt ex hac vita se reuocaret; obijt, Valente adhuc imperante; *Hieronymus in Catalogo script.* Gratianus domat Lentienses Alemannos *Ammianus* 31. Idemq; parans se aduersus Gothos, auxilium q; Valenti laturus, petit ab Ambrosio libellum fidei, cui paret Ambrosius, & victoriam prædicit. *Ambrof. de fide ad Gratianum*: sed Valens inuidens gloriæ Gratiani ob victos Alemannos, & ne ipsius ope videretur vicisse Gothos, præcipiti consilio cum Gothis cōflixit duodecimo milliario ab Hadrianopoli die 9. Augusti, vbi sagitta sauciatus, ac deper-

Anni Christ.

deportatus in agrestem casam, à barbaris incensus nusquam comparuit. *Idatius*, & *Hieron. in Chron. Ammian.* 31. *Ruffin.* l. 2. c. 13. *Socrat.* l. 4. c. vlt. *Sozomen.* l. 6. c. vlt. *Theodoret.* l. 4. c. 31. *Nicephorus* l. 11. c. 50. qui addit Isacium Monachum Constantinopoli diuinitus eadem hora exclamasse: *Nunc Valens igne torretur, & nares profluentem, ex eo fœtorem sentiunt*: Sic impleti sunt vulgi clamores Antiochiæ editi; *Viuus ardeat Valens*: Ammian. l. 31. Sarraceni Christiani à Regina Mauuia missi, Constantinopolim à Gothis liberant. *Socrates* l. 5. c. 1. *Sozom.* l. 7. c. 1. *Ammian.* 31 Dominica tamen vxore Valentis stipendia soluente, & Constantinopolitanis commilitantibus: ex *Sozom.* Gothi precibus S. Acholij Episc. Thessalonicensis, ardenti pestilentia à Macedonia fugati, vt narrat *Ambros. Epist.* 59. vsq; ad Alpes Iulias excurrentes omnia vastarunt. *Ammian.* 31. *Hieron. Ep.* 3. Concilium Antiochiæ congregatum mense Septembri, in eoque recta fidei forma stabilita, vnde Gregorius Nazianz. Constantinopolim missus, vbi triennio mansit, reliqua vide apud *Nyssenum ad Olympiadem*, & apud *Suium tomo* 4. *Socratem* l. 4. c. 5. *Sozomenum* l. 5. c. 3. *Nazianz.* aduersus Arianos. S. Hieronymus ordinatur Presbyter à Paulino Epis. Antioch. *Hieron. Ep.* 60. & 61. & Constantinopolim ad Nazianzenum se confert *Ep. ad Pammach.* licet hoc ad annum quoque sequentem spectet.

379 Theodosius à Gratiano Sirmij 19. Ianuarij Imperator Orientis factus, Gothos è Thracia pellit: *Zosimus* 4. *Idatius*, & *Prosper. in Chron.* Longobardi ex Scandia egressi, ducib. Aione, & Iborea Vandalos vincunt: *Prosper. in Chron.* Theodosij victoriæ aliæ de Gothis Hunnis, & Alania nunciatæ 17. Nouembr. *Idatius*. Gratianus ipse Alemannos Gallijs infestos vicit precibus S. Ambrosij: *Sozom.* l. 7. c 4. *Zosim.* l. 4. *Ambros. Epist.* 26. Nazianzenus Constantinopoli primum despectus, deinde veneratione cultus, eius diffidia cum Maximo Cynico satagente fieri Episcopum Constantinop. lege in *Baronio*, & *Nazianzeno de vita sua*.

380 Pax cum Gothis procurante Gratiano firmata: *Prosper in Chron.* Ambros. Iustinæ Arianæ acerrimè resistit, & multa pro Catholica fide sublimiter scribit. *Paulinus in vita*, & *Prosper*. Theophilus clericus Alexandrinus computum Paschalem annor. 100. ab hoc anno exorsus est: *Leo Magn.* Episc. 64. Petro Alexandrino Episc. mortuo subrogatur frater eius Timotheus *Niceph. Chron.* Theodosius Thessalonicæ ægrotans baptizatur ab Acholio Episcopo, damnatq; hæreses Sanctione ibi data 27. Februarij de qua *L.* 2. *Cod. de Fide Catol.* ibidemque Maximum Constantinopol. Sedi inhiantem reijcit; postea veniens Constantinopolim 14. Nouembris, adimit Ecclesias Arianis, possessas per annos 40. ibiq; Nazianzenus in Ecclesiam introductus *Nazianz. in vita sua Socrates* lib. 5. c. 7. *Idatius*, & *Marcellinus comes*.

381 Athanaricus à suis pulsus venit Constantinopolim 11. Ianuarij ad Theodosium, ibiq; 25. Ianuarij mortuus, regio honore sepelitur. *Zosimus* 4. *Idatius*, & *Prosper. in Chron.* secunda Synodus Oecumenica Cōstātinopolitana Episcopor. 150 inita mense Maio, & absoluta est Iulio, in qua decreta diuinitas Spiritus Sancti contra Macedonium, editumq; fidei symbolum, & limites cuiusq; Diœceseos præscripti; Gregorius Nazianzenus à Concilio confirmatus in Sede Constantinop. contendentibus Alexandrinis id sui iuris esse, sponte cessit Episcopatui, eiq; successit Nectarius *Greg. Naz. Carm. de vita sua*: *Theodoret.* l. 5. c. 6. *Socrates* lib. 5. cap. 8. Vrsicinus Schismaticus adhuc contumax relegatus in Gallias ab Imperat. Grat. & Valent. eas infestas: Theodosius leges contra Arianos fert, & pro reliquijs Martyrum, qui ab Arianis necati erant, *Baron.* & *Sozom.* l. 7. c. 10. *Socrat* l. 5. c. 9. Nonis autem Septembris Aquileiensis Synodus celebrata Episcoporum insignium 32. Satagente Gratiano, & in ea anathematizati Palladius, & Secundianus Episcopi Ariani. *Acta huius Concilij*. Cæsaraugustæ in Hispania Concilium damnat Instantium, & Saluianum Episcopos, & Helpidium ac Priscillianum laicos, Priscillianistæ à Damaso, Ambrosio, et Gratiano reiecti: *Sulpit. Seu.* l. 2. *Baron.*

382 Gotthi vniuersi se Romanis tradunt 3. Octobris: *Idatius*. Damasus Romæ Concilium congregat, cui interfuere S. Ambrosius, Acholius Thessalon, Paulinus Antioch, Epiphanius Cypri Episcopi; et S. Hieronymus qui ibi substitit triennio, et Damaso ab epistolis fuit; cæteri Orientales se excusantes, conuenerunt Constantinopolim ad Synodum (cui Nazianzenus licet à Theodosio inuitatus, contentionis vitandæ studio, et infirmitate corporis laborans interesse recusauit) et inde ad Damasum scripserunt. *Theodoret.* l. 5. c. 9. *Nazianzen.* epist. 56. et 76. *Hieronym.* epist. 82. *Ambrosij* epist. 78. Heluidij, et Iouiani hæreses exortæ, et à S. Hieronymo confutatæ *Hieron. Epist.* 22. et 50. Hoc anno scriptum à se contra Gentiles, et orationes 5. contra Iudæos testatur *Chrysostomus* in ijsdem libris cum esset Diaconus et annor. 28. vt docet *Baronius*.

383 Ianuarij 16. Arcadius à Theodosio creatus Augustus; *Idatius*. S. Augustinus annor. 29. Romam venit ad docendum Rhetoricam ex lib. 5. *Confess.* Arsenius Damaso Constantinopolim missus, vt Arcadio præesset; *Arsenij vita*. Maximus Theodosij se consanguineum, et de Constantini stirpe fingens, post vsurpatam in Britannia tyrannidem, et sedem Imperij cum Victore filio Treuiris constitutam, Gratianum ab Hunnis Alanisq; quos aduocarat, proditum per Andragathium ducem occidit die 25. Augusti; Valentinianus frater Gratiani pro pace mittit S. Ambrosium ad Maximum, et is mittit legatos ad Theodosium: *Zosimus* l. 4. *Aur. Victor. Socrates* l. 5. c. 10. et 11. *Sozomen* l. 7. c 13. *Ambros. Epist.* 23. S. Vrsulæ, et sociar. Martyrium *Baronius*. Constantinopoli altera synodus iussu Theodosij *Socrat.* lib. 5. cap. 10. eiusdemque leges 2. contra Apostatas, et 8. 9. 10. contra Hæreticos. *Cod. de Apost. & Hæret.* latæ hoc anno.

384 S. Augustinus à Symmacho Mediolanum missus ad docendam Rhetoricam annorum 30. Ambrosium sæpe audit, quo venit, et S. Monica sollicita de filij conuersione l. 5. *Confess.* c. 13. et l. 6. c. 1. Themistius orationem 6. in laudem Theodosij dicit. *Petauius* hic. Legati Persarum Constantinopoli pacem petunt à Theodosio, cui nascitur Honorius 9. Septembr. *Idatius*, & *Marcellinus in Chron.* Symmacho Vrbis præfecto satagenti per libellum à Valentiniano pro restituendo cultu Deorum resistit Ambrosius *Epist.* 30. S. Damasus Papa Decembris 11. moritur.

385 Kalendis Ianuarij S. Augustinus in laudem Imperatoris, & Bautus Consulis panegyrim dicit Mediolani, deinde conuersus est ad veram fidem, licet biennio post baptizatus *lib.* 8. *confess.* Ianuarij 12. Siricius Romanus creatur Papa. Priscillianus in concilio Burdegalensi damnatus, prouocansq; ad Maximum, huius sententia gladio cum erroris consortibus addictus est, eiusq; discipula Vrbica Burdegalæ lapidata. *Prosper*

in

Anni Chrif.

in *Chron. Sever. Sulp.* l. 2. Timotheo Episcopo Alexandriæ mortuo, substituitur Theophilus: *Socrat.* l. 5. cap. 12. S. Hieronymus nauigans in Syriam, media hyeme Ierosolymam intrat: *Hieron. Apolog. in Ruf. Epist.* 99. Theodosij leges contra Idololatras *l.* 9. *Cod. de Paganis*, & contra Psaltrias ac fidicinas l. 10. *cod. de Scenicis*.

386 Ianuario mense Siricius Papa Romæ cogit Concilium 80. Episcoporum pro reformatione Ecclesiasticæ disciplinæ in Africa. Theodosius cum Arcadio de Greuthingis Constantinopoli 12. Octob. triumphat, ducitq; Gallam Placidiam, Valentiniani senioris filiam, & iunioris sororem: *Idatius, & Marcellinus* Chron. *Zosim.* l. 4. Valentinianus Iustina Matre instigante, edit rescriptum pro Arianis, & Ariminensi professione l. 11. cod. de fide Cathol. & Ambrosium persequitur, qui prouocatus ab Auxentio postulat, vt disputatio fiat in Ecclesia coram populo. *Ambros. contra Aux. Paulinus* in eius vita. Beneuolus Brixianus à S. Philastrio Catholica disciplina imbutus, cum esset scrinijs præfectus, decretum Valentiniani pro Arianis dictare recusauit, & frustra sollicitatus promissione honorum, cingulum quoque abiecit: ita *Gaudentius in præfat sermonum*, quos ipsi dicauit. S. Martini acta Treuiris, & honores à Maximo habiti legantur in *Seuero* in vita ipsius: S. Hieronymus Alexandriam venit ad audiendum Didymum Ægyptiq; monasteria peragrat; idem faciente S. Paula vidua: *Hieron. Apol.* in *Ruf. & epist* 27. S. Io. Chrysostom. ordinatur presbyter à Flauio Episc. Antioch. Palladius in eius vita. Moritur S. Cyrillus Hierosol. succedente Ioanne: *Hieron.* ep 61. moritur & Demophilus Arianorum pseudo episc. Constantinop. *Socrates* l. 5. c. 12.

387 Arcadius cum patre quinquennalia celebrant. *Idat. Marcellin.* Iustina frustra conatur mittere Ambrosium in exilium, renitente populo: Ambrosius Auxentio, & Arianis resistit SS. Geruasij, & Protasij corpora diuinitus inuenit; missus legatus ad Maximum cum eo communicare recusat: *Ambros* in *Auxent.* & *Epist.* 27. 33. 85. *Paulin.* in vita; Maximus in Italiam irrumpit, Sacrificia Gentilibus restituit, Valentinianus confugit ad Theodosium, qui ad Italiam contra Maximum accedit: *Zosimus* l. 4. *Socrat.* l. 5. c. 4.

388 Cynegius Orientis Præfectus laudatissimus, & Idolorum persecutor moritur Constantinopoli, & sepelitur ad Apostolos Martij 19. Theodosius Antiochenis iratus quod noui tributi causa Flaccillæ statuas per Vrbem traxissent, placatur legatione Flauiani Episcopi, sedante interim populum Chrysostomo homil. 20. &c. S. Augustinus annor. 34. baptizatur à S. Ambrosio Paschali tempore cum Alipio amico, & Adeodato filio. *Possidius* in eius vita. Theodosius ante pugnam cum Maximo commendat se precibus Io. Anachoretæ, ac Senuphij: *Aug.* 5. de Ciuit. c. 26. *Ruffin.* l. 2. c. 32. Maximo deinde victo ad Aquileiam d. 28. Iulij & occiso; nec non Victore eius filio in Gallijs ab Arbogaste necato, Imperium omne restituit Valentiniano. Andragathius Gratiani occisor se in mare præcipitat; *Zosimus* 4. *Idat. & Marcell.* Chron.

389 Theodosius Mediolani 14. Ianuarij dignitates à Maximo collatas abrogat *l.* 8. *Cod. de Infirm.* & 13. Maij rescriptum dat contra Eunomianos l. 17. *Cod. de hæret.* & cum Honorio Romam ingressus 13. Iunij Congiarium dat populo, veniamque Symmacho laudatori Maximi, qui ad Ecclesiam confugerat, Idola confringi iubet, & templum Serapidis apud Alexandriam disijci, deinde Roma egreditur Kal. Septembris, ac Mediolani conuentus Hæreticorum 26. Nouẽb. sustulit l. 19. Cod. de *Hæret. Idat. & Marcellin.* Chron. *Socrates* l. 5. c. 14. 16. *Prosper* l. 3. de Promissionibus c. 38 *August.* 5. de Ciuit. c. 26. De Siricij actis contra Flauianum *Ambrosius* epist. 78. *Socrates* l. 5. c. 15. *Theodoretus* l. 5. c. 23. moriuntur S. Gregor. Nazian. ex S. *Hieronym.* in Catalogo Longobardi primum regem creant Agelmundum *Prosper. in Chron.* Moritur ad Ostia Tyberis S. Monica 4. Maij annor. 56. & S. Augustinus reuersus in Africam instituit vitam eremiticam, vide dicta *Tomo* 1. *lib.* 9. *c.* 10.

390 S. Ioannis Baptistæ caput ex vico Coslai, vel Chalcedone delatum est Constantinopolim, excitatoq; à fundamentis templo à Theodosio 7. ab vrbe miliario, ibi anno sequenti reconditum est 12. kal. Martij *Prosper.* & *Marcellin.* in *Chron. & Chronicus Alexandrinus*; Theodosius ob cædem Thessalonicentium militum, qui Boterichum Illyrici præfectum necarant, sacris ab Ambrosio exclusus, pœnitentiam agit, & legem fert, vt latæ sententiæ executio ad dies 30. differatur: *Paulin.* in Vita S. Ambros. *Ruffin.* l. 2. c. 18. *Sozomen.* l. 7. c. 24. *Theodoretus* l. 5. c. 17. Siricius Papa Iouinianum damnat; ex *Epist.* 2. *Siricij* Synodus Carthagin. secunda; *Petauius hic*.

391 Theodosius cum Honorio redeunt Constantinopolim; Arbogastes magisterio militum vsurpato, & ob id inuisus Valentiniano, author est Eugenio, vt imperium inuadat: *Zosimus* lib. 4. S. Augustinus inuitus ordinatur presbyter à S. Valerio Episcopo Hipponensi, & concionibus addictus: *Possidon.* in *vita Aug.*

392 Valentinianus iunior cathecumenus, sed desiderato baptismo apud Viennam Galliæ vulneratus ab Arbogaste, & præfocatus repertus est in palatio die 15. Maij sabbato pridie Pentecostes, eiusq; corpus postridie Mediolanum delatum est. *Zosimus* l. 4. *Epiphan* lib. de pond. & mens. *Ambros. Orat. de funere eius, & Epist.* 34. Eugenium Gentilibus fauentem Ambrosius Florentiæ increpat, epist. 15. de dissidio Epiphanij cum Io. Ierosolymit. Origenista. *Hieronym. Epist.* 60. qui hoc anno librum de script. Eccles. confecit. S. Augustinus disputatione ad summas angustias redegit Fortunatum Manichæũ Presb. *Possid. in vita eius*. Theodosius l. 2. *Cod. de Monachis* rescindit legem contra eos latam anno 390.

393 Concilium Hipponense pro disciplina Ecclesiæ Africanæ, cuius canones extant in 3. Concilio Carthagin. S. Hieronymi contentiones cum Io. Hierosolymit. *Hieronym. Epist.* 61. Forum Theodosianum dedicatum Constantinopoli; *Chron. Alex.* ibidem Sol penè totus deficit sub Meridiem die Nouembris 20. quo die Honorius renunciatus est Augustus *Prosper, & Marcellinus in Chron.* Theodosius contra Tyrannum ieiunijs orationibus, & corporis afflictatione se præparat. *Ruffin.* l. 2. c. 32.

394 Eugenius cum Arbogaste, ac Flauiano præfecto recedentes Mediolano cum exercitu vt Alpinum claustra munirent, minantur se post victoriam stabulum facturos in basilica Mediolanensi, clericosque sub armis probaturos, & Alpes Iulias statuis Herculis, ac Iouis fulminei muniunt: Theodosius Constantinopuli discedens, & in basilica S. Io. Baptistæ patrocinium Baptistæ inuocans, in Italiam contendit præuio Crucis signo in Labaro, & in armis militum rutilante, & de victoriæ securus ex prædictione Ioannis Anachoretæ, hostes loco cedere, & iuga mentium conscendere cogit, occupatque Alpium fauces, & licet primo prælio die 5.

Septem-

Anni Chrif.

Septembris visus sit superior Eugenius, postridie tamen Theodosius SS. Apostolorum Ioannis, & Philippi visione confortatus noctu, & in aurora Deum precatus, ac Signo Crucis se muniens irruit in hostes, vento iacula illorum in ipsos retorquente, victor euasit. Eugenius captus, & interfectus est die 6. Septembr. Arbogastes sibi manus consciuit *Paulin. in vita* S. *Ambrosij*. Sozomen l. 7. c. 24. *Theodoret.* l. 5. cap. 24. *Ruffin.* l. 2. c. 33. *Zosim.* l. 4. *Socrates* lib. 5. c. 24. *Orosius* l. 7. c. 35. *Ambros. Orat. in fun. Theodos. Augustinus* l. 5. *de Ciuit.* c. 26. *Claudianus in Panegyrico Honorij* 3. *Consulatu*. De Clementia Theodosij in victos milites testantur Paulinus, & Augustin. supra. Eodem die victoriæ dæmon in basilicâ S. Ioannis Baptistæ exprobrans ipsi capitis obtruncationem exclamauit, *Tune me vincis, & exercitui meo insidiaris?* Sozomenus supra; in Aegypti autem Thebaide Io. Monachus, qui bis victoriam Theodosio prædixerat diuinitus didicit nuncium de victoria hac, & de morte anno sequenti Theodosij, & post paucos dies ipsemet Ioannes per triduum orans genuflexus migrauit ad Dominum: *Euagrius* in Vitis Patrum p. 1. c. 1. Terræmotu à Septembri in Nouembrem Europæ aliqnot regiones concusse: *Marcellinus* in Chron. S. Paulinus cum vxore seculo renunciant: *Augustin. epist.* 31. & 34. Concilium Donatistarum Episc. 310. Bagaiense in Numidia, vbi damnatus Maximianus: *Augustin. epist.* 255. & 256. Constantinopoli Synodus 3. Kal. Octob. pro Episcopatu Bostrensi, quem Agabius, & Gebadmus sibi vendicabant *Theodor. Balsam.* SS. Hieronymi, & Augustini dissentiones *Baronius* ex vtriusq; epistolis,

395 Theodosius exceptis Arcadio, & Honorio, qui Constantinopoli aduenerant Mediolanum, ijsq; commendatis S. Ambrosio, conuocatoq; Senatu, & hortatus gentiles ad abijciendum Deorum cultum, & Stilichone item commendato S. Ambrosio, obijt Mediolani inter 16. & 17. Ianuarij, eiusque corpus conditum aromatibus, translatum est Constantinopolim die 8. Nouembris. *Orosius* l. 7. c. 36. *Zosimus* l. 4. *Aurel. Victor. Theod. Ruffin.* l. 2. *Socrates* l. 5. c. 25. *Marcellin.* & *Prosper. in Chron. & Chronicon Alexandr.* Calumnias Zosimi in Theodosium, quas Baronius refutat, piget referre. Arcadius 5. Kal. Maij ducit Eudoxiam *Zosim.* l. 5. Stilicho Ruffinum in Oriente dominantem opprimit, & occidi iubet 27. Nouembr. eiusq; bona Eutropio, addicit. *Marcellinus, & Iornandes de Regni success.* c. 94. S. Augustinus annor. 41. viuo ad huc Valerio ordinatur Episcopus Hippone: *Possid. in vita* c. 8. Arcadius edictis vexat Hæreticos: *Petauius in Chron.*

396 Fritigil Marcomannorum Regina, fama Ambrosij audita Christo credit, ab eoq; petit fidei regugulam, suoq; viro persuadet, vt se Romanis tradat. *Paulin. in vita Ambros.* Arcadius rescriptis vexat Hæreticos *l.* 30. *&* 31. *Cod. de Hæret.* De Eutropij auaritia, & crudelitate plura *Zosimus lib.* 5. S. Io. Baptistæ reliquiæ Alexandriam translatæ. *Theophanes.* Supra Constantinopolim flamma sulphurea pendere visa, & terra tremere, vnde omnes baptismum petere. *Augustin. de Vrbis Excidio* c. 6. *Marcellin.* & *Prosper. in Chron.* Bestæ, Scythæ, Getæ per S. Nicætam episc. ad Christum conuersi. *Paulinus de Nicæa*.

397 Eutropius Stilichonem curat declarari ab Imperatore, & Senatu hostem, & Gildonem paganum Africæ præfectum sibi conciliat. *Zosimus* l. 5. *Marcellinus in Chron.* S. Ambrosius moritur sub diluculum Sabbati Sancti 4. Aprilis annor. 74. cùm sedisset annos 22. menses ferè 4. eumque mortuum reperit Fritigil Regina, quæ ad illum visendum venerat: *Paulinus in eius vita*. Flacilla Arcadij filia nascitur d. 17. Iunij ex *Chron. Alex.* Concilio Carthaginiensi dicto tertio, subscribit Augustinus. Melania, & Ruffinus Romam redeunt: *Pallad. in Lausiacis* c. 33. Origenistarum hæresis Romæ fraudulenter serpit; *Baronius*. Nectarius Episcopus Constantinopolitan. moritur 27. Sept. & in eius locum eligitur S. Io. Chrysostomus: *Chron. Alexandrin.* Socrates l. 6. c. 2. *Sozomenus* l. 8. c. 2.

398 S. Io. Chrysostomus 26. Februarij thronum conscendit, *Marcellinus, & Socrat.* l. 6. c. 2. Siricius Papa moritur Febr. 22. & die 24. Martij ei succedit Anastasius Romanus; de Gildonis, & Mascezelis interitu *Iornandes, & Zosimus* l. 5. Honorius Legem 31. tulit contra violatores Sacrorum *Cod. de Episc.* & ducit Mariam filiam Stilichonis, & Serenæ filiæ fratris Theodosij. Arcadij edicta contra Eunomianos, et Montanistas 4. Martij extant: *l.* 32. *Cod. de Hæret.* Quartum dictum Concilium Carthagin. 8. Nouemb. *Petauius in Chron.* Gentilium iactantia de Christianæ Religionis interitu hoc anno futuro. *Augustin.* l. 18. *de Ciuit.* c. 53.

399 Pulcheria nascitur d. 19. Ianuarij. *Chron. Alex. & Marcellin.* Gainas Eutropio inuidens, Tribigildum sollicitat ad vastandam Asiam missuisq; contra ipsum ab Eutropio, simulat se illi resistere non posse imò eidem opitulatur: Eutropius à Gaina postulatus ad necem exuitur ab Arcadio insignibus, & fugit ad Ecclesiam Christianorum, vnde fide data ductus in Cyprum, et inde Gaina instante Calcedonem necatus est: *Zosimus* l. 5. Theophilus Alexandriæ Synodo coacta Origenistas damnat, mittitque literas Synodicas ad Anastasium Papam, et ad alias ecclesias: *Hieronym. epist.* 69. 70 78. Gaudentius, et Ionius Comites in Africa, iussu Honorij Deorum templa, et Simulacra subuertunt. *Augustin.* l. 18. *de Ciuit.* c. vlt.

400 Gainas cum Tribigildo in Asia grassatur, deinde Constantinopolim veniens ecclesiam suis Arianis petit, sed resistente S. Io. Chrysostomo deterritus est, et tandem ab Arcadio hostis declaratus est: eius barbari omnes in vrbe cæsi sunt: *Zosimus* l. 5. *Sozomen.* l. 8. c. 4. *Theodoret.* lib. 5. c. 32. Anastasius Papa Origenis errores damnat *Hieron. Epist.* 28. *& Apol. contra Ruffin.* Alaricus Balthicus creatus Rex à Gothis Italiam intrat, obtinetque ab Honorio Gallias, & Hispanias. Stilicho per Saulum ducem Gothos die Paschatis adortus, et fugatus est ab ipsis, qui proinde furentes in Italiam reuersi sunt; *Prosper in Chron.* et *Theophan. Miscella* l. 13. Barbari in Chersoneso à mari hausti: *Chronic. Alexandr.* Alaricus Romam capit, et euertit 9. kal. Sept. *Theophanes*.

401 Frauitta Gothus Arcadio Imperatori cum classe opitulatur contra Gainam, qui in Thracia tandem occisus est mense Februario ab Vlde Hunnorum duce, eiusq; caput hastæ præfixum, delatum est Constantinopolim *Zosim.* l. 5. *Marcellin. in Chron.* Sozom. l. 8. c. 4. at *Chron. Alexandr.* ait id factum 2. Ianuarij. Theodosius Arcadij filius nascitur 10. Aprilis. *Chron. Alex. & Socrates* lib. 4. c. 6. Duo Synodi Carthagine vna 27. Maij, altera 13. Septembris, de quibus *Petauius hic*: S. Martinum hoc anno mortuum 11. Nouemb. docuimus Tomo 1. lib. 9. cap. 5. S. Augustinus incipit scribere libros de Ciuitate Dei, ex dictis Tomo 5. lib. 9. c. 10.

402 Theodosius iunior d. 10. Ianuarij creatus Augustus ab Arcadio: *Chron. Alex.* Anastasius Papa moritur 27. Aprilis, et d. 18. Maij subroga-

Anni Chrif.

tur Innocentius Albanus patria. Mileuitanum Concilium Mileui in Numidia celebratur Augusti 27. de quo plura *Baronius*. S. Epiphanios contra Origenistas venit Constantinopolim, vbi de hac re altercatur cum S. Io. Chrysostomo: *Socrates* lib. 6. cap. 12. *Sozomen*. lib. 8. cap. 14.

403 Theophilus Episcop. Alexandrinus vocatus Constantinopolim ad causam dicendam, multis in itinere collectis Episcopis, Chalcedone in Conciliabulo, instigante Eudoxia Imperatrice damnat S. Io. Chrysostomum, qui proinde Iulio mense missus in exilium est, sed populo tumultuante, & terræmotu facto reuocatus est, adnitentibus Episcopis 31. *Chrysostom. Epist. ad Innocentium*: *Socrates* l. 6. c. 14. *Sozomenus* l. 4. c. 16. & 17. *Theodoretus*. Iulia Manichæa Gazæ disputans cum S. Porphyrio Episcopo infeliciter efflauit animam. *Surius* ad d. 26. Febr. Carthagine concilium d. 25. Augusti, pro reductione Donatistarum ad Concordiam. *S. Augustinus 3. cont. Crescon.* c. 45. Alaricus Rex Gothorum Vrbi minitans apud Pollentiam à Stilichone vincitur, obsessusq; dimittitur. *Orosius* l. 7. c. 38. *Claudianus de bello Getico*. Eudoxiæ argentea statua dedicatur apud Ecclesiam S. Sophiæ cum ludis ethnicismum redolentibus, contra quod concionatus Chrysostomus Eudoxia furente, & Arcadio ab ea instigato colligitur Concilium aduersus Chrysostomum, Arcadius verò Natali Saluatoris imminente negat se Ecclesiam ingressurum, ante quam Chrysostomus crimina obiecta diluat: *Socrates* l. 6. c. 16. *Sozomen* l. 8. c. 20.

404 Ianuarij 26. moritur S. Paula Romana annorum fere 57. ex *Hieronym. Epitaphio Paulæ*. Felix Manichæus Hippone à S. Augustino conuictus hæresim damnat. *August. disput. contra Felicem*. Honorius ludos seculares, & gladiatorea gentilibus imprudenter indulget: *Prudent. contra Symmachum* l. 2. *Zosimus* l. 2. *Claudian. de 6. Consulatu Honorij*. Constantinopoli coacto Concilio coràm Arcadio, post multorum mentium altercationes alijs pro Ioanne Chrysostomo, alijs contra eum stantibus; damnatur iterùm Chrysostomus sub festum Paschatis, qui litteris, & legatione appellat Innocentium Papam, sed completa Quinquagesima Arcadius per Patritiũ notarium mandat Ioanni sic: *Acacius, & Antiochus, & Seuerianus, atque Cyrinus damnationem tuam super caput suum posuerunt: Te ipsum ergo commendans Deo, Ecclesia egredere*. Egresso in exilium Chrysostomo d. 20. Iunij flamma de throno eius erumpens vsque ad tectum, Ecclesiam, & Palatium Senatorum licet distans incendit: Honorius de his Arcadium per litteras reprehendit; Chrysostomus Cæsareæ Cappadociæ, & alibi malè tractatus peruenit ad exilij locum Cucusum: *Methaphrastes, & Leo Impr. vita, & Encomio S. Ioa. Chrysostomi*. *Palladius in Dialog*. *Socrates* l. 6. c. 16. *Sozomen* l. 8. c. 20. ad 26. *Chrysostomus* ipse in diuersis epistolis. Persecutores omnes Chrysostomi malè periere. *Palladius in dial. Socrat.* l. 6. c. 14. & 17. *Sozomen*. lib. 8. cap. 16. Olympias Diaconissa auersata communionem cum Arsacio in locum Ioannis subintruso, exilium constanter passa est. *Sozomen*. l. 8. cap. 24. *Chrysost. Epist.* 5. 7. 94. Carthagine 26. Iunij Synodus decernit legationem ad Honorium de coercendis Donatistis: *Possidius*. S. Epiphanius 22. Maij moritur; vide dicta Tomo 1. lib. 9. cap. 10. art. 3. & mortuus calce pedis dextri necat explorantem an esset circumcisus, vtpote natus ex patre Iudæo: *Surius*.

405 S. Ioãnes Chrysostomus Cucusi rigore hyemis penè confectus, post annuam ibi moram, Arabissum Armeniæ transfertur. *Chrysost. Epist.* 6. 15. 69. 130. & 131. & *Palladius dialog. de rebus. Io. Chrisost*. Pelagius senex, & vagabundus monachus hæresiarcha detegitur: *Chrysost. Epist.* 4. ad *Olymp*. *Isidorus* l. 1. *Epist.* 114. Legati Honorij, & Innocentij Papæ Constantinopoli profecti ad Arcadium, vt Thessalonicè Synodum fieri iubeat: *Palladius supra*. Arsacius Nouembris 11. moritur: *Socrates* l. 6. c. 18. Donatistæ pleriq; vexati edictis Honorij ad Ecclesiã redeunt *Augustin. Epist.* 48. Concilium Toletanum 7. Septembris. Alani, & Vandali Rheno traiecto Gallias ingrediuntur 21. Ianuarij: *Prosper in Chron*.

406 Reliquiæ S. Samuelis Constantinopoli illatæ ab Arcadio, & Senatu magna pompa Iunij 18. *Chron. Alex*. Atticus Monachus Sebastenus fit Episcopus Constantinop. 4. mense post obitum Arsacij: *Socrates* l. 6. c. 18. *Sozom*. lib. 8. c. 17. Radagaisus Scytha cum 200. millibus in Italiam effusus, vt habet *Marcellinus in Chron*. vel cum 400. millibus, vt alter *Marcellinus* l. 5. victus est à Stilichone, iuuantib. Huldino Hunnorum, & Sauro Gothorum Regibus, & capite truncatus. *Orosius* l. 7. c. 38. *August. l. 5. Ciuit. c.* 23.

407 Theodosius Iunior Quinquennalia dat 3. Idus Ianuar. *Chron. Alex. & Marcel*. In Concilio Carthagin. 13. Iunij decreta legatio ad Honorium aduersus Donatistas, & Paganos: *ex Concil. Afric. can.* 62. S. Io. Chrysostom. Arabisso Pityuntem transferendus prope Cumanam Ponti priùs confortatus ab Apostolis Petro, & Ioanne, deinde à S. Basilisco Comanæ olim Episcopo qui Nicomediæ sub Maximiano Martyrio fuerat affectus, noctu illi apparente, ac dicente: *Confide Ioannes frater; crastina dies nos loco coniunget* candidis vestimentis indutus, & Sacramentis, ac Signo Crucis munitus, extremaque verba consueta sibi pronuncians: *Gloria sit Deo omnium causa*, migrauit ad Christum die 14. Septembris, vt docui tomo 1. l. 9. c. 6. Mox allato nuncio sub finem Septẽb. Constantinopoli horribilis grando cecidit. Innocentius Papa audita morte S. Ioannis, excommunicauit Arcadium, & Eudoxiam tanti Sceleris incentricem, eiq; supplicium mox à Deo inferendum prædixit; Arcadius veniam petens absolutionem ab Innocentio impetrauit, sed Eudoxia frustra fœtum eniti laborans per quatuor dies, tandem magicis incantationibus putridum, ac mortuum fœtum enixa, infelicissimè interijt tertio mense ab obitu S. Ioannis & vrna, in qua ipsa inclusa fuit, visa est agitari: Authores adduxi l. 9. cap. 6. cauendusq; *Socrates*, qui diem mortis S. Ioannis cum die mortis Eudoxiæ confundit.

408 Arcadius kal. Maij moriens Theodosium filium octennem Isdegerdi Persarum Regi commendat: *Socrates* l. 6. c. *vlt*. *Zosim*. l. 6. Stilicho ab Olympio delatus de affectato imperio, & illectis contra Honorium Barbaris, Rauennæ ad Ecclesiam fugitans occisus est, & Olympius Magister officiorum factus. *Marcellinus, Iornandes, Zosimus* l. 6. *Theophanes*. Alani, Sueui, Vandali Francos proterunt, Galliasq; inuadunt. *Orosius* lib. 7. c. 40. Carthagine iterum Synodus 14. Octobris, ibiq; legato altera ad Honorium contra Gentiles, & Donatistas ex *l.* 42. & seqq. *in Cod. Theod*.

409 Eucherius Stilichonis ab Arsacio, & Terentio Eunuchis occisus, & mox Serena iussu Senatus, & Placidæ; Honorius Constantino tyranno regiam purpuram offert. Alaricus denegata sibi præfectura militiæ, & pacis ab Honorio Romam obsidet: *Zosimus* l. 6. Sueui, ac Vandali partim

excun-

Anni Christ.

exeunte Septembri, partim 13. Octobris in Hispanias irrumpunt: *Idatius*, et *Orosius* l.6.c. 40. Melania Senior Ierosolymam profecta post 40. dies moritur: *Palladius, in Lausiac.*

410 Alaricus 24. Augusti Romam capit, ac deprædatur, vetatq; occidi eos, qui ad basilicas præcipuè SS. Petri, & Pauli confugerent, & triduo post vel sexto die egressus Siciliam versus Rhegij obijt, eiq; substitutus Athaulfus Romam rediens eam denuò populatus est, & Placidiam Sororem Arcadij Honorijq; abductam prope forum Cornelij duxit vxorem; *Marcellinus, Zosimus* l.6. *Cassiodorus*, & *Prosper* in Chron. etsi *Idatius*, & *Isidorus* captam Vrbem ponant anno præcedenti, quando cœpit obsideri: SS. Marcell. & Pammachius moriuntur Romæ, & Rufinus Aquileiensis in Sicilia: *Hieronym. Epist.* 16. *& prefat.* in *Ezech.*

411 Vandali, & Sueui Gallæciam occupant, Alani Lusitaniam, Silingi Bæticam: *Idatius in Chron.* Antiocho Persa in ordinem redacto Pulcheria sola imperium Orientis administrat: *Theophanes*. Synesius Andronicum præfectum Pentapoleos in Synodo excommunicatum ad pœnitentiam recipit: *Synes. Epist.* 58. Theodosius decennalia, Honorius vicennalia Romæ dant. Constantius Comes ab Honorio missus Constantinum imperij vsurpatorem apud Arelatum capit, occiditque, Gerontius interfecto Viennæ Constante, substitutoq; Maximo à suis militibus necatur. Maximusq, expurpuratus abijt in Hispaniam, Constantini caput conto allatum 18. Sep. *Idatius, Marcell. Zosim.* l. 6.

412 Gothi rege Athaulpho Gallias ingrediuntur: *Prosper.* Iouinus, ac Sebastianus fratres Narbonæ occisi; Hereclianus in Africa Tyrannidem arripit: Attalus in mari captus, truncata manu dimittitur ab Honorio. *Marcellin. Idat.* Cirtæ in Numidia Cōcilium Iunio Mense aduersus Donatistas, qui diuersis pœnis ab Honorio multati sunt. *Augustin. Epist.* 169. Theophilo episcop. Alexandr. mortuo 18. Octob. suffectus est post triduum Cyrillus. *Petanius* Cælestius Pelagij discipulus damnatur in Synodo Carthag. *ex Act. Concil.* & *Aug.* ep. 90. Iouinianus hæreticus in insulam Boam relegatur L. 4. *Cod. Theod. de Heret.*

413 Heraclianus cum classe nauium 700. ad Vrbem tendens, à Marino Comite ad Vtriculum victus fugit Carthaginem, vbi iussu Honorij occisus est Marinus missus in Africam, Donatistarum dolo interfici iubet Marcellinum Tribunum, qui pro martyre colitur 6. Aprilis *Orosius* l. 7. c.42. *Prosper, Marcellinus Idatius*. Burgundiones Germaniæ populi partem Galliæ Rheno propinquam obtinent; Pelagij hæresis Cælestio, & Iuliano adiutoribus gliscit: *Prosper. Chron.*

414 Constantius Comes Gothos Narbona expellit in Hispaniam, Athaulphus Placidiæ vxoris persuasu, abstinet à bello quod contra Imp. Rom. moliebatur. Attalus Gothorum ope tyrannidem in Gallijs sumit; Classis Gothorum in Gaditano freto tempestate perit: *Orosius* l.7. c.43. Pulcheria soror Theodosij Augusta appellatur 4. Iulij *Marcellin.* & *Chron. Alex.* Honorij nouæ Leges contra Donatistas, & confirmata acta Marcellini Tribuni L. 54. & 55. *in Cod. Theod. de Hær.*

415 Gothi migrant ex Hispania; Attalus eorum præsidio destitutus capitur, & ad Constantium adducitur. Athaulphus vulneratus ab vno suorum interit; eius regnum inuadit Vallia, & Placidiam restituit, bellumq; capescit contra Vandalos, & Alanos. Theodosius quindecennalia celebrat; *Idat. Chron. Alex. & Prosper.* S. Lucianus ex reuelatione inuenit reliquias S. Stephani. In Concilio Diospoli in Palæstina Pelagius fingens retractationem errorum, absoluitur: *Luciani Epist.* apud Surium 3. Augusti. *Augustin.* 2. *Retract.* c.47. & l. 1. *contra Iul.* c. 5. Maruthа Episc. Mesopotamiæ, qui Isdegerdem miraculis penè Christianum fecerat, mortuo, Abdaates Persarum Episcopus templo Ignis incenso, occasionem dat graui persecutioni, quæ annos 5. durauit: *Theophanes*. Gamaliel 3. Decembris reuelat Luciano presbytero locum vbi iacebant corpora SS, Stephani protom. & Nicodemi: *Rinaldus*.

416 Placida Constantio in vxorem data: Vallia pacem ab Honorio expetit. Constantius Fredibalum Regem Vuandalorum stratagemate captum mittit ad Honorium, Ludi celebrati 27. Maij ob victum Attalum. Theodosius Heraclea rediens Constantinopolim, auream coronam à Senatu & Vrso vrbis præfecto accipit: *Chron. Alex. Idat. Marcellinus, Orosius* l. 7. c. 43. qui Orosius ab Augustino missus ad Hieronymum, reliquias S. Stephani Occidenti intulit Io. Episcopo Hierosolym. mortuo suffectus Praylius. *Niceph. Chron.* Pelagij errores damnati in Synodo tum Mileuitana, tum Africana Episcoporum 67. & Synodalis epistola missa ad Innocentium ex *Tomo* 1. *Concilior.*

417 Innocentij Papæ epistola (quæ est 24.) ad Synodicam Mileuitani Concilij: Pascha ab Alexandrinis ritè celebratum Aprilis 22. Quo die, seu in peruigilio Paschatis repleta sunt Baptisteria aqua miraculosè; sed non ritè ab Occidentalibus 25. Martij ex *Paschasini Epistola ad S. Leonem*. Innocentius Papa moritur d. 28. Iulij, eiq; substituitur d. 19. Augusti Zosimus Græcus ex patre Cappadoce. Terræmotu ingenti Cybera vrbs Asiæ cum aliquot prædijs demersa: *Marcellin.* & *Chron. Alex.* Zosimus deceptus à Cælestio, & Pelagio eos absoluit, hortatus tamen Africanos Episcopos, vt si quid aduersus eos haberent, Romam venirent; *Petanius*. Silingi in Boetica extincti, & Alani à Gotis penè deleti *Idatius*.

418 Valentinianus iunior nascitur Constantio, & Placidiæ 4. Iulij, Solis Eclipsis 19. Iulij Romæ penè totalis sub meridiem: *Prosper, Marcellin. Idatius*. Calestius, & Pelagius fraude ipsorum per Africanos Episcopos detecta, damnantur à Zosimo, & Honorio. *Augustin. lib.* 2. *contra duas epist. Pelag.* c. 3. *& epist.* 157. *Baronius* hic num. 20. Africani Patres in Synodo Legatis Zosimi respondent canonem de appellatione Episcoporum ad Rom. Pontif. non videri esse Concilij Nicæni, sed Sardicensis: Zosimus verò Papa moritur d. 26. Decembris, eiq; subrogatur die 28. Bonifacius Romanus: Schismaticis Eulalium intrudentibus.

419 Palæstinæ vrbibus terræmotu collabentibus, Dominus IESVS palam super monte Oliueti videndum se præbet; *Marcellinus*. Plinta Comes ibidem rebellans necatur. *Chron. Alex.* Symmachi Eulalio fauentis relatu Honorius Bonifacium Rauennam euocat, & Achilleum Episcopum Spoletinum iubet sacra procurare Romæ in Paschate, Synodumq; congregari, vetans Bonifacio, & Eulalio ingredi Romam: at Eulalius furtim ingressus, causa cadit; Honorius rogatu Bonifacij decernit, vt si post ipsius mortem duo eligerentur neuter fieret Pontifex: *Baronius ex Cod. Vaticano*. Moritur Eustochium filia S. Paulæ. Constantius Valliæ dat Aquitaniam, et firmat pacem cum eo: Sueui, à Vandalis victi in montibus Neruasis; *Idatius*, & *Prosper*: De Synodo Carthaginensi sexta d. 25. Maij Episcoporum 217. & de septima d. 3. Iunij super authenticis canonibus Nicæni Conci-

Anni Christ.

lij, & Synodicis. Ad Bonifacium missis, vide *Baronium*. Pinianus cum Melania Monachis in Ægypti lustratis, & Hierosolyma, ille Monachus fit; hæc apud Oliuetum Montem se in cellam includit. *Palladius in Lausiac.* c. 40.

420 Constantius assumitur in regni consortiũ à Theodosio: *Prosper*. In Perside Persecutio contra Christianos sæuit, incertum ab Isdagerde an à Vararane mota: *Socrates* lib. 7. cap. 18. *Theodoret.* l. 5. cap. 38. S. Hieronymus moritur annor. 91. Septembris 30. *Baronius* tamen anno 372. dat illi annos tantum 78. Cælestius Honorij edicto *apud Baronium*, pellitur; Leporius Monachus errorem suum contra Dei gratiam retractat. *Gennadius de viris illustr.* Pharamundus primus Rex Francorum regnat. *Prosper in Chron. à Pithœo edito*. Vandali relicta Gallæcia transeunt ad Bæticam. Constantius Imperator Rauennæ moritur: *Idatius*, & *Prosper* mortuum ponit anno sequenti. Sanctum autem Hieronymum hoc anno mortuum; vide dicta Tomo 1. l. 9. c. 10. art. 2.

421 Theodosius Eudociam Leontij Philos. filiam antea dictam Athenaidem ducit vxorem, Romani cum Persis decertant: *Marcellinus*, *Socrat.* lib. 7. c. 28.

422 Eudoxia nascitur Theodosio; Maximus, & Ionius tyranni victi, & adducti de Hispania ad Honorium, necati sunt. Thracia vastatur ab Hunnis: pax tranfacta inter Romanos, & Persas: *Marcellin.* Castinus missus in Hispaniam contra Vandalos, deceptus à Gothis victusq; apud Taraconam fugit. *Idatius*, & *Victor. Vticensis* l. 2. Bonifacius Castini superbiam auersatus, recipit se in Africam, & amicitiam contrahit, cum S. Augustino.

423 Placidia Augusta ab Honorio fratre cum filijs Valentiniano, & Honorio, ob suspicionem inuitatorum hostium pulsa, proficiscitur in Oriẽtem. Honorius Romæ moritur die 15. Augusti; Ioannes olim scriba, & Notarius Imperium occupat. *Socrates* l. 7. c. 23. *Prosper*, & *Cassiodor. Marcellin.* & *Theophanes*: Theodoretus ex Monasterio eductus creatur Episc. Cyri in Syria ex eius *Epistola* 81. & *ad S. Iconem*. Bonifacius Papa moritur 25. Octobr. & 3. Nouembr. substituitur Cælestinus Romanus.

424 Theodosius Placidiam Augustam, eiusque filium Valentinianum Cæsarem creat, eiq; desponsat Eudoxiam filiam. Valentinianus missus contra Ioannem Romæ Augustus appellatus; *Idatius*, *Prosper*, & *Marcell.* in chron. Castinus in Africam confugit ad Bonifacium. *August. Ep.* 10. *in Append.* Isdegerdi mortuo successit Vararanes, & Christianos à Perside transfugas non impetrans, bellum Romanis mouet. Ardaburius contra Persas missus tanto pauore illos perculit, vt se in Euphratem armati præcipitarint, perierintq; ad centum millia: *Theophanes*.

425 Placidia, & Valentinianus Ardaburij, & Asparis ope, Ioanne occiso recuperant Imperium, & Valentinianus decreto Theodosij apud Rauennam 23. Octob. declaratus Imp. Augustus. Castinus in Exilium pulsus, Aetio venia data, qui Hunnis prius accitis persuasit, vt ad propria redirent: *Prosper. Marcellin. Chron. Alex.* & *Socrates* l. 7. c. 23. 24. 25. qui addit Angelum specie pastoris adstitisse Aspari filio Ardaburij, eumque per paludem introduxisse Rauennam, ibiq; Ioannem tyrannum occisum. Rhoilas Scytharum dux Romanis finibus imminens, diuinitùs reprimitur: *Socrat.* l. 7. c. 42. *Theodoret.* l. 5. c. 36. Valentinianus *Lege* 46. & 47. *Cod. Theodos. de Episc.* & *Cler.* Ecclesiarum priuilegia à Ioanne sublata restituit, & firmat Aquileiæ 7. Iulij, & 8. Octobris. Theodosius Scholas Constantinop. amplificat, & priuilegijs ornat L. 3. *de Stud. lib.* & lib. 1. *de Profess. in Cod. Theod.* Atticus Episcopus Constantinopolitanus Nestorij, & Pelagij confutator egregius munificusque in pauperes moritur 10. Octobris, successitq; illi Sisinnius 28. Februarij *Socrates* lib. 7. c. 25. & 26. *Augustinus contra Iulianum* lib. 3. cap. 1.

426 S. Augustinus annor. 72. Episcopatus 31. Eradium presbyterum assumit adiutorem *Epist.* 110 & ab Hilario, ac Prospero excitatus, scribit libros de Prædestinat. Sanctor. & de bono Perseuerantiæ, & Retractationum ex *Possidio in vita*; Gundericus rex Vandalorum capta Hispali extendens manus in Ecclesiam, statim dæmone correptus interit; succedit ei Gensericus frater de Catholico, vt dicebatur, Arianus factus: *Idatius*.

427 Romani Pannonias ab Hunnis annos 50. retentas recuperant: *Marcellinus in Chron.* Bonifacius Comes, Vandalos, & Alanos in Africam ex Hispania inuehit, vt Sigisuulto in bello resistat. Gensericus Maio mense in Mauritaniã transfretat, fugato prius è Lusitania Hermigario Rege Sueuorum, *Prosper.*, & *Idatius in Chron. Miscella* l. 24. *Augustin. Epist.* 70. Sisinnius Episc. Constantinop. moritur d. 24. Decembris. *Socrates* l. 7. c. 28.

428 Nestorius Antiochenus postulatu Constantinopolitanorum fit ipsorum Episcopus 10. Aprilis. *Marcellin.* & *Prosper.* Ætius Comes Gallias Rheno proximas à Francis occupatas recuperat. Pharamundo regi Francorum succedit Clodius. *Prosper*: Bonifacius in conflictu vincitur à Vandalis: *Procopius*: Sueui sub Hermerico rege Gallaciam prædantes ab incolis profligati, pacem instaurant: *Idatius*.

429 Ætius magister militum factus prope Arelate Gothos, ac deinde Iuthungos, & Noros debellat *Idatius*. Praylo mortuo, succedit Iuuenalis Episc. Ierosol. S. Germanus Episc. Antisiodori à Cælestino missus Britannos, & Hibernos ab Agricola Pelagiano corruptos ad Catholicam fidem dirigit, desponsata priùs Deo in itinere S. Genouefa: *Constantius in vita S. Germani*, & *Prosper*. Lupus Trecensis cum S. Germano missus à Synodo Gallicana. *Beda* l. 1. *Hist. Angl.* c. 17. Nestorius scriptis in diuersa loca missis hæresim suam de duabus in Christo personis disseminat. Cyrillus iussu Cælestini inquirens de Scriptorum authore, scribit humaniss. ad Nestorium, quib. ille arrogantissimè rescribit: ex *Actis Concilij Ephesini*.

430 Cælestinus Papa acceptis litteris, & rescriptis Nestorij hinc; inde Cyrilli, conuocataq; Romæ Synodo, in qua damnata est hæresis Nestorij, dat decem dierum inducias Nestorio ad resipiscendum, cum intimatione Anathematis. Eadem hæresis damnata in Synodo Alexandrina, & hortatu Cyrilli Io. Antiochenus suasit Nestorio, vt vnicam in Christo personam eiusq; Matrem MARIAM faterentur *Theotocon*, id est *DEIPARAM*, sed frustra: Nam Nestorius fretus Syriæ aliquot Episcopis, & Theodosio, concitauit multos in Cyrillum, & inter alios Theodosium, qui tamen ad veritatis examen procurauit cum Cælestino Synodum Ephesinam, ad quã etiam S. Augustinum inuitauit, sed quando litteræ Theodosij peruenere in Africam, iam S. Augustinus hoc anno migrarat ad Dominum die 28. Augusti, annos natus 76. & Episcopatus 36. ex *Prosp. in Chron.* & *Possidio in vita S. Augustini*: reliqua constant ex *Cælestini Epistolis*, & *Actis* Concilij Ephesini, ac *Marcellino*. Idatius legationem suscipit ad Ætium, qui Noros iterum rebelles domuerat, pro pace Gallæco-

rum

Anni Christ.

rum à Sueuis turbata idem in *Chron*.

431 Concilium Ephesinum Episcoporum plusquam 200. inter Oecumenica Tertium, inchoatur die 22. Iunij Cyrillo Alexãdrino vice Cælestini præsidente, cum Legatis Apostolicis Arcadio Gallicano, & Proiecto Forocorneliensi Episcopis, ex parte autem Theodosio Candidiano Comite, sed Nestoriano, & Irenæo comite. Citatus ter Nestorius, nec cõparens, exauthoratus est damnatusque. At die 27. Iunij Io. Antiochenus superueniens coactoq; Conciliabulo, damnat Cyrillum, & Memnonem, atq; acta Concilij rescindit; Litteræ Catholicorum interceptæ à comitibus, Scribentibus ad Imperatorem quæ libuit; diuq; afflicti Orthodoxi, & Cyrillus in carcerem datus; Iulij die 25. damnata in Concilio Pelagij hæresis: Tandem Orthodoxi per fidum hominem habitu peregrini mittunt Cõstantinopolim ad Imperatorem litteras arundine inclusas, vi quarum, & adnitente inter alios Monachos S. Dalmatio, & Pulcheria, Theodosius Synodi acta probauit; eiectoque Nestorio, substitutus est Maximianus, & Pulcheria in honorem DEIPARÆ, extruit Ecclesiam S. MARIÆ in Blanchernis: *Acta Concil. Eph.* S. Paulinus episc. 22. Iunij moritur annorum 78. Nonnus episcopus Edessæ Margaretam Antiochenam meretricem Deo consecrauit, ac Pelagiam nominauit. *Theophanes*. Ætius Francos victos ad pacem suscepit, & Censorinum Comitem mittit cum Idatio ad Sueuos in Gallæciam. *Idat. in Chron*

432 S. Cælestinus Papa moritur d. 6. Aprilis, eiq; subrogatur die 27. Sixtus III. Romanus, olim Pelagij oppugnator *ex S. Augustino Epist.* 105. scribit Sixtus ad Nestorium Antiochiæ in Monasterio S. Euprepij versantem, vt resipisceret. Paulus Emesenus episcopus Alexandriam missus ab Orientalibus frustra Cyrillo tentato, cum eo consentit contra Nestorium: Theodosius per Simeonem Stylitem agit de conciliando Io. Antiocheno cum Cyrillo. *Acta Ephes.* Bonifacius in Vrbe Magister militum factus, tertio mense moritur, siue morbo post Ætium victum, vt ait *Prosper* siue vulneratus ab Aetio, vt *Marcellinus*. Pace inter Io. Antiochenum, & Cyrillum eiusque collegas cum Cyrillo firmata, Nestorij damnatio rata habetur, solo Theodoreto persistente in amicitia cum Nestorio ex *Act. Synod. quinta*. Iudæi multi in Creta ad fidem conuersi. *Socrat.* l. 7. c. 36.

433 Constantinopolis maxima pars Septentrionalis triduano incendio conflagrauit, & mense Augusto collapsa est: *Prosper. Marcellinus*, & *Chron. Alexandr.* Sixtus Papa præmonitus in somnis cælitùs, Petrum Diaconum Forocorneliensem ordinat Episcopum Rauennatem, qui postea Chrysologus est appellatus: *Histor. Rauenn.* S. Prosper scribit contra Cassianum; Sixtus Papa à Basso exconsule & Mariniano delatus ad Valentinianum in plena Synodo absoluitur, & Bassus proscribitur: *Acta Conc. Rom.* Pax Sueuorum cum Gallæcis instaurata. *Idatius*.

434 Maximiano episc. Constantinop. mortuo subrogatur Proclus. *Socrates* l. 7. c. 39. Melania iunior Volusianum patruum conuertit ad fidem. *Surius* ad 31. Ianuarij; Vincentius Lirinensis scribit suum libellum contra hæreses triennio post Concil. Ephesinum, ipso asserente.

435 Theodosius *L. vlt. Cod. Theod. de Hæret.* damnat libros Nestorij, & incendio addicit, Codex autem Theodosianus promulgatur 15. Februarij. Vandalis pax, & portio Africæ data per triennium ad habitandum. Guadicarius Burgundionum Rex ab Ætio victus, pacem obtinet, sed illum Hunni cum stirpe, & populo delent. *Prosper*: Sebastianus Bonifacij gener in Africa interimitur. *Marcellin.* De Theodori Hæresi, & Synodo Antiochena vide *Liberatum* c. 10. et *Baronium*, qui, & in hunc annum confert gesta S. Germani in causa Aremoricorum.

436 Ætius Narbonam à Theodorico Gothorum duce obsessam liberat *Idatius*. Ioanni Antiocheno mortuo, subrogatur Domnus Euthymij alumnus, & Monasterij desertor. *Cyrillus in Euthymio*. Nestorius edicto Theodosij relegatur in Oasim Ægypti regionem ad Petras, vnde post multas calamitates, sæpius locum mutare coactus, & lingua vermibus excsa, totoq; corpore putrescente migrauit ad inferos. Euagrius lib. 1. c. 7. & 8. *Cedrenus in Compendio*; *Theodorus in Collectan. Theodoret. de Hæret. fabul.* l. 4. *Nicephorus* l. 14. c. 26.

437 Gensericus Rex Vuandalorum Arianus in Africa Catholicos vexat, sub quo primitiæ Martyrum fuere quatuor Hispani, Arcadius, Probus, Paschasius, & Eutychius, et Paulillus frater Paschasij: *Prosper. in Chron.* Primus Cyrilli Cyclus annorum 95. hoc anno incipit *Petauius* l. 2. cap 57. Valentinianus Constantinopolim venit 21. Octobris, vbi Eudoxiam Theodosij filiam olim desponsatam duxit 29. Octobris, inde Thessalonicam migrans ibi hyemauit nuptialia celebrans *Chron. Alexandr. Prospr.* et *Socrates* l. 7. c. 43. Bellum aduersus Gothos auxiliantibus Hunnis gestum.

438 Proclus Episc. Constantinop. concione in laudem S. Io. Chrysostomi excitat populum ad petendas eius reliquias, Proclus petit eas à Theodosio olim baptizato à S. Ioanne: missi Senatores Comanam Ponti, non potuere loco mouere sacras reliquias theca argentea inclusas, donec Theodosius Procli suasu scripsit ad S. Ioannem tanquam viuentem, et litteræ illæ collocatæ sunt super pectus S. Ioannis, tunc enim moueri potuit, et solemni pompa transferri corpus eius Chalcedonem, quo transiuit Imperator cum Senatu, Patriarcha, et innumerabili populo, lunalibus os Bosphori tegente; sed orta repente tempestate, triremis imperatoria, qua exceptum fuerat Sanctum illud corpus, funibus ruptis appulit ad agrum viduæ illius, pro cuius defensione S. Chrysostomus incurrerat primò Eudoxiæ odium, moxq; sedata tempestate, et sacrum pignus deportatum ad templum S. Thomæ, inde ad S. Irenes, et inde, ad SS. Apostolorum basilicam curru imperiali die 27. Ianuarij: Collocatus S. Chrysostomus à Proclo in eodem Throno secum, et populo exclamante: *Recipe ò Pater Thronum tuum*: apertis labijs dixit: *Pax vobis*: Theodosio verò precante pro suis parentibus quieuit vrna Eudoxiæ, quæ per annos 35. quatiebatur: *Theodoretus* l. 5. c. 36. *Theodorus in Collectan.* lib. 2. *Nicephorus* l. 14. c. 45. *Socrates* l. 7. c. 44. *Marcellin Chron.* S. Ignatij reliquiæ in Fortunæ templum translatæ; *Euagrius* l. 1. c. 16. Eudocia coniux Theodosij Hierosolymitanæ peregrinationis votum soluit, vbi, annum morata, templum S. Stephani struxit. *Euagrius* l. 1. c. 20. *Socrates* l. 7. c. 47. Eudoxia vxor Valentiniani cum coniuge Rauennam venit Piratæ Siciliam aliasque insulas vastant: Ætius vincit Gothos: *Prosper*, et *Idatius*. Sixtus III. rogatu Eudoxiæ Imp. festo victoriæ Augusti Actiacæ substituit festum S. Petri ad vincula Kal. Augusti: *Gualterus in Chron.*

439 Eudocia Hierosolymis Constantinopolim redit cum Reliquijs S. Stephani, et duabus catenis S. Petri, quarum vnam Constantinopoli in Ecclesia S. Petri retinuit; alteram Romam misit ad filiam Eudoxiam, quæ basilicam S. Petri ad vincula ædificauit; *Surius* 1. *Augusti*. Geiseri-

cus

cus rex Vandalorum Africæ Ciuitates, et in primis Carthaginem dolo pacis factæ cum Romanis cepit circa diem 19. Octobris, & 22. Nouembris, ciues excruciauit, sæuijt in Sacerdotes, Ecclesias in profanas habitationes vertit. Littorius Hunnis ab Ætio præfectus cum multos Gothorum cecidisset captus est ab ipsis apud Tolosam. *Marcellin. Chron. Alex. Prosper. Idatius.*

440 Sixtus III. Papa moritur d. 28. Martij, cuius loco creatus S. Leo Magnus Tuscus die 10. Maij legatione publica accitus ex Gallijs, quo iuerat ad conciliandos inter se Actium, & Albinum: *Prosper*. Paulinus Magister Officiorum in Cæsarea Cappad. iussu Theodosij necatur. *Marcellin.* Gensericus Siciliam vexat, & Maximini Arianorum ducis instinctu, Catholicos persequitur, deinde Pannoniam obsidet. *Idatius, & Prosper.*

441 Cyrus ob poesim ab Eudocia promotus ad consulatum: *Suidas*: Theodosius contra Vandalos classem mittit ducibus Areobinda, Anaxilla, & Germano, qui cunctando rem pessundant: *Prosper.* Anatolius, & Asper missi contra Persas, Saracenos, Hunnos Romana sola vastantes, pacem vnius anni cum eis faciunt. Hunnorum reges Singidunum, & alia Illyrici Oppida exciderunt: *Cron. Alex.* Hermericus rex Sueuorum septenni morbo moritur. Rechila eius fil. Hispalim cum prouincia Baetica, & Carthaginensi occupat: *Idatius.* Arausicæ, quæ est vrbs Galliæ Narbonensis celebratur concilium Arausicanum 15. Episcoporum, inter quos Hilarius Arelatensis, Eucherius Lugdunensis, & Maximus Taurinensis, stabilitaq; est disciplina Ecclesiastica. *Act. Conc.*

442 Valentinianus suasu matris Placidiæ pacem firmat cum Genserico, diuisa inter vtrumq; Africa, sed Gensericus in optimates coniuratos contra se, aliosq; maximè catholicos sæuit. *Prosper.* Attila, & Bleda fratribus Illyricum, Thraciamque depopulantibus, exercitus ex Sicilia ad tutandum Orientem reuocatus; Theodosius Attilæ persoluit 6000. libras auri, & 1000. annuas promittit: *Paul. Diacon.* lib. 14. *Prosper, & Chron. Alex.* Vasense concilium in Gallia Narb. celebratum.

443 S. Leo Manichæis in Vrbe latentibus captis, libros eorū cōbussit: *Prosper.* Theodosius ex Asiana expeditione reuersus est 27. Augusti *Chron. Alex.* & Theodoretum Nestorianæ hæresis suspectum frequentemq; in Synodis iubet vrbe sua se continere *Theodoretus* epist. 72. 90. &c.

444 Romæ concilium à S. Leone coactum contra Manichæos, qui & Asturicæ latentes detecti sunt à Turibio, & Idatio: *Leo* epist. 9. ad Turibium cap. 16. & *Idatius* Paschasinus Lylybetanus à S. Leone consultus respondet celebrandum Pascha d. 23. Aprilis: ex *Paschas.* epist. ante epist. Leonis 64. Merobaudes magister militiæ substitutus socero suo Asturio, breui Bacaudas Arcellitanos contriuit: *Idatius.* Attila cæso Bleda, fratre, populos eius sibi subijcit: Eudocia ob pomum Paulino Magistro donatum suspecta Theodosio, spoliata regijs ministris, Hierosolymam recipit se, & Paulinus necatur. *Chron. Alex. & Marcellinus.* Cyrillo Alex. d. 19. Iunij mortuo, succedit Dioscorus Theodoreto infensus: *Theodor.* epist. 60.

445 Hilarius Episcopus Arelatensis prætendens primatum, & ius ordinandi Episcopos Prouinciæ Viennensis, primum Valentiniani rescripto, deinde S. Leonis Papæ in Concilio Romano præsens damnatus est, adiudicata causa Viennensi Episcopo, Esto Hilarius alioquin antea, & post sanctissimè vixerit: *Prosper* in chron. *Leo* epist. 89. *Gennad.* de Script. Eccl. c. 69. & 99. Dioscorus ob Sectæ diuersitatem vexat Cyrilli nepotes: *Baronius.* Vitus vtriusq; militiæ magister à Bæticis, & Carthaginensibus territus profugit, & Sueui eas prouincias prædati sunt. *Idatius.*

446 Picti, & Scoti Britanniam, peccata præsertim Sacerdotum Deo vlciscente, inuadunt, frustra ab Aetio auxilium implorantem: *Gilda* de Excid. Britan. *Paulus Diaconus* l. 14. Terræmotus ingens hoc anno cœpit 24. Septemb. & anno sequenti per sex menses durauit, muri Constantinopolis cum turribus 57. corruerunt; continuis sex mensibus totus penè orbis concussus, præcipuè Oriens, cum ruina multorum ædificiorum, vici, & Insulæ multæ, cum incolis absorpti, & aliæ multæ clades illatæ, deinde fame, ac peste laboratum: Imperatore autem Theodosio extra vrbem cum Proclo Patriarcha, & Bizantinis in campo degentibus & precibus cum fletu instantibus, puer quidam sublatus in Cœlum, & inde reuersus nunciauit, audiêtos sibi Angelos Canentes. *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus, & Immortalis miserere nobis.* Quod populus iussu Procli repetens cecinit, & terræmotus ibi statim conquieuit; puer ille statim obijt sepultusq; est in Ecclesia Pacis, & locus vbi in sublime actus est *ἀναληφθεὶς* dictus, idest, exaltatio Diuina. Trisagium illud adnitente Pulcheria, Theodosij decreto per Orbem promulgatum. *Marcellinus* in chron. *Nicephorus* l. 14. c. 46. *Damascenus* l. 3. de Fide c. 10. *Felix* Papa epist. 3. ad Cnapheum: *Theodoretus* epist. 41. De muris Constantinopolis instauratis, deque Cyri casu, & Procli Episcopi die 24. Octobris, *Baronius.* Pulcheria se abdicat administratione Imperij, ob causas, de quibus *Nicephorus* l. 14. c. 17. & Eudocia reuocata cœpit imperare. Flauianus Proclo substitutus: Fuerat enim Eudocia à Theodosio relegata, vt pote irato ob pomum, quod miserat Paulino Principi, vide historiam in Caulini Pietate. Fortunata.

447 S. Leo ad Turibium Asturicensem Episcopum fidei Catholicæ egregium defensore scribit Epistolam 97. & Concilium aduersus Priscillianistas indicit Bassianumq; Ephesi Episcopum deponit ex *Act.* 11. *Synodi Calced.* Arnegisclus magister militiæ contra Attilam, tota Europa grassantem, vsq; ad Thermopolim, multis hostibus in Dacia ripensi cæsis, occumbit: *Marcellinus.* De duobus Concilijs in Hispania celebratis plura *Baronius.*

448 Clodio defuncto succedit III. Frācorum Rex Merouæus; Rechiarius ducta filia Theodorici Regis Gothorum, Vasconiam Februario mense, & Cæsaraugustam, ac Herdam Iulio deprædatur. Rechila pater eius moritur Emeritæ mense Augusto, *Idatius.* Concil. Constantinopolitā. cœptum 8. Nouembris, vbi Eutyches hæreseos cōuictus est; Ibas Episcopus Edessenus bis accusatus, bis absolutus, ex *Act. Concil. Calced.*

449 Ephesi die 10. Augusti cœptum Concilium fraude Chrysaphij Eunuchi in quo à Dioscoro restitutus est communioni Euthyches; Flauianus damnatus, & in exilium actus, vbi obijt, eique suffectus Anatolius Dioscori Apocrisarius; Legati Romani Pont. vexati: Leo Papa Synodum eam abrogauit, Dioscorus Alexandriam reuersus ausus est excommunicare Leonem. *Acta Concilij Calced. & Liberatus.* S. Petrus Chrysologus, reuelata sibi die mortis, orans in Ecclesia S. Cassiani, seque illi commendans genuflexus expirauit 2. Decembris, *Girardus in Diario.*

450 Theodosius obiurgata Eudocia, & per hanc reuocata Pulcheria, moritur die 29. Iulij annorū 49. delecto

Anni Christ.

delecto successore Marciano, qui cum Pulcheria vxore imperans, statim generalem Synodum indixit Constantinopoli, in quo Legati S. Leonis Anatolius Episc. Const. & alij damnarunt Eutychianos: S. Leo Vicennensem Episcopum Arelatensi subijci noluit: ex *Baronio* hic, Chrysaphius Eunuchus iussu Pulcheriæ interemptus; Attila mandat Valentiniano, sibi vt palatium Romæ præparet; Alaricus ab Aetio incitatus, profligatis ad Danubium Attilæ copijs occubuit: *Marcellinus, & Chron. Alex.* Florentia anno 520. à sui ædificatione, per Totilam destructa fuit die 28. Iunij soloq; Æquata: *Io. Villanus* l. 2. c. 1.

451 S. Leonis Papæ litteræ, & Legati ad Marcianum, & Pulcheriam de tempore cogendæ Synodi Generalis, & Marciani, ac Valentiniani edictum de cogenda Synodo Nicæam contra Eutychetem, extant apud *Baronium*. Eusebius Episcopus Mediolanensis S. Abundij instinctu conuocat Concilium Prouinciale, in quo Episcopi sanæ Doctrinæ de Verbi Incarnatione subscripserunt *S. Leonis epist.* 52. Ad tumultus autem vitandos Patres Nicæa Chalcedonem ad Synodum conuocantur nouo edicto Imperatorum. Interim Attila cum Septingentis millibus militum ex Hunnis alijsque Barbaris conflatis, ex prædictione Sancti cuiusdam viri *Flagellum Dei* se nominans, ad Scelera Christianorum punienda, ex Pannonia egressus Metensem ciuitatem incendit, saluo diuinitus Oratorio S. Stephani. Effesus deinde, in Gallias precibus S. Genouefæ Parisios non attigit; Lupus Trecensis episc. obuiam cum clero factus Attilæ aienti se esse Flagellum Dei, respondit non resistendũ Flagello Dei, ipsumq; in vrbem inuitauit. Attila his emollitus Trecensem vrbem illæsam trãsijt imminensq; Aurelianensi ciuitati, coactus est ab obsidione, & direptione vrbis recedere superuentu Æctij cum Theodorico Gothorum rege, & Torismundi eius filij, quippe S. Arianus Episc. Aurel. iuerat ad accersendum Aetium; Tandem Attila in campis Catalaunicis ab Aetio & Theodorico profligatus ingenti prælio, fugit in Illyricum, sed à Marciani exercitu repulsus consedit circa Aquileiam. Videantur Acta S. Genouefæ, S. Lupi, & S. Aniani apud *Surium* 3. Ianuar. 29. Iulij, 17. Nouembr. *Nicolaus Ola* in Attila; *Paulus* Diacon. l. 15. miscella *Theophanes*, & Miscella *Gregor. Turonensis* lib. 2. Hist. Franc. *Isidorus* in chron. Gothor; *Cassiodorus* 3. Variarum epist. *Idatius* in chron. qui addit Eclipsim Lunæ Septemb. 26. visam Compostellæ sub Occasum Solis, & Placidiam Valentiniani Imp. matrem Romæ mortuam. Chalcedonensis synodus Episcoporum 630. in basilica S. Euphemiæ suburbana cœpta est 8. die Octobris, & absoluta Kal. Nouembris præsentibus Marciano, Pulcheria, & delectis Senatoribus; in ea damnatus Eutyches, & Dioscorus; ex *Actis* apud Euagrium l. 2. cap. 4. & *Liberatum*. Mutinæ cœpta celebrari 26. Ianuarij Victoria S. Geminiani cuius precibus Attila cum suis vrbem cæcitate interim perculsi pertransierunt, vide Bollandum in Ianuario pag. 1096.

452 Alexandrini Dioscori amore tumultuantes, minantur prohibituros se frumentum, quod Constantinopolim vehebatur; Marcianus illud vehi Pelusium iubet, quare Alexandrini fame compulsi, & deprecante Proterio Episcopo illorum electo, quiescunt. Theodosius Monachus hæreticus Sede Hierosolym. occupata, occisisque nonnullis Ecclesiasticis, metu Marciani fugit. *Theophanes*. Attila Aquileiam, Ticinum, Mediolanum vastat, & Romam tendens S. Leonis interuentu recedit in Gallias, vbi è Torismundo ingenti clade affectus, & deinde ab Aetio, cui Marcianus auxilia miserat, facta pace ad suas sedes reuersus est *Marcellinus*, & *Idatius*. Venetiæ condi cœptæ ex confluxu populorum barbaros fugentium. *Petau.* Thorismundus Rex Gothorum iugulatur à fratribus Theodorico, & Friderico cum vno regnasset anno. *Idatius*, & *Isidorus*.

453 Concilium Andeganense in Gallia; *Petauius*. Pulcheria Sanctissima Imperatrix moritur annorum 54. die 10. Septembris.

454 Valentinianus Maximi Senatoris astu Aetium, ac Boetium interficit: Attila in nuptijs puellæ vino se ingurgitans vomitu sanguinis perijt: *Idat. Marcellin. Theophanes* S. Leo Anatolium Constantinopol. à primatus studio reprimit, & Iuuenalem Episcopum Hierosolymitanum adigit ad Synodum, & Catholicam fidem in ea amplectendam. Leo epist. 71. & *appendix. Concil. Chalced.*

455 Maximus Patricius ob violatam suam vxorem, Valentinianum occidit 17. Martij, Eudoxiam stuprat; quæ Gensericum ex Africa vocat. Maximus sub aduentum Genserici fugiens à suis occiditur die 12. Iunij Gensericus Eudociam Eudoxiæ filiam Hunerico filio suo copulat; Auitus ab exercitu Imperator acclamatus Tolosæ, & Romæ receptus. *Theophanes, Idat. Onuphrius*. Gensericus Africæ vrbes, excepta Carthagine, mœnibus spoliat. *Procopius*. Proterius Alexandrinus consultus, respondet Pascha celebrandum 24. Apr. *Petauius* lib. 2. cap. 62.

456 Childericus quartus rex Frãcorum Merouco mortuo succedit: *Petauius* Vandali classe nauium 60. populabundi excurrunt, sed à Ricimere cæduntur, Theodoricus Rex Gothor. Auiti hortatu Rechiarium ingenti exercitu, & certamine vincit 5. Octobris, & vulneratum fugat in Galleciæ fines, Sanctorumq; basilicas, & altaria confringit, & captum Rechiarium Decembri mensi occidit, sed tentans prædari Emeritam, absterritus est ostentis S. Eulaliæ: *Idatius*. Gensericus Catholicos in Africa vexat *Victor.* & *Martyrolog. Rom.* ad 16. Octob. Maximo episc. Antiocheno mortuo, succedit Basilius Orthodoxus.

457 Theodoricus in Gallæcia grassatur: *Idatius*. Marcianus Imp. pijssimus moritur 30. Aprilis, succedit ei Leo, cuius voluntate Maioranus apud Rauennam fit Imperator. *Marcellinus*. Auitus à Gothis destitutus, abdicato Imperio, & Placentiæ Episcopus factus obijt *Idat. Marcell. &* *Euagrius* l. 2. c. 7. S. Leo epist. 81. Imperatorem à noua Synodo cogenda deterret. Iuuenalis Hierosol. Ep. moritur.

458 Anatolius Episcopus Constantinopol. coronat Leonem Thracem Februario, & paulo post obit succedente Gennadio; Timotheus Ælurus Alexandrino Throno occupato, necat Proterium in baptisterio paschali die, scriptaq; Cyrilli deprauat, Antiochiæ terræmotus ingens 14. Septemb. *Euagrius* l. 2. c. 8. & 12. *Theophan Theodor. Lector.* Sol. 5. Kal. defecit sub Merid. Romæ *Idat.* Franci Chelderico ob luxuriam eiecto, eligunt in regem Egidium Romanum Comitem militiæ magistrum *Gregor. Turon.* l. 2. c. 12. *Aimoin* l. 1. c. 7.

459 Leo Imperator misso Cæsario Alexandriam, Timotheum iudicio addicit, & complices necis illius linguæ abscissione mulctat: *Theophanes*. In Synodo Constantinopol. præsentibus Legatis Pontif. Rom. stabilitur Synodus Chalcedonensis, & disciplina Ecclesiastica: *Balsamon in Nomo canone* S. Leo Papa epist. 86. inter alia abrogat vsum publicæ confessionis. Martyrius substituitur

Anni Chris.

ſtituitur Acacio Epiſcopo Antioch. *Niceph. Chron.*

460 Theodoricus Viſigothorum rex Sueuos penè internectione delet, & Hiſpanijs præficit Nepotianum, & Suniericum Comitem, *Idat. & Iordan.* Gennadius S. Leone Papa agente impetrat ab Imp. vt Timotheus Aelurus, qui ad eiucandam hæreſim Conſtantinopolim admiſſus erat, mittatur in exilium Gangram, & inde Cherſonam; eique ſubſtituatur Timotheus Solophaciolus: *Leo epiſt.* 99. 100. 101. & *Theophan.* Eudocia Theodoſij vidua Eutychiana hæreſi per SS. Simonem Stylitam, & Euthymium abiurata, moritur Hieroſolymis annorum 67. *Cyrill.* in Euthym. *Niceph.* l. 14. c. 50. Maioranus Imperator Vuandalico bello intentus, legati habitu clam venit ad Genſericum. *Procop.* lib. 1. Vuand.

461 S. Leo Papa moritur 11. Aprilis, eiq; ſufficitur Nouembris 12. Hilarius Sardus. Maioranus Imp. fraude Seueri per Ricimerem Gothum, & Arianum apud Dertonam Hiſpaniæ necatur, & Seuerus Imperium inuadit: *Marcellinus, Caſſiodorus Theoph. Idat.* Moritur, & Simeon Stylita, vt *Petauius ex Theophane* nempe 5. Ianuarij anno 4. Leonis, ex *Cedreno*; cuius obitu diuinitus cognito Daniel columnam ad Ponti oſtia conſcendit: *Surius* ad d. 11. Decembr. Conſtantinopoli horribile incendium 2. Sept. *Theoph.*

462 Gennadij precibus manus reſtituta pictori, quæ Chriſtum Iouis ſpecie pingere conata exaruerat; Studius S. Io. Bapt. templum cum monaſterio, & Gratiſſimus S. Cyriaci ædificant Conſtantinopoli: *Theophanes.* Lunæ Eclipſis 2. Martij apud *Idatium.* Antiochia Iſauriæ, hiatu terræ merſa, ſaluis aliquot pijs; Agrippinus Gallus Narbonam tradit Theodorico; Fretiricus Theodorici frater ab Ægidio Comite victus, & occiſus in Armoricis: *Idat. Chron.*

463 Petrus Cnapheus presbyter Chalcedonenſis, Zenonem Orientis ducem contra Martyrium Epiſcopum Antiochenum concitat, & anathemate damnat negantes Deum Crucifixum eſſe, quæ fuit hæreſis Theopaſchitarum: Martyrius ab Imperatore rediens, & tumultum populi pertæſus renunciat ſedi, quam Petrus inuadens, ab Imperatore damnatus exilio clam fugit; Eliſæi oſſa Alexandriam delata. *Theophanes.* Victorinus Aquitanus rogatu Hilarij Papæ Cyclum Paſchalem annor. 532. edit. *Gennadius.*

464 Sueui Conimbricam diripiunt; Marcellinus Vandalos à Sicilia fugat; Sol deficit Iulij 22 Beorgor rex Alanorum à Ricimere necatur: *Idatius, & Marcellin.* Leo Imp. cum Gennadio Patriarcha inuiſit Danielem Stylitam, qui eis prædicit incendium Conſtantinop. Acta eius apud *Surium* d. 11. Decembr. Hoc anno Leonis 8. Iſidorus notat mortem Theodorici, ſed dum addit Æram DIV. reijcienda eſt in annum 466. vt notat Petauius.

465 Seuero veneno per Ricimerem ſublato: Genſericus claſſe infeſtat oras Italiæ, Græciæ, & Ægypti, *Procop.* l. 1. & *Marcellin.* Epiſcopi 48. ad Cõcilium Natali die Hilarij Papę Romam conueniunt. Childericus rex à Francis reuocatus Aegidium Sueſſionas fugat, vbi inſidijs Gothorum moritur: Baſina relicto Bilino rege Thoringorum marito nubit Childerico: *Gregor. Turon.* lib. 1. c. 12. *Aimoinus* l. 1. c. 8. *Idat.*

466 Euaricus interfecto Theodorico fratre, ſuccedit in regno Gothorum, vaſtatiſq; Hiſpanijs, dum Aruernum obſidet, ab Ecdicio filio Auiti Imp. exigua manu profligatur, *Idat. Iſidor. Sidonius* l. 3. ep. 3. Theodoretus ſcribit contra Eutychen, & Dioſcorum: *Marcellin.* S. Proſper Regienſis obit; Criſpino ſuccedit Epiphanius Epiſc. Ticinenſis. *Ennod. in eius vita.* Chlodoueus ex Baſina, & Chylderico naſcitur *Greg. Tur.* l. 2. c. vlt.

467 Anthemius Patricius Senatu Romano, & Recimere agente creatus à Leone Imperator miſſuſq; Romam, Auguſto Menſe, 8. ab Vrbe miliario ſalutatur Imp. *Euagrius* l. 2. c. 18. *Sidon.* in paneg. Anthemij, *Idatius.* Hilarius Papa obit 10. Septembr. eiq; d. 20. Sept. ſubrogatur Simplicius Tiburtinus. Peſtis ingens in Vrbe dum Lupercalia ibi celebrantur. *Gelaſ. Papa in Androm.* Heraclius, & Marſus miſſi à Leone Imp. contra Vandalos expugnant Tripolim, & alias vrbes; ideò Genſericus pacem petit, & impetrat: *Procop.* l. 1. & *Theophan.*

468 Marcellinus pugnans apud Charthaginem pro Romanis contra Vandalos à quibuſdam Romanis necatur. *Marcellin.* Baſiliſcus à Leone Imper. miſſus vincit Genſericum, & Vandalos nauali pugna, ſed ſpe Imperij corruptus, & pecunia, ſponte ſe vinci patitur, ideoq; à Leone Perinthum relegatus. *Procop.* l. 1. *Nicephor.* l. 15. c. 17. Leo Aſparis filium Cæſarem creat: *Niceph.* 15. c. 27. *Cedrenus.* Aruandus Galliarum Præfectus maieſtatis Romæ damnatus, in exilium pellitur. *Caſſiod.* chron. *Sidonius* lib. 1. epiſt. 7.

469 Caput Denzicis Regis Hunnorum Attilę filij Conſtantinopolim affertur. *Marcellin.*

470 Aſpar cum Ardaburio, & Patriciolo filijs machinantes contra Imperium, & qui Eccleſiam per milites violarant, ad Eccleſiam S. Euphemiæ confugiunt, vnde egreſſi à Zenone obtruncantur, vel hoc anno vt ponit *Marcellinus*, vel ſequenti vt *Caſſiodorus*: reliqua *Nicephorus* l. 15. c. 27. & *Euagrius* l. 2. c. 15.

471 Zeno Prætor gener Leonis Ariadnam eius filiam ducit, & creatur Comes Orientis, cum quo Antiochiam venit Petrus Fullo olim presbyter, ac deinde Monachus Eutychianus, *Niceph.* ſed *Theophanes* antea id factum refert: Gennadius Patriarcha Conſtantinopol. moritur viſo prius, dum oraret, ad altare ſpectro, qui ſigno Crucis fugatus, *abeo* inquit *& te viuente quieſcam, reuerſurus poſt obitum tuum, & modis omnibus Euerſurus Eccleſiam*, ita *Theodor. lector* l. 1. Collectan. *Niceph.* l. 15. cap. 23. ſubrogatus eſt illi Acacius: *Euagrius.*

472 Anthemius Imp Romæ à Ricimere occiſus 13. Iulij, Olybrius Placidiæ vir, antea deſtinatus à Leone fit Imperator, Bilimer qui ex Gallijs venerat opem laturus Anthemio, à Ricimere necatur; Ricimer Octobris 12. & Olybrius 23. Octobris morbo pereunt: *Marcellin. Theophan. Caſſiodor. Paulus Diacon. Onuphrius.* Obſederat prius Ricimer vrbem tam arctè, vt etiam coria deuorarentur. Conſtantinopolis quoque ab Oſtry, & Theudorico obſeſſa, ſed liberata à Baſiliſco, et Zenone. Eudoxia vxor Honorij, genito Ilderico clam fugit ad loca ſancta, ibiq; moritur: *Theophan.* Veſuuius mons Campaniæ euomitis viſceribus, verſoq; in noctem die, Europam minuto puluere oppleuit Byzantium vſq; 6. die Nouembris at. S. Ianuarij patrocinio ſedatum incendium: *Marcellin.* in chron. Procop. l. 2. belli Goth. *Sigon.* l. 14. de Imper. Occid. S. Sidonius Appollinaris fit Epiſc. Aruernor.

473 Veſuuius iterum cineres vſque in Tripolim eructat. *Procop.* l. 2. belli Goth. Glycerius Rauennæ factus Imperator 5. Martij, Vuidimicum Oſtrogothum mittit ad Viſigothos in Gallia, vt cum illis eas, et Hiſpanias defendat; Theodomirus Oſtrogotha prope Theſſalonicam moritur, ſuccedente filio eius Theodorico: *Marcellinus, Iornandes, Onuphrius.*

Leo

Anni Chriſ.

474 Leo Imp. Ianuario morbo perit, Leone iuniore Cæſare Conſtituto. Februario autem Zeno à Leone filio ſuo coronatur: Saraceni Meſopotamiam, Hunni Thraciam infeſtant: *Theophan. & Cedrenus*; Glycerius à Iulio Nepote Marcellini nepote ex ſorore expulſus fit de Cæſare Epiſcopus Salunitanus: *Marcellin. & Onuphr.* Maiorino in Hiſpania ex dyſenteria extincto, ſuffectus Glycerius, eodem morbo paulo poſt obit; inde Auguſtus factus eſt Imperator: *Iornandes* l. 1. Vand. Tertiam Veſuuij conflagrationem indicat *Procop.* l. 2. belli Goth. Epiphanius Epiſc. Ticinenſis à Nepote legatus Toloſam ad Euaricum Regem Gothorum, pacem cum Imperatore impetrat: *Ennodius* in vita Epiphanij.

475 Zeno Imp. Baſiliſci fratris inſidias vitans fugit in Iſauriam: Baſiliſcus acclamatur Imperator cum Zenodia vxore, cuius inſtinctu Ælurum Alexandriam, & Petrum Fullonem Antiochiam reuocat, & Acacium ad damnandam Synodum Chalced. fruſtra impellit, populo reſiſtente: *Marcellin. Theophanes, Euagrius* l. 3. c. 4. Iulius Nepos Imperator factus moxq; ab Oreſte pulſus fugit in Dalmatiam: Oreſtes Imperatorem creat filium ſuum Momilium, dictum Auguſtulum: *Iornandes*. Circa hunc quoq; annum geſta quæ narrat *Gregor. Turon.* lib. 2. cap. 18. de Saxonibus à Romanis, & deinde à Childerico victis.

476 Zeno reuerſus ad Imperium Baſiliſcum ab Eccleſia retractum, in quam confugerat, relegat Limnas caſtrum Cappadociæ, vbi poſtea in turri incluſus præ fame perijt; Zeno item Petrum Fullonem deponit Pityoſq; relegat. Ælurus à Monachis Alexandria pulſus veneno vitam abrupit; Petrus Moggus ei ſubſtitutus à Monachis, ſed à Zenone expulſus: *Marcellin. Theophan. Procop.* 1. Vand. *Liberatus* c. 16. *Felix Papa epiſt.* 2. Peroxes, violato fœdere ab Hunnis oppreſſus, ſuccedente Cababe in regno Perſarum *Procop.* l. 1. Genſerico mortuo ſuccedit Hunericus, *Victor.* l. 1. & *Procop.* 1. Vand. Euaricus Rex Gothor. fruſtra obſidet Aruernum: *Sidon.* lib. 3. ep. 1. Odoacer Rex Herulorum à Nepotis fautoribus accitus Romam obtinet, Auguſtulumq; exilio mittit in Lucullanum caſtellum Campaniæ, atq; ita concidit Imperium occidentale. *Marcellinus, Sigonius*, & alij.

477 Die 25. Septembris Conſtantinopolis magno terræmotu quaſſata, Epiſcopi Catholici à Zenone reuocati, Antiochiæ Stephanus Epiſcopus datus, qui à Petri Fullonis factione accuſatus hæreſeos Neſtorianæ, & à Laodicena Synodo declaratus innocens; *Theophanes*: eſto quædam ex his Cedrenus referat ad 4. Zenonis annum. Martyrius Cappadox ſuccedit Anaſtaſio Epiſcopo Hieroſolymitano. *Cyrillus* in Euthymio.

478 Simplicio Papa epiſtola 9. agēte, Zeno Timotheum Solopaciolum reſtituit Sedi Alexandrinæ, Æluro eiecto, & Petro Moggo longiùs deportato S. Lupus Trecenſis cum ſediſſet annos 52. obijt Iulij 29. ex *Martyrol. Rom.*

479 Sabinianus Illyricanę militię dux Romanor. Theodoricum Strabum Triarij filium in Græcia debacchantem reprimit: Marcianus Anthemij Imp. Rom. filius Imperium vxoris iure prætendens, Zenonem vincit, ſed luxui deditus à Zenone victus capitúſque & clericatui addictus: *Theoph. & Euagr.* l. 3. c. 10.

480 Conſtantinopolis per 40. dies continuos terræmotu concuſſa corruente ſtatua Theodoſij Magni d. 24. Septembris: Nepos prope Salonas à ſuis in villa occiſus: *Marcellin.* Illus Zenoni ſuadens relegationem Verinæ ab Ariadnæ filiæ Satellitibus auricula amputata, Præfectus militiæ Orientalis creatur Ducis titulo: *Theophanes*. Eugenius ordinatur epiſcop. Carthagin. permittente Hunerico ad inſtantiam Zenonis, & Placidiæ *Victor.* l. 2. Aruernum legatorum pactione Gothis deditur: *Iornandes*. S. Benedictus naſcitur *Leo Oſt.* l. 1. chron. Caſſin.

481 Theodoricus Scytha Triarij filius bellum gerens aduerſus Zenonem, vaſtatiſq; omnibus vſque ad Ponti oſtium dum Conſtantinopoli imminet, cognita coniuratione ſuorum tendit in Illyricum, & equo agitatus, haſta pro caſtris ſuſpenſa vulneratur, ac moritur: *Euagrius* lib. 3. c. 25. & *Marcellinus*. Hunericus in Vandalos, qui Catholici facti ad Eccleſiam confluebant, vel in aula ipſius verſabantur, deſæuit: *Victor.* l. 2. de Perſ. Vand.

482 S. Seuerinus Noricorum Apoſtolus migrat in Cœlum: *Surius* 8. *Ianuarij* Zeno impulſu Acacij edit fidei formulam dictam *Conciliatorium* in qua tacitè abrogabatur Synodus Chalced. & Ioanne Talaida, qui Timotheo Alexandr. epiſcopo mortuo ſuffectus fuerat, pulſo, Petrum Mogum reſtituit; *Euagrius* l. 3. c. 26. *Simplicius Papa epiſtola* 17. qui & *epiſt.* 14. refert Stephano epiſcopo Antiocheno mortuo ſuffectum eſſe Calandionem Orthodoxum. Theodoricus Valamer Macedoniam Theſſaliam, & Lariſſam metropolim deprædatur. *Marcellinus*.

483 S. Sidonius Appollinaris moritur Sabbato die 23. Auguſti ex traditione Eccleſiæ Aruernenſis, & *Greg. Tur.* Simplicius Papa moritur 2. Martij, eiq; 8. Martij ſubſtituitur Felix II. dictus III. Romanus: qui Conciliatorium Zenonis damnat, coactoq; concilio pro Io. Talaida, litteras, & legatos mittit ad Zenonem, vt Petrus Mogus pellatur, & Acacium Romam citat, & Petrum Cnapheū exauthorat: ex *epiſt. Synodali, & Euagrio* l. 3. c. 18. De Acephalorum hæreſi tunc orta; *Leontius de Sectis Act.* 5. *& Liberatus*. Zeno Theodoricum R. Gothor. munificentia conciliatum conſulem deſignat, & Daciæ Ripenſi, ac Mœſiæ Magiſtrum militum præficit *Marcellin.* Orientales Verinæ Aug. litteris permoti, Leontium pro Imperatore admittunt *Theophanes*.

484 Verina Aug. moritur in Caſtello, liberata prius cum Lōgino Zenonis fratre per Illum, et Leontium: Leontius 27. Iunij Antiochiam tanquam Imperator ingreſſus, ſed à Io. Scytha cum magno exercitu à Zenone miſſo, victus cum Illo in Papyrium Caſtellum ſe recipit: *Theophanes*. Ex legatis Apoſtolicis Felix Defenſor carceri incluſus ab Acacio; Miſenus, & Vitalis tandiu vexati, donec cum Acacio, & Petro Mogo communicarunt, quos ideo Felix Papa, Synodo Romæ coacta damnauit excommunicauitque Petrum Cnaph. & Acacium, qui Flocci id faciens, Felicis nomen eradit è diptychis; dirè ſæuiens in Monachos, qui veſti Acacij in Eccleſiā prodeuntis affixerant formulā anathematis: *Euagr.* l. 3. c. 20. 21. *Liberatus* c. 18. *Nicephorus* l. 16. c. 17. A menſe Februario Hunerici regis Vandalorum perſecutio in Eccleſiam Africanam ſæuiſſima, in qua pluſquam 434. Epiſcopis pulſis, clauſæ Eccleſiæ, earumq; bona Arianis epiſcopis addicta; Multi linguis manibuſq; truncatis voce nihilominus integra fidem Catholicam profeſſi, ſed de his alijſq; miraculis, plura *Victor. de hac Perſec.* & *Baronius*. Addit Victor l. 3. hoc anno exeunte Hunericum à vermibus corroſum interijſſe ſuccedente Gundabundo Gentonis F. Moritur, & Euarix R. Gothor. in Gallia, ſucceditq; eius Fil. Alaricus. *Petauius*. Clodoueus mortuo Childerico patri ſuccedit in Regno Franciæ, vt oſtendimus lib. 9. Chronologiæ Reformatæ c. 8. n. 3.

Anni Christ.

485 Felix Papa laborat, vt Acacium ad sanam mentem reuocet teste *Gelasio in Commonit. ad Faustum, & Epist.* 1. Prætendente autem Petro Cnapheo Cyprum subiectam esse Antiochiæ, S. Barnabas Apostolus apparet Anthemio Salamine Episc. ostendens locum, vbi corpus suum latebat, cum Euangelio S. Matthæi supra pectus, quo reperto Anthemius Constantinopolim profectus, obtinet à Zenone causam contra Cnaphæum, sed Zeno Euangelium illud voluit transferri Constantinopolim. *Surius ad XI. Iunij.* Martyrio Episc. Ierosol. mortuo succedit Sallustius, Chlodoueus Syagrium Egidij Coni. F. Suessionibus regnantem acie vincit, & deditum ab Alarico interficit. *Greg. Turon.* l. 2. c. 27. 28. *Aimoin.* l. 1. c. 12.

486 Io. Grammaticus scribit contra Eutychianos, sed Nestorianismi suspectus; *Marcellin. & Gennad.* de viris ill. c. 93. Petro Fullono in Antiochena sede mortuo, suffectus est Palladius, & ipse Theopaschita: *Theophan.* Chlodouéus ducit Clotildem Chilperici Burgondi filiam: *Greg. Tur.* l. 3. c. 28.

487 Theodoricus rex Gothorum Zenonis ditionem infestat. *Marcellin.* Fridericus filius Phæbe regis Rugorum ab Odoacre victi, fugit ad Theodoricum: *Cassiodor.* Gundabundus rex Vandalorum reuocat Episcopos, & Orthodoxos ab exilio in Africa, vbi quidam rebaptizati, ideo Romæ Synodus Episcoporum 38. coacta 13. Maij de modo admittendi rebaptizatos. *Victor.*

488 Leontius, & Illus tyranni in Papyrio Isauriæ Castello capti ac decollati; capita Constantinopolim allata. Acacio mortuo suffectus Flauitas hæreticorum fautor. Theodoricus in Italiam tendit, à quo Fridericus adiutus regnum suum recuperat, sed expulsus est à germano Odoacris: *Theophanes, & Eugippus* in vita S. Seuerini. S. Eustachij reliquiæ Philippis Antiochiam translatæ à Calandione, & sic Antiochenum schisma post annos 100. sublatum *Theophan.* Theodoricus in Odoacrem, Zenonis suasu bellum mouet *Procop.* l. 1. Goth.

489 Theodoricus Rex Gothorum, occupat Italiam, Odoacrem ab Isontium vincit, & in campis Veronæ magna strage delet. *Marcellinus. Cassiodor. Iordan.* Flauitæ mortuo in Episcop. Constantinop. suffectus Euphemius sed Acacij nomen expungere nollens. non meruit Communionem Felicis Papæ. *Theoph.* Nicephor. lib. 16. c. 19.

490 Theodoricus Odoacrem ad Ducam Fl. tertiò vincit, & Rauennæ triennio obsidet: *Procop.* 1. Goth. *Cassiodor. Iordan.* S. Fulgentius, & Felix Abbas ab Arianis vexatus excitata à Vandalis persecutione in Sacerdotes ex *vita S. Fulgentij*. Concilium Arelatense, & deinde Lugdunense super Fausti Regiensis, & Lucij Semipelagianismo: S. Cæsarius episc. Arelatensis scribit de Gratia, & libero arbitr. opus à Felice laudatum. *Addo Viennens. & Gennad. de viris illustr.* cap. 86. Petro Mogo mortuo substituitur Athanasius *hæreticus*. Euphemius Patriarcha Constantinop. Anastasium Silentiarium Eutychianum expellit ab Ecclesia, & Zenonem liberè redarguit. *Theophan.* Chlodoueus rex Thuringos subijcit *Greg. Turon.* l. 3. c. 27.

491 Zeno Imp. Epilepsia interit, viuusq; adhuc sepultus, identidem inclamans nomen Pelagij Patritij, quē licet innocentem occidi iusserat: Ariadna & Senatus Imperatorem creant Anastasium Silentiarium Dyrrachio oriundum Martij 17. Longino Zenonis fratre, in Isauriam ablegato; Anastasius Euphemio Patriarcha compellente, Synodo Calcedonensi subscribit, & coronatus est 18. Aprilis feria 5. maioris hebdom, & copulatus Ariadnæ. *Theophan.* chron. *Alexand. Zonaras* tom. 3. Præclara initia Anastasij vide in *Cedreno, & Theodoro Lectore*. S. Patricius Hiberniæ primus Episcopus, & S. Martini alumnus moritur annorum 132. ex *Probo* scriptore vitæ, licet *Marianus Scotus* det illi annos tantum 82. Odoacer noctu Rauenna egressus quartò victus à Theodorico ad pontem Candidum; Vandali pacem petunt, & à Sicilia prædanda cessant, *Cassiodor. & Iornand.*

492 S. Felix Papa moritur, fuit atauus S. Gregorij Magni ex 4. Dialogor. c. 16. substituitur ei Martij d. 2. Gelasius ciuis Romanus, ex parte Afro, qui Euphemium Constantinop. episc. nolentem expungere nomen Acacij ad communionem recipere noluit, scripsit ad Episcopos Dardaniæ vt vitarent communionem hæreticorum *epist.* 1. 2. & 3. Longinus Zenonis Imp. frater rebellans capitur, & ab Anastasio relegatus Alexandriam iubetur presbyter ordinari. Longinus alter Magister militum rebellans per annos sex bellum sustinet contra Anastasij duces. *Theophan. & Marcell.* Anastasius Imp. ex Acephalorum, & Hæsitantium secta libertatem Sectarum permittit; *Euagrius* l. 3. c. 30.

493 Diogenes Anastasij Dux, Claudiopoli expugnata, obsidetur arctissimè ob Isauris, sed hos Ioannes Gibbus alter dux Anastasij profligat: *Theophan.* Constantinopoli bello ciuili statuæ Imperiales per vrbem tractæ; Iulianus magister militum à Scythis in Thracia nocturno prælio confossus: *Zamasphes* filius Perozis regis Persar. Cabade pulso, regnum per annos 4. obtinet: *Marcellin.* Odoacer triennio Rauennæ obsessus, cum Theodorico paciscitur, vt ambo pari iure regnent in Italia, sed euocatus ad conuiuium, occiditur à Theodorico. *Procop. Iordan.* Theodoricus ducit Audeflendam sororē Chlodouei. *Cassiodor. Ep.* 1. *Iordan.* Apparitio S. MICHAELIS Archangeli in monte Gargano: *Sigebertus.* Gelasius scribit epist. 5. 6. 7. contra Pelagianos, et conatur Græcos ad Officium reuocare, præcipuè *Euphem.* sed frustra.

494 Gelasius Anastasium iam Orthodoxos persequentem, litteris commonet, et Romæ in Synodo Episcoporum 70. Canonicos libros, Concilia Oecumenica et SS. Patrum scripta à Spurijs, et Apocryphis secernit. Laodicea, Hierapolis, Tripolis, Agathicū, terræmotu eodem collapsæ, *Marcellin.* Theodoricus iratus Liguribus Herulorum fautoribus, placatur à SS. Episc. Laurentio Mediolanensi, et Epiphanio Ticinensi, qui missus à Theod. redimit captiuos Italos à Gundebaldo rege Burgund. *Ennod.* in vita Epiphanij. Gundebaldus idem à S. Alcimo Auito Arianismum dedoctus, noluit tamen Catholicam fidem publicè profiteri. *Gregor. Turon.* l. 2. c. 34. Chlodouéus regnum Sequanam vsque dilatat. *Sigebertus.*

495 Euphemius Episc. Constantinop. ab Anastasio depositus, et in exilium missus; Macedonius suffectus Conciliatoriæ formulæ subscripsit; *Marcellin. Theophan. Cedren. Theodor. Lector.* Gelasius in Concilio Romano 13. Maij Misenum legatum Apostolicum, qui Acacio communicarat, reconciliat Ecclesiæ. Gundabundo regi Vandalor. mortuo succedit frater Thrasamundus mitior in Catholicos: *Procop. l. 1. Vand.* Moritur et S. Eugenius episc. Carthag. in Albigensi oppido, relegatus antea à Gundabundo: *Greg. Turon.* lib. 2. cap. 3. Chlodoueus rex Franc. sæpe à Chlotilde regina monitus de fide Catholica amplectenda, sed frustra, hoc tandem anno prope Tolbiacum Vbiorum periclitans in acie contra Alemannos, spondet se fore Christianum: victisq; hostibus, occurrente

Chlo-

Anni Chrif.

Chlotilde Remos peruenit, vbi à S. Remigio baptizatus eſt cum ſorore Alboſeda, quæ paulo poſt obijt, et cum eo tres mille circiter milites conuerſi, nec non Lanthildis altera eius ſoror, antea Ariana: S. Remigius de opibus multis à Chlodoueo donatis, fundat epiſcopalem Sedem Lauduni: *Gregor. Turon.* l. 2. hiſt. *Franc.* c. 31. *Aimoinus* l. 1. c. 19. et *Sigebert.* in chron.

496 Indi Anaſtaſio Imp. dono mittunt elephantum, duoſq; Camelopardales *Marcellin.* Romanus ductor copiarum Palæſtinæ victis Barbaris recuperat Iotaben inſ. ſinus Arabici, & Eugenius comprimit Arabas infeſtantes Euphrateſiam: *Theophan.* Chlodoueus prælio vincit Gundobaldum Burgundionem interfectorem Chilperici patris Chlothildis *Greg. Tur.* l 3. c. 32. 33. Moritur S. Epiphanius epiſc. Ticin. ex *Ennodio,* & Gelaſius Papa d. 21. Nouembr. cui ſubrogatus die 28. Nouembr. Anaſtaſius II. Romanus.

497 Bellum Iſauricum confectum, Athenodoro Iſaurorum primario obtruncato: *Marcellin.* Anaſtaſius Papa, mittit ad Anaſtaſium Imp. S. Germanum epiſc. Capuanum, & Creſconium Tudertinum, cum literis petens abrogationem nominis Acacij: Athanaſio epiſc. Alex. Suffectus Ioannes item hæreticus; *Liberatus.*

498 Longinus Iſaurus cognom. Selmunteus magiſter milit. qui olim rebellarat, captus à Priſco Comite apud Antiochiam Iſauriæ, miſſus Conſtantinopolim ad Anaſtaſium, catenatuſq; per vrbem circumductus, deinde Niceæ in Bithynia excarnificatus eſt: *Theophan.* In ſeditione populi Conſtantinop. multi cæſi *Chron. Alex.* Macedonius perſuadet Anaſtaſio Imp. vt ſubſcribatur Synodo Chalced. monachiſq; parcatur, & alijsqui Henoticæ, formulæ noluerant ſubſcribere; Palladio epiſc. Antiocheno mortuo ſufficitur Flauianus. *Theophan.* Anaſtaſius Papa moritur 16. Nouembris & d. 22. Nou. ſubſtituitur ei Symmachus Sardus; Laurentius autem à Schiſmaticis intruſus, in Synodo deinde per Theodoricum congregata expulſus eſt, & factus Epiſcop. Nuceriæ. *Theodor. Lect. & Theophan.* Io. Silentiarius S. Sabæ alumnus claret: *Cyrill.*

499 Bulgari Thraciam populantur, cæſis ad Zurſam fl. quatuor millibus Romanorum; Terræmotu Pontus concuſſus, Neocæſarea magna ex parte collapſa, ſtante tamen templo, in quo ſeruabantur reliquiæ S. Gregorij Thaumaturgi: *Marcellin. Theophan. Miſcella* l. 15. & *Theodori Collectanea*: Anaſtaſius fœdum tributum Chryſargyrum vocatum ſuſtulit *Theophan. & Euagr.* l. 3. c. 39. & venationes theatrales, magiſtratuſq; venales vetuit; *Cedren. Theoph. Theodor. Lect.* Romæ Synodus kal. Martij, in qua ambitus in comitijs pontificalibus prohibetur, ſubſcribente ipſomet Cælio Laurentio antea Schiſmatico, & ob id Nuceriæ Epiſcopatum obtinente: *Anaſtas Bibliot.*

500 Saraceni incurſant Phœniciam, Syriamque *Theophan.* S. Fulgentius Romam ad Apoſtolor. limina venit. *Surius* tomo 1. Theodoricus votis cunctorum expetitus Romam ingreditur, pecuniaq; ad muros reficiendos, alijſque muneribus conciliat ſibi S. P. Q. R. *Caſſiodorus.*

501 Conſtantinopoli in ludis theatralibus, factionum diſſidio cæſa circiter tria hominum millia: *Marcellin.* Pax inter Anaſtaſium & Saracenos, & Orientis tranquillitas: *Theophanes.* Tumultus Schiſmaticorum ingens, tandem Synodo conſenſu Symmachi per Theodoricum ſedatus eſt: *Petauius* in Chron.

502 Bulgari Thraciam impunè veſtant. Cabades rex Perſarum, non impetratis ab Anaſtaſio pecunijs mutuis, Armeniam incurſat, Theodoſiopolim proditione capit, & Amidam Meſopotamiæ poſt trimeſtrem obſidionem, Monachis prodentibus, quos tamen obtruncat: *Marcellin. & Theophan.* Romæ quarta Synodus 6. Nouembris in qua firmata electio Symmachi, & abrogata ſanctio Odoacris olim, de Romani Pontificis electione non facienda abſque conſenſu regis. *Petauius.*

503 Patricius, Hypatius, & Areobinda duces cum grandi exercitu ab Anaſtaſio miſſi Perſarum ducem cedunt, regemq; fugant, ſed inter ſe diſcordes, rebus mutatis pacem à Barbaris redimere coguntur; In equeſtri ſpectaculo ſeditioſi, qui Anaſtaſij filium ex pellice occiderant, puniti: *Theophan.* Romæ quinta Synodus contra Schiſmaticos.

504 Celer Officiorum magiſter cum Perſis feliciter pro Anaſtaſio pugnat. *Marcellin. & Thophan.* Theodoricus Bulgaros vincit, & Pannoniam Sirmienſem ſibi ſubdit: *Caſsiodor.* S. Equitius floret, de quo *S. Gregorius* 1. dialog. Sexta ſub Symmacho Synodus Romæ, contra vſurpatores bonor. Eccleſ. S. Fulgentius fit epiſc. Ruſpenſis, & à Thraſamundo rege cum alijs Epiſcop. relegatur in Sardiniam, *eius Acta* S. Auguſtini corpus cum alijs in eandem inſulam translatum.

505 Cabades Perſa, cladibus à Celere attritus, & Caduſijs deficientibus, pacem init cum Romanis, reſtituta Amida reliquiſq; oppidis: *Theophan.* Sabinianus tamen conſul à Mandone Geta cladem paſſus: *Marcellin.* Io. Alex. epiſc. mortuo ſufficitur Io. Nicæota: *Liberatus*: Chlodoueus, hortatu Chlotildis, incipit Eccleſiam SS. Petri, & Pauli dictam poſtea S. Genoueſæ. *Hincmarus* in vita S. Remigij.

506 Macedonius reſiſtens hæreſi Anaſtaſij, & Xenaiæ Manichæorum principi, ab Anaſtaſio vexatur, & Sicario, à quo iuſſus fuerat, menſtruam annonam dari iubet, raro manſuetudinis exemplo: *Theophanes.* Agathæ in Narbonenſi prouincia Synodus 10. Septembris pro diſciplina Eccl. Clodoueus Alaricum regem Vuiſigothor. in campo Vocladenſi acie profligat, ſuaq; manu occidit; Theodoricus filius Chlodouei, ſubigit, Aruernos, Cadurcos Rutheros: *Aimoinus* l. 1. c. 21. 22. *Gregor. Turon.* l. 2. c. 39. *Caſsiodor.* l. 3 *Variar.* eſto *Baronius* aliter de tempore ſentiat. S. Genoueſa octogenaria maior in Cœlum migrat, *Surius* 3. Ianuar.

507 Chlodoueus hyeme exeunte Toloſam venit, ſublatiſq; inde Alarici theſauris Engoliſmam diuinitus obtinet, muris eius ſubuerſis; acceptiſq; ab Anaſtaſio Cōſulatus inſignibus Pariſios veniens aurum, & argentum ſua manu in populum ſpargit, regiumq; diadema aſſumit. *Aimoin.* l. 1. c. 22. *Greg. Turon.* l. 2. c. 38. Giſalaricus Alarici Spurius Narbonæ Princeps efficitur; *Iſidori Chron.* Anaſtaſius oppidum Daras in limite Meſopotamiæ munit, & nominat Anaſtaſiopolim; *Euagr.* l. 3. c. 37. *& Theoph.*

508 Theodoricus R. Gothorum per Comitē Hiblam, plus 30. millia Francor. in prœlio cædit, & Amalarici pupilli nomine, per præfectos ditionem Vuiſigothorum adminiſtrat: *Caſſiodor. in Chron. & Varijs Iordan, & Procop.* l. 1, *Goth.* Franci Arelatum obſident, Gothis ſtrenuè propugnantibus, qua occaſione virtus S. Cæſarij Arelat. emicuit: *Cyprianus* in eius vita S. Seuerinus Abbas ſanat Chlodoueum grauiter Pariſijs ægrotantem. *Surius* 11. Febr. Aimoin l. 1, c. 24. de Anaſtaſio, & Xenaia Manichæo perſequentibus orthodoxos. *Euagrius* l. 3. c. 31. & *Theophan.*

509 Chlodoueus Gundibaldum Burgundionem, iun-

Anni Chrif.

ctus Ostrogothis vincit iterum; qui fugiens in Italiam, miserè periit. Sigismundus eius filius, reliquias regni Burgundionum obtinet, fidemque Catholicam, opera S. Auiti Vienn. Episc. amplexus, pietate insignis fuit. *Procop.* lib. 1. Goth. *Cassiodorus l. 8. Epist.* 10. *Greg. Tur.* l.3. c.5.

509 Clodoueus occupat ditiones propinquorum suor. Chararici, Regnarici, & Sigeberti; *Petauius*: Seuerus hæresiarcha cum 200. Monachis profectus Constantinopolim contra Macedonium, & Chalcedonensem Synodum, honorificè ab Anastasio recipitur; Macedonius heterodoxos excommunicat: Palæstinæ Monachi Catholici Constantinopolim contiolantes, Seuero se opponunt; Dorotheus Monachus Alexandrinus preclarum volumen pro Synodo Chalcedonensi offert Imperatori, sed ob id in Oasin relegatur: Deterius Arianor. Episcop. apud Constantinop. baptizat Barbarum quendam hac formula. *Baptizetur Barbarus in nomine Patris per Filium in Spiritu Sancto*. Sed baptisterij aqua statim euanuit. *Liberatus in Breuiario* cap. 19. *Theophan. & Theodorus in Collect.*

510 Anastasius Theopaschitarum hæresim promouēs, Trisagio addi iubet appendicem nefariam; *Qui crucifixus es pro nobis*, sed ipsi ac Seuero Monachi Catholici Archimādritæ, & populus martyrio etiam prompti restiterunt, frementes in Anastasium, qui Macedonij increpationem tolerauit; *Theophanes*, & *Theodor. Lector.* 2. *Collect.* Chlodoueus post Aurelianēsem Synodum, iussu eius celebratam, obijt Parisijs annorum 45. regni 30. sepultusq; est in æde SS. Petri, & Pauli ab ipso constructa: eius filij regnum sic partiti, vt Theodoricus Metis; Chlodomirus Aurelianis; Clotharius Suessionis, & Childebertus Parisijs sedem figerent. *Hincmarus*, *Sigebert*. *Gregor. Turon.* l. 3. c. *vlt.* & *Aimoinus* l. 2. c. 1. Theodorici regnum in Hispania computat ab hoc anno Isidorus in Chronico.

511 Anastasius Macedonium Patriarcham, per Celerem magistrum Officiorum deijcit Episcopatu, & relegat in Enchaitam, substituto Timotheo in Macedonium infenso: *Theophan. Theodor. Lect. 2. Collect. & Euagrius* l. 3. c. 31. Anastasius iterum per Marinum, & Platonem in Ecclesiæ pulpito hymno Trinitatis Quaternitatem Deipassianorum ademi iubet, multosq; Catholicos aliter canentes cædi in ipsa Ecclesia; idem contigit altera die; quare populus 6. Nouembris in foro Constantini deijcit Anastasij statuas, Ariobindam Imperatorem poscit, & concurrentibus è foro multis cum Cruce, & Euangelio in Circum coram ipso Anastasio, Trisagium ritu catholico canunt, Marinum Platonemque ad bestias deposcentes, quos interim Anastasius solitis periurijs sedauit, sed mox apud Sindonem collegit cōciliabulum 80. Pseudoepiscopor. contra fidem Catholicam. *Marcellinus*. S. Sabbas annor. 73. rogatu Eliæ Ierosol. Episc. legationem ad Anastasium pro fide Catholica suscipit; offensumq; Eliæ placat: *Cyrill. in S. Sabba*. Alaricus iunior rex Visigoth. ducit Clotildem filiam Chlodouei; *Greg. Turon.* l. 3. c. 1.

512 Flauianus episcopus Antioch. per Xenaim Hierapolytanum pseudoepisc. & quosdam Monachos, tumultuante tamen populo, & multos ex illis occidente pulsus Petram in exilium, vbi in Domino requieuit *Marcellin. & Euagrius* l. 3. c. 32. Theodobertus Chochilaichum Danorum regem infestantem Theodorici patris sui regnum, interficit, eorumque classem disijcit *Gregor. Turon. l.* 3. *c.* 3. Vesuuius horrenda conflagratione saxa, & cineres euomit: *Cassiodorus l. 3. variar. c. 50. Sigonius de Imperio Occid.* lib. 16.

513 Seuerus hæresiarcha, ortus Sozopoli in Pisidia, ab Anastasio Antiochenam sedem obtinet, Synodicisq; literis Chalcedonensem Synodum damnat, magna Orientalium Ecclesiar. perturbatione, & in locum Eliæ Ierosolymitani episc. Seuero resistentis pulsi, substitutus Ioannes Seueri assentator, licet hic postea S. Sabbæ opera Catholicam fidem publicè sit professus: *Euagrius*, l. 3. c. 33. *Theophanes*, & *Cyrillus in Sabba*. Alamundarus Saracenorum Phylarchus ad Christum conuersus, missos à Seuero Episcopos elusit dicens, sibi per litteras nunciatum S. Michaelem Archangelum mortuum esse: negantibus illis id fieri posse, subintulit, quomodo igitur Christus, si est vnius, ac diuinæ naturæ mori potuit? illi rubore suffusi abscesserunt: *Theodorus Lector*. l. 2. in Collectaneis. Anastasius benignè accipit S. Sabbam pro minuendis Palæstinæ tributis, iterum legatum, *Cyrillus* in Sabba. Cabades Persarum rex frustra per magos, & Iudæos dæmones abigere conatus, qui Thesaurum obsidebant, id per Christianos consecutus, ipsis beneuolus fuit. *Petau.*

514 Vitalianus Scytha Comes fœderatorum ab Orthodoxis incitatus, armatis Romanorum militibus plusquam 60. millibus, & in Hebdomo cōgregatis, profitetur se pro fide Orthodoxorum, & Macedonio iniustè pulso, Constantinopolim venire, sed simulatis promissis, & periurijs delusus ab Anastasio, post dies 8. recedens, Odyssum in Mœsia occupat, Cyrillum ducem iugulat; Hypatium ducem Anastasij capit cæsis 61. millibus, & tamen Anastasius, ac Timotheus Catholicos vexant, multosq; in Oasim relegant; populo adhuc pro attentata Trisagij deprauatione, in seditionem verso, & ob id latitante Anastasio, eumque Ariadna reprehendente: *Marcellin. & Theophanes*. Die 19. Iulij obijt S. Symmachus Papa, & d. 26. Iulij cessante schismate, fuit electus Hormisda Frusinas.

515 Vitalianus à Marino Syro duce Anastasij victus, classe eius incensa speculis æneis à Proclo Mathematico fabrefactis: *Euagrius* l. 3. c. 43. Vitalianus vehementius incitatus Constantinopolim exercitum admouet, sed per Senatores pax conclusa ea conditione, vt Orthodoxi Episcopi reuocarentur, & Synodus fieret cum interuentu Romani Pontif. de quo iurarunt Imperator, Senatus, ac populus, magna vi pecuniæ Vitaliano dependa. Hormisda ob litteras Anastasij, & suasu Theodorici, legauit Constantinopolim Ennodium Ticinensem, & Fortunatum Episcopos, cum Venantio presbyt. & Vitali Diacono, promittens venturum se Constantinopolim, si seriò res ageretur, damnatisque hæreticis, eorum, & Acacij memoria aboleretur; sed Anastasius tergiuersatione Pontificem elusit; *Marcellin. & Theophanes*. Theodoricus rex Amalasuintam filiam suam Eutharico copulat. *Cassiod.* Hunni Cappadociam vestant; Macedonius episcopus Constantinop. Gangram fugit, ibiq; moritur miraculis, vt aiunt, clarus: *Marcellin. & Theophan.*

516 Hormisda Papa legatos laicos ab Anastasio spem Concilij simulante missos, deprehensosq; Euthychianos remittit, scribitq; de hoc S. Auito Viennenti, & de Episcopis Thraciæ, Dardaniæ, Illyrici in Ecclesiæ Romanæ communionem stabilitis. Anastasius conciliato populo, Vitalianum in ordinem redigit, Rufino suffecto; & licet conuenissent iam multi Episcopi fidem tamen de Concilio fallit, scribitq; ad Hormisdam, ne se ab Italia moneat, & populo perfidiam exprobranti respondet (Manichæismo imbutus)

Anni Christ.	
	butus) fas esse Imperatori peierare, denique in Episcopos Catholicos opprimendos totus incumbit: *Marcellin.* & *Theophan.* Mortuo Io. Nicæotę Episcopo Alex. substituitur Dioscorus Iunior, Aeluri Consobrinus, ideoq; tumultuatum Alexandriæ mutuis cædibus; Dioscorus placaturus Imperatorem venit Constantinopolim, sed à populo, vt hereticus contumeliosè exceptus fugit; *Theophanes*, & *Nicephori Chron.* Alcison Nicopolitanus, & Caianus Naisitanus Episcopi ab Anastasio acciti Constantinopolim ibi moriuntur; Ioannes in locum Alcisonis suffectus pro Synodalibus ad Hormisdam datis, & communione cum Pontif. Rom. multa passus; *Epist. Hormisdæ tomo 2. Concil.* Concilium Tarraconense anno Theodorici regnantis 18, in Italia, 6. in Hispania, *Isidori Cron.* Clodomirus suasu Chlotildis matris, Sigismundum Regem Burgundiæ bello aggressus capit cum vxore, ac liberis, eiusq; fratrē Gundemarum fugat: *Greg. Turon. l.3.c.6.*
517	Getæ Macedoniam, Thessaliam, Epirum populati, nec sufficientibus ad redimēdos captiuos mille librarum auri denarijs ab Anastasio Imp. missis, plerique trucidati sunt: *Marcellinus.* Anastasius iteratos Hormisdæ Legatos Ennodium Ticin. & Peregrinum Misenatem Episc. Aprili Mense, cum professione fidei Catholicæ missos, frustraq; muneribus tentatos fragili naui imponit, vetans appulsum ad vllam ciuitatem, asperisq; litteris ad Hormisdam rescribit. At illi per Monachos fidos Hormisdæ litteras, & fidei formulam vbiq; disseminarunt; vnde Seuerus Antiochiæ, & Petrus Apameæ persequi cœperunt Catholicos in Syria, præcipuè Monachos; Interim Concilio Gerundenti in Hispania præfuit Io. Tarraconensis nomine Hormisdæ: hæc omnia ex *Hormisdæ Epistolis.*
518	Anastasius ob Trisagij deprauationem seditione territus, positis insignibus Imperatorijs miseratione populum placat, eaq; resumit, sed terribili ei viro apparente, & minante deleturum se ex codice, quem manu gestabat, 14. annos vitæ ob Ipsius impietatē, Aprilis die 11. ipsa feria quinta maioris Hebdomadæ, aut die 9. Iulij fulmine, vt plerique tradunt, extinctus est, octogenario maior, & quibusdam annor. 88. Timotheo quoque Episc. Constantinop. mortuo, suffectus est Ioannes Cappadox Syncellus fautor Catholicæ fidei, & 3. die Paschatis, idest 17. Aprilis Pontificijs indumentis indutus. Iustinus genere Thrax excubitorum Comes ætate, & religione præstans, Iulij die 9. purpuram Imperialem sumpsit, & coniugem suam Lupiciam coronari fecit, nominauitq; Euphemiam: *Euagrius lib.4. Marcellinus, Theophan. Cedrenus, Zonaras,* & *Chron. Alex.* Elias Hierosolymit. Patriarcha, cognito diuinitus, in exilio, Anastasij interitu, & S. Sabbæ annunciato, decimo post die obijt; sicut, & Flauianus Episc. Antioch. ob fidem exulans, simili reuelatione habita paulo post obijt: *Cyrillus in Sabba, & Pratum Spirit. c.35.* Io. Constantin. Episc. celebrata Synodo, Chalcedonensis Synodi acta in sacras tabulas, cum nominibus S. Leonis Papæ Euphemij, & Macedonij refert, damnatque Seuerum: *Concil. Const. sub Menna.* Vitalianus factus militiæ magister obtinet, vt Iustinus iubeat præcidi linguam Seuero, at is Septembri fugit in Ægyptum, contagione illam inficiens: Episcopus Antiochiæ datus Paulus Xenaias Apameæ Pseudoepisc. à Iustino eiectus, & Synodus Const. edicto firmata; Catholici in integrum restituti: *Euagr. l.4. c.3. & 4. Theophan. Cedrenus, Zonaras, Liberatus c.19.* Hormisda collecta Romæ Synodo respondet, Io. Constantinopol. communionem ab eo non sperandam, nisi Acacius damnetur; Amantius Spado cum alijs Manichæis interfecti sunt.
519	Eutharicus Cillica gener Theodorici Consulatum suum varijs spectaculis, & largitionibus celebrat, teste *Cassiodoro*, qui hoc anno Chronicon suum terminat. Hermenefridus Rex Thuringarum Bertarium fratrem suum, & S. Rudegundis patrem necat; alterumque fratrem Badericum bello profligat: *Greg. Turon. l. 3. c. 4.* S. Germanus Episc. Capuanus cum alijs ab Hormisda legatus ad Iustinum, & Euphemiam Imp. Constantinopoli, honorificè susceptus, omnia feliciter impetrat; damnatiq; ipsa hebdomada maiori Hæretici omnes nominatim cum Zenone, & Anastasio; *ex Epistolis ad Hormisdam tomo 2. Concil.* in quibus fit mentio Monachorum, qui occasionem dedere S. Fulgentio scribendi de Verbi Incarnatione, & de Gratia, liberoq; arbitrio. Alexandriæ ortæ altercationes, & Sectæ de Christi corpore corruptibili, vel incorruptibili, de quibus *Liberatus in Breuiario c. 19. & Leontius de Sectis Act.5. & 10.*
520	Vitalianus Septimo sui Consulatus mense confossus est, siue à Constantinopolitanis vlciscentibus suorū cædes pristinas, vt *Theophanes* narrat, siue Iustini dolo, vt *Euagrius l.4. c.3.* Io. Cappadoci Episcopo Constantinop. mortuo, substitutus Epiphanius Syncellus die 25. Febr. Venetor. factio per ciuitates bacchata, Prasinos cædibus, ac direptionibus infestauit: *Theophanes, & Cedrenus.* Iustinus puniuit Cyrenses Nestorianos, qui Theodoreti effigiem curru in vrbem pompaticè inuexerant, *ex 5. Synodo Act. 7.* Hormisda damnat libros Fausti Regiensis.
521	Iustinianus Consul insumit in spectacula, & in populum 288. millia solidorum aureorum leones 20. pardos 30. aliasq; feras in amphiteatro, phaleratos in circo caballos aurigis donauit: *Marcellinus*: Paulo Antiocheno episc. succedit Euphrasius initio setragans, postea Orthodoxus, *Theophanes, & Euagrius l. 4. c. 4.* Alexandriæ Timotheo hæretico pulso, substitutus Asterius; *ex actis S. Arethæ apud Surium 24. Oct.* S. Brigida Scota Virgo moritur: *Marianus Scotus.*
522	Tzathius Lazorum Rex à Persarum Rege Cabade deficiens, Constantinopolim venit, vt Christianis sacris initiaretur; quo facto, Valerianam Christianam ducit, & regijs insignibus à Iustino donatur, & Cabades initio infensus Iustino, postea cum eo amicitiam instaurat, & petit vt in filium adoptet Chosroem suum filium, iam successorem designatum quod recusauit Iustinus: *Theophanes Chron. Alex. Procop. l. 1. Pers.* Dunaam Rex Homeritarum ex Christiano factus Iudæus, Nagram ciuitatem expugnat, & ibi contra fidem datam, multos nolentes à Christo deficere, præcipuè S. Aretham interimit: *Surius 24. Octob. Theoph.* Thrasamundo Vandalorum regi mortuo in Africa, succedit Hildericus Hunerici F. ex Valentiniani filia natus, qui Ecclesias aperiri, & Episc. Catholicos præcipuè S. Fulgentium reuocari iussit, tunc Bonifacius factus est Episcopus Carthagin. *Procop. 1, Vand. Isid. Chron. Acta S. Fulgentij.*
523	Iustini edictis Manichæi multi occisi *L. 12. Cod. de Hæret. & Manich.* Cabades quoq; Persarum rex immissis satellibus in Manichæos perduelles cum Episcopo ipsorum concidit; mortua Euphemia, Iustinus Theodoram duxit, & coronauit, & summa seueritate in Scelestos, tranquillitatem reipub. sibiq; amorem conciliauit: *Theophanes, & Marcellinus*: Hormisdæ Papæ 6. Augusti mortuo, substituitur die 13. Aug. Ioannes Etruscus.

Iusti-

Anni Christ.

524 Iustinus Arianorum, aliorumq; Ecclesias Catholico ritu consecrari iubet, licet, indignante Theodorico; & Anazarbum Ciliciæ terræmotu subuersam hoc anno instaurat, nominatque Iustinopolim; & multum impendit pro restauratione Edessæ, metropolis Osroenæ, quàm Scirtus fluuius perlabens, inundatione vastarat. In Cilicia fœmina gigātissa procerissimum quēq; cubito vno superabat: *Theophanes*. Concilium Arelatense tertium celebratum hoc anno.

525 Theodoricus Italiæ rex cogit Io. Papam ire ad Iustinum, vt ab Arianis persequendis desisteret, qui Constantinopoli, Dextro in solio sedit, & Pascha Romano ritu celebrauit, prostratoque humi Iustino coronam, sic petenti, imposuit: Iustinus Arianis suos conuentus permisit; sed Ecclesias iam ipsis adempatas, Ioannes Papa consecrauit, ideoq; Theodoricus Legatus Pontificis reuersos in vincula coniecit: *Marcellinus Theophanes, & S. Gregor. 3. Dialogorum*, narrans miracula à Io. Papa in itinere peracta. Priscianus Cæsariēsis Grammaticam Constantinopoli docet. *Cassiodorus de Orthogr.* cap. 12. Octobri Antiochiæ incendium diuinitus immissum per sex menses innumeros mortales, & domos absumpsit: *Theophanes*.

526 Maio Mense die 29. feria 6. sub meridiem (cognoscente id diuinitus Zosimo Monacho) terræmotus totam penè Antiochiam euertit, durauitq; anno integro, incendio ab initio subsecuto; Ephræmius Orienti præfectus liberalitate, ac prouidentia subuenit Antiochenibus, ideoq; ab ipsis factus Episcopus: *Theophanes, & Euagrius* l. 4. c. 5. & 6. Io. Papa coniectus à Theodorico in carcerem Rauennę, & per litteras hortatus Episcopos Italiæ, vt Arianos persequerentur, confectus ærumnis obijt die 27. Maij, cuius corpus translatum Romam, sepultum est in Basilica S. Petri electusq; est Iulij 24 Felix IV. Samnites. Theodoricus Boetio, eiusq; Socero Symmacho fallo delatis, & capitali supplicio affectus, visus est sibi inter cœnandum intueri Symmachi caput in capite piscis miræ magnitudinis, quo territus ostento, paulo post exhalauit animam, quam à Io. Papa, & Symmacho detrudi in igneam voraginem Insulæ Liparitanæ vidit Eremita quidam: *Procop.* 1. *bell. Goth. & S. Greg.* 4. Dialogor. Theodorico successit Athalaricus nepos octennis ex Amalasuntha: *Procop. ibi*. Sigismundus Burgundionum rex Sigirico filio innocente suasu vxoris necato, pœnitentiam multorum dierum egit in Monasterio Agaunensi à se extructo: *S. Gregor.* l. 3. cap. 5. Dionysium Exiguum ab hoc anno suum Cyclum exorsum docet *Petauius* l. 12. c. 3.

527 Iustinus Imp. Iustinianum annorum 45. sororis suæ filium Imperatorē creat kal. Aprilis, eiusq; vxorem Theodoram renunciat Augustam, Iustinus deinde ex vlcere pedis sagitta in prœlio sauciati moritur kal. Augusti annor. 77. sub horam diei 3. Iustinianus, licet Theodora faueret Eutychianis, bona sua omnia in Ecclesiam contulit, fideiq; Catholicæ consulit, proscribens hæreticos, & iubens Episcopos præesse Iudicibus Prouinciarum: *L. 5. Cod. de Sum. Trinit. & Nouella 86. Euagrius l. 4. c. 9. Theophan. Marcellin. Cedrenus, Chron. Alex.* Athalaricus pace à Iustiniano impetrata, sanctionem edit ad fauorem Romanæ Ecclesiæ: *Cassiodor. l. 8. ep. 1. & 24.* Sigismundus Burgundionum rex, suasu Chlotildis à Clodomiro captus apud Columnam vicum Aurelianensem, in puteum cum vxore liberisq; præcipitatus, sepultusq; in Agaunensi Ecclesia, miraculis clarus, sanando frigoriticos, & quartanarios; Gundomarus eius frater à Clodomiro sugatus, collectis Burgundis regnum recuperat *Gregor. Turon.* l. 3. c. 6. *Procop. l. 1. Goth. Martyrolog. Rom. d. 1. Maij*.

528 Iustinianus kal. Ian. Consulatus nomine in populum vim pecuniæ ingentem, & quantam nemo Imperatorum, profudit, et per Petrum Notarium Belisario, alijsq; ducibus substitutum cum Lazorum copijs magna Clade affecit Persas, qui Tzatho regi Lazorum bellum intulerant. Gethes Erulorum Rex Constantinopoli die Theophanior. baptizatus Romanis se adiunxit: Boazer quoq; vxor quondam Balachi Hunnorum Saberorum regis, centum millibus Hunnorum stipata, Romanis se adiunxit, duosque alterius gentis Hunnorum reges à Cabade contra Romanos excitos dum per suos fines in Persidem ibant, cum 20. millibus oppressit, Glonem in acie iugulans, et Styracem alterum regem vinctum misit Constantinopolim. Gordas item Hunnorum Bosphoranorum Rex Romanorum Societatem, & Religionem amplexus, baptizatus, et reuersus ad suos, ob Idola conflata interfectus est, delato regno ad fratrem eius Moageram. Ijdem Hunni Bosphoro occupato, Tribunum Dalmatiæ, ac præsidiarios obtruncant, quos Iustinianus per Ioannem exconsulem fugauit. *Theophanes Miscella, Chron. Alexandr. Cedrenus*, qui addit Nouellarum librum hoc anno promulgatum. Nouembris 29. feria 4. hora diei 3. Antiochia iterum terræmotu ad horam vnam, fremitu cælitus audito, concussa, obtritis hominibus 4870. reliquis dispersis, donec diuinitus moniti sunt vt postibus inscriberent: *Christus nobiscum est state*, quo facto stetit Tellus: *Theophanes, Cedrenus*. Clodomirus rex Aurelianorum, cum Theodorico rege Metensium, iterum contra Gundomarum Burgundionem prælians, conto transfixus occubuit, cuius vxorem Guntheucam Clotarius frater duxit; Thuringi à Theodorico victi; Radegundis Bertarij filia à Clotario abducta; Hermenefridus à Theodorico fraudulenter necatus, Childebertus, ab occupatis Aruernis, superuentu Theodorici discedit: *Gregor. Turon.* l. 3. c. 6. 7. 8. 9. *Agathias l. 1. Procop. lib. 1. Goth. Fortunat. in vita S. Radegundis*.

529 S. Fulgentius Kal. Ianuarij vespere moritur post 70. ferè dierum ægritudinem, in qua semper sic orabat: *Domine da mihi modò hic patientiam, postea Indulgentiam*, sedit annos 25. vixit 65. Surius die 1. Ianuarij. Alamundarus Saracenorum dynasta Syriam populans, audito Romanorum motu fugit; Aprilis Belisarius missus contra Persas Maij 14. Hermogenes legatus ad Persas pro pace; Iunio mense Iustinianus supplicio afficit Iulianum, & Iudæos, ac Samaritanos, qui rebellantes Iulianum Regem fecerant; Persarum Rex admissis legatis Romanorum, & muneribus, spe à Samaritanis prodendæ Palæstinæ pacem negat, sed Samaritanorum primores in reditu à Perside à Belisario intercepti necatique. Alamundarus persequentibus Romanis, relicta ingenti præda, fugit in Indiam: Iustiniani codex 16. kal. Maij promulgatus, *Theophan. Procop. 1. Pers. Chron. Alex. Iustin. Cod.* In Concilio Arausicano II. & deinde in Carpentoractensi, & Vasensi damnati Pelagiani, & Semipelagiani. S. Benedictus Sublaco Casinum diuino monitu migrat: *Sigeber*.

530 Perozes dux Persarum, qui Belisarium contemnēs mandarat, vt eo die sibi balneum pararet, ad Duras in acie ab eo superatus. Mermeroes à Cabade summissus, victus est à Sitta Romanorum duce. Narses, & Aratius fratres Persarum Principes ad Romanos deficiunt *Procop.* p. 26. Mundus Præfectus sugat, & fundit Getas in Illyrico, & Bul-

Anni Chrif.

& Bulgaros in Thracia: *Marcellinus*. Iustinianus bellum minatur Gilimeri recusanti liberare, aut ad se mittere Hildericum, cuius Vandalorum Regnum occuparat; *Procop. 1. Vand.* & Sancit vt hæreticorum bonis soli Catholici succedant *L. 19. C. de Hæret.* S. Sabbas Legatus ad Iustinianum pro subleuandis Catholicis, quæcunq; vult impetrat: *Cyrillus in Sabba*.

531 Hoc anno Codicem Iustiniani promulgatum per orbem ait. *Marcellinus*. Belisarius à suis militibus coactus prȩliari cum Azarethe duce Persarum vincitur, sed ingenti clade Persarum, ob quam à Cabade ignominia est affectus Azarethes. Belisarius reuocatus ad bellum contra Vandalos substituto Sitta. *Procop. 1. Pers.* Bonifacius Papa in Synodo Romana Vigiliū Diaconum designat successorem, sed altera Synodo confessus se id contra canones egisse, rescindit suum chirographum, deinde moritur 17. Octobris, eique Decembri substituitur Ioannes II. Mercurius Romanus: *Anastas. Bibl.* Toletanum Concilium II. celebratur: Chlotildis Chlodouei filia, ab Amalarico marito Ariano in Hispania Vuisigothis regnante cæta crudeliter, mittit sudarium cruore infectum ad Childebertum fratrem, qui superato ad Narbonam Amalarico, & ibi in foro iugulato, cum magna præda reuertitur in Gallias; Amalarico successit Theadis *Gregor. Turon.* l. 3. c. 10. *Procop. 1. Goth.* S. Sabbas annorum 94. moritur 5. Decembris: *Cyrillus* in vita eius. Dionysij Cyclus annorum 95. hinc incipit.

532 Mense Ianuario inter Prasinos Venetosq; rixa, & seditio populi ingens coorta est, ita vt incendijs, ac cædibus hominum 35. millium die 18. die Dominica vix per Narsetem, Mundum, & Belisarium compressa fuerit: *Marcellin. Theophan. Procop. 1. Pers. Chron. Alexandr.* Cabades obsessa Martyropoli moritur, succedente ex testamento Chosroe. Origenistarum præsertim Monachorum in Palæstina turpitudines, & crudelitates refert. *Cyrillus in vita S. Sabbæ*; Inter Catholicos, ac Seuerianos iussu Iustiniani Collatio facta multis profuit, de cuius Actis vide *Baronium*: Clotarius, & Childebertus fugato Gundomare Burgundiam occupant, & Theodoricus eorum frater Aruerniam vastat: Chlotarius conscio Childeberto, manu sua iugulat Chilodomeris fratris filios Theodoualdum decennem, & Guntharium septennem; tertius enim Chlodoualdus fugiens, factusq; Clericus Nouigenti prope Parisios, vt Sanctus colitur *Gregor.* l. 3. c. 18. & l. 4. à cap. 11.

533 Pax inter Romanos persasque conclusa per Rufinum Patritium, & Hermogenem Magistrum Officiorum Indictione 11. *Marcellin. Theoph. Procop. 1. Persic.* Iustinianus ad Ioannem Papam legat Hypatium episc. Ephesi, & Demetrium à Philippis Cyrum, & Eulogium legatos Acoemetarum negantium B. Mariam Virginem verè & propriè Dei genitricem fuisse, & vnum de Trinitate incarnatum passumq; quos Papa damnauit, teste, qui tunc aderat Romæ Liberato Diacono in *Breuiario c. 20. to. 2. Cōcil.* Ediderat autem Iustinianus edictum quod est apud *Contium* in prætermiss. lib. 1. quo anathematizauerat Nestorianos, & Euthychianos, de quo extat Epistola Iustiniani ad Epiphanium episc. Constantinop. Hoc anno Consulatus III. Iustiniani susceptum confectumq; est Vandalicum bellum, capto Gilimere, testatur ipse Iustinianus in constitutione data 16. Decembris *l. 1. ff. de confirm. Digest.* Classis benedicta fuerat in portu ab Epiphanio, nemoq; in eam admissus non Christianus Catholicus, & exhomologesi expiatus; appulit classis, cui Belisarius præerat, contra Carthaginem 15. Septembris S. Cypriano dicata *Procopius de bello Vandalico* l. 1. & 2. Aurelius Cassiodorus Senator, factus est Præfectus Prætorij ab Athalarico Rege die 25. Decembris *Cassiodor.* l. 9. *variarum ep.* 24. & l. 11. cap. 17.

534 Fames dira Italiam affligit *Cassiodor. l. 11. variar. ep. 27. & 28.* Iustiniani hortatu Romæ fit Concilium contra Nestorianos præcipuè, & Io. Papa dat de his Synodicam ad Iustinianum 25. Martij, Sanctione sua Iustinianus comprobat acta Concilij, *C. de Summa Trinit. & Fid. Cath. l. 8.* Gilimer rex Vandalorum, victus à Belisario fugit ad Mauros in Papuam montem arduum Numidiæ, vbi obsessus, à Phara Belisarij Duce per tres Menses, fame ærumnisq; confectus dedit se Pharæ, ductusq; Carthaginem initio veris ad Belisarium, qui relicto Salomone in Africa duce exercitus, redijt Constantinopolim cum Gilimere, alijsq; Vandalis captis, & opulentissima præda, in qua erant vasa, & instrumenta templi Ierosolymitani, auecta Romam à Tito, & Roma in Africam à Genserico, qui Iustinianus mandauit restitui Hierosolymæ. Belisarius triumphauit Byzantij ducto in triumphum Gilimere, qui ductus coràm Imperatore exclamauit. *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Gilimeri data quȩdam loca ad habitandum cum suis propinquis, sed negata Patricij dignitas, quia noluit Arianam Sectam deserere. Iustinianus pro victoria actis Deo gratijs, vt videre est. *l. 1. C. de Offic. Præfect. Prætor.* Africæ Ecclesias instaurauit, nouis Carthagine ad honorem Deiparæ structis, Maurique multi per eum ad Christum conuersi. *Procop.* l. 2. *de bello Vandal. & de ædif. Iustiniani l. 16.* Athalaricus rex Gothorum moritur, Theodatus nepos Theodorici, suatu & ope Amalasunthæ regnum capessit, etsi ingratus eam carceri, ac postea neci tradiderit. *Procop.* lib. 5. Goth. quod factum putatur agente Theodora, verita ne Iustinianus eam sibi anteferret *Procop. ibi*.

535 Iustinianus Nouellis 3. 5. 6. 8. & 9. Aprili datis restringit numerem Clericorum, vt Ecclesiam Constantinop. ære alieno liberet, reformentur Episcopi, & Monachi, Præfectis Prouinciarum superinuigilent Episcopi, & Romanæ Ecclesiæ bona immobilia priuilegio præscriptionis annor. centum munit. Concilij Carthag. pro Reformat. Ecclesiæ Africanæ legati reperiunt Ioannem Papam mortuum Romæ Februario exeūte, cui ineunte Martio subrogatus est Agapitus Romanus, ad quem, & ad Iustinianum nouæ litteræ, & Legationes einsdem Concilij, quibus à Iustiniano multa ob Ecclesiæ Africanæ bonum concessa: *Liberatus Diaconus in breuiario* c. 21. Epiphanius Episc. Constantinopol. moritur eiq; studio Theodoræ Augustæ substituitur Anthimus Episc. Trapezuntis, simulatè Catholicus, sed re vera Euthychianus; Moritur, & Alexandriæ Timotheus Episc. vnde ortum Schisma inter electos Caianum, & Theodotium, horumq; Sectæ, & Agnoitæ, Iacobitæ, Themistiani, Acephali, *Liberatus in Breuiario, & de causa Nestorij* c. 20. *Leontius de Sectis Act.* 5. Io. Grammaticus dictus Philoponus Trithetarum hæresim inuexit *Suidas, & Nicephorus* lib. 18. cap. 47. 48. Agapetus Papa Romæ Scholas Theologiæ, & S. Scripturæ introduxit: *Cassiodor. in Præfat. lib. diuin. lect. Liberatus* in Breuiario c. 21. Belisarius Sicilia recuperata, redit in Africam ad seditiones compescendas. Iustinianus ad bellum contra Gothos inuitat Francos: Trita Patritius Bulgaros vincit: *Procop. 1. Goth. Marcellin.* 5.

536 Theodatus Rex Gothorum amissa Sicilia, ac tota

Anni Christ.

ferè Dalmatia, timeosque Iustiniani exercitum in Italiam, inmacibus literis Rauenna datis Romam ad Senatores, & Papam, compellit Agapitum ad iter Constantinopolim, quo in itinere in Græcia miraculosè sanauit mutum, & Claudum, peruenitq; Constantinop. 22. Aprilis, sed Theodato elato ob victos à residuis in Dalmatia Gothis Romanos, & à promissis resiliente, Belisarius iussu Iustiniani traijcit exercitum in Italiam, Campaniam vastat, obsidetq; Neapolim: *S. Gregor 3. Dialogor. c. 3. Liberatus in Breuiario* cap. 20. 21. & 22. *Procop. 1. Goth.* Interim Agapitus libello fidei à Iustiniano suscepto, Anthimum nolentem fateri duas in Christo naturas deponit, consecrato in locum eius Menna consensu Imperatoris, & populi, frustraq; ad resipiscentiam expectatum, Trapezuntina sede priuat, & excómunicat vna cum Seuero pseudoepiscopo Antiocheno, furente ob id Theodora Augusta Seueri discipula, & Cladem Ecclesiæ moliente, quam ne videret Agapitus mortuus est sanctissimè Constantinopoli inito iam Martio, magno luctu, & concursu ad funus Orthodoxorum omnium, eiusque corpus translatum Romam, sepultumq; 20. Septembris. Mennas relictus ab Agapito Vicarius Sedis Apostolicæ cum legatis eiusdem congregata Synodo Constantinopoli initaq; 2. Maij; damnat iterum Anthimum, Seuerum, Petrum Episc. Apameæ, & Zoaram hæreticos, comprobante omnia Iustiniano, missisq; Synodicis ad Petrum Episc. Hierosolymit. efficit, vt hic coacta Synodo easdem Hæreses damnet: hæc ex *Actis Synodi Constantinop. sub Menna, Liberato* c. 22. *Anastasio Bibl. in Agap. Zonara part. 3.* Ariani ante reuocatum Belisarium in Italiam rebellarant in Africa, sed sedati, *Marcellinus in Chron. & Procop.* lib. 2. *Vand.* In locum Agapiti circa Kalendas Maij intrusus fuit à Theodato Siluerius Frusinas, cui tamē metu Schismatis assensit clerus Romanus. Theodora vero Vigilio Agapeti diacono promittit magnam vim auri, & Summum Pontificatum, si polliceatur se Anthimi Seueri fidē secuturum, quod pollicitus est: *Liberatus in Breuiario* c. 22. Concilium Aurelianense II. Episcopor. 30. *Gregor. Turon.* l. 10. c. 31.

537 Belisarius Neapolim capit clemens in aliquos, sæuus in alios, Theodato nil succurrente vrbi, sed per Iudæum magum euentum futurorum inquirente, cuius ignauiæ pertæsi Gothi, Vitigem Ducem ex Dalmatia euocatum Romam, Regem creant: Theodatus in fuga ex Vrbe Rauennam à Vitigis militibus occiditur, eiusq; filius Theodegisclus datur in carcerem. Vitiges imparem se interim Belisario agnoscens, relictis ad Vrbis custodiam selectissimis Gothis quatuor millibus sub Leudere duce, recedit Rauennam, & hinc pro concordia mittit literas, & legatos ad Iustinianum, sed frustra; inde per Legatum cedit Francis Gallias, & pecuniam promittit, si secum velint militare contra Belisariū. Romani timentes Belisarium ipsum per Asinariam portam introducunt cum exercitu, exeuntibus per aduersam Gothis Rauennam versus die 9. Decembris, excepto Leudere, qui capi maluit, missusq; est cum clauibus Vrbis Constantinopolim. *Procop.* l. 1. Goth. *Paulus Diaconus* l. 16. *Miscella Euagrius* l. 4. c. 18. *Nicephor.* l. 17. c. 13. De miraculo vini multiplicati à S. Bonifacio Terentij Episc. & Sanitate per Aquam benedictam à S. Fortunato Tudertino Episcopo; vide *S. Gregorium* l. 1. *Dialogor.* c. 9. & 10. De fœmina autem mirabiliter baptizata Ope Angelorum, & paulo post mortua, eo quod sua bona donasset cuidam ære alieno oppresso, & ob id se suspendere volenti, vide *Pratum Spirituale* c. 207.

Anni Christ.

538 Vitiges reuocatis, qui apud Francos erant, Gothis cum 150. millibus militum Martio mense obsidere incipit Romam, nemini tamen clericorum, quamuis Arianus, impediens Sacras functiones in Ecclesijs Apostolorum suburbanis. At Belisarius doloso prætextu Siluerium Papam tanquam defecturum ad Gothos, sed reuera Theodoræ Augustæ mandatis seruiens, deponit, eiusq; loco Vigilium intrudit, & Siluerium relegat Pataram in Lyciam, deinde verò in Pontianam Insulam, seu Palmariam illi proximam, *Procop. 1. Goth.* & 2. *Anastasius in Siluerio; Liberatus in Breu.* c. 22. qui addit Vigilium licet pseudopapam damnasse Priscillianistas, & Anabaptistas, & c. 23. damnatum Origenem à Menna, & Iustiniano ad instantiam Monachorum Palæstinæ, cuius Origenis multas hæreses refert, refellitq; hic Baronius luculentissimè.

539 Romæ obsidio cœpta Martio superioris anni, soluta est hoc anno post 12. Menses, & dies 9. sed à Gothis captum, & solo æquatum est Mediolanum, trucidatis trecentis millibus hominum, fœminisq; in seruitium abductis, donatisq; Burgundionibus belli socijs, Duce Gothorū Mundila fœdi frago, Dacius eius vrbis Episcopus ab Arianis Gothis expulsus confugit Constantinopolim, & in itinere domum Corinthi à diabolo obsessam liberauit. Hunni transmisso Istro Europam diris cladibus per infestarunt, populati villas, & suburbia ab Ionico sinu ad Byzantium; Cassandream olim Potideam euerterunt, captis centum viginti millibus hominum, Thermopolim obsederunt, adeo vt Iustinianus coactus sit pacem redimere pensitatione annui tributi; sed & Cosrhoes Rex Persarum solicitatus à Vitige Gothor. R. mouit bellum contra Iustinianum, *Procopius* l. 1. & 2. *Goth.* & de Dacio *S. Greg.* l. 3. Dial. c. 4. Siluerius Papa licet in vinculis coacto cócilio 4. Episcoporú nempe Tarracinensis, Fundani, Firmani, & Minturnensis die 24. Iunij damnat, priuatq; Pontificatu Vigilium sub anathematis pœna, ideoq; à Vigilio arctiori custodiæ traditur. Secuta post mensem infœlicissimam fames in Italia, vi cuius multi enecti, aliqui alternatim se esitarunt, duæ fœminæ viros 17. occisos manducarunt; in Liguria multæ matres natorum membra vorarunt; in Piceno plusquam quinquaginta hominum millia præ inedia interiere, & longè plures extra Ionicum sinum; ita qui præsens erat *Procopius l. 2. belli Gothi, & Miscella.* S. tamen Benedictus mirabiliter Annonam suis Monachis impetrauit: *S. Greg.* l. 2. Dial. c. 21.

540 Aurelianensis Synodus tertia celebratur; bellum ciuile inter Childebertum, & Chlotarium fratres sedatum diuinitus precibus Crotildis eorum matris, & tempestate Cælitus immissa cum fulguribus, grandine, & lapidibus super exercitum Childeberti aggressoris: *Gregor. Turon.* l. 3. c. 28. Theodobertus rex Francorum non ferens Iustinianum, inter alios titulos appellare se *Francicum*, quasi vero Francos debellasset, Italiam inuadit vsque ad Picenum, sed lue exercitum absumente, reuerti cogitur. *Agathias* l. 1. *Procop.* l. 2. *Goth.* Cosrhoes Syriam deuastat Sureronum ciuitatem excindit, Berœam expugnat, Antiochiam cum suburbijs incendit, maiore tantum Ecclesia, & S. Iuliani templo saluis; ciues eius internecioni traditi, duæ feminæ, ne violarentur à Persis se in Orontem demersere: Apamea Crucis miraculo à Cosrhois furore seruata, cui miraculo interfuit Euagrius; Iustinianus pacem à Cosrhoe redemit; solutis 50. millibus nummum aureorum, totidemque annuis pro tributo pactis, datisq; obsidibus: *Procop.* l. 2. *de bello Persico. Euagrius* l. 4. c. 25.

S. Syl-

Anni Christ.

S. Syluerius Papa inedia, & ærumnis confectus in Insula Palmaria moritur die 20. Iunij, qui vt Martyr colitur ab Ecclesia, miraculis post mortem illustris, quibus auditis Vigilius, siue ex animo, siue vt conciliaret sibi animos ad legitimum Papatum, abdicauit se Pontificatu; Clerus autem Romanus, ne si alium eligeret, Schisma oriretur violentia Belisarij, & alioquin expertus Vigilium Orthodoxum, maluit illum eligere die 26. Iunij, In quo electo facta est mutatio dexteræ Excelsi. Nam Vigilius acceptis Iustiniani fidei professione, ac litteris Mennæ Patriarchæ Constantinop. Nihil veritus Theodoram, excommunicauit, damnauitq; Anthimum, Seuerum aliosq; omnes hæreticos: *ex Anastasio in Vigilio, & Epistolis Vigilij.*

541 Belisarius capta Rauenna, & Vitige Rege, ac optimatibus Gothorum, affectatæq; tyrannidis in suspicionem ab æmulis adductus, reuocatur à Iustiniano Constantinopolim, nec triumphare permissus ab omnibus tamen cultus, laudatusque ob castitatem, vtpote qui nullam, præter vxorem fœminam cognouerit, ac ne videre quidem voluerit pulcherrimas captiuas, & quia nunquam permisit à militibus agricolas, eorumue segetes infestari: *Procop.* l. 2. & 3. *belli Goth.* In Africa Concilium Bizacenum celebratum, & inde litteræ missæ ad Iustinianum; cuius diuersas Sanctiones, & Nouellas hoc anno editas refert Baronius. Adadua Auximniarum Rex victis in prælio Damiano Hebræorum Rege, & Homeritis, qui negotiatores Christianos necauerat, Christianus fit cum tota natione, prout vouerat, si vicisset, & anno sequenti impetratis à Iustiniano Episcopis, baptizatur: *Cedrenus*. S. Placidi, & Sociorum Martyrium in Sicilia, & Aruernense Concilium, fauoreq; Theodoberti Regis, ac pietas consignantur hoc anno à *Baronio*.

542 Gothi nouo Rege Theodibaldo occiso, electoque Ararico, paucisq; post mensibus necato, eligunt Totilam Theodibaldi nepotem, qui collectis nō plus quinque millibus Gothorum bis Romanos apud Fauentiam, & Florentiam vicit; *Procop.* l. 2. Goth. Iustinianus Antiochiam instaurare cœpit, dedicato ingenti templo Dei Genitrici, & magna æde S. Michaeli Archangelo, & Nosocomijs, ac Xenodochijs extructis: *Procop. l. 2. de ædif. Iustiniani.* Childebertus cum Clothario fratre vincit Theudem Gothorum in Hisp. Regem Arianum, & obtenta à Cæsaraugustanis tunica S. Vincentij Martyris, obsidionem vrbis illius soluit, ac Parisijs extruit templum in honorem S. Vincentij, & ædem insignem S. Auito, vt vouerat, & S. Eutichio Eremitæ, qui ei victoriam, prædixerat: *Aimoinus* l. 2. c. 19. 20. *Surius* ad d. 17. Iunij; *Gregor. Turon.* l. 3. c. 29. *& de gloria Martyrum* l. 1. c. 89. 90. *& de gloria Confessor.* c. 82.

543 Totilas captis Cæsenæ, ac Petræ præsidijs Campania, & Samnio potitur, eius Spatharium à dæmone liberat S. Cassius Narniæ Episcopus: *Procop.* l. 3. *Goth. S. Gregor.* l. 3. *dialog.* c. 6. qui videndus c. 12. 14. 15. 18. de Totila ob diuinum ostentum placato erga S. Fulgentium Episcopum Vtriculi, de primo congressu Totilæ cum S. Benedicto, huiusq; vaticinio de clade Vrbis, de Galla duce Ariano ab eodem Sancto absterrito. Totilas Beneuentum captum muris spoliat, & Neapolim obsessam (classe Iustiniani naufragium passa, nec valente succurrere) deditione obtinet: Belisarius contra Persam perfidum missus parum proficit, *Procop. l. 3. Goth.* & l. 2. *Persici belli.*

544 Cosrhoes vere ineunte Sergiopolim S. Sergij præsidio munitam frustra tentat; deinde lues ab Ægypto per Angelos malos Orientem per annos plures afflixit, sedata tamen Constantinopoli à Deipara. Belisarius in Italiam missus contra Totilam Romæ obsidionem parantem: *Procop. l. 3. belli Goth.* & l. 2. *Persici*: *Euagrius* l. 4. c. 27. & 28. Arator Subdiaconus carmen suum in Acta Apostolorum Vigilio Papæ offert.

545 Cosrhoes Edessam oppugnat, sed frustra vtpote munitam imagine Christi Domini ad Abagarū olim missa 2. *Procop. l. 2. Persici*, *Euagr.* l. 4. c. 26. Totilas in Tiburtinos captos sæuit, Belisarius ex Æmilia mittit suos, qui Romam defendant, & ad Vigilium crucem auream centum librarum, ac gemmatam descriptis in ea suis victorijs, offerendam S. Petro Apostolo *Procop.* l. 3. *Goth. Miscella* l. 16. de erroribus in Paschate celebrando, terræmotu Cōstantinopoli, ac fame *Cedrenus*. De Synodo IV. Aurelianensi, *Gregor. Turon.* in vitis Patrum c. 8. Gontharis Tyrannus Africæ, Areobindum à Iustiniano illuc missum necat, *Procop. l. 2. belli Vandal.*

546 Totilas Spoleto per deditionem accepto, & Perusio post septimestrem obsidionem capto, obtruncatoq; illius vrbis Episcopo S. Herculano, & S. Cerbonio Populonij Episcopo obiecto vrso, sed frustra quippe lambenti pedes Sancti viri, accedit ad obsidendam Romam: *Procop.* l. 3. Goth. *S. Greg.* l. 3. *Dialog.* c. 11. 13. & 35. controuersia de tribus capitulis renouata per Theodorum Mopsuestenum: Iustinianus accersit Constantinopolim Vigilium Papam, qui ex Sicilia naues frumento onustas Romam misit; ac has Totilæ milites occuparunt, & sub Natalem Domini Catanæ ordinationem habuit: *Anastasius in Vigilio.*

547 Dira fames Romæ à Totila obsessæ, ita vt quidam stercore vescerentur, aut carnibus equorum mortuorum: Isauri Asinariæ portæ custodes Totilam in Vrbem introducunt, cui Pelagius Diaconus obuiam cum Euangelijs in manu, factus, cum placat, vt contentus præda Vrbis nemo obtruncetur, nulla mulier violaretur; impetrauitq; captiuos. Totilas Pelogium, ac Theodorum legat ad Iustinianum pro pace, qui respondit agendum de hoc cum Belisario. Totilas exacerbatus partem murorum Vrbis diruit, totam Vrbem delere cogitans, sed dissuasus litteris Belisarij pugnam transtulit in Lucaniam, & Calabriam contra Romanos; interim Belisarius Romam ingressus, refectis muris, & fossis, Totilam sæpius repulit: *Procop. l. 3. belli Goth.* Vigilius Papa Ianuario caeunte Constantinopolim appulit, exceptus ab Imperatore mutuis osculis, ac lacrymis, & psallente populo, vsq; ad S. Sophiæ: *Ecce aduenit Dominator Dominus &c.* sequuntur contentiones Vigilij cum Theodora, & Iustiniano, nolentis Anthimum recipere, & super tribus capitulis, hoc est de damnatione Theodori Mopsuesteni, Epistolæ Ibæ Episc. Edesseni, & Scriptorum Theodoreti Episc. Cyrensis, pro quibus coacta Synodo 30. Episcopor. Vigilius tandem tacendum de quæstione has decreuit, quæ erat potius de personis, quàm de fide. Theodoram verò Augustam frustra sæpe monitam, & Acephalos excommunicauit: *S. Gregor. Epist.* 36. & 37. *Procop. l. 3. Goth. Anastas. in Vigilio, Liberatus in Breuiario* c. 22.

548 Sclauini traiecto Istro Illyricum infestant, *Procop. l. 3. Goth.* Romani aliquot clerici Schisma luctuosum suscitant contra Vigilium, super tribus capitulis, præcipuè Rusticus diaconus Constantinopoli, Liberatus Diaconus Carthagine, Facundus Episc. Hermianensis, & Victor Episc. Tumuenlis, Hoc anno S. Laurianus Episcop. Hispalensis, qui olim Mediolani in Arianismum

Anni Chris.

Totilæ inuectus fuerat, à Totilæ satellitibus apud Massiliam Martyrio, affectus est die 4. Iulij *Martyrolog. Rom.* Theudi Gothor. Regi occiso successit Theodegisclus Arrianus, qui post 19. menses à coniuratis inter epulas confossus est: *Isidor. in Chron.* de miraculis in fonte baptismatis in Lusitania lege *S. Gregor. Turon. de gloria Martyrum* c. 24. & 25. & *Baronium* hic: Clarent Barsanuphius anachoreta, Mirogenes Abbas in Palæstina, & Simeon Salus Emesæ, de quibus *Euagrius* l. 4. c. 32. 33. & *Sophronius* in Prato c. 8. Theodora Imperatrix moritur; Io. Cappadox in ordinē redactus missusq; in exilium: *Procop. l. 1. Persic.*

549 Iustinianus Francis iura Galliarum permittit, & aureos cudunt cum imagine Regis sui, Barbari Illyricum, Thraciam, & magnam partem Occidentalis Imperij deprædantur; Artabanis, & aliorum in Africa coniuratio aduersus Iustinianum detecta occupatum interim circa dogmata: *Procopius l. 3. belli Goth.*

550 Vulgata fama Vigilium Papam damnasse tria capitula, & impugnasse Chalcedonensem Synodum, querentibus de hoc Valentiniano Episc. Tomitano in Scythia, & Aureliano Episc. Arelatensi per Epistolas satisfacit Vigilius, datis litteris ad eos 18. Martij, & 30. Aprilis, & rogans Aurelianum, vt Childebertum R. Franc. hortetur ad defensionē Ecclesiæ contra Gothos, quia Totilas iterum Roma potitus proditione Isaurorum, ceciderat Romanos extra Ecclesias repertos; Vigilius collecta Synodo Episcoporum Italiæ, damnat Rusticum, & Sebastianum auctores schismatis, quibus magis irritatis Iustinianus vniuersalem Synodum Mopseustiæ in Cilicia conuocat, ex *Actis 5. Synodi Act. 5. & 7. Epistolis Vigilij Iornande*, seu *Iordano* Gothorum Episcopo, qui hoc anno 24. Iustiniani terminat commentarium de Regnor. ac tempor. successione.

551 Germanus Ductor exercitus Iustiniani, missus ad recuperandam Italiam moritur; classis imperatoria in ostio Hadriatici naufragatur; Sclauini Romanos apud Hadrianopolim profligant: *Procop. l. 3. Goth.* Iustinianus instigante Theodoro Cæsariensi, edictum edit contra Tria Capitula, mandans Satellitibus, vt Vigilio contradicenti manus inijciant; Vigilius his nil territus excommunicat Theodorum, Mennam verò & alios Orientales Episcopos, qui Theodoro consenserant, suspendit à diuinis 14. Augusti, donec resipiscant: *Ex Epistolis Vigilij.*

552 Iustinianus concedit Iudæis legem docere non solum Hebræo idiomate, sed etiam quocunque alio, ita tamen, vt si Græcè velint, vtantur translatione 70. Interpretum, & secundam editionem Talmudistarum abijciant; *Nouells* 146. Vigilius Chalcedonē fugit ad Ecclesiam S. Euphemiæ vbi valetudine mala laborat; Iustinianus pœnitens per patritios eum inuitat Constantinopolim iuramento præstito: Vigilius recusat, nisi Iustinianus reuocet edictum contra Tria capitula, & de his omnibus per litteras Encyclicas Ecclesiam vniuersam reddit certiorem: *ex Vigilij Epistolis.* Sclauini, & Hunni Romanorum Imperium infestant; Gothi Corsicam, & Sardiniam capiunt: Terræmotu, & hiatu multa loca Græciæ hausta vel subruta, mare portentosè exæstuat: *Procop. l. 3. Goth.* Iustinianus Vigilio cedens edictum suum abrogat, reseruans causam ad generale Concilium: Mox Theodorus Cæsariensis, & Mennas Constantinop. episc. pœnitentes, Vigilio Papæ pro venia supplices libellos offerunt, ex *Vigilij Constitut.* Mennas Basilicam Apostolorum à Iustiniano instauratam consecrat die 29. Iunij, & sub finem anni feliciter moritur. *Nicephorus* l. 17. c. 26. *Procop.* l. 1. *de ædif. Iust.* & l. 3. *Goth.* vbi ait pace reddita Ecclesiæ, Gothos à Sicilia nauali prælio pulsos, & per Narsetem res Imperij felicius processisse. De puero Hebræo quem pater ob sumptam Eucharistiam in fornacem coniecerat, reperto illæso *Euagrius* l. 4. c. 35. Synodus Aurelianensis V. celebratur: *Baronius.* Theodebertus Rex Italiam inuasurus moritur, succedente filio Theodibaldo: *Gregor. Turon.* lib. 3. c. 36. Concilium Generale V. Constantinopoli actum approbatumq; à Vigilio contra Origenistas, & alios.

553 Anni huius exordio Eutychius monachus, diuinis visionibus præcedentibus eligitur, & consecratur Episc. Constantinopol. oblata Vigilio professione fidei: *Eustachius apud Surium* 6. April. Romani Tarentum à Gothis captum recuperant; Gothorum Classis ab Oriente infestando inglorie reuertitur. Narses Eunuchus irrumpit Rauennam, Rubiconem transit, occiso Gothorum Duce, pugnaturusq; cum Totila in Tuscia, inter preces monetur à Deipara Virgine, ne priùs prælium committat, quàm cælitus Signum accipiat, quo accepto, collatis signis ingentem Totilæ exercitum debellauit, Totilam occidit, vniuerso eius exercitu trucidato anno 11. regni Totilæ, vt S. Benedictus prædixerat de vitæ termino; recuperatis vrbibus Italiæ, ac præcipuè Roma, huius claues mitit Narses ad Iustinianum, qui iam Petri claues in Vigilio recognouerat, vt piè & acutè notat *Baronius*; reliqua *Procopius 3. belli Goth. Euagrius* l. 4. c. 23. Theias à Gothis in regem electus, non multò post occisus; Longobardi ob incendia & stupra à Narsete dimissi in proprias sedes, *Procop. ibi*: Quinta Synodus Constantinopoli congregatur ineunte Maio Episcopor. 160. In qua quæ tractata & decreta sint fusè Baronius. Crotildis Regina plena dierum, & bonor. operum 3. Iunij migrauit ad Dominum; *Sigebert. in Chron. Greg. Turon.* l. 4. c. 1. l. 10. c. 31. Terræmotus per dies 40. Byzantium, Alexandriamque concussit, Berythum aliaq; oppida Solo æquauit; *Miscella Auctor & Agathias* l. 2.

554 Vigilius Papa, qui iussu Iustiniani fuerat in exilium deportatus, Narsete suasu Romanorum deprecante, liberatur ab Exilio, & conciliatur Iustiniano: *Anastasius in Vigilio.*

555 Vigilius Papa rediens in Italiam, die 7. Ianuarij, ex calculi dolore obijt Syracusis; corpus eius Romam delatum, ex *Anastasio, & alijs*; ei subrogatus 12. Aprilis Pelagius Romanus Archidiaconus. Leuthares Alemannorum, & Bucellinus Francorum duces cum delectis militibus 72. millibus Campaniam, Lucaniam, & Brutios populantur, sed Leuthares ob iniustitiam, & res sacras violatas in rabiem versus, & seipsum deuorans, interijt, eiusq; milites varijs morbis absumpti; Bucellinus apud Capuam à Narsete victus, necatusque cum toto exercitu, demptis tantum quinque, ob iniustitiam: *Agathias l. 2. Greg. Turon.* lib. 3. c. 32. At à tribus millibus Persarum fugata 50. millia Romanorum in Colchis, vlciscente Deo Regem Colchorum pium & Christianum, à Romanis ducibus fraude necatum *Agathias ibi.*

556 Orto Schismate inter Episcopos Occidentales nolentes recipere Quintam Synodum Oecumenicam, Pelagius contra Schismaticos Narsetem excitat, cuius authoritate multi ad saniorē mentem rediere; Paulino tamen Aquileiensi pseudo Episcopo, & paucis alijs in sua contumacia manentibus: in quo schismate mansere eius successores per annos ferè 100. *ex Pelagij Epistolis.* Theodibaldo Rege defuncto, super diuisionem

bo-

Anni Christ.

honor. eius ortum est bellum ciuile inter Childebertum, & Clotarium fratres, & Chramnus ipse arma mouit contra Clotarium patrem, contra Saxones militantem. Chramni milites rebus Ecclesiæ ablatis diuinitus puniti. *Gregor. Turon.* l.4. c.16. 17. 18. *& de gloria Martyrum c. 66.* Iustinus dux pietati intentus Petras apud Colcos vincit *Agathias* l.3.

557 Rusticus, & Io. Duces exercitus à Iustiniano capite damnantur, ob necem illatam Regi Colchorum Christiano & Rom. Imp. Socio: Nachoragas Persarum dux, ob malè rem gestam à Cosrohe excæcatus; bellum contra Misianos feliciter à Romanis confectum. Autumno autem ingens terræmotus Byzantium concussit, multosq; ruina ædium obruit, nebulonibus quibusdam Mundi occasum prædicentibus; hinc Byzantini ad meliorem frugem conuersi; Iustinianus instaurauit templum S. Sophiæ, cuius longitudo fuit pedum 260. latitudo 115. altitudo vsq; ad hemisphærium 180. *Agathias l.* 5. *Euagrius* l. 4. c. 30. *Procop. de ædif. Iust.* l. 1.

558 Vere ineunte pestis Byzantij innumerabiles repentino casu, multos ante diem quintũ absumpsit. Zaberga Hunnorum Dux Thraciam populatus est Autumni tẽpore, & castra posuit prope Melantidem vicũ 17. milliaribus Byzantio distantẽ, cõtra quos Belisarius senectute iam curuus missus, eos tandem partim ferro, partim auro promisso repulit; *Agathias* l. 5. de stultitia Iustiniani factiosis fauentis vide *Euagrium* L.4.c.31. & de sanctitate Cassij Narniensis Episc. *S.Gregor. l. 4. Dialog. c.* 56.

559 Pelagius Papa 2. Martij moritur, cui 17. Mensis Iulij subrogatus est Ioannes III. cognom. Castellinus: *Anastasius Bibl.* In Parisiensi concilio anathema decretum in regios ministros manus inijcientes in res Ecclesiæ, cui interfuit S. Euphronius Episc. Turonensis, ex *Tomo* 2. Concil. & *Greg. Turon. l.1.de mirac. S. Martini c.* 32. eo tempore perpetratis, claruit & S. Germanus Parisijs, & Leontius Burdegal. episc. & Prætextatus Rothomagensis, & Chalactericus Carnotensis, & Paternus Abrigensis, de quibus *Fortunatus* l. 4. & 9. Carmin; & *Surius* 16. April.

560 Iustinianus morbo ex fluxione ad genua confectus, desperatusq; à Medicis, reliquijs quatuor SS. Martyrum nuper inuentis, & genibus eius applicatis oleo repente ex illis manante, & vestem Imperatoris imbuente sanatur, sicut alias SS. Cosmas, & Damianus cum sanauerant: *Procopius de ædif. Iustin. l.* 1. *Miscella, & Cedrenus.* Charraricus rex Sueuorum in Gallicia, videns filium Theodomirum desperatum à medicis, & populum lepra infectum, auditis miraculis S. Martini, promittit se ab Arianismo recessurum, si sanitatem impetret filio suo, quod obtinuit per reliquias S. Martini in Galliciam translatas, & populus liberatus à lepra est, ideoque Theodomirus cum Sueuis, catholicam fidem amplexus est, *Isidor. in Chron. & Gregor. Turon.* de Miraculis S. Martini l.1. c.11. & 12. addens miracula alia facta coram Vltrogotha Regina visitante sepulchrum S. Martini.

561 Anastasius Sinaita monachus suffectus est in locum Domni iunioris Episcopi Antiocheni defuncti. Belisarius accusatus ab inuidis de insidijs contra Iustinianum, redigitur in ordinem mense Nouembri, & anno sequenti mense Martio spoliatus bonis omnibus, excæcatusq; mendicare coactus est, ac post biennium mortuus est Byzantij, luens in hac vita pœnas ob scelera patrata in Siluerium Papam; *Cedrenus, Zonaras, Glicas, Constantinus Manasses in Annalibus, Volaterranus, Pontanus, Petrus Crinitus* l. 15. *de honesta discip.* Esto leuissimis coniecturis *Alciatus* l.4. Pareg. c. 24. nitatur purgare Iustinianum ab hac crudelitate. Childebertus R. Francor. donatione insigni dotat Ecclesiam S. Vincentij martyris à se Parisijs constructam, hortatu S. Germani: mox S. Germanus loca Sancta Hierosolymæ inuisit, & Iustiniano Imperatore salutato, eiusq; spretis muneribus alijs, obtinuit partem spineæ coronæ Saluatoris, reliquias Innocentium, & brachium S. Georgij martyris, quæ Parisios detulit: *Aimoin.* l.2.c.20.& l.3.c.9.

562 Childebertum R. Francorum regnasse annos 49. & hoc anno mortuum ex Aimoino, & Papyrio deducit Baronius. Succedit ei filius Clotarius Monarchia Francorum potitus, & ob contemptum S. Germani in febrem incidit à qua per eundem Sanctum liberatus, Ecclesiam S. Martini incendio vastatam restaurat: *Fortunatus apud. Surium* die 4. Iulij, *Gregr. Turon.* l. 4. de S. Martino c. 20. Cassiodorus in Monasterio à se extructo apud Syllacium in finibus Calabriæ scribit hoc anno de computo Paschali, *Baronius* hic, vbi de Bibliotheca, & scriptis Cassiodori plura, in libro autem de Orthographia testatur Cassiodorus se tunc agere annum 93.

563 Iustinianus Imp. nimia curiositate se rebus Ecclesiasticis, & quæstionibus fidei immiscens sub prætextu concordiæ, & cum hæreticis, quorum sermo vt cancer serpit, tractans, ob idque olim à Romanis Pontif. reprehensus, in senectute sua infatuatus, homo alioquin illiteratus, lapsus est in hæresim negans Corpus Christi, etiam ante Resurrectionem fuisse obnoxium affectionibus humanis, & morti, & conatus est ad idem profitendum compellere Antistites, & Sacerdotes, qui responderunt expectandam esse sententiam Anastasij Sinaitæ Episc. Antiocheni, qui Iustiniano restitit, confirmans omnes in Catholico dogmate: *Euagrius* l.4. c. 38. 39. *Nicephor.* l.17. c. 29. Byzantij multæ ædes incendio conflagrarunt: *Cedrenus.* Bracharense Concilium in Gallicia authoritate Theodomiri Regis inchoatur kal. Maij, & arbitrio Rom. Pontificis omnia definita contra Priscillianistas, aliosque hæreticos: ex *tom.* 2. *Concilior.*

564 Iustinianus videns ab Orthodoxis suum edictum hæreticum contemni, persecutionem in eos mouet, & primò Eutychium Patriarcham Constantinop. ipsi resistentem, die festo S. Timothei post peractum sacrificium comprehendi iubet per Eutherium Tribunũ, & detrudi in Monasteriũ, & inde in Insulam Principum, ac demum Amaseam ad monasterium ab ipso structũ, vbi multa patrauit miracula, vixitq; in exilio annos 12. & mens. 7. *Eustathius in vita S. Eutychij apud Suriũ, & Lipomanum d.6. Aprilis*, *Euagrius* l.5.c.3. addens vltionem diuinam de Eutherio. Clotarius in Britannia Chramnum filium sæpius rebellem, prælio victum captumq; in agresti casula cum vxore, ac liberis incendi iubet, & inde reuertens S. Medardum Episc. Nouiomensem moribundum inuisit, quo mortuo cæli aperti sunt, & diuina ibi luminaria per duas horas apparuerunt; noctu Clotarius terga subiecit feretro, & corpus illud Suessionem transtulit, vbi Ecclesiam, & Monasterium ædificauit cum Sigeberto Rege: *Surius* die 8. Iunij.

565 Iustinianus nocte præcedente 13. Nouembris, dum exilij libellum dictaret in Anastasium Sinaitam, aliosq; Sacerdotes illi inhærẽtes subitanea morte perculsus Nouembris 14. quo migrauit incertum est: *Euagrius eius temporis Scriptor* l.4. c.40. & l.5. c.1. migrasse ad inferos putat: *Nicephorus* l.17. c.31. ait extremo illum spiritu tacti pœnituisse, & iussisse Eutychium ab exilio liberari. Satim Iustinus excitatus eadem nocte

Anni Christ.		Anni Christ.	

à Callinico excubitorum præfecto, & hortante Senatu Imperium sumit, prout triennio ante ipsi ex reuelatione diuina predixerat Eutychius, & coronatus est à Ioanne Patriarcha in locum Eutychij per Iustinianum intruso. Eustachius apud Surium die 6. Aprilis. Clotario mortuo, Compendij quatuor filij Regno diuiso regnarunt Charibertus Parisijs, Chilpericus Suessionis, Guntheramnus Aurelianis, Sigobertus Rhemis: *Gregor. Turon.* l. 4. c. 21. & in vita S. Nicetij, vbi refert S. Nicetium Episc. Treuerensem excommunicasse Clotarium, ideoq; in exilium missum; sed mortuo Clotario statim per Sigebertum reuocatum esse ab exilio. Inguinaria pestis in Liguria exorta Italiam, ac partes Septentrionales peruasit, à qua Rhemenses ope S. Rhemigij præseruati, & Treuerenses precibus S. Nicetij liberati, & Aruernenses precibus S. Galli. *Paulus diaconus* l. 2. *de gestis longob. c. 4. Greg. Turon. de gloria confess.* c.79. & in vitis SS. Nicetij, & Galli. S. Columbanus de Hibernia in Britanniam migrans Pictos Septentrionales ad Fidem conuertit. *Beda de gestis Angelor.* l. 3. c. 4.

566 Iustinus Imp. edicto pro catholica fide, cum vera professione edito Imperij fundamenta iaciens, mollitie tamen, & obscenitate, se ipsum maculauit: *Euagrius* l. 5. c. 1. ad 4. Leontius Episc. Burdegalensis in Concilio Santonensi deponit Emerium Episc. Santon. à Clotario intrusum; Charibertus Rex Emerium reintrudit, & Leontium pellit in exilium: *Gregor. Turon.* l. 4. c. 26. Schisma Episcopor. in Hibernia super Tribus capitulis, ex *S. Gregorio l. 2. Epist.* 36. Miracula S. Martini hoc anno patrata narrat *Greg. Turon.* l. 1. de his mirac. à c. 32. ad 35. S. Radegundis Clotarij olim vxor, reliquias Sacras ab Oriente conquirit, et summa veneratione suscipit: *Surius* 13. Augusti, vbi de miraculis S. Crucis; *Fortunatus* l. 8. et 11. Carmin. *Narses* Armiger Iustinum stipat, *Compens. cæsarie formaq; insignis & ore*, vt canit Corippus l. 4. atq; adeo diuersus à Narsete Eunucho vetulo, ac deformi.

567 Iustinus Imp. Iustinum Ducem cognatum ne Imperij consortem habeat. necandum iubet *Euagrius* l. 5. c. 1. & 2. Narses Eunuchus inuidia æmulorum inuisus Iustino, & Sophiæ Augustæ eum contemnenti, & ad pensa lanarum in gynæceo cum mulieribus amandanti, respondit se telam orditurum, qualem nec ipsa, nec vir eius dum viuerent retexere possent: Itaq; antequam Longinus eius loco in Italiam adueniret Neapoli Campaniæ residens per legatos accersiuit Longobardos in Italiam: *Anastas. in Ioanne III. Paul. Diac.* l. 1. *de gestis Longobard.* c. 6. *Vuarnefridus* c. 25. Athanagildo R. Gothorum in Hispaniæ mortuo, sufficitur post 5. menses Liuba: Athanagildi filiæ nuptui traditæ, Gelesuintha Chilperico, Brunichildis Sigeberto Francor. Regibus, hinc pax Francos inter, & Gothos, & Brunichildis conuersio ad catholicam fidem: *Fortunatus* l. 6. *Carm. Gregor. Turon.* l. 4. c. 28.

568 Alboinus Rex Longobardorum ex Pannonia annis 42. possessa aduenit in Italiam primus; aut 2. die Aprilis Paschatis tempore, cum exercitu ex diuersis nationibus collecto, *Paul. Diac. de gestis Longob.* l. 2. c. 6. *Paul. Vuarnefridus* c. 7. & 25. De Narsetis Eunuchi morte, ac sepultura videndi *Baronius* hic & *Petauius* p. 1. Rationarij l. 7. c. 10. Sophia Augusta suadente Iustino Imp. pauperes à diuitibus oppressos liberat, debita eorum creditoribus dissoluens, iubens pignora dominis restitui: *Cedrenus Anno 3. Iustini; & Miscella.*

569 Liuba Rex Gothorum, Leuuigildo fratri in Collegam regni adscito cedit Hispanias, contentus Gallia Narbonensi: *Isidori Chron.* In Luco Ciuitate Gallicia concilium celebratum initio anni huius, Theodomiro Rege laborante pro fide Catholica, & pace Ecclesiæ: *Ambros. Morales*, Tiberius Comes excubitorum, Auares debellat in Oriente; *Victor. Tunnensis in Chron.* Alboinus indictione 3. ineunte Liguriam pene totam demptis maritimis vrbibus expugnat; *Paul. Diac. de gest. Longob.* l. 2. c. 10. & Mediolano occupato, Ticinum triennio, & amplius obsidet.

570 Paulino Aquileiensi Patriarchæ (sic appellabant tunc Archiepiscopum) mortuo subrogatur Probinus: *Paul. Diac. l. 2. de gest. Longob.* c. 10. & 12. in Gallia Synodus II. Turonensis celebratur 17. Nouembris, & prima Synodus Lugdunensis, de qua *Gregor. Turon.* l. 5. c. 20. Moriuntur Theodomirus Rex Sueuorum, succedente Ariamiro filio æquè pio; & Liuba Rex Gothorum, succedente in totum fratre Leuuigildo: *Gregor. Turon.* l. 4. de Mirac. S. Martini c. 7. Alboinus mortua vxore sua Chlotosinda Chlodouei filia, ducit Rosemundam filiam Chunimundi Regis Gepidarum, quem suapte manu peremerat ex *Gregor. Turon.* l. 4. c. 35.

571 Ticinenses obsidione triennali, & amplius tolerata, dedunt se Alboino, qui vouerat occisurum se vniuersum populum, qui se dedere noluerat; sed in ingressu per portam S. Ioannis equo eius concidente, nec vllis calcaribus, aut verberibus resurgente, suasu vnius de Longobardis, votum illud fregit, veniamq; ciuibus promisit, moxq; equo surgente ciuitatem ingressus est. Inde Italiam peruagatus præter Romam, & Rauennam; cum prope Veronam in conuiuio iussisset Rosemundam ad bibendum in poculo, quod ex caluaria Chunimundi Rosemundæ patris conficiendum curarat, eius insidijs occisus est Kal. Octobris, cum regnasset in Italia tres annos, & menses 6. Rosemunda cum Alboini thesauris, & Hermige adultero fugit ad Longinum Rauennæ Exarchum, cuius suasu venenum propinat Hermigi, sed hic parte hausta, reliquum stricto gladio cogit eam bibere: ita ambo adulteri periere: *Paul. Diac.* lib. 2. *Longob.* c. 14. *Varnefrid.* l. 2. c. 28. *Greg. Turon.* l. 4. c. 35.

572 Ioannes III. Papa moritur d. 13. Iulij, vacauitque sedes menses 10. & 3. dies ex *Anastasio bibl.* Charibertus Rex inuadens bona Ecclesiæ S. Martini; malo suo expertus est vim diuinam in suis equis, & in se ipso paulo post mortuus, excommunicatus antea à S. Germano ob incestas nuptias, succeditq; illi frater Chilpericus. *Gregor. Turon.* l. 1. *de Mirac. S. Martini & lib.* 4. *hist. Franc.* c. 26. Decembri celebrata sunt Concilia Bracharense II. & Lugdunense II. *Ambros. Morales L. 11. Chron.* c. 60. Anastasius Sinaita per calumniam delatus, in exilium à Iustino pulsus est, in quo mansit annos 23. & aliquot menses, suffecto in Sede Antiochena Gregorio; *Euagrius* l. 5. c. 6. Christiani in Armenia vexati à Cosrhoe R. Persarum, implorant auxilium à Iustino, qui tamen suis voluptatibus omnia posthabuit *Euagrius* l. 5. c. 7.

573 Die 16. Maij electus est in Papam Benedictus cognom. Bonosus patria Romanus. Longobardi, & fames Italiam vexant, quam subleuauit Iustinus, missis ex Ægypto Romam nauibus frumento onustis. *Anastasius*. Clephis rex Longobardorum, qui post Alboinum regnarat Menses 17. à seruo occiditur, fuitq; interregnum annorum 10. quo 30. Duces Longobardorum diuersa loca occuparunt, & Romæ suburbia, cum cœmeterijs SS. Martyrum diruerunt. *Paulus*

Dia-

Anni Christ.

Diaconus l. 2. c. 17. & *Gregorius* l. 4. *Epist.* 34. & l. 3. *Dialog.* c. 11. 26. 29. 37. vbi mira de SS. Cerbonio, Mena, & Sanctulo, cuius precibus brachium interfecturi ipsum Longobardi diriguit, venerantibus ob id illum Longobardis, & captiuos relaxantibus. Hispani hoc anno Pascha celebrarunt die 21. Martij non rectè, Franci verò die 18. Aprilis rectè, ideoq; fontes Sabatho Sancto repleti soliti diuinitus ad baptizandum, repleti sunt in Paschate Francorum: *Sigebert. in Chron.* De S. Galli Episc. Auernensis obitu, ac miraculis legendus, *Gregor. Turon.* l. 4. *hist. Franc.* c. 5. & 15. et in vitis SS. PP. c. 3.

574 Auares ad Danubium Romanos vincunt; Artabanus Persa multos Romanorum captiuos abducit, et Persæ totam Syriam depopulantur: *Euagrius* l. 5. c. 9. et 10. et *Cedrenus*: Samaritæ in sacras imagines debacchantur; *ex 2. Concilio Niceno Act.* 1. S. Euphronio Episc. Turon. mortuo, subrogatur S. Gregorius. Multi Longo-

575 bardi in Gallias irrumpentes, à Mummolo Burgundionum duce interfecti: *Gregor. Tur.* l. 4. c. 36. 37. Iustinus Imperator ob clades à Persis acceptas in phrenesim, et dementiam lucidis interuallis interruptam incidit; à quâ non magicis incantationibus liberatus est, sed clauo Crucis freno Constantini inserto: Sophia Augusta à Cosrhoe triennales inducias impetrauit, *Euagrius* l. 5. c. 12. *Gregor. Turon. de gloria Martyr.* l. 1. c. 6.

576 Chilpericum Rex Francorum per filium Theodobertum, Gundebalo Gunthera duce, Turonensem, Pictauiensem, aliasq; Ecclesias deuastat persecutione horrenda, quam describit, ac deplorat *Greg. Turon. l. 4. de gestis Franc. c. 47. 48. & de gloria Martyrum l. 1. c. 105.*

577 Iulij 31. moritur Benedictus Papa, & die 11. Nouembris creatus est Pelagius II. Ciuis Romanus, sed oriundus ex Gothis, schismate Ecclesiarum Occidentalium durante, ob damnationem trium Capitulorum factam in quinta Synodo, pro qua idem Pelagius consilio, & auxilio S. Gregorij, postea Papæ librum edidit: *Gregor. Epist. ad Hibernos.* Reges Francorum inter se pacem ex insperato composuere, eodemq; die tres paralytici ante Basilicam S. Martini sanati sunt: *Gregor. Turon.* l. 4. c. 49. & 50. & de Mirac. S. Martini l. 2. c. 5. 6. 7. Iustinus Imp. erepta Iudæorum synagoga, & conuersa in Ecclesiam Dei Genitricis, dilucidi interualli tantum adeptus est, vt imperio prouidere potuerit, *Euagrius* l. 5. c. 3.

578 Iustino defuncto die 4. Octobris, iuxta ea quæ contra aliquos ostendimus lib. 4. Chronologiæ c. 13. nu. 4 successit Tiberius, qui mortuo Ioanne intruso, reuocarat ab exilio Eutychium die 3. Octobris, qui præter alia miracula in itinere, sedauit pestem Constantinopoli sæuientem, fusis ad Deiparam precibus. Eustachius in vita S. Eutychij apud *Surium* die 6. Apr. Coronatus autem Tiberius ab Eutychio Anastasiam vxorem suam salutauit Augustam, ideoq; Sophia vidua, tentauit creare Imperatorem Iustinianum nepotem Iustini, sed frustra: *Euagrius* l. 5. c. 19. *Miscella* l. 16. *Gregor. Turon.* l. 5. c. 30. *Zonaras* p. 3. Tiberius quoq; licet indignante Sophia, Thesauros ab ipsa, & Iustino congregatos, in pauperes elargitus; noua inuentione Thesaurorum à Deo ditatus est: Nam dum in pauimento palatij videt crucem in marmorea tabula formatam, & ne conculcaretur iubet auferri sub alijs duabus tabulis similibus, reperit plusquam mille auri centenaria: nec ita multo post senex quidam reuelauit ei thesaurum in puteo à Narsete absconditum: *Greg. Turon. lib. 5. hist. Franc. cap. 19. Paul. Diacon. lib. 3. Longob. cap. 5. & 6. Miscella lib. 6.*

579 Tiberius Imperator ingenti exercitu collecto, adeo vt solæ equitum turmæ essent 150. per Curtem Scytham profligauit Cosroen Regem Persarú, qui ante mortem legem tulit, ne Reges Persarum deinceps contra Romanos bellarent, & deinde mœrore, ac varijs ægritudinibus confectus interijt: *Agathias* l. 2. & 4. *Euagrius* l. 5. c. 14. 15. De Martyrio affectis hoc anno à Longobardis: *S. Gregor. l. 3. Dial. c. 27. 28. & l. 7. Epist. 7.* Guntheramno, & Chilperico prælantibus contra Sigebertum, Theodobertus Chilperici filius occiditur, Sigebertus victor, dolo Fredegundis per sicarios necatur annum agens 40. *Gregor. Turon.* l. 4. c. 50. 51. Moritur S. Germanus Episc. Paris. *Greg. Turon.* l. 5. c. 8.

580 Antiochia Syriæ magna ex parte terræmotu diruta; Anatolius impietatis in Christum, ac Deiparam conuictus à Tiberio, expositus est bestijs, in amphitheatro, ac laniatus: *Euagrius* l. 5. c. 17. & 18. de rebellione Morouei in Chilpericum patrem, de errore Paschatis celebrati in Hispania 21. Martij, ideoq; fontibus baptismatis ibi non repletis, ritè autem celebrati in Gallia 18. Aprilis, & Concilio Parisiensi in causa Prætextati Episc. Rhotom. accusati apud Chilpericum de conspiratione cum Merouco videndus, *Greg. Turon.* l. 5. c. 14. & 18. qui, & c. 21. tradit originem propinandi vinum ad honorem S. Martini ex quodam miraculo, quo gutta aquæ sumpta ex sepulchro huius Sancti, & missa in vas vino semiplenum, repente totum vas repletum est vino.

581 Frontone Epis. Mediolanensi mortuo, suffectus est Laurentius iunior, cuius cautioni de inhærendo Sedi Apostolicæ, ac Schismaticis auersandis, subscripsit Præfectus tunc Vrbis S. Gregorius filius Gordiani, & S. Siluiæ, de cuius genere, & primordijs plura ex epistolis eius, *Baronius.*

582 Tiberius Imp. hoc anno, vt contra Baronium, & alios ostendimus lib. 4. Chronol. Reformatæ c. 13. nu. 4. mortuus est die 14. Augusti, eique successit statim Mauritius. In Synodo Cabilonensi deiecti sunt Episcopatu, & in carcerem detrusi Sagittarius, & Salonius, adulterij, & homicidij conuicti, & Kal. Nouembris celebrata est Synodus Matisconensis: *Gregor. Turon.* l. 5. c. 27. & l. 10. c. 31. vbi de ieiunijs pro Aduentu Domini institutis.

583 Mauritius Tiberij Præfectus in Oriente hoc, & annis sequentibus præclaras victorias retulit de ingẽtibus Persarum copijs, victo Tamocosrhoe, & Adaarmene, eorum Ducibus, & Alemanduro, ac Theodorico Scytharum Ducibus: *Euagrius* l. 5. c. 19. 20. *Miscella* l. 17. & *Acta S. Theodori Siceotæ apud Surium* 22. April. vbi de insigni fide ac pietate Mauritij. S. Gregorius ex Præfecto Vrbis Monachus factus, & paulo post Diaconus Cardin. à Pelagio Papa mittitur Legatus, & Apocrisarius ad Tiberium Imperatorem ex *S. Greg. l. 11. Epist. 43.* De calumnijs contra S. Gregorium Turonensem Episcopum detectis, de pœnitentia Reginæ Fredegundis, de peste Gallicana, quæ duos filios regis Chilperici, nempe Clodobertum, & Dagobertum sustulit, de Clodoueo autem filio Chilperici ex Audouera suscepto, sed iussu Fredegundis necato, de impia Austregilde coniuge Guntheramni regis peste consumpta, & duobus medicis iussu eius à marito necatis; item de infelici morte Nantini Comitis Engolismensis, qui Heraclium Episcopum Burdegal. vexarat, & bona Eccl. inuaserat, videndus ipse *Greg. Turon.* l. 5. à c. 34. ad 50. Leuuigildus rex Arianus in Hispania diram in Catholicos persecutionem mouet, instigatus à noua coniuge Gosuintha ma-

tre

Anni Christ.	
	tre Brunichildis, & auia Ingundis filiæ Sigiberti, desponsatæ Hermenegildo filio Leuuigildi, quia Ingundis noluit rebaptizari, & Arianis adhærere, quantumuis per comam à Goisuintha apprehensa, & ad terram allisa, calcibusq; vsque ad sanguinem cruentata, & piscinæ immersa; Imò Ingundis conuertit Hermenegildum ad fidem Catholicam 1. Hinc ortum ciuile bellum inter Arianos sub Leuigildo, & Catholicos sub Hermenigildo militantes, & legatio Leandri Episc. Hispal. ab Hermenigildo missi ad Tiberium ad suppetias impetrandas. *Gregor. Turon.* l. 5. c. 38. *Isidor. in Chron. Gregor. Papa in præfat. moral.* & l. 1. *Epist.* 41. De Ariani verò Episcopi impostura in fingendo miraculo cæci sanati reuera excæcati, de fide catholica non semel per ignem probata, & contentionibus Gregorij Turonensis cũ Arianis, ipsemet *Greg. Tur. de Gloria Confess.* c. 12. 13. 81. & 82.
584	Hoc anno d. 13. Aprilis S. Hermenigildus martyrio suo, & miraculis Catholicam fidem, & Ecclesiam illustrauit, ex *Actis Synodalibus Concilij Toletani, & Isidoro* c. 31. *Ado Viennensis in Chron. Gregor. Turon.* l. 6. c. 43. & l. 8. cap. 28. Leuuigildus necato S. Hermenigildo dira persecutione in Catholicos sæuit, mittit in exilium Orthodoxos Episcopos, præcipuè S. Leandrum Hispal. & Io. Episcopum Gerundensem, Sueuosq; coegit recedere à fide Catholica: *Isidorus de Scriptorib. Ecclesiasticis* c. 31. 32. & 33. Igidius Rhemensis Episc. pacem inter Francos stabiliuit ea conditione, vt mortuo Chilperico, Childebertus in toto regno heres succederet: *Greg. Turon.* l. 6. c. 3. 31. & l. 7. c. 14. Roma ad Angustias per Longobardos redacta, Pelagius Papa legat Honoratum Notarium ad S. Gregor. vt ab Imperatore auxiliũ impetret die 4. Octob. ex *Pelagij* Epist. 5.
585	Longobardi decennio sub ducibus sine Rege militantes, eligunt in Regem Antharit Clephonis principis filium, eique Duces omnes substantiæ suæ dimidium pro vsibus regalibus tribunnt, qui nouus Rex viso miraculo clauis S. Petri, misit auream alteram clauem dono ad Pelagium Papam; *Paulus Diac. de gestis Longob.* l. 3. c. 8. & de miraculo *S. Greg.* l. 6. Epist. 23. Leuuigildus Rex, subactis Sueuis & ad Arianismum compulsis; extremo morbo conflictans S. Leandro commendat Reccaredum filium in catholica fide educandum, ac deinde moritur in Arianismo quidem si *S. Gregorio Papæ* l. 3. Dialog. c. 31. vel pœnitens, & catholicus, si *S. Gregorio Turonensi* l. 8. c. vlt. credimus. Reccaredus certè Arianismo abiecto totam Vuisigothorũ gentem ad Fidem Catholicam addusit, & contra Arianos Synodum coegit, cui ipsemet interfuit; & Sueuos ad pristinam fidem reduxit: *S. Gregor. Papa* 3. Dial. c. 31. *Greg. Turon.* lib. 8. c. vlt. l. 9. c. 5. Chilpericus Rex plures Iudæos ad fidem conuersos suscepit in baptismo *Gregor. Turon.* l. 6. c. 17. Reccaredi tamen initium cadit potius in annum 586. ex dictis lib. 8. c. 9.
586	S. Eutychius, conuictus à S. Gregorio fatetur omnes nos resurrecturos in carne palpabili (prius enim negabat carnem post resurrectionem fore palpabilem) moritur 6. Aprilis Dominica in Albis, prædicta Tiberio Imperatori eum inuisenti morte post 4. menses, in eiusq; locum suffectus est Ioannes Monachus cognomento Ieiunator, qui fictè simulans fugam ab honoribus, postea eò superbiæ erupit, vt affectauerit dici Patriarcha Oecumenicus: *Eustachius in vita S. Eutychij apud Surium* 6. *April. S. Gregor.* l. 14. *moral.* c. 29. & l. 1. *Epist.* 4. ac lib. 4. *Epist.* 38. Moritur deinde Tiberius Imp. post 4. menses circa Augusti medium, eique successit statim Mauritius, duxitq; Constantinã Tiberij filiam, & gessit se defensorem Catholicæ Fidei, & ad eum nouum Apocrisiarium Pelagius Papa misit, reuocato Romam S. Gregorio, qui retulit secum reliquias SS. Andreæ Apost. & Lucæ: *Euagrius* l. 5. c. 21. l. 6. c. 1. *S. Greg.* l. 4. *epist.* 38. l. 7. *epist.* 47. Pelagius Papa Eliam Aquileiæ Episc. Schismaticum suis, & S. Gregorij scriptis, ac deinde brachio seculari Smaragdi Exarchæ Italiæ compescuit: ex *S. Greg.* l. 1. *epist.* 16. l. 2. *epist.* 36. *Paulo Diac.* l. 3. *de Gestis Longob.* c. 12. De Martyribus factis à Barbaris circa Ægyptũ vide *Sophronium* in Prato Spirit. c. 112. Chilperico Regi Franciæ defuncto succedit filius Clotarius II. *Aimoin.* l. 4. c. 16.
587	Ioannes Patr. Constantinopol. cogit Synodum, in qua Gregorius Episc. Antioch. declaratus innocens, purgatis calumnijs, quas Antiocheni imposuerant, & Ioannes titulo Oecumenici Patriarchæ, ipso procurante, auctus, quem titulum, & acta circa hoc irritauit Pelagius Papa, comminatione anathematis adiecta: *Euagrius* l. 6. c. 7. *S. Gregor.* l. 4. *epist.* 36. 38. *Pelagius epist.* 1. data kal. Maij. Antiochia terræmotu quassata, ob iniustè vexatum suum Antistitem Gregoriũ, qui vtpote innocens, ruinam euasit, ea verò oppressus perijt Asterius ductor, & auctor calumniantium: *Euagrius* l. 6. c. 8. & 9. qui ait cœpisse terræmotũ prid. kal. Octob. quo Asterius nuptias celebrabat, & Ciuitas ob id festiua concursabat à tertia hora post crepusculum. Commensiolus Dux Romanorum Caganum Auarum, et Andagastum Sclauinorum Duces vincit, ac repellit *Cedrenus*. Lugdunensé Concilium III. celebratur: Reccaredus Hispaniæ Rex ducit virginem Baddam Chilperici Francorum Regis filiam Catholicam, & pijssimam; Chilpericus autem ob suam sæuitiam, et expilationem bonorum Ecclesiæ occisus est à nescio quo, dum ex equo descenderet, de cuius damnatione visionem factam Guntheramno Regi, refert *Gregorius Turon.* l. 8. c. 5. reliqua l. 6. c. 34. 35. 45. 46. successit ei Clotarius infans nondum baptizatus.
588	Gregorius Episc. Antiochenus exercitum contumacem in Imperatorem eiusq; præfectos, humilitate, ac lacrymis reconciliat Imperatori, communicatq; milites Feria V. maioris hebdomadæ. *Euagrius* l. 6. c. 10. 11. 12. Mauritio Imp. nascitur filius Theodosius: *Cedrenus*. Reccaredus per Claudium Ducem Francos in Gallia Narbonensi victoria insigni profligauit, *Isidor. Chr. Gregor. Turon.* l. 8. c. 30. Matisconense Concilium indictum 22. Octob. idem l. 8. c. 7. et *Acta Concilij tomo* 2. post quæ extat edictum Guntheramni Regis dignum pio principe; Reccaredus Rex liberatur à Deo, à periculo coniurationis Reginæ Nouercæ, et Vdilæ Episcopi Ariani. Idem l. 8. c. 35. et 39. qui c. 33. 37. refert de liberatis ab incendio Parisiaco à SS. Germano, et Martino. Smaragdo Exarcho reuocato Constantinopolim succedit Romanus; et Seuerus Episc. Aquileiensis reuertitur ad Schisma de Tribus Capitulis: *Paul. Diaconus in Longobarb.* l. 3. c. 12.
589	In Synodo Valentina Galliæ pia liberalitas Guntheramni laudata, et confirmata. S. Prætextatus Episcopus Rhotomagensis à Fredegundis Reginæ ab ipso liberè increpitæ Sicario post multa exilia occisus, martyr euasit: *Greg. Turon.* l. 8. c. 31. Gothis per S. Leandrum Episc. Hispal. aliosq; Antistites conuersis ad fidem Catholicã, celebratur iussu Reccaredi, consensuq; Pelagij Papæ Concilium Toletanum III. die 8. Maij S. Michaeli Arcangelo dicata; in qua Synodo habetur oratio dignissima lectu ad Patres Synodi,

ipsius

Anni Chrif.

ipsius Reccaredi, cuius benignitatem, clementiam, liberalitatem in subditos, et pauperes prædicat *Isidorus in Chronico*, et *Greg. Turon.* l. 8. c. 38. Philippicus Orientis præfectus prope Anazarbum Imagine Christi non manufacta, sed ad Abagarum missa discurrens per aciem, & milites accendens ad prælium, tribus phalangibus magnum Persarum exercitum profligauit, fugato eorum duce Cardariga, cui tamen Magi victoriam promiserant: *Cedrenus in Annalibus*; *Miscella* l.17. Mense Nouembri Tiberis inundatio portentosa Vrbem vastauit, & delatis serpentibus cum Dracone trabalis molis in mare, ibique suffocatis, et ad littus eiectis, secuta est Iannario lues inguinaria; eodem tempore Athesis Veronam inundans S. Zenonis Martyr. et Episc. Ecclesiam, vsque ad fenestras circumdedit, sed nec eas, nec ianuam apertam intrauit, quasi solidus ne difflueret, et tamen liquidus ad sedandam sitim eorum, qui clausi in templo ad ianuam accedebant, et bibebant aquam. *S. Gregor.* l. 3. *Dial.* c. 19 *Gregor. Turon.* l. 10. c. 1. *Io. Diacon. in vita S. Greg.* l. 1. c. 34. 36 *Paul. Diac. in Longob.* l. 3. c. 1.

590 Ianuario mense Sagittæ visæ cælitus singulos ferire Romæ, & pestis inguinaria cum multa strage hominum abstulit Pelagium Papam die 8. Februarij, nec ei suffectus est S. Gregorius Magnus ordinatusq; nisi die 3. Septembris, degens interim in Monasterio suo S. Andreæ ad Cliuum Scauri, in quo accidit casus Iusti Monachi sepulti cum 3. aureis clam ab ipso seruatis, sed post 30. missas à purgatorio liberati: *S. Greg. Turon* l. 10. c. 1. *S.* Greg. *Papa* l. 4. *Dial.* c. 36. et 55. Guntheramnus Rex in Ecclesia mirabiliter seruatus à Sicario, hunc verberibus tantum emendatum clementer dimisit. Die verò 13. Augusti mortua est S. Radegundis, multis post obitum clara miraculis: *Gregor. Turon.* l. 9. c. 2. 3. & 42. *Surius* ad 13. Augusti. Rupertus Episc. Vangionum à Berthario loci Comite vexatus, solumq; vertens, Baiarios cum Duce eorum Theodo, & Noricos ad Christum conuertit, et sedem fixit Saleburgi: *Valentin.* in *Annal. Boiorum* l. 3. *Surius* ad d. 27. Martij S. Gregorius concione habita, et Litanijs indictis ad auertendam pestem Imaginem Deiparæ, nunc extantem in Basilica S. MARIÆ ad Præsepe defert ad Basilicam S. Petri, et procedente eo secùs molem Hadriani apparuit Angelus nudatum gladium in vaginam reponens; Greg. *Turon.* l. 10. c. 1. *S. Gregor. Papa* l. 4. Dial. c. 36. quo ordinato licet pestis maxima ex parte cessarit, Ventus tamen validissimus Romæ vetusta ædificia prostrauit, et dira fames afflixit, cui subleuandæ S. Greg. frumentum ex Sicilia procurauit. Inguinaria pestis Italiam, & inde in Hispaniam, & Galliam peruasit. *Greg. Turon.* l. 9. c. 22. Defuncto Thimotheo Episc. Anastasiopolis, suffectus est S. Theodorus Siceota Archimandrita in Galatia; *Georgius in eius vita.* De infelici bello aduersus Persas, & rebellione aduersus Imperatorem vix sedata: *Theophanes.* Antarith. Rex Longobardor. ante Pascha extinctus est; Theodolinda Vxor eius Regina ducit Agilulphum ducem Tauritanum. Solis Eclipsis digitor. 7. Parisijs 4. die Octob. hora 1. ante merid. de qua *Gregor. Turon.* l. 5. c. 21. Addit Sigonius l. 1. de Regno Italiæ, dum imago S. Mariæ ad Præsepe deferetur à S. Gregorio, quacumq; ferebatur cessasse pestem, & auditũ Angelum alloqui Deiparam sic. *Regina cæli lætare alleluia, quia quem meruisti portare alleluia, resurrexit sicut dixit alleluia*, erat autem dies illa Dominica Resurrectionis, mox S. Gregoriũ hoc audito dixisse. *Ora pro nobis Deum alleluia.*

591 S. Gregorius Papa claues ex sepulchro S. Petri ad diuersos dono mittit, mirabilia operari solitas disciplinam Clericalem, & Monasticam instaurat; Donatistis in Numidia inualescentibus vetat ex ijs Primatem eligi, & contra eos excitat Gennadium Exarchum Italiæ; Iudæos inuitos ad fidem cogi prohibet; Leandro Episc. Hispalensi respondet trinam immersionem infantum in baptismo, vtpote ab Arianis inuectam, licet de se non malam, non esse vsurpandam: *Baronius.* Theodolinda filia Garibaldi Regis Bauariæ Agilulphum maritum mense Maio à Longobardis acclamatum Regem ad fidem Catholicam conuertit, qui in baptismate Paulus nominari voluit: *Paul. Diac.* l. 4. c. 2.

592 Arnulpho Longobardorũ duce in Tuscia Vrbem infestante, S. Gregorius per Exarchum pacem procurat. Donatistæ, & Manichæi in Africa inualescunt; Hiberni ad Catholicam fidem redeunt; S. Gregorius diligenter inuestigat Episcoporum mores; Romam deferri iubet tunicam S. Ioannis Euang. *Baronius, ex Io. Diacono, in vita S. Gregorij, & epistolis diuersis eiusdem Pontif.* qui homil. 39. in Euang. hoc anno narrauit Martyrium Monachum in Lycaonia reperto in via leproso, eum pallio suo inuolutum portasse humeris ad Monasterium, sed in ianuis Monasterij pro leproso apparuisse Saluatorem, qui exiliens dixit: *Martyri tu me non erubuisti super terram, ego te non erubescam super cælos*, & his dictis ad Cælum redijt; Martyrius autem affirmabat se nullum pondus sensisse. *Quomodo enim pondus sentire poterat, qui portantem portabat?* ait ibi S. Greg. celebratur Synodus Cæsaraugustana II. Hormisda Rex Persarum, Baramen ducem infeliciter cum Romanis præliatum, missa ei muliebri veste, irritat, vnde coniuratione facta Hormisda priuatus Regno, & tandem à Cosrhoe filio, ac successore occisus est in carcere, qui Baramen fugiens venit ad Mauritium Imperat. hic eum benigne accepit, & honorificè tractauit: *Euagrius* l. 6. c. 15. 16. 17. *Miscella* l. 17. & *Theophanes.* Mauritius exhaustum videns exercitum, legem tulit, ne quis miles inexpleta militia Monachus fieret, *S. Greg. Epist.* 65. *lib.* 2.

593 Mauritius Imp. Cosrhoem vtroq; exercitu Romano, & Persico impensis suis collecto in regnum restituit: Cosrhoes gratus Deo, vota S. Martyri Sergio persoluit, & falso creditus aliquibus est Christianus; Christiana tamen fuit Regina Cæsara eius vxor, & Naamanes Saracenorum princeps cum suis ad Christum conuersus, Veneris auream statuam conflauit in vsum pauperum. *Euagrius* l. 6. c. 20. 21. *Paul. Diac.* l. 4. c. 17. *S. Gregor.* l. 2. Ep. 63. S. Gregorius ad Mauritium Imp. de lege lata ab ipso, & prohibente milites fieri Monachos scribit egregiam illam Epistolam 62. quæ habetur lib. 2. Ind. 11. & Epist. 52. redarguit. Io. Episc. Constantinop. et lib. 3. Epist. 4. dolet Theodolindam reginam Longobardorum à Schismaticis Episcopis adductam ad Schisma de Tribus capitulis; et secedens ad breue tempus Dialogorum libros scribit. De Synodo Pictauiensi videndus *Gregor. Turon.* l. 9. à c. 30. et l. 10. à c. 15. qui l. 9. c. 26. describit obitum Ingobergæ reginæ Francorum pijssimæ. Imperator per Theodorum medicum legatum suum pacem conficit cum Chagano Auarum Duce, qui in Thraciam irruperat: *Nicephorus* l. 18. c. 29. 31. et 32. vbi refert miracula SS. Martyrum Euphemiæ, et Glyceriæ de Colinduche autem Martyre *Euagrius* l. 6. c. 29.

594 Constantius Episcopus Mediolani vexatur à Schismaticis Trium Capitulorum Sectarijs; Donatistæ in Africa præualent ex lib. 3. *S. Gregorij* Ep.

32. &

Anni Christ.

32. et 37. et lib. 4. epist. 6. Iudæos Speluceri ad conuersionem allicit: et lib. 3. epist. 30. Constantinæ Augustæ petenti caput S. Pauli Apost. negat. De errore in Paschate huius anni commisso. *Gregor. Turon.* lib. 10. cap. 23. Moritur Gregor. Episc. Antioch. *Euagrius* l. 6. c. 23. qui hoc anno finẽ suæ historiæ imponit: Anastasius Sinaita reuocatur ab exilio ad Sedẽ Antiochenã.

595 Romanus Patritius Exarchus Rauennę Longobardis eripit Perusium, aliasque ciuitates; Agilulphus Ticino egressus Perusium recuperat, et Ticinum reuertitur. S. Gregorius timens Vrbi, et (licet posset) nolens bello Longobardorum sanguinem fundere, agit cum Agilulpho de pace, et pro hac scribit ad Mauritium Imperatorem, interruptis homilijs, quas ad populum super Ezechiele habebat: Mauritius irridet S. Gregorij simplicitatem, et magno suo malo illi non credit: Io. Episc. Constantinopol. vniuersalem Pontificem se appellans, scriptis, et monitionibus reprimitur à S. Gregorio, sed frustra: S. Gregorius scribit ad Mauritium, et Constantinã Augustam de Primatu Romani Põtificis, & Cõcilium Romanum congregat Episcopor. 22. Presbyterorum Cardinalium 34. Mauritius Maximum Salonitanum Episcopum intrusum, ideoq; à S. Gregorio suspensum à diuinis sub anathematis commmatione per suos ministros tyrannicè in ea sede retinet; S. Gregorius vt Maximum lucraretur nolentem Romam venire ad se purgandum, concessit vt Rauennam iret, et coràm Mariano Episc. ad id delegato causam diceret, vbi cũ iuramento supra corpus S. Apollinaris purgauit se à Simoniæ labe, acceptaque pœnitentia de contumacia in Sedem Apost. restitutus est Sedi Salonitanæ, et à S. Gregorio pallium obtinuit: *ex Paul. Diac.* l. 4. c. 7. plura ex *S. Gregorij Epistolis* inter quas l. 4. epist. 5. et l. 5. epist. 6. scribit ad Brunichildem matrem Childeberti, et ad ipsum Childebertũ R. Franc. laudans in eis fidem Catholicam, et lib. 5. epist. 10. laborat pro conuersione Anglorum. Mortuo Io. Episcopo Rauennati, substituitur Marinianus. Moritur, et S. Sulpicius Episcopus Bituricensis 17. Ianuarij, succedente Eustatio; *Greg. Turon.* l. 10. c. 26.

596 Moritur Ioannes Episc. Constantinop. quem S. Gregorius luget vt Saulem, esto eum laudet *Nicephorus* l. 18. c. 34. Electus est in locum eius Cyriacus Oeconomus, cui vtpote communicationem petenti S. Gregorius gratulatus est, scripsitq; ad eum, ad Mauritium, et ad Episcopos electores l. 6. epist. 4. 5. 6. 7. Longobardi cædibus ac rapinis Vrbem aliasq; Italiæ ciuitates vexant. *S. Greg.* l. 5. *Epist.* 13. 34. 60. Augustinum, et Socios mittit S. Gregorius in Angliam ad Conuersionem Anglorum. *Beda l.* 1. *de gestis Anglorum* cap 23. *Io. Diac. in vita S. Greg.* l. 2. c. 34. Donatistæ in Africa inualescentes frustrà à Maurtij legibus coercentur, contra quos, et contra Samaritanos, qui seruos emptos circumcidebant, et Iudæos vetantes seruis conuersionem ad Christum laborauit S. Gregorius, vt ex *Epistolis* lib. 5. et 6. constat. Hoc anno mortuum esse Childebertum Francorum R. eiq; successisse Theodoricum, et Theodobertum colligit *Baronius* ex S. Gregor. l. 6. Epist. 6. et 58. eadem Indictione 15. Theodobertus in Austrasia regnat; Theodoricus in Burgundia, vbi monitus à S. Columbano pollicetur, se concubinis relictis, legitimam Sponsam sumpturum; Brunichilde ob id indignante ne Regina altera in aula sibi adiungeretur ex *Beda in actis S. Columb. & Surio* ad d. 21. Nouemb.

597 S. Gregorius recipit Responsales, & litteras Cyriaci Episc. Constantinop. cum commendatitijs Mauritij Imp. pro communicatione, & Gregoriæ quæ erat cubicularia Augustæ perconianti ipsum de certitudine suæ salutis, respondet rem difficilem, & inutilem postulari, se enim indignum esse reuelationibus diuinis, & vtilius esse plangere peccata sua, vsq; ad extremum vitæ, & semper timere, quàm securum esse l. 6. *Epist.* 22. At Epist. 33. scribit ad Brunichildem de ijs, quæ in Gallia corrigenda erant. Augustinus, & Socij in Britanniam appellunt, vbi Edhilbertus in Cantio Rex, maritus Berthæ de gente Frãcorum Christianæ, eos benignè recipit, permittens eis prædicare Fidem Catholicam, delectatusque sanctimonia vitæ, & miraculis conuictus, baptizatus est ipse, & plurimi die Natalis Domini: *Beda* l. 1. *Angl.* c. 25. & 26. *S. Gregor.* l. 7. *Epist.* 30. Toletano in Concilio Episcopor. 16. Sanciti canones de castitate Clericorum. Antiochus Magnus Anachoreta centenarius moritur, de quo in actis S. Theodori Siceotæ penes Surium 22. Aprilis.

598 S. Gregorius laudat Eulogium Ep. Alex. de conuersione hæreticorum Alexandriæ l. 7. *Epist.* 30. in qua humilitatis ergo Episcopos alios appellat fratres loco, moribus patris; sicut, teste *Sophronio* in Prato c. 151. Abbati Ioanni Persæ, limina Apostolorum inuisenti, et volenti adorare se, S. Gregorius priùs se humi prostrauit, nec ante surrexit, quam Ioannes. Fœdus cum spe pacis cum Agilulpho R. Longob. initum, studio ipsius S. Gregorij ex l. 7. *Epist.* 2. 5. 20. Priscus Mauritij Dux Ardagastum Sclauinorum regulum vincit, multis eorum occisis. *S. Greg. l. 7. epist. 9. Theophanes in Miscella* l. 17. Oscense Concilium in Hispania, et Narbonense in Gallia celebrantur: Gunthерamnus Francor. Rex religiosissimus moritur, *Aimoin.* lib. 3. cap. 81.

599 S. Gregorius pacem duorum annorum concludit cum Agilulpho R. Longob Arnulpho tamen Duce Spoleti subdolè, et sub conditione iurante ex *S. Greg. epist.* 41. 42. et 102. lib. 7. et *epist.* 70. monet Episcopos ad Synodum Constantinopolitanam conuocatos à Cyriaco, nullam Synodum Oecumenicam esse, sine consensu Romani Pontificis. Moritur die 21. April. S. Anastasius Sinaita Episcopus Antiochenus, cui suffectus alter Anastasius Orthodoxus, de qua electione S. Gregorius gratulatur lib. 7. *epist.* 48. & laudat Mauritium, ac Imperatricem l. 9. *epist.* 40. licet toto hoc anno podagra laborarit ex l. 7. *epist.* 54. Kal. Nouembris celebratur Concilium Barcinone: Reccaredus Rex Hispaniæ mittit per Abbates munera ad limina Apostolorum, & vicissim S. Gregorius mittit Reccaredo clauiculam, inclusa ferri limatura de catena, quæ collum S. Petri ligauerat, & Crucem, cum ligno Crucis Dominicæ, & capillis S. Io. Baptistæ. *S. Greg.* l. 7. *epist.* 120. At l. 8. *epist.* 41. describit pestem in Africa grassantem.

600 Romilda viduata Agilulpho, Duci Cagano Auarum Regi, qui in Istriam irruperat, spe nuptiarum prodit Forum Iulij, quo incenso, Rex iussit eam palo infixo necari, & in eiusdem cacumine inseri in medio campo inquiens: Talem te maritum habere dignum est: *Paulus Diaconus* l. 4. c. 12. Idem Rex Pannonias vastat, ac Thraciam: *Theophanes in Miscella* l. 17. Defuncto Cõstantio Episc. Mediolanensi, subrogatur Deusdedit: *Sigon. de Regno Ital.* Reuocato Gregorio Vrbis Præfecto, missus est in eius locum Leontius.

601 Defuncto Amos Episc. Hierosol. substituitur Eutychius, qui mittit fidei suæ professionem Romam: *Gregor.* l. 9. *epist.* 40. qui *epist.* 53. ad 57. agit cum Regibus Francorum de extirpanda

hæreti

Anni Chrif.

hæresi Simoniaca: *& Epist.* 59. ac 60. gratulatur Aldibergæ Reginæ, & Aldhiberto marito eius, & Regi Anglorum de Conuersione ipsorum ad fidem; *& Epistola* 61. respondet Episcopis Hiberniæ, Hæreticos in nomine SS. Trinitatis iam baptizatos, non esse rebaptizandos; & Romæ coacto Concilio damnat Andream Monachum falsarium Epistolarum, actumq; de alijs negatijs. In Gallia visus Angelus Domini euaginatum gladium tenens, mox ciuili bello orto inter Theodoricum, & Theodobertum hinc, inde in Clotarium Guntheramni hæredem,& magnam vtrinque cæde victus fugatusq; est Clotarius: *Aimoinus* l.3. c.87.& 88.

602 Arnulphus Dux Spoleti ad Camerinum vincit Romanos, protegente ipsum, & pro eo pugnante S. Sabino Martyre; licet Arnulphus esset gentilis, Deo per eum peccata Romanorum vlciscente: *Paulus Diac.* l.4. c. 1. celebratur Concilium Bizacenum in Africa, pro Primate illius Prouinciæ: Mauritius Imperator cum omnibus filijs suis fratre, & proceribus ei adhærentibus occisus est die 18. Nouembris à Phoca Centurione, qui die 23. coronatus est Imperator, eiusq; vxor Leontia creata Augusta: Nex Mauritij eodem die reuelata Theodoro Siceotæ Episc. Anastasiopolis.

603 Phocas Romæ acclamatus Imperator 25. Aprilis, ad quem scripsit *S. Gregorius* lib 11. *epist.* 38. & 45. & ad Leontiam Imperatricem *epist.* 46. Indictione 6. misso Constantinopolim Bonifacio Diacono Apocrisario, & ad Cyriacum *epist.* 47. Georgius Cappadox, dum vinctus catenis ad Phocam ducitur, & S. Theodorum Sicæotam inuisit cum custodibus, solutis mirabiliter catenis Corpus Christi ab ipso accipit; ex vita S. Theodori apud *Surium* 22. April. Cosrhoes Persarum Rex prætextu vlciscendæ necis Mauritij, fœdus cum Romanis rumpit,& succedente tempore, Syriam, Palæstinam, Phoenicem, deinde Armeniam, Cappadociam, Paphlagoniam, & Galatiam subigit, *Nicephor.* l.18. c.43. S. Gregorius concedit Brunichildi,& Theodorico eius nepoti priuilegia per legatos petita pro Ecclesia S. Martini, Monasterio, & Xenodochio, in suburbano Agaunensi ab ipsa constructis ex *Epist.* 8. lib. 11. & *Aimoino* l.4. c. 1. vbi de innumeris pijs ædificijs à Brunichilde constructis. Error de die Sabbati æquè ac Dominico colendo sublatus à S. Gregorio l.11. *Epist.* 3. idem *Epistolis* 52. 55. 56. l. 11. restituit in suas Sedes Episcopos duos per calumniam in Hispania pulsos; & l.12. *Epist.* 21. ad 24. contra Longobardos Rauennam, Neapolim, & alia loca militari præsidio munit. Solis Eclipsis die 12. Augusti, ex *Fredegario in Appendice ad Turonensem.*

604 S. Gregorius l.12. *epist.* 7. gratulatur Theodolindæ de infante Adaluualdo nato,& in Sacro fonte renato, quem post renouatam cum Romanis pacem Deus concesserat Agilulpho Regi Longob. eius marito, & post multa hoc ipso anno sancita, de quibus Baronius, moritur Sanctissimus,& verè Magnus immò Maximus Pontifex die 12. Martij: *Io. Diac. in eius vita* l.4.c.8. Qui Pontifex, si Isidoro c.27. de viris Illustribus credimus; *Vicit sanctitate Antonium, eloquentia Cyprianum, sapientia Augustinum.* Hic verò Baronius luculenter confutat fabulam de anima Traiani ab Inferis per S. Gregorium liberata. Kal. Septembris creatus est Papa Sabinianus Volaterranus, antea Diaconus Cardinalis. S. Augustinus Archiepiscop. Dorouerni in Anglia post duas Synodos celebratas moritur 26. Maij succedente ipsi Laurentio: *Beda l.2. Angl c.4.* pugnatum à Romanis infeliciter contra Persas; Domitio tamen Phocæ Duce elapso precib. S. Theodori Siceotæ: *Mistella* l.17. *Surius* ad 22. April. Februarij 19. moritur Sabinianus Papa à S. Gregorio per visum percussus ob auaritiam: *Sigebertus.*

605 Iulio mense Adaluualdus creatur Rex Longobardorum Mediolani in Circo præsente Agilulpho patre, & Legatis Theodoberti, paxq; perpetua cum Francis firmata. Seuero Patriarchæ mortuo, suffectus Io. Abbas *Paul. Diaconus* l.4.c.9. & 10. Patriarcham autem Aquileiensem, ex diuersitate locorum in quibus sedit, dictum esse Foroiuliensem, & Gradensem docet *Baronius* ex Cõcilij Mantuani actis, & *Vualphrido Strab. de reb. Eccl.* c.25. ac *Mariano Scoto.* Fames ingens hoc anno ex nimio frigore orta est, qua vrgente quidam pauper petens à nautis eleemosynam, illisq; respondentibus, se non habere aliud præter lapides, subintulit: Omnia ergo vertantur in lapides, quo dicto omnia comestibilia, quæ in naui erant versa sunt in lapides, retenta tamen pristina figura,& colore, & ipse Sabinianus Papa, vt diximus non erogans frumentum in pauperes, vt faciebat S. Gregorius, sed venum exponens modium vnum 30. solidis; per visum ter increpitus à S. Gregorio, & quartò in capite percussus, ex eo dolore paulo post obijt, nec (exasperato populo) sepultus est ea pompa, qua reliqui Pontifices; *Sigebertus in Chron.* Narses promissis iuratis à Phoca illectus transit ad Romanos, sed à periuro Imperatore, an Tyranno viuus est combustus: *Cedrenus, & Miscella* ad annum 3. Phocæ.

606 Die 15. Februarij electus est Papa Bonifacius III. Romanus, qui Apocrisarius fuerat apud Phocam, eumq; Phocas rogatus appellauit Oecumenicum, vt Cyriaco quoq; Constantinopol. ægrè faceret: *Anastasius Bibl. Paul. Diacon.* l 4. c.11. Cyriacus dolore hinc confectus obit, substituto Thoma Diacono: *Cedrenus*: Bonifacius in Concilio Romano Episcoporum 72. vetat sub anathemate ne quis viuo adhuc Papa, aut Episcopo, agat de successore, aut partes faciat nisi 3. die depositionis, & inde decessit die 12. Nouembris: *ex Anastasio Bibliothecario.* Faustus Monachus ex Gallia reuersus, vitam S. Mauri Bonifacio obtulerat *Leo Ost. l. 1. Hist. Cassin.* cap. 3.

607 Phocas in coniuratos exarsit, vsq; ad nobilium cædes plurea: Carceremq; dilatauit: *Miscella* l.17. *Nicephor.* l. 8. c. 41. *Glicas in Ann.* referens dilatatũ commiseratione piæ fœminæ, quæ dolebat nobiles viros in illis angustijs pædore, ac fœtore cõfici. In Galatia Cruces in supplicationibus gestatæ, se mutuo collidere sponte visæ sunt, quod fuit portentum calamitatum futurarũ, vt exposuit Thomæ Patriarchæ S. Theodorus Siceota ad id accersitus Constantinopolim, vbi & Phocam sanauit, ex vita eius apud *Surium* 22. April. At die 18. Septembris electus est in Papam Bonifacius IV. ex Valeria Ciuitate Marsorum.

608 Priscus pertæsus tyrannidis Phocæ, in eum coniurationem molitur: *Mistella* l. 17. *Cedrenus in Phoca*: Thomas Episc. Constantinopol. moritur, vt optauerat, & per S. Theodori preces impetrarat, ne calamitates Ecclesiæ, & Imperij videret, successitq; illi Sergius; moritur & S. Eulogius Episcopus Alexandr. 13. Septembris, eiq; successit Theodorus Scribon. *Nicephorus in Chron.* Acta *S. Theodori apud Surium* 22. Aprilis. Persæ duce Cardarige capiunt Armeniam, Cappadociam, Galatiam, Paphlagoniam, excurrentes Chalcedonem, vsq; *Cedrenus.* Corpus S. Victoris Martyris, qui Solodori passus erat, repertum ex diuina reuelatione corruscauit miraculis coràm principe Theodorico, *Sige-*

Anni Christ.

bert. in Chron. Aimoinus l.3.c.90.

6.9 Bonosus à Phoca creatus Orientis Comes, licet homo ferox, visitato tamen S. Theodoro Siccota sanatur à dolore pectoris, & mitior monitis ipsius redditur: Multi Iudæorum Antiochenorum, qui Anastasium suum Episcopum necarant, per Bonosum puniti, & cæsi sunt; *Miscella* l.17. *Cedrenus, & Surius,* in vita S. Theodori 22. April. Insidijs contra se detectis Phocas punit insidiatores; Apparatus in Africa pro Heraclio contra Phocam, legendus in *Miscella* l.17. & *Niceph.Chron.* qui addit Esychio Episc. Ierosol. mortuo, suffectum Zachariam.

610 Heraclius Cappadox genere, in Africa Imperator appellatus, cum sciret matrem suam Epiphaniam, & Sponsam suam Eudociam, Constantinopoli à Phoca inclusas in Monasterio dicto nouæ pœnitentiæ, venit cum copiosa classe, & in portu Constantinopolitano S. Sophiæ, ope Imaginum Saluatoris ac Deiparæ Phocam debellauit, eumque obtruncatum pedibus, manibus, humeris, & capite; milites in foro bouis combusserunt; *Miscella in Heraclio*; *Cedrenus, & Nicephorus* l.18.c.26. cauendus tamen in annis. Heraclius à Sergio Patriarcha coronam imperialem, & sponsalem eodem die 5. Octobris accepit, quo & Eudocia dicta est Augusta: *Glicas, & Cedrenus*. Theodoro episc. Alexandr. defuncto, suffectus est Ioannes cognomento Eleemosynarius; *Nicephor. Chron. & Leontius in vita Io.* apud *Surium* d.23. Ianuar. vbi eleemosynas eius enarrat. Romæ concilium habitum die 27. Februarij pro Anglis, de quo *Beda* l.2.c.3. & 4. S. Petrus Ecclesiam sibi à Seberto Ethelberti Regis nepote prope muros Londini constructam dedicauit ipsemet, atq; consecrauit mirabilibus circumstantijs, quas vide in *Ealreda* apud *Surium* d.5. Ian. & *Beda* l.2. *Angl.* cap.3. Concilium Toletanum celebratum sub Gundemaro Rege, pro primatu Ecclesiæ Toletanæ, fuitque primus qui in Hispania vetuit confugientes ad Ecclesiam inuitos extrahi: *Alphonsus Villadiegus*.

611 Persæ iterum deprædantur Armeniam, & Cappadociam. Cæsarea potiti, abductisq; ciuib. in Captiuitatem. Eudocia die 3. Maij parit Heraclium minorem, & exeunte Septembri moritur; *Theophanes, & Cedrenus in Annal.* Moritur S. Austregisilus episcopus Bituricensis, cuius Acta vide in *Surio* die 20. Maij.

612 Persis quiescentibus, Sarraceni Syriam deuastant. Heraclius incunte anno Epiphaniam filiam Augustam, exeunte autem anno Heraclium filium Cæsarem nuncupat, & vtrisq; coronam imponit, Sergius Patriarcha: *Theophanes*: S.Columbanus non volens benedicere filijs Theodorici Regis, vtpote ex illicito concubitu natis, & non regnaturis, & Theodorici Munera respuens; instigante Brunichilde ex Monasterio suo Luxouiensi, ducitur in Exilium, de cuius miraculis, & prædictionibus tactis Clothario videndus *Ionas* apud *Bedam* à c.18. eius vitæ ad c.23. qui & Martyrium describit S. Desiderij episc. Viennensis in Gallia; de quo, & in Martyrologio Rom. d.11. Febr & 23. Maij Sisebutus coronatus Rex Hispaniæ ab Historicis dictus Christianissimus, ob zelum fidei Catholicæ, pietatem cum sapientia iunctam, clementiam, & liberalitatem in redimendis captiuis; Toleti S. Leocadiæ templum insigne fabricauit.

613 Cosrhoes Persarum Rex, Damasco capta, respuit legatos & pacta ab Heraclio oblata. Heraclius incæstuosas nuptias cum Martina nepte sua celebrat, eam Augustam nuncupat, & coronari iubet à Sergio: *Theophanes in Annalib.* ob id postea turpia passus ex *Zonara, & Cedreno*. Theodobertus à Theodorico fratre vincitur, & necatur, iuxta vaticinium S. Columbani, qui in Italiam migrans, & honorificè exceptus ab Agilulpho R. Longobard. optioneq; habita degendi, vbi vellet, ædificauit Bobiense monasterium. *Ionas in eius vita* c.27. 28. 29. S. Theodorus Siceota innumeris virtutibus, & miraculis clarus migrat in cælum die 22. Aprilis, vbi *Surius* ex Eleutio. Antea verò die 24. Febr. obierat Edelbertus Rex 3. Cantij sed primus Christianorum Regum in Anglia, anno regni 56. *Beda* l.2.c.1. successit Edduualdus, fidei osor, & ausus vxorem patris sui ducere, vnde orta persecutio in Ecclesiam Anglicanam.

614 Bonifacius Papa IV. moritur die 31. Maij, eique subrogatus d.13. Nouembris S. Deusdedit, seu Deodatus Romanus, licet Subdiaconus tantum. Laurentius episcopus in Anglia persecutionem fugiens, & ob id noctu flagellatus à S. Petro Apostolo, sistit se Regi Adelualdo, & plagas ostendit, quibus permotus Rex Christianus fit, & reuocat Episcopos in exilium missos: *Beda* l.2. *Angl.* c.6. Brunichildis Regina Francorum Delphinum Episcopum iugulari iubet *Beda* l.5.c.20. Theodoricus eius nepos interemptus est, siue fulmine prope Metas, vt narrat *Ionas* in vita S. Columbani c.28. siue veneno per dolum Brunichildis, vt *Aimoinus* l.3.c.100. siue dysenteria, vt alij apud ipsum. Sigebertus Theodorici filius regno substitutus à Brunichilde, quem Clotharius in prælio captum cum quinq; fratribus interfecit, Brunichildem verò camelo impositam, & in gyrum coram exercitu circum ductam, ac in domitorum equorum caudis alligatam discerpi iussit; ita iuxta oraculum S. Columbani, Theodorici stirpe radicitus deleta, Clotharius trium regnorum monarchiã adeptus est: *Ionas* in vita S. Columb. c.28. & *Aimoinus* l.4.c.1. ait vnici equi caudæ comam Brunichildis illigatam, & raptatam, eamq; currentis equi calcib. cerebro dispersio per abrupta protractam, dissipatis hac illac membris. Hic finis sanguinariæ fœminæ decem Regum nece infamis, & seruorum Dei persecutricis. Cosrhoes R. Persarum Ierosolyma capta cum captiuis abducit in Persidem Zachariam episcopum, et S. Crucem Domini: *Theophanes*. Saraceni quoque multos, præsertim Monachos Martyrio afficiunt, Iudæis interim Christiano nomine insultantibus ob captam Crucem, quam tamen Cosrhoes non est ausus ex sua theca extrahere; et ipsa crux miraculis in Perside coruscans, vicit eos qui victores videbantur. *Suidas in Heraclio*; *Acta Anastasij Martyris apud Surium* d.22. Ianuarij. Iudæi vi, et pœnarum minis coacti ad baptismum à Sisebuto Rege Gothorum in Hispania, et postea à Dagoberto in Gallia, et ab Heraclio Imperatore; *Isidorus in Chron. Aimoinus* l.4.c.22. et *in Appen. ad Greg. Turon. Ado Vien. in Chron.*

615 Cosrhoes ex Aegypto, et Libya (frustra tamen tentata Carthagine) præda, et captiuis satiatus redit in Persidem; Io. Episc. Alex. mille auri libris mutuo acceptis subuenit Aegypto fame laboranti, reiecta tamen clerici oblatione Simoniaca, vt fieret Diaconus, quod Deo ita placuit, vt statim duæ Naues Ecclesiæ ex Sicilia frumentmento onustæ in portum appulerint: *Leontius in vita Io. Eleemos. Miscella* lib.14. *Cedrenus*. Ioannes Complipus Præfectus Neapolis cæso Ioanne Exarcho Italiæ, occiditur ab Eleutherio Exarcho: *Anastasius in Deus dedit*, addens Italiam vexatam terræmotu, et lue Elephantiaca, et leprosum osculo sanatum à Deusdedit Papa Clotharius Arnulphum Metensem episcopum adsciscit in consiliarium, et Dagoberti filij

tus

Anni Christ.

sui institutorem, et frustra Senonas per Blidebodem Ducem obsidet, S. Lupo episcopo per Campanam ædis S. Stephani populum conuocante, et hostes tanto terrore implente, vt fuga sibi consuluerint, quæ campana Parisios translata iussu Clotharij, qui eius tinnitu delectari cupiebat, sonitum inconditum ac insuauem dedit, nec prius recuperauit pristinum, quàm restituta fuit; ad pontem enim Senonicum delata septimo ab vrbe milliario audita est: *Ionas Abbas* in Actis S. Arnulphi, *Surius* in actis S. Lupi 1. Septembris moritur verò S. Columbanus Bobij d. 23. Nouembris succedente illi Attala Burgundione sanctitate insigni, vt refert *Ionas*.

616 Mortuo Agilulpho Regi Longob. succedit Adaloualdus, sub tutela Theodolindæ matris, quæ in Modoetia 12. milliaribus supra Mediolanum Basilicam erexerat in honorem S. Io. Baptistæ, hanc verò ornat, et alijs Ecclesijs multa donat: *Paulus Diaconus* l. 4. c. 15. et 22. Cosrhoes Carthaginem denuo obsessam capit, Heraclio interim velut stupiditate oppresso, et filiorum suorum honoribus vnicè intento: *Miscella* lib. 18. Modestus Abbas, loco Zachariæ Hierosolymitanam Ecclesiam tanquam suffraganeus administrans, templa à Persis incensa restaurat. *Antiochus* in epist. ad Eustathium, *& Leontius* in vita Io. Eleemos.

617 Eleutherius Eunuchus, et Exarchus cum vellet dici Rex Italiæ in itinere versus Romam à militibus Rauennatibus occisus est, eiusq; caput missum Constantinopolim ad Heraclium. *Anastas. in Bonifac. V.* Cosrhoes legatis ab Heraclio pro pace respondet: *non parcam vobis donec Crucifixum abnegetis, quem Deum esse fatemini, & adoretis Solem.* Ita Auctor Miscellæ l. 18. anno 8. Heraclij. Moritur S. Deusdedit Papa 8. die Nouembr. eiq; subrogatur die 14. Decembris Bonifacius V. Neapolitan. Agrestinus Monachus ex Luxcutensi monasterio profugus ad Schismaticos transiens, tot turbas excitauit, vt opus fuerit Clotario Matisconensem Synodum cogere: *Ionas in Eustasij actis apud Bedam*.

618 Bonifacius Papa literas gratulatorias, & pallium mittit ad Iustum Archiep. Roffensem, cuius opera conuersi erant ad fidem Eadualdus Rex Angliæ, eiusq; Soror Edilberga vxor Eduini Regis: *Beda l. 2. Angl.* c. 8. Chaganus Auarum Rex doluso pacis nomine decipiens Heraclium, suburbia Constantinopolis deprædatur: *Theophanes, & Cedrenus*. Sergius Patriarcha videns, non sufficere reditus Ecclesiæ ad alendos Clericos, qui se fauore nobilium intrudebant, impetrat ab Heraclio pragmaticam sanctionem, ne quis clericus fieret, nisi in locum defuncti subrogandus *l. 2. Nouellæ 4. VIII. Kal. Maij.*

619 In Concilio Hispalensi 13. Nouembris coacto sub Rege Sisebuto, & præside S. Isidoro, multæ cōtrouersiæ Ecclesiasticæ decisæ. Persæ Galatiam inuadunt, & Ancyram capiunt, ideoq; Heraclius pacem cū Rege Auarum renouat: *Theoph. & Cedren.*

620 Heraclius indigens pecunia pro bello Persico, & recuperanda S. Cruce, vasa Sacra conflat in pecuniam, & ab Ecclesijs locisq; Sacris exigit subsidia per Quæstores quoquouersum missos; quos inter Nicetas Patritius altercatur cum S. Io. Episcopo Alexandrino, negante daturum se quod suum non esset, sed pauperum, & iubet auferri pecunias, relinquens Ioanni solùm libras auri centum. Mox in via videns mellis amphoras ad Ioannem delatas, in quarum aliquibus inscriptum erat *Mel primarium*, in alijs *Mel fumo carens*, significauit Ioanni, vt vnam ex illis ad ipsum mitteret: Sed facto experimento à vectore, repertæ sunt omnes auro plenæ, & vnà ex illis inscripta *Mel primarium* missa Nicetæ, quo audito miraculo immò viso Nicetas remisit Ioanni non solum amphoram, & pecuniam antea ablatam, sed de suo trecentas libras auri, veniam coràm à Ioanne petens, & rogans, vt secum veniat ad Heraclium precibus, & benedictione illum muniturus aduersus: Annuit Ioannes: Sed in Insula Rhodo ab Angelo Eunuchi speciem, & aureum sceptrum gerente inuitatus, ac dicente. *Vocat te Rex Regum*, indeq; moriturum se agnoscens, dimissus est à Niceta valde tristi in Cyprum, vbi Amathunte in patria sua obijt die 23. Ianuarij anni sequentis; testamento prius facto, in quo professus est reperisse initio Episcopatus sui libras auri circiter 8000 ex oblatione autem piorum collegisse denis millibus plures his pecunias, & erogasse in pauperes adeo, vt sibi tertia pars tantum nummi residua esset, quam pauperibus dari iussit: Inter alia miracula sepulturæ ipsius, illud insigne quod dum sepelitur in capsa, vbi condita erant duorum Episcopor. corpora; cessere illi locum, eiusq; corpus in medium acceperunt in eius verò locum successit Georgius eius Consobrinus: *Leontius in vita Io. Eleemosynarij*.

621 Heraclius feria 2. Paschatis, nempe die 5. Aprilis, Christi imagine non manufacta in manus sumpta iurat se milites filiorum loco habiturum, & cum eis vsq; ad mortem certaturum, commendatisq; filijs Deo, Deiparæ, & Sergio patriarchæ, in templo maximo, atratis calceis IESV Christo supplicat pro victoria, cui Georgius Pisida respondet. *Nigrum Imperator nunc induere calceum; rubefacies tinctum cruore Persico.* Mox per Euxinum contra Persas nauigat, & Sai duci Persarum prope Calcedonem subsistenti, ac simulatè pacem offerenti mittit 70 proceres legatos ad Cosrhoem, quos Saes vinctos in Persidem ducit: Cosrhoes Sain, quod Heraclium non captiuum fecisset excoriari iubet, ac legatos Heraclij datos in custodiam affligit. Heraclius in Cilicia Sarbarum Persarum ducem prælio vincit, eorum exercitum delet, & suo in Armeniam ad Hiberna dimisso, Byzantium redit: *Theophanes, Cedrenus, Zonaras.* De Anastasio, quia Persis ad Romanos transfugit, conuersione, ac baptismo. *Surius* ad 22. Ian. Sisebuto Regi Hispaniæ succedit Reccaredus paruulus post 3. menses defunctus, & huic Suinthila Reccaredi I. filius, *Vasæus, & alij in Chron.*

622 Heraclius reuersus in Armeniam Cosrhoen per litteras ad pacem inuitat, alioquin minitans ingressurum se in Persidem, sed contemptus die 21. Aprilis ingreditur Persidem; mox Cosrhoes Sarmanazarim contra Romanos missum reuocat, & colligit vndecunque milites, & ipsemet cum 40. millibus bellicosorum delectis apud Gazacoten vrbem considet. Heraclius, recreato sub Solstitium cælesti rore exercitu, contra illū pergit, & per quosdam Sarracenos præmissos, capit custodes, & Prætorem Cosrhois, quo audito Cosrhoes fugit incēdens sata regionis, vsq; ad Thebatmam; eum verò Heraclius persequitur resistentes interimens, & fugientes dissipans; in Gazacote autem, vt ait *Cedrenus*, aut in Thebarma, vt *Theophanes*, cōburit templum ignis, & Cosrhois simulacrum, ac machinas, quibus ille tonitrua, & pluuias imitabatur, totamq; vrbem incendit, multasq; vrbes cum agris vastans, Cosrhoen per angustias Mediæ insectatur, & humaniter captiuis dimissis, hyemat in Albania. De Mahometis fuga, & annis Hegiræ ab hoc anno, & die Iulij 16. computandis; vide quæ diximus lib. t. tom. 1. cap. 24.

623 Heraclius post varios casus Sarablacam Persarum ducem, eiusq; exercitum vincit, duce occiso, &

Anni Christ.

iterum Sarbaram alterum Ducem, cæsis pæne capitis pene omnibus Persarum militibus, & spolijs eius acquisitis, & ita securè hyemauit in Armenia: *Theophanes, & alij Græci in Annalib.* S. Rupertus Episcopus Salisburgensis d. 27. Martij festoq; Paschali contulit se ad suum sepulchrum, & ibi post illa verba: *In manus tuas Domine commendo spiritum meum* expirauit, auditiq; sunt Angelorum cantus; *Girardus in Diario.*

624 Heraclius Mense Martio Euphratem transuadat, Samosatas capit, & occiso gigante in ponte Euphratis, iterum Sarbaram fugat, & ad Sebasteam traiecto Hali fl. hyemat: Cosrhoes donaria Ecclesijs Persidis aufert, & Christianos compellit Nestorianos fieri: *Theophanes, & Cedrenus.* Mellitus Episc. Dorouerniensis miraculis clarus, migrat in cælum d. 24. Aprilis *Beda* lib. 2. cap. 7.

625 Cosrhoes sollicitatis Bulgaris, Sclauinis, & Chagano Auarum Rege, mittit Sain contra Heraclium; & Sarbaram ad obsidendam Constantinopolim Sais à Theodoro fratre Heraclij victus in prælio per intercessionem Deiparæ grandine insolitæ molis contra barbaros cadente, & Romanis tranquillo aere fruentibus, mœrore confectus perijt, eiusq; corpus sale conditum Cosrhoes pluribus vulneribus stultè confodit: Sarbaras cum Auaribus ingenti classe, & exercitu Constantinopolim, idest ciuitatem Virginis obsideat, sed post 10. dies ope Deiparæ ab obsessis imploratæ, hostis plurimis amissis terra, mariq; ingenti dedecore abscedit: *Theophanes, & Cedrenus.* S. Paulinus Episc. Eboracensis ordinatus d. 21. Iulij tentat conuersionem Anglorum Borealium, quibus præerat Eduinus Rex gentilis, sed maritus Edelburgæ Christianæ à patre Edelberto ea conditione concessæ, vt Eduinus permitteret omnibus libertatem catholicæ Religionis, quod præstitit, promittens etiã se illam amplexurum, si examinata à prudentibus Sanctior inueniretur; qua de causa Bonifacius scripsit ad Eduinum, & Edelburgam, & deinde obijt d. 25. Octobris: *Beda* l. 2. à c. 9. & l. 3. c. 14. De percussoribus S. Maximi Presbyteri, qui excæcati sunt, manus arefacta est &c. vide *Bollandum* in Ianuario ad 2. Ianuarij.

626 Die 13. Maij creatur Pontifex Summus Honorius Campanus. Eduini Regis filia die Pentecostes baptizatur; Eduinus post varios casus de amplectenda fide catholica cogitat: *Beda* lib. 2. cap. 9. ad 12. Longobardi electo Adaluualdo in amentiam lapso subrogant Arioualdum: *Paulus Diaconus* l. 4. c. 5. & *Ino.* Clotharius Dagobertum filium ex Beretrude regina olim susceptum, in consortem regni assumit: *Aimoinus* l. 4. c. 8. Heraclius in Persidem hyeme ingressus cum Turcis Cosrhoen terret, & licet à Turcis desertus, tamen Deo fidens, & à Deipara adiutus in prima acie cum Razate Persarum duce congressus à primo mane, vsque ad horam 9. eos vicit 12. Decembr. fugiente Cosrhoe, cuius viuarijs diuersorum animalium, Heraclius exercitum recreauit, & spolia dicauit Deiparæ: *Theophanes, & Cedrenus.* De celebri Martyrio Anastasij Persæ hoc anno inchoato, & anno sequenti consummato 22. Ianuar. *Surius ibi*: prædicabat enim Anastasius virtutem, & gloriam S. Crucis.

627 Anastasius Persa cum alijs 70. Martyrio affecti sunt d. 22. Ianuarij, sic victus est à Martyribus Cosrhoes, mox, & ab Heraclio vincendus. Heraclius Epiphaniam celebrat prope Damastager; Cosrhoes fugit Seleuciam trans Tigrim, & Sarbaras Cosrhois insidias contra se agnoscens, soluit obsidionem Chalcedonis, & Cosrhoen derelinquit. Cosrhoes Seleuciæ dysenteria laborans, & tentans coronare Marolesam ex Syra coniuge dilecta natum, à Syroe maiore natu, cum optimatibus, & Romanis conspirante captus est, & in vincula coniectus in domum tenebrarum, quam recens struxerat ad recondendos thesauros, ibiq; fame vexatus, dicente Syroe: *Comedat aurum, quod in cassum collegit, & propter quod multos fame necauit, mundumq; deleuit*: demum omnibus eius filijs coram eo necatis, ipse quoque sputis, & pugnis percussus quinta die post, sagittis confossus interijt. Triumphauit statim S. Anastasius Martyr, dum eius reliquiæ Cæsaream Palæstinę translatæ miraculis coruscarunt. Syroes captiuos omnes Romanos, & cum eis Zachariam soluit, Crucem Domini restituit, cuius theca illæsa, & obsignata vt prius reperta est: Heraclius cum Cruce reuersus Constantinopolim triumphauit, & S. Crux per Sergium deposita est in Blanchernis. *Theophanes, & Cedrenus, & Suidas* in Heraclio. Eduinus Rex cum tota nobilium caterua, plurimisque de plebe baptizatus est Eboraci die Paschatis 12. Aprilis. Fides propagata ad externos Anglos *Beda* lib. 2. c. 14. 15.

628 Heraclius Crucem reportat Hierosolymam, Zacharia Episcopo iussum monente, vt deponat imperialia, vt habetur in Breuiario Romano, ad d. 14. Septembris, esto *Suidas* id factum narret sub Modesto Episcopo. Heraclius Syriam peragrans Ecclesias Edessæ restituit Catholicis, & Nestorianos expellit. Syroes euoluto anno vno regni, necatur à Sarbara Duce, qui 7. Mense occiditur, substituto Barraza, quo item post 7. menses necato à Persis, subrogatus est filius Barabani, qui totidem mensibus regnauit, successitque Hormisda, quo à Saracenis pulso, regnum Persarum delapsum est ad Arabas: Heraclius hinc ab Oriente legationes, præcipuè Regis Indorum cum muneribus; recipit gratulantium victorias de Persis: sed Heraclius spe conciliandi Hæreticos cum Catholicis imprudenter promouit hæresim de vnica in Christo voluntate. *Theoph. & Aimoinus* l. 4. c. 21. & alij.

629 Heraclius promittens Athanasio Iacobitarum, vt se iactabat, Patriarchæ Antiochenam Sedem, si Chalcedonensem Synodum reciperet dum curiositate nimia eius colloquia admittit, nec simplicitate dolos deprehendit, deceptus à Sergio Patriarcha Const. & à Cyro postea Alexandrino in Monotelitarum hæresim labitur: *Theophanes, & Cedrenus*, & alij. Clotario II. defuncto succedit Dagobertus in Regno Franciæ, iuxta probata lib. 9. *Chronologiæ Reform.* c. 8. n. 5.

630 Moritur hoc anno impurissimus Mahometes in Mecha ciuitate Arabiæ, ex *Theophane, Cedrenoq. in Annal. & Laonico* l. 3. *de rebus Turcicis*; eius corpus ex parte à canibus voratum refert Baronius ex S. Eulogio. Defuncto Gregorio Episc. Alexandrino, subrogatur Cyrus Lazorum præsul. Honorius Papa, deiecto Fortunato Gradensi patriarca, vtpote hæretico, substituit ei Primogenium, scribitq; de hoc ad Episcopos Venetiæ, & Istriæ, appellans Rempublicam Venetam Christianissimam: *Baronius* ex Chronico manuscr. Andreæ Danduli Ducis Venet. Ideoq; Pontifices Venetis contra Longobardos olim fauerunt. In Hispania S. Vincentius Abbas martyrio affectus est ab Arianis die 11. Martij, licet eius translatio celebretur 12. Septembr.

631 Dum Heraclius Sergio Episc. Constantinop. vrgente Monotelitarum hæresi fauet, Arabes inuadunt Romanum Imperium: *Theoph. & Cedrenus* Clotharius R. Francor. anno 44. regni moriens successori Dagoberto assignarat Pi-

pinum

Anni Chrif.

pinum Neustriæ Ducem pro Maiore domus, de cuius virtutibus Stephanus in vita S. Modoaldi apud *Surium* 12. Maij, & *Aimoinus* l. 4. c. 16. S. Arnulphus Metensis Episcopus secedit in eremum, de quo Ionas apud *Surium* 8. Maij. Moritur verò S. Allouninus Bauo, de quo *Surius* ad d. 1. Octobr. & *Molanus* in Natal. SS. Belgij.

632 Apparuit circa meridiem Cometes gladij formam præferens: mox Arabes Saraceni Gazensem regionem deuastant: *Theophanes*. Dagobertus relicta Gomatrude vxore sterili, ducit Nantildem è Monasterio raptam, & correptus à S. Amando Episcopo Traiectensi, eum in exilium pellit; qua occasione Gandauenses aliosque ad Fidem conuertit, profectus vsque ad Sclauos trans Danubium amore Martyrij: *Aimoinus* lib. 4. cap. 19. *Acta S. Amandi apud Surium* 6. Febr.

633 Mortuo Abubachar Mahometis successore, Haumarus ei suffectus, Bostrensem ciuitatem cum alijs locis capit, Theodorum Imperatoris fratrem eiusq; exercitum vincit: Heraclius animo deiectus recipit se ex Syria, Constantinopolim: *Theophanes, & Cedrenus*. Cyrus Alexandrinus Episcopus Monothelita conciliabulum cogit, cui aduersatur Sophronius Episcopus Hierosolymitanus in locum Modesti defuncti hoc anno substitutus, Scribens etiam super hoc tum ad Honorium Papam, tum ad Sergium, quem tam Honorius quàm Sophronius putabant esse Orthodoxum, ideoq; ipsi visi sunt consentire decernenti silentium super hac controuersia, licet Honorius distinxerit, & Sanaerit pro vna operatione, aut duabus operationibus dicendum esse in Christo vnum operantem, & duas naturas in vna persona Christi operantes: *ex Sexta Synodo Act*: 13. Honorius Eduino Regi per legatos petenti pallium pro Paulino, & Honorio Episcopis concedit, scribitq; ad eosdem: sed eodem anno Carduella rex Britonum rebellans, & Penda Merciorum dux in prælio Eduinum obtruncant, & fundunt eius exercitum, magna strage in Anglos sæuientes, & Eduini successores apostatas necant. Honorius corrigit Scotos Pascha non ritè celebrantes. *Beda* l. 2. *Angl.* à c. 17. ad 20. In Toletano Concilio IV. Episcopor. 62. sub pijssimo Rege Sisenando, in qua iniunctum est S. Isidoro, vt officium diuinum Mozarabe, idest Mixtarabum ordinaret: *Baronius*.

634 Sarraceni die 23. Augusti feria 3. confligunt prope Damascum cum Prætore Syriæ Bahane, et Sacellario Heraclij, et spirante Noto cõtra Romanos, ac puluerem in eos proflante vincunt 80. millia eorum, captaq; Damasco in Aegyptum cum ingentibus copijs effusi eam sibi tributariam reddunt. *Theophanes in annal.* Osualdus Northumbrorum Anglorum Rex Christianissimus, ac Eduini successor, cum parua manu præliaturus aduersùs numerosum Carduellæ exercitum, S. Crucem suis manibus terræ infixam erigit, iubetq; omnes suos flectere genua, et implorare auxilium Christi, quo facto vicit Carduellam. *Beda* l. 3. *Angl.* à c. 1. ad 3. vbi addit miracula Crucis illius, et fidem in Anglia propagatam opera Osualdi, et Aidani Scotorum Antistitis.

635 Haumar Sarracenorum princeps, Syria subacta, interfectoq; Romano exercitu, et duce Sergio, Hierosolymam obsidet, ac Betleem capit: *Theophan. & Cedrenus* ac *Sophronius* de Natali Domini tomo 2. *Bibliothecæ Sanctæ*. S. Byrinus Episc. ab Honorio Papa missus in Angliam, conuertit ad fidem Cynigilsum Regem Geuissorũ, nempe Saxonum Occidentalium, eumq; de Sacro fonte suscepit Rex Osuualdus, qui ei filiam suam desponderat; & Rex vterque donauere Byrino Dorcincam ciuitatem pro sede Episcopali: *Beda* l. 3. c. 7. *Surius in Actis S. Byrini* 3. Decembris, vbi narratur eum sicco pede, & vestimento mare calcasse, dum ex naui in altum prouecta, reuersus est ad littus, vt Corpus Domini in Sudario, seu palla inclusum, quod ibi oblitus erat, reciperet.

636 Haumar post biennalem obsidionem, potitur Hierosolyma per deditionem, paciscente Sophronio Patriarcha, vt liceret Christianis suæ Religionis sacra peragere; & templum suæ sectæ construit eo loci, vbi fuerat Salomonis templum; Moritur deinde S. Sophronius mœrore confectus ob loca Sancta à Sarracenis conculcata, quæ tenuerunt per annos 463. *Theophanes, Gulielmus Tyrius Episcopus*, & Martyrolog. Rom. d. 11. Martij, Moritur S. Isidorus stans in Ecclesia post peractum Sermonem, & benedictionem populo; datam felicissimo somno obdormiens in Domino, post Sanctissimè gubernatam Eccl. Hispal. per annos 40. cui successit Theodiscus, qui ob hæresim postea deiectus transiuit ad Mahometanos: celebrata est paulo post quinta Synodus Toletana: Hæc ex *Chronico Lucæ Tudensis*.

637 Sarraceni Antiochiam Syriæ capiunt, Christiani inde & ex alijs locis reliquias Sanctorum in Occidentem transferunt, præcipuè S. Ignatij Romam; *Baronius*, vbi de S. Marci corpore Venetias non translato ante finem huius seculi.

638 Honorius Papa d. 12. Octobris moritur, cui subiectus est Seuerinus Romanus, licet non ab Heraclio confirmatus (vt ferebat tyrannis illorum temporum). Isacius Patritius, & Exarchus Italiæ Rauenna accitus Romã à Mauritio Chartulario, deprædatur Episcopium Lateranense, & Cardinales omnes in exilium pellit: *Anastasius in Seuerino*. Antea vero 9. Ianuarij celebratum est Concilium Toletanum VI. Episcopor. 52. anno 2. Regis Cinthilani, in quo decretum est, vt Reges Hispani non conscendant regiam sedem, nisi iurent se Catholicam fidem seruaturos illæsam in se, & in suis regnis, idque Rege ipso Cinthilano fauente decretum est, ob id & alia multa laudatissimo ab eadem Synodo; vnde merito Hispaniarum Reges *Catholici* cognomẽtum iam inde repetunt *ex Actis Concil. Tolet. IV.* Arioualdo Regi Longobardor. Ariano, substitutus est Rotharis item Arianus anno 77. ab ingressu Longobardor. in Italiam, vt constat ex eius edicto, quo leges Longobardicas in vnum codicem redegit: sub quo rege in omnibus ciuitatib. regni eius erant duo Episcopi, vnus Catholicus, alter Arianus: *Paul. Diac.* l. 4. c. 44.

639 Heraclius Imp. à Sergio instigatus *Ecthesim*, idest fidei formulam hæreticam, de vnica in Christo voluntate, edicto promulgat, eamq; per Isacium Exarchum mittit Seuerino Papæ, suspendens huius confirmationem, donec Seuerinus Ecthesim approbet; Sed Seuerinus eam cùm anathemate detestatus, paulo post obijt vexatus à ministris Imperatoris; & eius loco die 31. Decembris electus est Ioannes IV. Dalmata: *ex Anastasio, & Synodo Lateran. sub Martino*. Clerus Romanus respondet litteris Scotorum missis ad Seuerinum Papam, super celebratione Paschatis. *Beda* lib. 2. cap. 19. Sergius post Ecthesin in Synodo confirmatam, & edictum Heraclij moritur, eiq; substituitur in Cathedra pestilentiæ ab Heraclio Pyrrhus Chrysopolitanus Monachus, hæresi eadem infectus; ex *Actis Synodalib. & Nicephori Chronico*; corrigendo tamen in annorum numero. Sarraceni fugato Rege Hormilda, Persidis regnum occupant. Da-

gober-

Anni Christ.

gobertus R. Francor. dimissis concubinis, ex Regentrude vaore filium suscipit, quem à S. Amando ab exilio reuocato baptizari, & Sigebertum nominari voluit: *Aimoinus* l. 4. c. 20. *Acta S. Amandi ap. Surium* 12. Maij.

640 Ioannes Papa cum Cardinalibus, nihil veriti Exarcum, & Imperatoris duces Romæ versantes, congregata Synodo Ecthesim Heraclij, & Monothelitas damnant, idemq; præstant Africani Episcopi in Synodo, suasu Maximi postea Martyris: Quibus auditis Heraclius negat edictum illud suum fuisse, sed Sergij; non tamen contrario edicto se ab omni suspicione hæresis purgauit: ex *Theophane*; *Epist. Agathonis Papæ, & Actis S. Maximi*, Latinitate donatis à Petro Morino Parisiensi doctore. Moritur Cyrus Episc. Alexandr. succeditq; illi Petrus pariter Monothelita: *Nicephorus Chron.* Earcombertus mortuo Eadbaldo patri, ac Regi Cantuariorum, idola destrui iubet, & seruari in suo regno fidem Catholicam: *Beda* l. 3. c. 8. vbi plura de Earsongatha filia Earcomberti, alijsq; Monialibus sanctissimis.

641 Heraclius Imperator ærumnis confectus, & corporis morbis, præcipuè hydropisi obijt Martij 11. inata dicta Tomo 1. lib. 4. c. 13. nu. 5. successit Constantinus veneno à Martina Augusta nouerca (vt creditum est) post 4. menses iugis morbi sublatus; cui substitutus Heracleonas Martinæ filius, opera Pyrrhi Patriarchæ, sed nō tenuit Imperium vltra 6. menses, vt tradit *Theophanes*. Alij autem aiunt Senatu rebellante Heracleonam naso mutilatum depositumq; & Martinam lingua abscissa cum eo in exilium actá, substitutumq; Constantem II. die 27. Octob. Eodem Mense die 12. obijt Ioannes Papa liberalissimus in redimendis captiuis, eique subrogatus est d. 25. Nouembris Theodorus Græcus ex patre Hierosolymitano: *Anastasius*: Nos Tomo 1. lib. 4. cap. 13. nu. 5. docuimus Constantem substitutum Heracleonæ anno sequenti 642. die 10. Ianuarij.

642 Pyrrus Episc. Constantinopol. suspectus de conspiratione cum Martina, & veneno propinato Constantino, fugit in Africam, eiq; à Constante Imperatore heretico substituitur Paulus æquè Monothelita: *Nicephor. in Chron.* Osuualdus in Anglia Rex in prælio occisus miraculis post mortem illustratur. *Beda* l. 3. à c. 9. ad 12.

643 Haumar Sarracenorum Princeps, videns non consistere templi, quod Hierosolymis ædificare cœperat, muros, & à Iudæis monitus obstare Crucem templo montis Oliuarum superpositam, deponi eam iubet, relinquens tamen Ecclesias Christianis intactas: *Theophanes*: Mauritius Chartularius rebellans ab Isacio, Romæ cū suis comprehensus, & prope Rauennam obtruncatus, pauloq; post Isaacius repente mortuus est. *Anastasius in Theodoro*.

644 Paulinus Episcopus Rhofensis in Anglia moritur 10. Octobris: Sigebertus Rex Anglorū Orientalium; relicto regno cognato suo fit Monachus, & à Penda Merciorum Rege Pagano occiditur: *Beda* l. 3. c. 14. De Munificentia Dagoberti in Ecclesias Gallicanas, eiusq; testamento, plura *Aimoinus* l. 4. c. 30. obijsse enim hoc anno Ianuarij 19. docui l. 9. *Chronol. Reformatæ* cap. 8. num. 5.

645 Maximus cum Pyrrho Monothelita in Africam anno 642. vt diximus profugo disputat, eumq; conuictum ad pœnitentiam adducit; qui proinde Romæ receptus à Romano Pontifice honorificè ob detestatam hæresim Monothelitarum: *Baronius, ex Francisco Turriano Soc. Iesu.*

646 In Africa contra Monothelitas celebratæ Synodi tres Byzacena Episcoporum 42. sub Stephano primate; Numidica sub Columbo primate, & Cartaginiensis Episcopor. 62. miseruntq; omnes Synodicam epistolam ad Theodorum Papam. Paulus Episcopus Constantinopolit. blandiloquis litteris ad Papam studet videri catholicus: *Anastas. in Teodoro.* Concilium Toletanum VII. sub Chindasuindo celebratum præsidente Orentio Emeritæ Episcopo omnium Seniore anno 4. Regni Chindasuindi ex dictis l. 8. c. 9. tom. 1.

647 Sarraceni Africam subactam tributariam sibi faciunt: *Theophanes*. Dagobertus Rex Francorum moritur d. 19. Ianuarij, cuius animam à Purgatorio paulo post in Paradisum translatam ex reuelatione cuidam facta narrauit Audoenus, qui erat à secretis Dagoberti, fuitq; postea Episcopus Rothmagensis sanctitate insignis: *Aimoinus* l. 4. c. 34. successere in regno duo filij eius ex testamento Sigebertus, & Clodoueus.

648 Constans Imp. edicto promulgat Typum, in quo sub prætextu concordiæ silentium indicit, tam ijs, qui vnam, quàm ijs qui duas voluntates in Christo asserebant, idq; instigante Paulo Episc. Constantinop. sed Theodorus Papa in Concilio Romano damnat tum Paulum, tum Pyrrum relapsum, & hunc excommunicat: *Anastasius in Theodoro*: Sarraceni Cyprum inuadunt, & Constantiam ciuitatem euertunt: *Theophanes*.

649 Theodorus Papa die 14. Maij moritur, eiq; Kalendis Iulij subrogatur Martinus Tudertinus, qui Romæ Synodum indixit ad diem 5. Octobris, in qua damnatus est Typus à Constante editus, & 20. Canones Sanciti pro vera doctrina Incarnati Verbi, quos refert hic ex Actis. *Baronius*. Martinus mittit ad S. Amandum episc. Traiectensem epistolam Synodicam, & Encyclicam. Olympius Exarchus à Constante Imp. missus Romam, cum non posset Martinum Papam adducere ad subscribendum Typo Imperatorio, mandat Spathario suo, vt Martinum interficiat, dum in Eccl. S. Mariæ ad Præsepe ipsi Exarcho communionem porrigeret, sed Spathario excæcato diuinitus, Olympius Pontifici conciliatus recedit in Siciliam contra Sarracenos, ibiq: moritur. *Anastasius in Martino*. Scribit verò Martinus Epistolam, quæ est 3. ad Imperatorem, & 4. ad Africanos Patres, & 5. ad Ioannem episcopum Philadelphiæ creans illum Vicarium suum in Oriente, cum actis Synodi, & alijs alias: damnatq; Epistola 12. & 13. Pauli Thessalonic. errores: Taio episcopus Cæsaraugustanus Romam à Chindasuindo Rege missus, reuelante Deo reperit, & obtinet à Martino Papa reliquos libros Moralium S. Gregorij *ex Appendice ad 7. Synodum Toletanam*. Moritur deinde Chindasuindus Rex pijss. & munificentissimus in loca sacra, eique succedit Reccesuinthus: *ex Roderico Tolet.* l. 2. *de reb. Hisp.* c. 20. sed alij dicunt assumptum quidem Reccesuintum à patre ad regnum, sed obijsse Chindasuintum anno sequenti d. 30. Septemb.

650 Theodorus Calliopa Exarchus iussu Constantis Imp. Martinum Papam, sub prætextu mutatæ maiorum fidei, & oblocutionis contra Deiparam, & conspirationis cum Sarracenis; reuera autem quia Typum Imperatoris, & Monothelitas damnarat, abstractum à sede sua, vinctumq; mittit in Orientem, per Cycladas, in quibus vno ferè anno detentus; nunquam à constantia sua recessit: *Anastasius in Martino; Epistola ipsius Martini* 14. ad *Theodorum*, & ex *S. Audoeno in vita S. Eligij* c. 34. apud *Surium* d. 1. Decembr. Abductus est quoq; Constantinopolim S. Maximus Abbas, ac post quæstiones calumniasq; in illum actas missus in exilium cum Anastasio eius discipulo. *Theophanes, & Acta S. Maximi.*

S. Mar-

Anni Christ.

651 S. Martinus Papa ex Naxo ærumnis confectus, sed animo infractus ducitur Constantinopolim, & in custodia affligitur, quæstionibus, & testibus periuris exagitatur, exutusq; pontificalibus insignibus, exponitur opprobrio publico, retruditurq; in custodiam. Moritur interim Paulus Episc. Constantinop. ingemiscens de Martini vexationibus. S. Martinus constans in sua fide, cum in ergastulo Diomedis fuisset dies 178. missus est in exilium in Chersonam, in Ponto Euxino Sitam, *ex Martini Epistolis, & Actis* Osuuinus Rex Angliæ liberaliss. & humillimus, proditione amici migrauit ad cęlum die 29. Augusti, & post eum eius amicissimus S. Aidanus Episcopus; *Beda in Epitome hist. Angl.* lib. 3. cap. 14.

652 S. Martinus Papa Farum pertransit Feria V. Cœne Domini, & 15. Maij peruenit Chersonam, vbi penuria omnium rerum, & destitutus ab amicis quoque tanquam mortuus habitus est; ipso teste *Epistola* 17. & 18. Clerus Romanus Calliopæ diu resistens, negansq; viuo adhuc Martino eligi posse alium Pontificem, tamen ne schisma oriretur, & Imperator substitueret hæreticum hominem, elegerunt tanquam Vicarium Martini Eugenium Romanum die 9. Augusti: *Anastasius.* Loco autem Pauli Episc. Constantinopol. iterum Pyrrhus substitutus, sed post menses 4. & dies 23. obijt eiq; anno sequenti substitutus Petrus. *Nicephor. Chron.*

653 Eugenius suo, & Senatus populiq; Romani impulsu reijcit epistolam Synodicam Petri Patriarchæ Constantinop. Monothelitæ, vtpote obscuritate verborum suspectam de hæresi: *Anastasius.* Penda princeps filius Pendæ Anglis Mediterraneis à patre præfectus baptizatur, & ducit Alchefledam filiam Osuuii Regis Northumbror. Christianam; nec Penda Senior prohibet fidem Christi prædicari in Regno Merciorum. Moritur S. Honorius Archiep. Dorouernensis 30. Septembris: *Beda* l. 3. c. 20. & 21. & Ositha Regina Angliæ neptis Pende Rex Merciorum, ac postea Monialis, martyrio afficitur à piratis Danis Gentilibus 7. Octobris: *Surius.* Ibi S. Iudocus filius Regis Brittonum peregrinus, & Eremita in pago Pontino moritur: *Sigebertus.* Mahuuias Sarracenorum dux reuersus Rhodum, Colossum Soli dicatum, altumq; pedes 120. ac diuaricatis in portu cruribus olim iter præbens nauibus, quod steterat annos 56. terræmotu autem disiectum fuerat anno 223. ante Christum confregit, vendiditq; Iudæo cuidam Emeseno, qui ex eius ære onerauit 900. Camelos: *Theophan.* hoc anno 12. Constantis 11. Armeniam Manichæismo infectam Sarraceni deuastant: *Baronius ex Petro Siculo:* Concilium Toletanum VIII. inchoatur 18. Decembris Episcopor. 52. Vicariorum Episc. 10. Abbatum 12. in quo inter alia decretum, vt Reges eligerentur ab Episcoporum comitijs cum assensu Palatinorum, quanto ergo iustius potuit Summus Pontifex ad instantiam Catholicorum principum constituere Electores Imperij Romani? *vide Canonem* 10. *huius Concilij.*

654 S. Martinus Papa Chersonę in Ponto ærumnis confectus, & corona martyrij coruscans migrauit ad Christum die 12. Nouembris, miraculis post mortem illustratus, remansitq; Eugenius, ex Vicario Pontifex legitimus de miraculis S. Martini Papæ legendus S. Audoenus in vita S. Eligij c. 34. apud *Surium* 1. Decembr. Mahuuias Sarracenorum princeps classe apud Phœniciæ Tripolim fabricata per Abulathar cum Constante Imperatore prope Thessalonicam, prælio nauali confligit; Romani victi suo sanguine mare inficiunt; Constans fugit, alio imperatoria veste induto, qui proinde occisus est: *Theophanes.* Rothari Regi Longob. Ariano mortuo, succedit filius Rodoaldus: *Paulus Diac.* l. 4. c. 48. de SS. Martyribus Folliano Episc. Fossensi, Lenino Gandensi, & de S. Vincentio Comite Hannoniæ, *vide Molani Martyrologium SS. Belg.* 12. Nouemb. 14. Iul. &c.

655 Eugenius Papa d. 2. Iunij moritur, eiq; d. 31. Augusti subrogatur Vitalianus ex Signia ciuitate Volscorum in Hernicis, ad quem Constans, vt videretur Catholicus, misit Responsales suos, cum Euangelio gemmis prægrandibus ornato, & S. Petro offerendo in Symbolum fidei Catholicæ, ideoq; recepta est oblatio illa à Vitaliano, qui Petro Episc. Const. misit fidei professionē, sed Petrus respondit se profiteri, quæ olim veteres Patres, eorum verba, sed mutatis verbis, adtexens: *Anastasius, & Acta* Synodi VI. Mortuo Penda Seniore Gentili, Mercij Christiani fiunt, & Sigebertus Rex Saxonum Orientalium Regis Osuui amici hortatu baptizatur ab Episcopo Finano, & multis de suo Regno ad fidem perductis occiditur ob nimiam mansuetudinem: *Beda* l. 3. c. 22. 23. 24. vbi narrat victoriam diuinitus impetratā à Rege Osuui, de Penda eiusq; exercitu tricies maiori. *Concilium Toletanum IX. fit.*

656 Constans Imp. mittit ad Maximum Byziæ in Thracia exulem Theodosium, & Paulum Patricios, cum Theodoro Cæsariensi Episc. Monothelita, vt eum in hæresim pertraherent; sed Theodosius disputatione longa conuictus à Maximo cedit veritati, reliqui re infecta redeunt, Maximus Abbas ab Imperatore accersitus Constantinopolim, & examinatus ab Imperialibus, contumelijs, ac percussionibus vexatur, & relegatur ad locum dictum Perbera: *Baronius ex Actis Maximi.* Moritur Petrus Episc. Constantinop. hæreticus, eiq; substituitur Thomas, vulgo Orthodoxus, sed reipsa Monothelita, & S. Maximo infensus, vt docet idem *Baronius* in Concilio Toletano IX. Festum Incarnationis Verbi nempe Annunciationis Deiparæ, ob impedimentum ieiunij quadragesimalis, aut Paschatis translatum ad diem 8. ante Natalem Domini, & Potamius Episc. Bracarensis seipsum accusans de peccato carnali cum fœmina, volens ab administratione Episcopatus remouetur, illaq; demandatur S. Fructuoso Episcopo Dumiensi, de quo in Martyrolog. 16. April.

657 S. Maximus ab exilio reuocatus Constantinopolim, & quæstionibus, atq; calumnijs exagitatus, tandem cum suis discipulis duobus Anastasiis flagellatur, & lingua, manuq; dextra mutilantur, & disiuncti ab inuicem mittuntur exules in Schimarim castellum Alaniæ, & deinde eius discipuli in Absagorum regionem; At S. Maximus in castello Alaniæ per triennium conclusus die 13. Augusti mortuus est martyr toto Oriente, & Occidente celeberrimus, *Baronius ex Actis S. Maximi* vbi, extat catalogus operum ipsius. S. Eugenio episc. Toletano defuncto 13. Nouemb. substituitur S. Idelphonsus, quem Deipara visione sui, & donis dignata est, de quibus hoc anno *Baronius.* Sigebertus Francorum Rex obijt kalend. Februarij, & relatus inter Sanctos, de quo *Molanus,* & *Sigebertus,* & noster *Bolandus* ad diem 1. Febr.

658 Defuncto Thomæ Episcopo Constantinop. sufficitur Ioannes Syncellus, & custos vasorum, incertum, an Orthodoxus: *Nicephor. Chron.* Clodoueus frater Sigeberti defuncti, absente in Scotia Dagoberto filio Sigeberti, Regnum Austrasiæ tradit filio suo minori Childerico adolescenti leuissimo, qui Ecclesiæ bona suasu prauorum vsurpauit; ideoque S. Theodardum Episco-

Anni Chris.

scopum Traiectensem ad Regem contendentem pro repetendis bonis Ecclesiæ in vis Palatini dilacerant, & Martyrio afficiunt d. 10. Septembris, eiq; successit S. Lambertus: *Molanus*, & *Surius* ad d. 10. Sept. ac *Sigeber. in Chron.*

659 Constans Imper. fratrem suum Theodosium instinctu Pauli Patriarchę attonsum antea, & Diaconum esse compulsum, sacrilego fratricidio necat. Theodosius crebro per quietem visus habitu Diaconi poculum sanguine plenũ porrigens, & clamans: *Bibe frater*, ita illum consciétiæ stimulis agitat, vt decreuerit celoce conscensa, & conspuens Byzantium, migrare Syracusas: *Theophanes*, & *Cedrenus*. Mahuuias æmulo suo Hali necato, Sarracenisq; solus dominans Persas, & Romanos infestat. Rodoaldo Regi Longob. occiso ob adulterium à Longobardo viro adulteræ successit Aripertus filius Gundibaldi fratris Theodolindæ. *Paul. Diac.* l.4. c.49. 50.

660 Hoc anno S. Maximus Abbas martyr migrauit in cœlum iuxta dicta anno 657. Clodoueus iunior, fame vrgente totam Franciam, iubet erogari in pauperes argentum, quo suus genitor operuerat sepulcrum S. Dionysij, & Socior. sed quia ausus est os brachij S. Dionysij frangere, & rapere statim in amentiam incidit, de quo, & de alijs eius vitijs *Aimoinus* l.4. c.42. 43. 44. & *Sigebert. in Chron.* Hoc autem anno decessisse, eiq; successisse Clotarium III. filium docui l. 9. *Cronol. Refor.* c.8. nu.6.

661 Die 5. Februarij moritur S. Amandus Episcopus Traiectensis Flandrorum Apostolus, cuius suasu Yduberga vidua Pipini Ducis Brabantiæ, sibi, & filiæ Gertrudi, alijsq; Cœnobium Niuellanum construxit: *Molanus* in Martyrolog. Lupus Dux Lombardorum Aquileiam, & Ecclesiæ illius thesauros deprædatur: *Paul. Diacon.* l.5. c. 17. Reccaredus in honorem S. Io. Baptistæ basilicam erigit, quod factuoi fuerat ab ipsis Longubardis multis in locis, vt narrat *Paulus Diaconus.*

662 In Gallia celebrantur Concilia Clypiacense prope Parisios Clodoueo præsente, & pro Monasterij S. Dionysij priuilegijs Satagente, & Cabilonense, *Aimoinus* l.4.c.41. Sigebertus III. filius Dagoberti I. Rex Franciæ, cum baptizatus à S. Amando Episcopo respondisset, *Amen* Infans dierum 40. obijt 1. Februarij. *Iacob. Rinaldus in Lilijs Gall. Sanct. p.* 2. *c.*1.

663 Grimoaldus Rex Longobardorum Ariperto succedit. Constans Imperator, per Athenas & Tarentum in Campaniam veniens, frustra obsedit Beneuentum & Romoaldum Ducem Beneuentanum Grimoaldi filium; Romamq; ingressus, & dona offerens S. Petro ac Deiparæ exceptus est à Vitaliano Papa honorificè, vt remissione censuræ in hominem, vt prætendebatur catholicũ, tolleretur Schisma Orientalium, & via pateret ad reducendos ab Hæresi Monothelitas *Anastasius in Vitaliano*; *Paulus Diac.* lib.5. à cap.6. ad 11.

664 Ioanni Episcopo Constantinopol. mortuo substituitur Constantinus Diaconus, Orthodoxus, ex *Nicephori Chron.* & *Actis Synodi VI. Act.* 14. Constans in Siciliam migrat: Lupus Dux seu vsurpator Foroiulij, ab Auaribus à Grimoaldo accitis occisus est; cuiq; successor Vuarnefridus à Foroiulientibus, & à Vectari eius successore paucis militibus instructo idest 25. Sclauorum quinque millia pene internecione deleuit ad pontem Natisonis, *Paul. Diac.* l. 5. à c. 18. ad 23. Collatio de die Paschatis celebrando coram Regibus Osuui Scotorum ritum sequente, & Alchfrido eius filio Romanum morem; de qua *Beda* l.3. c.4. & 25. Qui capite 30. agit de peste in Anglia, & conuersione Sebbi Regis. Clodoueo Regi Francorum defuncto succedunt tres filij Clotarius, Childericus, Theodoricus ex *Appendice ad Gregor. Turon.* vide l.9. Chronol. Reform. c. 8. nu. 6. Tractat hoc Anno Baronius de translatione corporis S. Benedicti occasione martyrij Aigulphi, & Sociorum S. Gertrudis filiæ Pipini Ducis & Ydubergæ cognomine Itæ, quarum illa 3. Septembris, hæc 8. Martij colitur: *Molanus in Natal. SS. Belgij.*

665 Vitalianus rescribit Regi Anglorum Osuui, qui legatos ad ipsum, & munera ad basilicam S. Petri miserat, laborante vrbe peste. *Beda* l. 3. c. 29. & l.4. c. 1. Moritur d.1. Decembris S. Eligius Episcopus Nouiomensis, de cuius miraculis *S. Audoenus Episc. Rhotomag. l.2. c.* 18. *apud Surium* 1. Decembr. Illud insigne, quod volente Regina Bathilde transferre corpus eius Parisios, alijs verò ad Calam eius Monasterium, & contradicétibus Nouiomensibus, cadauer illud nullis vidimoueri potuit à Regina ipsa eiusq; ministris; at statim se mobile præbuit Nouiomensibus, in quorum Ecclesiam illatum est. Ipsa verò Bathildis mater Clotharij, & Childerici, Monialis facta Sanctè vixit, obijtq; Ianuarij 17. Sed non hoc anno, quo tamen anno die 22. Iulij obijt S. Vuandregisilus, de quo *Surius* ad diem dictam.

666 Defuncto Constantino Patriarcha Constantinopol. subrogatur Theodorus Monothelita impudentissimus: *Nicephori Chron.* celebratur Concilium Emeritæ in Lusitania.

667 Nicephorus Patricius Imperatoris Dux Saporis Armeniæ tyranni ab equo allisi ad parietem copias superauit: *Theophanes*. S. Ildefonsus Episcop. Toletanus Ianuario exeũte moritur; Theodorico pulsu Franci reuocant Childericum, iuxta dicta lib.9. *Chronol.* Reform. c.8. nu. 6.

668 Constans Imp. à coniuratis per Andream Troili filium in baloeo Syracusis occiditur Iulij 15. substituto Mezentio Tyranno, sed Constantinus Pogonatus Constantis filius aduolans in Siciliam, à Vitaliano Papa vtpote Catholicus adiutus Tyrannum, & rebelles interimit, & benè disposito Occidente redit Byzantium: *Theophanes, Cedrenus*, & *Acta sextæ Synodi*. Esto *Paul.* Diacon hæc referat ad annum seq. addunt Africanorum 80. millia in captiuitatem abducta à Sarracenis. Vitalianus in Angliam mittit Archiepiscopum Theodorum monachum cum Adriano: *Beda* l.4. c.1. Mortuo Clotario rege Francorum, & Theodorico in ordinem redacto, regnat Chilpericus, Ebroino maiore Domus regiæ in Monasterium Luxouiense secedente. *Vrsinus in vita S. Leodegarij apud Surium* 2. Octob.

669 S. Vitalianus Papa moritur d. 27. Ianuarij, cui die 9. Aprilis subelectus fuit Adeodatus Romanus; Sarraceni quod sub Vitaliano cœperant, Siciliam deuastant: *Anastasius*, & *Paulus Diacon.* l. 5. c. 13. Theodorus Archiepiscopus peruenit in Angliam d. 27. Maij, & cum Hadriano visitat totam Insulam, instruens populos ordinansq; Episcopos, mansitq; in ea annos 21. menses 3. dies 26. *Beda* l.4. *Angl.* c. 2.

670 Osuui Rex Northumbrorum meditans peregrinationem Romam, & mansionem ibidem in locis Sanctis, moritur 15. Februarij annorum 58. relicto hærede regni Egfrido filio: *Beda* l. 4. cap. 5. Masellendis virgo recusans coniugium Ardumi, & ab hoc domi occisa martyrij coronam palmæ virginitatis adiunxit; *Molanus* ad d. 13. Nouembris & *Sigebert. in Chron.* vbi addit Proiectum Episcopum Aruernensem ob defensionem bonorum Ecclesiæ, martyrio affectum. Childericus Rex Franciæ à Bobillone

viro

Anni Chriſ.

viro inſigni, quem ad palum flagris cædi iuſſerat, in venatione inſidioſè occiditur, & Theodoricus reuocatur ad regnum, iuxta dicta lib. 9. *Chronol. Reformatæ* c.8. nu.6. S. Gudola obijt 8. Ianuarij, prope cuius tumulum arbor frondes floreſq; emiſit, & translato ſacro illo corpore, eodem migrauit arbor eadem viridis, ac florida. *Ribadenera in eius vita.*

671 Childerico Francor. Rege ob ſænitiam in nobiles à Bobillone, quem ſeruili ſupplicio ad ſtipitem alligatum verberari iuſſerat, vt diximus occiſo; ſucceſſit Theodoricus frater. Ebroinus autem ex Monacho miles obtruncatis multis nobilibus, qui ipſi aduerſi fuerant, & iterum Maior domus Theodorico adhæret: *Aimoinus* l. 4. c. 44. & Appendix ad *Greg. Turon.* Sarraceni Lyciam, ac Ciliciam inuadunt. *Theophanes, & Cedrenus.*

672 S. Audoenus Epiſcopus Rothomagenſis, cum multis pijs viris peregrinatur Romam ad limina Apoſtolorum, Romanas Eccleſias, & memorias Martyrum lacrymis irrigans, & pecunia, ac munificentiſſ. oblationibus ditans, vbi autem peruenit ad Confeſſionem S. Petri cum incœpiſſet hunc verſum: *Exultabunt Sancti in gloria*: cælitus reſponſum eſt. *Letabuntur in cubilibus ſuis*: Ex Actis eius apud *Surium* d. 24. Aug. Theodorus Archiepiſcopus Doronernenſis Synodum in Anglia celebrat d. 24. Septembris: peſte autem Angliam depaſcente moritur Sanctiſſimus Epiſcop. Ceadda; moritur & morbo vehementi pijſſimus Sebbus Rex Saxonum Orientalium, cuius cadaueri prolixiori, quam eſſet Sarcophagus marmoreus, mirabiliter ſe accommodanit dilatando ſe *Beda* l. 4. à c.3. ad 11. Sarraceni diuerſis prælijs ab Aprili ad Septembrem tentant expugnare Conſtantinopolim, ſed fruſtra, Deo, ac Deipara vrbem defendentibus, quod per annos 7. factum ait *Theophanes, & Cedrenus.* In Hiſpania moritur optimus Rex Receſuinthus, ſuccedente Bamba, ſeu Vuamba, ex cuius capite dum Toleti vngeretur in Regem, viſa eſt apis exire, & volare in cœlum, nempe kal. Septemb. *Lucas Tudenſis in Chron.*

673 Grimoaldus Rex Longobardorum moritur, mandans ſepeliri ſe in Baſilica, quam Ticini erexerat S. Ambroſio, vtpote ex Ariano factum Catholicum, ſuccedente interim filio eius nouenni Garibaldo, donec Bertaridus Ariperti Regis filius, apud Saxonum Regem extorris, diuinitus admonitus, & inde Ticinum reuerſus à Longobardis tertio poſt Grimoaldi mortem menſe pro legitimo Rege receptus eſt; ſtatimq; accerſita Rodelinda coniuge, & Cuniberto filio, qui Beneuenti detinebantur in cuſtodia; Monaſterium *Nouum* Deo, & S. Agathæ conſtruxit in ea parte prope flumen Ticinum, vnde ante annos 9. fugerat. Roſelinda verò Baſilicam Deiparæ dictæ *ad Perticas* extra muros Ticini ædificauit, erant autem ambo Catholici, & pauperibus liberales: *Paul. Diac.* l. 5. c. 33. Contra Vambam Regem Hiſpaniæ inſurgunt Ildericus tyrannus, & ipſe Paulus Dux Vambæ: *Lucas Tudenſis.*

674 Vamba Rex exercitum ducens contra Ildericum, qui in Gallia Narbonenſi tyrannidem, & Eccleſiaſtica bona occuparat, Paulumq; rebellem, & ſacrilegum, qui S. Felicis Martyris Gerundenſis coronam à S. Reccaredo Rege donatam, ſuo capiti impoſuerat, & Lupum ducem, Francorum, & Vaſconum auxilio fultos; iubet militibus in adulterio deprehenſis amputari virilia dicens: *Fruſtra pergit ad bellum, quem iniquitatis comitatur exemplum.* Ergo Angelis ſuper Caſtra Vuambæ viſibili volitatione coruſcantibus, victi ſunt tyranni prædicti; Pauluſq; Sordidatus, capiteq; decaluato, atq; corona coriacea redimitus, cameloque impoſitus ductus eſt cum perduellibus in triumphum Toleti, reſtitutaq; ſunt vaſa, & reliqua Eccleſijs; nouiſque turribus, & ædificijs cum ſtatuis Sanctorum amplificata vrbs. *Iulianus Archiep. Toletanus, & Lucas Tudenſis in Chron.*

675 In Hiſpania Concilium Bracarenſe III. & Toletanum XI. celebrata ſunt, de quibus *Lucas Tudenſis*, addens à Vuamba Rege victos Sarracenos, qui Hiſpanias inuaſerant nauali pugna incenſaſque naues eorum 260.

676 Adeodatus Papa moritur d. 26. Iunij, eoq; mortuo tantæ pluuiæ, & tonitrua erupere, vt homines multi, ac pecudes fulgure interierint, nec potuerit perfici tritura frumenti, aut congregari in horreum; ex ipſis verò pluuijs renata ſunt legumina, & ad maturitatem redacta; electus deinde fuit in Pontificem Kal. Nouembris, Donus, ſiuè Domnio, alijs *Conus* Romanus: *Anaſtaſius Bibl.* Mahumas Sarracenorum Princeps videns à Maronitis occupatam regionem à Lybano ad Ieroſolymam, pacem annorum 30 cum pacto tributi annui petit, & impetrat à Conſtantino Imp. *Theoph. & Cedrenus.* Edilredus Rex Marciorum Cantiam in Anglia ingreſſus, ſacra, & prophana vaſtat, & Catholicos perſequitur: *Beda* l.4. c.6.

677 Theodorus Conſtantinopol. & Macarius Antioch. Epiſcopi Monothelitæ conantur, ſed fruſtra, Imperatorem mouere contra Romanum Pontificem: *ex ſexta Synodi Collat.* 8. Eccleſia Anglicana pergit exagitari ab Edilredo: *Beda* l.4. cap. 12.

678 Donus Papa moritur d. 11. Aprilis, cum quo Cõſtantinus Imp. per litteras egerat de pace Eccleſiæ, quæ extant in principio ſextæ Synodi, eiq; ſubſtituitur Agato Siculus Monachus d. 25. Octobris. Bulgari Thraciam infeſtant, cum quibus Imperator, vt Synodum congregare poſſet, pacem inijt, promiſſo illis tributo: *Theophanes.* Circa hoc tempus inuentum eſt Sudarium Sacrum capitis Chriſti Domini: *Beda de locis Sanctis* c. 5. Menſe Auguſto viſus Cometa tribus menſibus manè Oriens, quem ſecuta eſt ſiccitas triennalis ſine pluuia. *Anaſtaſius, & Beda* l. 4. c. 12. qui c. 13. Vulfridum Epiſcop. Eboracenſem prædicantem Friſijs, occaſione expulſionis à ſede ſua per Ecfridum Regem.

679 Agathonis iuſſu Monotelitarum hæreſis damnatur in pluribus Synodis in Italia, præcipuè Mediolani, in Gallia, & in Anglia, de quibus *Baron.* hic.

680 Synodus generalis Romæ poſt Paſcha celebratur Epiſcoporum 125. inter quos multi ſanctitate inſignes, omneſque damnarunt hæreſim Monothelitarum, & de hoc extant epiſtolæ Agathonis Papæ ad Conſtantinum Imp. & fratres eius, in quibus profitetur omnes Romanos Pontifices fuiſſe immunes ab hæreſi, idemq; profeſſa eſt Synodus hæc ſub ea in epiſtola Synodali ad Imperatorem, & poſtea Nicolaus Papa, & alij non magnificentius, quàm veriùs. Poſt aduentum Legatorum Pontificiorum Conſtantinopolim, Georgius Patriarcha Conſtantinop. edicto Imperatoris conuocauit ſextam Synodum Cõſtantinop. quæ cœpta eſt 7. Nouembris, in qua ſub initium fuere circiter 170. Epiſcopi, vt habent *Photius, & Theodorus Balſamo*; Sed poſtea creuere, vſq; ad 289. vt habent *Theophanes, & Cedrenus.* Poſt Lunæ Eclipſim, ac deinde Solis 3. Maij peſtis Iulio, Aug. & Septembri Italiam præcipuè Romæ, ac Ticini plurimos abſtulit, totq; moriebantur in qualibet domo, quot vicibus malus Angelus, boni Angeli iuſſu percutiebat venabulo domorum oſtium; ſtatim autem

N ac

Anni Christ.

ac ex reuelatione diuina erectum est in Basilica S. Petri ad Vincula Altare S. Sebastiano cum reliquijs eiusdem, cessauit pestis. *Paul. Diacon.* l.6. c. 5. *& Anastasius in Agathone.* Vuamba Rex fit Monachus, eiq; succedit Eruigius d. 14. Octobris, *Iulian. Toletan*, *& Lucas Tudensis.* Die 12. Decemb. Actio 6. Synodi seatæ habita est, cessatumq; vsq; ad 13. Febr. sequentis.

681 Die 13. Februarij resumpta est Synodus 6. & actio 7. habita, & aliæ (de quibus plura Baronius) contra Monothelitas, & de Theodoro, qui Acta huius Synodi corrupit, & de Polychronio frustra tentante mortuum suscitare, ad astruendã hæresim Monothelitarum: Absoluta est Synodus 16. Septembris acclamatumq; est Imperatori, & Synodus professa est, secutam se esse Agathonis Papæ sententiam, & instructionem, per quem Petrus locutus erat, missaq; Synodalis epistola ad Agathonem, in qua petitur confirmatio Actorum: Addit Anastasius Constantinum liberasse Romanam Ecclesiam à solutione pecuniæ pro confirmatione Romani Pontificis. Ita reuixit Catholica fides in Oriente. Antea verò Eruigius Rex Hisp. confirmatus fuerat à Concilio Toletano XII. ipso volente congregato d. 10. Ianuar. & absoluto d. 25. eiusdem. In Anglia Saxones Australes conuersi ad fidem; fames, & pestis ibidem, de quibus *Beda* lib. 4. c. 13. & 14.

682 S. Agatho Papa moritur d. 10. Ianuarij, vacatque Sedes menses 19. & dies 5. ex *Anastasio.* Moritur, & Georgius Patriarcha Constantinop. eiq; substitutus Theodorus Syncellus, antea patronus Monothelitarum, sed simulatè postea Catholicus. Rothomagense Concilium peractum est præsidente S. Ansberto eius Ciuit. Episc. cuius Sancti Acta apud *Surium* 9. Febr.

683 Die 15. Augusti creatur Summus Pontifex S. Leo II. Siculus, ad quem Imperator remisit Legatos Apostolicos, cum Actis VI. Synodi, non castigatis, vt prætērebatur, sed deprauatis à Theodoro. Toletanum Concilium XIII. celebratur die 4. Nouembris præsente Eruigio Rege, & postea egresso, vt liberiùs agerent, quo absoluto peruenere in Hispaniam Acta sextæ Synodi missa à Leone Papa ingruente iam hyeme, ad quem Episcopi Hispani Legatos suos miserunt: ex *Concil. Tol.* 14. *Can.* 3.

684 S. Leo Papa moritur d. 28. Iunij; & die 20. Augusti subrogatus est ei Benedictus II. Romanus, quem, & eius successores legitimè electos concessit Imperator ordinari statim, absq; expectata confirmatione Imperatoria, vt refert *Anastasius.* Toletanum Concilium XIV. d. 14. Nouembris initur, & absoluitur die 20. eiusdem. Constantinus offert Benedicto Papæ filios suos in filios, mittens ad eum eorum capillos, iuxta morem illorum temporum: *Anastasius*: Mortuo Theodoro Episcopo Constantinopol. substituitur Paulus: *Niceph.* Ecgfridus Rex Northumbrorum, misso Berso Duce Hiberniam vastat, nec locis pijs parcens; occidendus ipse quoque anno sequenti in inuasione Pictonum *Beda* l. 4. c. 26.

685 Constantinus II. Imperator moritur Septembri, succedente Iustiniano II. eius filio adolescente, cum quo Sarraceni pacem instaurant; Leontius Imperatoris Prætor recuperat Armeniam, subijcitq; Iberiam, Albaniam, Hircaniam, Mediam; *Theophanes.* Manichæi in Armenia iussu Iustiniani combusti: *Lucas Siculus* S. Benedictus II. Papa moritur 7. Maij, cui subrogatus est d. 22. Iulij Ioannes V. Syrus ex Antiochia. Theodoricus Rex Francorum suasu Ebroini coactos ad Synodum Episcopos multos tyrannicè deponit, inter quos, S. Lambertum Traiectensem S. Amatum Senonensem, ac S. Leodegarium Augustodunensem, quod illum subregulum recipere noluissent: *Sigebertus in Chron.* & *Acta S. Leodegarij apud Surium* d. 2. *Octobris.*

686 Die 2. Augusti moritur Ioannes Papa, cui Octobris 20. substituitur Conon Thrax post aliquod Schisma inter Cleros, Petrum aut Archipresbyterum Theodorum cupientes: Iustinianus Imp. decernit, vt Papa per suum Exarchum debeat confirmari, esto tributa Romanæ Ecclesiæ relaxerit: *Anastasius in Conone* S. Kilianus à Papa ordinatus, Franconiam ad fidem conuertit: *Acta apud Surium* d. 8. *Iuly.* Iulianus Episc. Toletanus rogatu Eruigis Regis scribit contra Iudæos. Kal. Ianuarij obijt S. Clarus Abbas Viennensis in Gallia, triduo ante inuitatus à S. Blandina Virgine, quæ stipata exercitu Angelorum, eorum auxilium contra hostem humani generis illi pollicita est: *Girardus in Diano.*

687 Conon Papa moritur d. 13. Octobris: Post Schisma verò inter Theodorum Archipresbyterum, & Paschalem Archidiaconum, electus est Sergius presbyter Antiochenus. Ioannes Platys Exarchus à Paschali pecuniæ promissione accitus Romam, exigit à Sergio centum libras auri: Paschalis verò incantationibus, & sortilegijs deditus, depositus est ab Archidiaconatu, & in Monasterium inclusus, ac post quinquennium impœnitens excessit è viuis: *Anastasius.* In Gallia Ebroinus impius SS. Episcoporum persecutor ab Ermenfrido trucidatur, eiusq; anima ad inferni ignem vehi visa: *Ado Viennensis.* Moritur S. Cudbertus episc. Lindisfarn. de quo, & successore Aeldilualdo. *Beda* l. 4. à c. 27. ad 31. Moritur etiam Eruigius Rex Hispaniæ, cui succedit Egicanes eius gener, & Cixilonis maritus: *Lucas Tudensis.*

688 Toletanum Concilium XV. Episcopor. 66. Abbatum XI. die 17. Maij inchoatum est, & in eo Acta, quæ *Baronius* recenset. mortuo Theodorico R. Francorum, succedit filius Clodoueus III. *ex vita S. Ausberti ap. Surium* 9. *Febr.*

689 Ceadualla Rex Britannorum Romam peregrinatur ad limina Apostolorum, baptizatusq; Sabbato maioris hebdomadæ, moritur 20. die Aprilis, sepultusq; est in basilica S. Petri, cuius nomen Sergius Papa illi in baptismo indiderat; *Beda* l. 5. c. 7. *Paul. Diac.* l. 6. c. 15. Acta S. Vulmari in *Surio* d. 20. Iulij eum verò fuisse non Anglum sed Britannum docet *Baronius* hic. S. Kilianus cum Socijs martyrio affectus vide *Surium* 8. Iulij.

690 Duodecim prædicatores verbi diuini electi à S. Ecgeberto Hibernensi, & Romam missi, à Sergio Papa mittuntur in Germaniam: *Beda* l. 3. c. 27. l. 5. c. 10. 11. 12. *Surius in vita S. Suiberti* 1. *Martij.* S. Theodorus Archiep. Dorouernensis moritur 19. Septembris: succedente Berectuualdo: *Beda* l. 5. c. 8. & 9. Moritur, & S. Iulianus episcopus Toletanus succedente Sisiberto. Iustinianus Imper. videns pecuniam à Sarracenis pendi solitam, non esse cum imagine Imperatoris, puerili leuitate pacem cum eis initam soluit; ideoq; statim infestum passus est Abimelech. Sarracenorum tyrannum. *Theophanes in Miscella*, vbi de columnis Sanctæ Gethlemanis seruatis. Theodorico Regi Franciæ defuncto, succedit Clodoueus III. iuxta dicta l. 9. Chronol. Reformatæ c. 8. n. 7. A Kalendis Nouembris in Liguriæ, ac Venetorum finibus fuit diluuium, quale vix vnquam à Noe temporibus visum est, ait *Cornelius Gemma l.* 1. *de diuin. charact. c.* 18.

691 Cæsaraugustanum Concilium die 1. Nouembris celebratur. Defuncto Berthárido Longobardor.

Anni Christ.

dor. Regi Catholico iusto, & liberali, succedit filius Cunipertus, contra quem insurgit Alachis Dux Tridentinus eius subditus, sanctorum contemptor, sed S. Archangelo Michaele pro Cuniperto militante, victus in acie Alachis perijt: *Paulus Diaconus* l. 5. à c. 29. ad 41. Paul. Episc: Constantinop. defuncto sufficitur Callinicus: *Nicephorus*.

692 Constantinopoli Pseudosynodus coacta impulsu Callinici patriarchæ, sed damnata à Sergio Papa, resistente Imperatori; qui proinde mittit Zachariam Protospatharium, vt Sergium deportet Constantinopolim, sed milites Rauennæ, ac partium vicinarum Zachariam contumelijs affectum à Roma repulerunt: *Paul. Diac.* l. 6. c. 11. *Beda de 6. ætatibus in Iustiniano minore, & Anastasius*, qui addit Zachariam sibi timentem sub lecto Pontificis se abscondisse, ab ipso Sergio subtractum neci. Intereà Sarraceni proditione ducum Armenia occupata, ad inuadendũ Romanum Imperium viam aperiunt: *Theophanes, & Cedrenus*. Defuncto Clodoueo R. Francor. succedit frater Childebertus: *Aimoinus* l. 4. c. 49. & 52.

693 Mense Maio fit Toletanum XVI. Concilium Episcoporum 61. Abbatum 5. & plurium Nobilium, in quo Sisbertus Archiepiscopus coniurationis in Regem Egicanem damnatus, ac deiectus à Sede, substitutusq; ei Felix. Iustinianus Imperator ob intentata contra Sergium Papam, & sæuitiam suorum ministrorum inuisus populo, adiecit & hoc scelus, vt Deiparæ Virginis Metropolitanam Ecclesiam deijci iusserit, vt aliud ædificium ibi construeretur: *Theophanes, Cedrenus, Zonaras*. De duorum Euualdorum martyrio, & miraculis hoc anno, *Beda* l. 5. c. 11. & *Sigebertus in Chron.*

694 Iustinianus Imperator, qui suis ducibus mandarat, vt noctu populum Constantinopolitanum necarent, à populo per Leontium præfectum conuocato naribus truncatur, et in exiliũ Chersonam relegatur; Leontius verò acclamatur Imperator: *Theophanes, Cedrenus, Zonaras*. Egicanes Rex Hispaniæ contra Iudæos, qui cum Africanis Iudæis in ipsum conspirauerant, conuocat Concilium Toletanum XVII. d. 9. Nouembris, in quo multa contra Iudæos sancita. Clodoueo III. Regi Franciæ succedit frater eius Childebertus II.

695 Radbodus Rex Frisiæ Idololatra expulsus à Pipino de Herstallo, à Traiecto, dolensq; Idola sua destructa à Sacerdotibus S. Vuigberti, hunc martyrio, alios exilio mulctat; S. Suuibertus detruditur in carcerem mox liberatus prædicat Euangelium; *Marcellinus apud Surium* d. 1. Martij. Moriuntur SS. Ansbertus Rothomagensis, et Audomarus Morinor. episcopi, *Surius*, et *Molanus* ad d. 9. Februarij, et 9. Septembr.

696 Vuillebrordus post sexennij prædicationem Apostolicam in Frisia, redit Romam, et à Sergio Papa ordinatur Episcopus, nominaturq; Clemens: vide *Bedam* l. 5. c. 12. *& Albinum apud Surium* d. 7. Nouembr. de coapostolo verò eius S. Suiberto, eiusq; miraculis, *Marcellinum in Actis eius*. Exercitus Romanus seditione facta, creat Imperatorem Abtimarum Tiberiumq; nominat; qui cum sua classe appellit Constantinopolim lue bubonum per 4. menses vexatam, Leontiumq; naribus mutilatum, in Dalmatiæ Monasterium includit; eiusq; amicos publicatis bonis, relegat, et fratrem suum Heraclium præfectum copijs terrestribus mittit in Cappadociam, *Theophanes, & Cedrenus*.

697 SS. Villebrordus et Suuibertus multo cum fructu euangelizant Frisis, Hollandis, Dacis, et Lotharingis; Radbodo Rege pagano frustra fremente, immò conuocata Synodo Traiecti, alios plures ad prædicandum Euangelium mittunt, inter quos ipse *Marcellinus*, qui vitam S. Suuiberti scripsit, extantem penes *Surium* 1. Martij.

698 S. Lambertus episc. Tungrensis, ob increpitum Pipinum de Herstallo, qui prætulerat Plectrudi legitimæ coniugi Alpaidem pellicem, à Dodone fratre Alpaidis, ipsa instigante, dum in villa Legia ante altare SS. Cosmæ, & Damiani oraret, lancea transfoditur 17. die Septembris; Dodo non multo post putrida viscera per os eiectans, vermibusq; absumptus in Mosam proiectus est; reliqui participes sacrilegij, intra annũ miserrimè perierunt. Concurrentibus autem plurimis ad osculandum S. Martyris corpus, & ad id admissis, solæ pellices turbine quodam retropellebantur: *Sigebertus in Chron. Molanus, & Surius ad diem* 17. Sept. Moriuntur S. Begga Pipini mater, & S. Bertinus Abbas: *Sigebertus in Chron. Surius* 1. Septembris Romani Syriam percurrunt vsque ad Samosatam cæsis barbarorum circiter 200. millibus, spolijsque onusti redeunt. *Theophanes, & Cedrenus*.

699 In locum S. Lamberti, Sergius Papa diuinitus præmonitus consecrat episcopum Leodiensem S. Hubertum filium Bertrandi ducis Aquitaniæ, qui ab Ebroino ad Pipinum confugerat, *Molanus ad diem 3. Nouembris*, & Albhelmum Abbatem accitum ex Anglia, remittit cum donis, de quo *Beda* l. 5. c. 19. Naitanus Rex Pictonum iubet Pascha celebrari Romano ritu *Beda* l. 5. c. 16. Arculpus episcopus Gallicanus peregrinatus ad loca sancta, scribit de illis librum, quẽ Beda in Epitomen redegit *Beda* lib. 5. cap. 16. 17. 18.

700 S. Vulfranus Archiepiscop. Senonensis prædicaturus Frisijs, in naui iuxta Morinorum litus iactis anchoris celebrat missam, dumq; minister vult patenam extergere, illa in mare decidit; sed precibus S. Vulfrani ex profundo maris reuersa est ad manus ministri, peractumq; est sacrificium: *Ionas Monachus apud Surium d.* 20. *Martij*, vbi de plurimis Frisonum ab eo conuersis, quos inter fuit filius Radbodi.

701 S. Sergius Papa moritur d. 9. Septembris, qui Bedam Romam inuitarat, esto Beda præ modestia id tacuerit. *Continuator Bedæ de gestis Anglor.* eius loco electus est 29. Octobris Ioannes VI. Natione Græcus, contra quem Theophylactus Exarchus à Tiberio Absimaro missus, à militibus Italiæ repressus est: *Anastasius*. Mortuo Rege Egicane solus in Hispania regnare cœpit filius eius Vuitiza omnium vitiorum sentina, & apostata à fide, frustra illum sanare conantib. Episc. in Concilium congregatis: plura de hoc *Lucas Tudensis in Chronico*.

702 Iustinianus ducta in vxorem sorore Chagani Lazorum Regis, huius ope præparat se ad reassumendum imperium: *Theophan. Cedren. Zonaras*. Gisulphus Beneuentanus dux Longobardorum Romanam ditionem in Campania prædis, & incendijs vastat; *Paulus Diac.* l. 6. c. 27. Ad hunc annum Baronius refert martyrium S. Heimmerami episcopi Ratisponensis, de quo *Surius d.* 22. Septembris.

703 Iustinianus ope Trebellij Bulgarorum regis Absimarum, & Leontium vinctos pompaticè in Circum ducit, vtriusque ceruices calcans, populo aclamante; *super aspidem, & basiliscum ambulasti, & conculcasti Leonem, & Draconem*, ac deinde capite obtruncari iubet, multis ciuibus, aut cæsis, aut sacco inclusis, & in mare mersis, & Callinico Patriarcha oculis priuato, missoq; Romam in exilium, qui contra Romanum Pontificem iam ceruicem erexerat, eique substituto Cyro Monacho insulæ Amastridis, qui ei prædixerat

Anni Chris.

dixerat recuperationem imperij. Trebellius Rex cũ muneribus ad propria remissus: *Theophanes, & Cedrenus*. Cuniberto Regi Longob. defuncto succedit filius Luithbertus sub tutela Asprandi *Paul. Diaconus* l.6. c.12.

704 Longobardorum Duces pro regno inter se dimicant; Aripertus sublatis Luithperto filio Cuniperti, & Rothari Duce Bergomensi, victoriaq; potitus, precib. S. Boniti Aruernensis Alpes Cottias Sedi Apostolicæ restituit: *Ado Viennensis in Chron. & Beda in Epitome*, vbi addit Edilredum Regem Merciorum anno 31. regni Monachum factum, tradito regno Coenredo; & hunc valde profecisse ex miserando interitu militis impœnitentis, & sæpe frustra ab ipso Rege admoniti.

705 Die 10. Ianuarij moritur Ioannes Papa VI. eique die 1. Martij, subrogatur Ioannes VII. Græcus, ad quem Imperator misit duos Metropolitanos Episcopos pro Sextæ Synodi Canonibus, quos Canones Papa congregato Romæ concilio, non condemnauit quidem, sed nec recepit; *Anastasius*. In eodem verò Concilio tractata est causa S. Vulfridi episcopi Eboracensis, ibidem absoluti, pro quo restituendo in suam sedem coactũ fuit concilium in Anglia: *Beda* l.5. c. 19. & 20. Boructuarij miraculis S. Suuiberti ad fidem conuersi sunt; *Surius* ad d. 1. Martij. Sarraceni Damasci auferunt Christianis pulcherrimum templum, forte S. Io. Bapt. *Theophan.* cum *Beda* in Epitome de locis Sanctis.

706 Iustinianus Imp. ingratus Trebellium Regem Bulgarorum bello adortus, sed victus vix fuga cum paucis redit Constantinopolim: *Theophanes, & Cedrenus*. de S. Guthlaco Anachoreta Angliæ vide *Surium* d. 11. Aprilis.

707 Ioannes Papa VII. moritur d. 18. Octobris vacauitq; sedes mensib. 3.

708 Ianuarij 18. creatur Papa Sisinnius Syrus, sed podagra laborans, & Chiragra, quo repentina morte d. 7. Februario sublato, substitutus est die 7. Martij Constantinus pariter Syrus, sub quo Felix creatus Archiepiscop. Rauennas Romæ cõsecratus, & edita fidei ac obedientiæ professione, postea Rauennatum impulsu schismate ab Apostolica Sede diuisit se, quem ideo Imperator iussit abduci Constantinopolim, & oculis priuatum duci in exilium; Rauenna prius per Theodorum ducem exercitus capta, punitisq; illis Rauennatibus, qui Papæ, & Imperatori refractarij fuerant: *Anastasius*.

709 Iustinianus Imperator pro canonibus ad V. & VI. Synodum additis inuitat Constantinum Papam Constantinopolim, qui se ad iter accingit mense Octobri, & hyemans Hydrunti accipit sigillum Imperiale, vt cuius vbique exciperetur perinde ac si esset Imperator. Sed eo absente Ioannes Rizocopus Exarchus Romam veniens, aliquos Ecclesiasticos iugulauit, & postea Rauennæ turpissimè mortuus est: *Anastasius* die 12. Octobris S. Vuilfridus Archiep. Eboracensis migrauit ad Christum, & d. 26. Maij obierat S. Althelmus episc. Schireburgensis in Anglia; At Coenredus Rex Merciorum, & alius Rex Saxonum venerunt ad Limina Apostolorum: *Anastasius, & Beda* in Epitome. In Francia mortuo Childeberto, succedit Dagobertus II. & Autbertus episc. Cameracensis ex apparitione diuina erexit basilicam in honorem S. Michaelis Archangeli. *Sigebertus in Chron.*

710 Constantinus Papa Hydrunto soluens, & à Theophilo Patricio Duce in insula Coea summo honore occurrente exceptus, ductusq; Constantinopolim, vbi septimo ab vrbe milliari à Tiberio filio Iustiniani, Cyro Patriarcha, & Senatu cum iubilo susceptus est, eumq; Iustinianus, qui erat Niceæ in Bithynia, inuitauit Nicomediam, vbi Imperator cum regno in capite prostrauit se, osculans pedes Pontificis, deinde in mutuum amplexum corruerunt; sequenti Dominica cõmunione accepta à Pontificis manibus, & pro suis delictis deprecans, omnia priuilegia Ecclesiæ renouauit: *Anastasius Biblioth. Beda, & Marianus Scotus*. Sed Iustinianus rebelles Chersonesi immissa classe puniuit, & occisi sunt 73. mille homines. *Theophanes, & Cedrenus*. Defuncto in Hispania Vuitiza, successit Rodericus filius Theofredi: *Lucas Tudens*.

711 Constantinus Papa in Italiam reuersus, die 24. Octobris Romam ingressus est; populo exultante: *Anastasius*. Saxonum plures conuersi ad fidem; *Surius* 1. *Martij in vita S. Suuiberti*. Iustinianus noua classe aduersus Chersonenses, vt eos funditus deleret præparata, & ei præfectis Elia Spathario, & Philippico Bardane, quos ex Cephalenia exules reuocarat; cum à Chersonensibus acclamatus esset Philippicus Imper. obtruncatus est ab Elia, eiusq; caput à Philippico Romam vsq; missum, Tiberio autem filio Iustiniani guttur instar ouis sectum: *Theophanes*. Philippicus cui à Monothelita incluso Astrologo prædictum fuerat Imperium, misit ad Constantinum Papam hæreticam professionem fidei contra Sextam Synodum, quam Papa reiecit, vnde diuturnæ altercationes Romæ inter Duces Philippici, & Catholicos: *Theophanes, & Anastasius* Childeberto II. Regi Franciæ defuncto succedit Dagobertus II. eius fil. ex dictis lib. 9. *Chronol. Reform.* c. 8. n. 7.

712 Philippicus Imperator, deposito Cyro episcopo Constantinop. substituit Ioannem Monothelitam, et in locum defunctorum episcoporum subrogantur hæretici in Oriente, et per numerosam Pseudosynodum præsidẽte Ioanne, damnatur Sexta Synodus: *Theophanes*. Mortuo Ariperto Rege Longobardor. substituitur Ansprandus, quo post tres menses defuncto subrogatur eius filius Luithprandus, qui statim confirmat donationem Alpium Cottiarum factam Ecclesiæ Romanæ ab Ariperto. *Paulus Diac.* l. 6. c. 35.

713 Philippicus Imp. à coniuratis cõprehenditur Sabbato Pentecostes Iunij 3. et excæcatur, die verò sequẽti coronatus est Imperator eius secretarius Artemius, nominatusq; Anastasius, Orthodoxus qui scripsit ad Romanum Pontificem, mittens professionem suæ fidei per Scholasticum Italiæ Exarchum, et Pontifex vicissim misit ad Imperatorem Michaelem presbyterum Cardinalem Apocrisiarium: *Theophanes, & Anastasius*. Sarraceni, cum suo Rege Vbit, euocati à Iuliano Comite prouinciæ Tingitanæ (cuius filiam Cauam, non pro vxore, sed pro concubina adhibebat Rodericus Rex Hispaniæ) ingrediuntur Hispaniam, et Tariffa duce præmisso, deinde Muza Principe exercitus, clade ingenti eam afficiunt, mortuo in prælio Roderico, *Lucas Tudensis, & Rodericus Toletanus* l. 3. de reb. Hispan. cap. 18. Quidam dicunt id accidisse anno 712. Quia illo anno 3. Decembris Caua, seu, vt aiunt, Florinda, scripsit de sui iniuria ad Comitem Iulianum.

714 Constantinus Papa moritur d. 9. Aprilis, eique substituitur die 22. Maij S. Gregorius II. Romanus, qui per Apocrisarium suum Michaelem presbyterum Cardinalem missum ad Anastasium Imperatorem procurauit deponi Ioannem episcopum Constantinopolitanum Hæreticum, cui S. Germanus subrogatus est kalendis Augusti, antea Cyzici episcopus: *Anastasius Bibl. Et Theophanes*. Theodosio Adramytteno ab Exercitu acclamato Imperatore, et admisso

Con-

Anni Christ.

Constantinopolim Anastasius 4. Septembris 1. abdicat imperio coactus, & relegatur à Theodosio in monasterium vt ibi fiat Monachus: *Theophanes*.

715 Dux Longobardorum Beneuentanus Cumanum Ecclesiæ castrum occupat, quem nec promissis, nec minis flectens Gregorius Papa, inuitat ad arma Ducem Neapolitanum, cui ob recuperatum castrum promissas 70. auri libras persoluit; *Anastasius, & Paul. Diac.* Luithprandus Alpes Cottias repetit à Pontifice, sed pœnitentia ductus easdem confirmauit Ecclesiæ *Paulus Diac. Anastas. Beda, & Oldradus* in epistola ad Carolum Magnum, in ea donatione Ianua continebatur, nunc Genua.

716 Theodosio Imperatore se abdicante de consilio Germani Patriarchæ, & Senatus; Leo Isaurus Imperium capit die 25. Martij Theodosius ipse cum filio suo clericus factus, & postea Ephesi defunctus, sepultusq; in Ecclesia S. Phillipi, Epitaphij loco nil aliud voluit, quàm nomen hoc: *Sanitas*: eo quod sola mors hominis fidelis perfectam animæ à passionibus sanitatem adducat: *Baronius ex Theophane, & alijs*. Leo fidei Catholicæ conseruatione iurata, coronatus à S. Germano, & opera S. Gregorij Papæ ab Occidentis Principibus receptus est. Masalmas Sarracenorum Princeps Pergamum occupat, ob horrendum à ciuibus Sacrificium diabolo factum, de quo *Theophanes*. S. Gregorius monasteria, & basilicas instaurat, & S. Corbinianum ex Germania peregrinatum pallioque donatum, remittit ad conuersionem Germanorum: *Aribo in vita ipsius apud Surium* die 8. Sept. & *Otho Frisingiensis*. Mauri Sarraceni Legionem, & Dominica Palmarum Toletum prodentibus suæ læis capiunt. *Tudensis in Chron. & Ambros. Morales l. 1. in Eulogium*, vbi plura de clade Hispaniæ. De Ceolredo Rege Merciorum defuncto, & damnato ad inferos lege hic *Baronium*. Pelagius in Asturia salutatur Rex, sed non gerit se pro Rege, nisi anno 718. ex *Luca Tudensis*.

717 Masalma Sarracenorum Princeps cum Zulcimo Arabum duce, ingenti classe, & exercitu Constantinopolim obsidet à die 15. Augusti, vsque ad 15. Iulij anni sequentis: absumptis interim intra vrbem à peste hominibus 300. millibus, sed ab Imperatore nauibus igniferis in hostes immissis, & fame, frigore, ac peste eosdem vexantibus, ac præcipuè ope B. Virg. Deiparæ, cuius imago solemniter per muros circumducta fuit, desperantes Sarraceni, ab obsidione discedunt, frustraq; aggressi Bulgaros à quibus trucidata sunt Sarracenorum 22. millia. *Theophanes Paul. Diac.* l. 6. c. 47. & *Epistola 4. Gregorij Papæ 2. ad S. Germanum*. Romam Tiberis per dies 7. inundatione muros superans, & domos euertens, atq; agros dissipans infestauit *Anastasius in Gregorio II*. Carolus Martellus die Dominica Passionis in acie vincit, ac fugat Chilpericum, & Raginfridum, ac S. Rigobertum Episcop. Rhemensem sede sua exturbat, ex *appendit ad Greg. Turonensem*, & *Actis S. Rigoberti apud Surium d. 4. Ianuarij*. Moritur S. Suuibertus Episcopus Verdensis, ex *vita ipsius apud Surium 1. Martij*. Successerat autem Dagoberto II. Chilpericus II.

718 Sarracenorum classis die 15. Iulij inglorià discedit ab obsidendo Constantinopoli, & Deiparæ precibus, partim naufragio, partim ignea grandine penè tota consumpta est, via quinque nauibus saluis in Syriam delatis: *Theophanes, & Cedrenus*. Ipse Zulciminus confessus est hæc se passum, quòd blasphemijs suis irritasset Dei Genitricem, cuius imaginem supra portam vrbis viderat, tanquam ciuibus auxiliantem, qua de re habetur annua memoria in Menologio Basilij Imp. ad diem 15. Augusti. Nihilominus Hanmar successor Zulcimini Christianos est persecutus: audens etiam Leonem Imp. tentare, vt Christum desereret: *Theophanes*: Pelagius Theodorici Regis Spatharius ab Asturibus in principem electus, ideoq; à Sarracenorum ingenti exercitu circumuentus, in speluncam munitissimam cum suis se recipit occluso ostio, & ibi se Deo, ac Deiparæ commendans, qua protegente, iacula, & saxa à Sarracenis in portam speluncæ coniecta, contra ipsos retorquebantur, prostrata eorum maxima multitudine; mox Pelagius è spelunca egressus cum suis stricto gladio Sarracenos inuadit, Alchmanum eorum ducem, & 20. millia interficit, reliqui sexaginta mille fugientes, inundatione fluminis Deuæ magna ex parte periere: *Tudensis in Chron*. Ita Deipara tam in Occidente, quam in Oriente pro suis contra Sarracenos pugnauit. Alij tamen Historici Hispani, Pelagij initium referunt ad annum 716. alij ad 717.

719 S. Bonifacius Anglicanus Monachus Romam venit, & à S. Gregorio Papa litteras Apostolatus sui accipit, inde prædicat Thuringis, Frisonibus, & alijs Germaniæ populis, *ex vita eius apud Surium* d. 5. Iunij. Radbodus Frisonum Rex, penè baptizandus a S. Vulfrano Episcopo Senonensi, & audiens plures imò omnes sui prædecessores in Tartaro esse, ait se malle cum pluribus ibi esse, quàm cum paucioribus, & pauperibus in Paradiso Christianorum; & pedem referens à Sacro fonte paulo post illusionibus à diabolo in paganismo confirmatus moritur, *ex vita S. Vulfrani per Ionam scripta apud Surium d. 20. Martij*. Leoni Imperatori nascitur Constantinus, & baptizatur à S. Germano, sed stercus emittens in sacrum lauacrum, cognominatur Copronymus, & inde præsagitur eius impietas; Arthemius, cum Archiepiscopo Thessalonicensi, alijsq; coniuratis in Imperatorem necati sunt: *Theophan. in Miscel.*

720 Haumare Sarracenorum principe mortuo, reddita Ecclesiæ pax: Constantinus infans creatur, & à S. Germano coronatur ipso die Paschatis: *Theophanes, & Cedrenus*.

721 Romanum Concilium Episcoporum 22. mense Aprili præsidente S. Gregorio II. Papa celebratur. Syrus quidam simulans se esse Messiam Hebræos decipit. *Theophanes*.

722 Leo Imperator cogit Iudæos baptizari; *Theophan*. In Armenia Manichæi pullulant, quorum Antistes Genesius Tymotheus iussu Imper. accitus disputat cum S Germano; *ex Luca Siculo*. S. Bonifacius Frisones, Cattos, & Saxones vicinos ad Christum conuertit, ex vita ipsius.

723 S. Bonifacius Romam accersitus à Pontifice, creatur Episcopus prid. Kal. Decembris ab ipso Gregorio, qui pro eo multas scripsit Epistolas præcipuè ad Carolum Martellum: *ex vita S. Bonif. apud Surium 5. Iunij*. Iconoclastarum hæresis orta ex Iudæo quodam venefico Laodicæno, qui Gizido Sarracenorum principi promittit vitam annorum 40. Si Sacras Imagines ab Ecclesijs auellat, esto eius edictum à pluribus spretum sit, & ipse non multo post interierit: Leo tamen Imper. hac peste contactus, in hanc hæresim lapsus est: *Theophanes, & Acta Conc. Nicæni II. act. 5.*

724 S. Bonifacius in Germania multos ad fidem conuertit, Hæreticos insectatur, monasterium, ac templum in honorem S. Michaelis Archangeli, qui ei apparuerat, construit; cum antea primam Ecclesiam in honorem S. Petri Apostoli excitasset, & eius Epistolas aureis characteribus scribi

præ-

Anni Christ.

præ amore iussisset. *Acta eius apud Surium 5. Iunij*. S. Corbinianus Episcopus Frisingensis Romam veniens, petit à Gregorio missionem ab Episcopatu per annos 8. administrato, sed non impetrat, & in reditu Papiæ à Luithprando honorificè exceptus, reuersusq; in Bauariam, Grimoaldum filium Theodonis Ducis, qui Pildrudem fratris sui viduam duxerat, increpauit. *Aribus in vita S. Corbiniani apud Surium* 8. Septemb. vbi narrat calamitates Pildrudis, & eorum, qui ea de causa insidiati fuerant S. Corbiniano.

725 Luithprandus Ticinum transfert corpus S. Augustini, ex Sardinia magno pretio redemptum à Sarracenis, quod eo translatum erat ab Episcopis fugientibus à Trasamundo, postquam Hippone iacuerat per annos fere 56. processit verò Luithprandus obuiam portantibus Sanctum corpus, vsq; ad fines agri Dertonensis, cum plurimis Episcopis, & principibus viris, depositis regalibus, & nudis pedibus, ac capite sacrum pignus prosequens, cuius beneficio multi miraculosè sanati; sed cum pernoctassent in prædio Sauinariensi, & manè nulla vi sacrum feretrum dimoueri posset, Rexq; ideo scissis vestibus, & facie in terram deuoluta mœreret; suasu Gratiani Nouariensis Episcopi vouit donaturum se prædium illud Deo, & Ecclesiæ S. Petri, si Deus permitteret corpus S. Augustini Ticinum transferri; quo voto nuncupato Rex accessit ad feretrum illudq; facillimè mouit adeo, vt a duobus tantum deferri potuerit, & locari in Ecclesia B. Petri prid. Kal. Martij: *Petrus Oldradus Episcopus Mediolanensis in Epistola ad Carolum Magnum data Anno 796. quam recitat Baronius*, & in ea additur 40. Vltramontanos Romam peregrinantes inuitatos esse à S. Augustino ipsis apparente, vt Papiam, & vicinam Eccl. S. Petri intrarent ibi sanandi, quod & factum est. Eudo Dux Aquitaniæ præ odio in Carolum Martellum, vocat in Gallias Sarracenos ex Hispania: *Chron. vetus à Pithoeo editum*. At S. Bonifacius ex Anglia multos vocat adiutores pro conuersione reliquorum Germanorum; *Aribo in vita eius*.

726 Leo Imp. rugitu planè tartareo edictum de delendis vbiq; sacris imaginibus promulgari iubet, in gratiam Iudæorum, qui ei vaticinati fuerant Imperium; sed videns tumultum, ac mœstitiam Orthodoxorum, ex Leone vulpes factus, simulat velle se Imagines sacras tolli à locis vbi expositæ erant ad deosculandum, & in locis sublimibus procul ab ore, & quasi conspectu ad maiorem venerationem transferri; Sanctumq; Germanum sibi resistentem, frustra blandiijs ad suam sectam tentat allicere, ac tandem de Sede deturbat, & ob eandem causam incendit bibliothecarios, & bibliothecam Constantinopolitanam, in qua erant tricena, & tria millia librorũ, & volumen de Draconis intestino contectum, cui erat inscripta Homeri Odyssea, & Ilias. Secutæ multæ turbulentiæ, rixæ, & cædes inter Imperatoris Sectarios, & Catholicos; Satelles, qui scalam conscenderat ad deijciendam imaginem Saluatoris super portam æream, à mulieribus pijs deturbatus scala in terram deiecta, statim expirauit; & ab ijsdem postea lapidatur. Patriarcha inclusus in propria Ecclesia, qui fugiẽs ad Leonem author fuit necis illarum mulierum martyrio affectarum. Gregorius Pontifex Summus doctissimis, ac paternis litteris conatur deducere Imperatorem ab hæresi, reducens illi in memoriam Constantinopolim non semel liberatam ab hostibus per venerandam Deiparæ imaginem, & coacto Romæ Concilio Iconoclastas damnat. Occidentales principes, & communitates; audito edicto Leonis rebellant, & negant se tributa velle pendere homini non hæretico tantum, sed hæresiarchæ, quos ad id sollicitatos à Gregorio per calumniam finxit, ac disseminauit Leo, vnde aliqui historici Græci id credidere: Hæc ex *Constantino Manasse, Theophane, Glica, Cedreno, Epistolis S. Gregorij, & S. Damasceno selecta sunt*. Inter Theram, ac Therasiam insulas, quæ olim ebullierant ex profundo maris, igneus caminus pumices euomuit, quibus repleta est superficies maris, et ora maritima Macedoniæ, Asiæ minoris, Lesbos et Abydus, Masalma princeps Sarracenorum Cæsaream Cappadociæ cepit: *Theophanes*. At in Gallia Sarracenis Aquitaniam vastantibus, Ecclesiasq; incendentibus, præcipuèq; basilicam S. Hilarij Pictaui, & tentantibus incendere basilicam S. Martini Turonensis, occurrit cum exercitu Carolus Martellus, et de Francis mille tantum, atq; quingentis cadentibus, Sarracenorum trecenta septuaginta quinque millia cum eorum Rege Abdimaro necauit, Eudone quoq; ob pacta violata, et incensas Ecclesias, super eos irruente plurimosq; interimente: Ita *Anastasius bibl. in Greg. II. Chronicon vetus Pithoei Paulus Diaconus l.6. ac Marianus Scotus*. Sed maculauit hanc victoriam Carolus, dum Aurelianis abduxit S. Eucherium Episcopum, et in exilium in Hasbaniam ablegauit, quòd proficiscens ad bellum ab eo reprehensus fuerat de Ecclesiarum decimis in stipendia militum conuersis; vide *Molanum in SS. Belg. Natal. ad 20. Februarii*.

727 Naualis exercitus duces zelo diuino moti contra Leonem Imperat. victi, et inter eos martyrio affecti Cosmas, et Stephanus. Amer Sarracenorum Dux cum expeditis quindecim millibus, et deinde Muauias alter eorumdem dux cũ octoginta quinque millibus Nicæam Bithyniæ obsident, sed frustra; diuinitus vrbe defensa ob cultum, quo 318. patres Concilij Nicæni consueuerat celebrare: Postea Sarracenis murum Constantinopolis aggressis Constantinus Strator Artabasdi, lapide ex machina excusso, toto capite, ac facie contritus est; nimirum quia lapidem iecisset in imaginem Deiparæ, eamq; deiectam contriuisset, pedibusq; calcasset, quo facto viderat in somnis Deiparam increpantem se ac dicentem: *Agnoscisne quam fortem causam contra me suscepisti; Atqui contra caput tuum id fecisti*: sic *Theophanes*. Theophilus Episcopus Nacoliæ ab hæresi Iconaclastarum per S. Germanum deductus est. S. Io. Damascenus Conciliarius principis Sarracenorum Romana fide, ab Italo homine Cosma imbutus, scribit libellos Epistolares pro cultu Sanctarum Imaginum; *Io. Patriarcha in vita Damasceni*. Theodoricus Cala Dagoberti filius regnare incipit in Francia ex dictis l.9. Chronol. Reform. c.8.

728 Leo Imperator inuestigata, et obtenta epistola quadam manuscripta à S. Io. Damasceno, eius characteres imitandos notarijs proponit, et confictam Epistolam, qua inuitatum se à Ioanne ad occupandam Damascum simulabat, mittit ad Principem Sarracenorum. Ioanni agnoscenti similitudinem suorum characterum, sed pernegantti tamen à se quidpiam tale cogitatum, nedum scriptum, iussu barbari principis amputatur dextera, et in foro suspenditur: Ioannes ad solatium doloris impetrat per nuncios, vt sibi donetur sua manus humi tumulanda, et in oratorio suo prouolutus coràm effigie Deiparæ, et manum pristinæ commissuræ admouens, supplicat pro sanitate, ac restitutione dexteræ, vtpote quæ sciebat amputatam pro diuinarum imaginum defensione, et quæ omnia posset, vt ea in qua dextera excelsi incarnata esset, ac mul-

tas

Anni Chris.

tas virtutes fecisset; promittens se laudes ipsius, ac Verbi Incarnati scripturum, atq; Orthodoxis adiumento futurum. Hæc præcanti lacrymantiq; somnus obrepsit, viditq; in somnis Deiparam læto intuitu dicentem: *Ecce sanitati restituta est manus tua; Illam ergo absq; mora, vt promisisti, effice calamum scribæ velociter scribentis.* Experrectus, & sanatam manum contemplatus, erectusq; in pedes vtramque manum in altum extulit, exultans in Deo salutari suo, ac Matre ipsius, quoniam fecit ipsi magna, qui potens est, et totam noctem, cum vniuersa familia in congruis canticis, gratiarumq; actione transegit. Vulgato miraculo, et Sarracenis dictitantibus, manum non ipsi, sed eius amico ad id sponte oblato amputatam, corruptosq; pecunia ministros; accersitus à Principe Ioannes, et exerta dextera monstrans lineam de industria, et prouidentia Deiparæ relictam in signum veræ sectionis, modumq; miraculi narrans ad maiores honores inuitatur à principe, sed Ioannes post longam contentionem, impetrata dimissione, ac distributis bonis suis in pauperes, Ecclesias, et cognatos, ac Hierosolymæ loca Sancta veneratus, cum Cosma ad S.Sabæ Monasterium se contulit: *Io. Patriarcha in vita eius.* Luithprandus Sutrium occupatum à Longobardis, post 40. dies restituit Ecclesiæ, monitis et muneribus Gregorij Papæ adductus: *Anastasius Bibliothec.*

729 Imperator fœdus init cum Luithprando, Exarchi Eutychij ope pro promissa ad debellandos Duces Spoletinum, ac Beneuentanum, vt Exarcho vicissim præsto esset in Vrbe, quæ ab Imperatore defecerat, occupanda, et Gregorio, vt sæpius per Eutychium, et alios tentarat, de medio tollendo. Luithprandus Spoleti acceptis ab vtroque Duce iuramentis, et obsidibus Romam ingreditur prope Basilicam Vaticanam in campo Neronis cum sua cohorte considens, vbi Pontificis illuc egressi monitis emollitus, ac pedibus eius se prosternens, promisit se nemini nociturum, imò ante corpus Apostoli positis chlamyde, armilla, baltheo, ense deaurato, corona aurea, et cruce argentea post orationem obsecrauit Pontificem, vt Exarcho conciliaretur, quod obtinuit; Imò Gregorius Exarchum iuuit contra Tiberium Petarium Imperatoris rebellem: *Anastasius.* Gregorius conatur sedare discordias inter Donatum Patriarcham Gradensem, et Serenum Forojuliensem Episcopum; de quibus *Paul. Diac.* l.6. c.13. aut 45. *& Chronicon Andreæ Danduli.* Cometæ duo vnus Solem præueniens mane, alter subsequens vesperi, et face contra Aquilonem proiecta per duas hebdomadas Ianuario mense visi portendere clades imminentes Orienti, et Occidenti à Sarracenis, vt habet *Beda* oculatus spectator lib. 5. *Angl.* cap. 24.

730 Leo Imp. Italiæ quiete abusus die 17. Ianuarij conscenso tribunali 19. cubitorum, aduocatoque Germano patriarcha, silentium indicit populo, & confirmat edictum contra sanctas imagines, sanctumq; Germanum resistentem sibi cogit ad abdicationem, imò per satellites alapis percussum in exilium mittit; intruso in eius locum die 22. Ianuarij Anastasio Syncello. *Io. Damasce. Orat.2. de Imag. & Theophanes.* Gregorius Pontifex reiectis Anastasij libellis, eoq; ac Leone frustra per epistolas commonito; tandem contumacem belluam fulmine excommunicationis percellens, absoluit Italos omnes ab eius obedientia. In Menologio iussu Basilij Imper. confecto, celebratur S. Germani memoria die 12. Maij, assériturq; obijsse nonagenarius. Ob hæc magis incitatum se ad scribendum contra

Anni Chris.

Iconoclastas fatetur Io. Damascenus, reliqua vide in *Anastasio, & Actis S. Stephani iunioris Martyris.*

731 S. Gregorius II. Papa die 11. Februarij moritur, eiq; subrogatus est die 16. eiusdem mensis Gregorius III. Natione Syrus doctissimus, ac Sanctissimus vir, psalmosq; omnes ordinatim memoria retinens. At Leonis iussu pro Sacris imaginibus Martyrium passi sunt Sancti Basilius, & Procopius Decapolita d. 27. Februarij: & S. Aemilianus Cyzici Episcopus d. 8. Augusti, & S. Theophilus Monachus d.2. Octobris. & Niceta Patricius d. 13. Octobris, vt constat ex *Menologio Græcorum.* Gregorius S. Bonifacij legatis receptis, ac litteris de Germanorum conuersione nunciantibus, pallium Archiepiscopale ipsi misit, & per epistolam doctissimam satisfecit diuersis eius quæstionibus. Beda Venerabilis hoc anno historiæ suę finem imposuit, cum ingressus esset annũ 60. ex eius l. 5. c.6. Carolus Martellus Sarracenos ex Gallia Narbonẽsi pellit, ac penitùs hoc, & sequenti anno fugat, multis illorum, dum fugiunt, naufragio mersis *Annales Franc. Pithoei*; ex quibus, & vita S. Eucherij constat, hoc anno in exilio obijsse S. Eucherium Aurelianensem episcopum.

732 Leo Imperator Constantino filio copulat Irenem filiam Chaiani Regis Cazarorum (quæ sacris litteris imbuta, eos postea impietatis redarguit) idem Patrimonialia bona Principis Apostolorum fisco addicit, classemq; contra Italos, & Romanos præcipuè mittit, quæ tamen in Adriatico naufraga perijt. *Theophanes.* Gregorius III. Synodo coacta, & anathematizatis Iconoclastis mittit Synodale Constitutum, & Commonitorium epistolam ad Leonem per Constantinum (qui per annum integrum detentus est in custodia à Leone) & conquisitis vndiq; sacris reliquijs; nouitq; sacris imaginibus promouit cultum Sanctorum contra Iconomachos, & Hagiomachos. *Anastasius in Greg. III.*

733 Gregorius Pontifex, & Italiæ totius primores mittunt ad Leonem Imp. legatos, & litteras pro restitutione Sacrarum Imaginum, promittentes solutionem tributorum, si id consequantur, sed frustra, rugiente adhuc Leone, & per octo menses detinente legatos, atq; cum exprobratione resistente: *Anastasius.* Passi sunt hoc anno pro sacris imaginib. exilium, & vexationes Theophylactus Nicomediæ episcopus 7. Martij, & die 20. Niceta episc. Appolloniadis, & d. 23. Maij Michael Synadorum Metropolita: *ex Menolog. Græc.* Carolus Martellus Sarracenos denuo ex Hispania in Gallias erumpentes, internecione delet: *Annales Franc. Pithoei.*

734 Pergit Leo sæuire in cultores sacrarum imaginum, præcipuè in Paulum, & Theosterictum die 17. Martij, in Theophilum Monachum d. 10. Octobr. & in Ioannem Abbatem monasterij Catharorum: *ex Menolog. Græc.* Tacuino hoc anno mortuo succedit in episcopatu Dorouernensi Nothelmus pietate, ac doctrina celebris, quem S.Bonifacius consulit per litteras de multis, pręsertim de impedimento Matrimonij ex cognatione spirituali; *Beda in Epitome &c.*

735 Martyrio affecti sunt propter cultum sacrarũ Imaginum detensum sub Leone Isaurico die 27. Februarij Procopius, & Basilius, & 14. Martij Fudæmon. Episc. Lampsacenus; & 20. Martij, Macarius, & 7. April. Georgius episc. Meletenus, & 13. April. Basilius episc. Parij, & 13. Maij Sergius, & 24. Augusti Gregorius Limniota monachus, & d. 20. Sept. Hypatius episc. Lydorũ, atq; Andreas presbyter, & d. 2. Octob. Theophilus Monachus; & alij de quib. *in Menolog. Græcor. vel Martyrolog. Rom.*

Per-

Anni Chris.

736 Persecutio Iconoclastica Leonis Sæuit etiam in remotos, inter quos Ioannes episc. Gothiæ de quo in Menologio Græco. Vtilo Dux Bauariæ Romanæ Ecclesiæ, more prædecessorum studiosus, mittit Vuinilum episcopum Romam vt consecretur à Gregorio, quod factum est: *ex Vita S. Bonifacij l. 1. c. 32.*

737 Ceoluulphus Rex Northumbriæ relinquens regnum Eudelberto, monasticam vitam regno præfert: *Beda in epitome hoc anno.*

738 S. Bonifacius Romam reuersus, excipitur ab omnibus summa veneratione, & à Gregorio solutionem quæstionum, instructionem, et alia multa impetrat, præsertim litteras pro cogendo Cõcilio. *Vnilibaldus in vita ipsius l. 1. c. 27.* Adelphonsus gener Pelagij ab vniuersis catholicis, et electus in Regem Hispaniæ, qui sicut erat factis, ita voluit dici cognomento *Catholicus*, vtpote originem ducens à Reccaredo, qui ob fidei propagationem in Concilio fuerat appellatus *Catholicus*: ita *Tudensis*. Carolus Martellus fugatis ex Prouincia Sarracenis, eam coronæ Franciæ adiungit: *Chronicon vetus à Pithoeo editum.*

739 Gregorius Papa laudatis per epistolam S. Bonifacio, & Carolo Martello, hunc inuitat ad suppetias ferendas Romanis contra Luithprandum, qui ob Transamundum Ducem Spoletanũ Romam confugientem, nec traditum, vt volebat, Vrbem obsederat, & quatuor ciuitates à Ducatu Romano abstulerat: *Anastasius Bibl.*

740 S. Bonifacius Concilium prouinciale celebrat, Augustæ, vt multi putant, Vindelicorum, ex vita ipsius. Offa Merciorum Rex imitatus Regem Hinis Angliam tributariam S. Petro facit singulis domibus denarium annuatim Romam mittendum imponens: *Virgilius in epistola ad Henricum 8. anno 1533. data.* Terræmus die 27. Octobris cœptus, & per 12. ferè menses durans Constantinopoli multas ædes, & statuas Imperatorias, cum morte multorum subuertit, concussitq; villas Thraciæ, Nicomediam Bithyniæ, & Nicæam, salua ipsius Ecclesia; & Mare alicubi suos terminos reliquit. *Theophan.* Luithprandus, ob restitutum. Romanorum ope Transamundum in Ducatum Spoletinum, Romam vexat, & Campaniam deprædatur. Carolus Martellus à Pontifice rogatus recusauit ferre suppetias contra Luithprandum, quem fidelem amicum, & adiutorem expertus fuerat contra Sarracenos: *Anastasius.*

741 Leoni Isaurico die 18. Iunij mortuo, & ad Inferos proiecto, succedit Constantinus Copronymus paternæ impietatis æmulator, maleficijs, superstitionibus, & Luxuriæ addictissimus; contra quem vt sibi infensissimum insurgens Artabaldus gener Leonis, & Armeniæ præfectus, Imperator acclamatur, & pro tali vtpote Orthodoxus, Constantinopoli receptus filios Constantini cæcos, & tonsos carceri includit. Euelid Rex Arabum in omni loco Christianos captiuos interficit: *Theoph.* die 28. Nouembr. moritur Gregorius III. Papa, eique die 5. Decembris subtituitur Zacharias Græcus, qui Luithprandum placauit adeo, vt promiserit restituere ablatas ciuitates; Romani enim suasu Zachariæ se Luithprando iunxerunt contra Trãsamundum, qui pacta non seruarat, ideoque Transamundus coactus se Luithprando tradidit. *Anastas. in Zacharia.* Moritur d. 22. Octobris Carolus Martellus, de cuius salute æterna probabiliorem opinionem vide hic in *Baronio* vnà cum Epistola S. Bonifacij ad Zachariam Papam. Childericus IV. stupidus succedit in Regno Francię patri Theodorico Calæ Iunio nicante defuncto.

Anni Chris.

742 Artabasdus simul cum filio Niceta profectus contra Constantinum infeliciter pugnat; siccitate & terræmotu quædam castella absorpta, & quidam montes in deserto Sabæ simul vniti; mortuoque Euelid Arabum Principe, Antiochena Ecclesia post annos 40. viduitatis, eligit in Episcopum Stephanum Syrum monachum, id permittente Gizid principe Arabum. Sed Hali Damasci princeps Sarracenorum, martyrio afficit duos Petros, vnum Episcopum Damasci, alterum Chartularium, vt Mahometis sectam detestantes. *Theophanes.* Concilium Germaniæ suasu S. Bonifacij ex authoritate Carolomanni celebratum confirmatur à Zacharia Papa, qui Interamnæ conueniens Luithprandum, recuperat ciuitates ab eo ablatas: *Anastasius.*

743 Synodus Liptinensis in Germania Kalendis Martij celebrata, præsente Carolomanno: Zacharias Luithprandum remouet ab inuadendo Exarchatu, & Rauenna obsidenda, quo facto Rauenna Romam reuersus celebrauit Natalem Apostolorum, & Synodum Romanam indixit in Septembrem, quo Mense Constantinus Imperator obsedit Constantinopolim eamq; 2. Nouembris expugnauit, capto cum duobus filijs excæcatoq; Artabaldo; cumque audisset Zachariæ gesta pro Exarchatu, & Rauennatibus, quædam prædia donauit Ecclesiæ Romanæ, interimque abstinuit à persecutione: *Anastasius, Theophanes, Zonaras.*

744 Zacharias Papa consultus à Virgilio, & Sidonio scribit ad S. Bonifaciũ docens, ac decernens, non esse rebaptizandos eos, qui baptizati fuerant cum debita intentione; etiam si vitio latinitatis dictum esset, *In nomine Patria, & Filia, & Spiritua Sancta*: Luithprandus Rex Longobardorum post annos 31. & menses 7. regni moritur, succedente illi Rachisio. *Anastasius, & Paulo Diaconus.*

745 S. Bonifacius creatur Episcopus Moguntinus, cum esset antea Legatus Sedis Apost. in Germania, vide in vita eius apud *Surium d. 5. Iunij.*

746 Sarraceni ciuili bello inter sese certant in Syria; Mauuias subigit Damascum, Emesam, Heliopolim, Hierosolymam; terræmotus ingens in Syria, & Palæstina Ianuario hora 4. innumerabiles homines ruinis oppressit, à quarta Augusti ad kalendas Octobris tenebræ factæ sunt caliginosæ. Pestis bubonica ex Calabria, & Sicilia orta peruadens quasdam insulas Byzantium peruenit, apparentibus in sacris vestibus, & velis plurimis cruciculis, velut oleo delignatis, visique sunt Angeli mali intrare, domos; absumpti sunt & ciues, & suburbani, & per tres annos depasta est lues Constantinopolim adeo, vt iam omnibus monumentis repletis non sufficerent cisternæ, & putei ad sepulturam cadauerum; imò nec lacus, nec vineæ, nec horti: ita *Theophanes, & Theodorus Studita in Oratione de S. Platone*, quorum vterq; hoc flagellum immissum ait ob impietatem Constantini sacras imagines persequentis. Rachisis examinatas in Comitijs leges Longobardicas, & emendatas promulgat.

747 Pergit pestilentia, et æstiuo tempore maximè grassatur Constantinopoli. *Theophan.*

748 Non anno 746. vt ponit Ado, et Regino; nec anno 746. vt Sigebertus, Lambertus, et Pithæi Chronicon, sed hoc anno, vt colligit Baronius ex Zachariæ Papæ epistola data Indictione prima ad Bonifacium, Carolomannus facta donatione agri trium milliarium quaqua versum monasterio Fuldensi, et relicta regnorum administratione fratri suo Pipino, per Alpes, et Flaminiam venit ad montem Soractem, ibiq; monasticam vitam professus, cum subinde visitaretur à nobilibus

bilibus

Anni Christ.

bilibus Francis tanquam Dominus, clam secessit ad Monasterium Cassinense; vbi aliquandiu incognitus, et à coquo ter percussus dissimulauit, et agnitus, sed probatus in cura ouium, miræ humilitatis, et patientiæ exempla dedit: *Eginnardus in vita; Leo Ostiensis in Chrō. Cassin. l. 1. c. 7. Regino ad annum* 746. S. Burchardus episc. Herbipolensis cum litteris S. Bonifacij Romam venit ad Zachariam Papam: *Acta eius apud Surium* 14. *Octobris*. Gilulphi nepotis Luithprandi, ac Ducis Beneuentani donationem factam Monasterio Cassin. vide in *Leone Ost.* l. 1. c. 5.

749 Terræmotu in Syria ciuitates quædam exterminatæ, aliæ ex montanis locis ad campestria integræ, et saluæ ad 6. circiter milliaria translatæ. *Theophanes* Anastasio Abbati S. Euthymij hæresim Gnaphei reuocare conanti resistit S. Io. Damascenus, et scribit epistolam de Trisagio ad Iordanem Cœnobiarcham. Pipinus debellatis Saxonibus, & Vestphalijs properans Coloniam Agrippinam, & à Vuestphalis iterum nouis copijs prope Verdam præuentus; flexis genibus vouet peregrinationem cum suis ad S. Suuiberti Sepulchrum, si victoriam contra paganos sibi impetret; & statim immensa lux super exercitum Christianorum fulgens exterruit, penèq; excæcauit hostes, qui hoc fatentes dedere se Pipino, & ille cum primoribus, & exercitu Vuerdam ingressus discalceatus, visitauit Sepulchrum S. Suuiberti relictis muneribus regalibus; *Ita Ludgerus episc. Monastriensis in append. ad vitam S. Suuiberti apud Surium* 1. *Martij*.

750 Rachis Longobardorum Rex pœnitentia ductus, quod ciuitates Romanas, ac præcipuè Perusium inuasisset, & à Zacharia Papa placatus, imò conuersus ad meliorem frugem, monasticam vitam, cum vxore Thesia, & filia Rattruda complectitur; succedente in regnum Aistulpho fratre: *Anastas in Zach. & Leo Ost. l. 1. Chron. Cass. c.* 8.

751 Expulso iam Childerico IV. stupido, & in monasterium detruso, ob ignauiam, ac desinente in eo familia Merouingorum, eligitur in Regem Francorum Pipinus auctoritate Zachariæ Pontificis, & consensu procerum: *ex Aimoino, vetereq; Chronico Pithoei*. Moguntina Ecclesia Metropolis constituta, eiq; subiectæ reliquæ Ecclesiæ Coloniensis, Tungrensis, Vuormatiensis, & aliæ per epistolam Zachariæ Papæ datam 4. Nouembris: *de qua in Vita Bonif. l.* 2. c. 11.

752 Pipinus vngitur Suessione, & coronatur à S. Bonifacio Archiep. Moguntino; iubente Zacharia papa; *ex Anaalib. Franc. à Pithoeo editis*. Ipse autem S. Zacharias Papa moritur d. 15. Martij, & d. 17. illi substituitur Stephanus II. qui tertia post die alienatus à sensibus obmutuit, & sequenti die obijt, ideoq; ob temporis breuitatem ab aliquibus malè omissus in Catalogo Pontificum; eodemq; die 31. Martij electus est Stephanus III. Romanus: *Anastasius*, qui de Aistulphi Regis Longob. sæuitia, & periurio, quo pacem Papæ promissam in annos 40. post 4. Menses fregit.

753 Aistulphi R. Longob. exercitu Romam, & alias Romanas Vrbes obsidente, ac Sæuissima quæq; minitante; S. Stephanus III. Papa in dictis Litanijs, & supplicationibus, cùm frustra sollicitasset Constantinum Imp. contra Longobardos, imo Imperator per Exarchum Silentiariū mandasset, vt Papa conueniret cum Aistulpho; per epistolam clam missam confugit ad Pipinum R. Franciæ, à quo inuitatus in Franciam, discessit Roma d. 14. Octobris, & Ticini cōuenit Aistulphum cum muneribus, & post multas preces nil impetrans, dimissus est, vt cum Antharico Duce Francorum iret in Gallias, discedensq; Ticino d. 15. Nouembris per Clusas Alpinas peruenit ad Monasterium S. Mauritij, vbi Pipinus præmisso in occursum Carolo filio, ipse cum coniuge, filijs, & proceribus regni festinans, vbi peruenit Ponticonem tribus milliaribus distantem, descēdens de equo, prostratusq; humi cum suis excepit Pontificem, & alta voce Deum laudans, & stratoris officio fungens illum cum hymnis, & canticis ad Palatium Ponticonis deduxit, oblatisq; centum millibus, credo, libris auri, quod factum est in festo Epiphaniæ anni sequentis; *vide Anastasium Bibl. in Steph. III.* Anastasius episc. Constantinop. stercus per os euomens miserabiliter moritur: *Theophanes*.

754 Stephanus papa à Pipino inuitatus, & deductus, peruenit Parisios, habitatque in Monasterio S. Dionysij. Ibi Stephanus ægrotauit vsque ad mortem sed apparentibus ei SS. Petro, Paulo, & Dionysio sanatus est, promittente insuper S. Dionysio reditum eis Romam, & iubente interim, vt ibi consecraret altare in honorem Dei, & SS. Apostol. Petri, & Pauli, cum missa in gratiarum actionem, quod fecit die 28. Iulij, per eam occasionem vngens iterum, seu confirmans vnctionem Pipini, & filios eius Carolum, et Carolomannum, et Bertradam Reginam, obligansq; et obtestans Francorum proceres ad non eligendos Reges ex alia stirpe: *Ita ex Areopagiticis apud Hilduinum*; Hinc factum vt ab hac Papali vnctione multi numerent annos regni Pipini, vt *in vita S. Othmani apud Surium* l. 2. c. 5. Intereà Aistulphus cogit Gratianum Abbatem Cassinensem, vt mittat Carolomannum ad Pipinum, eumq; remoueat à bello contra Aistulphum; sed frustra: nam Carolomannus nil profecit, et in monasterio S. Dionysij obijt. Pipinus sæpe per legatos Aistulpho ad restitutionem bonor. Eccl. et pacis fœdera inuitato sed frustra, decernit expeditionem generalem contra ipsum mense Septembri. Actum interim à Pipino cum Papa de canonizatione S. Suuiberti, sed ea bellis imminentibus dilata; *Anastasius, & Auctor. vitæ S. Suuiberti in appendice*. Pipinus ob reuelationem factam Lanfredo Abbati Cœnobij S. Germani, conuocatis Episcopis iubet transferri corpus S. Germani de oratorio S. Symphoriani in Ecclesiam maiorem, sequentibus in ea translatione miraculis. *Aimoin. l. 4. c.* 62. Migrauit ad Christum d. 3. Nouembris S. Robertus Leodiensis Episc. Franci à Pipino ad custodiendas Alpium angustias dictas Clausas missi, licet pauci, Longobardorum multitudinem fugauerunt, ipso Aistulpho vix fuga elapso Ticinum; vbi obsessus à Pipino; rogatu S. Stephani, qui aderat, ne sanguis Christianorum funderetur, Pipinus aquieuit, & ab Aistulpho iurante restitutionem Rauennæ, & aliarum ciuitatum obsides accepit, reuersusq; est in Galliam; Pontifex autem Romam. *Anastasius*: Constantinus Imperator substituto in locum Anastasij episc. Constantinop. Constantino Monacho Sylei Episcopo, & conuocata Synodo Episcopor. 338. quæ durauit à die 10. Febr. ad 10. Augusti multa decernit contra cultum SS. Imaginum; & Episcopos Romam mittit ad conuincendum Papam sed frustra, licet ab ipsis indigna passus sit Stephanus qui pseudosynodum illam damnauit: *Anastasius*.

755 Egresso Pipino ex Italia, Aistulphus timore solutus, fide fracta non modò nihil restituit, sed Vrbem obsedit vndiq; & Longobardi suburbana omnia incenderunt, & vastarunt, insultantes

Anni Christ.

Francis absentibus. Pipinus efficacissima epistola Stephani Papæ permotus, celerrima expeditione reuersus per Clausas in Italiam profligauit Longobardos, & Aristulphum Ticini obsessum coegit ad restitutionem ciuitatum Ecclesiæ; edicto Comaclio, & multas ciuitates Aristulpho ablatas donauit Ecclesiæ, quas enumerant, *Anastasius, & Leo Ost. l. 1. Chron. Cassin. c. 7. & hic Baronius*: de S. Bonifacij martyrio hoc anno, vide eius *Acta apud Surium*, & de persecutione ab Iconoclastis: *Theophanem*.

756 Aistulphus Rex Longob. toties sedifragus, in venatione diuino ictu percussus interit, absq; liberis. Rachis eius frater, deserto monasterio, & nixus Longobardorum fauore tentat regredi ad Regnum; sed absterritus à Stephano Papa, redit ad monasterium, & Desiderius Rex Tusciæ occupatum Regnum Longob. obtinet fauore Pontificis, qui interim promissas à Desiderio ciuitates recuperauit, nempe Ferrariæ Ducatum, Fauentiam, Tiberiacum &c. Scribitque ad Pipinum de promisione Desiderij, benedictionib. & laudibus ipsius Pipini plenam Epistolam: *Anastasius*. S. Michael cum 66. Monachis recusantes negare Christum, ab Hali Sarracenorum principe martyrio affecti 1. Octob. *ex Menologio Græc.* Syria, & Palæstina denuo terræmotu concussæ d. 9. Martij: *Theophanes*.

757 Aprilis 26. moritur Stephanus III. Papa, & d. 28. Maij eligitur Paulus Romanus moribus insignis, qui sæpe sed frustra egit cum Constantino Imp. pro restitutione Sacrarum Imaginum: *Anastas.* Habdala princeps Sarracenorum tributis, & vestium sacrarum venditione vexat Ecclesiam Orientalem: *Theophanes*. Pipinus Saxones tributarios sibi reddit *Regino, & Sigebert. in Chron.* Adelphonsus Galloeciæ Rex Catholicus moritur, auditæq; sunt in aere voces laudantium Deum, ac dicentium, *Ecce quomodo tollitur iustus, & nemo considerat, ablatus à facie iniquitatis, & erit in pace memoria eius*: successit Troila filius pietate insignis, qui postea Sarracenorum 54. millia eorumq; ducem Omar occidit, Galloecos, & Nauarros rebelles domuit: *Lucas Tudensis in Chron.*

758 Paulus Pontifex inuisens cœmeteria, quæ à Longobardis detrimentum passa erant, corpora Sanctorum inde in Vrbem transfert, præcipuè S. Petronillæ ex eiusdem cœmeterio: *Anastasius*. Habdallas Rex Sarracenorum, Magorum sectam extinguit, qui decepti à diabolo de locis eminentibus ad volandum se præcipitantes peribant: *Theophanes*.

759 Hoc anno à Conciliabulo Germaniæ S. Othmarus Abbas Monasterij S. Galli ea passus est, quæ narrantur in ipsius vita apud *Surium d. 16. Nouembris*.

760 S. Io. Baptistæ caput à Monasterio Spelei in templum Emesæ in Syria, hoc potius anno translatum ait: *Theophanes*. Pipinus expeditione suscepta contra Vuipharium Ducem Aquitaniæ, cogit illum restituere res Ecclesiasticas Ecclesijs, acceptis ab eo obsidib. *ex Aimoino, & Chronica veteri Francor.* sed cum vellet vindicare sibi (annuo tamen censu persoluto) villam Anisiacam in Episcopatu Laudunensi, quam S. Remigius donarat Ecclesiæ Deiparæ, inter dormiendum flagellatus à S. Remigio, ita vt liuores postea in corpore eius apparuerint, & diuturna febris secuta sit, inde recessit. *Hincmarus in vita S. Remigij*.

761 Paulus Pontifex Synodo Romæ coacta prosequitur translationem Martyrum ex cœmeterijs à Longobardis dirutis, Græcosq; Monachos ex Oriente Romam confugientes recipit, & Græca lingua psalmos canere iubet: *Anastasius*. Constantinus aucta persecutione in Orthodoxos, multos martyrio afficit, præcipuè Andream Cretensem Monachum Calybitem d. 17. Octobr. redarguentem ipsius impietatem contra Sanctor. imagines, *ex Menol. Græc.* Sarraceni Valentiam in Hispania euertunt, Christiani inde sacra ossa S. Vincentij Martyris transferunt in illum Lusitaniæ locum, qui postea dictus est. *Promontorium S. Vincentij*, ita *Ambros. Moral. l. 13. c. 18.* In Anglia moritur Ecgbertus Archiep. Eborac. magister Albini, seu Alcuini Flacci, de quo *Append. ad Epit. Bedæ*.

762 Constantinus Imper. Monachos fieri vetat, factos autem persequitur, potissimum Stephanum in Bithynia miraculis insignem, de quo *S. Ioannes Damascenus*, quem Stephanum anno sequente calumnijs, & alijs vexationibus exagitatum in exilium expulit in Proconnesum.

763 Constantinus Imp. exeunte Iunio profectus contra Bulgaros, de illis postea triumphauit; Turcæ tamen egressi è portis Calpijs in Armeniam, hoc, & sequenti anno irruperunt. Ponti pelagus ad centum milliaria gelu duratum, vsque ad profunditatem cubitor. 30. & niue oppletum excreuit, vsq; ad cubitos 20. & tamen Constantinus Imperator in deterius lapsus, conatus est Nestorianismum propalare, & Deiparam non θεοτόκον, sed χριστοτόκον appellare, nisi Patriarcha Constantinopol. dissuasisset; *Theophanes*.

764 Paulus Pontifex Francis aliquot insignes reliquias SS. Martyrum petentibus indulget.

765 S. Stephanus Monachus, vt ex Actis eius constat, reuocatus Constantinopolim, multisq; miraculis in itinere vi sacrarum imaginum patratis, sistitur Imperatori, cum quo diu disputauit pro cultu Sacrarum Imaginum, & negante Imperatore proculcatis Christi imaginibus id circo Christum proculcari, Stephanus deprompto ex cucullo numismate, cui erat insculpta Imago Imperatoris interrogat: *Cuius est imago hæc & superscriptio?* respondet Constantinus esse Imaginem Imperatoriam; Stephanus autem *Quid?* inquit, si quis hanc in terram proijciat, & pedibus contumeliosè terat, pœnasne aliquas luet? *Quidni autem*, dixerunt adstantes Imperatori. Tum S. Stephanus ex imo pectore exclamans ait: *O immanem cæcitatem? si pro mortalis Imperatoris forma grauissimas pœnas irrogandas dixistis; quas tandem pœnas subiturum eum putatis, qui Filij Dei, & Matris ipsius effigiem conculcarit, igniq; tradere minimè dubitarit?* Statimq; nummum illum cum pedibus protriuit. At Constantinus volentes præcipitare ob id S. Stephanum in mare cohibuit, iussitq; vinctum duci in carcerem Prætorij, quem ingrediens præuisa post annum morte occinit illud dauidicum: *Hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo quoniam elegi eam.*

766 Constantinus Imp. licet amissa naufragio classe nauium 2600. contra Bulgaros missa, peior in dies factus, cogit Monachos transire per hippodromum tenentes manu singulos vnam mulierem, & sic exponens eos ludibrio populi. *Theophanes*. An autem Constantinus, an vero Leo ipsius parens reliquias S. Euphemiæ violare tentarint, & quæ miracula in earum recuperatione patrata sint, vide ad hunc annum *Baronium*, vbi, & refert Martyres pro Sacris Imaginibus, & Synodum in Gallia celebratam de cultu Sacrarum Imaginum, & de processione Spiritus Sancti.

767 Paulus Pontifex d. 29. Iunij moritur; Toto Dux Nepesinus, consensu Desiderij Regis Longob. armata manu Vrbem ingressus, Constantinum fratrem adhuc laicum cogit consecrari in Papam à Gregorio Episcopo Prænestino, cuius Gre-

gorij

Anni Christ.

gorij manus dextera paucis post diebus exaruit, & ipse immobilis factus miserrimè mortuus est: *Anastasius.* In Oriente S. Stephanus de quo supra, die 28. Nouembris Martyrio afficitur, eius percussorem dæmone statim inuadente, & vsq; ad extremum vitæ vexante. Constantinus Patriarcha ab exilio ad supplicium reuocatur.

768 Eiecto Constantino pseudopapa post menses 13. itemq; Philippo in eius locum intruso, & mox expulso, eligitur canonicè Stephanus IV. Siculus die 5. Augusti, depositusq; est Constantinus ludibrioq; habitus, & Cellas nouas in Monasterium deportatus: *Anastas.* Sergius, à Stephano missus Legatus ad Regem Franciæ, reperit Pipinum mortuum die 8. Octobris, de quo vide dicta l. 9. Chronol. c. 8. nu. 8. successit Carolus Magnus die 9. Octobris coronatus.

769 Romæ Synodus à Stephano Papa congregatur, cui præter Italos interfuere 12. Episcopi Gallicani: in ea damnata sunt, & irritata acta vtriusq; Constantini, nempe pseudopapæ, & Imperatoris, huius nempe contra sacras imagines, & Episcoporum à Pseudopapa ordinatorum iterata est electio: *Anastasius.* Hunaldus Aquitaniæ Dux rebellis victus à Carolo, & Carolomanno Francor. Regib. & post biennium simulans pœnitentiam Romamq; dimissus defecit ad Longobardos, nec diu post lapidatus perijt: *Sigebertus, & Chron. Pithoei ad annum 771.* Sponsalia Leonis, & Irenes, & coronatio per Nicetam Patriarcham d. 16. Nouembris celebrata, *ex Gregor. Annalib.*

770 Desiderius Rex Longob. iratus Christophoro Primicerio, & Sergio Secundicerio exactoribus iurium B. Petri, & paratis ad ei resistendum, post aliquot congressus cum Pontifice, & promissionem de non lædendo vllo, tamen dolosè illis captis oculos effodi iussit: *Anastasius.* Bertruda Mater Regum Franciæ adoratis Apostolorum liminibus Romæ, concludit nuptias filij sui Caroli cum Bertaa filia Desiderij Regis Longob. *Eginhardus in Carolo, & Aimoinus*; Sed Stephanus Papa conatus est per litteras id dissuadere, quia sciebat Carolum alijs nuptijs obligatum, nec dignum nobilitate Francor. ducebat nubere, cum Longobardorum fœtida gente; at Bertruda persistente, sic paruit Carolus, vt proposuerit quam primum Bertam dimittere. Subditis verò suis supplicantibus pro immunitate personarum, & rerum Ecclesiasticar. omnia cōcessit Carolus, vt apparet in *Capitularibus Regum Franciæ* lib. 6. cap. 285. & 286. Monachi in Oriente à præfectis Imperatoris coacti vxores ducere, sub pœna priuationis oculorum, & exilij in Cyprum, alij martyria subiere, alij defecere ait *Theophanes.*

771 Constantini Imper. iussu Monachi multi verberibus, aut gladijs necati; monasteria, & res Sacræ venundatæ, illato pretio in principis ærarium, libri Sacri, & reliquiæ Sanctorū incensa, quibusdā barba oleo, ceraq; perfusa, & incensa, facies combustæ: *Theophanes.* Carolus iusta vt credere par est, sed occulta causa, Bertam post annum nuptiarum contractarum repudiatam remisit ad desiderium, duxitq; Hildegardem de gente Sueuorum: Hinc tamen offensus Adelrhadus consobrinus Caroli, aula relicta Monasticam vitam elegit: *Aimoinus l. 4. c. 68. 69. Eginhardus in Carolo, Paschasius in vita Adelrhadi ap. Surium 2. Ian.* Corpus S. Huberti Episcopi Leodiensis inuentum, illæsum, & suauiss. odorem spirans, facie roscido sudore perfusa, cæsarie aucta, & capillis ex senili candore mutatis in colorem iuuenilem, translatumq; in Ecclesiam magna celebritate per Carolomannum, qui eidem Ecclesiæ, vasa, & vestes pretiosissimas, & prædia donauit, nec multo post obijt 4. Decembris; Carolus frater ad capiendam Regni partem, quæ fuerat fratris, conuocat Synodum in Villa Carboniaco, in qua actum est de Monarchia Regni Francorum: *Ex vita S. Huberti apud Surium 3. Nouemb. Aimoinus l. 4. c. 68. ex Annalib. Franc. Pithoei.*

772 Stephano Papæ IV. Kal. Februarij defuncto, substituitur die 9. Februarij Hadrianus Romanus multis virtutibus conspicuus, qui rogatus à Venetis, censuris Apostolicis absterruit Ioannem Episcopum Aquileiensem, conantem ope Longobardorum Episcopos Istriæ alienare ab Ecclesia Gradensi; & sategit pro recuperatione Ducatus Ferrariæ, Comaclij, & Fauentiæ, quæ Desiderius abstulerat de Rauennæ Exarchatu, & post Pauli Cubicularij, opera Leonis Archiep. Rauennæ, occisi necem, captis alijs ciuitatibus Vmbriæ parabat se ab Vrbem obsidendam: *Anastasius in Adriano.* Carolus post secundam Synodum in Vuormatia peractam profectus est contra Saxones, eosq; vicit obsidibus acceptis, & in Ermensul Fanum Iduli destruxit, vbi laborante exercitu inopia aquæ, apparuit torrens aquæ salubris, quo homines, & iumenta recreata sunt, durauitq; donec fanum penitus destructum est. *Annal. Franc.*

773 Hadrianus Papa sollicitat Carolum Rex Franciæ contra Eesiderium, pro recuperandis Ecclesiæ bonis; Desiderius hinc timens Carolum per legatos illi satisfacit, sed mentiens se iam restituisse dicta bona, inde tentat alienare Hadrianum à Carolo, procurando vt vngat in Reges Franciæ filios Carolomanni, sed repulsam passus Romam contendit. Hadrianus collectis ex Pentapoli, Tuscia, Perusia, & Campania militibus, clausisq; ianuis Basilicæ S. Petri, & eius ornamentis Romam translatis, parat se ad resistendum Desiderio, simulque illi per tres Episcopos excommunicationem scripto exaratam denunciat, nisi à finibus Romanorum absistat, qua territus Rex illico à Viterbio abscedens reuertitur Ticinum, vbi rogatus à Legatis Caroli non semel de restitutione bonorum Eccl. oblatis etiā muneribus, & promissis solidorum auri 14. millibus, nec muneribus, nec minis flecti potuit. Ergo Carolus cum exercitu in Italiam per Cinisium montem properans ad Clausas à Longobardis obsessas, munitasq; Octobri mense subsistit, mittensq; ad Desiderium alios legatos, & promittens se reuersurum in Franciā, si ipse promitteret restitutionem bonorum B. Petri, datis tribus obsidibus filijs Iudicum Longobardorum: Sed obstinato Desiderio dum Franci cogitant de reditu, immitit Deus tantum terrorem in corde Aldegisi filij Desiderij, & Longobardorum, vt eadem nocte dimissis tentorijs, & omni supellectile fugerint, nemine adhuc eos persequente; quo cognito Franci eos persecuti multos interemerunt 5. Maij. Desiderius Ticinum, Aldegisus cum Carolomanni filijs Veronam fugerunt: multæ ciuitates sponte Pontifici se dederunt; Carolus occupatis multis ciuitatibus transpadanis Ticinum, & Veronam obsedit, eiq; se dedidere Autharius cum vxore, ac filijs Carolomanni. His occupato Carolo, Saxones inuadunt fines Francorum, dumq; conantur incendere basilicam in Treidissar, olim à S. Bonifacio consecratam absterrentur à duobus iuuenibus, idest Angelis, in albis apparentibus, & in fugam conuertuntur; prædixerat autem S. Bonifacius eam nunquam incendio perituram: Hæc ex *Anastasio, & Annalib. Franc.*

774 Carolus Magnus sexto obsessi Ticini mense cupiens festa Paschalia celebrare Romæ, illuc cū multis Episcopis, ac Ducibus venit, Hadrianus

Anni Christ.

mittit in occursum eius Iudices omnes, cum vexillis ad Nouas 30. milliaribus ab Vrbe distantes, & cum vno circiter milliari ab vrbe distaret, mittit in occursum milites, & pueros Scholares, cum ramis oliuarum, & Cruces, quæ erant signa Exarchorum, & Patritiorum Rom. quas videns Carolus descendens ex equo cum suis, properauit pedestri itinere ad Basilicam S. Petri Sabbato Sancto, vbi eum Pontifex præstolabatur, & deosculans omnes, ac singulos gradus eiusdem basilicæ, mutuoq; amplexu exceptus à Pontifice, tenensq; eius dexteram ingressus est Basilicam, Clero, & cunctis religiosis Dei famulis acclamantibus Carolo. *Benedictus qui venit in nomine Domini &c.* Prostrati autem ad Confessionem B. Petri Pontifex, Rex, & reliqui, & gratijs Deo actis; Rex, obnixè rogauit Pontificem, vt liceret sibi Romam ingredi, & in diuersis Ecclesijs sua vota persoluere; Romamq; ingressus perstitit in basilica Laterana S. Saluatoris, donec Pontifex baptismatis Sacramentum celebrauit; Die Dominico Paschatis, interfuit Missæ solemni, in Ecclesia Sanctæ Mariæ ad Præsepe à Pontifice celebratæ, & cum eo in palatio Lateranensi epulatus est. Feria secunda Pontifex celebrauit Missam in Ecclesia S. Petri, & Carolo, post Deum, panegyricum encomiasticum dici iussit. Feria tertia Missam in Ecclesia S. Pauli, coràm eodem Rege celebrauit. Feria 4. Carolus rogatus à Pontifice confirmauit donationes factas B. Petro à Pipino, & à se, ac fratre suo Carolomanno olim Carisiaci, easque cum iuramento obsignauit sua manu, voluitq; firmari subscriptione suorum Episcoporum, Abbatum, & Procerum; In ea verò continebantur territoria à Lunis cum Insula Corsica, & quæ in Suriano, monte Bardone, Verceto, Parma, Regio, Mantua, Ponte Silicis vniuersoque Exarchatu Rauennæ, & quædam in Prouincia Venetiarum, & Istriæ, totusque ducatus Spoletinus, & Beneuentanus. Reuersus Carolus ad obsidionem Ticini, & Longobardis varijs languoribus cælitus vexatis, vrbe tandem potitus est, Desiderio Rege eiusq; coniuge captiuis in Franciam deportatis; & Aldegiso fuga elapso Constantinopolim: Ita tandem à Longobardorum tyrannide liberata fuit Italia, & Romana Ecclesia, plura de his *Anastasius, & Annal. Francor.* ex quibus redarguas imposturam Sigeberti schismatico Henrico Imper. adulantis, & dicentis Carolum capta Papia reuersum Romam obtinuisse ab Hadriano ius eligendi Pontificem, & inuestiendi Archiepiscopos, ac Episcopos vbicumq; vellet: quem egregie hic Baronius confutauit, vt & Gratianum. Porrò inter captiuos Lōgobardos fuit Paulus Diaconus Aquileiensis, qui erat Desiderio à secretis, de quo plura lectu digna narrat *Leo Ostiensis in Chron. Cassin. l. 1. c. 17.* Silo Alphonsi Catholici gener pulso Veremundo, quem Aurelius adoptarat, occupat Galliciæ regnum: *Vasæus, Velladiegus, & alij.*

775 Constantinus Copronymus anthrace in crure, & inde febre validissima percussus in Castello Strongylo miserabiliter moritur die 14. Septembris exclamans, se adhuc viuum igni inextinguibili traditum propter MARIAM, qui propterea mandat deinceps eam honorari, vt verè Deiparam, & incolumes esse Ecclesiam eius in Blāchernis, & S. Sophiæ, & Apostolorum, pœnitentia tamen coacta, & nihil valente ad ipsum ab æternis cruciatibus eximendum, dictus Caballinus, quod stercore Caballorum tanquam odorifero delectaretur, *Theophanes, Cedrenus, & Theosterictas in Niceta.* De Authusæ tamen ipsius filiæ sanctitate fit mentio in Menologio Græcor. d. 17. Aprilis. Leo ipsius filius initio Imperij visus est pius. Moritur eodem Septembri Habdalla Sarracenorum Princeps: *Theophanes.* Carolus Magnus Synodo in Duria habito, compositisq; rebus Ecclesiasticis; Saxones duobus prælijs profligat; rebellante interim, & Italiæ regnum inuadente Notgrado, seu Rotgaudo duce Foroiuliensi ex *Annalib. Francor.* Offa Rex Saxonum Orientalium, placaturus Deum pro suis delictis Romam venit, & Hadrianum Papam veneratus, Regnum suum tributarium S. Petro fecit, imponens singulis domibus denarium argenteum quotannis soluendum; *Polydor. Virgil. l. 4. hist. Angl.* S. Rumoldus Machliniensis Ecclesiæ fundator à sicario adulterij increpito martyrio afficitur, de quo *Surius, & Molanus* d. 1. April.

776 Leo Imperator, rogatu optimatum & populi, Constantinum filium suum Sabbato Sancto Imperatorem creat, & die Paschatis, quæ fuit 24. Aprilis coronatus est hic à Niceta Patriarcha; eodémq; mense Nicephorus Cæsar frater Leonis detecta cospiratione, cæsus cum alijs coniuratis, & attonsus, Chersonam in exilium deportatus est: *Theophanes, qui tunc aderat.* Carolus M. ineunte vere in Italiam reuersus, Rotragradum vincit, & occidit, Foroiulij, ac Taruisio præsidium Francorum imponit, & Paschate celebrato Taruisij, in Gallias redit contra Saxones, quos tamen interim Deus à Sigisburgo Francorum Castello portentis cælestibus absterruit, & in fugam egit: *Egiahardus in vita Caroli, & Annales Franc.*

777 Telericus Rex Bulgarorum regno relicto venit Constantinopolim ad Baptismum accipiendum, quem ex Sacro fonte Leo Imp. suscepit, Patritiumq; creauit: *Theophanes.* Carolus Magnus in Synodo Paderbonensi Ecclesiam Saxonum componit, ibiq; recipit Ibinclarabum duosque alios dynastas Sarracenorum fe, & ciuitates, quibus præerant, dedentes; ex *vita Caroli Reginone, & Annal. Franc.* Hoc ferme Anno defunctus est Venerabilis Beda annorum ferè 105. cum ex eius libro 5. c. 6. & vltimo constet ipsum anno Domini 731. ingressum esse annum ætatis 60. & in libro de Æquinoctio iuxta Anatolium dicat se hunc scripsisse. *Anno Dominicæ Incarnationis Septingentesimo Septuagesimo Sexto, & eodem anno Lunam 14. fuisse quinta Idus Aprilis, & Pascha decimo octauo Kal. Maij*, quæ concordant cum Tabulis Kalendarij, & Astronomicis; nec amplius scripsisse eum constet. In fine autem operum eius, extat Epistola cuiusdā discipuli Bedæ, in qua refertur cum grauatum infirmitate creberrimi anhelitus, ferè tamen absq; dolore, vsque ad festum Ascensionis, quo præmonitis fratribus de horrendo exitu animarum ex hac vita, & canens Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, exhalauit animam. Sed si hoc anno mortuus sit, oportet in dicta Epistola pro VII. scribi V. Idus Maias, quo die fuit Ascensio Domini, alioquin progrediendum esset ad Annum 799. quo Ascensio incidit in VII. Idus Maias, & sic vixisset annos 130. quod nemo concesserit facilè.

778 Carolus Magnus erepta Sarracenis Cæsarangusta, captaq; Pampelone, & Nauarra; dum redit, à tergo in Pyrenæis ad Roncisuallem à Vasconibus inuasus est cum insigni suorum clade: Saxones tamen sub Vuindichido Principe rebellantes exeunte anno adortus, ineunte nouo anno partim occidit partim fugauit; ex *Annalibus Fran. Eginhardo, & Appendice ad vitam S. Suitberti apud Surium 1. Martij*, in qua narratur Oegellum Oesterbach Paderbonensem, qui Vuerdæ incenderat Ecclesiam S. Suitberti, & in prandio

Anni Christ.

dio cachinnando iactarat, se contra Deum de tali incendio, retrorsum cecidisse fractoq; collo expirasse, multis eius complicibus ob id territis, & ad pœnitentiam conuersis, nec potuisse vnquam sepeliri in Ecclesia illa, quam incenderat, tellure effossa semper eodem relabente; ideoq; proiectum fuisse in Rhenum; & alia miracula ibi hac occasione eeferuntur. Florebat, ea tempestate Alcuinus, seu Albinus Flaccus apud Carolum Magnum, vtpote Regem non minus pietate, scientiaq; omnigena, quàm armis excellentem ideoq; ter Magnum, vt patet ex Epistolis Albini ad ipsum Carolum, cui hoc anno Hildegardis peperit gemellos Ludouicum, & Pipinum. In prælio autem Roncisuallis 16. Iunij peracto Orlandus Palatinus Franciæ, & Caroli Magni nepos post strenuam operam nauatam, multis lanceis confossus interijt, alij id factum 31. Maij dicunt. Vide *Ranuccium Picum in vita Orlandi*.

779 Carolus Magnus celebrata denuo Synodo in villa Duria, Saxones aggreditur, quos debellata Saxonia, & Vuestphalia sine sanguine, & in fugam versos, receptis obsidibus iuramentoq; fœderis, reliquit. *Regino, & Annales Franc.*

780 Madi Principe Sarracenorum Christianos in Syria præsertim Emesæ persequente, & Ecclesiaa euertente, multi dira Martyria passi sunt: Defuncto autem Nicæta 6. Februarij substitutus est in Episcopatu Constantinopol. Paulus Cyprius hæreticus Iconoclasta exterritus, nec ausus contradicere Leoni Imp. incipienti persequi sacras imagines, & ob earum cultum Irenem vxorem acriter increpanti. Sed Leo paucis post mensibus ineunte Septembri, cùm insana cupiditate delectaretur lapidibus pretiosis, abstulissetq; ab Ecclesia magna coronam quandam capitiq; suo imposuisset, statim carbunculis in capite erumpentibus, & febre correptus interijt. Irene sola cum filio Constantino decenni 8. die Septembris Imperium capessente: Quo anno in Longis Thraciæ muris, quidam fodiens arcam lapideam, inuenit virum iacentem cum litteris hisce arcæ agglutinatis: *Christus nascitur ex Virgine Maria: Credo in eum; sub Constantino, & Irene Imperatoribus, ò Sol iterum me videbis.* Omnia hæc *Theophanes, & alij.* Carolus Magnus celebrata Lippiæ Synodo, & gaudens de conuersis baptizatisq; Saxonibus redit in Gallias inde acturus gratias SS. Apostolis de illorum conuersione venit Autumno in Italiam cum Regina Hildegarde, & Ticini Natalem Domini celebrat: *ex Francor. Annal.*

781 Carolus Magnus Romæ celebrat Sanctum Pascha Hadriano Papa baptizante Pipinum eius filium, & vngente coronanteq; ipsum fratremq; Ludouicum, quorum primo Longobardiæ, secundo Aquitaniæ Regnum assignatum est; multisque donarijs aucta S. Petri basilica. Deinde Mediolanum venit, vbi Thomas Archiep. Ciuitatis baptizauit Gislem Caroli filiam, & reuersus in Franciam Carisiaci celebrauit Natalem Domini: *Eginhardus, & Annal. Franc.* Irene Imperatrix per legatos in Franciam missos, spōsalia contraxit inter Cōstantinum suum filium, & Rotdruderim primogenitam Caroli, & Hildegardis, quæ postea caruerunt effectu: *Theophanes, & Eginhardus.* Madi autem Sarracenor. Principe infestante per Aaronem filium Imperium, Irene muneribus, & annuo censu promisso pacem redemit, cum exercitus eius esset occupatus in Sicilia contra Helpidium Tyrannum, quem Theodorus classis Imperatoriæ Præfectus fugauit in Africam: *Theophanes.*

782 Stauratius Imperatoris Dux debellat Sclauos, qui Græciam, ac præcipuè Peloponnesum occuparant. Irene promouet cultum Sacrarum Imaginum, & Monachis fauet. Ioannicius antea Iconoclasta, cōuersus, sanctimoniam vitæ amplexus est: *Theophanes.* Saxones iterum, ac sæpius rebelles, iterum ac sæpius domiti à Carolo Magno, ait enim Eginhardus durasse hoc bellum Saxonicum Interruptè annos 33. donec Christianam fidem omnes amplexi vnus cum Francis populus facti sunt, & ob id Carollus Gallias vectigales fecit S. Petro, imponens domibus singulis nummum vnum quotannis ei persoluendum, vt constat ex Epistola vltima libri 8. Gregor. VII.

783 Hildegardis Caroli M. Vxor moritur d. 30. Aprilis, et Caroli Mater 12. Iulij. Carolus Iunior Caroli M. filius Vuestphalos rebelles profligat, *ex Appendice ad vitam S. Suniberti 1. Martij,* vbi narratur miraculum eiusdem Sancti occasione huius prælij Brunonem militem sanantis. Silone Rege Galloeciæ defuncto, solus regnat Mauraegatus Alphonsi Catholici nothus.

784 Paulus Episcopus Constantinopolitanus Septembri ineunte moritur confitens se Catholicum, et dolens, quòd metu Imperatoris subscripsisset Iconoclastiæ, vnde Irene, et Constantinus libertatem dedere disputandi pro Sacris imaginibus, in locum Pauli electus fuit Tarasius, qui erat Laicus, et à secretis Imperatoribus, vir Orthodoxus, qui tamen noluit consentire electioni, nisi ea conditione, vt fiat Synodus vniuersalis pro restitutione Sacrarum Imaginum, quod pollicentibus Imperatoribus, et populo, ordinatus est die 25. Decembris: ex *Actis Concil. Nicæni 2. Theophane, & Ignatio in vita Tarasij,* vbi eius sobrietatem, censuram in luxum clericorum, et liberalitatem in pauperes describit: Defuncto Moysi Regi Sarracenorū succedit frater Aaron per annos 23. infensissimus Christianis, et tamen amicissimus Carolo Magno, cui etiam donauit locum illum, in quo erat sepulchrum Saluatoris; *Theophanes, & Eginhardus.*

785 Imperatores scribunt ad Hadrianum Papam de Tarasij electione, inuitantes illum Constantinopolim, aut saltem Legatos mittat rogantes; Tarasius ipse scribit edita suæ fidei professione tum ad Hadrianum, tum ad Patriarchas Alexandriæ, Antiochiæ, & Hierosolymæ. Hadrianus tamen detestatus electionem Tarasij, vtpote laici non consensit, nisi hæresim omnem & hæreticos profligaturum se promitteret, & Patriarcha Constantinopolitanus nomen Vniuersalis abijciat restituanturq; ablata Ecclesiæ Romanæ; *ex Actis Nicænæ Synodi 2., & Epistolis Hadriani.* Hoc anno Vuindichindus ille Rex Saxonum toties rebellis, conuersus ad fidem, ac baptizatus est, & Synodus Paderbonensis à Carolo Magno celebrata; Illuc sub Pascha Vuindichindus nauicula per flumen, mendici habitu allapsus, die Paschatis inter mendicos se locauit, quibus Carolus largam stipem iussit erogari: eleemosynarius Caroli Vuindichindum porrigentem manum ad stipem, ex incuruo digito, & vultu agnoscit; hic ad Carolum adductus fatetur voluisse se liberiùs sub illo habitu explorare quomodo dies illos celebraret, viditq; Carolum feria sexta hebdomadæ sanctæ vultu tristem, hoc vero die attentissimum sacrificio, & postquā adierat mensam in medio positam, mirabili hilaritate perfusum; miratum se præterea esse, quod de manu purpurati sacerdotis singuli pulchellum puerum in os susciperent, qui alijs ludibundus arrideret, vltroq; properaret; ab alijs autem abhorrens vultum auerteret, à nemine tamen regrederetur semel in os demissus, ignorare se autem quid hæc sibi vellent (erat enim adhuc rudis horum mysteriorum) tum Carolus

Anni Christ.

lus: bene inquit, profecisti, & plus tibi quàm nobis, & Sacerdotibus ostensum est; & iussum mutare vestem, manuq; apprehensum instruxit de mysterio SS. Sacramenti: Vuidichindus exhilaratus petijt Sacerdotem, qui sæpius coràm se perageret sacrum altaris mysterium: Carolus pollicetur etiam Pontificem se illi daturum, dummodo ipsi assignetur habitatio episcopo digna: Datus est ergo Herimbertus episcopus, & à Vuindichindo in arce sua ad Viseram datus locus capax ædificandæ Ecclesiæ, quæ dicta est *Mindensis*, eo quod Saxonica lingua *Minden.* significaret meum, ac tuum, quasi communem duorum possessionem: ita *Krantius lib. 1. Metropol. Saxon. c. 9. & in hist. Saxon. l. 2. c. 23.*

786 Constantinopoli conuocata Synodo Oecumenica et iam inita, principes militiæ, & scholares Iconoclastæ ab Episcopis hæreticis sollicitati gladijs eductis ingressi, & vix ab Imperatoribus repressi, sessionem tamen illam exturbarunt, quibus nihil territus Tarasius, incruentum sacrificium, & mysticam communionem peregit; cessatumq; est per annum, dimissiq; ad propria Episcopi, & Legati Apostolici: Factum id 7. Augusti refert *Theophanes*, at ipse Tarasius, vt habet in vita ipsius *Ignatius apud Surium* d. 25. Febr. ait factum kal. Augusti. Imperatores postea exauthorarunt prætorianos illos milites, qui complices fuerat seditionis, & dimiserunt. Hadrianus collectionem canonum 80. a se elaboratam aduersùs accusatores Episcoporum, & pro iurib. Romanæ Ecclesiæ dedit Ingelramno episcopo Mediomatricum iam absoluto, vt se per eos defenderet: *ex Tomo 3. Concilior. edit. Venetæ.* Carolus M. post domitos Britones, expugnaturus Ducatum Beneuentanum in Italiam venit, & Natalem Domini Florentiæ celebrat. *Eginhardus, & Chronic. vetus, ac Annales Franc.*

787 Irenæ Augusta Maio mense cõuocat iterum Oecumenicam Synodum, sed Nicæam Bithyniæ, quo Episcopi 350. per æstatem conuenere, eoque se contulit Tarasius, dumq; alij episcopi, & Abbates vestibus ornati, et equis insidentes aduentarent, Theophanes Patritius olim, postea Monachus, insidens Asinæ ac lacera veste, maiori, quam cæteri, veneratione est habitus; *Ignatius in Tarasio, & Auctor vitæ Theophanis.* Prima sessio acta est in primaria basilica S. Sofiæ d. 24. Septẽb. præsentibus duobus Petris Legatis Apostolicis, & Basilius Ancyræ Theodorus Myræ, ac Theodosius Amorij episcopi, abiurata hæresi Iconoclastarum, qua inquinati fuerant, professioneq; fidei Catholicæ facta, recepti fuoi, & iussi sedere in suo quisque loco. De alijs lapsis prolixio quæstio habita. Deinde actum de sacris imaginibus, eaq; occasione de imagine Crucifixi, iterum Beryti à Iudæis crucifixa, & miraculis ac Iudæorum conuersione, qua de re hic *Baronius* videndus. Inter eos quibus acclamatum fuit in hac Synodo, fuere SS. Germanus Patriarcha, Io. Damascenus, & Georgius Cypri episc. vtpote insignib. sacrar. imaginum propugnatoribus. Patres Synodi antequam dilaberentur, venere Cõstantinopolim ab Imperatorib. cum iubilo excepti. *ex Actis Concilij 2. Nicæni Ignatio in Tarasio &c.* Carolus M. Romam venit, quo Arichisius Dux Beneuenti præterritus, misit Romualdum filium cum muneribus, & promissis; sed Carolus suasu Hadriani Papæ, perrexit cum exercitu Capuam; Arichisius relicto Beneuento, Salernum se recipit, ibi se muniens, missoq; Grimaldo filio obsides obtulit cum magnis muneribus, & Carolum ab impugnatione dimouit; Carolus Grimaldo, & alijs 12. obsidibus receptus, Romamque reuersus, celebrauit Pascha. *Regino, & Annales Francor.* Arichisius die 26. Augusto obijt, & Carolus dimissum Grimaldum permisit principem esse Beneuenti: *Herempertus continuator Pauli Diaconi, & Leo Ostiensis. l. 1. c. 17. & l. 3. c. 16.* qui addit de Pauli Diaconi, & Caroli M. aduentu ad Monasterium Cassinense, & de altercatione Cantorum Romanorum cum Cãtoribus Gallicanis Romæ tempore Paschatis, sedata à Carolo dicente puriorem esse aquam fontis, quàm riuulorum, & iubente Gallos, vt ex Gregoriano cantu tanquam fonte corrigerent suam cantandi formam, & secum in Franciam adducente cantores Romanos. Die 9. Nou. dum Iudæi Crucifixi Imagini illuderent omnibus modis, quibus olim Ierosolymis, & in Caluario; & lancea latus feriunt, exiuit inde sanguis & aqua, quæ multos ægrotos sanauit, & plerosq; Iudæorum conuertit: vide hic *Baronium n. 38.*

788 Irene Imp. ab Aldegiso Desiderij Regis Longob. filio sollicitata contra Carolum M. quod non solum Beneuentanum Ducatum, sub patrocinio Imperatoris positum, occupasset, sed totam Italiam ab Augusta prætoria vsq; ad Calabriam inferiorem per mille, & amplius milliaria; Caroli M. filiam repudiat, quam Constantinus deperibat, eumque copulat Mariæ Armenæ, & nepti S. Philareti cognomento Misericordis, de quo *in Menolog. Græc. 2. Decembr.* Erat præterea Græcis suspecta Francorum potentia, vnde apud illos natum prouerbium: *Francum Amicum habeas vicinum ne habeto*; Idcirco Aldegisum sperantem in hac turbida piscari se posse pro se ducatum Beneuenti, cum Ioanne Sacellario, & Logotheta misit cum exercitu in Italiam, sed Græci cum Theodoro Prætore Siciliæ victi sunt à Vuinigiso Duce Caroli M. ducibusque Hildebrando Spoletano, & Grimaldo Beneuentano, & Aldegisus interemptus est: *hæc Theophanes.* Carolus M. Tassiloni Duci Bauariæ Maiestatis reo conuicto parcens, concessit ei, & filio Theodoxi Monasticam vitam, & contra Hunnos ab ipsis sollicitatos per se, ac Pipinum feliciter militans post annos 8. totam nobilitatem Hunnorum deleuit, & immensis eorum opibus Franciam ditauit: *Eginhardus.* Bremensis Ecclesia in Saxonia erecta, & magnis priuilegijs à Carolo Magno aucta.

789 Constantinus Imp. iam annor. 20. dolens, se nihil authoritatis habere, et Stauratium Patritium ab Irene factum Logothetam omnia administrare; cum Petro magistro suo, et Theodoro, ac Damiano Patritijs conspirat de Irene in Siciliam releganda: sed conspiratione detecta per Stauratium prædicti Patritij, et alij cæsi attonsi, et in exilium missi, et Constantinus domi inclusus, et percussus, atq; conuicijs affectus; et milites iuramento addacti non permissuros vt imperaret Constantinus, viuente Irene: At 7. Februarij terræmotu horribili exorto, et omnibus ad hortos sub tabernacula fugientibus, Irene cum filio egressa est ad S. Mamantem: *Theophan.* Io. Protospatharius cum alijs fugians ab Irene ad Ecclesiam à Iudicib. et Satellitibus Imperatricis abstractus ab Ecclesia est, quos Iudices Tarasius vt violatores immunitatis Eccles. excommunicauit. *Ign. in vita Tarasij.* Veremundus succedit in Regno Hispaniæ, *ex Luca Tudensi.*

790 Legionibus Armeniæ, et earum exemplo alijs Cõstãtinum Imperatorem acclamantibus, cœpit ille solus imperare, pulsa Irene, et punito inter alios Stauratio; Incendio conflagrarunt pars vrbis Constantinop. et domus Patriarchæ cum libris à S. Io. Chrysostomo scriptis: *Theophanes, ac Cedrenus.*

791 Constantinus Imp. infeliciter cum Bulgaris prælia-

Anni Chrif.

liatus redit Conſtantinopolim, multis deſideratis, inter quos occiſus fuit Pancratius Aſtrologus, qui ei certam victoriam prædixerat; et Nicephorum patruum ſuum, quem Imperatorem alij optabant, excæcanit. *Theophanes*. Caroli M. exercitus triduano ieiunio, et ſolemni Miſſarum celebratione roboratus Auarum multitudinem innumerabilem profligat, nullo ex ſuis deſiderato: *Annales Francor.* Moritur S. Burchardus epiſcop. Herbipol. cum ſediſſet annos 40. *vide Surium ad 14. Octob.* Tiberis triduana inundatione menſe Decembri Romam campoſque obruit, Hadriano per Scaphas diſcurrente, et cibox clauſis intra domos, ſuppeditante: *Anaſtaſ. Bibl.* Veremundus Alphonſum Caſtum in Collegam regni aſſumit. Qui illi ſuccedit hoc anno: mira de pietate Alphonſi, et de Cruce ipſi ab Angelis fabricata vide in *Baronio* ad hunc annum.

792 In Synodo Ratiſponenſi damnatux Felix epiſcopus Vrgelitanus, et ab Angelberto Abbate Romam ad Hadrianum perductus, hæreſim abiurauit. *Regino, & Ionas Aurelianenſis, & Nithardus* l. 4. hiſt.

793 Alphonſus Caſtus Sarracenos ſæpe vincit, et tandem parua manu 70. millia Maurorum interficit, cum eorum Duce Mugait, et pro gratiarum actione templum Saluatori erigit Oueti *Ambroſ. Morales* l. 3. c. 32. Carolus Magnux oras maritimas totius Mediterranei munit contra piratas Sarracenos, et eos Arelate fugat: *Annal. Franc.*

794 Felice Vrgelitano ad vomitum reuerſo, et diſſeminante Chriſtum ſecundùm carnem eſſe Filium Dei non naturalem, ſed adoptiuum, duaſq; in eo perſonas cõſtituente, congregatum, eſt Franfordiæ in Germania Concilium Plenarium dictum, vtpote ex Italia, Gallia, et Germania trecentis circiter epiſcopis coeuntibus, præſertim cum eiuſdem erroris anteſignanus eſſet Elipandus Archiep. Toletanus, auderetq; S. Idelphonſum pro ſua hæreſi adducere; congregatum eſt in quam annuente Hadriano, et ſatagente, immò præſente Carolo Magno. Quamuis autem aliqui in Concilio hoc improbarint Acta quædam Concilij Nicæni 2. non fuere tamen damnata per Concilium, reſiſtentibus Legatis Papæ, et ipſo Papa; et Carolo M. ſemper inhærente Rõmanæ Eccleſiæ, qua de re *Baronius* hic conſulendus.

795 Conſtantinus Imp. menſe Auguſto repudista, et monaſterio incluſa ſub prætextu veneni ab ea parati Maria legitima vxore, Theodotem cubiculariam ducit, Auguſtamq; coronari facit: Plato verò Abbas à Taraſio ſe ſeparauit, quod licet Conſtantinum de illegitimis nuptijs reprehendiſſet, non tamen illum, et eum qui Theodotem coronarat, excommunicaſſet, timebat enim Taraſius, ne exaſperando Imperatorem, eum faceret fidei deſertorem et hoſtem, minatus tamen ſe illum non admiſſurum ad incruentum Sacrificium, ſed et Theodorus Studita Imperatorem acriter reprehendit, indignumque pronunciauit communione fidelium, ideoq; flagellatus exulauit: *ita Theophanes, Ignatius in Taraſio, & Michael in vita Theodori Studitæ*. Carolus Magnus Saxones ab ipſo, & à Chriſto rebellantes bello coercet, & audita morte Hadriani Pontificis die 26. Decembris ſecuta, multas eleemoſynas pro illius anima elargitus eſt, immò ipſi Epitaphium conſcripſit, nec dum elapſa die 26. Decembris electus fuit Leo III. Romanus.

796 Conſtantinus in Monachos ſui reprehenſores ſæuiens, ab Irene ope principum militiæ apud Pruſam Septembri menſe deponitur, licet non fuerit excæcatus niſi anno ſequenti. S. Euphemiæ corpus, quod Conſtantinus Copronymus anno 26. Imperij in mare cum loculo proijci iuſſerat, hoc anno mirabiliter repertum, ex Lemno Inſula transfertur Conſtantinopolim, cuius templum ſemirutum Irene inſtaurat: *Theophanes*. Leo Papa Legatos mittit ad Carolum Magnum, cum clauibus aureis ex S. Petri confeſſione acceptis, & vexillo Vrbis Romæ muneris loco, non vt eſſent ſigna collatæ iuriſdictionis; vt Nouatores pueriliter garriunt. Carolus viciſſim de theſauris Hunnorum mittit ad Leonem munera opulentiſſima per Engelbertum Abbatem S. Richarij: *Eginhardus*. Kenulphus Rex Merciorum, & Offæ ſucceſſor legatione per Athelardum Archiep. Dorouernienſem, Leonem Conſulit, Leoq; ipſi reſcripſit: *Anaſtaſius*.

797 Proceres ab Irene impulſi menſe Auguſto Conſtantinum Imperatorem captum oculix effoſſix excæcant, & paulo poſt extinctux eſt eodem menſe, ac die Sabbati, quo ante quinquennium innocentes necarat. Confeſſores exules Plato in primis, & Theodorus Studita ab exilio reuocati: *Theophanes*. Habdalla Sarracenorum Princeps à fratre pulſus, confugit ad Carolum Magnum, quem cum filio ſuo Ludouico in Hiſpaniam mittit, & Barcinonem, quæ à Francis defecerat, per Zatum Sarracenorum præfectum recuperat: *Eginhardus*.

798 Sarraceni ſub Hebdimelech Duce, contempta pacis conditione oblata ab Irene, Conſtantinopolis ſuburbia depopulati redeunt onuſti prædas *Theophanes*.

799 Paſchalis Primicerius, & Campulus Sacellarius nepotes Hadriani, inuidentesq; Leoni Papæ electionem, Kalendis Maij poſt Litanias maiores celebratas, armata manu Leonem aggrediuntur, deiectoq; illo in terram, & expoliato (horrendum dictu) oculos eruunt, linguamq; præcidunt, tractumq; ad Eccleſiam Monaſterij S. Eraſmi ante altare, iterum in ſede oculorum percutiunt, reſiduum linguæ amputant, plagiſq; ac fuſtibus laniatum ſemiuiuum, & in ſanguine proprio volutatum relinquunt. Sed dum in cuſtodia in eodem Monaſterio detineretur diuinitus, & ope S. Petri Apoſtoli oculos, & linguam recuperauit, & ab Albino cubiculario aliiſq; pijs viris clam inde ablatus eſt in Baſilicam S. Petri, vbi erat corpus Apoſtoli. Eius hoſtes domum Pontificis, et Albini deuaſtarunt. Vuinigiſus Dux Spoletanus cum exercitu aduolauit, et Pontificem Spoletum deduxit, cooperante ad id Vulrado Abbate Legato Caroli Magni: Inde Leo multis Italiæ Epiſcopis, et alijs comitantibus contulit ſe ad Carolum Magnum, qui obuiam inter alios miſit ei Pipinum filium, eumque excepit ſumma veneratione mutuis lacrymis, et amplexibus, ipſo Pontifice intonante, *Gloria in excelſis Deo*, poſtea Carolux eum ſelectis Francor. et filio remiſit Leonem Romam, vbi ingenti gaudio ab omnibux ordinibux ſuſceptus natalem B. Andreæ Apoſtoli diem in ipſa Vrbe celebrauit. Quæſtione iuſſu Caroli per miſſos ab ipſo facta in hoſtes, et calumniatores Leonis, damnati capite ſunt, ſed enixè pro eis rogante Leone miſſi ſunt exulatum in Franciam. *Anaſtaſius, Ado, Regino, Annales Francor.* qui addunt miſſas hoc anno ad Carolum à Patriarcha Hieroſolym. claues S. Sepulchri, et ab hoc viciſſim dona illuc miſſa, et collectam pecuniam pro reſtituendis locis Sanctis.

800 Carolus Magnus celebrato Centulæ in Monaſterio S. Richarij Paſchate, & viſitato S. Martini Sepulchro ibiq; ſepulta d. 4. Iunij Luitgarde coniuge piiſſima Moguntiæ generalem conuentum egit; & in Italiam profectus Rauennæ per

dies

Anni Chriſ.

dies 7. ſubſtitit, præmiſſoq; cum exercitu Pipino filio contra Beneuentanos Romanæ Eccleſiæ infeſtos, Romam ipſe xcceſſit d. 23. Nouembris, vbi eì occurrit Leo Pontifex apud Nomentum, & ſequenti die excepit cum omni pompa poſſibili, introduxitq; in baſilicam S. Petri die 24. Nouembris; optante xutem Leone cum Carolo, & Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus ad id poſt ſeptem dies conuocatis examinari cauſam ſuam, omnibuſq; recuſantibus hoc iudicium, atq; aſſerentibus Primam Sedem à nemine iudicari, ſed ab ipſa omnes alios iudicari, altera die Leo in Eccleſia B. Petri ambone conſcenſo iurauit per 4. Sancta Dei Euangelia. quæ præmanibus habebat, ſe inſontem eſſe à criminibus, quæ ipſi Romani quidam obiecerant: Quibus peractis Litaniæ & Gratiæ Deo xctæ ſunt. Porrò ipſo Natali die Domini pretioſiſſimam coronam Carolo, nil tale tunc cogitanti, impoſuit acclamantibus nutu Dei, & B. Petri Apoſtoli (in cuius baſilica id factum) vnanimiter Romanis: *Carolo piiſſimo Augusto à Deo Coronato, Magno, Pacifico Imperatori, Vita, & Victoria*: quod ibi ter iteratum eſt, eodemque die Leo vnxit Carolū, & filium eius in Regem. Et ita Carolus Conſtitutus eſt Imperator Romanorum, iurans ſe S. Romanæ Eccleſiæ fore perpetuum defenſorem: *Hæc Anaſtaſius, Annales Francor, Theophanes, & Plurimi Chronologi*. Quam iuſtè autem, quam opportunè, & cum quanto emolumento Eccleſiæ Catholicæ, Romaniq; Imperij facta ſit reſtitutio, & translatio Imperij ad Occidentem in Carolum Magnum à Summo Pontifice Leone, ſufficienter hic à Baronio, ſed fuſius à Bellarmino in Opuſculo ſeparato actum eſt. Erat hic annus 32. regni Caroli in Francia & 17. in Italia.

801 Carolus Magnus iam Imperator Roma diſcedens die 25. Aprilis venit Spoletum, & per Iuriſconſultos Imperialibus, & Gallicanis collectis Legibus, in ijs & in Epiſtolis ſuis ſingularem reuerentiam erga Sedem Apoſtolicam, & ſollicitudinem pro Eccleſiaſtica immunitate profeſſus eſt: *Anaſtaſ. & Annales Francor*. Irene relaxatis tributis, laudata impensè à Theodoro Studita. A die autem 30. Aprilis ingens terræmotus Italiam concuſſit, monteſq; ac vrbes quaſdam ſubruit, vnde Leo Pontifex inſtaurauit triduanas Litanias ante Aſcenſionem; inſtitutas iam in Gallia, ſimili occaſione à S. Mamerto Epiſcopo Viennenſi, *Rinald. in Annalib. Eccl.*

802 Cum perueniſſent Conſtantinopolim Legati tum Leonis Papæ, tum Caroli Imperatoris, per quos Carolus non ſolùm pacem, ſed nuptias quoque cum Irene petebat, nec ipſa ab his abhorreret, die 31. Octobris Nicephorus Patritius inuadit tyrannicè imperium, et Irenem virili animo ipſi perfidiam ex probrantem, relegauit exulem in Monaſterium, miſitq; legatos ſuos cum legatis Caroli, et litteris de pace ad Carolnm. Fuiſſe tamen Nicephorum Iconoclaſtam, Manichęum, et rebus ſacris Eccleſiaſticiſq; infenſum affirmat *Theophanes*. De Concilio Altinenſi, de Gradenſi Patriarcha præcipitato ex turri à Io. Duce Veneto, et Carolo M. ob id inuitato ad vltionem vide Baronium, vbi docet bonas litteras à Carolo reſtitutas, et ſcientias inſtauratas.

803 Die 19. Iulij Bardanes Patritius, et Præfectus Orientalium acclamatur Imperator, ſed inuitus, imò de hac re ſcribit ad Nicephorum, eius tamen perfidiæ non fipens fugit in Monaſterium, vbi poſtcà iuſſu Nicephori excæcatus eſt. Menſe autem Auguſto Irene exul in inſula Leſbo obijt, cuius corpus translatum eſt in Monaſterium Inſulæ Principis ab ea conſtructum: *Theophanes*.

804 Leo Papa, rogatu Caroli Magni Mantuam ſe confert, et examinat ſanguinem Chriſti ibi repertum, cupienſq; Natalem Domini celebrare cum Carolo migrat in Gallias occurrente illi ad S. Mauritium Carolo filio Imperatoris, et Rhemis Carolo Imp. cum quo Natale celebrauit Cariſiaci, et xb eo Aquiſgranum perductus, magniſq; muneribus donatus per Bauariam Rauennam vſq; perductus eſt anno ſequenti, quo 4. Septembris Vuerdæ canonizauit S. Suuibertum. Carolus Magnus Saxoniam deuictam obtulit S. Petro, et annuam collectam pro Sede Apoſtolica: *Annales Francorum* Alcuinus Abbas S. Martini moritur: *Odorannus*.

805 Aaron Sarracenorum Princeps xduerſus Nicephorum Imp. ducit armatos 300000. Nicephorus vexationem, et pacem annuo tributo numiſmxtum 306000. redimit *Theophanes*. Carolus Caganum regem Hunnorum à Lichone Duce Sclauorum infeſtatum recipit, et miſſo filio ſuo contra Sclauos, Lichonem interficit: *Annales Franc.* Vrſus à venatione Caroli M. fugit Morſellam ad templum S. Saluatoris prope reliquias S. Gudilæ, vbi ſaluum ſe ope Sanctæ Gudilæ lambens veſtigia monialium et geſtiens indicabat, manſitque in eo Monaſterio illis ſeruiens manſuetiſſimè prout iubebatur, mirante Carolo, et Deum laudante: *ex vita S. Gudilæ penes Surium 8. Ian.*

806 Taraſius Patriarca luctans cum dæmonibus, ſanctè, et miraculis clarus obijt, eiq; ſubſtitutus eſt Nicephorus laicus. *Ignatius in vita Taraſij*. Carolus Magnus in Villa Theodonis tripertito diuidit Regnum tribus filijs ſuis, commendans eis defenſionem Romani Pontificis, et huic relinquens Diſpoſitionem Imperij: *Annal. Franc.* qui addunt diuerſas eius, et filiorum expeditiones, et dona ad Carolum miſſa ab Aarone Sarracenorum principe. S. Cypriani corpus cum alijs reliquijs Lugdunum Galliæ transfertur *Ado in Chron.*

807 Aaron Sarracenor. Princeps Rhodo peſſundata, et Myræ Lyciæ deijcere tentans arcam reliquiarum S. Nicolai, in aliam eius loco ſuppoſitam irruens, eam conterit, ſed claſſe eius horrendo naufragio diſiecta, et magna ex parte merſa, vix ipſe euaſit, pœnitens facti, *Theophan.* qui flagitia Nicephori Imper. menſe Ianuario, et coniuratos in ipſum mulctatos Februario deſcribit. Carolus per Burchardum Sarracenos in Sardinia, et Corſica profligat, redimitq; 60. Monachos, quos illi captiuos in Hiſpaniam abduxerant. Ludouicus eius filius in Aquitania Chriſtianam diſciplinam, multaq; Monaſteria erigit, *Annal. Fran. Regino, & Aimoin. lib. 5. cap. 8.*

808 Theodorus Studita, et S. Plato, et Ioſeph Archiepiſc. Theſſalonic. negant velle ſe communicare cum Nicephoro Patriarcha Conſtantinop. niſi prius eijciat Ioſephum Oeconomum, qui Theodotem pellicem coronauerat: Nicephorus Imperator Paſchali tempore infeliciter pugnat cū Crunno Bulgarorum Rege, qui Sardicam cæperat, et multa millia Romanorum necarat. Aarone mortuo, filij eius Mahumus, et Habdalla de Regno Sarracenico contendentes, ſuos pariter, et Chriſtianos cædibus, rapinis, incendijſq; infeſtant: *Theophanes*. Ardulphus Rex Northumbror. pulſus à ſuis confugit Nouiomagum ad Carolum Magnum, et inde Romam ad Leonem III. à quibus in regnum per Legatos reſtitutus eſt. *Annales Francor*.

809 Pſeudoſynodus Conſtantinopoli coacta contra Theodorum Studitam, Platonem, alioſq; Monachos,

Anni Chris.

nachos, qui mala passi à Nicephoro Imperatore tyrannicè insuper exilijs, & exactionibus suos vexante: *Theophan.* Nouembri mense Concilium Aquisgrani celebratum est, in quo quæsitum an rectè cani posset in Symbolo de Spiritu Sancto: *Patre Filioq; procedit*; esto non dubitaretur quin ex Patre Filioq; procederet, respondítq; Leo Papa litere publicè cantare, quod corde creditur, esto non omnia quæ creduntur cantentur; & vbi periculum sit discordiæ, satius esse non cantare Symbolum; *Annal. Franc. & Acta Synodi apud Frontonem Duceum.* S. Ludgerus episc. Monasteriensis migrat in cœlum d. 26. Martij, qui non multo ante obitum accersitus à Carolo Imp. & degens in domo vicina palatio, mane vocatus à cubiculario Imp. & quidem ter, noluit venire donec preces consuetas recitasset, quod aulici in contemptum Imperatoris interpretati sunt, sed hac de re interrogatus à Carolo, & asserens maluisse se Deũ præferre Imperatori, ac pro ipso orare, audiuit Carolum respondentem: *Gratias ago Episcope, quia qualem te esse credidi semper, talem te nunc expertus sum, prege porro talis esse:* Ita *Monachi Verdenses in eius vita.*

810 A Nicephoro Imp. subditi exactionibus oppressi, clerici, & Monachi vexati, & quidam Martyrio affecti, vtpote ab homine Manichæo, cum secta illa à Sergio suscitata tunc vigeret. *Theophanes.* Carolus M. Istriam, Dalmatiam, Liburniam, & Venetiam per se, aut Pipinum Italiæ Regem subiungatas quoad mediteraneas Ciuitates retinuit, sed Venetias restituit: & oras, ac ciuitates maritimas Nicephoro, pacis studio, reliquit. *Annales Francor.*

811 Nicephorus Iulij 20. Bulgariam ingressus, & triduano conflictu victor, & crudelitate atq; auaritia exasperans Crunnum eorum Regem, qui se illi prius humiliauerat, circumuallatus est ab ipso, & inter alios Nicephorus interfectus est: eius Caput Crunnus iussit suspendi in ligno per multos dies, deinde illius cranio argento vndiq; tecto pro calice vsus est, inuitauitq; Sclauorum principes ad bibendum in illo: *Theophanes, & Michael Studita.* Multi verò Christiani à Bulgarorum Rege Martyrio affecti coluntur in Menologio Græcor. Frustra autem conante Stauratio Imperium sibi vindicare, Michael Curopalates die 5. Octobris acclamatus est Imperator à Senatu, & alijs Ordinibus, & hora 4. diei coronatus à Nicephoro Patriarcha & d. 12. Octob. coronata Procopia Augusta: & sub Orthodoxo, ac liberalissimo Imperatore pax Ecclesiæ reddita est; die verò 25. Decembris coronatus est Theophylactus filius Michaelis: Nicephorus Patriarcha misit ad Leonem Papam professionem fidei suæ cum muneribus, & encomijs Sedis Apostolicæ. *Theophanes & Io. Curopalata*, qui hinc suam historiam exorditur. Eodem anno, vt narrat *Eginhardus* Carolus trinam diuisionem bonorum mobilium suorum testamento consignauit, de qua hic *Baronius*, die vero 4. Decembris obijt Carolus natu maior Caroli Magni.

812 Michaeli Imp. Nicephori Patriarchæ suasu edictum promulgat, vt coius in Armenia, & vbiq; Manichæi contumaces necati sunt, & inter hos Sergius eorum antesignanus: *Theophanes, & Lucas Siculus.* Moritur S. Plato annor. 79. die 4. Aprilis ex morbo thoracis crebroq; anhelitu; visitato prius suo Sepulchro, ac salutato illis verbis: *Hæc requies mea in seculum seculi*, & addendo illud: *Voluntatem timentium se faciet Dominus.* Ab Arabibus prophanata sunt monasteria, & Ecclesiæ Palæstinæ. Michael Imp. mittit Legatos ad Carolum M. et Leonem Papam cum professione fidei. Ista ex *Theodoro Studita, & Theophane.*

813 Die 21. Maij Crunnus Rex Bulgarorum prope Hadrianopolim exercitum Christianorum partim internecione partim fuga profligat, Leone Armeno de industria fugam eligente, vt hac via sibi aditum ad Imperium pararet; Michael Imperator fugit, et d. 25. Maij tentat abdicare se Imperio; vbi verò audiuit Leonem Armenum acclamatum Imperat. d. 27. Iunij, detonsis capillis monachus factus est die 11. & 12. Iulij Leo à Patriarcha Nicephoro coronatus est, & post 6. dies Crunnus relicto fratre ad obsidendam Hadrianopolim, obsidet Constantinopolim, sed frustra, qui postea expugnata Hadrianopoli suis exosus funibus suffocatus est succedente illi Zoco: hæc *Cedrenus, & Theophanes*, qui hoc anno terminat Historiam suam. Leo Michaelem in Insulam Protam, seu Principis relegauit, castratis eius filijs. At Carolus Imperator Aquisgrani coràm Primoribus Regni, Episcopis, & Abbatibus die Dominica in Ecclesia Ludouicum filium salubertimis cõsilijs instructum iussit manu propria accipere coronam Imperij ac sibi imponere, declarauitq; illum sui successorem, & interim collegam. Inde per quinque Concilia Moguntinum, Rhemense, Turonense, Cabilonense, & Arelatense rebus Ecclesiarum compositis, Orationibus Elecmosynis, & sacris libris legendis deinceps vacauit: *Eginhardus in vita Caroli, & Theganus in Comment. de gestis Ludouici.*

814 Leo Imp. à Sabbatio Monacho Iconoclasta, qui ei prædixerat Imperium, seductus palàm detestatur cultum Sacrarum Imaginum, & frustra tentato Nicephoro Patriarcha, cogit Orthodoxos, & hæreticos ad disputationem, & Theodorum Studitam liberè, ac grauiter commonentem ne se rebus Ecclesiasticis immisceret, in exilium ad insulas Occidentis, & Nicephorum Patriarcham misit in Proconnesum, substituto ei Theodoto Melisseno hæretico; sed Theodorus licet in carcere, epistolis Confessores instruere non destitit. *Ex Cedreno, & vita Theodori Studitæ apud Surium 3. Aprilis.* Misit tamen Leo Venetias S. Zachariæ corpus cum parte Crucis, ac Dominicæ vestis, & alterius, quæ fuerat Deiparæ Virginis. Hoc anno Carolus Magnus Imp. febre, & pleuritide correptus Aquisgrani sacramentis munitus septimo à decubitu die muniens se signo Crucis & leniter dicens: *In manus tuas Domine commendo Spiritum meum* clausis oculis expirauit die 28. Ianuarij hora diei tertia, anno ætatis 72. Regni 47. Luxere illum vel ipsi pagani, tanquam patrem totius Orbis. *Eginnardus, & Theganus.* Habetur Carolus inter sanctos in Gallicana Ecclesia præcipuè Aquisgrani, id permittente tacitè Sede Apostolica, quatenus non improbauit eius canonizationem post annos 166. factam à Paschali Papa Schismatico, vt declarant *Card. Hostiens. & Io. Andreas in c. 1. de reliq. & vener. Sanctor.*

815 Leo Pontifex in resurgentes sui insidiatores iudicio agit, vnde Romæ magnæ turbulentiæ ad quas & ad causam cognoscendam Ludouicus Imperator misit in Vrbem nepotem suum Bernarthum Italiæ Regem. Sæuiente Leonis Imperatoris persecutione, multi Archimandritæ reuocati ab exilio dant manus Leoni. *Theosterictus in Niceta.* Hispanis multis à Sarracenis fugientibus in Galliã, & eligentibus seruire Christianis, potius quam Mahometanis, Ludouicus recusata eorum seruitute, concedit habitationes, & agros vnde viuerent, eximens eos à tributo: *ex diplomate apud Pithoeum in Annalib.*

816 Vrgente Leonis Imper. persecutione Theophanes

præ-

Anni Christ.

præfectus monasterij Sigrianni, post biennij carcerem deportatus in insulam Samothraciam Martyr obijt 18. April. *ex Menolog. Græcor.* Theodorus Studita reuocatus cum alijs, ac dirè verberatus, & in carcere multa passus Sacra tantum Eucharistia viuit; & quamtumuis Monachis, & Abbatib. Lapsis, tamen moniales 30. eiusdem monasterij constantes in cultu Sacrarum Imaginum verbera, & carceres pertulerunt. Maria quoq; olim Imperatrix ob id exilium passa est: *Ex Epistolis Theodori, & Michaele:* Leo Papa d. 14. Iunij moritur, & d. 24. Iunij substitutus ei est Stephanus V. dictus IV. Romanus, qui pro Ecclesiæ pace stabilienda, profectus ad Ludouicum Imperatorem, exceptus est honorificentissimè in campo Rhemensi, vbi Papa, & Imper. descenderunt de equo, & Imperator toto corpore ter se prostrauit Pontifici, & exclamauit. *Benedictus qui venit in nomine Domini Deus Dominus, & illuxit nobis*; respondit; Pontifex. *Benedictus sit Dominus Deus noster qui tribuit oculis nostris secundum Dauid Regem videre.* Post mutuos amplexus & oscula, proxima Dominica ante Missam Papa Ludouicum vnxit in Imperatorem, eumque coronauit aurea, & pretiosissimis gemmis referta corona, quam secum tulerat, Reginamq; Irmingardam similiter coronauit, impetratiq; omnibus, quæ optarat, Octobri mense Romam reuersus est: *ex vita Ludouici à c. 38. Thegano de gestis Ludouici à c. 16. & Aimono.* De inuentione Corporis S. Iacobi in Hispania consule hic Baronium.

817 Stephanus Papa d. 25. Ianuarij moritur miraculis clarus, & d. 28. Ianuarij subrogatur ei Paschalis Romanus eximijs moribus, qui statim legauit ad Ludouicum Imper. Theodorum Nomenclatorem. Ludouicus in Synodo Aquisgrani Iulio mense reformationem Ecclesiæ ab Abbatib. scriptam, edicto confirmauit, vnà cum donationibus olim factis S. Petro à sui prædecessoribus. Bernarthus nepos rebellat aduersus Ludouicum cum Reginero comite olim palatij Imper. sed venienti Ludouico cum exercitu occurrit illi Bernarthus Cabilloni, & fatetur errorem suum aperitq; totam seriem coniurationis; Bernarthu, & Reginero vita condonata est, & oculis tantum priuati, reliqui complices. Episcopi, et Clerici depositi, et exilio mulctati. Bernarthus, et Reginerius sibi manus consciuere, tertio die post ammissionem luminum, qua de re doluit vehementer Ludouicus, qui tanquam causa fuisset mortis illorum, fletu, et pijs operibus curauit expiare, quidquid in hoc peccasset: *Theganus de gestis Lud.* Theodorus Studita de persecutione ab Iconomachis scribit Papæ Paschali, et Patriarchis Alexandrino, et Hierosolymitano, qui mittit ad Leonem Imperatorem Theodorum, ac Theophanem; Leo ab his redargutus, eos cæsos damnat exilio: *Michael in vita Theodori.*

818 Theodorus Studita mittit Epiphanium suum discipulum ad Paschalem Papam cum litteris. Paschalis pro, refugio Orthodoxorum ædificat Romæ monasterium Græcorum; plures interim sub Leone Armeno martyrio affecti; Theodorus in carcere scribit eorum vitas.

819 Theodorus Studita iterum flage latus perstat in sancto proposito, dæmone de ipsius constantia fremente, et per Energumenam, licet procul in Bithynia degentem eodem tempore id confitente, atq; inter alia dicente: *Leo meus iterum misit ad flagellandum Theodorum; sed nihil factum est quod volebamus:* vnde agnoscant Iconomachi se pro suis à Diabolo agnosci. Theodorus post 90. dierum perpetuos dolores abducitur

Anni Christ.

Smyrnas, et ab episcopo hæretico in subterraneum carcerem retrusus, ab Anastasio superueniente, tertia vice centenis ictibus cum Nicolao discipulo verberatur. *Michael Studita in eius vita.*

820 Vltimo hoc anno persecutione ad summum redacta, multi tamen, qui Constantinopoli defecerant, fidem Catholicam iterum professi sunt. Leo Imperator, cum vidisset in somnis Tarasium Patriarcham mandantem Michaeli, cuidam, vt Leonem occideret, explorare de his cœpit, et Michaelem custodiæ includit, sed frustra, nam die 24. Nouembris à conniuratis Michaelis Balbi Studiosis tanquam bellua multis vulneribus confossus est, tractusq; in Circum. Michael verò eductus è custodia Imperator est Salutatus, Armorij natus erat et semihebræus; *Cedrenus.* In Gallia ex pluuiarum copia pestis, et fames ingens; Sarraceni Panormum capiunt; *Leo Ost.* lib. 1. cap. 28. Leone Imper. adhuc viuo, corpus S. Marci Euangelistæ Alexandria translatum Venetias Duce Iustiniano, quibus olim Heraclius sedes eiusdem Sancti donata fuerat, vt pote gloriantibus se accepisse ab eo Euangelium, antequam à S. Petro mitteretur Alexandriam: rem gestam ex tabulis Vaticanæ bibliothecæ describit hoc anno *Baronius*; sed ne à Francis vel alijs vnquam surripi posset sacrum illud pignus, in sumptuola basilica ita absconditum fuit, vt à posteris ignoratus sit locus depositionis per annos multos.

821 S. Cæcilia Paschali Pontifici, qui eius Ecclesiam instaurare cœperat, vigilanti, et oranti in Eccl. S. Petri apparet in somnis, et reuelat suum corpus nequaquam ab Aistulpho Longobardor. Rege, vt voluerat, inuentum, nedum abductum, id impediente Deo, et Deipara; sed eius inuentionem reseruatam esse ipsi Paschali, qui inquisitione facta reperit illud extra portam Appiam in Cœmeterio Prætextati, aureis vestitum indumentis, cum corpore Valeriani Sponsi, cum linteaminibus Sanctæ Martyris ad eius pedes sanguine aspersis, transtulitq; in Ecclesiā prædictam: *ex Anastasio, & Paschalis litteris in Bibliotheca Vaticana asseruatis.* Vide hic omnino Baronium de noua inuentione eiusdem corporis sub Clemente VIII. et arca cupressina post annos 878. illæsa reperta, et S. Cæcilia in latus dextrum veluti dormiente. In Oriente Michaelis Imp. edicto relaxati sunt confessores Christi, inter quos Theodorus Studita; et Episcopi conuocati Constantinopolim mense Septembri; Thomas autem tyrannus vrbem illam Decembri mense Nauali classe obsedit: *Michael Studita in Theodoro* sub Habdarraghman Sarracenorum Rege Cordubæ martyrio affecti Adulphis, et Ioannes, de quibus *S. Eulogius* in memoriali SS. l. 2. c. 8. et *Ambros. Morales* in Scholijs ad ipsum.

822 Ludouicus Imp. adhuc stimulis conscientiæ agitatus, quod Bernharto se illi dedenti et veniam petenti, non prorsus pepercisset, sed permittens excæcari, occasionem mortis dedisset, conuocata Synodo Atheniaci, publicam pœnitentiam agens, in concilio per manus Sacerdotis à peccato absolui voluit, eleemosynis, et orationibus Seruorum Dei satagens expiare se: *Theganus de gestis Lud.* His peractis mitit ad Italiæ regimen Lotharium filium. Addit Paschalius in vita S. Adhelardi apud *Surium* 2. Ianuarij, reuocatum hoc anno à Septenni exilio Adhelardum Abbatem Corbeiæ, atq; Caroli M. Consobrinum, quem Ludouicus calumnijs circumuentum exulare iusserat, et hunc suasisse illi prædictam pœnitentiam. Thomas antea famulus Senatoris, et violator thori illius, ob idque fugitiuus,

Anni Christ.

tiuus, et desertor Christianismi apud Sarracenos per annos 20. manserat; inde fingens se Constantinum filium Irenes, collectis copijs sub Leone Armeno Armeniam, & alia occuparat, deinde pluribus Imperij Romani hostibus collectis, & occupatis multis locis obsidere cœpit Decembri anni præteriti Constantinopolim, & ferè per annum durauit obsidio donec Michael ope Regis Bulgarorum Thomam profligauit, deditumq; à ciuib. Hadrianopolis, quo fugerat mutilatum manibus, ac pedib. cum filio Anastasio, lento supplicio absumpsit: Sarraceni ex Hispania nauigantes Cretam insulam occupant, in loco tuto Candace nominato vrbē cōstruunt, vnde, & tota insula Candax, & postea Candia dicta fuit: *Omnia hæc Cedrenus*.

823 Lotharius filius Ludouici Imp. Romæ à Paschali Papa die Paschatis coronatur Augustus, inde Papiam redit, & inde Iulio Mense in Gallias ad patrem, *Annales Francor*. qui addunt terræmotus, pluuias lapidum, & incendia de cœlo alicubi, & subsequentem pestem, ac famem in Gallijs, Theodorus Studita discedit Constantinopoli, & diluit calumnias, & relegatur ab Imper. in Insulam Chalcitem. Basilius filius Leonis Armeni, qui castratus vocem amiserat, commendans se S. Gregorio Nazianzeno, cuius imaginem ceream porrexit Basilio, iubens eam legere; in Ecclesia pronunciauit expeditissimè verba hæc. *Rursus Iesus meus*: Quod est exordium Panegyrici S. Gregorij, & inde Sacras imagines veneratus est: *Curopalata, & Cedrenus*.

824 Paschalis Papa die 14. Maij moritur, & die 19. eligitur Eugenius II. Schismaticis per Lotharium repressis: *Anastas. & Theganus in Ludou.* Michael Balbus cupiens videri Catholicus, misit legatos cum litteris ad Ludouicum Imperatorem.

825 Collatio facta Parisijs super cultu Sacrarum Imaginum iussu Ludouici Imp. sed ab eodem suasu Eugenij Papæ suppressa, & occultata; damnatusq; Claudius Episcopus Taurinensis Hagiomachus: *Baronius*. Corpus S. Huberti Episc. Leodiensis Kal. Octobr. decreto Synodi Aquisgranensis translatum in Arduennam ad Andianum monasterium, vbi deinceps miraculis claruit; ex *eius Actis*. Ioannicius Anachoreta solo Crucis signo carceres aperiens, liberat captiuos, qui erant apud Bulgaros. Quædam mulier incendium sedat sola epistola Theodori Studitæ in illud iniecta: *Michael Studita in eius vita*.

826 Romæ Concilium Episcoporum 63. conuocatum ab Eugenio Papa. Pars corporis S. Sebastiani Martyris Roma translata est ad Vrbem S. Medardi prope Suessionem, petente Hilduino Abbate. *Ado, & Theganus, & Annales Francor. & Baronius* hic, addens de alijs reliquijs Sanctorum in Gallias delatis. Arioldus, siue Herialdus Danorum Rex Maguntiæ in Ecclesia S. Albani cum Regina, & suis omnibus baptizatus est: *Theganus, & Annales Francor.* qui addunt impetratum ab hoc Rege, concessumq; à Ludouico Imp. S. Ansgarium, qui reliquos Danos, & Suecos conuertit: vide *Crantium in Metropol.* l.1.c.19. Theodorus Studita annos 67. natus 11. Nouembris die Dominica, dum Discipuli eius ad illud Psalmi 118. peruenissent canendo: *In æternum non obliuiscar iustificationes tuas, quia in ipsis viuificasti me*: obdormiuit in Domino hora sexta: de cuius sanctitate, & magnis operibus plura, *Michael Studita in eius vita*. Eius egregium testamentum ex Columnensi Codice Latinum reddidit noster Sirmundus, illudq; affert hic *Baronius*: Michael Imp. mortua vxore, Euphrosinam Monialem ex Monasterio extractam, nemine sacrilegium reprehendente duxit; Dalmatia ab Imperatore defecit, totusq; exercitus eius missus ad recuperandam Cretam à Sarracenis deletus est. *Io. Curopalata*.

827 In translatione reliquiarum S. Marcellini Aquisgranam plura, & insignia miracula ex Einhardo, & alijs describit hoc anno *Baronius*. Euphemius Dux in Sicilia ob raptum Sacræ virginis quæsitus ad pœnas, rebellat ab Imperatore fugitq; in Africam, vnde Imperatoris nomine assumpto, Sarracenos in Siciliam infert, demumq; capite truncato pœnas dedit: *Io. Curopalates, & Cedrenus*. Eugenius Papa d. 11. Augusti moritur, & intra eundem diem substituitur Valentinus Romanus, sed illo post 40. dies defuncto, subrogatus d. 24. Septembris Gregorius IV. Romanus moribus conspicuus: *Anastasius*.

828 Annus hic illustris fuit miraculis in Gallia diuinitus multiplicatis ob reliquias SS. Marcellini, & Petri Aquisgranum translatas, quorum testis fuit Eginhardus Consiliarius Ludouici Imp. & olim Caroli Magni à secretis, qui de illarum translatione scripsit. Synodi quatuor iussu Ludouici indictæ Parisijs, Moguntiæ, Tolosæ, & Lugduni. Nicephorus Episcopus Constantinop. anno exilij 14. moritur, cuius memoriam Latini 13. Martij, at 2. Iunij Græci celebrarunt. *Theophanes*. Die 31. Ianuarij Venetias peruenit Corpus S. Marci Euang. deuectum Alexandria: *Paulus Maurocenus* lib. 3. Histor. Venetæ, sed vide quomodo hæc conciliari possint cum dictis Anno 820. An tunc tentata tantum, aut inchoata translatio?

829 SS. Hermetis, Proti, & Hiacynthi reliquiæ in Gallias, non sine miraculis translatas refert *Eginhardus* l. 2. c. 25. & 26. Gregorius Ostia Tiberina nouis mœnibus circummunit contra Sarracenos: *Anastasius*. Michael Balbus Imper. pessimus dysenteria perit kalendis Octobris, succedente Theophilo eius filio, qui prius iustitiæ cultor, deinde Iconomachus apparuit: *Curopalates, Cedrenus, Zonaras*. Terræmotus tempore Quadragesimæ Aquisgranum concussit; conspiratio in Ludouicum Imp. Vuormatiæ mense Augusto inita ex *gestis Ludou. & Annal. Franc.*

830 Theophilus Imp. qui S. Euthymium Episc. viuo patre iusserat occidi, hoc anno edictum edit contra cultores Imaginum Sacrarum: *Curopalates*. Pipinus exercitum parat contra Ludouicum patrem, quòd hic Berahardum Hispanum Comitem cubiculi præfectum creasset, isq; fama sic ferente, cum Iuditha Imperatrice turpitèr commisceretur, & eiusdem Nouercæ filios Carolum, Rodulphumq; Ludouicus impensius amaret: Idcircò Ludouicus Bernardum dimisit, & Iuditham Laudunum misit in Monasterium; sed ab aduersarijs coacta fuit suadere Ludouico, vt abdicaret Imperio, & Monachus fieret, quod conata est, & ipsa sibi velum imponens in Monasterium S. Radegundis à Pipino detrusa est; Lotharius ex Italia perueniens, non armis agi aduersus patrem, sed iure vult, indicto Neomagi conuentu de consensu Ludouici, vbi Lotharius patri conciliatus est, perrexitque Ludouicus imperare ex *vita Ludouici*. Amalarius Fortunatus Alcuini discipulus scripsit libros de Ecclesiasticis officijs, & iussu Ludouici tulit Romam recognoscendos à Gregorio Papa, vt ipsemet testatur.

831 Theodora Augusta, eiusq; mater Theoctiste clam Theophilo Imperatore Sacras Imagunculas venerantur: *Curopalates*. Amalarius Romam peruenit, Pipinus rursus in Ludouicum se aliosq; commouet.

832 Theophilus Imp. sæuit in cultores Sacrum Imaginum, præsertim ipsi liberè resistentes, inter quos

Anni Christ.

Lazarus Monachus, & pictor insignis semiuiuus post tormenta carceri inclusus, vbi conualuit, non destitit à pingẽdis Sacris Imaginibus, ideoq; laminæ candentes eius manibus admotæ, sed Imperatricis precibus eductus à carcere, & occultatus in templo S. Præcursoris (sic enim appellabant eum locum) manibus licet vstulatis expressit imaginem Pręcursoris, quę diu conseruata sanabat ægrotos: *Io. Curopalates*. Ludouicus Imperator Pipinum in carcerem conijcit, is à suis noctu subductus patrem conatur Imperio priuare, illudq; inter Lotharium, et Carolũ diuidere, sed frustra. Gregorius Papa pallium mittit S. Ansgario Amabergensi Archiepiscopo, et Ludouicus Imperator eidem gratulatus ob conuersos Danos, et Sueuos ad fidem, eam Sedem Metropolitanam constituit; *Adam. l. 1. Chron. c. 17.*

833 Cum Ludouicus Pipinum Aquitania priuasset, eamq; dedisset Carolo ex Iuditha nato, indignãtibus id Pipino, Lothario, & Ludouico filio, & Gregorio Papa, qui ad sedandas hasce discordias in Gallias venerat, re infecta reuerso coactus est ab ipsis, & Episcopis abdicare se Imperio. Pipinus abijt in Aquitaniam, Ludouicus in Bauariam ducens prius Ludouicum patrem Compendium, vbi ab Episcopis ipsis quos ipse promouerat, præcipuè ab Ebbone Rhemensi vexatus est, armis spoliatus, & cilicio indutus. *Theganus, & alij de gestis Ludou.*

834 Conflatis vndique exercitibus ad liberandum Imperatorem, & Gregorio Papa rescindente acta contra ipsum, Lotharius excusans se, quod cuncta peracta essent iudicio Episcoporum, recessit Viennam, relicto patre Ludouico in Monasterio S. Ludouici, qui omnium bonorum ingenti gaudio restitutus est in Imperium, & Carisiaci medio Quadragesimæ tempore Pipinum excepit, dimisitq; lætum in Aquitaniam; postea Aquisgrani Iuditham Augustam ab Italia reducem excepit. Lotharius Cabillonem ipsi resistentem expugnauit, ferro, & igne cuncta vastans, sed motis contra eum fratribus, & patre coactus est veniam à patre petere, quam obtinuit, ab eoq; missus est in Italiam, dato fidelitatis iuramento: *Paulus Aemylius, Theganus, & alij*. Porrò Ludouicus Imperator, quod in Monasterio S. Dionysij recuperasset Imperium, fuit deinceps eximius cultor S. Dionysij, & mandauit Hilduino Abbati illius, vt res gestas, & opera S. Dionysij vndique conquireret. Theophilus à Sarracenis victus, & id adscribens falsæ causæ Methodium tanquam Idolorum (sic Sacras Imagines vocabat) cultorem, nec valentem eum suis præcibus liberare à periculis, includi iussit viuum cum duobus latronibus in sepulchrum, paucis piscibus per piscatorem sustentandum; *Curopalates*. In Hispania apud Canadignam 200. Monachi à Sarracenis Martyrio affecti 8. Idus Augusti: *Baron. ex vetusto lapide*.

835 In villa Theodonis celebratus est conuentus Episcoporum, vbi Ebbo Rhemensis ob acta contra Ludouicũ se sponte abdicauit Episcopatu Rhemensi; Methis autem prima Dominica Quadragesimæ, Ludouicus Imp. à 7. Archiepiscopis plenariè absolutus est: *Gesta Ludoui*. Mortuo Theodoro Melisseno, episcopo Constantinopol. substitutus est Ioannes Iconoclasta, & Magicis incantationibus infamis. Theophilus grassatur in cultores SS. Imaginum: *ex Curopalate, & Cedreno*.

836 Lotharius dolens quòd frustra conatus esset priuare patrem imperio, & sub titulo Regis Italiæ solus Longobardorum regiones haberet, potiore parte Italiæ relicta, aut donata Romanæ Ecclesiæ à Pipino, Carolo M. & ipso Ludouico, contra iusiurandum datum quando coronatus fuit Romæ, perturbare cœpit Statum Ecclesiæ, nec destitisset, nisi à Ludouico patre cohibitus esset: *Theganus de gestis Ludouici*, à quo celebratum est Concilium Aquisgrani die 2. Febr. & deinde Lugduni. S. Viti Martyris corpus translatum ad Corbeiam Saxoniæ, & Normandi in Francorum ditionem irrupere: *ex Annalib. Francor.* Baduardus Paderbonæ secundus Episcopus Angeli monim misit ad Aldricum Cenomanensem Episcopum legatos, petens aliquod ex multis corporibus Sanctorum, quæ ibi erant, concessumq; illis corpus S. Liborij miraculis insigne, & insolita odoris suauitate fragrans: de hac porrò translatione, & miraculis videndus *Surius ad d. 23. Iulij, & Crantius in hist. Saxon. l. 1. c. 28.* vide & Bollandum in vita S. Liborij, qui refert eleuatum fuisse corpus 27. Aprilis; eductum ab vrbe Cenomanensi die 1. Maij, & Paderbonam translatum peruenisse 28. Maij ipso festo Pentecostes.

837 Aquisgrani mediante solemnitate Paschali, apparuit Cometa iubatus in signo Virginis, & motu proprio in Occidentem post Leonem, Cãcrum, Geminos, & Taurum, post dies 25. sub Aurigæ pedes euanuit: hoc viso Ludouicus Imper. eleemosinis, & sacrificijs se ad mortem parauit, & coacto Septembri mense cõuentu Carisiaci, Carolo priori coronam regalem imposuit, tribuens ei Neustriam, & Pipino Aquitaniam: *Theganus, & Annales Franc.*

838 Defuncto Pipino Ludouicus Aquitaniam Carolo adiunxit, reliquum Imperij Lothario, & Bauariam Ludouico indignanti, quòd à patris regnó videretur exclusus, hinc, & ab Aquitanis, qui malebant Pipino Regi succedere filium eius Pipinum, factiosi tumultus in Aquitania exorti: *Annal. Franc.* Fridericus Episcopus Traiectensis martyrio affectus: *Molanus, & Surius ad d. 18. Iulij*. Lupus Rabani discipulus creatur Abbas Ferrariensis, Rabanus quietis amore abdicat se Abbatia Fuldensi, substituto Hattone; ex *Lupi Epistolis*.

839 Gregorius Papa ad compescendos episcopos, qui æmulatione ducti accusabant alios Episcopos, & ad tutelam Aldrici Episcopi Cenomanensis scribit ad vniuersos episcopos Europæ, iubens causas appellantium ad Sedem Apostolicam iudicari, aut Romæ, aut à Legatis suis à Latere ex *Codice Vaticano*. Ludouicus compescit tumultus Aquitaniæ, & Ludouicum filium, celebratq; conuentum Cabillone. *Annal. Franc.*

840 Ludouicus cum concoquere nequiret, se Carolo ex alia coniuge natu minimo, in partitione regni postpositum, se inquam qui patrem custodiæ mancipatum in libertatem vindicasset contra Ludouicum patrem, rursus arma mouet, & Ludouicus Imperator contra ipsum; qui celebrato Aquisgrani Paschate, mouit in Thuringiam, vnde fugit Ludouicus filius. Mox Imperator indicit conuentum generalem Vuormatiæ, inuitato illuc Lothario: tunc die 3. Litaniæ maioris Sol totus ibi defecit, stellis in Cœlo apparentibus. Ludouicus Imp. nausea stomachi crebrisq; suspirijs ac singultibus laborans in insulam Moguntiæ vicinam delatus lectulo se commisit, mortique se præparauit, quotidiana confessione peccatorum lacrymis, & per dies 40. vix alio cibo, quàm Dominico corpore sustentatus, & dicens: *Iustus es Domine: At quia Quadragesimæ tempus non ieiunans exegi, saltem coactus idem ieiunium tibi exsoluam*: Inde thesaurum suum distribuendum ordinariam Ecclesijs, pauperibus, & filijs mandans, Ludouicoq; filio ignoscens & Missa coràm se die Sabbati, ac Dominica

Anni Christ.

minica celebrari iussa, extremum viaticum sumpsit; & Commendationem animæ, signans se crebro, aut rogans nutibus, vt signaretur signo Crucis: visoque in sinistro latere dæmone trucib. oculis in eum exclamauit *Huz Huz*, idest *Foras Foras*: mox in cælum oculis elatis, & ridenti similis decessit d. 20. Iunij anno vitæ 64. Imperij 28. Labente sepultusq; est Metis in basilica S. Arnulphi. Successit Lotharius, qui Monarchiæ cupidus, bellum mouit in fratres: *Auctbor. vitæ Ludouici Nithardus Ado, & Anonymus*. De supplicijs quibus hoc circiter anno puniti sunt inuasores Ecclesiæ, aut Oratorij S. Remigij, vide *Hinchmarum Arch. Rhemensem* in libello de translatione S. Remigij; & de translatione corporis S. Bartholomæi ab insula Lipari Beneuentum ε *Leonem Ostiensem l. 1. Chron. Cassin. c. 26.*

841 Theophilus Imperator anum fatidicam interrogat de sui successoribus, interquos Martinacium audiens, monasterio includit; inde cum Sarracenis, quibus Sozopetram Syriæ eripuerat, prælians victus fugatusq; est, & ob mœrorem in lethalem disenteriam incidit: Sarraceni Amorium ciuitatem exciderunt, & 42. captiuos nobiles de exercitu Theophili Martyrio affecerūt; *Io Curopalates*. Ludouicus, & Carolus post frustra tentatam per legationes crebras pacem cum Lothario dolosè semper agente, tandem d. 25. Iunij acri eum & cruento prælio superarunt cætis fere 100. milibus. Carolus humeris proprijs corpora SS. Martyrum transfert: *Nithardus in vita Ludouici*

842 Lotharius iterum aduersùs fratres consurgens, iterum fugatus est à Carolo, & Ludouico, qui de diuisione Imperij voluerunt haberi conuentum Aquisgrani, & stare iudicio Episcoporum: hi autem Lotharium Imperio regnoq; priuarunt, translato eo in Carolum ac Ludouicum ita *Nithardus*, qui fuit vnus ex 12. Iudicibus delectus ad diuisionem Imperij faciendam, vtpote Caroli M. nepos ex Berta filia. Theophilo Imper. defuncto d. 30 Ianuarij, pax quam S. Ioannicius prædixerat, reddita Ecclesiæ, succedente filio eius Michaele sub tutela matris Theodoræ. *Io. Curopalates*: Theophilum tamen pœnitentem decessisse, & saluatum esse precibus Augustæ vxoris & sanctorum virorum refert *Gennadius Patriarcha Constantinop. in expos. Concilij Florentini sess. V.* Theodora Imperatrix, Manuele vrgente, qui ob id mirabiliter sanatus fuerat à monachis Studitis, post disputationem habitam coràm illa, & Concilium, Sacras Imagines restituit, & Ioanne deiecto de Sede patriarchali, substituit Methodium, qui pro cultu Sacrarum Imaginum plagas tulerat; & ita penitus sublata hæresis Iconoclastarum. Theodora conuiuio excepit Sanctos Confessores, decretumq; à Methodio, & Collegis, vt quotannis prima Dominica Quadragesimæ celebraretur memoria restituti cultus Sacrarum Imaginum, recitatis duobus hymnis, vno Theophanis, altero discipuli Theodori Studitæ quos refert hic *Baronius*, reliqua *Io. Curopalates, & Glycas*.

843 Muliercula ab hæreticis auro corrupta Methodiū Patriarcham fornicationis calumniatur. Methodius olim à S. Petro dum Romæ esset, & libidinis incentiua sentiret, combusta sibi pudenda ostendens Manueli magistro militum, purgat calumniam, & muliercula minis adacta technas hæreticorum detegit. Ioannes olim Patriarcha in monasterium detrusus, præcipit suo Diacono, vt imagini Christi ac Deiparæ oculos effodiat; ideoq; Theodora Augusta iubet Ioanni oculos effodi, sed intercedentibus quibusdam, ducentis verberibus flagellatus est, *Io. Curopalates*. Lothario pro pace supplicante, pax inter eum & fratres inita, & de consensu Episcoporum diuisum est inter eos regnum: *Nithardus*. Gregorius Papa Decembri moritur. Sigenulphus ob occisum fratrem Sichardum Beneuenti Ducem à Beneuentanis, Sarracenos in auxilium aduocat, qui Beneuentum cœperunt, Capuam incenderunt, & innumera postea damna per annos 20. Campaniæ ac Samnitibus intulerunt. *Nithardus* lib. 4. *Annales Franc. Pithoei, & Leo Ost.* l 1. c. 27.

844 Die 10. Februarij creatur Summus Pontifex Sergius II. Romanus, pulso Ioanne Diacono, qui sedem occuparat, ac per vnam horam tenuerat; Mox Ludouicus Lotharij filius cum exercitu Francorum Romam venit, vbi à Sergio Papa vnctus, & coronatus est in Regem Longobardorum; Francis interim suburbia Romæ deprædantibus: *Annastasius, & Leo Ost.* l. 1. cap. 29. Ramirus Hispaniæ Rex, qui Sarracenis negarat 50. puellas & masculos, eorumq; agros vastauerat, à Sarracenis ad Albella fugatus, sed noctu per somnium à S. Iacobo confortatus, mane confessus peccata, & Sacra Communione, vt S. Iacobus præceperat, munitus, inuadit castra Sarracenorum, præeunte S. Iacobo in equo albo cum vexillo, quo viso Christiani conclamantes, *Adiuua nos Deus, & beate Iacobe*, irruentesq; in hostes, occiderunt eorum fere 70. millia *Lucas Tudensis, & Ambrosius Morales in Chron. l. 13 c. 52.* qui addunt de Hispania facta ob id à Ramiro vectigali S Iacobo, & de donis eidem missis ab Vraca vxore Ramiri.

845 S. Nicephori corpus, suasu Methodij, & iussu Theodoræ Imp. de loco exilij ab eodem Methodio translatum non sine miraculis, Constantinopolim in Ecclesiam Apostolorum 13. Martij, quo die in exilium pulsus fuerat. Inter Bulgaros, & Imperatores fœdus firmatum est, imo Bulgari in fame valida à Deo adiuti, conuersi sunt ad Fidem; & eorum Princeps cum Methodium Monachum, pictoremq; iussisset terribilia pingere, isq; pinxisset Christum Iudicem hinc pios coronantem, inde impios damnantem, instructus Christianis dogmatibus, nocte intempesta baptismum suscepit, & conspirantes ob id contra se quosdam præfectos, parua manu præuio Crucis signo fugit, & inde Christianos effecit; *Curopalates, Cedrenus, & aly*. Actū quoq; hoc anno ab Imperatore de Manicheis exercitu immisso exstirpandis. Carolus Caluus conuocat Synodū Bellou icentem, vbi inter alia electus Hincmarus in Episcopum Rhemensem, loco Ebbonis sub initium Veris: *Frodoardus in vita Hincmari*. Northmanni irrumpunt in Franciam, grassantes circa Parisios & Rothomagum, percussi tamē à Deo ob sacrilegia multis ac mirabilibus modis, vt narrat *Odo Abbas Cluni, Aimoinus apud Surium d. 25. Iulij*, & *Lupus Abbas Ferrar. Epist. 31.* SS. Germano, & Martino præcipuè hostes fugantibus die 12. Martij corpus S. Mauri Abb. discipuli S. Benedicti in Gallia translatum est. *Odo Chron.*

846 Sarraceni ex Africa nauigantes suburbia transtyberina ipsamq; basilicam SS. Petri, & Pauli deprædantur, & Cassinense Monasterium sed frustra aggrediuntur, incensis aliquibus cellis, atq; in regressu classis eorum naufragium horrēdum passa est, cum paulo ante in nauicula vidissent duos tantum, vnum clericali veste atq; canitie venerabilem alterum monachum (videlicet SS. Petrum, & Benedictum) qui dixerunt se esse illos, quorum illi domos diripuerant, & succēderant, & statim euanuissent *Leo Ost. l. 1. c. 29. Anastasius in Leone IV. & vetus Chronic. Francor.* Carolo bona Ecclesiastica laicis danti omnia infeli-

Anni Christ.

infeliciter succedunt: *ex Epistolis Lupi Abb. Ferrar.* S. Ioannicius Anachoreta annor. 105. moritur 3. die Nouembris, cuius obitum columna ignis significauit degentibus in Monte Olympo.

847 Sergius Papa moritur d. 12. Aprilis eademq; die suffectus est Leo IV. Romanus Sanctimonia vitæ conspicuus, qui obstitit Lothario & Ludouico volentibus vendicare sibi electionem, aut cōfirmationem Romani Pontificis eosq; ad sui sententiam coegit decreto facto, quod habetur *distinct.* 63. cap. 31. Terræmotu Vrbs, & alia loca Italiæ vexata & Massar Dux Sarracenorū Campaniam infestauit: *Leo Ostiensis* l. 1. c. 30. Rabanus in locum Orthgarij defuncti factus Episcopus Moguntiæ, celebrat ibi iussu Ludouici Regis Synodum circa Kal. Octobr. *ex Annal. Franc. à Pithoeo editis.* Etheluulphus rex Anglorum liberatus à Danorum incursionibus, peregrinatur ad limina Apostolor. Romam: *Polydorus Virgil.* Methodius Patriarcha Constantinop. moritur d. 14. Iunij succedente Ignatio Nicephori Imp. ex filia nepote: *Io. Curopalates, & Acta S. Ioannicij.*

848 Leo Pontifex nouam ciuitatem in Vaticano cum muris Basilicam Apostolorum ambientibus, vt tuta esset ab incursionibus Barbarorum (quod Leo III. cœperat) construere aggreditur: suppeditantibus pecuniam Lothario, & fratribus eius: *Anastasius.* Secunda Synodus à Rabano item Octobri celebratur Moguntiæ: *Annal. Francor.* ibi damnatus est Gothescalcus Presbyter, qui inter alia asserebat, Christum esse mortuum tantum pro saluandis. Deum nolle homines saluos fieri, in Trinitate tres Deos esse, vt patet ex Epistola Hincmari ad Nicolaū Papam apud *Frodoardum l. 3. hist. Rhem.* c. 13.

849 Leo Papa absoluit munitionem Vrbis, & ex suburbijs transfert corpora Sanctorum in Vrbem, Sarracenisq; se ad prædam Vrbis parantibus, contra eos autem congregatis Neapolitanis, Amalphitanis, & Caietanis descendit ad Ostia Tiberina, ipsosq; ibi operantes post Missam cōmunicauit, & benedixit eorum copijs: postero die pugnatum feliciter cum Sarracenis, qui partim naufragio, partim fame, partim gladio periere, & quidam ex ipsis capti ad opus fabricæ damnati; ita vt manus eorum in cophino seruirent Vrbi instaurandæ: *Anastasius.* In Synodo Turonensi damnatus Nomenoius Dux Britonū ob eiectos Episcopos, & contempta monita Leonis Papæ, qui Dux anno sequenti ab Angelo percussus interijt, *ex fragmentis rerum Franciæ à Frontone Ducæo ad Baronium missis.* S. Vulstranus in Anglia innocenter occiditur, ibique visa columna lucis, vsq; ad cælum ab omnibus incolis per 30. dies. *Matthæus Vuestmonosteriensis in Chron.*

850 Cordubensis Ecclesia sub Habdarragman Sarracenorum Principe multis Martyribus illustrata, de quibus S. Eulogius Cordubensis Presbyter, & postea Martyr in l. 2. *Mem. Sanctor.* At Ramirus Rex successor Alphonsi Casti in Galloecia obijt Kal. Februarij, successitq; Ordonius eius filius: *ex Ambrosio Morali* l. 3. c. 52. Carolus Rex Godefridum Northmannorum Ducem denuo sibi infestum, non expectato Lotharij auxiliari exercitu in partem Regni accipit, assignans ei regionem ad habitandum: Ita Carolus ob Ecclesiæ bona laicis data punitus, cùm è contrario testibus, *Luca Tudensi, & Roderico,* Ramirus pietate sua, & vectigali S. Iacobo facta Hispania Northmannorum Classem profligarit, combustis 70. nauibus illorum, & inde reuersus cum spolijs opimis: Franci sub Ludouico à Bohemis victi, & dira fames Germaniam afflixit: *Annales Franc. & Sigebertus in Chron.*

851 Ludouicus Lotharij Imperatoris filius liberat Beneuentanos à Sarracenis, quos in vigilia Pentecostes extra vrbem cum Massar eorum Duce iugulari iussit: *Leo Ost.* l. 1. c. 31. Ebbo olim Episc. Rhemensis moritur, cuius animam à Purgatorio suffragijs præcipuè Missarum liberatam ex reuelatione Diuina retulit Hincmarus Rhemensis apud *Frodoardum l. 3. hist. Rhem.* c. 3. Hermingardis Lotharij vxor moritur: *Regino in Chron.*

852 Leo Papa die 27. Iunij vigilia Apostolorum, & S. Leonis sacro Vrbem Leoninam dictam consecrauit, deinde Corsos, qui propria Insula relicta ob metum Sarracenorum vagabantur, tanquam Coloniam deduxit in ciuitatem Portuensem: *Anastasius.* Cordubæ alij Martyrio coronati, de quibus *S. Eulogius l. 2. Memorialis SS.* vbi c. 16. refert Regi Sarracenorum, qui corpora Sanctorum cremari iusserat repente post iussionem linguā palato hæsisse, percussumq; ab Angelo eadem nocte interisse, antequam rogus Sanctorū cadauerum extingueretur. Hæc finis Imperij Mahometani Habdarragman. Rabanus tertiā Synodum Moguntiæ celebrauit: Carolus Rex Franc. Pipinum, & Carolū filios fratris sui Pipini Regnum inquietantes cepit, & attonsos detrusit in Monasterium: *Annales Francor. & Sigebert.*

853 Suessione Synodus acta Carolo præsente, de qua prolixè *Baronius.* Cum Rallius collectis copijs ex Danis Northmannis, Britonibus Ecclesias vastaret Oenomanosq; obsedisset, & minaretur Turonibus, postquam ob inundationem Kari, & Ligeris hostes recesserunt, corpus S. Martini translatum est cum multis miraculis Aurelianos, & inde ob metum Ralij, Antisiodorum; vnde postea reductum est in pristinum locum: *Oddo Cluniacensis.* Romæ à Leone indicta Synodus Generalis die 15. Nouembris, & inita d. 8. Decembris: *Anastasius, & Leonis Epistolæ.* Mahomad successor Habdarragmani, plures Cordubæ martyrio affecit, de quibus *Eulogius in memorialis* l. 3. Vide hoc anno fabulam de Ioanna Papissa à Baronio egregiè confutatam.

854 Leo Papa Centumcellas mœnibus contra Sarracenos munit: *Anastasius.* Dani ciuili bello consumuntur: *Annal. Franc.* Ignatius Patriarcha in Concilio Constantinopolitano Gregorium Episcopum Syracusanum deponendum iudicauit, expectata tamen sententia Romani Pontificis: Michael Imperator sui iuris factus obscænitatibus, & impietate sua odium bonorum omnium, ipsiusq; matris in se excitat: *Io. Curopalates.*

855 Die 8. Ianuarij Valentiæ in Gallia celebratur Synodus, in qua damnati errores Scotorum, eorumq; signiferi Gothescalchi de Prædestinatione, libero arbitrio &c. & Duella prohibita: Mense autem Februario Ticini celebrata Synodus Ludouici Imper. monitu; *ex 3. Tomo Concilior.* Leo Pontifex moritur d. 17. Iulij, statimq; ei substitutus est Benedictus III. Romanus à Clero. At Ludouicus Imperator deceptus per suos Legatos intrusit in Sedem Anastasium, qui tamen resistente Populo Romano, & Cardinalibus, eiectus est de Sede, consensu etiam Legatorum, & restitutus est Benedictus in sedē pristinam: *Anastasius.* Lotharius Imperator diuiso Imperio, & data Ludouico Italia; Lothario filio Francia, exceptis locis, quæ Carolo assignata fuerāt, ingreditur Monasteriū Prumiense, ibiq; Monachus moritur 28. Septemb. *Regino, & alij.* Michael Imperator Theodoram matrem abdicare coacta, & attonsam detrudit in Monasterium cum filiabus Maria, Sophia, & Irene:

Io.

Anni Christ.

Io. Curopalates. De Martyribus hoc anno Cordubæ: *Eulogius in Memoriali* l.3. c.13. & 14.

856 Ianuarij die 6. Tyberis insana inundatione Romam obruit, domos euertens, & segetes subruens in campis, inde pestis secuta quæ fluxionibus guttura obstruens necabat. Rex Lazorum cum donis Romam venit ad limina Apostolorum, reuersusq; ad suos paulo post migrauit ad Dominum: *Anastasius.* Benedictus Papa confirmat depositionem Gregorij Episcopi Syracusani: *ex Nicolai Epistolis 6. & 10.* In Gallia gliscentibus factionibus, & rebellionibus, Carolus in villa Carisiaco Synodum congregat, & multa capitula condit: *Annal. Franc.* de Cordubæ Martyrib. huius anni *Eulogius* l.3. à c.15. ad 17. Rabanus 4. die Febr. moritur, eique in Archiep. Moguntię substituitur Carolus. *Chron. vetus Pithoei.*

857 Moguntiæ Synodus celebrata à Carolo: *Annal. Franc.* Cordubæ alij martyres effecti, de quibus Eulogius in apologetico. Carolus Caluus in Conuentu apud S. Quinctinum firmat concordiam cum Ludouico fratre, & fratruelibus Lotharij. Etheluulphus Rex Saxonum in Anglia moriens testamento condito inter alia pia legata, iubet deferri annuatim Romam 300. denariorum mancusas pro luminaribus Ecclesiæ SS. Petri, & Pauli, & pro eleemosynis Papæ augendis. *Matth. Vuestmonast.*

858 Februarij d. 16. moritur Benedictus Papa, eique substituitur Nicolaus Romanus, coronaturque die 24 Aprilis, præsente Ludouico, Imperatore, qui inuisenti se extra Romam Pontifici bis pedestri itinere frenum equi Pontificij tenens, eum deduxit quantum est iactus sagittæ: *Anastasius.* Mense Maio Nicolaus Papa vniuit Ecclesiam Bremensem Hamburgensi sub S. Ansgario: *Adam in Chron. c.* 27. Carolus, & Episcopi Gallicani inuocant Ludouicum Germaniæ Regem ad compescendas factiones, & turbas: *Chron. vetus Francor.* Ignatius Patriarcha Constantinopol. quòd Bardæ Patritio ob repudiatam vxorem, & cognatã sibi in sponsam assumptam, sacris interdixisset, deiectus est de Sede à Barda, carceriq; inclusus, & postea relegatus in Insulam, suffecto in eius locum Photio laico Eunucho, ipso Natali Domini consecrato à Gregorio Syracusano, de quo supra: *Io. Curopalates.*

859 S. Eulogius designatus Episc. Toletanus Cordubę cum alijs Martyrio coronatur die 11. Martij die Sabbati hora 9. *Aluarus in eius vita.* Ludouicus Rex Germaniæ territus Epistolis Episcoporum Galliæ paratum se offert ad quasuis conditiones, potius quam à Deo, & ab Ecclesiã excidere; idcirco missa ab ipsis ad eum noua legatio cùm commonitorijs litteris; Concilium Tullense celebratum est in Gallia: de quo *Chron. vetus Francor.*

860 Nicolaus Pontifex acceptis litteris Michaelis Imp. Photij intrusi, & pseudosynodi contra Ignatium Patriarcham expulsum, mittit Constantinopolim ad cognoscendam causam referendumque Legatos duos Episcopos cum litteris, sed non fuere dignè recepti, Barda, & Photio omnia administrantib. & Michaele voluptatibus, & quadrigis per Circum agitandis vnicè intento, & quando ebrius erat, iubente alijs amputari aures, nares, caput: *Io. Curopalates.* Die 5. Iunij in Confluento Castello factus Conuentus Episcoporum, Abbatum, & Procerum Galliæ, in quo sancita fuit concordia inter quinque Reges Franciæ, videlicet Carolum, ac Ludouicum fratres, eorumq; nepotes Lotharium, Ludouicum, & Carolum, *ex Chronico veteri Pithoei, & Actis in codice Antonij Augustini.* Esto Carolus pactis non steterit, conatusq; sit inuadere fratris Regnum, vt ex Ludouici litteris ad Nicolaum Papam in Gallias inuitatum constat. Tyberis inundatio magna in Vrbem bis nempe die 30. Octobris, & 27. Decembris descripta ab *Anastasio Bibl. in Nicolao.*

861 Michaelis iussu coacta Constantinopoli pseudosynodus patrum 318. & ad eam vocatus ex Terebintho Insula, vbi exulabat, Ignatius, contra quem 72. falsi testes producti, & conclamatum contra eum confirmataq; intrusio Photij, coactis ad idem Legatis Apostolicis, & à Photio falsificatæ sunt litteræ Nicolai Papæ, & Ignatius in carcere tormentis, & ludibrijs indignissimè vexatus, fugit tamen baiuli forma indutus, & duas sportas ex vno ligno pendentes baiulans, & nauigauit ad insulas Propontidis, frustra inquisitus à Cursoribus ad necem. Augusto autem mense terræmotus ingens per 40. dies adeò concussit Constantinopolim, vt omnes clamarent id euenisse ob commissa in Ignatium, nec quieuit, donec misso à Michaele, & Barda, Peronio Patricio, Ignatius iuramento dato permissus est reuerti, & habitare illæsus in suo Monasterio: *Ita Nicetas in vita Ignatij, & Nicolaus Papa in Epistolis*, in quibus non Oecumenicam eam Synodum, vt malè Balsamon, sed Latrocinalem, & conuentum diaboli appellat. Romæ Lateranense Concilium actum aduersum Ioannem Episcopum Rauennatem, de quo *Anastasius.* Defuncto Ordonio Rege Hispaniæ in Galloetia, succedit filius Alphonsus, pietate, et bellica gloria *Magnus*, thesauros enim paternos pauperibus, & Ecclesijs distribuit, & S. Iacobi Ecclesiam terream, quadratis lapidibus columnisq; erexit, inde multis victorijs contra Mahometanos illustris: *Rodericus Tolet.* lib. 4. c. 16. Alij dicunt Ordonium mortuũ anno 866. vide librum 8. c.9.

862 Michaele Imp. voluptatib. & scurrilitatibus vsq; ad Sacrorum derisionem insaniente, S. Sophiæ templum cum vicinis ædibus conflagrauit, & die Ascensionis terræmotus iterum Constantinopolim quassauit, vbi Ignatius iterum carceri fuerat inclusus. Præterea Michael reprehensus à Basilio Cretæ Episcopo, quod ausus esset ipse ordinare Episcopos, & Sacerdotes, pugnis dentes seni venerabili excussit, iussitq; verberari ferè vsq; ad mortem: *Nicetas in Ignatio.* Nicolaus Papa litteris ad Photium, & ad alios omnes Patriarchas stat pro Ignatio, Romæque coacta Synodo damnat Theopaschitarum hæresim ab Orientalibus quibusdam suscitatam. Aquisgrani die 29. Aprilis coacta Synodus iussu Lotharij pro Statu Ecclesiæ, & vtilitate Regni. Satagebat enim Lotharius repudiare Theutpergam legitimam coniugem, & Vualdradam ducere, cuius amoribus à pueritia implicitus erat; cuius Synodi Acta ex Treuirensi codice misit ad Baronium P. Christophorus Brouesius Soc. Iesu. Sed quia in hac Synodo multa perperam facta & ficta, Nicolaus iussit aliam Synodum fieri in Gallias ad villam Sablonariam, cui inter essent Francorum Reges, inítaq; est 3. d. Nouembris. Sed de his plura *Baronius.*

863 In Romana Synodo sub Nicolao depositi ac damnati Zacharias, & Roaldus Legati Apostolici, quod subscripsissent damnationi Ignatij: damnatus item Gregorius Syracusanus episc. malorum omnium incensor, nec non Photius, decretaq; restitutio Ignatij. At Photius ausus est Catholicos persequi, & aliud conciliabulum contra Nicolaum, Codice compilato, cui mille circiter Episcoporum falsas pro se subscriptiones fingens cùm vix 21. præsules ipsi consensissent. *Acta Synodi Rom. & Nicolai litteræ.* In

Me-

Anni Christ.

Metensi Synodo Mense Iunio Theutperga Regina falso accusata de incestu cum fratre germano, damnata est, & Vualdrada Regina pronunciata, aliaq; indignè acta de quibus *Regino* Anno 866. corrigendus in annis ex *Actis ipsius Synodi & ex veteri Chronico Pithoei*. At Nicolaus Papa litteris ad Episcopos Germaniæ de scelere Lotharij datis, Romæ Synodum congregat, & damnat acta Metensis Synodi, deponit Theutgraudũ Treuirensem Primatem, & Guntharium Coloniensem episcopum, eosdemque excommunicat, & Episcopos eorum complices; Treuirensis, & Coloniensis Vrbe egressi sollicitant pro sui restitutione Ludouicum Imper. qui Beneuento Romam veniens, altercatur cum Nicolao, sed eum adamante solidiorem nactus re infecta discedit; Desperati itaq; ad Photium scribunt fingentes Synodicam epistolam plenam calumnijs contra Nicolaum. Photius circularib. litteris cogit Synodum contra Nicolaum. *Acta Syn. Chron. vetus Pith. & Rombertus*. Hincmarus Episcopus Rhemensis surreptitiè obtenta à Nicolao Papa confirmatione priuilegiorum, coactaque Synodo Syluanectensi, deponit Rhotaldum Episcopum Suessionensem, iniustè, includitq; carceri, ac deinde in exilium mittit, & appellantem ad Papam vetat ire Romam: vt patet ex *Epistolis Nicolai*. Interim Nicolaus pascit omnes pauperes Romæ, nomina eorum curiosè scripta apud se retinens: *Anastasius*. Carolus Rex per Ruodbertũ ducem insignem vincit Northmannos: *Annales Franc. Pithoei*. Occilo in Sylua Nigra Heluetiorum S. Meinrado, totum nemus suauissimo fragrauit odore, & duo corui familiares Sancto persecuti sunt occisores, donec die sequenti capti, confossi, & interfecti sunt: *Bollandus Ianuario d. 21.*

864 Nicolaus Romam conuocat episcopos Galliæ ad Synodum pro causa Lotharij pellicem adhuc Valdradam retinẽtis, & pro Rothaldo ab Hincmaro pulsu, sed frustra; Regibus Synodum impedientibus: Nicolaus tamen Rhotaldum post octo menses absoluit, & decernit restituendum. *Anastasius, & Nicolai epistola*.

865 Nicolaus Papa frustra expectatis per 8. menses accusatoribus Rhotaldi, celebrata in Vaticano Synodo, Rhotaldum sacerdotalibus vestibus indutum remittit ad propriam sedem cum Arsenio Hortensi episcopo Legato suo, vt per hunc etiam dissolueretur copula Lotharij cum Vualdrada, & concordia Regum Galliæ conseruaretur; scribitque ad Carolum Regem vt faueat Rhotaldo. Arsenius honorificè exceptus est ab Episcopis, & à Regibus, euicitq; vt Lotharius dimissa in Italiam Vualdrada, Theutpergam resumeret; & Engeltrudam quæ Besonem Comitem deseruerat, excommunicauit, & fœdus inter Reges in Villa Turisiaco conuentu facto stabiliuit kal. Martij. *Anastasius, Regino, Annales Pithoei*: Michael Imperator (quem Constantinus Manasses in Annalibus Neroni, & Sardanapolo similem affirmat) mitit per Michaelem Protospatharium ad Nicolaum Papam litteras à Photio dictatas, & indignas Imperatore pariter ac Pontifice, vtpote plenas verbis contumeliosis, et minis, ideoq; synodali sententia igni traditas; quibus tamen intrepidè et grauissimè respondit Nicolaus Epistola 8. et 9. et comminatus est post Synodum Occidentalium Episcopor. excommunicationem, nisi Michael resipiscat, restituatq; in pristinum Ecclesiam Constantinopolitanam. S. Ansgarius Danor. et Sueonum Apostolus migrat in Cœlum d. 3. Februarij, succedente illi in Hamburgensi, et Bremensi Episcopatu Remberto eius Diacono: *Adam hist. l. 1. c. 31. & Surius d. 4. Febr.* Turgesius ex Noruegia Regnum Hiberniæ occupat, et à Malachia Rege Midiæ postulat filiam elegantissimæ formæ; Malachias respondet in promptu sibi esse plurimas illa venustiores: lætatus Turgesius admittit conditionem; Malachias missis ad muliebrem elegantiam compositis iuuenibus, arma sub stolis occultantibus, aulicos Turgesij imparatos trucidari iussit, et Turgesium captiuum habuit: ex *Tabula Chronologica Hiberniæ Romæ edita 1667*.

866 Michaele Schismatico Imperatore Papam spernente; Michael Rex Bulgarorum per Legatos cum donis consulit Nicolaum Papam de aliquibus ad fidem spectantibus, & de modo conuertendi reliquos Bulgaros ad Christum. Nicolaus Synodo conuocata mittit ad Regem Bulgarorum Paulum Populonij, & Formosum Portuensem Episcopos Magnæ Sanctitatis, & ea occasione ad Michaelem Imper. reducendum ab insania Donatum episcopum Ostiensem, Leonem Presbyterum, & Marinum Diaconum, cum epistolis ad vtrosq; Principes, itemque ad Ignatium Patriarcham, & ad Theodoram Augustam, quæ postea inter Sanctas relata fuit, & ad Eudoxiam Imperatoris coniugem. Vualdradam autem frustra Romæ expectatam excommunicauit: ex *Anastasio, Nicolai Epistolis, & Baronio*, in quo multa contra Lotharium, & Hincmarum à Nicolao scripta, & acta legito.

867 Legati Apostolici dignè à Rege Bulgarorum recepti, & indignè à ministris Imperatoris, ideoq; reuerti Romam: *Anastasius*; Trecensis Synodus iussu Nicolai habita. Bardas Cæsar, qui Ignatium vexauerat à coniuratis abstractus à pedibus Michaelis Imper. in frusta concisus est vere ineunte: ex *Nicæta in Ignatio, & Curopalate*. Interim Photius sollicitat Imperatores Occidentis contra Nicolaum Papam, *Nicætas*. Michael Imperator prole carens creat Imperatorem Basilium militiæ magistrum d. 26. Maij, sed non ferens eius reprehensiones, quodam Basilicino substituto, tentat de medio tollere Basilium; at è contrario Michael vino ebrius, et vix ad periculum expergefactus, à coniuratis Basilij interemptus est, ense per pectus ac ventrem sic adacto, vt intestina elapsa sint, & d. 24. Septembris Basilius acclamatus est Imperator: *Curopalates, & Zonaras* Basilius statim die 25. Septembris Photium de sede eiectum iubet deportari in Monasterium Humbram, prædicapatis, & retentis omnibus eius scriptis; misitq; ad Ignatium, qui ipsum reducerent Constantinopolim, eumq; d. 23. Nouembris Dominica in pristinam sedem restituit, scribitq; vterque ad Nicolaum Papam, consulens quid agendum de lapsis, qui Photio adhærebant. Nicolaus Lotharium Romam venire volentem prohibet, nisi prius cesset vexare Theutpergam, & conari resumere Vualdradam: ex *Anastasio, & Epist. Nicolai*. S. Clementis Martyris, ac Papæ corpus Chersona Romam delatum, qua de re *Leo Ost. in Catalogo* SS. l. 10. c. 98. Migrauit deinde in cœlum meritis plenus Nicolaus Papa idibus Nouembris, vt habet *Anastasius*. Regino autem ait ei post Gregorium Magnum nullum æquiparandum esse; ei subrogatus est d. 14. Decembris Hadrianus II. Romanus Annor. 75. liberalitate in pauperes & hospitalitate in peregrinos olim insignis. Lampertus Dux Spoleti tempore consecrationis Hadriani Vrbem diripit, ideoque ab Imperatore ducatu priuatus: *Anastasius*.

868 Lotharius per litteras impetrat ab Hadriano venire Romam, & Vualdradam pœnitentiam simulantem, intercedente Ludouico Imper. absoluen-

Anni Christ.

uendam curauit; Lotharius Mense Iulio Romæ adfuit: Hadrianus post Missarum solemnia porrigens Christi corpus Lothario eiusq; asseclis contestatus est ne illud sumerent, si adhuc in animo haberent Vualdradæ inhærere; & quotquot indignè sumpserunt intra annum periere ipseq; Lotharius Placentiæ defunctus est d. 9. Augusti ex improuiso exanimis, & obmutescens; *Aimoinus* l. 5. c. 21. *Regino* male id differens ad annum 869.

869 Hadrianus Papa acceptis iam Basilij Imp. litteris, scriptisq; Photij combustis, Legatos cum litteris mittit: ad Basilium pro cogenda Synodo generali; qui excepti sunt honorificentissimè, & inita Synodus die 5. Octobris; eoq; vocatus Photius cum suis, ad quos Basilius exhortationem habuit, addens se pro vnione, & Concordia Ecclesiæ paratum ad prosternendum se humi, vt ab omnibus conculcaretur, vt illis exemplum præberet humiliandi se ipsos: sed cum illi contumaces persisterent, anathematismi in Photium tanquam non solum schismaticum, Moechum, parricidam, sed tanquam nouum Iudam fulminati à Synodo, contra verò acclamatum Nicolao, & Hadriano Pontificibus, Imperatori, & Imperatrici &c. Reliquæ actiones ex parte pertinent ad annum sequẽtem, de quibus præter Acta Synodi, *Anastasius*, *& Baronius*. Interfuere huic Synodu Legati Ludouici Imperatoris, & Regis Bulgaror. Sed licet hæc Octaua Synodus fuerit vniuersalis, soli tamen Episcopi 101. subscripsere, quia innumerabiles antea à Photio ordinati, seu intrusi non fuere admissi. *Aimoinus* autem l. 5. c. 28. referens quædam de hac Synodo indicat se Iconoclastica pice inquinatum. De dissidio inter Græcos, & Latinos oborto in Synodo vide *Anastasium*. Hadrianus litteris commonitorijs minatur Carolo Caluo quòd vsurpasset Lotharij regnum, expostulante Ludouico Imper. esto in Metensi Synodo ea vsurpatio firmata sit, & Carolus denuo sit coronatus d. 13. Septẽbris, *ex eius Actis apud Antoninum Augustinum*. Salomon Rex Britanniæ missis muneribus ad Hadrianum, petit pallium pro Festiniano episcopo Dolensi, & reliquias pro monasterio à se ædificato. *Argentraeus in Hist. Brit* l. 2. c. 27.

870 Hadrianus Papa litteris, et Legationibus laborat pro Carolomãno liberando ex carcere, cui eum Carolus Caluus pater incluserat, et pro Ludouico Rege Germaniæ in consortium regni aduocando: *ex Hadriani Epist. & Aimoino*. Coloniæ Synodus habita Septembri exeunte iussu Ludouici Regis: *ex Chron. Franc. Pithoei*. Danis in Scotia grassantibus, Ebba Abbatissa Monasterij Collingamensis, ne ab ipsis violaretur ipsa, & Moniales pręcidit sibi nasum, & labrum superius nouacula, quam reliquæ imitantur; Dani die sequenti hoc spectaculo indignantes recesserunt, mandantes satellitibus suis incendium monasterij, quo Virgines illæ martyrium consummarunt; eodemq; anno à Danis martyrio affectus est S. Eadmundus Rex Angliæ cum Humberto Episcopo Helmhamensi d. 20. Nou. *vide Matthæum Vestmonast.* Photius, vt contumax in exilium missus, suæ relegationi adscribit terræmotum, quo Constantinopolis tremefacta est. De Imagine miraculosa Deiparæ oleo salutari manante, lege *Baronium* ad huius anni finem.

871 Hadriani responsa ad Basilium Imper. & Ignatium videnda in eius epistolis: Photius suos per epistolas detinet in Schismate: *Metrophanes*. Ludouicus Imper. Romæ ab Hadriano in vigilia Pentecostes coronatur nouo titulo tanquam legitimus successor Lotharij fratris in regno: *Aimoinus* lib. 5. cap. 28. Ludouicus querimoniæ Basilij de Imper. titulo respondet epistola apologetica, docens iure Imperatorem dici, qui pro tali coronatus est à Summo Pontifice, vide epistolam apud *Baronium*. Carolus Rex Francorum Hadriano Papæ præcipienti, vt Romam mittat Hincmarum Rhemensem ad dicendam causam, respondet amarius, & acerbius quàm par erat. Aethelredus Occidentalis Angliæ rex, audiens Missam in tentorio, & sollicitatus à suis ad prælium cum Danis, negat id se facturum ante Missæ finem, qua completa certamini se dedit, vicitq; hostem potentissimũ, eiq; mortuo eodem anno succedit frater Alfredus: *Matthæus Vuestmon.*

872 Defuncto Kal. Nouembris Hadriano Papæ subrogatur die 13. Ianuarij Ioannes Archidiaconus: *Aimoin.* lib. 5. c. 29. Ludouicus Imper. reuersus à recuperatione Capuæ à Græcis occupatæ, ab Aldegiso Duce Beneuentano iam per Basilium Imper. sollicitato circumuentus, ac se dedens, truditur in carcerem, & coactus est iurare pacta ab ipso proposita; *Regino*, *Leo Ost.*, *& Herembertus*. Basilius Imper. Legatos cum muneribus mittit ad Ludouicũ Germaniæ Regem circa Epiphaniam Ratisponæ degentem. *Annal. Franc. Pithoei*.

873 Ludouicus Imperator in Conuentu Romano à Pontifice absolutus à iuramento, quod coactus fecerat, contra Aldegisum ibi hostem Reipublicæ declaratum ne periurus videretur Aldegiso Reginam cum exercitu mittit: Aldegisus fugit, & ad tempus latet in Corsica: *Regino*, *& Aimoinus* l. 5. c. 30. addens hoc anno Ioannis Papæ operam reconciliasse Aldegisum Ludouico, id optanti. Francofurti a Ludouico R. Germaniæ conuentus habitus, vbi d. 26. Ianuarij Carolus eius filius, qui patri molitus fuerat insidias, à dæmone arreptus tanta vi, vt vix à sex viris teneri posset, & vbi liberatus fuit, confessus est se toties dæmoni traditum, quoties contra patrem conspirarat. *Aimoinus l. 5. c. 30.*

874 Veronam ad colloquium conueniunt Io. Papa, Ludouicus Imper. & Ludouicus Rex Germaniæ, cui diebus Quadragesimæ oranti apparuit in somnis Ludouicus pater obtestans, vt ipsum liberaret à tormentis purgatorij, in quibus per annos fere 34. detinebatur quo visu territus scripsit ad cuncta regni monasteria, vt orarent &c. ita vetus auctor in *Annalibus Francor. à Pithoeo editis*, qui addit id passum Ludouicum quamuis alioquin pium, quod in suo regno permiserit hæresim Nicolaitarum, nec obseruarit monita Gabrielis Archãgeli per Einardum Abbatem ei proposita. Obsidentibus Sarracenis Salernum dum Abdila eorum princeps super altare Ecclesiæ SS. Martyrum Fortunati, Caij, & Anthes conatur stuprare virginem reluctantem, trabs licet distans à perpendiculo altaris, è tecto delapsa extinxit impurissimum Arabem, virgine illæsa: *Arembertus de gestis Principum Beneuentanor.* Beorredus Rex Merciorum pulsus à Danis Romam venit cum Regina, ibique moritur. *Ingulphus de Anglor. Monasterijs*. A kalendis Nouembris vsque ad anni sequentis Æquinoctium nix sine intermissione cecidit; Rhenus & Moenus glacie. Dura contricti plaustra sustinuere, multi homines, & iumenta frigore perierunt: *Lancellotus in opere l' Hoggidi c. 45.*

875 Ludouico Imp. mense Augusto defuncto Carolus Caluus Italiam inuadit; Ludouicus Rex Germaniæ Caroli Regnum in Gallia deprædatur, & Carolomannum filium mittit cum exercitu in Italiam; sed Carolus eum spe munerum de-

Anni Chrif. | Anni Chrif.

iusit, & Romanos pecunia corrupit adeo, vt Io. Papa coactus sit die Natalis Domini eum coronare Imperatorē: *Regino Anonymus, & Aimoinus* l. 5. c. 32. De Slauorum conoersione paulo ante secuta vide *Helmoldum* l. 1. c. 6. & l. 2. c. 12. qui ait Rugiæ Insulæ populos à Monachis Corbeiensibus conuersos ad Fidem ædificasse oratorium ad honorem Dei, & S. Viti Corbeiæ patroni, sed postea Rugianos pulsis sacerdotibus Christianis, coluisse S. Vitum tanquam Deum, & ad suum vsque tempus in tali cæcitate perseuerasse. Engilberga Augusta vidua iam ingressa est monasterium Brixiæ, quam Io. Papa solatus est epistola 43.

876 Ticini Concilium celebratur Ianuario, in quo Io. Papa confirmat coronationem Caroli Calui, ob pietatem, qoa Ecclesias ditauerat, Sacerdotesq; honorarat; Synodo suis suffragijs comprobante: *Acta Concilij in Annalibus Franc. Pithoei, & Papyrij Massonis*. Iussu Caroli, & authoritate Apostolicæ celebratum est Iulio mense in Gallia Concilium Generale apud Pontigonem, de qoo *Aimoinus* l. 5. c. 32. & 33. Ludouicus Germaniæ Rex moritur d. 28. Augusti Francofurti. Carolus Imperator statim inuadens cum magno exercitu eius regnum, recusatoq; pacis conditiones, à Ludouico defuncti filio, victus est, & cum ignominia fugatus d. 8. Octobris. *Aimoinus* l. 5. c. 34. addens diuinitus immissum terrorem exercitui Caroli. Io. Papa petit à Carolo auxilium contra Sarracenos, regiones. Vrbis infestantes: Carolus litteratis viris fauet, & Anastasius Bibliothecarius Apostolicus mittit ad Carolum vitam S. Dionysij Areopagitæ scriptá à S. Methodio, & à se Latinè redditam, vt habetur ea Surio 3. Octobr. Henricus quoq; Monachus Antisiodorensis misit ad Carolum vitam S. Germani, & Hubaldus Monachus S. Amandi inter alia misit ad eundem prima 300. carminum in laudem Caluorum: *ex Sigeberto*.

877 Io. Papa iterum petit à Carolo auxilium contra Sarracenos, & multos Christianos, præcipuè Sergium Ducem Neapolitanum: Carolomannus falso nuntio de ingenti exercitu Pontificis, et Imperatoris, territus pec eandem viam, qua venerat, fugit ex Italia: Carolus Imp. veneno propinato à Sedechia medico Iudæo d. 6. Octobris obit. Succeditq; illi filius Ludouicus Balbus. *Aimoin. l. 5. c. 35. & Io. Epistolæ*, qui Epist. 89. testatur se coactum esse ad redimendam annuo tributo quietem à Sarracenis, nutriente bella Lamberto Comite Spoletino. De Rachildis Augustæ viduæ post obitum Caroli Imp. excessibus præsertim auaritia, vide Frodoardum in Historia Rhemensi lib. 3. à cap. 19. ad 25. et l. 4. c. 5. vbi extant epistolæ Hincmari, et Fulconis Archiepiscoporum Rhemensium, quibus Rachildem commouerunt. Constantinopoli sectarij Photij recusant communicare cum Ignatio Patriarcha, vnde ortum schisma ingens: ex *Ioannis Epistole* 78.

878 Basilio Imp. procurante pro tollendo schismate Ecclesiæ Constantinopolitanæ Io. Papa mittit illuc, & ad visitandam Ecclesiam Bulgarorum duos Legatos Episcopos Aoconitanū, & Ostiēsem; ex *Epist. Io. ad Basiliū, & Ignatium*. Lambertus Dux Spolet. & Adelbertus Vrbem inuadunt: Ioannē Papam in custodia tenent, donec Romani coacti iurant fidelitatem Carolomanno: Ioannes in Gallias profectus inuitauit ipsū quoq: Carolomannum ad generalem Synodum Trecensem, in qua excommnoicati hostes Ecclesiæ: *ex Epistolis Io. & Aimoino* l. 5. c. 37. Photium malis artibus ab exilio reuocatum Ignatius Patriarcha non recipit, & die 23. Octobris Sanctissimè valedicto adastantibus, & canens: *Benedictus Deus noster, nunc & semper, & in in sæcula seculorum: Amen*, Expirauit, miraculis ante, & post obitum clarus, de qnibus *Nicetas in vita Ignatij*. Photius tertia ab hinc die sedem patriarchalem tyrannicè occupat, Ignatij acta omnia subuertit, permittente hoc Basilio Imp. intereà Sarraceni Syracusas euertunt: *Nicetas, Curopalates, Cedrenus*. Aelfredus Rex Angliæ Gitronem Danorum, Regem profligat, obsessumq; in qnadam arce non prius dimittit, quàm promissa fidei Christianæ professione. *Ingulphus, & Vuilhelmus* l. 2. c. 4. De potestate Romani Pontificis supra Concilium, quid secus senterit Hincmarus, vide *Frodoardum lib. 3. historie Rhemensis* c. 21. & contra eum *Baronium hic*, atq; *Odoricum Rinaldum* in Annalibus.

879 Ludouicus Imp. moritur vespere Parasceues d. 10. Aprilis, relictis ex Ansgarde, Ludouico, & Carolomanno filijs, ex Adeleide autem posteriori coniuge Carolo simplici posthumo: Quo audito, & Carolomanni corporeis infirmitatib. Io. Papa Synodum Romæ pro Mense Maio conuocat: *Aimoinus* l. 5. c. 39. *Frodoardus* l. 3. c. 18. *Io. Papa Epist.* 155. Io. Papa rogatu Basilij Imperatoris, & ad auertenda ex Italia, & Ecclesia Coostantinopolitana maiora mala Photium in Sede confirmat, nullo pœnitentiæ signo id commeritum, immò falsatorem Epistolarum Apostolicarum, vnde factum vt Ioannes noo Papa, sed Papissa dictus fuerit, dederitq; occasionem fabellæ de Io. Papissa, de quibus vide hic *Baronium*. Certè Ioannes prudentia carnis, & politicis rationibus vsus, maioribus malis viam aperuit, de quibus idem supra.

880 Ioannes Papa Conciliabulum Photij, & Legatos Apostolicos cum eo communicantes ipsumque Photium damnat, & excōmunicat: ex *Io. Epist.* 250. *ad.* 255. vbi, & gratias Deo agit ob Sarracenorum classem à Basilij classe expugnatam; & Epistola 246. scribit ad Sientopulchrum Morauiæ comitem, per Methodium Morauorū Apostolum, quem Romam vocauerat ad reddendam rationem fidei, quam prædicare non rectè delatus fueret, mandans, vt in Ecclesia vtantur lingua Sclauonica prælecto tamen Latinè Euangelio; Lambertum aotem Ducem Spolet. & Adelbertum Marchionem Tusciæ conuersos ad pœnitentiam absoluit, ex *Epist.* 258.

881 Athanasius Epis. Neapolitanus Sergio inprincipatu seculari subrogatus, cū Sarracenis fœderatus Beneuentum, Capuam, Salernum, Romamque depopulari incipit, multis Ecclesijs, & Monasterijs per impios incensis: Idcirco Io. Papa mense Martio connocata Romæ Synodo illum anathemati subijcit, petentiq; absolutionem denegat, nisi Sarracenos necet, aut capiat: *ex Io. Epist.* 270. & 294. *ac Leone Ost.* l. 1. c. 42. Carolus Crassus Italia in deditionem accepta, coronatus est Imperator à Io. Papa die Natalis Domini: *Regino, & Aimoinus* l. 5. c. 60.

882 Io. Papæ Legatis Alphonsi Magni concedit consecrationem Ecclesiæ Compostellanæ, erectionē Ecclesiæ Ocetanæ in Archiepiscopatum, & ius congregandi Concilium prouinciale, simulq; petit equites auxiliares contra Sarracenos; sed dum cogitat iter in Gallias, vt conciliaret Principes Francorum inter se, moritur d. 15. Decembris, & d. 28. suffectus et est Marinus, qui statim Photium eiusq; acta damnauit; furente ob id Basilio Imp. Moritur Ludouicus Germaniæ Rex non Augusti, sed Nouembris 19. mox Northmanni Treuiros obsident, vsq; ad 5. Aprilis, quo potiti sunt vrbe illa: *Annal. Franc. Pithoei*. Hincmarus quoq; Episc. Rhem. obijt: *Frodoardus* l. 3. c. 22. Northmanni grassantur in Flandria,

Anni Christ.

dria, & Gallia, cum quibus Carolus Imp. pacem auro potiùs promisso, quàm ferro iniuit *Amoinus* l. 5. c. 61. *Regino*, ex quibus constat Godefridum Northmannorum Ducem conuersum esse, ac baptizatum leuante illum Carolo de Sacro fonte; & Rodericus Regulus illius gentis fidem Catholicam recepit. Sarraceni incenderunt Monasterium S. Vincentij ad fontes Vulturni, & obtruncarunt capita nongentorum Monachorum, vt narrat *Io. Monachus* eiusdem Monasterij.

883 Fulco successor Hincmari scribit professionem fidei ad Marinum Papam, & pallium obtinet, *Frodoardus in eius vita*: Aelfredus Rex Angliæ, gratus Deo ob vindicatum regnum à Danis, Legatos cum muneribus mittit tum in Indiam ad S. Thomam, tum Romam ad SS. Apostolos, cui Marinus vice versa misit partē Dominicæ Crucis: *Vuilhelm. de gest. Reg. Angl.* l. 2. c. 4. Marinus Papa malè acta à Ioanne prædecessore irritauit, Formosumq; Episcopum Portuensem restituit in suam sedem. In Anglia defunctus est Ioānes Scotus, occisus à pueris quos instruebat, vt ex communi relatione scribit *Vuilhelmus Malmesbur lib. 2. hist. Regum Angl.* c. 4. Photij Mutuæ epistolæ, & Patriarchæ Aquileiæ contra processionem Spiritus Sancti à Filio, propalatæ sunt.

884 Ianuarij 18. moritur Marinus Papa, & d. 20. substituitur Hadrianus III. Romanus. Cassinense Monasterium incensum à Sarracenis die 4. Septemb. occiso ibi S. Berthario Abbate: *Leo Ost.* l. 1. c. 45. Basilius Imperator scripsit literas contumelijs plenas ad Hadrianum Papam, eo quod hic persisteret in neganda communione cum Photio Constantinopolitano. Induciæ annor. 6. factæ inter Alfonsum Regem Galloeciæ, & Mahometem R. Arabum, à quo Dulcitius Presbyter Toletanus impetrauit, vt Corduba Ouetum transferret corpora SS. Martyrum Eulogij, & Leocritiæ, quod factum cum miraculis.

885 Maij d. 9. moritur Hadrianus Papa, eiq; subrogatur Stephanus Romanus VI. dictus V. qui Aqua benedicta distributa agros liberat à locustis cōsumptos, & respondet Basilij Imp. litteris contra Marinum ad Hadrianum antea scriptis. Moritur Carolomannus Rex, eiq; succedit Ludouicus Ignauus, sed nimis audax in raptu Kalæ Monialis Virginis, quam sibi copulauit. *Aimoinus* l. 5. c. 45.

886 Basilio imperatori defuncto succedit filius Leo VI. paulo ante liberatus à carcere, qui Photium sibi infensum relegat in Monasterium Armenorum, & pro substituendo Stephano germano suo, sed ordinato Diacono à Photio dispensationem petit à Stephano Pontifice: *Ex Curopalate, & Codice Græco Pauli Sfondrati Cardinalis.* Stephanus Papa transfert ex cœmeterio viæ Salariæ in Vrbem corpora Martyrum, de quibus *Surius d. 17. Ianuarij*, vbi de miraculis in hac translatione: præcipua fuere corpora SS. Diodori, & Mariani.

887 Parisiorum Ciuitas à Northmannis obsessa liberatur ope Deiparæ, & SS. Germani, ac Genouefæ: *Abbo, Aimoini discipulus.* Liber Aimoini de miraculis S. Germani extat in *Surio d. 5. Iulij*. Coloniensis Synodus congregata contra vsurpatores rerum Eccles. oppressores pauperū, & incestuosas nuptias, eius Acta extant in 4. Tomo Concilior. Hastingus Danus tyrannus, simulato baptismo abusus est occidendo plurimos de populo Anglicano; *Hist. Angl.*

888 Ianuarij 12. moritur Carolus Crassus, quem ob repudiatam Richardem licet obtestantem se adhuc virginem esse, sui repudiarant, assumpto ad Imperium Arnulpho Carolomanni filio: *Regino.* Hinc scissio Imperij orta: nam Berengarius Dux Forojulij creatur Rex, Guido filius Lamberti Ducis Spol. nomen Imperatoris assumit; Otho parisiensis Comes viuo adhuc Carolo Simplici, & Rodulphus Corradi filius, Regnum vsurpant, Episcopis ipsis, et Abbatibus ad bella profectis. Concilium Moguntinum habitum pro infelicissimo Statu, Ecclesiaque Germaniæ. Stephano Patriarchæ Constantinopolitano mortuo d. 17. Maij, substituitur Antonius Cauleos; *Curopalates*. Aelfredus Rex Angliæ collectam pecuniam mittit partim Romam, partim Hierosolymam, de suo thesauro multum addens: *Matth. Vuestmon.* S. Rembertus Danorum Apostolus obit, de quo plura *Adamus Monachus* l. 1. Chron. c. 38. & *Surius* ad 5. Febr. De Crucifixo Aurelianis in Monasterio S. Petri per dies multos vbertim lacrymante, & de lupo, qui eandem vrbem ingressus arrepta chorda Campanæ Ecclesiæ maioris, sonitu præsignificauit incendium totius vrbis anno sequenti futurum videndus *Glaber lib. 8. histor. cap. 5.*

889 Hunni per Arnulphum Regem immissi Germaniam, & Galliam infestant; *Luitprandus*. Leo Imperator Orientis, & Episcopi Catholici legationem, & litteras impetratas mittunt ad Stephanum Papam, sed non peruenere Romā, nisi post obitum Stephani Papæ. Arnulphus Episcopus Aurelianensis, dum à fundamentis reædificat Ecclesiam S. Crucis, reperit in illis magnam aurī vim, Deo votis eius obsecundante, *Glaber lib. 8. cap. 5.*

890 Alanus Dux Britanniæ, voto cum suis facto de decima parte omnium bonorum Deo, & S. Petro Northmannorum 15. millia profligat, vix 400. fugientibus ad classem: *Regino*. Mortuo Antonio Patriarcha Constantinopol. 12. Februarij, qui pro vnitate Ecclesiæ feliciter laborauerat, substituitur Nicolaus Mysticus: *Curopalates, & Nicephorus, apud Surium 12. Febr.* Arnulphus Rex Morauiæ Principem rebellem, et Ecclesiæ infestum debellauit vrbibus, et oppidis euersis; *Regino in Chron.* Obijt Sampson Abbas S. Zoili Cordubæ doctissimus, et sanctissimus Confessor Christi tempore persecutionis: *ex Ambrosio Morals ad l. 1. memorabil.*

891 Stephano Papa defuncto, subrogatur Formosus Episcopus Portuensis, tumultuante contra illū Sergio Diacono: *ex Luitprando* l. 1. c. 7. esto *Marianus Scottus, & Leo Ostiensis*, aliter hic ordinent Seriem Pontificum. Sed de Formosi pietate, doctrina, et scientia scripturarum extant testimonia nō solùm Luitprandi, sed etiam Hincmari Archiep. Rhemensis, et Anastasij Bibliothecarij.

892 Guido à Formoso coronatur Imperator, indignantibus, qui Imperium prætendebant Arnulpho, et Berengario: *Frodoardus lib. 4. histor. Rhem. cap. 2.* Carolus Simplex filius Ludouici Balbi annorum 14. vngitur Rex Francor. à Fulcone Epis. Rhem. reiecto Odone Comite in Concilio Rhemensi: *Regino, & Frodoardus l. 4. c. 5.* quī addit scriptum à Viennensi Synodo ad Balduinum Flandriæ Comitem vsurpantem sibi bona Ecclesiastica. Northmanni Ecclesias Germaniæ deuastant, et deprædantur Monasterium Prumiense, cuius Abbas postea electus est Regino author Chronici, vsque ad annum 908. perducti.

893 Formosus Papa Synodum vniuersalem Romæ ad Calendas Martij pro remedio Ecclesiæ diuersis in locis perturbatæ indicit, inuitato inter alios Fulcone Rhemense: *Frodoard. l. 4. c. 1.* qui addit vnctum à Formoso Lambertum filium Guidonis Imperatoris. Leo Imper. aduersus Bulgaros

Anni Christ.

garos aduocat Hunnos, et Turcas, quibus Simeon Rex Bulgarorum strenuè restitit, & ideo sponte Bulgari subiecere se Romanæ Ecclesiæ, à qua illos Græci donis, ac promissis alienarant: *Curopalates*.

894 Formosus scribit in Gallias ad Episcopos, pro retinendo Carolo Simplici in Regno contra Odonem: *Frodoardus* l. 4. c. 2. Lambertus Imp. an. 17. succedit patri, & coronatur annorum 17. et quia Ecclesia Anglicana, ob incursiones Danorum, et bella laborabat penuria Episcoporum, Formosus litteris suis sollicitauit Regem, & Prælatos ad electionem Episcoporum in singulis vrbibus. *Vuilhelmus Malmesbur lib. 2. de gestis Angl. Reg.*

895 In Germania celebrata Synodus Triburiensis mense Maio pro pace Ecclesiæ præsente Arnulpho Rege, cuius Acta extant: *Regino*. Inter alia decretum fuit, vt contemptores censuræ Ecclesiasticæ, tanquam rebelles caperentur à Regis Ministris, & in concursu præcepti alicuius, præferretur mandatum Episcopi, mandato Comitis, aut Præfecto loci.

896 Arnulphus Romam, de consensu Formosi Papæ à Romanis vexati, armis capit, & multos Romanos primores obtruncari capite iubet, et per surreptionem obtinet à Formoso, vt vngatur in Imperatorem, viuente adhuc Lamberto; ex *Regione*, & *Luitprando* l. 1. c. 8. moritur Formosus d. 14. Decembris, Pontifex insignis religione, ac doctrina, vt mirum sit eum adeo Romanis exosum fuisse.

897 Bonifacio Sedem Apostolicam inuadente, et post dies 15. pulso, substituitur Stephanus VII. dictus VI. Qui Sergio instigante contumelijs affecit corpus Formosi Papæ, mutilatum tribus digitis, quibus solitus erat benedicere, et proiectum in Tiberim, vnde à piscatoribus extractu, et delatum ad Ecclesiam B. Petri ipsæ Sacræ Apostolorum imagines illud salutauerunt: vide *Luitprandum* l. 1. c. 8. Soli Sergio tribuentem hoc facinus, sed acta à Stephano in Synodo, postea à Ioanne IX. in Concilio Romano abolita sunt. Adelbertus Tusciæ Marchio arce S. Angeli occupata, Stephanum hunc intrusit, sed Schismati vitando toleratus est inter Pontifices. Interea Basilica Lateranensis tota corruit.

898 Fulco Rhemensis Episcopus graui epistola reuocat Carolum Simplicem ab aduocandis contra Odonem Northmannis in auxiliũ, vtpote Dei, et Ecclesiæ inimicis, illud ex Paralipom. 2. c. 19. inculcans: *Impio præbes auxilium, & his qui oderunt Dominum amicitia iungeris? & idcirco iram quidem Domini merebaris*, et ale suo inter alia addens: *Melius enim fuerat vos non nasci, quàm diaboli patrocinio velle regnare, & illos iuuare, quos deberetis per omnia impugnare*. Paruit Rex Sancto monitori, protinusq; Deus sustulit de medio Odonem die 3. Ianuarij huius anni, quem nunquam forte, vel serò Carolus cũ Northmannis debellasset: *Frodoardus* l. 4. c. 5. et *Regino*. Arnulphus quoq; Rex potiùs, quàm Imperator legitimus, pediculari morbo cõsumptus decessit die 29. Nouembris, de cuius flagitijs *Luitprandus*. Eodemq; anno Guido Arnulphum persequens, obijt iuxta Tarum fluuium, *Luitprandus* l. 1. c. 9. et 10.

8,9 Guido Imperator moritur prope fl. Taurum dum insequebatur Arnulphum: et ipse Arnulphus pediculis, ac vermibus scatens excessit e viuis de cuius delictis grauiss. plura: *Luitprandus l. 1. cap. 9. & 10.*

900 Incipit seculum inopia litterarum, et Scriptorum plumbeum, sed asperitate euentuum, et abominationibus in S. Sede Apostolica, ferreum, et luctuosum; nunquam tamen præualentibus Inferi portis aduersùs Ecclesiam, ad euidentiorem Dei gubernantis Prouidentiam. Primo itaque hoc anno Stephanus Papa VII. pulsus est, et in carcere strangulatus à Romanis, contra Adelbertum Tusciæ March. præualentibus, qui Romanum patria Galesianum ei substituerunt. Fulco Archiep. Rhem. d. 17. Iunij necatur iussu Balduini dolentis reprehensum se ab eo, ob vsurpatas res Ecclesiasticas, et ereptam sibi ab eo; per Regem Franciæ, Abbatiam S. Vedasti; Vuinimarus Dux eius interfector, cum complicibus excommunicatus, putrescente carne viuus deuoratus est à vermibus. *Frodoardus* l. 3. c. 9. Ecclesia Compostellana Alphonsi Magni dedicata est 6. die Maij, ex *Ambros. Morale l. 15. Chron.* c. 30. Ludouicus Berengario fugato, Romæ à Pontif. coronatus est. *Luitprand.*

901 Romano Papa post menses 4. & dies 20. defuncto, subrogatur Theodorus II. patria Romanus, & hoc post dies 20. defuncto, substituitur Ioannes IX. Tiburtinus. Nicolao Patriarchæ Constantinopol. nolenti benedicere quartas nuptias Leonis Imp. cum Zoe, ideoq; in exilium pulso, substituitur Euthymius: *Io. Curopalates*, qui addit Theophaniam primam eius vxorem ab ipso & alijs cultam, vt Sanctam 16. Decembris. In Ouetensi Concilio Ecclesia illa Metropolitana est aucta dignitate, Alphonso Rege illuc Regiam transferente. Eduardus Rex Angliæ exercitu licet minore fugauit Etoualdum Glitonem consanguineum suum, qui rapuerat virginem monialem ex monasterio ædificato à S. Cutburga, sorore Regis Inæ, eamq; restituit Monasterio: *Vuilhelm. Malmesb.*

902 Leo Imp. Himerium expedit cum classe in Cretam aduersùs Sarracenos, quà occasione reuelatæ sunt admirandæ res Theoctistes Lesbiæ in eremo Insulæ Paros degentis, de quibus *Metaphrastes apud Surium d. 10. Nou.* & de Anno *Curopalates*, atque *Cedrenus*: Hunni siue Vngari in transpadana Italiæ inundantes, vincunt Berengarium, nec nisi ingenti pecunia ab eo promissa, anno sequenti recessere: *ex Sigonio l. 6. de regno Italiæ*; ea occasione incensum fuit cœnobium Nonantulæ.

903 Hunni ex Italia ad proprias sedes reuertuntur. *Sigonius l. 6. Reg. It.* Petrus Abbas reædificat Monasterium Nonantulæ, & illuc transfert corpora Sanctorum Synesij et Theopontij.

904 Berengarius Ludouicum captum, oculis et Imperio priuat, viuente adhuc Lamberto. Imper. & Romam cum exercitu veniens, extorquet à Ioanne papa coronationem; sed Ioannes, Rauennam secedens, Synodo conuocata, coronationem Berengarij tanquam vi extortam inualidam declarat, validam autem Lamberti, Stephaniq; acta contra Formosum abrogat: *ex Luitprando, l. 1. c. 10. Reginone, & Actis Concilii Rauennatis*, in quo decretum fuit vt punirentur, qui defuncto Papa aut Episcopo deprædarentur palatium Pontificium aut Episcopale, vt abusu enormi antea factitatum erat: Migrarunt ad Christum ex hac vita S. Grimbaldus presbyter in Anglia & Atuuita Regina religiosissima, mater Regis Eduardi: *ex Annalib. Angl.*

905 Ioannes Papa vbi sedisset annos 3. & dies 15. obijt; & die sequenti substitutus est Benedictus IV. Romanus. Alphonsus Magnus, ingentem victoriam de Arabibus reportauit, occiso Alcaman duce illorum habitoq; à suis vt propheta. *Ambros. Morales in Chron.* l. 15. c. 28.

906 Hoc anno sedisse in Sede Romana Sergium III. loco Benedicti IV. ex antiqua inscriptione colligit Odoricus Rinaldus in Annalibus; sed reliqua obscura sunt.

907 Benedictus IV. Papa moritur; eique subrogatus

Anni Christ.

Leo V. Ardeatinus, qui sedit tantum 40. dies, pulsus, & detrusus in carcerem à Christophoro sedis inuasore.

908 Christophorus Papa post 7. Menses pulsus à Sergio & in carcerem coniectus cogitur fieri Monachus; Hic est ille Sergius Maroziæ scorti amatius qui fultus Adelberto March. Tusciæ in Formosum instigarat Stephanum; Vide *Sigibertum in Chron.* & in aliquib. corrige *Luitprandum*. Gartias Alphonsi Magni filius pertæsus longi regiminis patris, cum matre, & fratribus conspirat in patrem; Alphonsus ne domestico bello Sarraceni resurgant, sponte filio regimen cedit, ob reportatam de se ipso victoriam Maximus; *Tudensis, & Morales in Chron.* l. 5. c. 30.

909 Heruæus Archiepiscopus Rhemensis, celebrat Concilium Troslei in pago Suessionensi: præter alia damnata hæresis Photij de Spiritu Sancto à Filio non procedente, *ex Actis Synodi in Codice Antonij Augustini*.

910 Sergio Papa defuncto substituitur Anastasius III. Romanus sessurus menses 26 Lambertus Imp. in venatione occiditur occultè ab Vgone Comite Mediolanensi *Luitprandus* lib. 1. cap. 10. qui Lambertum valde commendat ob morum honestatem, et in ætate iuuenili senectutem sanctam.

911 Leo Imper. d. 25. Iunij ex ventris profluuio moritur, qui dictus est cognomento Philosophus, seu sapiens, de cuius scriptis consule hic Baronium: successit ei tum Alexander frater, tum Constantinus filius puer adhuc. Alexander eiecto Eutymio reuocat Nicolaum ad Sedem Patriarchalem *Io. Curopalates, & Aretas in vita Euthymij*.

912 Anastasio Papæ defuncto, substituitur Lando Sabinus, qui ad instantiam Theodoræ Scorti potentissimi, Ioannem amasium suum, ex episcopo Bononiensi fecit Archiepiscopum Rauennatem, pauloque post mortuus est, et eadem Theodora operante substitutus est idem Ioannes, quem illa turpissimè deperibat. Theodoræ enim filia Marozia Sergio pseudopapæ; Theodora verò Iunior Adelberto Marchioni Tusciæ se prostituerant, et hinc tāta meretricum authoritas. *Luitprandus* l. 4. c. 13. Alexander Imper. ventris sui Idololatra, et solitus per cōtemptum ingredi Ecclesias tecto capite; cum se vino ingurgitasset d. 6. Iunij, multo sanguine ex narib. et pudendis erumpente suillam exhalauit animam, et præ foetore vix potuit festinanter tumulari; successit ei iam solus Constantinus Leonis filius sub tutorib. *Curopalates, & Aretas Cæsariensis apud Lipomanum tomo 3.* Moritur Alphonsus Magnus anno 52. regni, solo iam Gartia filio regnante post triennium morituro. *Ambros. Morales.* Moritur quoque Berno Abbas Ord. S. Benedicti Gigniacensis, et fundator Cluniacensis instituti ac cœnobij cum Odone, qui ei successit. *Sigebert. in Chron.* Tandem defuncto Ludouico Rege Germaniæ, Conradus Saxo in Regem est assumptus, et Rollo Dux Northmannorum baptizatus est: *ex Matthæo Vuestmonast.*

913 Ragnerus Dux Lotharingiæ, aliâs deprædator bonorum Ecclesiasticorum, reliquit pœnitentiæ suæ et donationis amplissimi latifundij factæ Monasterio S. Encharij extra muros Treuerensis diploma, et exemplum insigne, sæpius, et in fine prædonem se confessus sic: *Ragnerus Lotharingarum Dux & prædo, qui Ecclesiam Dei persecutus sum*, Ex monumentis eiusdem Monasterij nunc dicti S. Matthiæ, *& ex Commentario Stemmatum Lotharingiæ.*

914 Symeon Bulgarorum rex Constantinopolim obsidet, sed repulsus conuenitur à Nicolao Patriarcha, et tutore Imperatoris, pacemq; acceptat immo capitium pro corona impositum tolerat, et conuiuio exceptus ab Imperatore, donatusq; muneribus reuertitur: Et tamen Zoe Augusta patriarcham à Palatio eijcit. *Curopalates.*

915 Christiani Principes Atenulphus Capuanus, Gregorius Neapolitanus, Ioannes Caietanus Duces; Guaimarius Salerni princeps, Albericus Marchio Tusciæ, cum copijs Io. Papæ, et Nicolai Patricij ab Imperatore Orientis rogatu Atinulphi missis, fœderati aduersùs Sarracenos tribus mensibus circumuallatos, et fame cogente fugientes omnes penè interemerunt mense Augusto: *Leo Ost. in Chron. Cassin.*, *& Luitprandus l. 2. c. 14.* Sic Ioannes consensu Cleri cœpit haberi vt legitimus Papa, et mense Septembr. vnxit Berengarium in Imperatorem. Garsiæ Regi Asturicensi mortuo successit Ordonius II. qui Regiam in Basilicam commutauit, et sedem regni Ouetto transtulit Legionem, inde appellatus Legionensis rex, et conuocata Synodo ibidem vnctus est: *Ambrosius Morales.* Dani interim, Slaui, Bohemi, et Vngari laniant Ecclesias; *Adam in Chron. c. 45.*

916 Hunni, Sacerdotes, & Cruces truncantes, & Ecclesias Bremæ incendentes tempestate mirabili exorta, tegulis, & scindulis semicremis in ora eorum rotatis dum fugiunt, alij in fluuio merguntur, alij à ciuibus capti sunt. *Adam.* lib. 1. c. 46. Nicolaus Patriarcha Constantinopol. & Imperator ipse Orientis mittere ad Io. Papam Legatos & literas pro perfecta vnione Ecclesiæ Constantinopolitanæ cum Romana. *Curopalat.*

917 Vngari deuastant Saxoniam, & prouincias circa Rhenum, Lotharingiam, & Franciam, & Ardeuich, Gorm rex crudelissimus Daniæ Sacerdotes plurimos necat, aut pellit in exilium. *Adam. l. 1. c. 46.* die 6. Augusti Romani victores in prœlio, versa alea victi sunt à Bulgaris *Curopalates.*

918 Io. Papa conscientia stimulante mittit Legatum nomine suo Compostellam ad venerandum corpus S. Iacobi Apostoli, rogans Sisenandum episcopum, vt precibus impetraret sibi ab Apostolo auxilium, tunc & in hora mortis; Sisenandus vicissim, & Ordonius Rex Legionis cum munerib. mittunt Legatum ad Papam, consulentes eum de Missali Mozarabico, qui Synodo congregata remisit Legatum paucis in dicto Missali mutatis: *ex historia Episcoporum Compostellæ.*

919 Constantinus Imper. contra tyrannos aduersùs ipsum consurgentes, Romanum Patritium Classis Præfectum, Cæsarem creat Septembri, & Decembri Imperatorem collegam coronat; ducens; Halenam Romani filiam; Zoem vero matrem attonsam, in S. Ephemiæ monasterium detrudens: *Curopalates.* Conradus Rex Saxonum, & Francorum moriens transfert regnum in Henricum filium Othonis Ducis Saxoniæ, electum à proceribus, qui se indignum putans recusauit vngi ab Herigerio Archiepiscopo Moguntino. Tunc Petrus Apostolus apparens Vdalrico episcopo Augustano, & duos gladios ostendens, vnum cum capulo, alterum sine capulo: Dic, inquit, *Henrico Regi: Ensis ille, qui sine capulo est, significat Regem, qui sine Benedictione regnabit; capulatus autem, qui cum Benedictione regnabit.* Vt habetur in vita S. Vdalrici, *& apud Ditmarum l. 1.* Qui addit Henricum duxisse in vxorem filiam Eruini viduam sed iam monialem velatam, & vtrumq; ad Synodum vocatum esse à Sigismundo episc. Halberstatensi, sed Imperatore intercedente nil vltra actum est. Postea vero Henricus facti pœnitens Romā peregrinatus est fere semper pedestri itinere, & reiecta

Anni Chris.

iecta vidua duxit Methildem;

920 Schisma Constantinopoli inter Nicolaum Patriarcham, & Sectatores Euthymij in Exilio defuncti sedatur, & corpus Euthymij magna pompa, ac veneratione transfertur Constantinopolim: *Curopalates*. Heruæus quoq; Archiep. compescit Francorum Principes rebellantes contra Carolum Simplicem, quod Haganonem Laudunensem virum ignobilem ipsis anteponeret: Carolus idem videns res Francorum minui & Saxonum crescere, Henrico iam Rhenum transgresso se humiliat, & per legatos dono mittit manum S. Dionysij, quam Henricus prosternens se deosculatus est: *Regino Frodoardus, & Vuitichindus*.

921 Ob polygamiam Constantini edictum contra quadrigamiam promulgatur, de quo Theodorus Balsamo in Nomocanone Photij tit. 3. *& in notis ad Epist. Basilij ad Amphilochium* c. 4. Romanus Imper. primo loco volens nominari in edictis, & actis publicis, caitij sui semina iacit: *Curopalates*. In Occidente grassantur Hunni, & Sarraceni, qui in Alpium angustijs lapidibus obruerunt plurimos Anglos, ad limina Apostolorum peregrinantes: *Frodoardus*.

922 Bulgari iterum ac sæpius oppugnant Constantinopolim; Mortua Theodora Romani Imper. vxore declaratur Augusta Sophia eius nurus, & vxor Christophori eius filij: *Curopalates*. Carolo persistente in fauoribus erga Haganonem; Francorum Principes eligunt in Regem Robertum Comitē, quem vnxit Heruæus Arch. Rhem. & triduo post d. 2. Iulij mortuus est. Iesedi pago Parisiaco, reliquiæ de barba S. Apostoli Petri illuc in Ecclesiam translatæ iam anno 918. plusquam 170. claudos, contractos aut cæcos sanant, omnesq; dæmoniacos liberant &c. Berengarius in Italia superatur à Rodulpho Galliæ Cisalpinæ Rege, & à Burgundiæ Principe. *Frodoardus*, & ea parte *Luitprandus*.

923 Die 26. Martij martyrio coronata est S. Eugenia in Hispania, & post sequentem annum Pelagius iussu Habdarraghman quarti Regis Sarracenorum cognomento Amomiramolin, quod Rex credentium sonat: ex *Rudorico Archiep. Toletano*. Carolus Simplex aduocatis Northmannis (secùs quàm olim suaserat Fulco) contra Robertum Regem, illum quidem imparatum occidit in prælio, sed ab eius filio Hugone victus, & posteà captus detrususq; est in carcerem: mox proceres Suessione eligunt in Regem Rodulphum Burgundionem Richardi filium, & Emma Roberti filia consecratur Regina Rhemis: *Frodoardus*. Migrauit in cœlum 14. Ianuarij Sigismundus Episcopus. Halberstatensis sanctitate illustris, vt refert *Ditmanus tom. 6. Bibl.*

924 Berengarius pulsus à Longobardis Hunnos idest Vngaros in Italiam vocat, qui 12. Martij Papiam cum Ecclesijs 43. incendunt, ibique Episcopi Ticinensis, ac Vercellensis igne fumoque, omnesque ciues periere; via saluis 200. qui ex cineribus, argenti modios octo dantes Vngaris, vitam, & muros ciuitatis vacuos redemerunt: Rodulphus Rex Galliæ Cisalpinæ, & Hugo Viennensis Vngaros per Alpium abrupta insequentes quotquot potuere strauerunt: Berengarius verò à suis occisus est: *Luitprandus, & Frodoardus*, qui addit Rodulphum R. Francorum à S. Remigio multis donis, & eleemosynis impetrasse sanitatem, & Rhemis Synodum celebratam: Ordonio Rege Legionensi defuncto, regnum tyrannicè occupat frater eius Troila cognomento Crudelis: *Tudensis, & Sampyrus*: Eaduuardo Anglorum Regi defuncto succedit Aethelstanus: eius enim aduersarius Elfredus, qui eum Romæ calumniatus erat, adiecto iuramento ad confessionem S. Petri coràm Io. Papa concidit coràm altari, & tertia nocte in Schola Anglorum excessit è vita: *Vilhelmus de Gestis Reg. Angl. l. 2. c. 6.*

925 Pelagius puer annorum 13. & semis, triennio ante relictus Cordubæ pro obside ab Ermoigio Episcopo sobrino suo formosissimus, sed castissimus, nec impurissimo Regi Habdarragman Sarraceno consentire volens, illustre martyrium consummauit pugionibus confossus, & proiectus in flumen, die Dominica d. 26. Iunij hora 10. ex *Raguele teste occulato apud Ambrosium Moralem in Appendice ad Eulogium*. Seulpho Archiep. Rhem. post triennij sedem veneno sublato à ministris Heriberti Comitis; Heribertus cogit eligi in successorem filium suum nondum quinquennem, & quod turpius est, Ioannes Papa eam electionem confirmauit: *Frodoardus l. 4. hist. Rhem. c. 17. & 18.*

926 Hugo Comes Arelatensis imò totius Prouinciæ, inuitatus à Papa, & ab Italis Romæ fit Rex Italiæ pulso Rodulpho Cisalpinæ Galliæ Rege, qui viuente vxore, alteram duxerat: *Frodoardus, & Luitprandus l. 3. c. 4.* Legionensi in vrbe dedicata fuit Ecclesia in honorem SS. Martyrum Adriani, & Nataliæ, qui Nicomediæ passi fuerant, & illuc eorum Reliquiæ translatæ ab Ouetana Ecclesia, sumptibus Gisundi, & Leubinæ vxoris: *Ambros. Morales l. 6. Chron.* c. 5.

927 Troslei in Gallia Synodus congregatur, ibi Herluinus Comes publicam pœnitentiam agit, de alia vxore ducta, viuente pristina: Heribertus Comes iubente Ioanne Papa, educit è carcere Carolum Simplicem; sed pace inter Heribertum, & Rodulphum conclusa, iterum Carolus mancipatur carceri anno sequenti, quo notum erat Io. Papam depositum esse. *Frodoardus in Chron.* Adelphonsus IV. R. Hisp. fit Monachus, & Ramiro Regnum relinquens sed illud postea abiecta cuculla repetens à Ramiro captus, & oculis priuatus vnà cum trib. Troilæ filijs rebellibus anno 930. *Ambros. moral.* l. 16. à c. 7. ad 10.

928 Guido Tusciæ Marchio, & filius Hugonis Regis, inuidens fratri Petro nimis honorato à Papa, agit cum Marozia vxore de pellendo Io. Papa, & coniunctis militibus comprehensum Ioannem trahunt in carcerē, vbi ceruicali suffocatus est, eiq; substitutus est Leo VI. *Frodoardus in Chron. Leo Ost.* l. 1. c. 57. & *Luitprandus* lib. 3. c. 12. Simeon Rex Bulgarorum Septembri iterū Macedoniam prædatus, & Thracia igne vastata Constantinopolim obsidet, sed muneribus multis delinitus à Romano Imp. recessit, & Romanus in Natali Domini coronauit filios suos Stephanum, & Constantinum. *Curopalates*.

929 Hoc potius anno defunctum Ioannem Papam, & Leonem post menses 6. ac dies 15. detrusum, mortuumq; in carcere, eiq; subrogatum Stephanum VIII. Carolum quoq; simplicem obijsse in carcere refert *Frodoardus in Chron.* Lanceam Clauis Christi Crucifixi Sanctificatam, quæ fuerat olim Constantini Magni, quomodo adeptus sit Rex Henricus filius Othonis Ducis Saxonum narratur in vita S. Gerardi *apud Surium d. 3. Octobris, & à Luitprando* lib. 4. c. 12. de Lancea verò Longini vide hic *Baronium*.

930 Henricus Rex cum exercitu Daniam ingressus, Northmannos, & Abroditas vincit, exigitq; ab illis tributum, & Fidem Catholicam. *Adam. lib. 1. Distinc. Eccl.* c. 49. 50. 51. & *Sigebertus*. Nicolao Patriarchæ Constantinopol. Patriarch. defuncto, succedit Stephanus Archiep. Amasæ: *Curopalates*.

931 Stephano VIII. Papa post annum 1. mensem 1. & d. 15. defuncto, intruditur Ioannes XI. Sergij

pleu-

Anni Chrif.

pseudopapæ, & Maroziæ Scorti filius, vi eiusdem Maroziæ, & Guidonis Tusciæ Marchionis: *Luitprandus* l. 3. c. 12.

932 Arnoldus Bauariæ Dux Ecclesiarum, & Monasteriorum vsurpator, Veronam Italiæ progressus, vtpote vocatus à Raterio Veronensi episc. repellitur ab Hugone Italiæ Rege, & Raterius Papiam relegatur: *Luitprandus l.* 3. c. 14. *& Sigebert. in Chron.*

933 Defuncto Guidone, Marozia nubit incestuosè Hugoni Regi fratri Guidonis; qui Alberico, filio Maroziæ & Alberico Seniori, aquam ad lauandas manus porrigenti nimis profusè, alapam infligit: Albericus cum Romanis conspirans expellit Hugonem, & Maroziam: & Ioannes pseudopapa in carcerem truditur: *Frodoardus in Chron. & Luitprandus* l. 3. c. 12. Henricus Rex præuia pia exhortatione ad milites, 36 millia Vngarorum Germaniam infestantium necat, alij capti, aut flumine absorpti, *Frodoardus, & Vuitichindus l. 1. de rebus Saxon. & Luitprandus* l. 2. c. 9. addens vexillum Henrici primarium nominatum fuisse ANGELVM ab Angeli imagine, eumq; ante prælium vouisse exterminationem Simoniacæ hæresis de regno suo. Defuncto Stephano Patriarcha Constantinopolit. substitutus est Tryphon monachus vt administrator, donec Theophylactus filius Imperatoris perueniret ad legitimam ætatem & Patriarchalibus fungi posset: *Curopalates*.

934 Albericus Romæ Tyrannus cogit Io: Papam concedere Romano Imperatori Orientis, vt tam filius ipsius Theophylactus Eunuchus, & patriarcha, quàm successores eius pallio vtantur, absq; noua Romani Pontificis cócessione: *Luitprandus supra.* de miraculis in Ecclesia Rhemensi Deiparæ, & S. Hilarij vide Frodoaldum, præsertim de Adelmanno diacono Virdunensi, qui ex feretro exiliuit, & asseruit se vitæ restitutum precibus Deiparæ, & S. Martini, vidisseq; diuersa loca suppliciorum apud inferos.

935 Artaldus Archiep. Rhemensis. Synodo apud S. Macram coacta, satagit contra rerum Ecclesiasticarum inuasores: *Frodoardus.*

936 Die 2. Iulij migrauit cœlum Henricus Rex Germaniæ, decus Christianæ religionis anno ætatis 60. regni 16. successit ei filius Otto æquè pius, ac fortis; Mathildis verò Henrici vxor multa sanctè obtulit pro anima coniugis: *Vvitichindus* lib. 1. *Luitprandus* lib. 4. cap. 7. *Ditmarus, & Frodoardus*, qui addit Rodulpho Rege Francorum defuncto, euocatum esse ex Anglia Ludouicum Caroli Simplicis filium, & Lauduni ab Artaldo Arch. Rhem. in Synodo Episcopor. plusquam 20. vnctum & sic regnum rediisse ad stirpem Caroli Magni: addit, & defuncto Ioanne Papa, suffectum Leonem VII. & huius atq; Odonis Abbatis opera conclusam pacem inter Albericum, & Hugonem; videndus etiam *Luitprandus* l. 4. à c. 1. ad 3. qui addit Genuæ fontem sanguine copioso fluxisse, nec multo post Genuam direptam à Pœnis, trucidatosq; penè omnes viros, & Manassem Arelatensem Episcopum vi Hugonis obtinuisse simul Ecclesias Tridentinam, Veronensem, Mantuanam, Mediolanensem, adducendo ad sui excusationem exemplum Petri, qui possederat Ecclesias Antiochenam, Romanam, Alexandrinam, quasi verò esset pastor vniuersalis, sicut fuit S. Petrus. Eodem anno in cœlum migrauit Vnnis sanctissimus Archiepiscopus Hamburgensis, & Saxoniæ decus ingens; *Adam. l.* 1. c. *vlt.*

937 Vngari post deprædatam totam Campaniam, à Marsis, & Pelignis, per insidias capti ac ferè omnes trucidati sunt; alij verò Hungari Franciam depopulati sunt: *Leo Ost.* l. 1. c. 58. & *Frodoardus* in Chron. Otto nouis comitijs Aquisgrani confirmatur, & inungitur ab Archiepiscopo Moguntino; *Vuitichindus* l. 2. & *Rorgerius in vita S. Brunonis*, c. 8. qui addit ab hac inunctione numerari tempus regni Ottonis

938 Habdarragman Rex Sarracenorum iterum à Ramiro Rege Legionensi profligatus, ex suis, & Africanis copijs conflat exercitum peditum 150. millium; equitumque 50. millium. Ramirus implorato Dei auxilio, & votis nuncupatis, licet longe impar numero, tamen d. 6. Mensis Augusti SS. Iusto, & Pastore in Hispania solemni, duobusq; vt traditum est, Angelis equitum forma præeuntibus, victoriam memorandam retulit, cæsis 80. millibus hostium, capto Abenaim rege Mauro, qui Cæsaraugustam occuparat, vixq; fuga Cordubam elapso Habdarragmam: *Ambros. Morales l.* 14 15. 16. *Chron. Hispan. ex Sampyro, Tudensi, ipsisq; Arabum Annalibus*. De miraculis hoc anno patratis ab Odone Cluniacensi videndus Ioannes in eius vita. S. Vuenceslaus princeps Bohemiæ à Boleslao fratre occiditur d. 28. Septembris, quo ab Ecclesia vt Martyr colitur; in cuius vltionem Otto rex Boleslao bellum indixit duratiorum per annos 14. sed aduersus Ottonem congregatis ingenti exercitu Henrico fratre, Eberardo Duce Francorum, & Gisleberto Duce Lotharingiæ, cum pars exercitus Ottonis Rhenum transgressa (altera, et maiori parte cum Ottone nondum transgressa) incurrisset in hostes ex improuiso patefactos, cogereturq; cum illis manus conserere, Rex citra flumen non valens illis opportunè coniugi, descendit de equo, et cum omni populo lacrymis corâm lácea clauis Christi sanctificata, de qua supra; precatus est pro suis in vlteriore ripa pugnantibus, qui proinde incruenta planè victoria hostes vicerunt, ac fugarunt, ignorantibus multis cur fugerent. *Luitprandus* l. 4. c. 11. *Vuitichindus* l. 2. *Sigebertus in Chron.*

939 Otto Comiti cuidam multos sub se milites habenti, ac pro Ottone militanti, agnoscentiq; quàm necessarius esset Regi, ideoq; petenti per nuncios Abbatiam Laureshemensem suis militibus distribuendam, negat velle de hoc transigere per nuncios; Comes statim venit ad Ottonem postulans, vt quid sentiat statim proferat: Otto corâm populo respondet: Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus (tu enim magis iubes, quàm humiliter petis) scriptum est autem: Nolite Sanctum dare canibus: tibi verò tam procaciter iniusta petenti, sub testimonio totius populi, nec hoc, nec aliud vnquam te à me accepturum testificor: si tibi cordi est cum cœteris infidelibus auolare; quanto citius, tanto melius. Comes verecundia suffusus corruensq; ad pedes Regis, confessus est se grauiter deliquisse. Audito autem quod Otto in Alsatia esset; Euerardus, & Gislebertus permagno exercitu Rhenum ad Andernacum transgressi, deprædari regionem incipiunt; at Vdo frater Hermani Ducis Sueuorum, & Conradus Sapiens pro Ottone stantes, timentes, parua manu cum tot hostibus congredi, audientesq; à Sacerdote, quem hostes iumento priuauerant, Euerardum, & Gislebertum paucis stipatos militibus, quod reliquos cũ præda trans Rhenum dimisisset, cibum capere, super eos irruunt, Euerardum occidunt, Gislebertus Rheno submergitur. Otto gratijs Deo in Ecclesia actis, Henrico fratri rebellionis illius auctori, non solum veniam petenti, sed & Burgundiæ Ducatum dedit: Hæc *Luitprandus* l. 4. c. 15. & 16. Leo Papa post annos 3. & menses 6. moritur, eiq; substituitur Stephanus IX. dictus VIII. natione Germanus, opera Ottonis Regis

post-

Anni Chriſt.

poſthabitis Cardinalibus.

940 Stephanus Papa permittere Alberico à quibuſdam ſacrilegis crebris ictibus facie deformatus à publico conſpectu abſtinet: *ex libro Romanorum Pont.* Ethelſtano Anglorum Regi defuncto ſuccedit Edmundus, qui S. Dunſtanum in conſiliarium electum, æmulorum ſuaſu eijcit, ſed in venatione perſequens ceruum, effreniq; equo delatus ad præcipitium, Deoq; promittens reuocaturum ſe Dunſtanum, ſubſiſtente ſtatim equo liberatur, narratoq; miraculo principibus, reductoq; Dunſtano veniam petit, donatq; locum Glaſcouiam pro ædificando Monaſterio: *Osbertus in Dunſtano apud Surium* 19. *Maij.* Sarraceni, peregrinantes Romam infeſtant, & S. Mauritij Monaſterium Agaunenſe incendunt, eoq; paulo poſt peruenit S. Vdalricus Epiſc. Auguſtanus, & celebratis die Dominica duabus Miſſis, retulit vnum corpus de Martyribus Thebeæ legionis, ſibi à Burgundionum Rege promiſſum: *Marcus Velſerus* in vita S. Vdalrici; qui addit liberum olim fuiſſe Sacerdotibus celebrare quot vellent Miſſas, vt ex Cap. 26. Vualafridi colligitur, & ex S. Leonis Pap. epiſt. 79. ad Dioſcorum, ſed Alexandrum Papam, qui obijt anno 1073. ad vnicam reſtrinxiſſe, vt habetur in *C. ſufficit de Conſecrat. diſt.* 1.

941 Hugo antea puer electus, nunc in Synodo Sueſſionenſi, pulſo Artaldo, ordinatur Epiſcopus: *Frodoardus in Chron. & l.* 4. c. 27. Ruſſi Boreales cum ingenti eorum Rege, qui Chriſtianorum aliquos diris modis necauerant, nauali prælio à Conſtantino Imp. ſuperati ſunt. *Curopalates, & Luitprandus l.* 5. c. 6.

942 Francorum Principes rebellantes aduerſus Ludouicum Regem, Legatione Stephani Papæ excõmunicationem interminantis, niſi ante Natalem Domini reſipiſcant parent Pontifici & Ludouicum recipiunt: Hugoni Arch. Rhemenſi Palliũ miſſum: *Frodoard.* Hugo Rex Italiæ Alberico Romæ dominanti infenſus, igne, ferroq; graſſatus aufert omnes ciuitates, in quibus Albericus conſederat, præter Romam, fruſtra conante Stephano eos ad concordiam reducere. *Luitprandus* l. 5. c. 1. Odo Cluniacenſis à Stephano reuocatus ad eam concordiam procurandam, qui reuerſus Romam, inde Turonis ſanctiſſimè obijt 18. Nouemb. die octaua S. Martini, ſuccedente Adamaro: *Io. in vita S. Odonis, & Frodoardus in Chron.* errat enim Sigebertus eius obitum notans anno 938.

943 Stephano Papæ poſt ſedis annos 3. menſes 4. die 5. defuncto, ſuccedit Marinus II. Romanus prophetiæ dono clarus: *ex Codice Vaticano de Rom. Pontif.* Hic epiſtolis ſuis Principes ad pacem reduxit.

944 Conſtantinop. celebratur Synodus, in qua Tryphon Patriarcha coactus abdicat, & eius loco creatur Patriarcha Theophylactus filius Imperatoris Februario: Hugo Rex Italiæ concedit Conſtantino filiam Bertam Romano ipſius filio nuptui tradendam, quam Græci Eudoxiam nominarunt, & ſic impetrat à Conſtantino claſſem, qua Sarracenorum naues omnes exuſſit; ſed timens ſibi à Berengario Marchione Eporrediæ, tyrannoque Italiæ, fœdus iungit cum Sarracenis, at hi de more necant Chriſtianos per Alpes ad limina Apoſtolorum peregrinantes: *Curopalates, & Luitprandus* l. 5. c. 5. 7. 9. Saluatoris Imago cum Epiſtola ad Abagarũ miſſa, hoc anno transfertur Conſtantinopolim, illuc perueniens ſub crepuſculum diei 16. Auguſti, cum miraculis, de quibus *ex Curopalate, & Conſtantino Porphyrogenito Baronius.* Decembris 16. Romanus Imperatoris collega à proprio filio attonſus relegatur in Inſulam: *Curopalates, & Luitprandus* l. 5. c. 9. 10.

Anni Chriſt.

945 Ianuarij d. 21. Stephanus, & Conſtantinus filij Romani de primatu Imperij certantes in menſa capti, & in Inſulas deportati ſunt; & ſic Conſtantinus Leonis filius iam ſolus imperare cœpit: *Curopalates.* Hugo Rex Italiæ expulſionem ſui præuidens, Lothario filio regnum cedit, abſceditq; in Burgundiam, conſtructoque Monaſterio S. Petri, Monachus factus paulo poſt obijt: *Luitprandus l.* 5. c. 13. *Leo Oſtienſ. in Chro. l.* 4. *c.* 64. in Pagis Pariſienſibus lue incendiaria percuſſi quotquot Pariſios ad Eccleſiam Deiparæ confugere ſanati ſunt; Ludouicus Rex Francorum dolo Hugonis Principis à Northmannis per annum in cuſtodia detentus, donec Laudunum Hugoni conceſſit: *Frodoardus.*

946 Marinus Papa cum ſediſſet annos 3. menſes 6. dies 13. obijt eiq; ſubſtitutus Agapitus II. *ex Codice Vaticano, & Frodoardo.* Edmundo Regi Angliæ ſubrogatur frater Edredus: Nouiomi in Gallia repertum, & tranſlatum in Eccleſiam eſt corpus S. Hunegundis odore inuſitato fragrans, multiſq; miraculis tunc illuſtratum adeo, vt cum ſæuiſſimus morbus graſſaretur in illo pago, vixq; vlla domus careret ægrotis, ipſo tamen die, quo eleuatum eſt S. Virginis corpus, omnes ſani ex lectulis ſurrexerint: reliqua vide apud *Surium d.* 25. *Auguſti.* Luitprandus hoc anno miſſus eſt à Berengario legatus ad Conſtantinũ Imperatorem, vt ipſemet narrat l. 6. à c. 1.

947 Virduni Synodus habita, & decretum, vt Artaldus eſſet Archiep. Rhemenſis, ſed executio dilata ad plenum Concilium Epiſcopor. Galliæ, & Germaniæ coram Legato Papæ anno ſequenti. Interim Hugo confictis litteris Epiſcoporum Rhemenſis diœceſis, ſurripit ab Agapito Papa ſui confirmationem: *Frodoardus.* Aſturicenſis Synodus celebrata, de qua *Ambroſ. Morales* l. 16. c. 18. Moritur Ottonis Regis vxor Aedita miraculis poſt obitum illuſtria, d. 26. Ianuarij. *Ditmarus in Chron. l.* 2.

948 Agapitus Papa Legatum ſuum Marinum mittit in Gallias, ad ſtabiliendum Ludouici Regnum contra tumultus Hugonis Principis, & dijudicandã cauſam Artaldi, & Hugonis de Archiep. Rhemenſi: Nam d. 13. Ianuarij Synodus Moſomi habita Hugonem recuſantem venire ad Synodum reprobarat Artaldumque legitimum Archiep. declararat: Marinus conuocata Engelhemi Synodo d. 7. Iunij in qua detectis Hugonis falſis litteris, Artaldus confirmatus eſt in Sede Rhemenſi, & damnatus Hugo, deinde in Synodo Treuirenſi, inſiſtente Legato Ottonis Regis, Hugo princeps pro patratis contra Ludouicum regem excommunicatus eſt. Marinus Legatus Pontificis deductus honorificè ad Ottonem, Eccleſiam Fuldenſis monaſterij conſecrat, & hyeme tranſacta Romam reuertitur: *Frodoar.*

949 Agapitus Papa Romæ Synodo habita confirmat acta contra vtrumq; Hugonem à Marino Legato, donec Hugo princeps Ludouico ſatisfaciat: *Frodoard.* Dani rebellantes apud Hedabij Legatos Ottonis cum Marchione trucidant; Saxonũ Coloniã funditus excindunt: Otto cum exercitu Danorum regionem ferro & igne vaſtat vſq; ad mare, Northmannos à Danis diſterminans, quod ab ea victoria *Ottesund* nominatum eſt. Egredienti inde Ottoni Araldus rex Danorum apud Sliaſuuigh occurrens bellum infert, ſed poſt acerrimum prælium victus ab Ottone, pacem recipit ea conditione, vt Chriſtianam fidem Dani amplectantur: Statimq; Araldus baptizatus eſt, cum vxore Gunilda, & filio paruulo, quem Otto de Sacro fonte ſuſcipiens nominauit *Suen Otto. Ita Adamus l.* 2. *hiſt. Eccl. c.* 2.

teſte

Anni Christ.

teste Vitichindo l.3.& Ditmaro l.2. qui addunt miraculum; uam in disceptatione de potentia Christi, & Idolorum Haraldus iusserat Popponem clericum pro Christo pugnantem candenti ferro comprobare suam fidem, quod præstitit illæsa manu: quo viso Haraldus decernit in suo regno Christum solum colendum & Idola respuenda; cum antea Danorum multi vtrosq; colerent. Addit *Adamus* l.2. c.3. Slauos ab Ottone victos tributo, & Christianitate promissa victori se dedisse baptizatosq; omnes; *Ditmarus* autem addit multas animas apparuisse sensibiliter Slauis ad astruendam animarum immortalitatem, quam illi negarant. Berengarius Vngaros ab Italia inuadenda compescuit pecunia Taxi eorum Regi data, non ea proprio ærario, sed collecta ab Ecclesijs, & pauperib. ita vt, vel pro infantibus lactentibus exigeret singulos nummos, quorum decem modios dedit Vngaris, reliqua parte sibi retenta. *Luitprandus* l.5.c 15.

950 Lotharius rex Italiæ veneno in phrenesim actus moritur; Adelais eius vxor filia Rodulphi regis in Canusinam arcem se recipit: Berengarius Italiæ Regnum sibi vindicat. Agapitus Papa, & Adelais aduocant Ottonem ad liberandam Italiam à Tyrannide Berengarij: *Frodoardus, & Anonymus in vitis Pontificum*. Ramirus rex Legion. Arabibus apud Talaueram internecione deletis, Ouetum, vbi plurimæ SS. Reliquiæ, gratias acturus migrat, inde ægrotans Legionem defertur, & vigilia Epiphaniæ munitus Sacramentis Confessionis, & Communionis sacræ abdicatisq; regno, quod à patre susceperat, & cum lacrymis proclamans: *Nudus egressus sum de vtero matris meæ, nudus reuertar illuc: Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo*, expirauit. *Ambros. Morales l.16. Chron. Hisp.* c.19. successit ei Ordonius III.

951 Sarraceni obsidentes Alpium fauces, exigunt pro transitu tributum à petentibus Romam: Otto rex in Italiam veniens fugat Berengarium eiusq; filium Adelbertum mense Octobri, duasque filias eius captas mittit in Germaniam: Adelaidem vero Lotarij olim coniugem in vxorem accipit. *Frodoardus in Chron.* et *Leo Ostiensis* l.1. c. vlt. Amalaphus tyrannus occupata medietate regni Angliæ, dum incendere aggreditur Ecclesiam S. Balteri, repentina morte percutitur, et sic Eadmundus rex solus regnat: *Matth. Vuestmon. in Flor. histor.*

952 Otto rex inuitatus ab Agapito Papa, & legatione missa ad Albericum Principem, non impetrat venire posse Romam. Mense Augusto Augustæ Vindelicorum conuentus habitus episcoporum, & diuersorum Principum, vbi Berengarius cum filio se Ottoni subdentes, regimen Italiæ rursus obtinent in quo tamen episcopos, & principes vexans, inimicitias eorum contraxit: *Frodoardus, & Regino*.

953 Otto Adelaidis rogatu concedit Bertæ ipsius matri Abbatiam Merensteim; inde Lindulphus eius filius, & Chunradus Dux conspirare cœperunt in Ottonem vnà cum Arnulpho Comite Palatino, qui deprædatus est Augustam, sed prædatores infelici exitu puniti sunt; *Vitichindus, Reginonis appendix, & Scriptor vitæ S. Vdalrici*. Agapitus mittit Pallium Brunoni episcopo Coloniensi. *Rotgerus in vita S. Brunonis apud Surium d. 11. Octobris*.

954 Alberico defuncto succedit in Principatu Romano filius eius Octauianus Clericus, qui postea successit Agapito: *Frodoardus*. S. Matthæi corpus Salernum transfertur: *Leo Ostiensis* l.2. c.5. Ludouicus rex Francorum moritur, cuius filius Lotharius Rhemis consecratur ab Artaldo: *Frodoard*. S. Vdalricus inter Ottonē Regē, filiumq; eius Luitholphum paratos iam in campo Tussa prope fluuium Hilaram ad prælium, pacem concludit d. 15. Nouembris: *Auctor vitæ S. Vdalrici, Berno Abbas, Marianus Scotus, & Rotgerus: in vita S. Brunonis Episc. Colon.* addens huius suasu Ottonem filio delegasse Italiæ Regnum. In Synodo Nouiomensi sub Rodulpho episcopo decretum est, vt dies festus S. Hunegundis seruaretur, cuius violatores miraculis postea, aut puniti, aut absterriti, de quibus in eius vita apud *Surium* d. 25. Iunij.

955 Agapito post annos 10. mens. 10. d. 10. Sedis defuncto; Octauianus puer adhuc Sedem Apostolicam inuadit, dictusq; est Ioannes XII. *Frodoardus, & Luitprandus*; Vngari innumerabiles Noricum à Danubio vsque ad nigram siluam igne ferroq; deuastant; sed eos Otto, Deo fretus, licet numero valde impar, insigni victoria die S. Laurentij adeo deleuit, vt via Septem euaserint, nempe accepta sacra hasta ab Vldarico episc. Augustano post Missam, & Communionem vouerat se dedicaturum S. Laurentio episcopatum Mersepurgensem. *Ditmarus l. 2. Chron. Rotgerus* in vita S. Brunonis apud *Surium* 11. Octobris, *Krantius l. 4. hist. Saxonum* c.6. & 7. & *Auctarium Reginonis*. Eadredo Regi Angliæ defuncto succedit Eduinus filius Scelestus, qui abstractus à sinu impudentissimæ fœminæ à S. Dunstano, eum in exilium eijcit: *Osbertus in Dunstano apud Surium 19. Maij*. Ordonio regi Legionis defuncto, succedit Veremundus impuber sub tutela Sancij Crassi fratris Ordonij: *Ambros. Morales*.

956 Februarij 17. moritur Theophylactus Patriarcha Constantinop. equis pretiosissimo victu nutriendis vsq; ad insaniam addictus, & sacrorum contemptor, eiq; substitutus est d. 3. Aprilis Polyeuctus Monachus Eunuchus. S. Io. Baptistæ venerāda manus Antiochia allata est Constantinopolim à Iob Diacono furto ablata, exceptaque cum solemni pompa *Io. Curopalates*. Post cruces prodigiosas in vestibus apparentes, sæuissima pestis affliait Boreales Prouincias, eaq; tactus Otto, S. Vit. Martyris intercessione liberatus est: *Auctarium Reginonis, & Vitichindus* l.3.

957 Ioannes Papa exercitum ducit contra Pandulphum principem Capuæ, sed is auxilio Gisulfi Principis salernitani Ioannem fugat, & rogatus de pace, foedus init cum Ioanne: *ex historia Beneuentanorum principum in bibliotheca Columnensi Romæ*. Hameras dux Sarracenorum contra Romanos mouens, Herculis vicum prædatur; ibi Themel presbyter relicto sacrificio, quòd inchoarat, indutus sacris vestibus, & Ecclesiæ mysterium manu gestans, multos Sarracenorum interfecit, reliquos fugauit; ob id suspensus ab episcopo à diuinis, nec valens impetrare veniam, apostata factus, Sarracenis se iunxit, & cum eis Cappadociæ atq; Asiæ minori multa damna intulit: *Curopalates*. Eduino rege pulso substituitur in regno Angliæ Edgarus, qui ab exilio reuocat S. Dunstanum, inuitumq; præficit Episcopum Ecclesiæ Vuigoniensis, quem dum S. Odo Archiepis. Cantuariensis consecraret expressis verbis consecrauit eundem episcopum Cantuariensem propheticè præuidens quod futurum erat: *Osbertus in vita S. Dunstani*.

958 Luitholpho Othonis filio defuncto Berengarius in Italis sacra, & prophana deuastat. Otto Slauos debellat, occiso eorum Regulo: *Sigebertus*. Bolesodes Turcarum Regulus baptizatus Constantinopoli, & à Constantino leuatus de sacro Fonte, factusq; Patritius, & paulo post Gilas Turcarum Dux ibidem baptizatus secum duxit

Anni Christ.

Theophilactum Monachum, à quo multi conuersi ad fidem Christi. Sed Gilas perseuerauit, at Boleslodes factus est Apostata. *Curopalates.*

959 Arnulphus Flandriæ Marchio calculo laborans, & à medicis ad incisionem suasus, sectis coràm eo octodecim, quorum vnus tantum obijt, tamen timuit nv te ille vnicus, sic ipse moreretur ex incisione; quare accersito Gerardo Abbate Bromiensi rogat eum pro sanitate: Gerardoq; hortante ad eleemosynas, dimidium bonorum suorum promittit pauperibus, & post triduanum ieiunium sumpta Sanctiss. Eucharistia à Gerardo, statim emisit calculum: *ex vita S. Gerardi apud Surium d. 3. Octobris.* Eduinus Rex moritur, quem S. Dunstanus liberauit, ne ad inferos descenderet; lege *Osbertum in Dunstano apud Surium 19. Maij.* Sunt tamen qoi anno 958. mortuum S. Gerardum Abbatem Bromiensem obijsse tradunt, vide *Molanum* de Sanctis Belgij, ad d. 3. Octobris.

960 Ioannes Papa cum multis Italiæ Episcopis inuocat Ottonem contra Berengarium, promittens illi coronam Imperialem, modò ipse Pontificiam retineat, quod iuramento addito pollicetur Otto; *Luitprandus* l.4. c.5. & l.6. c. 6. S. Dunstanus Romam venit, & pallium obtinet à Pontifice; *Osbertus apud Surium 19. Maij.* Constantinus Imp. veneno iussu Romani filij iam regimen patris pertæsi infectus moritur d. 9. Nouembris annorum 54. Romanus eodem anno mandat Basilium filium suum à Polyeucto coronari. *Io. Curopalates.*

961 Otto Rex filio suo Ottone ex Adelaide genito, Rege Germaniæ constituto, venit in Italiam. Adelbertus filius Berengarij fauces Alpium cum 60. millibus armatorum occupat. Longobardi, Berengarij sæuitiam non tolerantes, ab Alpibua discedunt; Otto nullo obice Papiam venit, & Italia potitur; *Luitprandus* l.6. c.6. Nicephorua Phocas cum germano suo Leone Cretam recuperant p:r annos ferè 40. à Sarracenis possessâ: ex vita S. Niconis, qui prædicans Cretensibus, Christianam religionem à Sarracenis pessundatam instaurauit, quam vitam Iacobus Sirmundus Soc. nostræ Latinè reddidit.

962 Otto celebrato Natali Domini Papiæ Romam venit, vbi acclamatus, & coronatus Imperator, vnctusq; à Io. Papam, redijt Papiam celebraturus ibi Pascha; sed prius d. 13. Februarij diplomate amplissimo confirmauit quæcunq; Sedi Apostolicæ, & S. Petro donata fuerant à Pipino, & Carolo Magno, adiectis alijs nonnullis, quæ distinctè enumerantur in Autographo aureis exarato litteris, asseruatoq; Romæ in Castello S. Angeli, ex quo & exemplaribus Vaticanæ Bibliot. illud recitat *Baronius*, indicat autem *Luitprandus.* Berengarius interim latitauit in monte S. Leone Vmbriæ inaccesso cum multis armatis; *Reginonis auctarium.* Meldis Synodus celebrata ob Sedem vacantem Rhemis; *Frodoardus.* Obijt 23. Maij S. Guibertus Abbas fundator Monasterij Gemblacensis, *ex Sigeberto, & Surio.*

963 Otto Imp. iterum Papiæ Natalem Domini, & Pascha celebrat; Ioannes Papa contra iuramentum datum Adelberto se iungit contra Ottonem; hinc longa dissidia, multæq; legationes vltro citroq; inter Ioannem, & Ottonem. Tandem in Synodo Romana ab excommunicatis à Ioanne, absque sententia in eum post legitimum iudicium lata, substituitur ipsi Leo VIII. iussu Ottonis, quem pseudopapam fuisse ostendit hic *Baronius* in re grauissima cõsulendus potiùs quàm Luitprandus, diuersus tamen à Luitprando illo celebri Diacono Ticinensi, & postea Episcopo Cremonensi. In Oriente d. 15. Martij moritur Romanus Imperator annor. 24. siue veneno, siue venere nimia exhaustus: loco autem Basilij, & Constantini filiorum eius adhuc puerorum, Nicephorus Phocas victorijs clarus ab exercitu acclamatur Imperator, & accersitus Constantinopolim coronatur à Polyeucto die Dominica Augusti 16. & d. 20. Septembris ducit Theophanem Romani antea vxorem, non obstante affinitate Spirituali, quia illius filium de Sacro fonte susceperat, & ob id resistente illi Polyeucto Patriarcha, & peierantibus alijs in gratiam Imperatoris, asserentibusq; non fuisse ab Ipso susceptum illum puerum. *Curopalates.*

964 Otto dimiuit magnam partem militum. Romani à Ioanne Papa promissionibus magnis sollicitati conantur deponere Leonem, & se Ottoni opponunt; milites Ottonis in Romanos sæuiunt, ipsa die 3. Ianuarij; Ioannes regressus in Vrbem Synodũ congregat, deponitq; Leonem Pseudopapam die 26. Februarij, & abolet acta Synodi præcedentis, qua Leo fuerat electus. Moritur deinde die 14. Maij Ioannes Papa; mox Romani non expectato Ottonis placito, eligunt Benedictum V. Romanæ Eccl. Diaconum: Otto Romam obsidet; Romani fame constricti d. 23. Iunij portas Vrbis pandũt, receptoq; Ottone, ac pseudo Synodo facta Benedictum deponũt, rursumq; Leonem intrudunt: Reuerso Ottone post diem 29. Iunij pestis eius exercitũ inuasit, sustulitq; multos nobiles, & ignobiles; post hæc Berẽgarius ab Ottone expugnatus, deportatur cum vxore Vuilla exulatum in Banariam: *Regino, Sigebertus, Ditmarus*, & assertus *Luitprandus* fauens nimis schismaticis. Nicephorus Imp. Cyprum de manibus Sarracenorum recuperat, Tarsum, ac Mopsuestiam expugnatas ipsis adimit, Cruces recuperat, & anno sequente de manubijs hostium decimas Deo persoluit; sed nimis indulgens militibus contra ius fasq; suam gloriã denigrauit: *Curopal. Cedrenus, Zonaras, Glycas.*

965 Otto Imp. cum Papiæ Natalem Domini celebrasset, redijt per Franciam in Saxoniam, secumq; duxit Benedictum Papam, qui quod postea in exilio mortuus sit, & tanta iniustè passus, posset veluti Martyr coli: *Ditmarus lib. 2. Chron. Adamus l. 2. c. 6. Reginonis continuator.* Leo pseudopapa moritur; reuersis legatis Romanorum ab Ottone de illius placito eligitur Ioannes XIII. Narniensis Episcopus, sed si adhoc viuebat Benedictus, non potuit Ioannes esse verus Papa, sed solum toleratus vt Vicarius eius, à quo tamen missi sunt prædicatores ad Polonos, sed elatione sua Romanos offendens ab Vrbis præfecto Rotfredo abductus est in Campaniam, & carceri inclusus ex *Papirio Masone l. 4. de Vrbis Episcopis.*

966 Berengarius in exilio mortuus sepelitur Bambergæ & Vuilla eius vidua fit Monialis; Ottonis profectione in Italiam audita, & Rotfredo mortuo, Romani Ioannem reuocant ad suam sedem, & poscunt veniam. Otto sub finem anni Romam aduenit, Consules pellit, Tribunos suspendio necat; Rotfredi corpus è sepulchro extractum discerpi, & distrahi iubet, eiusq; successorem in præfectura nudum asino imponi, vtreq; redimitum circumduci, & virgis cæsum carceri includi; hæc passi perduelles illi in Papam. *Auctarium Reginonis, & Anastasij.* Otto Romæ Natalem Domini celebrat, & Otto eius filius coronatur: *Appendix Reginon.*

967 Otto cum Ioanne Papa Rauennam venit, & celebrato ibi Paschate, in Synodo confirmat donationes factas Pontifici, & S. Petro, remissoq; Romam Pontifice, secedit in partes Tusciæ: *Appendix Reginonis.* Moritur Sancius Crassus, successitq; in Regno Legionensi Ramirus filius quin-

Anni Christ.

quinquennis, sub tutela matris Teresiæ, *Ambrosius Morales l. 16. c. 30.*

968 Otto Imp. cum Legatis Io. Papæ mittit Luitprandum Episcopum Cremonensem ad Nicephorum Imper. pro nuptijs Ottonis filij, cum Anna Romani filia, & Nicephori priuigna, qui Constantinopolim peruenit d. 4. Iunij, & die 7. Iunij, nempe Dominica Pentecostes deductus ad Nicephorum, cum quo altercatus est, Nicephoro exprobrante, quod Otto Romam sibi vindicasset, pulso Berengario, & Adelberto, Luitprando autem Ottonis facta defendente, idcirco Luitprandus contemptus est, & cum famulis Imperatoris comedere coactus: Quin etiam Nicephorus minatus est Ottoni, eo quod Principes Capuanum, ac Beneuentanum sub sua protectione recepisset, quos seruos esse suos Nicephorus dictitabat; Fame autem vexante Constantinopolim, Nicephori auaritia id in suum lucrum turpiter conuertit, inde profectus est contra Assyrios. Superueniunt Legati Apostolici die festo Assumptionis Deiparæ, & litteras exhibent, quarum superscriptio erat, *Nicephoro Imperatori Græcorum, Ioannes Papa Vniuersalis &c.* qua indignati Græci Legatos detinent in carcere, mittuntq; litteras hasce ad Nicephorum: Luitprandus dimissus discessit Constantinopoli d. 2. Octobris: Hæc ipsemet *Luitprandus* in Relatione suæ Legationis, edita Ingolstadij: Addit *Curopalates* Solem defecisse d. 22. Decembris, at id euenisse 17. Nouembris tradit Luitprandus memoria lapsus die enim 17. Nouembris non potuit illo anno esse Nouilunium.

969 Nicephorus simulans se mittere Annam nuptui tradendam filio Ottonis, mittit Legatos ad Ottonem, qui eis credens, & præparans nuptias, mittit principales suos ad condictum locū cum militibus, recepturus Annam, quam illuc deductam putabat. Græci Latinos adorti partim necant, partim capiunt, & castra diripiunt. Otto his auditis Guntharium, & Sigefridum Duces cum exercitu mittit in Calabriam, & Apuliam contra Græcos, quorum innumerabilis multitudo cæsa est, & alij capti naribusq; truncati remissi sunt Constantinopolim; à Calabria, & Apulia tributum extortum est. His Constantinopoli vulgatis populus die vndecima Decembris per insidias Nicephorum necat, & Ioannem Zemiscem militem, Imperatorem creat, qui statim captiuos absoluit, & cum magna classe, ac muneribus mittit Annam ad Ottonem, quæ anno sequenti nupsit eius filio, & coronata à Ioanne Papa, nominataq; Theophania, *Vuitichindus, Sigebertus, Curopalates,* qui addit Ioannem à Polyeucto Patriarcha coronatū die Natali Domini, sed non priusquam ipse se purgasset à cæde Nicephori, & Theophanam Augustam cædis illius authorem, in Proconnesum exulem relegasset. Romæ cum collo Comitis Ottoni perchari, & à dæmone arrepti, loco catenæ S. Petri, alia catena à clericis circūdata esset absq; fructu, tandem vera S. Petri catena iussu Pontificis applicatur, & statim dæmon cum clamore obscedit: Aderat Theodoricus Episcopus Metensis Imperatoris consanguineus, & amicissimus, qui arrepta S. Petri catena, negat se illam dimissurum, nisi manu ipsi abscissa. Sed Otto ad sedandam litem obtinet à Pontifice, vt vnus catenæ illius annulus exsectus Theodorico concedatur. Qui alias multas reliquias Sanctorum retulit in Galliam, quas recenset *Sigebertus in Chronico.* Hatto Abbas Fuldensis, & Episcopus Moguntinus post vndecim menses deuoratus est à muribus in medio Rheno, ob miserè exceptos, & incendio deletos pauperes: *Gaspar Bruschius in Episcopis Moguntiæ.*

970 Polyeucto Patriarchæ Constantinop. substituitur Basilius Monachus Scamandrenus: *Curopalates.* S. Dunstanus Archiep. Cantuar. auctoritate Io. Papæ celebrat Concilium generale in Anglia contra Clericorum incontinentiam, & Edgari Regis, qui viua adhuc vxore Elfleda, rapuerat ex Monasterio Viltoniensi virginem, ac violarat: Quo audito venit Dunstanus ad Regem, manumq; volenti arripere, vt eum de more deduceret, subtrahit, quærentiq; causam respondet. *Tu postposito omni pudore, adulterium commisisti, Tu despecto Deo, & signum castitatis non veritus, virgini suam integritatem præripuisti, & quæris à me cur manum summo Patri Virginis filium immolante impuris manibus non tradam? Laua prius per pœnitentiam manus tuas à sordibus suis, & tunc demum, vt gratiæ Dei reconcilieris, honora, & amplectere manum Pontificis.* Rex territus procumbit terræ, & cum gemitu peccasse fatetur, erectusq; à Dunstano, & absolutus acceptat, & exequitur pœnitentiam septennem, multa etiam non iniuncta supererogans: *Osbertus in vita S. Dunstani apud Surium 19. Maij,* vbi addit de pœnitentia publica Comitis cuiusdam incestuosi in Synodo facta.

971 Romæ Synodus Generalis à Io. Pontifice habita. Otto Pandulpho principe Beneuentano restituto, quem Nicephorus captiuum tenuerat, & fœdere firmato cum Ioanne Zemisce, Rauennam venit: *ex Chron. Beneu.* ibi eum inuisit S. Vldaricus postquam tertio, licet senex, visitasset limina Apostolorum, impetrauitq; vt sibi in Episcopatu Augustano succederet Adalbero filius Sororis suæ; quam ob rem ante mortem ad supremum iudicium raptus per visum, & intelligens se ob nimium studium in promouendo nepote Episcopatum illum auide petente purgatorij pœnis tradendum, ideoq; factum suum detestatus est annos natus 81. *Auctor vitæ S. Vdalrici.* Otto ciuitatem Magdeburgensem condit super ripam Albis, & Adelbertum Archiepiscopum consecrari facit, vultq; esse illam Slauorum Metropolim: *Adam. l. 2. Chron. à c. 7. ad 12.* Io. Zemisces ope SS. Martyrum Georgij, & Theodori Rossos, Bulgaros, Scythas, Turcas, & alios aduersus eum congregatos, nempe milites 330. mille diuersis prælijs superauit; Quædam mulier viderat in somnis Dei Genitricem dicentem S. Theodoro: Domine Theodore, meus ac tuus Ioannes in periculo versatur ad eius auxilium propera, prælium autem incidit in diem S. Theodoro sacrum visusq; est ab omni Romanorum exercitu vir albo equo vectus ipsis ignotus in antesignanis pugnare, ac hostiū phalanges retropellere; Ioannes in triumpho præcedere voluit Deiparæ imaginem, & Saluatori templum extruxit, & in numismate aureo sculpi iussit imaginem Saluatoris cum inscriptione. *Christus Rex Regum.* Ita *Curopalates.*

972 Ioannes XIII. Papa moritur d. 6. Septembris, eiq; subrogatur d. 20. Sept. Domnus, siue Donus, qui obijt die 19. Decembris, eique die 20. substitutus Benedictus VI. Romanus. Otto celebrari fecit Synodum Ingelenheimensem autumno, de quo in vita S. Vldarici c. 23. qui optabat renunciare Episcopatum Augustanum nepoti suo Adalberoni, & secedere in Monasterium, sed Episcopi non consensere, ægrè ferentes Adalberonem iam pastorali vti; sed Adalbero morte subitanea præmortuus est suo auo S. Vldarico.

973 S. Mathildis mater Ottonis moritur Halberstatti d. 24. Martij; ipse autem Otto expetito, & accepto Sacramento Diuini corporis, & Sanguinis, sine gemitu cum magna tranquillitate inter diuinas preces spiritum tradidit omnium Creatori

R 2 tori

Anni Christ.

tori 7. Maij feria 4. ante Pentecostem. *Vuitichindus* l. 3. Otto filius eius solus cœpit imperare, quia iam per annos 6. cum patre imperarat, vt ex eius diplomatibus apparet. Quæ verò de Ottone excommunicato, sed dubitans scribit B. Petrus Damianus, improbabilia censet *Baronius*. S. Vdalricus episcopus Augustanus die 4. Iulij obijt annorum 83. miraculis ante & post mortem illustris: *ex vita ipsius*.

974 Bonifacius Franco Romanus Diaconus Cardinalis vir sceleſtiſſimus Benedicto Papa in carcerem detruſo & ſtrangulato, inuadit ſedem Apostolicam, habitus tyrannus potiùs quàm Papa. S. Romualdus clarere incipit Sanctitate: *Petrus Damianus in vita Romualdi*.

975 Benedictus Romanus de ſtirpe Albericorum episcopus Sutrinus insurgens contra Bonifacium, illum abire cogit: Bonifacius Vaticana basilica expilata, & sacrilega præda onuſtus, nauigat Constantinopolim. Romanus Clerus eligit in Pontificem ipſum Benedictum VII. Cordubæ noui Martyres ſub Sarracenis facti, de quibus *Ambroſ. Morales*: Io. Zemiſces Imper. in expeditione Syriaca, cum victor Damaſcum peruenisset, veneno potatus moritur Constantinopoli d. 4. Decembris, ſuccedentibus Romani iunioris filijs Basilio annor. 20. & Constantino annor. 17. reuocataq; matre Theophane; eodemq; anno in Synodo Constantinop. Basilio Patriarchæ depoſito, ſubrogatur Antonius Studites. *Curopalates*. In Anglia defuncto Edgaro, post diſſidia, declaratur ab episcopis ſucceſſor eius filius natu maior Eduardus, vt pater moriens dictauerat: *Osbertus in vita S. Dunſtani*, vbi addit eius ſententiam contra Clericos, qui monachorum loca occupauerant, confirmatam à Christi imagine dicente. *Non fiet, non fiet, iudicaſtis bene, mutaretis non bene*.

976 Basilio præfecto vigilum ſub Imperatorib. iuniorib. imperium adminiſtrante, & conante redigere in ordinem Bardam Orientis Ducem ſibi ſuſpectum; Bardas tyrannicè aſſumit Imperatoris nomen, & inſignia. Antonius Studites abdicat patriarchatu, vacatq; Sedes an. 4. *Curopalates*. Vide hic in Baronio de S. Nilo, & de eius ſententia circa paucitatem Saluandorum, & de Eupratij ſceleribus, pœna à Deo inflicta, & pœnitentia coram S. Nilo.

977 S. Romualdus triennio in Claſſenſi cœnobio exacto, Marinum virum Sanctiſſimum æmulatus, eremiticam vitam instituit, ad eamdem attrahens Petrum Vrſeolum Ducem Venetiarum, & Ioannem Gradenicum nobilem Venetum: *Petrus Damianus in vita Romualdi*, vbi de Guarino Abbate, & de Olibano Comite Aquitaniæ consilio S. Romualdi facto monacho Casinenſi, de quo *Leo Oſtienſis l. 2. Chron. Caſſin.* cap. 19. Die 1. Martij obijt S. Rudeſindus, episcop. Compoſtellanus, ex *Ordonia*.

978 Otto Imper. iniuria affectus à Lothario Francor. Rege, illum perſequitur Pariſios vſq; ſed in reditu cum flumen intumuiſſet, & Franci à tergo inſtarent, S. Vuolfgangus epiſc. Ratiſponenſis in nomine Domini flumen ingreſſus, reliquos animauit ad tranſitum, qui omnes illæſi tranſiere, contra Franci qui inſequebantur Ottonem, malè apud flumen periere, *Aimoinus l. 5. c. 44. Languinus, & Sigabertus in Chron.* Eduardus rex Angliæ inſidijs Nouercæ optantis regnare filium ſuum Ethelredum occiſus, miraculis claruit, ex actis eius apud *Surium* d. 18. Martij Carolus Dux Lotharingiæ frater Lotharij Regis pugnans aduersus Hermenefridum rerum Eccleſiæ occupatorem, accepit ab eo corpus S. Gudulæ Virginis & Bruxellas detulit; inuaſores autem poſſeſſionum illius, & deſcendentes omnes hæredes, miſerando fine obierunt: *ex Actis eius apud Surium* d. 8. Ianuarij.

979 Dominica die Kalendis Maij S. Dunſtanus Archiep. Cantuar. Ethelredum puerum decennem coronans, ſpiritu prophetiæ afflatus ait Regi. *Quoniam aſpiraſti ad regnum per mortem fratris tui, quem occidit mater tua, propterea audi verbum Domini: hæc dicit Dominus: non deficiet gladius de domo tua, ſæuiens in te omnibus diebus vitæ tuæ, interficiens de ſemine tuo quouſq; regnum tuum transferatur in Regem alienum, cuius ritum, & linguam gens, cui præſides, non nouit: nec expiabitur, niſi longa vindicta peccatum tuum, & peccatum matris tuæ, & peccatum virorum illorum, qui eius nequam conſilio interfuerunt. Ita Matthæus Vueſtmonaſt. in Chron. & Osbertus in Dunſtano*. Addunt poſt hanc prophetiam, viſam per totam Angliam nubem modò ſanguineam, modò igneam, & in Synodo Calnæ ruente tecto, ſolum Dunſtanum illæſum manſiſſe.

980 De promotione S. Adalberti ad Epiſcopatum Pragenſem, mortuo epiſcopo Boemiæ & clamante, ſe à nigris ſpiritibus trahi ad tartara videantur acta eius apud *Surium* d. 23. Aprilis. S. Nilus præuidens Sarracenos à Græcis vocatos, venturos ad vaſtandam Calabriam, Caſſinum ſe recipit, & impetrat ad habitandum Vallem lucis: *Leo Oſt. l. 2. c. 17.* Suen Otto cum Danis, quos Haraldus eius pater ad Chriſtianiſmum compulerat cōſpirans, & Chriſtianiſmo renuncians, bellum mouet in patrem, in quo Heraldus lethaliter vulneratus poſtea occubuit, & inter martyres habitus: *Adam.* l. 2. c. 18. ad 21. qui à c. 25. ad 36. refert infelicitatem Suen Ottonis, & pœnitentiam.

981 Nicolaus Chryſoberges defuncto Antonio Studita fit patriarcha Conſtantinopol. Samuel Bulgarorum rex bellicoſiſſimus occupat Thraciam, Macedoniam, Theſſaliam, Græciamq; cum Peloponneſo, ſanctorum patrocinio multis potitus victorijs; eſto precibus S. Niconis Bulgari ab Iſthmo Corinthiaco ſint propulſati: *Curopalates*.

982 Graſſante peſte in Lacedæmonia, S. Nicon inuitatus à Spartanis promittit propulſionem peſtis, ſi Iudæos ipſi pellant à ſua ciuitate, quod promittentibus ipſis, venit Spartam ſtatimq; peſtis ceſſat, & Iudæi peſtilentiores lue pelluntur: *Auctor vitæ eius*.

983 Otto Imper. in Calabria cum Græcis ac Sarracenis infeliciſſimè pugnat, cæſo eius exercitu, adeo vt vix natando ipſe fugerit, nempe, quia ſe rebus Eccleſiaſticis immiſcuerat; videantur *Acta S. Adalberti in Surio d. 23. Aprilis, Leo Oſt. l. 2. c. 9. Ditmarus l. 3. Chron. Petruſq. Damianus Epiſt. 5. ad Dominicum Loricatum*, vbi narrat de Pandulpho Capuæ principe, Ioanne magiſtro militiæ Neapolitanæ, ac Principe Salernitano damnatis ad Inferos; Otto II. Romam reuerſus ac mœrore confectus circa finem anni moritur die 7. Decembris, cum antea in Veronæ comitijs ſucceſſorem declaraſſet filium ſuum Ottonem III. & die Natalis Domini coronatus fuiſſet Moguntiæ. *Ditmarus* l. 3. S. Adalbertus deſertis Boemis ſibi aduerſis venit Romam, ac deinde Caſſinum. *Leo Oſt. lib. 2. cap. 17. Surius d. 23. Aprilis*.

984 Benedictus VII. Papa moritur die 10. Iulij, eique ſubrogatus eſt Ioannes XIV. epiſcopus Papienſis, & Ottonis Archicancellarius, antea nominatus Petrus; Migrarunt quoq; in cœlum 1. Auguſti S. Ethelwoldus epiſcopus Vintonienſis, & eius alumna S. Edita ſoror Eduardi d. 16. Decembris, *ex eorum vita apud Surium*.

985 Bonifacius Romam reuerſus, Ioannem Papam detru-

trusum in carcerē post 4. mensium afflictionem fame perire cogit, & sedem occupat, & Ioannis cadauer pro foribus munitionis ad terrorem exponit defuncti die 20. Augusti, & paulo post repentina morte extinctus, & à suis etiam cæsus ac lanceis perfossus, nudatusq; per pedes raptatus in campum qui est ante statuam equestrem M. Aurelij Imper. sub finem anni creatus est Pontifex Ioannes XV. Romanus, qui timens sibi à Crescentio Numentano, qui Consulatus titulo munitionem S. Angeli occuparat, & Papam infestare cœperat, successit in Tusciam, vnde mox reuocatus est honorificé à Romanis: *ex Codice Vaticano Pontificum*. Ramiro regi Legionensi defuncto, succedit Veremundus II. filius Ordonij III. qui postea in Athaulphum episcopum Compostellanum à seruis calumniatũ taurum immisit, sed taurus mansuefactus cornua in manibus episcopi deposuit: *Ambrosius Morales* l. 17. c. 1. & 2. At hoc euenisse decennio ante videtur ex dictis à nobis lib. 8. c. 9. tom. 1.

986 Lotharius, Rex Francorum d. 2. Martij Moritur, succedente Ludouico V. eius filio sub tutela Hugonis Comitis: *Odorannus, & Papirius Maso*. Mense Octobri terræmotu concussa est Græcia, præsertim Lacedæmonia penè deleta, & Constantinopolis, cum ruina templorum multorum *ex vita S. Niconis, & Curopalates*.

987 Ludouicus V. rex Franciæ circa initium Martij moritur sine liberis vltimus Carolinorum iuxta quosdam; Quia verò Carolus Lotharij frater nimis addictus erat Germanis, Franci elegerunt Hugonem Capetum Ducem Parisiensem, filium Hugonis Magni, & Nepotem Roberti Principis, & reuera descendentem ex Caroli Magni stirpe, vt constat partim ex *Odoranno, & Glabro Cluniacensi*, partim ex *Vuilelmo Mangio in Chronico S. Dionysij à Pithoeo edito, & ex Genealogia S. Arnulphi ab eodem edita*, & ex Innocentij Papæ Epistola ad Ludouicum VI. Regem. Vnctus est autem Hugo Aurelianis: In Oriente Bardas cognomento Phocas tyrannus, Imp. acclamatur, & coronatur: *Curopalates*.

988 S. Dunstanus Archiep. Cantuariensis moritur 19. Maij, cuius vitam, & insigna gesta ac miracula scripsit Osbertus Monachus apud *Surium* ad d. 19. Maij.

989 S. Adalbertus à Bohemis requisitus, & ob id Synodo Romæ coacta, decreto Papæ reuertitur ad suam sedem Pragensem, qui Vngaris Euangelizauit, in primis Geiscam Ducem eorum antea crudelissimum, & Stephanum eius filium baptizauit, qui fuit rex Vngarorum, tali nomine illi imposito, ex reuelatione S. Stephani protomartyris: *ex gestis eius in Surio d. 23. Aprilis*. Theophane mater Ottonis Regis Romam venit, rebelles comprimit, manetq; ibi triennio & moritur anno 7. Ottonis d. 15. Iunij. *Ditmarus, & Lambertus in Chron.* S. Gebeardus Constantientia Romam venit, obtinuitq; à Ioanne Papa caput S. Gregorij collocandum in Monasterio à se supra ripam Rheni ædificato, frementibus Romanis, sed Deo illum mirabiliter protegente ab eorum insidijs. *Canisius in antiquis Lectionib. T. 6.*

990 Leo Vicarius Treuirensis amissus à Io. Papa in Angliam, reducit ad concordiam Regem Angliæ, & Ducem Northmannorum: *Vuilelmus de gestis Reg. Angl. l. 2. c. 10.* S. Adalbertus Romam redit: *Auctor. vitæ in Surio 23. April.* Carolus frater Lotharij proditione Gisleberti presbyteri Rhemos capit: Arnulphus Archiep. Rhem. coacta Synodo Syluanectensi excommunicat inuasores, & illos qui noua hæresi aiebant omnia licere Carolo etiã in locis sacris: Quare Deo disponente Carolus anno sequenti ab Hugone captus est, excisusq; est stemmatis Carolini ramus. *Gerbertus de Concil. Rhem. c. 12, 13. 14.*

991 Gliscente rumore de Rhemis ab Arnulpho proditis, Hugo rex, & Arnulphus mittunt Legatos ad Io. Papam, satagente Hugone, vt Arnulphus priuaretur Archiepiscopatu, & substitueretur Gerebertus, nec expectante sententiam Papæ, imò iussis legatis post triduum Roma discedere: coacta est ergo Durocortori pseudosynodus pro intrusione Gereberti; *Baronius*. Meisco primus Ducum Christianorum Poloniæ moritur: *Ditmarus l. 4. Chron.*

992 Capto Arnulpho, & perducto ad Pseudosynodum, ac degradato iussu Hugonis Regis aientis, natum ex concubina indignum esse Archiepiscopatu, & per tres annos detento Aurelianis in carcere, substituitur Gerebertus Monachus magister Roberti filij Hugonis Regis, cæteris episcopis præ timore consentientibus Regi, & solo Seguino Archiep. Senonensi cum suis suffraganeis reluctante: *Aimonius* l. 5. c. 45. Porrò Gereberti in Romanum Pontificem insanientis calumnias pudet referre: Videat qui volet in *Baronio*. S. Osuualdus Vuigorniensis episcopus in Anglia, extrema vnctione, & Sacro viatico munitus pedesque pauperum lauans, ac linteo tergens persolutis 15. psalmis vt in illo ministerio consueuerat, statim ac absoluit clausulam à *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*, ante illorum pedes Christo Spiritum reddidit; corpus eius dum ad Ecclesiam deferebatur, niuea columba è cælo descẽdens expansis alis, lentoq; volatu illud protexit, & sphæra ignea delapsa designauit locum sepulturæ: *Acta eius apud Surium d. 15. Octob.*

993 Romæ d. 31. Ianuarij in Synodo ad id congregata, S. Vdalricus episcopus Augustanus à Ioanne XV. Papa relatus est in numerum Sanctorum, *ex Actis Canoniz. à Marco Velsero editis*. Vesuuius conflagrauit, & in multis ciuitatibus Galliæ, & Italiæ crebra incendia fuere, Roma ipsa magna ex parte igne cremata est: *Glaber. Monachus*. S. Maiolus Abbas Cluniacensis migrauit ad Dominum d. 11. Maij feria 6. post Ascensionem Domini: *Sigebert. in Chron. vide & Surium in Odilone 2. Maij*.

994 Hugo rex Francorum, vt Ioannem Pontificem, sibi ob depositionem Arnulphi infensum placaret, per Legatos, & litteras eum in Gallias inuitauit, sed frustra: *Papir. Masonius l. 3. Annal. Franc.*

995 Ioannes Papa mittit in Gallias Legatum Leonem Abbatem monasterij S. Bonifacij, qui die 2. Iunij congregat Synodum Mosomi, auditoq; patientissimè Gereberto, eius Oratio Synodalis scripto tradita Leoni, qui alteram Synodum indixit Rhemis ad Kalendas Iulij, in qua iussu Summi Pontificis, consentiente Hugone Rege, & Gereberto pœnitente, restitutus est Arnulphus in pristinam sedem, & Gerebertus depositus contulit se ad Ottonem imper. *Aimonius l. 5. c. 45. & Papirius Maso in Annalib. Francor. l. 3.* Defuncto Nicolao Patriarcha Constantinop. substituitur Sisinnius: *Curopalates*.

996 Ioannes Papa XV. moritur d. 7. Maij & d. 12. Iunij substituitur Ottonis nepos Bruno Germanus, postea dictus Gregorius V. ope Ottonis, qui contra Crescentium tyrannum Romam venerat: Crescentius autem captus fuit, & occisus. *Aimoin. l. 5. c. 45. Ditmarus lib. 4. Glaber. l. 1. c. 4.* Obierat Archiepisc. Rauennæ eiusq; loco creatus Gerbertus, de quo supra, Ottone promouente & Gregorio confirmante; quia Gerebertus iam resipuerat: *Aimonius*: At Ioannes natione Calaber Rossani natus, episco-

Anni Chris.

pus Placentinus ingenti collatione pecuniæ electus fuerat à Crescentio in Papam ideoq; schismaticè obstitit Gregorio, eumq; expulit; sed paulopost Romani resipiscentes Ioannem capiunt, oculos illi eruunt, aures naresq; præcidunt, a selloq; præpostero situ impositum ac tenentem iumenti caudam, cogunt per publicam viam canere *Tale Supplicium patitur, qui Romanum Papam de sua sede pellere nititur*. Ita *Petrus Damianus* in epistola 2. ad Cadaloum. Reddita Ecclesiæ pace Gregorius Ottonem Imper. coronauit, & Synodum celebrauit, in qua iterum S. Adalbertus cogitur redire in Bohemiam, & in eadem Synodo suasu Ottonis facta, constituti sunt septem Electores Imperatoris, de quibus cōtra Politicos Nouatores plura hic *Baronius*, & de Translatione Imper. *Bellarminus*, & *Odoricus Rinaldus* in Annalib. ad hunc Annum.

997 S. Adalbertus à suis repudiatus migrat in Prussiam, vbi à Prutenis septem lanceis confossus martyrio est coronatus 23. Aprilis, vbi *Surius*, & *Petrus Damiani* in Romualdo c. 89. vbi de S. Bonifacio Apost. Russiæ. Die 12. Iulij Vuiderollus episcopus Argentinæ, arcano Dei iudicio à muribus deuoratus est, *Girardus in Diario*.

998 Hugone Francor. Rege defuncto solus iam regnat filius eius Robertus, cuius matrimonium cum Berta sua commatre dissoluit Gregorius Papa, punitis illis Episcopis, qui in Synodo ad id coacta in Gallia Regi adulati erant: Rex, Berta dimissa, ducit Constantiam, filiam Vuilelmi Comitis Arelatensis, sed ad id compulsus etiam fuit, quia Berta peperit ei infantem habentem collum, & caput anserinum. *Iuo Carnotensis in Panormia, & Petrus Damiani in Epistola ad Desiderium Abbatem, & fragmenta historiæ Aquitanicæ apud Pithoeum*. De Roberti Regis expeditione aduersus Burgundiones rebelles: *Glaber*. l. 2. c. 8. Veremundus Rex Hispaniæ, insigni victoria Arabes profligauit, cæsis Maurorum peditibus 70. millibus, equitibus 40. millibus, cùm Christiani longè inferiores numero essent: Almanzor Dux Arabum ob desperationem inedia spontanea periit. Ferdinandus Autolinus, Garsiæ Fernandi Castellæ Comitis dux, dum præliaturus contra Arabas apud Gormantium oppidum, detinet se in templo Deum orans pro victoria, idq; illi tribuitur ignauo timori, visus est pro illo sub specie eiusdem assumpta pugnare Angelus, hostesq; partim sternere, partim fugare, adeo vt ipsi adscripta sit victoria, & arma, atq; equus Ferdinandi mirabiliter inuenta sunt sanguine aspersa: sic pietate melius, quàm armis pugnatum est: *Ita veteres Hispanicarum rerum scriptores*. Otto Imp. Romam tendens Mutinę in villa Amula Comitem quendam morte damnat, accusatum ab Imperatrice ipsa Maria filia Regis Aragonum de adulterio tentato; cum ipsa potiùs illum vt forma pulcherrimum sollicitasset, & repulsam passa esset. At vxor Comitis conscia de mariti innocentia, coràm Ottone pro tribunali sedente caput mariti proijcit in medium, & iniustitiæ accusat Imperatorem, viriq; innocentiam probat candenti ferro, quod contrectauit non vsta, quia iusta. Otto fatetur culpā, & pro satisfactione offert iugulum, at proceribus intercedentibus tandem conclusum, vt Maria calumniatrix combureretur, quod factum est, & Otto vxorem Comitis tribus Castris donauit; *Crantius in Saxonia* l. 4. c. 26. *Gotefridus in Chron. p. 17*. Romæ Otto conspiratores contra se aliquot Romanos puniuit, & venit Beneuentum: *Ditmarus*. Basilius Imp. Duci Venetor. concedit in matrimonium Argyri filiam, sororemq; Romani postea Imperatoris; eius delicatam superbiam, adeo vt ex rore balneum fieri vellet &c. Deus fœtore carnium intolerabili, & infelicissima morte percussit, vt scribit *Petrus Damianus ad Blantam Comitissam*.

999 Februarij d. 18. moritur Gregorius V. Papa, vt ex eius epitaphio constat, non 4. Februarij, vt habet *Ditmarus*; & die 19. substitutus est Gerebertus Aquitanus, Archiepiscopus Rauennas, de quo supra; dictusq; Siluester II. qui quod esset Mathematicæ, ac præcipuè Astronomiæ peritus, tantam felicitatem consecutus magicis artibus ab aliquibus insimulatus fuit; sed hanc fabellam diluit Baronius ex eius Epitaphio apposito à Sergio ipsius successore, & ex *Helgaldo Monacho Floriacensi*. Ipse Gerebertus ita de se in littera R. lusit.

Scandis ab R. Gerbertus in R. post Papa viges R.

Indicans Archiepiscopatus Rhemēsem, Rauennatem, & Romanum Pontificatum. Silinio Patriarchæ defuncto Constantinop. substituitur Sergius Abbas ex progenie Photij Scismatici, eiusq; imitator: *Curopalates*. Alphonsus V. Rex Hispaniæ succedit Veremundo II. ex dictis lib. 8. c. 9.

1000 Compressa est hæresis Lutardi in Gallia contra Crucem, & decimas insanientis; item Valgardi Grammatici, qui à dæmonibus sub specie Virgilij, Horatij, & Iuuenalis ei apparentibus illusus docebat credendum per omnia poetis; & multos errores spargebat: *Glaber. l. 2. hist. c. 11. & 12*. Otto Imp. peregrinatus in Poloniam ad S. Adalbertum, retulit eius reliquias Romam, & eodem curauit hoc anno transferri corpora SS. Bartholomæi Apost. & Paulini Episc. Nolani; *Glaber. supra, & Leo Ost. l. 2. c. 24*. deinde pedes iuit ad S. Michaelem in Monte Gargano, inde reuersus cum S. Nilo collocutus est, qui omnia sibi offerenti Imperatori manu extensa ad pectus Imperatoris, dixit se nihil aliud petere, quàm salutem animæ ipsius: *Auctor vitæ S. Nili*. Meisca seu potius filius eius Boleslaus Polonorum Dux mittit Legatos Romam pro impetranda corona, & titulo Regio; Siluester Papa annuit iubetq; parari coronam, sed nocte præcedente benedictionem coronæ, monetur ab Angelo in somnis, vt illam potiùs det legatis hora prima diei pro alio Duce adfuturis (erant hi legati S. Stephani ducis Vngarorum) & ita factum est, fuitq; Stephanus primus Rex Vngarorū, qui Regnum Vngariæ donauit Ecclesiæ; vide *Cartusianum in vita S. Stephani apud Surium d. 20. Augusti, & Gregorij VII. Epistola 5. ad Salomonem Regem Vngarorum, quarum vnam recitat hic Baronius*.

1001 Cum Parisijs, ac deinde in tota Gallia vulgatum esset Millenario annorum Christi expleto adfore Antichristum, & instare supremam Mundi diem; Abbo Floriacensis Abbas librum scripsit, narrans aliquos dixisse futurum seculi finem, quando Annunciatio inciderit in Parasceuem. Otto Papia Rauennam aduenit, vbi S. Romualdus eum monet de promissione Monasticæ vitæ ad expiandum peccatum necis Crescentianæ; & respondenti se impleturum promissa vbi Romanos rebelles compressisset, adiecit Romualdus; *Si Romam ieris Rauennam vlterius non videbis*, prædixitq; illi mortem propinquam: *Petrus Damiani in Romualdo c. 34. apud Surium 19. Iunij*. Romani duce Gregorio quodam conspirantes in Ottonem Romæ degentem puniti; quo tempore plures Germaniæ principes, & Episcopi rebellant aduersus eum: *Ditmarus* l. 4. Sed contra monita Heriberti Ar-

chie-

Anni Chrif.

chiepifc. Colonienfis fui Confiliarij afsumpfit Ioannam viduam Crefcentij à fe necati, fiue in vxorem, vt ait *Glaber.* l.1. c. 4. fine in Concubinam, vt indicant *Leo Oft.* l. 1. c. 24. *& Rupertus in vita S. Heriberti penes Surium die 16. Martij.*

1002 Otto Imp. vrbe recedens puftellifq; laborans moritur in vrbe paterna d. 24. Ianuarij, vt *Ditmarus* l.4. vel die 25. vt plures, *at Rupertus in vita S. Heriberti*, ait obijffe Romæ ex veneno propinato ab vxore quondam Crefcentij, qui cum Ditmaro addit electum fuiffe illius loco Henricum Bauariæ Ducem, & coronatum Moguntiæ ab Archiepifcopo d. 31. Iunij. Stephanus Rex Vngariæ ducta Henrici Regis filia Gifela pijffima Regina, totus eft in amplificando cultu diuino, Epifcopatibus, Abbatijs, Ecclefijfq; fundandis, & Giulam Tranfiluaniæ Principem auunculum fibi infeftum ob Chriftianum cultum, bello vincit, ac fubigit, eumq; cum Tranfiluanis ad Chrifti fidem pertrahit; Bulgarofq; Vngariam inuadentes, Dei ope fuperat: *ex vita ipfius 20. Augufti in Surio, & Bonfacins Dec. 2. l.1.* Quadraginta Northmanni redeuntes ex Hierofolymitana peregrinatione, nacti Salernum obfeffum à Sarracenis, zelo diuino accenfi pofcunt arma, & equos à Guaimario loci principe, & de Sarracenis partim cæfis, partim fugatis mirabilem victoriam reportant, recufantes ob id principis dona, & dicentes, fe id folo Dei amore feciffe: *Leo Oftienfis l.2. c.38.*

1003 Siluefter II. Papa moritur d. 12. Maij, cui fubrogatus Ioannes XVI. Romanus, cognomento ficus, cui poft menfes quinque, & dies aliquot defuncto, fubftituitur Ioannes XVII. cognomento Fafanus d. 20. Nouembris, & ita numerant *Hermanus Contractus, & Baronius*, efto inclufis duobus huius nominis Schifmaticis, Marianus Scotus Sicum XVIII & Fafanum XIX. numeret: plurimas hoc anno Ecclefias in Orbe conftructas refert *Glaber.* l.3. c. 4. qui c. 3. narrat martyrium Abbonis Floriacenfis Abbatis, & occiforem eius à dæmone arreptum, & extinctũ.

1004 Plura Concilia Prouincialia in Italia, & Gallia habita fuper diuerfis quæftionibus narrat *Glaber.* l. 3. c. 3. inde exoleuit vfus à 10. Concilio Toletano introductus Can. 1. celebrandi Annunciationem die 18. Decembris, vbi refert Glaber vifionem quandam fuper hoc. Roberti Regis Francorum humilitatem in Concilijs oftentam, & cultum, ac fidem infignem erga Sanctiffimam Eucharistiam refert *Helgardus* huius temporis fcriptor, addens acta Regis contra Berengarium dictitatem in SS. Euchariftia non efse verum Corpus, verumq; Sanguinem Chrifti, fed figuram quandam, & fimilitudinem. Romæ catharrus multos ex improuifo fuffocauit: *ex hift. Caffinenf.*

1005 Henricus Rex Germaniæ Harduigo Longobardiæ tyranno fuperato, Papiæ coronatur ab Archiepifcopo Mediolanenfi circa Pentecoftem; indè reuerfus contra tumultuantes in Germania, & Boleslao Duce Poloniæ debellato, feftum Natiuitatis B. MARIÆ celebrat Pragæ: *Ditmarus* l.6. multa addens de Henrici pietate.

1006 Henricus Rex in Synodo Francofurti, humi fe coram Epifcopis profternens, agit de erigenda Ecclefia in Cathedram Epifcopalem; *Ditmarus l. 6. Marianus Scotus, & Sigebertus*, qui addunt Germaniam, Galliamq; fame, & totum Orbem tam dira pefte vexatum, vt fepelientium tædio viui adhuc cum mortuis traherentur. Per eam occafionem S. Odilo Abb. Clun. exhaufit horrea, & æraria in pauperes, vafa Sacra confregit, veftes facras diftraxit: *Petrus in Vita Odilonis ap. Sur. d. 1. Ian.*

Anni Chrif.

1007 S. Vuolfangus Henrico Regi dormienti apparet, iubetq; infpicere Characteres fcriptos in muro prope fepulchrum ipfius Sancti; legitq; *Poft fex* expergefactus, & putans fe poft fex dies moriturum, multa largitus eft pauperibus, fed 6. diebus elapfis videns fe fanum retulit id ad 6. Menfes, & poft hoc ad 6. Annos, quibus elapfis quãdo vnctus eft à Pontifice in Imperatorem intellexit fenfum verbor. illorum: *Vita S. Vuolf. in Surio 31. Octob.* Fulbertus Monachus S. Petri Sanctiffimus, & Doctiffimus fit Epifcopus Carnotenfis, fuitq; acerrimus propugnator iurium Ecclefiæ: *ex eius Epiftolis.*

1008 S. Bruno Prutenorum Apoftolus martyrio coronatur cum 18. Socijs d. 14. Februarij, cuius translatio celebratur 15. Octob. *Ditmarus* l. 6. circa diem tempus martyrio affectus eft S. Bonifacius Apoftolus Rufsorum: *Petrus Damianus* in Romualdo c. 30. & 45. vbi narrat S. Romualdum Bonifacij martyrio incenfum, ad fimilem palmam afpirafse, fed diuinitus reuerti coactum.

1009 Ioannes XVIII. Papa dictus XIX. moritur d. 18. Iulij, fub quo vnita fuerat Ecclefia Conftantinopolitana cum Romana; fubrogatus eft illi die 31. Augufti Sergius IV. antea dictus Petrus Epifcopus Albanenfis. Cùm Iudæi inuidentes multitudinem peregrinantium ad S. Sepulchrum Hierofol. incitafsent Ammiratum principem Babylonis ad templum Hierofolymitanum fternendũ; decretum, fuit vbiq; a Chriftianis in Occidente, & alibi, vt Iudæi omnes ex vrbib. pellerentur, qua occafione plurimi Iudæorum trucidati, merfi fluminibus, aut à feipfis interempti: Sed eodem anno Maria mater Ammirati mulier Chriftianiffima, reædificare cœpit idem templum, confluente ad S. Sepulchrum innumerabili multitudine Fidelium, & munera deferente inftaurandæ Dei domui. *Glaber l. 3. c.7. Curopalates, & Cedrenus*, ex quibus anno fequenti perfecta eft inftauratio.

1010 Terefia filia Adelphonfi Regis Legionenfis defponfata Habdallæ Sarraceno Toleti regnanti inuita, recufat matrimonium, nifi Habdalla promittat fe Chriftianum fore; verùm hic non ftetit promiffis, & Terefiam inuitam comminantemq; violauit, moxq; incidit in morbum incurabilem, ideoq; Terefiam remifit cum amplis muneribus ad patrem, quæ in Monafterio S. Pelagij Oueti velata fanctè vixit: *Mariana l.8. Rerum Hifp. & Ambrof. Morales.*

1011 Confecrata Ecclefia Bambergenfi celebrata eft ibidem numerofa Synodus: Miles quidam ex bonis S. Clementis furto fublatis tectũ ædificare volens à muribus infeftatus, nec eos valens fuftibus, aut gladio compefcere, iubet fe in arca funibus in aere fufpenfa includi, fed ibidem repertus eft corrofus à muribus, *Ditmarus l. 6.* Dani Cantuaria potiti, Anglicanam Ecclefiam perfequuntur; fed torminibus laborantes à S. Elphego pane benedicto curati funt: *Osbertus in Dunftano, & Elphego apud Surium 19. Martij, & 19. Aprilis.* Conftantinopoli terræmotus magnus Ianuario, vfq; ad d. 9. Martij, *Curopalates.*

1012 Slaui à Fide deficientes Ecclefiam Saxonicam perturbant; & multos martyrio afficiunt: *Adam l.2. c.32.* Dani in Anglia fub Edrico Streona Duce Ecclefiafticos vexant, S. Elphegum martyrio afficiũt; fed multis ob id diuinitus percuffis, præ formidine alij fugientes ad naues, vbi in altum delati funt, vi procellæ naues 160. demerfæ, aliæ 60. captæ à littoralibus, & occifi qui in illis reperti: *Ofbertus in vita S. Elphegi* 19 April. S. Macharius Patriarcha Antiochenus obit d. 10. April. *Surius.* Synodus Legionenfis celebrata: *Rodericus Tolet.* l. 5. c. 19. vbi ait reædificatam

Le-

Anni Christ.

Legionem, & Gothicas leges instauratas ab Adelphonso. S. Colomannus ex progenie Regum Scotiæ, rediens ex peregrinatione Hierosolymitana, in Austria ab impijs de arbore suspensus, occiditur, quæ arbor diu arida floruit, *Ditmarus l. 7. Cuspinianus in Austr.*

1013 Sergius Papa non anno 1012. vt Marianus, Hermannus, & Sigebertus ponunt, sed 1013. die 13. Maij obit, vt patet ex eius Epitaphio, & Diplomatibus Sergij, ac Benedicti successoris apud Baronium, sed anno 1012. relatis. Successit ei Benedictus VIII. Episcopus Portuensis, qui pulsus à Gregorio pseudopapa contulit se ad Henricum Regem, & cùm eo celebrauit Natalem Domini Palthi in Saxonia: *Ditmarus l. 6.* Henricus ea Germania Romam versùs discessit cum exercitu mense Septembri, præmisso Benedicto Papa in Vrbem: *Ditmarus, & Glaber l. 1.*

1014 Benedictus Papa restitutus in sedem ab Henrico Rege, Henricum in Imperatorem coronat Dominica die 24. Februarij vnà cum vxore eius Sanctissima Chunegunde; Imperator celebrato Paschate Papiæ discedit ab Italia: Harduicus repetita tyrannide Vercellas capit: *Ditmarus l. 7. & Berno Augensis* libro de rebus ad Missam spectantibus, qui addit Romanos presbyteros ab Henrico interrogatos, cur post Euangelium non canerent Symbolum fidei respondisse hoc debere fieri, qui aliquando hæresi infecti fuissent, Romæ autem minimè, vtpote nunquam hæresi maculatæ: At Henricum persuasisse Benedicto Papæ vt Romæ, & vbiq; illud decantaretur, Confirmauit præterea Henricus Patrimonia olim donata Sedi Apostolicæ: Reuersusq; in Germaniam correptus est à S. Poppone Abbate Stabulensi, quòd ad spectaculum exposuisset, vrsis hominem nudum melle illitum: *ex vita S. Popponis in Surio 25. Ianuarij.* Suuenus Rex Danorum exigens tributum ab oppido, & Ecclesia, vbi erat corpus incorruptum Regis Eadmundi Martyris, huius sanctitati detrahens, in generali conuentu coràm suis confertissimis danis clamat: *Succurrite, Commilitones, succurrite: Ecce S. Eadmundus venit me occidere,* mox à Sancto cuspide confossus, & deiectus ab equo, manè sequenti in crepusculo diei 3. Febr. cruciatibus diris extinctus est; succedente illi Canuto: *Rogerius, & Matthæus Vuestmonast.*

1015 Ernestus Dux Alemaniæ, casu in venatione sagitta vulneratus, nec habens Sacerdotem, cui peccata sua confiteretur, vocatis omnibus suis, qui tunc erant cum ipso, propulauit cum magno dolore peccata sua, deinde decessit d. 22. Maij. *Ditmarus l. 7. Marianus Scotus, & Hermanus contractus in Chron.*

1016 Benedicti Papæ milites Sarracenos littora Italiæ inuadentes prope Lunæ portum vincunt ac spoliant, Regis vxorem capiunt, quæ decollata fuit: Rex Sarracenorum misso ad Papam sacco castaneis pleno denúciat, se proxima æstate reuersurum cum totidem militibus; Papa remittit illi marsupium milio plenum denuncians, se contra illum missurum totidem, vel plures loricatos. *Ditmarus l. 7.* Defuncto in Anglia Ethelredo d. 23. Aprilis eligitur ab Anglis externus rex Canutus rex Daniæ pijssimus: *Rogerius, Matthæus Vuestm. & Adam. l. 2. c. 38.* S. Simeon Armenus anachoreta Palestinus peregrinatus Romam ad loca Sancta, & populo suspectus de hæresi Armenorum Manichæorum, sed mirabiliter à calumnia liberatus, & honorificè exceptus à Benedicto Papa, alijsq; multis locis Sanctis visitatis in Gallia, Hispania, & Italia Mantuæ substitit, dignè habitus à Bonifacio Duce, & Richelda eius coniuge, ibiq; hoc anno obijt d. 26. Iulij *Baronius.*

1017 Contra Manichæorum hæresim in Gallia detectam, Roberti Regis iussu fit Synodus Aurelianensis, & contumaces igni traditi clamantes, se etiam æterno igni traditos; Idem factum de Manichæis apud Toletum repertis: Romæ Iudæi in Parasceue Christi imagini illudunt, inde Roma vsq; ad vesperam Sabbati Sancti vento concussa, plurimi tam Christiani quam Iudæi mortui sunt. Inquisitione facta Benedictus Papa Iudæos maleficij conuictos decollari iubet, statimq; cessauit ventus: *Glaber Monachus.* In Aquitania ante festum Præcursoris per tres dies pluuit sanguis, qui cadens super lapides, & carnes hominum ablui non poterat, at super ligna poterat: *ex Epistola Fulberti 79.* Iuditha Regina Poloniæ Sanctissima obit: *Longinus in eius vita.*

1018 Ditmarus Historicus, & Episcopus eodem die, quo natus erat, moritur d. 25. Iulij vel vt alij dicunt kal. Decembris annorum 41. Rodulphus Northmannus suasu Benedicti Papæ, & adiutus à Beneuentanis, Græcos in Apulia vincit semel atq; iterum. *Glaber l. 3. c. 1. & Leo Ost. lib. 2. cap. 38.*

1019 Benedictus Papa rogatus ab Henrico Imper. confert se in Germaniam ad confirmandum Episcopatū Bambergensem, ibiq; Ecclesiam S. Stephani consecrandam, & prouocandum Henricum contra Græcos Romanæ Ecclesiæ infestos: *Leo Ost. l. 2. c. 39. Marianus, Hermannus,* Defuncto post Ioannem Sergio Patriarcha Constantinop. substituitur Eustachius: *Curopalates.*

1020 Henricus Imper. ob suspiciones quasdam de S. Heriberto Archiep. Coloniensi, venit Coloniam eum depositurus, vel malè tractaturus; sed monitus in somnis, ne quid peccaret in virum Deo acceptum, Mane facto aduocat Heribertum, narrat somnium, fatetur se detrahentium linguis nimis credulum fuisse, veniam precatur, & amplexuæ eum ter deosculatur: at nocte sequenti adit Heribertum humique prostratus obiecta chlamyde postulat absolui ab eo Sacerdotaliter quod factum est. *Rupertus in Heriberta apud Surium d. 16. Martij.*

1021 S. Heribertus Archiepis. Coloniensis, cum fratri prædixisset Henricum Imper. post suum obitum non victurum tres annos, obijt 16. Martij miraculis clarus, quæ verò Henricus contra illum fecerat perexit eleemosynis, & solemnijs Missarum pro eo, diluere. *Rupertus Abbas in eius vita apud Surium 16. Martij.*

1022 Henricus Imper. cum magno exercitu in Italiam veniens aduocat S. Romualdum ex Styriæ montibus, vt eius benedictione sibi viam ad victoriam paret: Solebat Henricus ante prœlium milites expiatione peccatorum, et Eucharistia cōmunire, inuocareq; SS. Martyres Laurentium, Georgium, Hadrianum, quos prævio Angelo vidisset aliquando præcedere exercitum. Inde in magnam Græciam veniens, Troiam obsidet ac deditione capit, quorum neci pepercit, quia miserant ad illum cum Monacho Crucem præferente omnes pueros exclamantes *Kyrie eleison:* ita *Petrus Damiani* in Romualdo; *Bonfinius de reb. Hungar. dec. 2. lib. 1. Glaber* lib. 3. cap. 1. Venit deinde Henricus cum Benedicto Papa ad Monasterium Cassinense, et cum dubitaret an ibi esset reuera corpus S. Benedicti, laboraretq; nephriticis dolorib. S. Benedictus in Somnis illi apparet, quærit locum doloris, & ad confirmandum suum illic corpusculum quiescere *cum primo,* inquit, *mane surrexeris in egestione vrinæ, tres lapides grandiusculos emittes, nec deinceps isto dolore vltra vexaberis: Ego autem sum Frater Benedictus:* quibus dictis euanuit:

Anni Chrif.

nuit: Henricus iuxta visionem sanatus venit in conuentum fratrum, & post capituli verba solemnia: *Quid*, inquit, *Domini mei medico, qui me curauit dare iubetis*: Respondent, daret de Monasterio quid quid vellet; tum ille: *Non ita fiet; S. Benedictus me hac nocte curauit, oportet ergo vt tanto Patri de mea substantia retribuam.* Quod fecit donando multa pretiosa pro altari Sancti, sicut & Benedictus Papa, & præterea redemit à Iudæis vestem altaris S. Benedicti, quam Carolus Rex pro quingentis aureis ipsis oppignerauerat: exussitque omnes scripturas in quibus translatio Corporis S. Benedicti conficta erat *Leo Ost.* l. 2. c. 46. & 53. vbi addit aduentum S. Odilonis Cassinum. Guido Aretinus Monachus noua musicæ ratione inuenta, & facillima, aduocatur Romam à Bened. Pap. *Baron.*

1023 Henricus Imper. regrediens in Germaniam, congressum habuit cum Roberto Rege Francor. super Mosam vtriusq; regni limitem, & suadentibus ex vtraq; parte multis, vt ad tollendas de præcedentia controuersias, nauibus in medium fluminis delati sibi occurrerent; Henricus primo mane surgens transijt cum paucis ad Regem Francorum, & se mutuo amplexu deosculantes post Missam solemnem & conuiuium, collocuti de rebus ad quietem Regni & Ecclesiæ spectantib. redicre ad propria: *Glaber* l. 3. c. 2. Henrico præsente celebratur Synodus Moguntina.

1024 Benedictus Papa VIII. moritur 27. Februarij, quomodo autem Benedictus Papa à Purgatorijs cruciatibus fuerit liberatus diuerso modo narratur *in Vita S. Odilonis apud Surium* 1. *Ian.* Ioannes frater Benedicti, & filius Gregorij Comitis Tusculani, largitione pecuniæ ex laico fit Papa, qui tamen postea se abdicans, legitimè confirmatus fuit, & dictus Ioannes XX. *Glaber l.* 4. *c.* 1. *& Petrus Damianus in vita S. Odilonis.* Patriarca Græcus per Legatos Basilij Imp. & munera frustra tentat impetrare, vt appelletur in Oriente Vniuersalis, sicut Romanus Pontifex Vniuersalis appellabatur. *Glaber l.* 4. *c.* 1. S. Henricus Imperator d. 13. Iulij morti proximus præsentibus Episcopis, & Abbatibus, coniugem suam Kunegundam propinquis ipsius tradidit dicens: *Recipite quam mihi tradidistis, virginem vestram*, & die sequenti obit. Mutuo enim consensu seruauerant castitatem: & licet Kunegundis delata ad Henricum fuisset de suspecta consuetudine militis, ipsa tamen illæsa manu candentes vomeres contrectans, purgarat calumniã. *Leo Ost. lib.* 2. *c.* 47. *& Auctor vita S. Kunegundis.* Successit Henrico Conradus Vuormatiæ Dux, & filius alterius Henrici filij Ottonis, designatus, quidem ab Henrico Imper. vt ait *Leo Ost.* c. 59. sed postea ab Electoribus confirmatus.

1025 S. Kunegundis die anniuersario obitus Henrici coniugis in dedicatione Ecclesiæ Confugiensis, quo Episc. conuocarat, inter Missarum solemnia deposita Imperiali veste, & capillis truncatis, veloq; ab Episcopo, & annulo suscepto, monasticam vitam ingressa est, in qua Sanctissimè per annos 15. vixit: *Vide illius vitam in Surio d.* 3. *Martij*: Guillelmus Dux Aquitaniæ peregrinatus in vrbem, tentat principes Italiæ pro filio suo Rege Italiæ, & Imperatore constituendo, sed nactus Longobardos Conrado fauentes, prudenter destitit ab inceptis: *Ex Epistolis Fulberti Carnotensis.* Eustachius Patriarcha Constantinop. moritur, substituto Alexio monacho. Moritur, & Basilius Imper. Decembri annor. 70. & solus iam imperat Constantinus eius frater, opprimens subditos tributis: *Curopalates.* Obierat autem pie d. 3. Aprilis Boleslaus Rex Poloniæ propugnator non minus Religionis Christianæ, quàm Regni, & cognomento dictus, *Chobri*, idest, altæ, ac heroicæ virtutis, cui successit filius Miecezlaus longè illi impar. *Longinus Canonicus Cracouiensis in vita Boleslai.*

1026 Conradus Rex Romã veniens, prius inuisit Vuormatiæ S. Burchardum, & Vercellis Pascha celebrauit: armis tamen sibi aperuit viam contra quosdam Longobardos, occurrit verò illi Carnè. Io. Papa. *Glaber.* l. 4.

1027 Conradus Rex in Paschate coronatur Imperator à Ioanne Papa, postea tumultu inter milites Imperatoris & Romanos exorto, in quo Romani cæsi, aut fugati sunt, tandemq; sedato, discessit statim ex Vrbe, celebrauitq; Herbipoli Natiuitatem S. Io. Baptistæ: *Gothardus in Conrado*; *Glaber.* l. 4. & *Otto Frinsing* l. 6. c. 29. Hoc annò Canutus Rex Daniæ, & Angliæ Romam peregrinatus, reperit ibi Conradum Imper. & Rodulphum Burgundiæ Regem, & in reditu Papiæ, brachium S. Augustini centum talentis argenti, & talento auri comparatum misit Conuentriam: *Vuilhelmus de gest. Reg. Angl.* l. 2. c. 1. Qua occasione *Glaber. lib.* 4. *c.* 2. de falsis reliquijs spe magni lucri confictis, & detectis. Alphonsus V. Rex Legionensis in prœlio contra Sarracenos sagitta vulneratus prope Viseum obijt, successit filius Veremundus, ex *dictis lib.* 8. *c.* 9. Iunij 19. obijt S. Romualdus fundatur Camaldulensium in Valle Castri annorum 120. esto alij minoris ætatis fuisse contendant vide Bollandum ad 7. Februar.

1028 Robertus rex Francorum mortuo Hugone filio suo primogenito, conuocat Rhemis conuentum, & coronari facit Henricum secundogenitum inuita & contradicente Regina Constantia, quæ procurauerat, vt coronaretur Robertus tertiogenitus, sed visus aptior ad regimen Henricus: hinc discordia, & postea bellum ciuile. *Glaber* l. 3. c. 9. Moritur Fulbertus Carnotensis Episcopus; Martyrio afficitur Olaph siue Olauus rex Noruegiæ 29. Iulij de quo *Adam l.* 2. *hist. Eccl.* c. 40. ad 45 vbi & de Martyrio Vlfridi episcopi. Moritur quoq; d. 9. Nouembris Constantinus Imper. cui succedens Romanus, repudiata coniuge, ducit Zoen filiam Constantini, licet consanguineam: *Curopalates.*

1029 Robertus Rex Francorum conuocatis Episcopis, fecit consecrari Basilicam Aurelianensem à se constructam ad honorem S. Aniani eius vrbis olim episcopi, cuius ipse & maiores ipsius erant studiosissimi: *Helgaldus in vita Roberti.* Celebratur Synodus Lemouicensis d. 17. Nouembr. *Gaufredus in Chron.* vbi tractatum est an S. Martialis deberet appellari Apostolus illius regionis, eo quod primus eam ad Christi fidem conuertisset, & Pontifex summus respondit affirmatiuè, eo quòd S. Martialis missus fuerat illuc à S. Petro Apostolo, vt dicemus Anno 1032.

1030 Conradus Imper. totis Germaniæ viribus mouet aduersùs Regẽ Vngariæ, Stephanum; Stephanus totum exercitum Vngariæ conuocat, & Deiparæ priùs se commendans, mouet in hostes. Altera die ad singulos Duces Conradi venit nuncius cum litteris, quæ credebantur Imperatoris, iubentibus eis pedem referre: At Imperator quærens causam reditus, & tam repentinæ defectionis suorum, & sciens à se non esse missum illum nuncium, agnouit Deum id fecisse pro Stephano, abstinuitque deinceps ab inuadendo eius regno: *Cartuitus in vita S. Stephani c.* 16. *apud Surium* 20. Augusti. *Lambertus, & Vrspergensis.* Stephano autem mortuus est filius Emericus, cuius memoria inter sanctos colitur 4. Nouembris *Cartuit: ibidem c.* 19.

1031 Henricus, & Robertus fratres vnà cum matre bellum mouent aduersus Robertum patrem, qui consulto Vilhermo Abbate, audit ui à Deo per-

Anni Chri.

missum pro iniurijs patri, & matri ab ipso in iuuentute illatis Rea confessus peccatum suum, filios qui Prouinciam depopulati erant re deuntes suscepit ad pacem anno sequenti *Glaber* l. 3. c.9. Romanus Imper. totus in erigendis ornandisq; Ecclesijs, Imaginem Deiparæ in Blanchernis occultatam tempore Copronymi reperit, & ad pristinum cultum exposuit, cœpitq; reædificare templum Saluatoris Hierosolymis euersum ab Azizio principe Sarracenor. *Curopalates, & Cedrenus*.

1032 Io. Papa consultus, an S. Martialis discipulus olim Domini deberet appellari Apostolus, Lemouicensium, vtpotè missus legitimè ad prædicandum à Sede Apostolica, respondit affirmatiuè ità vt in Missæ Oratione diceretur: *Deus qui B. Martialem Apost*, &c. Ita ex *Act. Conc. Lemonic.*

1033 Solis Eclipsis d. 29. Iunij hora diei 6. & mors Roberti Regis d. 20. Iulij apud *Glabrum* l. 4. c. 8. et 9. *& Helgaldum in vita Roberti*. Hanc enim Eclipsim Tabulæ Astronomicæ hoc anno exhibent, ergo si post hanc obijt Robertus non obijt anno 1032. vt computat Helgaldus: eadem die 29. Iunij quidam Romani Ioannem Papam ex sua sede expulerunt; sed Conradus Imper. in Italiam veniens rursus illum restituit, et Ioannes obijt d. 8. Nouemb. in cuius locum ab Alberico comite Tusculano intrusus fuit filius ipsius decennis puer, dictusq; Benedictus IX. et toleratus vitandi schismatis gratia. Roberto Regi successit Henricus antea coronatus, qui fratri Roberto Burgundiæ Ducatum dedit: ex *Fragmentis historia Francorum*.

1034 Multa Concilia in Gallia pro pace Ecclesiæ acta, præsertim Lemouicense, de quibus *Glaber* l. 4. c. 5. Actione autem 2. Concilij Lemou. narratur de equite excommunicato ab Episcopo Caturcensi, exclusoq; à cœmeterio, cuius cadauer quinquies à militibus inuito Episcopo sepultum, toties intacto sepulchri lapide repertum est proiectum foras, vnde multos terror inuasit. Romanus Imper. moritur d. 11. Aprilis feria 5. maioris Hebdomadis, strangulatus opera Zoes vxoris, quæ prius ei venenum propinauerat, quia Zoe deperibat Michaelem Paphlagonem arte argentarium, sed forma pulcherrimum; statimq; vocatus Patriarcha, traditis ipsi quinquaginta auri libris, et totidem Clero, compellitur consecrare Michaelem. Sed ipso die Paschatis ingens grando strauit non solum arbores ac fruges, vnde magna penuria, sed etiam multas domos, et templa: mox Michael arreptus à Dæmone factusq; deformis, nullis exorcismis liberari vnquam potuit, et eodem anno agmina locustarum exorta, per triennium agros vastarunt: *Io. Curopalates*. Moritur Mieczlaus R. Poloniæ. Principes regni discordes deficiunt, vnde interregnum annor. 7. Casimirus filius defuncti Regis & legitimus hæres in Germaniam se recepit deinde Cluniaci mutato nomine in Carolum fit Monachus. *Longinus in Annal. Polon.*

1035 Berengarius Turonensis, Archidiaconus Andeuagensis, pertracto suo episcopo Brunone in hæresim negantem veritatem Corporis Christi in Sacramento, eam iterum disseminat. Henricus Rex licet ciuilibus bellis implicitus, cogitat de destruenda hæresi tum per Concilium, tum armis ciuilibus. Sed Durandus Leodiensis episc. Regem monuit, non esse concedendum Concilium, nec audiendos hæreticos in rebus iam certis, & extra controuersiam iam in Ecclesia constitutis; Immò deponendos Episcopos, qui secus senserint, sed hoc spectare ad Summum Pontificem: Paruit rex monitis, ita tamen, vt alia via absterriti hæretici ad tempus siluerint at latuerint: *Habetur Epistola Durandi tomo 3. bibliotheca Sancta sub fin.*

1036 Bractislaus Dux Boemiæ Poloniam Rege destitutam deprædatur, ne sacris quidem rebus parcens: *Longinus in Annalib.* Ioannes frater Michaelis Imperatoris cupidus Patriarchatus Constantinopolitani, conspirat cum aliquot episcopis, vt Alexium in Synodo deponant, sed eos Alexius absterruit, *Curopalates, & Cedrenus*, addentes vrbem illam Decembri terræmotu concussam. Conradus Imper. in Italiam ad tumultus sedandos redit, & Veronæ Natalem Domini celebrat. *Hermannus in Chron.*

1037 Cùm Heribertus Archiep. Mediolanensis cum alijs rebellasset aduersùs Conradum Imper. captusq; fugisset, & totis viribus se armaret contra Imp. Conradus celebrato Paschate Rauennæ, Mediolanum obsedit, reliqua coniuratorum loca vastauit: interimq; illum Benedictus Papa Cremonæ conuenit. Conradus ostentis cælestibus territus inde excessit; nam prope Mediolanum, dum ad Missam audiendam in parua Ecclesia corona illi imponeretur, tonitru, & fulgoribus aliqui alienati à sensibus, aliqui extincti, & Secretarius Imper. cum alijs tribus dixerunt vidisse se inter Missarum solemnia S. Ambrosium Imperatori comminantem: *Sigebertus in anno corrigendus, & Hermannus in Chron.*

Ferdinandus Castellæ Rex occiso in bello Veremundo R. Legionensi, suæ coronæ vniuit illud Regnum. Cùm verò Imper. Parmæ celebraret Natalem Domini, tumultu orto inter Parmenses, & exercitum, plures ciues trucidati sunt, & ciuitas incensa. *Hermanus in Chron.*

1038 Conradus Imper. Romam venit, & inde Cassinum contra Pandulphum Capuanum, qui multa Cassinensibus eripuerat; Hic Imperatorem timens fugit in arcem S. Agathæ; Conradus ingreditur Capuam in vigilia Pentecostes: Pandulphus ad veniam impetrandam promittit Imperatori 300. auri libras, & annuenti mittit libras 150, ac pro reliquis filium ac nepotes obsides, sed recusanti postea Pandulpho soluere libras 150. Imperator Gaimanum Salerni Principem creat Capuæ principem, inde Beneuentum venit, & per Picenum in Germaniam: *Leo Ost.* l.2. à c.5. ad *66. & Hermannus*; qui addit dum per Hadriatici oras Conradus rediret, peste extinctos plures de ipsius exercitu; S. Stephanus R. Hung. moritur d. 15. Augusti hoc anno; vt *Hermannus, & Marianus Scotus* scribunt antiquiores *Bonfinio, & Cartusio*. Successit Petrus. Constantinopolis trimestri ferè terræmotu, & fame vexatur: Maniacus Dux Michaelis recuperat Siciliam, fugatis Sarracenis: *Curopalates, & Leo Ost. l.* 2. c. 68. qui addit à Maniaco corpus S. Luciæ Syracusis translatum esse Constantinopolim.

1039 Conradus Imper. d. 5. Iunij 3. Feria Pentecostes apud Traiectum Frisiæ inopinata morte subito decedit, eiq; in regno succedit filius Henricus. *Hermannus*, & *Leo Ost.* l. 2. c.66. Michaeli Imperatori iam à demone vexato superuenit hydropisis. Anginæ morbus in Oriente grassatur, *Curopalates*.

1040 S. Chunegundis monialis, vxor olim S. Henrici, morti proxima, cum videret Augustalia ornamenta parari sibi ad pompam cadaueris dixit: *Auferte hinc, amictus iste non est meus: illis terreno sponso, sed hic cælesti sum copulata. Nuda de vtero Matris egressa sum, nuda reuertar illuc; hic misera carnis materiam inuoluite, & corpus meum iuxta tumulum fratris mei, ac Domini Henrici Imper. quem me vocantem video, in proprie locello reponite*: his dictis in manus Domini spiritum commendans, migrauit in Cœlum

Bam-

Anni Chrif.

Bambergæ 3. die Martij, miraculis poſt obitum illuſtris. Ferdinandus Magnus Caſtellæ ac Legionis Rex, ope S. Iacobi Conimbricam diu obſeſſam recipit deditione à Mauris. Sarraceni Siciliam iterum inuadunt; ſed iterum victi à Caſacalo Imperatoris Præfecto: *Curopalates, & Cedrenus.*

1041 Michael Imper. menſe Decembri pœnitentiæ ſignis datis, moritur: Zoe ſtatim iubet coronari Michaelem Calaphatem, filium Stephani patruelis Imper. qui paulo poſt Zoen attonſam in exilium mittit, at ob id à populo repudiatus, & lapidibus impetitus, cogitur Zoen reuocare: *Curopalates, Cedrenus, Zonaras*; Northmanni Duce Arguino Longobardo Apuliam captam inter ſe diuidunt: *Leo Oſt. l. 2. c. 68. & Curopalat.* Poloni habito conuentu decernunt Caſimirum reuocandum ad Regnum gubernandum, Legatis ob id miſſis Cluniacum; S. Odilo negat poſſe ſe illis redere Caſimirum iam Monachum Profeſſum & Diaconum, recurrendumq; ad Sedem Apoſtolicam; qui ſtatim Romam veniunt ad Benedictum, qui auditis Cardinalibus tandem Caſimirum ſolemni voto profeſſionis & Diaconatus liberauit, concedens illi ducere vxorem &c. ſed ſub ea conditione, vt B. Petro, & Romanis Pontificibus quotannis ſingula nobilium capita vſualem nummum ſoluant, alijſq; conditionibus. *Longinus*; ſed conditionem nummi annui omittit: *Chromerus* l. 3. addens tamen ſolitos Polonos in Miſſis ſolemnibus ad initium Euangelij gladium ſtringere, & mediotenus euaginare, in ſignum promptitudinis ad defenſionem Fidei Euangelicæ.

1042 Vuoni tyranno inuadenti Regnum Vngariæ, contra Petrum, Gerardus Epiſcopus reſiſtit quantum in ſe eſt prædicens illi poſt triennium necem: *ex actis S. Gerardi 23. Sept. apud Surium.* Michael Calaphates inſtante populo excæcatur, & Conſtantinus Monachus reuocatus ab exilio, iunctuſq; Zoæ in matrimonium d. 11. Iunij coronatur Imperator. *Curopalates.* Hoc anno Io. Gualbertus, vt habent *eius acta in Surio d. 12. Iulij* dans veniam inimico eam in nomine Chriſti petenti vidit ſibi oranti Crucifixi imaginem caput inclinantem, hinc monaſticam vitam elegit.

1043 Defunctis duobus filijs Canuti Regis Anglorum, conſenſu omnium & opera Goduuini Comitis; eligitur Eduardus filius Emmæ, & Elredi olim Regis, coronaturq; in Paſchate, ducta Egitha filia Goduuini, quam virginem intactam, ſeruatamq; ab Eduardo tradunt ſcriptores: *Ingulphus in Chron. Rogerius &c.* Henricus Rex Vngariam inuadens ab Vuone placatus muneribus, obſidibus, & parte vſq; ad fluuium Litham, recedit, & in Synodo Conſtantienſi exemplo ſuo parcens inimicis, ac debita remittens, ad idem faciendum erga alios hortatur proceres, & pacem longam obtinet; ductam porrò Agnetem Vilhelmi Pictauienſis filiam, coronari eam iubet Moguntiaci: *Hermannus, & Glaber.* Alexio Patriarchæ Conſtantinop. defuncto, ſubſtituitur Michael Cerularius: *Curopalates.*

1044 Romani pertæſi turpitudinem Benedicti Papæ, & fauore Ptolemæi Conſulis Benedictum pellunt, & Ioannem Epiſcopum Sabinenſem pecunia ad id per ipſum oblata intrudunt, nominantq; Silueſtrum III. ſed poſt tres menſes Benedictus ope Tuſculanorum nobilium, ſedem recuperat, & Silueſtrum excommunicat, agnoſcenſque ſe cunctis inuiſum abdicat Papatu, perſuaſus à Bartholomæo Abbate Cryptæ Ferratæ & Pontificatum tradit Ioanni Archipresbytero, paulo poſt tamen eum repetijt. Tum Gratianus Preſbyter pecunia oblata Benedicto, Silueſtro, & Ioanni perſuadet eis ceſſionem à papatu; qua impetrata, Romanus Clerus Gratianum ipſum eligit, vtpote liberatorem Eccleſiæ, nominatq; Gregorium VI. non vtiq; Simoniacum, quia illa pecunia non intendit emere Papatum, ſed redimere vexationem Eccleſiæ. *Leo Oſt.* lib. 2. cap. 80. *Otto Friſingenſis, Hermannus, & Glaber* l. 5. Conſtantinus Monomachus pellice Romani Scleri ſorore ſuperinducta, tantum non occiditur, populo in ſeditionem verſo: *Curopalates.*

1045 Caſimirus rex Poloniæ debellatis hoſtibus, Regnoq; compoſito mittit per Legatos tributum denarij S. Petri Romam imperatum à Benedicto, ſed acceptum à Gregorio VI. *Longinus.* Moritur S. Guntherus Eremita in Boemia cognatus S. Stephani R. Vngar. d. 9. Oct. *ex eius vita, & Hermanno.* Northmanni à Caſſinentibus ope S. Benedicti cæſi, & fugati: *Leo Oſt.* l. 2. c. 72. & 73.

1046 Henricus Rex celebrat Aquiſgrani Pentecoſtem, Gotefrido Duci relaxato ex carcere Ducatum reſtituit, Vuidgerum Rauennæ Archiep. crudelem deponit, & celebrata Synodo Papiæ, venit Placentiam, & Gregorium VI. honorificè ſuſcipit; ſed Decembri alia Synodo apud Sutrium perſuadet Gregorium abdicare, eiq; ſubſtituit, tolerante Clero, Suidgerum Saxonem Epiſcopum Bambergenſem, qui conſecratus eſt Romæ die Natalis Domini, dictuſq; Clemens II. & ipſe ſtatim vnxit coronauitq; in Imper. Henricum, & Agnetem eius coniugem: *Hermannus Contr. in Editione Caniſiana Leo Oſt.* l. 2. c. 80. & *Adam.* l. 3. c. 8. S. Guido Abbas Pompoſianus in agro Ferrarienſi obit miraculis clarus, de quo *Rubeus in hiſtoria Rauennate*, qui addit eius corpus ab Henrico Imper. ſpiram delatum, anno ſequenti.

1047 Clemens Papa Romæ congregat Concilium præcipuè contra Simoniacos, altercantibuſq; Archiepiſcopis de loco ſedendi prope Pontificem nempe Rauēnate, Mediolanenſi, & Aquileienſi; adiudicata eſt cauſa Rauennatenſi. *Petrus Damiani in Epiſt. ad Henricum: & Rubeus in hiſt. Rau.* Henricus Imp. viſitat cum exercitu Campaniam, & ſamnium; Caſſinenſi monaſterio multa donat; Pandulpho reſtituit Capuæ principatum, Guaimario renunciante; Drogoni Apuliæ, & Rainulpho Auerſæ comitatum confirmat, acceptis multis equis, multaq; pecunia, & Clementem Papam ſecum reducit in Germaniam: *Leo Oſt.* l. 2. c. 81. & *Hermanus Contr.* qui addit alia ab Henrico acta in Italia, eumque Mantuæ feſtis Paſchalibus ægrotaſſe. Duxit etiam ſecum Gregorium VI. At. d. 9. Octob. Clemens Papa moritur: Quo audito Benedictus tertiò ſedem inuaſit: *Leo Oſt.* l. 2. c. 82. & *Hermannus.* Petro per Henricum Imperatorem armis reſtituto in Regem Hungarorum, Hungari concitati à proceribus à Petro deficiunt, & Andreā exulem reuocantes Regem conſtituunt, obtinentq; ab eo, vt abiecta Chriſtianitate redeant ad cultum Idolorum, diraq; perſecutione in Eccleſias, & Chriſtianos ſæuiunt; Petrum Regem excæcant, Gerardum Epiſcopum Chanodienſem martyrio afficiunt; Anno tamen ſequenti Andreas Chriſtianitatem reſtituit *Longinus in Annal. Polon. Hermannus, & Acta S. Gerardi in Surio d. 24. Septemb.*

1048 Kalendas Ianuarij obitu ſuo illuſtrauit S. Odilo Abbas Cluniacenſis, moriens nocte præcedente Dominicæ Circumciſionis annorū 81. videnſq; in extremo agone diabolum adſtantem, per nomen IESV vt abſcederet, terribiliter increpauit: *Petrus Damiani apud Surium 1. Ian.* Turcæ inuitati ad ſtipendia à Sarracenis, & malè ha-

Anni Chris.

bitir in ipsos arma conuertunt, & Perside tandem potiuntur: *Curopalates, & Cedren.* Henricus Imper. Frisingæ Natalem Domini celebrat, antea verò miserat Romam Popponem Episcopum Brixiensem consecrandum Pontificem, qui omnium suffragijs electus fuit, & dictus Damasus II. sed post 20. dies defunctus est Præneste: ideo contra Benedictum inuasorem adfuere Legati Romanorum Frisingæ vbi Henricus Natalem Domini celebrabat, petentes nominari alium Põtificem: *Leo Ostiensis l.2.c.81, Hermannus, & Otto Frisingensis.*

1049 Bruno ex Comite Dagspurgensi, & Episcopo Tullensi delectus nominatusq; ab Henrico Imper. electus est à Cardinalibus in Pontificem post menses 5. ab obitu Damasi, dictusq; Leo IX. Assumpserat ille purpuram in Germania, sed transiens per Galliam Cluniaci monetur ab Hildebrando, vt eam deponat, expectetq; canonicè eligi à Clero Romano; paruit Bruno, & peregrini habitu assumpto venit cum Hildebrando Romam, eiusq; opera electus fuit, & die 13. Februarij consecratus ineunte Quadragesima; & quia vt Angelis addictus in itinere versus Romam audiuerat Angelos canentes. *Ego cogito cogitationes pacis & non afflictionis;* ideo post consecrationem peregrinatus est Sipontum ad S. Michaelem Archangelum in Gargano, & Romæ celebrauit Pascha, & Concilium contra Simoniacos, & post Pentecostem reuersus ex Italia, celebrauit Concilium Rhemense & Moguntinum, & inde Natali Veronæ celebrato, Romam redijt: *Lambertus Otto Frising. Hermannus, & Sigebertus in Chron. & Leo Ostiensis* lib. 2. cap. 82. Dum Rhemis esset, & in poculo ligneo, quod fuerat S. Remigij bibere vellet, poculumq; de manibus pincernæ cadens fractum esset, Leo præmissa Oratione per merita S. Remigij illud ad integritatem pristinam reduxit: *Desiderius Abbas* lib. 3. n. 183.

1050 Leo Pontifex Synodum Romæ post. Pascha contra Berengarij hæresim, et alterum autumno Vercellis contra eundem, et pro alijs causis celebrat: *Hermannus.* Sueno rex Danorum litteris Leonis compulsus repudiauit consobrinam, quam duxerat: *Adamus l. 3. c. 12.* Machetad rex Scotiæ venit ad Limina Apostolorum, vbi effusa liberalitate argentum in pauperes disseminauit: *Marianus Scotus.*

1051 Leo Romam rediens hospitatur in monasterio Passiniano apud S. Io. Gualbertum, qui in Lacu aliàs piscibus carente iubet piscari, & reperti sunt duo magni lucij, qui fuere gratissimi Pontifici, et Romæ post Pascha celebrauit Synodum: *Acta S. Gualberti in Surio* 12. *Iul. & Hermannus.* Die 1. Nouembris nascitur Henrico Imperatori Henricus infans ex Agnete Augusta, quæ confessa est per visum visam sibi parere Draconem virulentum, nec visus falsus fuit: *Auctor vitæ Mathildis l. 1. c. 18.*

1052 Leo Pontifex visitatis Capua, Beneuento, Salernoq; ad expellendos inde Northmannos et conciliandum Imperatorem Andreæ Regi Vngariæ ab Henrico obsesso, venit in Germaniam: Henricus obsidionem soluit. Leo comminatus excommunicationem Andreæ promissa non seruanti, cum Imperatore celebrat Natalem Domini Vuormatiæ: *Hermannus, & Leo Ost. l. 2. c. 85.*

1053 Leo cum Henrico in Germania transigit de bonis Sedis Apostolicæ commutandis, puta Bambergensi Episcopo cum Beneuentana ditione, et de expeditione aduersus Northmannos; inde redit in Italiam. Purificationem Deiparę celebrat Augustæ, et Mantuæ Quinquagesimam, et Romæ post Pascha celebrat Synodum contra Northmannos, inde contra eos cum Teutonicis profectus, modo vincens, modò victus, et captus sed veneratione susceptus, relaxari noluit nisi relaxatis omnibus suis *Hermannus, Lambertus, Leo Ost. l. 2. c. 85.*

1054 Leo Papa mittit duos Cardinales Constantinopolim cum litteris ad Imperatorem, tum pro pacè Ecclesiastica, inter Latinos, & Græcos, tum prò auxilio contra Northmannos: scribit etiam epistolam increpatoriam ad Michaelem Patriarcham Constantinop. qui Neophytus, & non gradatim ad Episcopatum per saltum contra canones prosilierat, & Patriarchas Alexandrinum atq; Antiochenum suis iuribus priuarat; seque Vniuersalem Patriarcham iactabat, & anathematizarat omnes, qui Latinorum more in azymó consecrabant. Legati honorificè accepti ab Imp. Michaelem recusantem comparere, & persistentem in sua insania excommunicarunt d. 16. Iulij, & donis Imperialibus acceptis discessere die 18. Iulij, sed fingente Michaele se congressurum cum illis, reuocati sunt die 20. Iulij à Selimbria, ac detectis insidijs Michaelis contra ipsos, dimissi iterum sunt, & Michael concitauit populum contra Imperatorem, quod Legatis fauisset, *ex Leonis Papæ Epistolis, Leone Ostiensi l. 2. c. 89. & Ruperto Abbate l. 2. de diuinis Off. c. 22.* Moritur interim S. Leo Papa d. 19. Aprilis Romæ miraculis ante, & post obitum clarus, qui etiam susceperat leprosum in suum lectum deferri & curari, sed leproso disparente, creditus est fuisse Christus sub specie leprosi. Vacat per 11. Menses sedes turbata à Benedicto, & Comitibus Tusculanis; ideo missus Hildebrandus ad Henricum, vt nominaret aliquem eligendum postea à Clero Romano. *Leo Ost. l. 2. c. 90.* Moritur & Constantinus Monomachus; succeditque in Imperio Theodora filia Constantini X. sororq; Zoea: *Curopalates.*

1055 Prææmiserat Henricus Imper. Gebehardum Episcopum Eistetēsem Romam eligendum in Pontificem, eumq; subsecutus celebrauit Natalem Domini Goslariæ, deinde venit versus Romam, vbi in die Cœnæ Domini 13. Aprilis Gebehardus consecratus est nominatusq; Victor II. Imperatore celebrante Pascha Mantuæ: postea Florentiæ celebratum Concilium à Victore, præsente Henrico: *Leo Ost. l. 2. c. 90. Hermannus in Chron.* Hildebrandus Diaconus Cardinalis missus Legatus à Latere in Galliam contra hæresim Simoniacam, celebrauit Synodum prope Lugdunum, vbi sex Episcopos Simoniacos deposuit; inter hos vnus pecunia corruperat sui accusatores ne causam prosequerentur, sed iussus ab Hildebrando in testimonium fidei de diuinitate Spiritus Sancti pronunciare: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto:* nunquam, licet sæpe conatus, potuit pronunciare; *& Spiritui Sancto;* quare agnoscens diuinam vltionem, confessus est se Simoniacè obtinuisse Episcopatum; mox depositus à Sacerdotio expeditè pronunciauit totum *Gloria* etc. Hoc adeo terruit reliquos vt 27. prælati et 45. Episcopi Simoniacos se confessi sint, et sponte renunciarint dignitati. *Nicolaus Aragonius Cardin. in Collectione Gestorum per Rom. Pontif. Desiderius Abbas Cassin. in Dialogis, & Petrus Damiani in Epistolis ad B. Dominicum, & ad Nicolaum Papam.* In Concilio autem Turonensi, sub eodem Hildebrando Berengarius, sed simulatè, suam hæresim abiurauit. Eodem anno conquerente per Legatos Henrico Imp. quòd Ferdinandus Magnus Castellæ, ac Legionis rex assumeret, sibi nomen Imperatoris, rebellando ab Imperatore legitimo, actum est Concilium in Hispania, vbi maior pars Episcoporum censuit

pro

Anni Christ.

pro Henrico, et Ferdinandus paruit Legato Pontificis. *Io. Mariana in Historia Hisp.* Victor Papa visitat Italiam, et cùm, veneno in calicem per Subdiaconum iniecto, post consecrationem attollere non posset calicem; à Domino causam inquisiturus cum populo ad orationem prosternitur: statim Subdiaconus ille à dæmone arripitur, inde igitur causa cognita, iubet Calicem includi cuidam Altari cum reliquijs perpetuo asseruandum, iterumq; orationi prostratus incumbit, donec Subdiaconus liberatus est à Dæmone *Lambertus, & Abbas Vrspergensis.*

1056 Theodora Augusta Septembri creat Imperatorem Michaelem Stratonicum, et paulo post moritur: *Curopalates.* Victor Papa inuitatus ab Henrico Imper. venit in Germaniam; Henricus Imp. dolens de mortibus multorum Principum, et fame multas prouincias vexante, infirmari cœpit, et de consensu Papæ ac Episcoporum, filium suum Henricum III. Regem creauit, ac in manibus Victoris tradidit Deo spiritum d. 5. Octobris: *Hermannus, & Marianus Scotus in Chron.* Liberatum verò eum fuisse à dæmonibus ope S. Laurentij Martyris, narratur in Chronico Cassinensi antiquo. Sub hoc Henrico Cassinenses, qui Officium Deiparæ omiserant, calamitatibus castigati illud restituerunt; et exemplo B. Dominici Loricati introductus est mos faciendæ disciplinæ, idest flagellandi seipsum, quod vsurpatum ab ipso Henrico Imper. non semel constat: *Petrus Damiani epist. 4. c. 14. & Reginardus in reb. gestis Annonis Archiep. Colon. apud Surium 4. Dec.*

1057 Victor Papa reuersus ex Germania Romam peruenit initio Quadragesimæ, postea Florentiæ obijt 28. Iulij, & die 2. Augusti Fridericus Abbas, & Cardinalis electus est Summus Pontifex festo die S. Stephani Papæ, ac Martyris, ideoq; nuncupatus Stephanus X. & die 3. consecratus: *Leo Ost. l. 2. c. 89. & l. 3. c. 8.* Celebrauit Stephanus Romæ aliquot Concilia, quorum multis interfuit Petrus Damiani, hoc anno factus Episcopus Cardinalis, ab Eremo extractus: *Leo Ost. l. 2. c. 102. Petrus Dam. in Epist. ad Nicolaum Papam.* Michael Imp. mense Septembri abdicans, cedit locum Isacio Comneno tyranno, quem Patriarcha coronauit: *Curopalat.*

1058 Stephanus Papa congregatis Clero, & Populo Rom. constituit, vt si moreretur ipse ante reditum Hildebrandi ad Imperatricem missi, nullus omnino eligatur in Papam: Obijt autem Florentiæ 29. Martij, in manibus S. Hugonis Abbatis Cluniacensis, qui sæpius redeuntem dæmonem ad infestandum Papam, fugauit, vt fassus est ipse Pontifex. Mox factio Comitum Tusculanorum, & Lateranensium intrudit Io. Mincium Episcopum Velitrensem, pecunia ab ipso oblata, ac Benedictum nominat. *Leo Ost. lib. 2. c. 101. & 102. Petrus Damiani in Epist. ad Henricum Episc. Rauenn.* Moritur d. 27. Nouembris Casimirus Rex Poloniæ, qui ex Monasterio fuerat reuocatus ad Regnum; succeditq; illi filius Boleslaus. Michael Patriarcha Constantinopolit. ab Imperatore depositus in exilio moritur, eiq; substituitur Constantinus Protouestiarius: *Curopalates.*

1059 Hildebrandi opera, & consensu Cleri Romani, creatur legitimus Pontifex Gerardus Florentinus Episcopus, dictus Nicolaus II. pulso Schismatico Benedicto, mense Ianuario, qui peracta Synodo Sutrij venit Romam: *Leo Ost. l. 3. c. 12. & Nicolaus Aragoni in Gestis Pontif.* & ad Concilium Romanum Generale, vocari iussit Berengarium, ad dicendam causam, qui licet visus sit hæresim abiurare, in eam postea relapsus est: *Lanfrancus in Commentario contra Bereng.* Petrus Damiani mittitur Legatus ad Mediolanensem Ecclesiam ordinandam, quæ hæresi Nicolaitarum, & Simoniaca turbata fuerat. Parisijs acta Synodus, in qua Philippus filius Henrici Regis Francorum Rex declaratus, vt vnctus est 29. Maij die Pentecostes: *Papirius Massonus in Annalibus.* Isacius Comnenus Imperator fulmine ex equo deiectus, & spumans vt epilepticus, paruo nauigio defertur in Regiam, seq; abdicans, & monasticè vitæ addicēs, substituit sibi nullum consanguineum, sed Constantinum Ducam; vixitq; in Monasterio laudabiliter: *Curopalates.*

1060 S. Eduardus Rex Angliæ mittit legationem ad Nicolaum Papam, cum pecunia collecta, quæ dicebatur nummus S. Petri, *ex Epist. Nicolai.* Iaccæ, olim Oscæ, celebratum Concilium Accitanum in Hispania.

1061 Iulio mense exeunte moritur Nicolaus II. Papa, cum sedisset annos 2. & menses 6. & post tres ferè menses electus est Anselmus Mediolanensis, & Lucæ Episcopus, dictusq; est Alexander II. Imperatrix Agnes cum Henrico Rege puero, ægrè ferentes id factum absq; ipsorum consensu, intrusere Cadaloum turpissimum Episcopū Parmensem, feceruntq; ordinari ab Episcopis Placentino, & Vercellensi publico concubinatu infamibus, *Leo Ost. l. 3. c. 20. Petrus Damiani in Epistola ad Cadaloum ipsum commonitoria*; sed nihil profecit, & Petrus Damiani renuncians Episcopatui, recepit se in solitudinem, refert etiam se persuasisse cuidam Episcopo ne ludo Scacchorum vlterius luderet, vtpote comprehenso sub ludis prohibitis Clericis. B. Dominicus Loricatus obijt d. 14. Octobris.

1062 Cadalous Antipapa cū militibus Romam veniens, auroq; corrumpens aliquos Romanos, à Duce tamen Godefrido profligatus, coactusq; larga pecunia redimere sui lætionem, fugit Parmam sub finem Aprilis cum ignominia: *Collectio Gestorum Pontif.* Anno Coloniensis Archiepiscop. videns res Imperij malè administrari à ministris Agnetis Imperatricis, eius filium Henricum abstrahit à matre, & in proximis comitijs Annoni commissa est Regni administratio, & custodia Regis, & in Concilio Osboriensi autumnali tempore damnatus est Cadalous: *Acta Eccl. Colon. & Concil.* Sub finem anni Agens Imperatrix Romam venit ad limina Apostolorum, vbi pœnitens de fauore præstito Cadaloo, & confessa apud Alexandrum Papam, acceptauit pro satisfactione, vt Romæ perpetuo manens S. Petro vigilijs, orationibus, & ieiunijs, Ecclesiæq; vbi posset seruiret, quod abunde præstitit: *Auctor vitæ S. Anselmi Lucensis, & Petrus Damiani in Epistola ad ipsam Agnetem.*

1063 Orto Schismate inter Monachos accusantes Petrū Episcopum Florentinum de Simonia, & hæresi; Clerumq; & alios Episcopi defensores. Alexander Papa mittit illuc Petrum Damiani, qui prius coactus precibus à Desiderio Abbate venit Cassinum: Florentiæ autem Monachorum arrogantiam repressit: Illi autem Alexandrum Papam conuenerunt, eaq; occasione celebrata est Synodus generalis Lateranensis Patrum plusquam centum, & multa contra Simoniacos decreta, & Petrus Monachus transiens per ignem illæsus probauit causam Monachorum indeque dictus Igneus: Petrus autem Episcopus Monachis reconciliatus est; plura de hoc facto *Petrus Damianus in Apologia ad Florentinos, Leo Ostiē. l. 3. c. . . Atto Pistoriensis in vita S. Io. Gualberti.* Christiani Hierosolymis ædificata quarta parte murorum collecta pecunia, & suppeditante Constantino Monomacho, impetrant à

Caly-

Anni Christ.

Calypha Ægypti, vt quarta pars vrbis possideatur à Christianis sub dominio Patriarchæ. *Vuilhelmus Tyrius l. 9. de bello Sacro c. 17. & 18.*

1064 Schismatici pro Cadaloo stantes contra Alexandrũ Papam, ad suas partes trahunt Godefridum Tusciæ Marchionem, & Henricum Regem sollicitant pro iure retinendo in electione Pontificis; à quo proinde missa Legatio ad Papam: His de causis celebratur Synodus Mantuæ, præsente Alexandro Papa, qui purgauit se, & electionem sui fuisse legitimam ostendit; & iterum Cadalous damnatus: qui iterum Romam cum Satellitibus veniens, iterum pulsus est, *Lambertus, Leo Ost. Otto Frising. Acta Annonis, & Petri Damiani Epistola ad Godefridum, & Henricum Regem.* Septem molle viri, & amplius, Ducibus Episcopis Sigefrido Moguntino, Vilhelmo Traiectensi, Gunthero, & Ottone Ratisponensi peregrinati sunt ineunte autumno Hierosolymam, sed nimis ornati Barbaros ad prædam illexerũt, ideoq; illis non semel pugnandum fuit in Palæstina, & pericula ingentia exanthlanda, de quibus *Lambertus, & Marianus Scotus*. Terræmotu in Thracia, & Bithynia præsertim Biaantij, & Nicææ multa ædificia per duos annos collapsa: *Curopalates*. Cœpit Terræmotus die 23. Augusti Nicææq; templum S. Sophiæ, ac monumenta Regum cecidere.

1065 Petrus Damiani suis litteris, & scriptis acerrimè insectatur Nicolaitas, connubia Clericorum defendentes; & Incæstuosos, qui duce quodam Iurisconsulto Florentino, aiebant eadem ratione, qua in successionibus numerandos esse gradus consanguinitatis, contra quos extant decreta Aleaandri Papæ, quibus non sufficientibus, opus fuit Concilio. Hamburgensis Ecclesia à Slauis veaata, & martyribus illustrata, præsertim Godescalco Principe pijssimo. *Adam* l. 4. c. 11. ad 14. Agnes Imperatria reuersa in Germaniam liberat Annonem Episcopum Coloniensem ab Henrico Rege in ipsum concitato: *Lambertus, & Sigebertus*. Ferdinandus Magnus Rex Castellæ, & Legionis die 27. Decembris sancto fine obijt, vt pluribus describit *Lucas Tudensis, & Rudericus Toletanus* l. 6. c. 14. Vzæ, natio Scythica, cum sexcentis millibus bellicosorum traiecto Istro inundarent Thraciam, & Græciam deprædando omnia, & captis militiæ Romanæ ducibus, Michael Imp. indictis ieiunijs, & supplicationibus ipse pedes cum lacrymis processit: eodemq; die Vzæ in tabernaculis viderunt contra se quosdam militantes, & crebris telis nullum à vulnere immunem dimittere, pauloq; post peste, & fame consumptis multis, reliqui trans Istrum remearunt: Imperator actis Deo, & Deiparæ gratijs in vrbem redijt: *Curopalates, Zonaras, Glicas.*

1066 Cometa in Oriente apparuit: *Curopalates*. Richardus Northmannorum Princeps Aquino capto, & Vrbi imminens, vt à Papa Imperialia insignia extorqueret, à Godifrido Tusciæ Marchione post multa prælia coactus ad pacem pecunia redimendam, reuersus est Iunio ineunte: *Leo Ost.* l. 3. c. 23. Alexander Papa mittit vexillum ad Gulielmum Comitem Northmannorum, vt Heroldo tyranno pulso, ipse legitimè succedat Eduardo Regi Angliæ. Gulielmus classe in Angliam delatus, & Confessione, ac Sanctiss. Eucharistia roboratis militibus die 14. Octobris in prælio Heroldum superat, eiusque veaillum auro, & gemmis ornatum mittit ad Aleaandrum Pontificem, & die Natalis Domini coronatus est ab Aldredo Archiep. Eboracensi: *Vuilhelm. l. 3. rerum Angl.* Reginherus Episcopus auarissimus, repertus est à suis mortuus in cubiculo, in quo infoderat thesaurum, teterrima facie illi incubans: *Lambertus*. Bola Rea Hungariæ iubet necari auctores seditionis, qui Andream excæcarunt, & Christianam rem restituit; *Langius*: Guido Archiep. Mediolanensis relapsus persequitur Clericos ipsi aduersantes, & 27. Iunij martyrio affecit S. Arialdum Simoniacorum, & Nicolaitarum impugnatorem. Constantinu Patriarche Constantinopol. defuncto, substituitur Ioannes Xyphilinus Dionis Epitomastes, *ex Indice Patriarcharum in Codice Iuris Orientalis.*

1067 In Dania auctoritate Alexandri Papæ celebrata Synodus apud Slasuich: *Adam* l. 4. à c. 42. Constantinus Ducas Imperator moritur tribus filijs relictis sub tutela Eudociæ Coniugis, qua imperante Turcæ Cæsaream, vsq; Cappadociæ excurrunt, multos trucidant, incendunt ædes etiam sacras, & templum S. Basilij, frustra tamen tentato eius sepulcro, vtpote structura prægrandi, & valida præmunito: *Curopalates.*

1068 Alexander Papa exigit Denarium S. Petri à Gulielmo R. Angliæ, & Regem Dalmatiæ scribit pro deponendis clericis fornicarijs: *Ex Epist. eius.* Gulielmus Comes Burgundiæ, & alij nobiles Franci in Synodo iurant, se defensuros Romanam Ecclesiam; idem præstitit Vratislaua Dua Boemiæ, qui petijt, & impetrauit ab Alexandro vsum mitræ, hactenus laicis non concessæ: *Gregorius 7. l. 1. Epist.* 46. & 38. kalendis Ianuarij Romanus Diogenes ab Eudocia in virum ductus, declaratur Imperat. *Curopalates.*

1069 Henricus Rex Moguntino Episcopo promissionibus in suam sentẽtiam illecto, & conuocato, post Pentecostem conuentu Pricipum Vuormatiam, conatur repudiare Bertam ante biennium ductam, nulla sufficienti causa: Petrus Damiani Legatus ab Alexandro Papa ad id missus comminatione anathematis impedit repudium, & tandem conciliatus est Rex Reginæ, *Lambertus in Chron.*

1070 Archiepiscopi Moguntinus, & Bambergensis Romam vocati ad purgandum crimen Simoniæ, & iurantes, se nunquam vlterius id perpetraturos, dimittuntur ad suas redire Ecclesias; ea occasione Anno Coloniensis Archiep. deuotionis, & negotiorum Eccles. causa venit Romam, & quia tunc temporis quidam Andreas, alioquin damnandus, intercessione tamen S. Cæsarij Martyris, cui fuerat addictissimus, reuocatus vt videbatur à mortæ, vel potius ab extasi in feretro, tempus pœnitendi nactus erat, & iterum in eodem feretro obierat; S. Anno impetrauit à Pontifice brachium S. Cæsarij: *Lambertus, & vita Annonis l. 1. in Surio d. 4. Dec.* Defuncto Godefrido Duce Lotharingiæ, & Tusciæ Marchione, succedit in Ducatu filius Godefridus dictus Gibbus: in Tuscia autem, & Liguria succedit Beatrix huius nouerca, & filia Conradi Imperatoris, & Henrici IV. Regis amita, quæ ex primo coniuge Bonifacio genuit Methildem; *Hermannus, & Sigebertus in Chron.*

1071 Archiep. Moguntinus delegatus ab Aleaandro Papa, in Synodo Moguntina deponit Carolum Episcopum Constantiensem accusatum Simoniæ, & furti, frustra conante Henrico Rege pro Carolo, qui Carolus 27. Decembris obijt: Lanfrancus Archiep. Cantuariensis Romam venit, & duplici pallio à Papa donatur, & redit Legatus à Latere in Angliam, *Vilhelmus de reb. Angl.* Romanus Diogenes pugnans aduersus Turcas, & oblatam pacem ab Alam Sultano superbè respuens captus est, & benignè ab eo habitus, ac dimissus est; sed perlato de clade nuncio Constantinopolim, subrogatus est Imp. Michael filius Constantini Ducæ cognomento Parapinaceus, & Eudocia missa in exilium; Romanus

Anni Christ.

manus autem captus, nigraq; veste indutus super Mulum deductus est, oculisq; priuatus, & vulneribus ex suffossione non curatis capite intumescente, ac vermibus scatente obijt, nullo tamen impatientiæ signo edito, sed Deo gratias agens: *Curopalates.*

1072 Henricus Rex Ottonem Bauariæ Ducatu priuans, accusatur à Germaniæ principibus apud Alexandrum Papam, & ad congregandam pecuniã Episcopatus, atq; Abbatias nundinatur: *Abbas Vrspergensis.* Agnes Augusta venit Vuormatiam ad Henricum, & liberat Rudolphum Sueuiæ Ducem innocentem, accusatum antea à calumniatoribus; *Lambertus.* In Anglia iussu Pontificis fit Concilium Prouinciale 8. Aprilis de primatu Ecclesiæ Cantuariensis super Eboracensem, & Thomas Eboracensis cessit Lanfranco primatum: *Vuilhelmus de gestis Angl. Pontif.* B. Petrus Damiani annos natus 66. compositis rebus Ecclesiæ Rauennatensis in reditu Fauentiæ obijt 22. Februarij die Cathedræ S. Petri, post octo dierum morbum miraculis post obitum clarus: *Ioannes eius discipulus in ipsius vita.*

1073 Alexander Papa vocat Henricum Regem Romam ad dicendam causam purgandumq; se ab accusationibus; & suæ Lucensi Ecclesiæ consulens dat Episcopum Anselmum, & Cassini dæmoniacum suo imperio liberat, & in itinere sanat claudam aqua ipsi propinata, qua post Missam solemnem manus abluerat, ac deinde moritur d. 22. Aprilis: *Vrspergensis, Otto Frisingensis, & Leo Ost. l. 3. c. 35.* In eius locum statim consensu miro Cleri, & populi Romani acclamatus, & electus fuit Hildebrãdus Archidiaconus, quamuis inuitus, & mœrens, & dictus Gregorius VII. Soanensis patria ex Tuscia, & filius fabri, qui cum puer luderet ad pedes patris ligna dolantis, ea resectaneis segmentis, nesciens adhuc litteras, casu elementa illa formauit ex quibus simul iunctis illud Oraculum Dauidicum exprimebatur: *Dominabitur à Mari, vsq; ad Mare:* Die verò sequenti electionem, scriptis ad Henricum Regem rogans, ne huic electioni consentiret, alioquin certo sciret se ipsius excessus nullatenus impunitos toleraturum: Henricus tamen electioni consensit, misso ad id in Vrbem Cancellario suo Gregorio Episcopo Vercellensi, & sic Hildebrandus infra octauam Pentecostes ordinatus est Presbyter, & in Natali Apostolorum consecratus Pontifex, *Baronius ex Actis Vaticanis, ex Lamberto, ipsiusq; Gregorij Epistolis.* Henricus autem litteris ad Gregorium missis accusauit suamet delicta, promittens obedientiam &c. & Gregorius vicissim litteras ad ipsum misit, nec non ad Michaelem Imper. & alios Principes; Saxonesq; in Henricum concitatos sedat. *Baronius.*

1074 Gregorius Papa ad Henricum pro componendis Ecclesiæ Gallicanæ rebus legat cum Agnete Augusta quatuor Episcopos, cum authoritate Synodum congregandi, qui noluerunt communicare cum Henrico, nisi postquam pœnitens absolutus fuit à Simonia, qua Ecclesiasticas dignitates vendiderat: Liemarus Bremensis Archiep. allegat sibi & Arch. Moguntino concessum esse priuilegium ab Alexandro Papa congregandi in illis regionibus Synodum, nec in hoc posse Legatis Gregorij cedere, quo prætextu Simoniaci iudicium Synodi subire noluerunt. Legati responderunt priuilegia illa expirasse cum Alexandro; sed Rege ad Papam deferente iudicium Legati reuersi sunt; et Bremensis Arch. à Gregorio vocatus est ad dicendam causam præfixa die ad Natalem S. Andreæ Apostol. Qui obedire recusans iterum vocatus est. Hinc semina diuturni Schismatis, Liemaro Henricum Regem contra Gregorium instigante. Interim Deo prouidente Agnes Augusta Beatrix, & Mathildis stetere pro Gregorio, adeo vt Mathildis in epistola ad ipsũ vsurparit Apostoli verba ad Romanos 8. & contestata sit se nulla tribulatione &c. Separandam à Charitate Petri in Christo IESV. Gregorius autem Mathildem hortatus est ad frequentiam Sanctissimæ Eucharistiæ, & vt certam fiduciam in DEI Matre collocaret, eique instructorem dedit Anselmum à monasterio reuocatum ad Episcopatum Lucensem, agenti iam in virginitate annos 28. *Lambertus, Domniza in vita Mathildis, Gregorius VII. in Epist. & Baronius,* vbi de Mathildis diuortio cum Godefrido, & de coniugio cum Vuelphone Duce Bauariæ. Romæ prima hebd. Quadragesimæ celebrata Synodus contra Clericos incontinentes, qui tumultuati sunt, ibidemq; excommunicatus est Robertus Guiscardus Northmannorum Princeps, Duxq; Apuliæ, Calabriæ, & Siciliæ, vt perturbator iurium Ecclesiæ, & vocati ibidem ad Concilium Lucenses Canonici qui contra Anselmum conspirarant. Præparauit præterea bellum Gregorius contra Northmannos, & omnes Christianos inuitauit ad bellum inferendum Paganis in Oriente, eò ipsemet profecturus. Ad ipsum verò Gregorium litteræ missæ sunt à Regibus Hispaniæ, Franciæ, Angliæ; ex *Gregor. Epist.* ex quibus etiam liquet eum corripuisse Salomonem Hungariæ Regem, quòd ad impetrandum auxilium ab Henrico contra Geisam tyrannum, illud regnum tributarium Henrico fecisset, cùm esset tributarium Sedis Apostolicæ.

1075 Romæ magna Synodus congregata pro reformatione Ecclesiæ prima hebdom. Quadragesimæ, cuius Acta Gregorius implenda curauit. S. Anno Archiep. Coloniensis moritur d. 4. Decembris, vbi vide *Surium.* Cincius Præfectus Romanus perturbator iurium Ecclesiæ, ideoque à Gregorio excommunicatus, ipsum sacra facientem capit includitq; carceri; sed populo tumultuante Gregorius restituitur libertati, & Cincij bona ferro ac igni à populo deuastata, ipso vicissim possessiones Romanæ Eccl. deuastante: *Lambertus.* Londoniæ celebrata est Synodus totius Angliæ, præside Lanfranco.

1076 Henricus Rex ob victos Saxones anno superiore insolescens, contra promissa Legatis Pontificijs facta, recipit fouetq; excommunicatos à Sede Apostolica, ideoq; ad causam dicendam vocatur à Gregorio Romam ad Synodum proxima Quadragesima conuocandam. Henricus in Vuormatiensi conuenticulo tractat de deponendo Romano Pontifice, & per Legatos Pontificios scribit, vt Gregorius se abdicet. Gregorius recitare facit litteras Henrici in Synodo, omniumq; consensu decernitur Henricum excommunicandum, ac deponendum, absolutis ipsius subditis à iuramento. Schismatici episcopi Papiæ conuenientes, anathema in Romanum Pontificem retorquent; sed Iurisvtriusq; Consulti à Principibus respondent Papam à nemine iudicari posse, nedum ligari censuris. Sed Schismatici malè perierunt, eorumq; antesignanus Vuilhelmus episc. Traiectensis in desperatione mortuus est, vociferans se vitam temporalem, & æternam amisisse, seque mox circumstantibus dæmonibus tradendum, omnesq; qui Henrico fauissent contra Gregorium, damnatos esse. Ita *Lambertus.* Gregorij verò litteris ad Episcop. & Principes Germaniæ allatis, conuenere Triburiam Saxoniæ d. 16. Octobris contra Henricum, qui timens sui depositionem, dimisit excommunicatos, & vt ante anniuersarium diem à

Prin-

Anni Christ.

Principibus præfixum absolueretur ab excommunicatione, profectus est in Italiam, celebrauitq; Natalem Domini Vesontione in Burgundia. Dux Croatiæ & Dalmatiæ creatur rex à Gregorio. Anzir rex Mauritaniæ honorat Gregorium. Beatrix mater Comitissæ Mathildis moritur Pisis d. 18. April. *Lambert. Epist. Gregorij, & Domnizo.*

1077 Henricus Rex superatis Alpium niuibus venit Canusium, vbi à Gregorio Papa diu cunctante absolutus est, ante annum ab excommunicatione elapsum, nempe 24. Ianuarij: Comitissa Mathildis timens Henrici exercitum, donauit Romanæ Ecclesiæ Tusciam, & Liguriam: *Lambertus, Greg. in Epist. Leo Ost.* lib. 8. cap. 48. *& Domnizo in vita Mathildis.* At Episcopi, & Principes Longobardiæ Schismatici Henricum à Pontifice alienant, qui in pristina relabitur. Ideo Principes Germaniæ d. 13. Martij Comitia in Forcheim celebrant, eoq; inuitant Gregorium: ipse Legatos suos illuc mittit, & iubet eodem vocari Henricum, qui prætextu necessitatis manendi in Italia se excusat, & interim parat insidias capiendo Pontifici, & Mathildi. Gregorius Septembri Romam rediit. Principes Germaniæ, abdicato Henrico, eligunt in Regem Rudolphum Sueuiæ Ducem, qui inscio Gregorio coronatus est Moguntiæ. *Marianus Scotus, Domnizo &c.* Suenoni Regi Daniæ defuncto, succedit Haraldus filius: *Saxo Gram.* Agnes Augusta moritur d. 14 Decembris, *ex eius Epitaphio, & Vspergensi Abb.*

1078 In Synodo Romana prima hebdom. Quadragesimæ excommunicati Simoniaci, & Schismatici, quorum præcipui Guibertus Archiep. Rauennas; & Thedaldus Archiep. Mediolani, & Northmanni inuasores bonorum S. Petri. In Synodo autem ibidem habita 19. Nouembris excōmunicatus est Nicephorus Botoniates, qui relegatis in Monasterium Michaele, eiusq; vxore Maria, Imperium vsurparat, coronatus à Cosma Patriarcha substituto in locum Io. Xiphilini defuncti *Curopalates.* Ibidemq; depositus fuit Guibertus Archiep. Rauennatensis.

1079 Hoc item anno celebrat Gregorius Synodum Romæ mense Februario, in qua tertia die Berengarius veritatem præsentiæ realis Corporis Christi in Eucharistia confessus veniam impetrauit. Vuilhelmus Rex Angliæ, qui vetauerat Episcopis conferre se ad limina Apostolorum, correptus a Gregorio emendatur, & ab eodem coercitis inuasores Regni Dalmatiæ: *Ex Epistolis Gregorij.* Haraldo Regi Daniæ defuncto succedit Kanutus eius germanus, Gregorij Papæ studiosus: *Saxo Grammat.* S. Stanislaus Episcopus Cracouiensis à Boleslao R. Poloniæ, non ferente eius correptiones, inter Missæ Sacrificium d. 8. Maij martyrio affectus est. *Longinus in hist. Polon.* Gregorius excommunicauit Boleslaum, Regnoq; priuauit, & mox Boleslaus more Cain profugus super terram, versusq; in insaniam à canibus deuoratus est anno 1080. *idem.*

1080 Gregorius Papa Vratislaum cum excommunicatis participantem corripit, eiq; negat facultatem diuinum Officium recitandi lingua Slauonica, celebrauitq; frequentissimam Synodum Romæ, vbi denuo Schismatici, & aliqui Northmanni, & Henricus Rex anathemate percussi sunt, qui postea a filijs suis contemptus, & regno pulsus in exilio infeliciter obijt; *ex Auctario ad Lambertum, & Epistolis Gregorij.* Nunc demum Gregorius Rudolpho Regi coronam misit cum versu huc inscripto.

Petra dedit Petro; Petrus Diadema Rudolpho. Henricus conuocato Moguntiæ, & postea Brixinone conciliabulo Schismaticorum Episcoporum 30. conatus est deponere Gregorium, & 25. Iunij nominari fecit Guibertum Pseudopapam dictum Clementem, contra quem Encyclicam Epistolam acerrimamq; scripsit S. Anselmus Episcopus Lucensis; quin Deo mirabiliter suam Ecclesiam Gubernante, Robertus ipse Guiscardus antea inuasor, & ob id excommunicatus tertio die à Guiberti intrusione, sponte Romam venit, & se Gregorio subijciens, iurauit se defensorem Sedis Apostolicæ, ob idq; inuestitus est de terris, quas ipsi Nicolaus, & Alexander concesserant, cum conditione vt Paschatis tempore quotannis pensionem 12. denariorum monetæ Papiensis pro quouis iugere solueret B. Petro, eiusq; successoribus ipse, & eius successores: *Baronius.* Interim Michael Imp. pulsus à Nicephoro fugit in Italiam ad Gregorium, vt ipse cum Northmannis ipsum restituat in Imperium, pro quo laborauit Gregorius, vt patet ex ipsius Epistolis. Die vero 15. Octobris Rudolphus Rex in prœlio occisus est, licet alioquin Saxones pro illo pugnantes vicerint: *Marianus Scotus, & Vrspergensis.* Salerni repertum est corpus S. Matthæi Apostoli, illuc ante annos 125. translatum, *Leo Ost.* l. 2. c. 5. Gregorius litteris comminatorijs Alponsum Castellæ Regem absterret à ducenda in vxorem consanguinea, & inducit ad recipiendum Missale, & Breuiarium Romanum, Gothico abiecto: Armenorum Patriarcha Legationem mittit ad Gregorium. Sub finem anni celebratæ sunt Synodi Lugduni, Auenione, ac Meldis: Nicephorus Imperator ab Alexio Comneno pulsus, detrususq; in Monasterium: *Curopalates*, qui hic terminat historiam.

1081 Kanutus Rex Daniæ martyrio afficitur 7. Ianuarij, succedit illi Olaus germanus. *Saxo Grammat.* l. 7. c. 5. & 21. Quadragesimæ initio Synodus celebratur in Basilica Lateranensi, in qua depositi Archiepisc. Arelatensis, & Narbonensis, excommunicatiq; ipsi, & qui nec per se, nec per Legatos ad Synodum venerant inuitati; ac renouata anathemata in Schismaticos, qui noua hæresi iactarant non posse Reges excommunicari à Romano Pontifice: *ex Actis, & Epist. Gregorij*, qui Ruberto gratulatus est victoriam de Alexio Comneno, de qua *Leo Ost.* l. 3. c. 48 Henricus cum Liemaro Bremensi in Italiam venit, cædibus, & incendijs Romæ suburbana deuastans, & per Guibertum deponens Episcopos, aliosq; substituens: *Deusdedit, & Leo Ost.* l. 3. c. 69. At Comitissa Mathildis armis Henrico resistit, & Episcopos pulsos pecunijs subleuauit; *Domnizo, & Deusdedit.* Gregorius Gratulatur Vuisigothis rursum ad fidem conuersis: Bertrannus Prouinciæ Comes iurat fidelitatem Sedi Apostolicæ.

1082 Henricus tyrannus, & Guibertus pseudopapa pergunt infestare Vrbem, quam frustra tota quadragesima obsedit; *Bertholdus, & Bibliothecarius Vaticanus.* In Saxonia, Rudolpho substitutus est Rex Hermannus Lotharingius. Alexius stragem à Northmannis acceptam tribuens peccatis suis, quod ex donarijs Ecclesiarum ærarium replesset, Constitutione cauit, ne quid tale in posterum tentaretur, quam ab aureo sigillo auream bullam inscripsit, extatq; *tomo 3. Bibl. Sanctæ in corpore iuris Orientalis.*

1083 Henricus tyrannus ante Pentecostem capta Vrbe Leonina, intrudit in sedem Petri Guibertum, facitq; iterum consecrari, & Episcopos aliquos ad Synodum conuocatos impedit, & ad seuocat Desiderium Abbatem Cassinensem, & Cardinalem, quem inflexibilem expertus est *Bertholdus, & Leo Ost.* l. 3. c. 49.

1084 Henricus tyrannus pecuniam ab Alexio Comneno mis-

Anni Christ.

missam, vt pugnaret contra Robertum Guiscardum, iuramento postposito insumpsit in Romanis conciliandis, quorum ope feria quinta ante Palmas Vrbem ingressus est cum Guiberto, à quo coronatus est in Paschate, & ob cædes in tumultu secutas recepit se in Auentinum; Gregorius autem in Castellum S. Angelli. Porrò æstiua Lue milites Henrici omnes extincti sunt, Robertus autem Guiscardus aduolans in Italiam, & ineunte Maio eum exercitu Vrbem ingressus Henricum fugauit. Gregorius Synodo collecta iterum excommunicauit Guibertum, Henricum, & eorum fautores, & recessit Cassinum: *Bertholdus Constantiensis, & Leo Ost.* l. 3. c. 52. & 53. vbi addit de Spiritu Sancto in Columbæ specie viso super humeros Gregorij Papæ Missam celebrantis. Henricus Robertum timens fugit ab Italia, Augustam Papæ addictam obsidet, & captam euertit: *Vrspergensis in Chron.* sed in Italia Catholici Schismaticos profligant. Nouembri mense Robertus cum filio suo Rogerio bello Nauali superauit Alexij Comneni Classem. *Romualdus Archiep. Salernitanus.*

1085 In conuentu facto in Saxonia die 21. Ianuarij altercantur Saxones Catholici asserentes se teneri obedire Gregorio Papæ, ideoq; non agnoscere pro Rege Henricum; Schismaticis asserentibus Henricum iniustè excommunicatum, & sic dissoluto conuentu, Hermannus nouus rex celebrauit Pascha Quintilineburgi, vbi Otto Card. Legatus Synodum celebrauit, in qua multa salubriter decreta, & Anathemate percussi Schismatici, qui contraposuerunt Conciliabulum Moguntinum: Multi Episcopi, & primarij viri Schismatici in Italia fame, lue, morbis extincti: *Bertoldus, Vrspergensis, & Sigebertus.* Gregorius Papa, qui Salernum venerat ad dedicandam S. Matthæi Ecclesiam d. 24. Maij ibidem migrauit ad Christum, cùm præuiso sui obitu dixisset: *Dilexi iustitiã, & odi iniquitatem propterea morior in exilio.* Ita *Otto Frisingensis, Bibliothecarius Vaticanus, & Auctor vitæ S. Anselmi Lucensis*, qui addit Miracula Gregorij ante, & post obitum. Rogatus ante 3. diem obitus sui Gregorius de successore designando, hortatus est Cardinales, vt Desiderium Abbatem Cassinensem, & Cardinalem eligerent; sed dum ille iterum ac sæpius recusat Papatum, annus elabitur *Leo Ost.* l. 3. c. 64. qui c. 56. retulerat mortem Roberti Guiscardi Ducis mense Iulio, de quo plura *Romualdus Arch. Salernitanus.*

1086 Paschate peracto Cardinales, & episcopi Romam confluunt ad eligendum Papam, & in vigilia, iterumq; die festo Pentecostes Desiderium obtestantur, vt Pontificatum acceptet, & obstinate recusantem arripiunt inuitumq; ad Ecclesiam S. Luciæ perducunt, nominantq; Victorem III. & cappam rubeam imponunt, sed alba veste induere non potuerunt, quin ipse quatriduo post Ardeam, inde Tarracinam veniens insignia Pontificatus dimisit, & Cassinum se recepit *Leo Ost.* l. 3. c. 65. 66. 67. Sueui, & Saxones Catholici prope Herbipolim præmisso S. Crucis vexillo, & prostrati ante pugnam opem Dei implorant, mox Henrici exercitum plurimis cæsis fundunt, & fugato Henrico Herbipolim, incruenta victoria capiunt: *Bertholdus.* Mantuæ d. 18. Martij migrauit in Cœlum S. Anselmus Lucensis Episcopus, qui tertia post obitum die cœpit miraculis illustrari, & inde côuinci error Schismaticorum. Carthusiæ eremus cœpta hoc anno habitari ab Hugone Episc. Gratianopolitano, & S. Brunone, ex *Actis S. Hugonis in Surio d. 1. Aprilis* Cosmæ Patriarchæ Constantinop. defuncto subrogatur Eustathius Garides.

1087 Victor Papa in Concilio Capuano victus precibus Cleri et *Principum* resumit insignia Pontificalia die festo S. Benedicti, quod in Dominicam Palmarum inciderat, inde Cassini Pascha celebrauit, postea Ostiæ consecratus est die 9. Maij Dominica post Ascensionem, et rogatus à Comitissa Mathilde, licet æger Romam venit, Guiberto Antipapa partem Vrbis obtinente, et loca Sancta deprædante, & per suos infestante Comitatum Mathildis in Gallia Cisalpina; sed ipsa victis Schismaticis terrorem reliquis incussit: *Leo Ost.* l. 3. c. 67. 68. & *Domnizo.* Victor aduersus Sarracenos Italiam infestantes expeditionem mittit in Africam cum vexillo S. Petri, & remissione peccatorum omnium, qui centum millia hostium occiderunt, ac primariam eorum vrbem exciderunt, & Mense Augusto Synodum Beneuenti celebrauit, & infirmitate correptus ad Monasterium Cassin. redijt, vbi hortatus Episcopos, & Cardin. vt Ottonem Episcopum Ostiensem eligerent, d. 16. Septembris migrauit ad Dominum *Leo Ost,* l. 3. c. 70. 71. 72. 73. Vuilhelmus Rex Angliæ pœnitens, & Deiparæ se commendans moritur d. 9. Septembris, *Vuilhelmus de gestis Reg. Angl.* Die 14. Augusti Cella S. Arnulphi Episc. Suessionensis ter vehementer tremuit, territisq; adstantes; sed ipse declarauit prima vice venisse S. Petrum cum multis Sanctis, & significasse remissa iam peccata; secunda vice S. Michaelem cum multis Angelis promisisseq; se ipsum ad Cælum ducturum; tertia vice Beatiss. Deiparam cum multis Virginibus, & dixisse ipsum die festo Assumptionis futurum in Paradiso. *Girardus in Diario.*

1088 Tarracinæ die 12. Martij electus est communi suffragio in Pontificem Otto Episc. Ostiensis ex Monacho Cluniacensi, dictusq; Vrbanus II. qui Cassini ægrotans, & dubitans de præsentia Corporis S. Benedicti, visione nocturna, & sanitate per eum recuperata confirmatus est in veritate, *Petrus in Appendice ad Leonem Ost.* l. 4. c. 5. Die 6. Ianuarij Berengarius toties relapsus in hæresim migrauit è vita, incertum an Catholicus tunc fuerit: *Papir. Masson. lib. 3. Annal. Francor.*

1089 Vrbanus Synodum Generalem Romæ in Suburbano celebrat Episcopor. 115. Henricus inuitatus à Principibus Catholicis ad pacem sub spe coronationis ab Vrbano obtinendæ non abnuit, sed Episcopi Schismatici, ne cum Guiberto caderent, dissuasere illi reconciliationem; Vrbanus Alexium Imperatorem per Legatos ab excommun. absoluit, & accipit litteras Philippi Regis Francorum ei subiectionem promittentis: *Bertoldus.* Idem Troiæ in Apulia celebrat Concilium Patrum circiter 90. in quo actum de linea consanguinitatis matrimonia impedientis, de quo *Petrus in Chron. Cassin. l. 1. c. 8. & Iuo Carnot. p. 9. c. 53.* Præterea ad maiorem defensionem Ecclesiæ contra Schismaticos coegit Mathildem tum annorum 43. nubere Velphoni filio Velphonis Bauariæ Ducis, & nepoti Azonis Marchionis Ferrariensis, cui tamen nunquam commisceri voluit: *Bertoldus.* Cultus erga S. Antonium auctus ex concursu ad corpus eius in Prouincia Viennensi, occasione luis igne sacro homines infestãtis. *Antoninus p. 2. c. 31. ad 33.* Eustathio Patriarchæ Constantinop. mortuo, subrogatur Nicolaus Grammaticus.

1090 Circa Pentecostem Synodus Generalis Tolosæ per Legatos Vrbani congregatur; & altera Melphie in Apulia. *Bertoldus, & Romualdus Archiep. Salernit. in Chron.*

1091 Vrbano in Campania versante, Vuibertus antipapa in Vrbe recipitur, quem Vrbanus Synodo ge-

Anni Christ.

nerali Beneuenti congregatâ excommunicat. *Bertoldus*. Henricus Mantuam post obsidionem mensium vndecim dolo capit Sabbato Sancto; *Dominico*. Barchinonensis Princeps Berengarius Ciuitatem Tarraconensem à Sarracenis vindicatam, & anno præcedente donatam S. Petro, offert nunc Vrbano Papæ; *Baronius ex Vaticano Codice Cencij Camerarij*.

1092 Vuelpho Dux Bauariæ non admittit ad colloquiũ cum principibus Catholicis Henricum tyrannum, eidemq; infestanti Italia iura resistit Vuelpho iunior Mathildis coniux: *Bertoldus*. Vrbanus Iuonem consecrat in Episcopum Carnotensem: *Sigebertus*; & S. Brunonem accersit ex Carthusia, eoq; vtitur in Concilijs: Ericus Danorum Rex Olao fratri subrogatus, & falsis suspicionibus vexatus ab Archiep. Hamburgensi, recurrit ad Sedem Apostolicam personaliter. *Saxo Grammat. l. 12.*

1093 Troiæ altera Synodus centum circiter Episcopor. Quadragesima inita celebratur ab Vrbano Cõradus aduersus Henricum patrem rebellans Italiæ Regnum occupat, & Mediolani coronatur ab Anselmo Archiep. priùs tamen ab Vrbano absolutus ab anathemate: *Bertholdus*. & *Dodechinus*. S. Anselmus in locum Lanfranci ante annos 6. defuncti eligitur Archiep. Cantuariensis die 6. Martij prima Dominica Quadragesimæ, sed diu reluctatus, tandem consensit consecrationi sui die 14. Decembris: *Edmerius in eius vita*.

1094 Vrbanus Papa celebrato Natali Domini Romæ, Guibertinos adhuc arcem S. Angeli tenentes noluit armis expellere, ne sanguis Christianorum funderetur: Guibertus apud Veronam manens, simulat se Papatu abdicaturum, si aliter pax Ecclesiæ nequeat obtineri: *Bertoldus*. Berta vxor Philippi Regis Francorum instigata à Pontio expulerat Geraldum Abbatem Monasterij S. Medardi, quem S. Arnulphus sibi successorem elegerat; at S. Arnulphus ex sua cella occurrens Reginæ prædixerat fore, vt ipsa ea Regno pelleretur; hoc igitur anno Philippus eam repudiatam in pagum Pontiuum relegauit, vbi postea plebeio more defuncta, & sepulta est; & Bertradam pellicem superinduxit: *Lisiardus in vita S. Arnulphi apud Surium d. 15. Aug.* Igitur Hugo Archiep. Lugdun. & Legatus Pontificis, congregato Concilio Ostionensi Philippum Regem excommunicauit, & renouauit anathema in Henricum, & Guibertum: *Bertholdus*. Cum verò Marciniacensi Monasterio in Gallia, vbi nobilissimæ Moniales se incluserant, & Sanctissimè viuebant ignis vicinis domibus deuastatis appropinquaret, nec Moniales egressu periculum euadere vellent: Hugo idem Legatus Apostolicus rogatu earum, illis auctoritate B. Petri, & Sedis Apostolicæ præcipit, vt egrediantur; tum vna ex illis non minus fide, & probitate, quàm generis claritate nobilis nomine Gisla ex posito voto, quo tenebantur, nunquam inde egrediendi, rogauit Legatum, vt eadem potius auctoritate præciperet igni ne transgrederetur vltra. Mox Hugo fide concepta, lacrymis perfusus ait. *In nomine Domini, & per meritum fidei huius, quæ locuta est recede ignis pestifer ab ancillarum Dei habitaculis, nec vltra damnũ vllum inferre præsumas*: his dictis statim ignis substitit, & sponte extinctus est: *Petrus Abb. Cluniac. l. 1. Miraculor. c. 22.* S. Anselmus mittit ad Vrbanum librum de Incarnatione Verbi, nempè ad confutandam hæresim Roscelini, de quo *Iuo Carnot. Epist. 7.* Aiebat enim Roscelinus, tres omnes Personas diuinas, si eiusdem numero substantiæ sunt, fuisse incarnatas. Rex verò Angliæ Guiberti fautor negauit Anselmo petenti veniam eundi ad Vrbanum pro pallio: *Edinerus*. Multi tamen Schismatici grassante mortalitate in Italia, Gallia, Germania, alijsq; prodigijs acti, ad Ecclesiam conuersi sunt: *Bertholdus*. Die 25. Iunij Venetijs repertum est Corpus S. Marci Euangelistæ, et sub Altari primario collocatum solemniter: Præmissis enim ieiunijs, et supplicationibus, tandem in Ecclesia S. Marci odor suauissimus, et lux magna ex lapidea quadam pilastra egressa cum brachio humano, quod annulum ex digito in sinum Episcopi demisit, ibi genuflexo orantis: moxq; sponte dehiscens pila capsam ferream prodidit, in qua repertum est Corpus S. Marci; *Nicol. Doliouus l. 1. Hist. Veneta c. 1.* Die autem 18. Nouembris Petrus I. Rex Aragoniæ antecedenti nocte in somnis præmonitus de victoria, et præeunte visibiliter S. Georgio 40. millia Maurorum in prælio internecione deleuit, desideratis de suis militibus vix mille. *Mariana l. 10. hist. c. 2.*

1095 Vrbanus Papa conuocatis vndiq; ex Europa Episcopis, et Abbatibus Concilium Placentiæ celebrauit circa medium Quadragesimæ tanto concursu, vt coactus sit illud extra vrbem in cãpo celebrare, cum nulla Ecclesia tantam multitudinem caperet, ibiq; comparuere Legati Alexij Imperatoris, auxilium contra Paganos postulantes; *Bertholdus, & Vrspergensis*. Conradus Rex filius Henrici Vrbano Papæ Cremonã eunti obuius, stratoris officium exhibet d. 10. Aprilis iuratq; fidelitatem, et Pisis nubit filiæ Rogerij Ducis Siciliæ. Vrbanus profectus per mare in Galliam indicit Concilium Claramontanum; *Bertholdus*. Iuo Carnotensis repetens à Philippo Rege bona Ecclesiæ ablata, truditur in carcerem: *ex eius Epist. 100. ad 102.* Decembri fit Concilium Claramontanum in Aruernia Episcoporum 217. in quo post multos canones Vrbanus indixit expeditionem in Terram Sanctam, pluribus concionibus super hac habitis, dato pro tessera militari signo S. Crucis super scapulam dextram vestibus imprimendo, et maximis Indulgentijs propositis, et ad promerendum Deiparæ patrocinium Officio B. MARIÆ Virginis, quod iam B. Petrus Damiani cum suis Monachis frequentare cœperat, et Carthusienses diuino monitu susceperant, ad Clericos, et ad Laicos quoq; deducto, approbante Concilio: de quibus *Bertholdus, Vuilhelmus Tyrius l. 1. de bello Sacro à c. 11. & Vuilhelmus Malmesbur. l. 4. c. 2. de reb. Angl. & Surius in vita S. Brunonis d. 6. Octobris*, qui addit post hoc Conciliũ S. Brunonem impetrata dimissione ab Vrbano in Calabriam secessisse; In Anglia vero 3. hebdomada Quadragesimæ coactum Concilium, in quo omnes Episcopi, et Abbates, excepto Rofensi Episcopo per tres dies contra S. Anselmum altercando, et contumeliosè loquendo, Regi Vrbanum pro Papa non agnoscenti adulantes, eius tamen constantiam minimè labefactarunt; Anselmus rogato per internuncios Rege pro venia excedendi à Regno, alijsq; intercedentibus, dantur illi induciæ vsq; ad Pentecostem: *Edmerus in eius vita, & Vuilhelmus Malmesb. de gestis Pontif. Angl. l. 1.*

1096 Vrbanus post celebratum Arelate Natalem Domini, agit Concilium Turonis, & expeditionem in terram Sanctam promouens, Philippum Regem, qui eiecta pellice se ipsi submisit ab excommunicatione absoluit: *Bertholdus*. Christiani milites iam parati ad expeditionem sanctam sub Galtero Duce Constantinopolim peruenium d. 8. Martij, & alij paulo post sub Petro Eremita: Godefredus autem Lotharingiæ Dux cum alijs Ducibus, & Comitibus 15. Augusti, reliqui vt Boamundus Apuliæ Comes anno

Anni Christ.

no sequenti; de quibus *Vuilbelmus Tyrius* l. 1. c. 18. & l. 2. c. 1. Ex Episcopis profecti sunt cum sacra militia Ademarus Podiensis, Anicij Vellunorum Episcopus, ac Legatus Apostolicus, & Gulielmus Aurasij, qui primi Cruce signati, alios eodem sacro ligno nobilitarunt. Porrò in itinere Christiani plurimos Iudęos trucidarunt, fugarunt, aut ad Iudaismum abiurandum compulerunt: Vrbanus reuersus gloriosè in Italiam, Festum Exaltationis S. Crucis prope Papiam, & Natalem Domini celebrauit, vbi adhuc Guibertini in turri Crescentij latitabant *Bertholdus*.

1097 Anselmus Archiepiscopus Cantuariensis tandem post colloquium constantissimè habitum cum Rege Angliæ, dimissus sub finem præcedentis anni, peruenit Lugdunum, diuq; ibi moratus, & miraculis subinde patratis, venit in Italiam, & in cœnobio S. Saluatoris Telesini absoluit librum inscriptum Cur Deus homo: *Edinerus*. Rogerius Comes Calabriæ, & Siciliæ Capuam obsidet, & per Angelum S. Brunonis specie in somnis admonitus liberatur à Sergij sui ducis proditione, Capuamq; obtinet ineunte Maio, venitq; Iulio Mense Squillacium, vbi gratijs S. Brunoni actis, multa obtulit; sed priùs venit Salernum, vbi eum Vrbanus conuenit: *Gaufredus monachus de rebus gestis Rogerij* l. 4. vbi de Priuilegio ab Vrbano concesso ipsi Rogerio, super quo aliqui fundarunt Monarchiam Siciliæ, solidène an secùs videatur hic Baronius fusè de hoc disserens; Boamundus Rogerij frater cœlesti instinctu panno serico in frusta conciso, indeque confectis Crucibus superponendis humero militum, iubet milites conclamare *DEVS lo Volt*. & cum innumerabilibus viris Constantinopolim profectus est; quo etiam litteras suas ad Alexium mittit Vrbanus: *Petrus Diaconus in Chron. Cassin. l. 4. c. 11. & Gulielm. Tyrius supra*. Kalendis Octobris Vrbanus Bari ad Concilium vocat Græcos, vt illos cum Latinis vniat, cui Concilio interfuit S. Anselmus, & Græcos confutauit, ostendens Spiritum Sanctum à Filio quoq; procedere, de qua re librum scripsit, sed frustra tentauit absolui ab Episcopatu: *Edinerus*. Christianæ expeditionis milites, post multa cum Turcis prælia Nicæam Bithyniæ d. 10. Iunij capiunt. *Gul. Tyrius*. Obijt verò S. Margarita Regina Scotiæ, de qua plura in ipsius vita *Adelredus Abbas*.

1098 Guibertus Antipapa prope Rauennam degens, amisit Argentam super Pado Sitam, in cuius munitione maximè confidebat. Vrbanus Natalem Domini Romæ celebrarat, & ibidem post Pascha Concilium ad S. Petrum habuit, vbi Regi Angliæ, à quo excommunicando rogatu S. Anselmi abstinuerat, petenti per legatos inducias vsq; ad festum S. Michaelis Archangeli concessit, & ipsi Anselmo discessionem versus Lugdunum vbi biennio moratus est vsque ad mortem Regis; Ante discessum tamen rogauit Vrbanum, vt sibi aliquem præponeret, cui obedire teneretur; Vrbanus autem ei præposuit Edinerum, qui erat à Secretis Anselmo, & cuius iussa tanti faciebat, vt non solum sine eius præcepto non surgeret è cubili, sed nec latus inuerteret: *Vuilbelmus Malmesbur de gestis Pont. Angl. l. 1. & Edinerus*. Christiani Antiochiam Syriæ, 30. Maij, & alia loca capiunt d. 3. Iunij, & Godefrido atq; Hugone Bulionio cum 40. millib. equitum opem ferentibus Boamundo, & Tancredo eius filio, ingentem stragem edunt de paganis, sed de his, & de Alexij Imper. dolis vide *Gul. Tyrium* l. 5. & 6. S. Robertus Abbas Molismensis cum 22. monachis iacit fundamenta Monasterij Cistercienlis in Episcopatu Lingonensi, authoritate Hugonis Archiep. Lugdun & Legati Apost. & Odonis Burgundiæ Ducis. *ex vita S. Roberti in Surio 29. April. & Sigeberti Chronico*. Addit S. Antoninus p. 2. Chron. tit. 16. c. 13. Christianos Antiochiæ obsessos à Turcis, die 28. Iunij præmissa Sacra Confess. & Communione erupisse, et rore insolito delapso supra exercitum Christianorum recreatos, interfecisse amplius quàm centena Turcarum millia, quatuor tantummodo millibus Christianorum occumbentib.

1099 Defuncto Richerio Senonensi Archiep. die 2. Februarij, electus est Daimbertus die Dominica rogatu Ecclesiæ Senonensis, consecrandus ab Iuone Carnotensi. Sed Hugo Arch. Lugd. & Leg. Apost. prætendens deberi sibi prius à Daimberto professionem obedientiæ, et authoritate sua abutens inhibuit Iuonem à consecratione. Paruit Iuo sed super hoc consuluit, Vrbanum Papam, simulq; ad Hugonem scribens, coactus est illum de falsa opinione deducere, et impedire Schisma Ecclesiæ Gallicanæ: Vrbanus aliquid humani passus, nimisq; Hugoni indulgens, commotus est in Iuonem. Iuo per epistolam purgans se apud Vrbanum petit missionem ab Episcopatu; *ex Iuonis Epist.* 58. 63. 65. 68. Vrbanus recuperata arce S. Angeli, et tertia post Pascha hebdomade celebrata Romæ Synodo Episcopor. 150. et innumerabilium Abbatum, et Clericorum, defunctus est d. 29. Julij. *Bertholdus*. Christiani Duce Godefredo Hierosolymam capiunt die 15. Iulij feria 6. hora circiter 9. diei, et electus in Regem est idem Godefredus d. 23. Iulij Eustachij Bononiensis Comitis filius, et Idæ sororis Godefredi Gibboli Lotharingiæ Ducis, noluitq; coronari auro, vbi Christus spinis coronatus fuerat. *Gulielmus Tyrius* l. 8. a c. 1. ad 13. et sub finem anni celebrato Natali Domini in Synodo Hierosolymitana eligitur Patriarcha Daibertus Archiep. Pisanus, Sedis Apost. Legatus, pulso Arnulpho inuasore; et antea electus fuerat Antiochiæ Patriarcha Bernardus, à quo Boemundus inuestituram principatus Antiocheni, et à Daiberto Godefredus Hierosolymitani Regni accipere voluerunt, assignantes suas dotes illis Ecclesijs *Tyrius* l. 8. et 9. Porrò in locum Vrbani electus fuit à Sacro Senatu Rainerius Cardinalis, et Abbas Monasterij SS. Laurentij, ac Stephani extra muros d. 12. Augusti, patria Bledanus ex Tuscia, et d. 14. consecratus est dictusq; Paschalis II.

1100 Paschalis Papæ cogitanti de prorsus debellando Guiberto Antipapa, Rogerius Comes per Legatos offert mille vncias auri, sanè opportunè: Orthodoxi itaq; bestiam illam de loco ad locum fugantes, illum ad extremas angustias adegerunt, adeo, vt in fuga vtraq; morte interierit. Esto Henricus sub intruserit tres successiuè pseudopontifices, Albertum, Theodoricum, et Maginulphum. Paschalis Ciuitatem Castellanam, Beneuentum, et Cauas recuperat, et in Gallias legat Io. et Benedictum Cardinales, vt coacto Concilio Pictauis vocent ad dicendam causam Philippum Regem, qui resumpserat pellicem Bertradam. Gulielmus Dux Aquitaniæ rogatus à Philippo iubet Legatos Pictauis abscedere, qui diem vnam ad deliberandum obtinent, sed nocte sequenti S. Hilarius vnum ex legatis per visum confortat, et iubet manere, quo audito Gulielmus acquieuit Rexq; renitens excommunicatus est, licet postea pœnitens absolutus fuerit: *ex Iuonis Epist. & Fragmentis Hist. Francor. Helgaldo adiectis*. Die 18. Iulij moritur Godefredus Rex Hierosolymitanus, cui substitutus est Balduinus à Principibus; *Gul. Tyrius* l. 9. c. vlt. et l. 10. à c. 1. vbi de turbis Hie-

Anni Christ.

rosolymis excitatis, et culpa in hoc Balduini. Vuilhelmo Regi Angliæ mortuo succedens Henricus dat facultatem S. Anselmo redeundi in Angliam, ipsa veró die qua Vuilhelmus in venatione cerui sagitta percussus interijt, nempe 2. Augusti, reuelata est eius damnatio, et interitus aliquibus, vt narrat. *Edmerus*; sed Henrico hominium exigente ab Anselmo, et inuestituras Ecclesiarum; hoc verò negante, dum semel atq; iterum Nuncij Romam eunt redeuntq; controuersia hæc in biennium producta est.

1101 Paschalis Papa negat Henrico Regi Angliæ per legatos petenti Ecclesiarum inuestituras, sed ius inuestiendi Clericos in bonis Ecclesiasticis, et ob id exigendi ab eis hominium; *ex Epist. S. Anselmi.* Conradus Rex moritur Florentiæ. Ferraria, quæ Mathildi rebellarat, bello terra, mariq; perstricta se dedit; *Domnizo.* Christiani principes noua expeditione, numeroq; ingenti ad bellum Sacrum proficiscuntur, sed Alexio perfide Turcis potiùs, quàm Christianis fauente, stragem passi sunt à Turcis, & mox à lue: Balduinus tamen virtute Crucis, quam Gerardus Abbas Legatus Apost. anteferebat, hostes occidit fugauitq; & Ioppem obsessam liberauit, & Ianuensis classis appulsu, atq; ope, capta est Antipatris, & Cæsarea maritima, aliæq; munitiones expugnatæ: *Conradus Vrspergensis in Chron. & Gulielmus Tyrius a. 10. ad c. 13.* obijt quoq; hoc anno S. Bruno Carthusiensium Patriarcha, d. 6. Octobris.

1102 In Concilio Romano media Quadragesima iteratum est anathema, in Henricum Imp. qui promissis de aduentu Romam ad conciliandam in Synodo pacem non steterat: *Vrspergensis.* Londini quoq; celebratum à S. Anselmo Concilium generale circa festū S. Michaelis Archangeli super inuestituris, & pro reformatione Eccl. *Vuilelmus Mamesbur.* Otto Cancellarius Henrici Imper. substitutus ab ipso Ruperto Episcopo Bambergensi Paschalem consulit, volens hæc de manu Apostolici suscipere: *Vrspergensis, & Canisius Nouiomagensis 2. Tomo antiquæ lectionis in vita Ottonis.* Paschalis hortatur Robertum Flandriæ Comitem, qui iam contra Schismaticos Henricianos præcipuè Cameracenses arma conuerterat, vt eadem conuertat contra Leodienses Schismaticos. Mathildis donationem factam Ecclesiæ sub Gregorio audiens sublatam, aut deperditam, nouo diplomate confirmauit, donans eidem omnia bona sua, tam præsentia, quàm futura: *ex Domnizone, & Codice Vatic.*

1103 Otto Bambergensis venit Anagniam die Ascensionis ad Paschalem Papam, ad cuius pedes ponit baculum, & annulum pastoralem, petens veniā, quod ea inuitus ab Henrico acceperit, recusatq; Episcopatum, sed præcepto obedire coactus consecratur à Papa die Pentecostes. *Canisius in vita Ottonis.* Crescente discordia super inuestituris, S. Anselmus rogatu ipsius Regis Henrici, Romam proficiscitur d. 27. Aprilis, vt Paschalis Papa litem eam dirimat, suum Legatum mittente Henrico, qui legatus cum perorando dixisset: *Plurima hinc inde possent agitari verba, sed hæc est summa, quod Dominus meus, nec pro amissione Regni patietur sibi Ecclesiarum inuestituras auferri*; Paschalis respondit: *Nec ego (ecce coram Deo loquor) pro capitis mei redemptione illum inuestituras habere permittam impunè.* Anselmus à Legato Regis in reditu audiens non fore illum Regi acceptum, nisi Regi exhibeat, quæ prædecessor eius exhibuerat, substitit Lugduni. Rex litteris Paschalis commonitorijs exacerbatus, Archiepiscopatum Cantuariensem in suū dominium redigit, spolians Anselmum omnibus bonis, nec ira Regis quieuit ante sesquiannum: *Edmerus, & Rogerius in Annalibus.* Paschalis dispensat super impedimento Matrimonij contracti à Boleslao Poloniæ Duce, cum Sbislaua Russiæ Regis filia in 4. consanguinitatis gradu ipsi coniuncta: *Longinus.*

1104 Vualo Episc. Parisiensis, qui persecutionem à Rege Francor. declinans Romam venerat, mittitur Legatus à Paschali ad visitandam Ecclesiam Poloniæ: *Longinus.* Richardus Albanensis Episcopus missus à Paschali Legatus in Franciam, celebrat Concilium Trecense, & Rex Philippus pœnitens Parisijs absoluitur ab excommunicatione: *ex Iuonis Epist. & Fragmentis Francor. post Glabrum editis.* Daibertus Patriarcha Hierusolimit. nauigat cum Boamundo in Italiam, & Paschali exponit quanta passus sit à Balduino, instigatione Arnulphi; Boamundus pergit in Gallias, vt duas Philippi Regis filias in matrimonium iungat Constantiam sibi, ex legitima coniuge natam, & Cæciliam Tancredo nepoti natam ex pellice, *Gulielmus de bello Sacro lib. 11. cap. 1.*

1105 Henricus V. Henrici Imp. filius, adolescens adhuc, fœderatis sibi Principibus Norici, & multis Alemannis, ac Francis Orientalibus, & à Saxonibus honorificè susceptus, Paschate celebrato Quintilineburgi, tota Saxonia potitus, & Rex acclamatus, eam per Episcopos Moguntinum, & Constantiensem Romanæ Ecclesiæ reconciliat, & in Conuentu, seu Synodo Northusensi, lacrymis obortis contestatus est Regem cæli, se nulla regnandi cupiditate paternum Regnum vsurpasse, imò paratum se patri cedere, & seruire, si pater cedere, & subijcere se velit S. Petro eiusq; successoribus. Quo audito Synodus in lacrymas erumpens cœpit Litanias canere pro conuersione Henrici Senioris, & prosperitate Iunioris: His permotus Henricus Senior, Nuntio misso cum litteris ad Paschalem, tentat placare illum: Interea in die Natali Domini fit Moguntiæ Conuentus celeberrimus quinquaginta Optimatum, & Episcoporum, quo cum vellet Henricus Senior venire, Principes ad cauendum tumultū vulgi, occurrunt ipsi in Ingelheim, & tandem persuadent ad resipiscendum. Legati Apostolici negant licere sibi illum absq; Apostolica, & Generalis Synodi discussione absoluere: Interim ille de consilio vtriusq; partis Imperialia signa nempe Crucem, Lanceam, Sceptrum, Globum, & Coronam filio tradit, prospera illi precans, & cum fletu illum commendans Optimatibus, moxq; Henricus V. Rex ab vniuersis confirmatus est. Ossa Guiberti prope Rauennam reperta, exhumata, & in profluentem proiecta sunt: *Vrspergensis.* Raimundus Comes Tolosanus armis, ac pietate insignis moritur: Balduinus præuio S. Crucis ligno, insignem victoriam de paganis reportat: *Gulielm. Tyr. lib. 11. c. 23.* S. Petrus Episc. Anagniæ migrat in Cœlum d. 3. Augusti, quem Paschalis anno 1109. canonizauit; *S. Bruno Signiæ Episc. in eius vita.* B. Ioanna Virgo 16. Ianuarij obeunte, campanæ vrbis sponte insonuere; *Bollandus ad 16. Ianuarij.*

1106 Henricus Imp. senior litteris ad Regem Celtarum conquestus de vi sibi illata à filio, & Legatis Pontificijs, & militibus congregatis, quosdam Schismaticos fauentes nactus, conatur erigere nouum Antipapam Siluestrum, et Legatos Apostolicos Romam redeuntes Tridenti per quendam Adelbertum captos custodiæ tradit. At Vuelpho Dux Norici superueniens Tridentum prima hebdomada Quadragesimæ, Adalbertum eiusq; complices cogit ad educendos de carcere Legatos Pontificios, et nudis pedibus ab ipsis

veniam

Anni Christ.	
	veniam petere. Henricus Iunior Coloniam pro parte stantem obsidet: Multæ legationes, et litteræ vltro citroq; missæ Henrici Senioris ad filium, et principum ad Seniorem, qui tandem appellat ad Romanum Pontificem, et paulo post repentina morte extinctus est d. 10. Augusti anno ætatis 55. Orbe vniuerso de interitu ipsius gaudente: *Vrspergensis & Domnizo*. Paschalis celebrauit quarta Octobris hebdomadæ Synodum Guastallæ, seu Vuastallis, vbi Legati Henrici V. petierunt ab eo Regis confirmationem: Inde Parmam venit, concessitq; in Episcopum S. Bernardum Cardinalem, et dedicauit Basilicam Deiparæ, et in Gallias profectus, Natalem Domini celebrauit Cluniaci: *Domnizo, & Vrspergensis*. Meleduni moritur Philippus Rex Franciæ, succedente Ludouico filio, qui consecratus est ab Archiep. Senonensi, reclamante postea Rhemensi, sed Iuone Carnotense ostendente Epist. 70. nec contra legem, neque contra consuetudinem peccatum esse.
1107	Paschalis circa Ascensionem Domini Concilium Trecense celebrat, vbi Henricus Rex per legatos notificat Carolo Imperatori concessum à Sede Apostolica priuilegium constituendi Episcopos, & non debere hac de re definiri in alieno regno; proinde concessæ illi sunt induciæ annuæ veniendi Romam, illiq; in Concilio hanc terminandi causam, *Vrspergensis*. Reuerso in Vrbem Paschali, Henricus Angliæ Rex reuocato S. Anselmo pacem cum eo transegit die Assumptionis Deiparæ, & contra Robertum Germanum suum Northmannorum Comitem prætendentem Regnum, obtinuit victoriam, quam omnes tribuerunt concordiæ cum S. Anselmo initæ, conuenerant enim, Paschali annuente, vt electi quidem ad dignitates Ecclesiasticas, hominium, seu homagium Regi præstarent, sed ille nullum per baculum & anulum inuestiret: *Edinerus, & Villelmus Malmesb. l. 2. de gest. Pontif.* Sed Rex postea sæuijt in aliquos Episcopos. Ebremaro intruso, & eiecto, substitutus est Gilelinus Patriarcha Hierosolym. defuncto iam Daiberto. *Gul. Tyrius* l. 12. c. 4. 5. 6. Defuncto B. Benedicto Vallisumbrosæ, campanæ sponte sonuerunt. *Bollandus ad diem 20. Ianuarij*.
1108	In Concilio Londinensi stabilita est concordia inter Henricum Regem, & Anselmum Cantuariensem, & alij canones pro reformatione Cleri; *Rogerius in Annalib.* Octobri mense Paschalis celebrat Concilium Beneuenti.
1109	Alphonsus Rex Aragoniæ ducit Vracam filiam Alphonsi Regis Castellæ 3. gradu consanguinitatis coniunctam; Paschalis per Didacum Episcopum Compostellanum intimat illis excommunicationem, quam Rex & Regina contemnunt, sed non impunè: Vraca enim repentina morte crepuit medium, & Alphonsus à Sarracenis peremptus est: *Rodoricus Tolet.* l. 6. à c. 27. *Mariana* l. 10. c. 8. S. Anselmus Archiep. Cantuariensis obijt 4. feria maioris hebdomadæ in aurora diei 21 Aprilis anno ætatis 76. Pontificatus 13. *Edinerus in Surio 21. Aprilis* & d. 29. Aprilis obijt S. Hugo Abbas Cluniacensis.
1110	Henricus Rex Germaniæ cum ingēti exercitu Romam venit extorturus à Paschali iura imperij, & coronam; sed Paschalis sacramento adegerat Capuæ Principem, & Comites Apuliæ, ac Romanos, vt si opus esset pugnarent cum Henrico; sed pactis mutuis transacta est concordia per Nuncios, manente Henrico Aretij in Tuscia: negauit tamen Paschalis facultatem sepeliendi Henricum patrem in loco sacro: *Petrus Diaconus l. 4. Chron. Cassin. c. 37. & Vrspergensis*. Bethleem auctoritate Papæ in episcopatum erecta, & à Balduino dotata *Tyrius l. 11. c. 12.*
1111	Henricus rex Germaniæ 12. Februarij Vrbem ingreditur, dato iuramento, & obsidibus de nemini nocendo, sed cum in Basilica S. Petri cum Paschali ageretur de iuribus Henrici, & coronatione, nec inter eum, & Papam conueniret, captus est Paschalis ab armatis viris Henrici, & deductus ad hospitium, & male tractatus vsque ad 27. Aprilis. At Romani contra Teutones arma sumpsere, & plurimos occiderunt, Henricum ipsum vulnerauerunt, secutæque multæ vtrinq; pugnæ, vincentibus plerumq; Romanis, quos vbi confœderatos contra se audiuit Henricus, profugit inde in Sabinos, trahens secum Papam captiuum cum alijs multis, quem, & spoliari iussit vestibus Pontificijs. Sed cum Paschalis nullis minis flecti ab Henrico posset, tandem victus precibus Cardinalium, & Principum, ad vitandum Schisma, remisit Henrico inuestituras; & relaxatus cum suis, coronauit Henricum. Diu tamen altarcatum fuit: multis alijs Episcopis, & Cardinalibus in Vrbe improbantibus Paschalis concessionem, alijs eam excusantibus, quos inter fuit Iuo Carnotensis: Plura de his *Petrus Diaconus* lib. 4. à cap. 38. ad 48. *Papirius Masso in notis ad Epistolas Iuonis, Gotfridus Viterbiensis Notarius Henrici in Chronico* p. 17. et *Vrspergensis*; sed impiè impium factum Henrici excusans; Boamundus, & Rogerius Principes moriuntur paulo post Cometem Iunio conspectum; Balduinus qui 23. Aprilis Berythum ceperat; 19. Decembris capit Sidonem ope classis Regis Daniæ, et Noruegiæ. *Tyrius* l. 11. c. 13. 14. Hoc anno accidit miraculum, quod narrat *Rupertus Abbas* l. 8. de diuinis Officijs cap. 4. quando dubitanti monacho de Corpore Christi clauso sepulchro egresso, cingulum eius nodo adstricto manente, cecidit ante pedes eius, et audiuit in aere sonum dicentis: *sic potuit clauso Christus prodire sepulchro*.
1112	Paschalis d. 28. Martij celebrat Concilium Lateranense Præsulumq, et Cardinalium 147. præter Abbates, et Clericos innumerabiles in basilica Constantiniana, et die quinta reddens rationem violentiæ sibi factæ ab Henrico, et concessionis à se non ad vitam seruandam, sed vitandum maius malum Ecclesiæ, ne quid tamen hinc Ecclesia detrimenti capiat, cupit corrigi factum suum, et consilium Concilij requirit. Patres diem vnum ad deliberandum petunt, die verò 6. Paschalis facta professione fidei ipse & Concilium damnauit, irritauitq; sub anathemate priuilegium ab Henrico extortum, eò quòd in eo continebatur, quod nemo licet Canonicè à Clero et populo electus consecraretur, nisi prius à Rege inuestiatur; hoc enim esse contra Spiritum Sanctum, et Canonicam institutionem: acclamantibus omnibus *Amen Amen, Fiat Fiat*. In Concilio quoq; Viennensi 15. Septembris per Guidonem Archiep. et Sedis Apost. Legatum excommunicatus fuit Henricus, contra quem multi quoque (antea hostes Ecclesiæ) insurrexere tamen pro Ecclesia: *Vrspergensis, Petrus Diaconus l. 4. c. 47. Gotefridus Viterbiensis in Chron.* Tancredus princeps Antiochiæ moritur eid. 12. Septemb. S. Guido Confessor: de Tancredo eiusq; successore Rogerio. *Tyrius* lib. 11. à c. 15.
1113	Paschalis Papa celebrat Synodum Beneuentanam pro controuersijs prouincialibus, de quibus *Petrus Diaconus*. Turcæ Monasterium Cluniacensium in monte Thabor euertunt, et monachos omnes martyrio afficiunt: *Petrus Clun.* lib. 4. epist. 44. S. Bernardus annor. circiter 22. cum socijs plusquam 30. Cistercium ingressus est *Villhelmus Abbas S. Theodorici*.
1114	Ceperani ad ripam Liris acta est Synodus à Paschali

Anni Christ.

schali potissimum super causa Archiep. Beneuentani; de qua *Petrus Diaconus* l.4. c.51.

1115 Petro Vrbis præfecto defuncto, filius eius à factiosis acclamatur d. 26. Martij Præfectus, inscio Paschali Papa, vnde tumultuatum in Vrbe, qui negauit confirmationem adolescenti illi, vnde turbulentia creuit donec desæuijt sub æstatem; *Petrus Diaconus in vita Paschalis*. Moguntini contra Henricum insurgentes, cogunt eum ad relaxandum ipsorum Archiepiscopum: *Vrspergensis*. Comitissa Mathildis annorum 60. d. 24. Iulij Sacramentis munita, & Crucifixum exosculans ac piè se Christo commendans migrauit ex eius sæculi ærumnis *Domnizo in eius vita*.

1116 Paschalis Papa 6. Martij celebrat Lateranense Concilium generale pro diuersis causis Eccl. præcipuè Chrysolani Archiep. Mediolanensis, quo Paschalis vsus est in legatione ad Alexium Imp. *Vrspergensis*.

1117 Henricus Imper. simulans pœnitentiam venit Romam, & Romanos donis promissisq; & Ptolemæum data filia in matrimonium conciliat sibi, celebratq; Pascha; sed quia cum Paschali Papa non potuit agere, vtpote in Apulia ob Troiæ Synodum versante, & æstate ingruente, recedit ab Vrbe, & Paschalis instante autumno cum Northmannorum exercitu venit Anagniam, vbi ægrotauit vsq; ad mortem, sed conualescens venit Præneste, vbi Natalem Domini celebrauit: *Petrus Diaconus* l.5. c.57. & 63. Henricus prodigijs, & miraculis S. Bennonis territus, per legatos petit à Paschali absolutionem; Paschalis negat posse se id præstare sine Concilio, cum non ipse Concilium excommunicarit Imperatorem *Petrus Diaconus, & Vrspergensis*. de S. *Bennone Surius* d. 3. Iunij. Terræmotu in Italia per 40. dies multa ædificia collapsa, & villa quædam prægrandis in Longobardia aliò translata; *Rogerius in Annal. & Petrus Diaconus* l.4. c.64. Moritur Robertus auctor monasterij Fontis Ebraldi propè Parisios erecti, cuius Ordo originem habuit ab illis verbis: *Ecce filius tuus, ecce mater tua*; nam in eo separatis in locis viri, & mulieres obediebant vni Abbatissæ tanquam Deiparæ. vide hic *Baronium*. Balduinus ægrotans & pœnitens pellicem dimisit in Siciliam. *Tyrius* l. 11. 29. Nicolao Muxaloni Patriarchæ Constantinop. defuncto, subrogatur Theodorus Diaconus: *Zonaras*. Cremonæ tempore terræmotus prædicti infans in fascijs vocauit nomine proprio matrem dixitq; visum sibi Beatissimam Virginem exorasse filium suum, ne mundum destrueret, & inde tacuit vsq; ad tempus naturalis loquelæ, *Felix Astulphus de Imag. Mariæ l. 6.*

1118 Paschalis Papa celebrata Præneste Epiphania Romam à Ptolemæis liberaturus cum exercitu venit & 18. Ianuarij Sacramentis munitus, psallensq; cum psallentib. media nocte obijt, & tertio post die electus fuit in eius locum Ioannes Caietanus monachus Cassinensis & Diaconus Cardinalis Cancellarius, dictusq; Gelasius II. At Cencius Frangipanis Schismatico Henrico addictus, fractis Ecclesiæ foribus, Gelasium per gulam arreptum, pugnis, calcibus, & calcaribus cruentatum caten. tumq; in suam domum traxit, multi Episc. & Cardinales ab eius Satellitibus vincti, aut de equis capite verso præcipitati, ac spoliati. Mox Præfecti regionum Vrbis, reliquiq; Romani armis correptis Capitolium scandunt, & per nuncios à Frangipane repetunt Papam; ille territus eum relaxat; itaq; Gelasius niueo equo deductus ad Ecclesiam coronatur. At Henricus Imper. armatus superuenit ad porticum S. Petri; Gelasius per Tiberim & mare cum suis fugiens, tandem Caietam appulit; Henricus verò intrusit Mauritium Burdonum Antipapam dictum Gregorium die 6. Martij: Gelasius post inuestitum Vuillelmum Ducē Apuliæ, & Calabriæ, nauigauit in Gallias, vbi per Nuncios honorificè exceptus à Ludouico Rege, & à Francis pecunia collecta exulem Pontificem sponte iuuantibus. Coloniæ congregatur Concilium, in quo sicut & in Frineslarensi Synodo per Cononem Legatum Apostolicum excommunicatur Henricus; Principes Germaniæ Herbipolim conuentū contra eundem indicunt; proinde relicta Regina cū exercitu in Italia Hēricus reuolauit in Germaniam: *Petrus Diaconus, Vrspergensis, Pandulphus Subdiaconus in Actis Gelasij, & Sugerius Abbas in vita Ludouici Regis VI.* Templariorum Ordo militaris ab Hugone de Paganis, & Gaufredo de S. Ademaro instituitur, & Balduinus, substituto sibi Balduino de Burgo affini suo moritur in expeditione, sepeliturq; Dominica Palmarum sub Caluariæ loco; Eustachius Comes Boloniensis fraterq; Godefridi Regis ab alijs, ne ciuile bellum oriretur cum scandalo infidelium, sponte cessit Balduino: *Gulielmus Tyr. l.* 12. Alexius Imp. d. 15. Augusti moritur, cùm paulo ante Constantini statua vi ventorum corruens multos oppressisset, successit filius eius Calo Ioannes Comnenus: *Zonaras*.

1119 Gelasius Papa II. peracta Synodo Viennensi in Gallia moritur in Monasterio Cluniacensi d. 29. Ianuarij; Cardinales, qui cum eo fugerant in Franciam, eligunt licet reluctantem Guidonem Francum Regia, & Imperatoria nobilitate conspicuum Archiepiscopum Viennensem Cardinalem, & Legatum Apostolicum, & electio Romæ fuit confirmata, dictusq; est Callistus II. *Pandulphus in Gelasio, & Callisto.* Conuentus Triburiensis in Germania contra Henricum agitur. Henricus promittit, se ad Concilium Rhemense venturum, quod circa festum S. Luciæ Callistus celebrauit cum Patribus 426. quos inter 424. Pastorali baculo prædiu; sed Henricus recusans comparere in Concilio, excommunicatus est. S. Northberto confirmata facultas prædicandi Euangelij: *Rogerius in Annalibus, Vrspergensis, Pandulphus, & Hugo in vita S. Northberti apud Surium 6. Iunij.*

1120 Callistus reuersus in Italiam ingenti plausu, & cōcursu populorum Romam venit ineunte Iunio, & occurrentibus pueris cum ramis arborum, eosq; quibusdam abigentibus ne opprimerentur à turba, benedicens cum IESV dixit. *Sinite paruulos venire ad me, talium est enim Regnum cælorum.* Burdinus Antipapa in arcem Sutrinam fugit; Callistus Beneuentum se confert hortaturus Northmannos ad expugnandam arcem Sutrinam, ibiq; Vuillelmo Duci Calabriæ, & Apuliæ inuestituram confirmat: *Pandulphus, Egino Abbas apud Baronium, & Petrus Diaconus* l.4. à c.70. S. Northbertus instituit ordinem Præmonstratensem: *Hugo in Surio 6. Iunij.* Rogerius Antiochiæ princeps cum exercitu à paganis profligatus, sed prius scelerum suorum pœnitens moritur. Balduinus cum Comite Tripolis præuio ligno Crucis Sanctiss. in vigilia Assumptionis Deiparæ, ingentem de Turcis victoriam consecutus est, & Crux in die exaltationis eiusdem solemniter Hierosolymam reportata; *Gulielmus Tyrius* l. 12. à c. 10. ad 13. vbi addit à Patriarcha Hierosol. actum Concilium Neapoli, olim Samariæ pro morum reformatione. Ianuarij d. 16. (vt ibi Bollandus) obijt in Anglia S. Henricus Eremita, & mox auditi cantantes in aere totum: Te Deum laudamus; Corpus eius canduit vt nix, & absq; illa plaga, in quam vermes decidentes reponere solebat dicens: Re-

dite,

Anni Chris.

dite, redite ad immundam naturæ vestræ originem, & carnem, quæ vos hæreditabit, consumite, eius vero facies resplenduit mirum in modum.

1121 Romanus exercitus Sutrina arce expugnata paulo post Pascha Burdinum antipapam capit, vt veruecina pelle indutum camello imponit, data ei pro freno cauda camelina, maledictisq; incessit, Callisto autem ne interficeretur intercedente, sed seruaretur ad pœnitentiam in Monasterium Cauense relegatus est, in quo remansit in sua rebellione: *Pandulphus in Callisto, Vrspergensis, & Sugerius in Ludouico VI.*

1122 Callistus Quadragesima inita celebrat Concilium Lateranense Episcoporum 300. & amplius; & in conuentu Principum Vuormatiæ Studio Legatorum Pontificiorum Henricus Imp. resipiscens, seq; Romano Pontifici subijciens absoluitur cum suis sectatoribus à Censuris; Callistus autem ei côcedit electionem Episcoporum, & Abbatum in Regno Germaniæ faciendam sine simonia, & violentia, & vt electi regalia per Sceptrum ab Imperatore recipiant, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Ecclesiam pertinent; & pax Ecclesiæ cum ingenti fidelium lætitia restituta est; *Sugerius in Ludouico VI. Vrspergensis in Chron.* Ita Christus, qui visus erat dormire tantisper in nauicula Petri, fecit imperans ventis tranquillitatem magnam.

1123 Compostellana Ecclesia à Callisto confirmata in Metropolim; *Petrus Diac.* l. 4. c. 48. Cum in itinere Balduinus Rex captus esset à Turcis; Venetorum classis superueniens vicit Ægyptiorum Classem, quamuis numerosiorem Ioppen obsidentem, & eorundem ope anno sequenti Tyrus expugnata est: *Gulielmus Tyrius* l. 12. à c. 21. ad 25. Scythæ Istrum transgressi Thraciam inuadunt, & Romanum exercitum vrgent violenter; tum Ioannes Comnenus Imperator Imaginem Dei Genitricis cum lacrymis intuitus, & post orationem cælesti robore armatus Scytharum currus profligat, multos cædit, plurimos capit; castris eorum potitur, deinde Triballos eiusdem Deiparæ auxilio superat, & Byzantium reuersus Currum triumphalem sibi præparatum, Deiparæ Imagini destinat, ipse pedes Crucem manu gestans antecedit, & in templo S. Sophiæ gratias Deo, ac Matri eius agit: *Nicetas Choniates.*

1124 Otto Episcopus Bambergensis accipit à Callisto Papa Apostolatum ad Pomeranos, qui eos in fide instruxit, vt habetur in vita ipsius, & apud *Vrspergensem.* Callistus autem in festo S. Luciæ febre correptus moritur 19. Decembris, & post aliquot dissidia d. 28. Decembris electus denuo est Lambertus de Comitatu Bononiensi Episcopus Ostiensis, dictusq; Honorius II. Pandulphus, & alij Christiani in Palæstina à Sarracenorum 40. millibus circumuenti, ieiunio indicto etiam infantibus, & pecudibus procedunt aduersus hostes, licet vix essent tremille; Patriarcha vexillum Crucis, Pontio Abbate Cluniacense lanceam, quæ latus Christi transfixerat, & Episcopo Bethlemitico Lac Deiparæ in pyxide præferentibus; mox aere sereno viderunt nostri splendorem super Sarracenos; vi cuius robore eneruati, & fugientes alij ad 7. millia cæsi, alij ad 5. millia fluuijs mersi, reliqui dispersi, eodemq; anno à Venetis Tyrus expugnata est: *Gulielmus Tyr. l. 12. c. 15.* S. Malachias annorum 30. Monachus, licet inuitus fit Episcopus Connerctensis, & Ecclesiam Hibernensem instaurat. *S. Bernardus in vita S. Malachiæ c. 5.*

1125 Honorius Beneuenti terræmotu die 11. Octobris exorto, nudis pedibus cum Cardinalibus basilicam S. Io. ingressus coram altari Saluatoris lacrymans misericordiam Dei implorat, & Romam reuersus Oderisium Abbatem Cassinêtem diu contumacem, & contemptorem Pontificis deponit, substituto Nicolao Tusculano; *Petrus Diaconus l. 4. à c. 83. ad 88. & Chronicon Beneuentanum.* Henricus Imper. rancore in pectore conseruato contra Ludouicum Regem, quod Rhemis passus esset ipsum à Callisto, & Synodo Rhemensi excommunicari; collecto ingenti exercitu Germanorum statuit Rhemos euertere, conspirante cum eo Henrico Rege Angliæ, cuius filiam duxerat; sed Ludouicus Rex Franciæ delectu suorum habito, & se commendans S. Dionysio præparat se ad bellum: Henricus tanto apparatu territus alio diuertit, vixq; Franci precibus Sacrorum virorum cohiberi potuerunt ab inuadendo Henrici Regno, nec multo post Henricus d. 23. Maij moritur sine prole mascula; itaq; Imperium translatum est ad Saxones Ecclesiæ defensores; Nam opera Alberti Archiep. Moguntini electus fuit in Regem Germaniæ Lotharius Dux Saxonum d. 30 Augusti, & d. 13. Septembris coronatus Aquisgrani: *Sugerius in Ludouico IV. Robertus in Chron. & Otto Frisingensis.* Londini Concilium habitum Septembri à Ioanne Cremensi Cardinali, & Legato Apostolico. S. Northbertus Romam venit, & ab Honorio impetrauit, quidquid voluit pro suo Ordine instituto: *Hugo in eius vita.*

1126 S. Northbertus vocatur Antuerpiam ad purgandam eam Ciuitatem ab hæresi Tanchelini Sacramentariorum præcursoris. S. Stephanus Aruernensis, Ordinis Grandimontensis institutor moritur d. 13 Februarij, cuius Acta extant apud *Vicentium Belluacensem lib. 25. Speculi hist. c. 46.*

1127 Vuillelmo Duce Apuliæ, & Calabriæ defuncto sine liberis die 28. Iulij Rogerius Siciliæ Comes tentat inuadere Ducatum, & multis promissionibus ab Honorio confirmationem Ducatus, quam non impetrans Beneuentanam ditionem infestat: Honorius sub finem Decembris Capuam venit, & Robertum Principem Capuæ inungit, & conuentu conuocato, mutat fideles ad expeditionem contra Rogerium: *Chronicon Beneuent. & Romuald. Episc. Salern. in Chron.* Matthæus Card. Episcopus Albanensis Legatus ab Honorio in Galliam, celebrat Concilium Trecense, cui interfuere SS. Bernardus Abbas Claræuallis, & Stephanus Cisterij, in quo confirmatus est Ordo Templariorum: *Vuillelmus Tyrius l. 2. c. 7.* De actis porrò S. Bernardi pro Episcopo Parisiensi, & Senonensi contra Ludouicum Regem, vide *S. Bernardi Epistolas 42. 45. 46. 47. 49. & 78. & Petri Clun. lib. 4. Ep. 29.* Vuillelmus Archiep. Cantuar. Legatus ab Honorio, celebrat Concilium Vuintoniense d. 13. Maij; Alter Vuillelmus Anglus datus Tyrijs Archiepiscopus. *Tyrius ipse l. 13. c. 23.*

1128 Honorius Papa cum principibus fœderatis mouet contra Rogerium, Rogerius prudentior factus continet exercitum à præliando, & per Nuncios ligium, & hominium cum iuramento præstat Pontifici, à quo per vexillum inuestitus est de ditione Apuliæ die octaua Assumptionis Deiparæ; quibus peractis Rogerius in Siciliam; Honorius in Vrbem reuersus est: *Chronicon Beneuent. & Romuald. Episc. Salern.* qui addit sub finem anni Rogerium, Episcopos Siciliæ Romam venire prohibuisse, et Ducis titulum inconsulto Papa assumpsisse.

1129 Honorius Kalendis ipsis Ianuarij Legat Gregorium Diaconum Card. ad Reges Daniæ, Sueciæ, & Bohemiæ.

Die

Anni Christ.

1130 Die 17. Ianuarij moritur Honorius Papa, eodemq; die antequam publicaretur mors Honorij sapientiores, & maiores Cardinales conuenientes ad S. Marcum, elegerunt Gregorium Monachũ, & Abbatem, & tunc Diaconum Cardinalem de S. Angelo, nominaruntq; Innocentium II. At Cardinales, qui Petro Leonis fauebant, publicata morte Honorij, & ipsi in S. Marco elegerunt Petrum ipsum Leonis Frangipanis filium presbyterum Cardinalem hora diei 3. sed seriùs, eumq; Anacletum II. dixerunt, vndę ortum longum Schisma, & immania sacrilegia à Schismaticis patrata, cum tamen Innocentius, & electorum qualitate, & suis ipse meritis, & tempore potior esset: Videndi enim *Pandulphus, Chronicon Beneuentanum, Anonymus Bibliothecæ Vaticanæ, & S. Bernardus Epistolis 124. 125. 126.* Ausus est etiam Anacletus Innocentium, & Cardinales ipsi adhærentes in Cœna Domini excommunicare, & plura contra ipsum scribere ad Lotharium Regem Germaniæ, & Ludouicum R. Franciæ, & ad Imperatorem Orientis, & ad Regem Hierosol. At Matthæus Episcopus Albanensis, de quo dictum anno 1127. Innocentio in Gallias profecto vniuit Angliam, Germaniam, Hispaniam, & totam Galliam, excepta parte Aquitaniæ; *Petrus Cluniacensis l. 2. miracul. c. 14. 15. 16. & S. Bernardus Epist. 125.* qui asserit Innocentio adhæsisse Reges Alemaniæ, Franciæ, Angliæ, Scotiæ, Hispaniarum, & Hierosolymorum, & in Epistola ad Episcopos Aquitaniæ addit Antistites Tusciæ, Campaniæ, Longobardiæ, & Orientales, eidem Innocentio inhærentes. Rogerius tamen, & Monachi Casinenses adhæserunt Anacleto: hinc Rogerius Siciliæ de Comite Rex creatus ab Anacleto, eiq; subiecti Ecclesiastici: *Petrus Diaconus in Chron. Cassin. lib. 4. à c. 99. ad 114.* Sed S. Bernardus Epistolis 127. 130. 139. eum non Regem sed tyrannum Siciliæ appellat; & S. Hugo Episc. Gratianopol. in Synodo Aniciensi Petrum Leonis excommunicauit: *In eius Actis apud Surium 1. Aprilis.* Innocentius Pisis Genuam, inde in Gallias delatus, celebrauit Concilium Claramontanum, & Stampense; Aurelianis exceptus à Rege, & Regina Frãcorum ad eius pedes prostratis, eidemq; occurrit Henricus Rex Angliæ Carnuti, à S. Bernardo prius confirmatus contra opinionem quorundam Episcopor. Angliæ Anacleto fauentium: *Sugerius in Ludouico VI. Vuillelmus Malmesbur l. 4. & Theobaldus in vita S. Vuillelmi apud Surium d. 10. Febr.*

1131 Innocentius Papa celebrato Parisijs Paschate, habet Concilium Rhemis, vbi præsente S. Northberto excommunicatus est Petrus Leonis, & ab Innocentio consecratus est rogatu patris Ludouicus filius Ludouici Crassi; *Sugerius in Ludouico VI.* Innocentius Leodij à Lothario Rege, frænum equi albi tenente instar Stratoris, et altera manu virgam, exceptus, sed rogatus de inuestituris Ecclesiarum hæsit, donec S. Bernardus mira libertate Lotharium redarguens compescuit. Deinde Innocentius visitato Monasterio Claræuallensi, eiusq; paupertate vita, liberat illud à pensione decimarum, quas soluebat Cluniacensibus, et Clericis; Videndi simul *Sugerius in Ludouico VI. Otto Frising. l. 7. c. 18. & Bernardus Abbas Bonæuallis in vita S. Bernardi l. 2. potius quam Petrus Diaconus Lothario nimis adulans.* Nouiomensis Ecclesia, et Ciuitas non recipiens Innocentium, incendio penè tota consumpta est: *Auctarium Sigeberti.* Balduinus Rex Hierosol. liberata à Turcis Antiochia, æger decumbens profitetur se religiosam vitã amplexurum, si superuiuat, sed moritur 21. Augusti et d. 14. Sept. illi substituitur Fulco Comes Turonensium. Stephanus Rex Hungariæ fit Monachus, eiq; succedit Bela: *Villelmus Tyrius l. 13. c. vlt. l. 14. c. 1.* Parisijs 13. Octob. Philippus II. Rex Galliæ, porco intra pedes equi irruente, equoq; cõsternato decidit cũ equo, et paulo post ibidẽ defunctus est. *Tilius in Chrõ. Regũ Frãciæ.*

1132 Innocentius Papa reuersus per montem Geneuæ in Italiam, et celebrato apud Hastam Paschate, venit Placentiam, vbi peregit Concilium, et cum Lothario Rege, qui in Longobardiam cum exercitu venerat in Roncalijs collocutus, reuersus est Pisas, et conuocatis Genuensibus pacem inter eas Respublicas conclusit. Beneuentani à Rogerio Siciliæ tyranno, qui eos deprimere volebat, et ab Anacleto defecerunt, immò cum Roberto Principe Capuano, et Rainulpho Comite Auellino, et Picentinis pugnantes trans Sarnum contra Rogerium, eius exercitum internecione deleuerunt, Rogerio fuga elapso Salernum, et inde in Siciliam: *Acta Innocentij, & Fulco in Chronico Beneuentano.*

1133 Innocentius Papa iterum cum Lothario collocutus apud Calcinariam in agro Pisano, per mare venit Viterbium, et eodem Lotharius per terram, et simul cum duobus millibus armatis viris ingressi sunt Romam, interimq; Pisani, ac Genuenses cum classe Ciuitatem Veterem, et alia loca Pontifici subiugarunt. Innocentius in Sancta Sede collocatus coronauit Lotharium Imperatorem, consecrauitque, eiq; d. 8. Iunij Allodiala bona Comitissæ Mathildis fruenda concessit cum pacto, vt eo defuncto redirent ad S. R. E. et interim solueret annuatim Sedi Apostolicæ centum libras argenti. Anacletus per viros religiosos rogatus, vt desisteret à Schismate, contempsit consilia. Lotharius ab Vrbe discessit plures copias paraturus aduersus Schismaticos, et Rogerium; Innocentius autem Pisas rediit. Interim Rogerius transfretans cum Sarracenis in Apuliam, Venusiam, Troiam, aliaq; loca igne ferroq; vastauit, ne mulieribus quidem, aut infantibus parcens: *Acta Innocentij, Chronicon Beneuentanum, & Hugo in vita S. Northberti,* quem Lotharius secum duxerat Romam.

1134 In Pisano Concilio generali, præsidente Innocentio, & præsente S. Bernardo excommunicantur Petrus Leonis eiusq; fautores, & d. 22. Aprilis canonizatur S. Hugo Episc. Gratianopolitanus, qui anno præcedente d. 1. Aprilis obierat. Conradi tyranni contra Lotharium cum Mediolanensibus confœderati satellites, & grassatores, redeuntes Episcopos, & Abbates Gallicanos à Concilio capiunt, verberant, spoliant, & carceribus includunt; Mediolanenses tamen rogarant antea S. Bernardum, vt ad eos se conferret, eiusq; opera reconciliarentur verò Pontifici: Illum igitur misit Innocentius ad Mediolanenses, cum Legatis duobus Cardinalibus Guidone Pisano, & Matthęo Albanẽsi Episcopis, quorum opera, & miraculis S. Bernardi, qui multos energumenos liberauit, Mediolanenses, antea seducti à suo Arch. Anselmo Schismatico, receperunt Innocentium pro legitimo Pontifice, & Lotharium pro legitimo Imperatore. Post hæc S. Bernardus missus Genuam ad firmandam pacem cum Pisanis, re feliciter confecta, redit per Mediolanum ad Innocentium: *Bernardus Abbas Bonæuallis in vita S. Bernardi l. 2. Acta S. Hugonis in Surio d. 1. Aprilis. Petrus Cluniacensis l. 3. Epist. 27. S. Bernardus Epistolis 131. ad 137.* S. Northbertus Parthenopoli post 4. mensium ægritudinem migrauit in cœlum d. 6. Iunij; *Hugo in eius vita.* Rogerius Siciliæ tyrannus Neapolim classe frustra oppugnauit, sed Rainulphi Baronibus pecunia corruptis, ac sopitis, obtinuit Capuam, Auersam, & Beneuen-

Anni Christ.

uentum, quo statim Petrus Leonis conuolauit. *Fulco in Chronico Beneuentano.*

1135 Perseuerabat Aquitania in Schismate, studio Gerardi Episc. Engolismensis Legati ab Anacleto, & violentia Vuillelmi Comitis; Innocentius ad Aquitanos legauerat Gaufredum Carnotensem Episcopum, qui hoc anno veniens Claramuallem assumpsit secum S. Bernardum, & pertinaci habito colloquio cum Comite, Vuillelmus agnouit Innocentium pro legitimo Pontifice, sed recusauit restituere Episcopos, quos suis sedibus expulerat, vtpote sibi infensos. At S. Bernardus peracta Missa procedens, cum Corpore Christi Domini N. IESV Christi super patenam, ad Comitem pro foribus Ecclesiæ positum, illum igneo vultu, verbis, ac præsentia Christi Iudicis adeo terruit, vt corruens in terram saliuaque per barbam defluente videretur epilepticus, & à suis eleuatus, iterum corruerit in faciem, sed pede à S. Abbate pulsatus iussus est stare, & audire Dei sententiam hanc: *Præsens est Pictauiensis Episcopus, quem ab Ecclesia sua expulisti, vade & reconciliare illi, & in osculo sancto pacem cum eo iunge, & ipse ad suam sedem reducito, Deoq; satisfaciens redde pro contumelijs gloriam, & in vniuerso Principatu tuo diuisos, & discordes reuoca ad vnitatem charitatis, subdere Innocentio Papæ, & sicut vniuersa Ecclesia illi obedit, tu quoq; electo à Deo tanto pare Pontifici:* Quibus auditis paruit Vuillelmus. Nec multo post Gerardus Episc. Engolism. in Schismate pertinax repertus est in lectulo subito extinctùs, & enormiter tumens, eiusq; cadauer ab Ecclesia erutum, & iussu Gaufredi Legati aliò proiectum est. S. Bernardus reuersus Clarumuallem cœpit explanare Cantica Canticorum: *Bernardus Bonæuallis in vita S. Bernardi l. 2.* Qui quidem Sanctus per Epistolas 129. 139. 140. continuit Genuenses in officio, muneribus à Rogerio sollicitatos, & Lotharium sollicitauit contra Rogerium, & Pisanis reconciliauit eundem Lotharium. kalendis Decembris moritur Henricus Rex Angliæ anno Regni 36. iam per dies 116. inchoato; successit ei Stephanus nepos, qui in iuramento præstito Vuillelm. Arch. Cantuar. Legato Apostolico, confessus est sibi ab Innocentio regnum confirmatum tanquam feudatario Romanę Eccl. *Vuillel. Malmesb. l. 1. hist. nouel.*

1136 Hoc anno contigere vexationes Cassinensium à Rogerio, & infelix mors ac damnatio Guarini, & aliorum, de quibus *Chronicon Beneuentanum & Cassinense*; Lothario interim degente in Longobardia, & Rogerio Apulia, & Campania (excepta Neapoli) potito. Ludouicus Crassus R. Franciæ pœnitens moritur kal. Aug. præmissa insigni protestione Fidei, de qua *Sugerius in eius vita, & Petrus Cluniacensis in eius gestis.* Vuillelmus quoq; Comes Aquitanię in peregrinatione ad S. Iacobum Compostellanum defunctus perhibetur sexta feria Parasceues, *vt habet Robertus in Chron. & Sugerius in vita Ludouici Crassi.* De Actis cum Patriarcha Antiocheno, & Concilio Antiocheno, ac Hierosolymit. videndus *Gullielmus Tyrius* l. 14. & 15.

1137 Innocentius Papa euocat S. Bernardum ex Claraualle Viterbium, & inde illum mittit Romam ad conciliandos Schismaticos; ibidemq; cum Lothario Imper. congressus mense Martio, statuunt de bello contra Rogerium. Henricus gener imperatoris, cum Innocentio Papa Campaniam ingressi, Capuanos compellunt ad recipiendum Innocentium pro Pontifice, & Robertum principem pristinum: Lotharius Imper. celebrato Paschate Apuliam inuadit, & capit, & Henricus cum Innocentio Beneuentum d. 25. Maij; Innocentius venit ad Lotharium, qui Barium obsidebat; capto Bario, & Salerno à Lothario, Innocentius Rainulphum creat Ducem Apuliæ, & in Vrbem reuertitur cum Lothario, & Lotharius in Tusciam. Rogerius Salernum & Capuam capit, & hanc ferro, & igne vastat, Ecclesias militibus ad prædam, & moniales ad ludibrium tradens; nec S. Bernardum missum ad pacem inter eum, & Rainulphum procurandam audit; quare in prælio victus ac profligatus est à Rainulpho, fugatusque amisso exercitu, & castris opulentissimis, tantamq; victoriam Rainulphus tribuit precib. S. Bernardi; *Hæc partim ex Chronico Beneuentano Fulconis, partim ex vita S. Bernardi à Bernardo Bonæuallis scripta.* De S. Malachiæ aduentu Romam hoc anno videndus ipse *S. Bernardus in vita ipsius.*

1138 Ianuarij die 7. Petrus Leonis dictus Anacletus Antipapa, triduani morbi inducijs ad pœnitentiam à Deo concessis abutens, & obstinatus in Schismate perijt, & ad inferos descendit, vt asserit *S. Bernardus Epist. 147. Bernardus Bonæuallis in vita S. Bernardi l. 2. c. 7. & Fulco in Chron. Beneuentano.* Cardinales Schismatici consulto, et fautore Rogerio Romam reuersi, Anacleto substituunt Gregorium Cardinalem, Victoremque nominant medio mense Martio; sed Victor postea pœnitens noctu venit ad S. Bernardum, depositisq; insignibus Papalibus ab eo adductus est ad pedes Innocentij, et reliqui clerici Schismatici subiecerunt se eidem, et pax reddita Ecclesiæ in Octaua Pentecostes, vt habent *ijdem qui supra, & S. Bernardus Epist.* 320. S. Bernardus reuersurus in Gallias, oblato inter alias reliquias Capite S. Cæsarij martyris, contentus vno dente, cùm fractis cultellis nemo potuisset dentem euellere, ipse oratione præmissa ad martyrem, duobus digitis facillimè illum eduxit; *ex vita eius l. 4. c. 5.* Lotharius Imperator d. 3. Decembris morbo correptus obit, siue apud Clusiam Liguriæ vt habet *Petrus in Chron. Cassin.* siue in vilissima casa prope Tridentum, *vt Otto Frisingensis.*

1139 Innocentius Papa media Quadragesima 8. die Aprilis celebrat Romæ Concilium Episcoporum circiter mille in Lateranensi basilica, in quo post Canones 30. damnati sunt qui Anacleto fauerant, et Arnaldus de Brixia clericus, et Petri Abaillardi discipulus ob varias hæreses: *Otto Frisingensis l. 7. c. 23. & de gestis Friderici l. 2. c. 20. & Gunsberus Ligurinus de ijsdem Gestis l. 3.* Defuncto Rainulpho die 30. Aprilis, Rogerius Apuliam penè totam occupat; Innocentius cum copijs militaribus ad eum profectus, et nuncios pro pace præmittens, dolosè capitur die 10. Iulij, et Rogerius ab Innocentio, licet humilibus precibus extorquet Ducatum Apuliæ, et Calabriæ, et pro filio suo principatum Capuæ, et sic pax inter eos firmata die 26. Iulij. *Fulco in Chron. Beneuent. & Otto Frisingens* l. 7. c. 24. Principes Germaniæ conuentu in Pentecostem pro electione Regis indicto timentes ne Henricus Bauariæ Dux præualeret, circa medium Quadragesimæ conueniunt Cōfluentiam, eliguntq; Conradum Henrici Imper. sororium, consentiente Legato Apostolico, qui Aquisgrani iunctus est, et in Pentecoste conuentū Principum celebrauit: Henricus nolens ei se subijcere, Ducatu ipso priuatus est. *Otto Frising. l. 7. c. 22. 23. 24.*

1140 Petrus Abaelardus prouocat S. Bernardum ad disputandum in publica Synodo Senonensi, quam Archiepiscopus ille indicit, inuitans S. Bernardum, qui eo venit, et præsente Rege interrogatus Abaelardus, noluit respondere, sed appellauit ad Innocentium; nam suis conscius est tur-

Anni Christ.

batam sibi tunc memoriam, rationem caligasse, sensum interiorem euanuisse: proinde dimissus est, eiusq; scripta damnata sunt. Petrus tandem post recantatam palinodiam fit monachus Cluniacensis, et postea sancto fine quieuit, absolutus antea à censuris, esto errores eius ab Innocentio damnati sint: *Godfridus in vita S. Bernardi l. 3. S. Bernardus ab* epist. 187. ad 194. et *Petrus Cluniac. l. 5. Ep. 3. 20.* et 23. Migrauit hoc anno in cœlum Hugo de S. Victore. Rogerius Rex Siciliæ Neapolim recens sibi deditam ingressus, circuitum eius mensurari iussit, repertusq; est passuum 2363. *Falco in Chron. Beneu.*

1141 Lucenses aduersùs Pisanos; Mediolanenses aduersùs Comenses, Patauini aduersùs Veronenses; Tiburtini adhuc Schismatici aduersùs Romanos confligunt, quos tamen Innocentius armis ad deditionem compulit: *Otto Frisig.* l. 7. cap. 27. Cùm Papa misisset Petrum in Galliam futurum Episcopum Bituricensem, sine consensu Ludouici Regis, orta est inter eos dissensio: *Robertus in auctario Sigeberti*.

1142 Innocentius legat in Gallias Iuonem Cardinalem ob causam Bituricensis Archiep. & quia Radulphus Virimandorum Comes dimissa vxore sua, duxerat Petronillam sororem Reginæ: eum propterea excommunicauit; suspenditq; à diuinis Episcopos Siluanectensem, ac Nouiomensem, qui diuortium illud fecerant: *Robertus in auctario Sigeberti*, & *S. Bernardus Epist.* 216. 217. 222. 220. 222. Fulconi Regi Hierosolymor. ex lapsu sub equo defuncto succedit Balduinus annorum 13. sub tutela Reginæ Melesendis: *Gullielmus Tyr. l. 16. c. 3.*

1143 S. Bernardus calumniam passus apud Innocentium Papam, quod Iuonis Cardinalis defuncti bona in pauperes dissipasset, potiusquam legitimè erogasset, excusat se quòd impleuerit testamentum eius, siue tamen ob id, siue quia frequenter ad ipsum zelo ductus scriptitasset, excidit à gratia Innocentij, pro quo tantum laborauerat. Sed S. Bernardus non sperabat in Principibus, nec in filijs hominum, in quibus non est salus *S. Bernardus Epist.* 218. Ludouicus Rex Franciæ in Theobaldum Comitem, qui Archiepiscopum Bituricensem receperat Innocentio obediens, furit, & Vitriacum eius castrum capit, admotoque igne Ecclesiæ 300. animæ ibi combustæ, quod postea luxit Rex, & ob id suscepisse peregrinationem Hierosymitanam creditur; *Sigeberti auctarium*. Innocentius Papa laborans aduersùs Romanos, qui Senatum, & veterem Reipublicæ formam restituere satagebant, moritur Septembris d. 24. dieq; sequenti electus est Guido de Castello Cardinalis, dictusq; Cælestinus II. inter quem & Regem Franciæ concordia facta est: *Otto Frising. l. 7. c. 27. Robertus in Chronica*. Mense Aprili obierat Ioannes Imperator Orientis, succedente Manuele filio: Moritur, & Leo Styplata Patriarcha Constantinopolis cui substitutus est Michael Monachus: *Nicetas in Chron. & Otto Frising. l. 7. c.* 28.

1144 Cælestinus Papa d. 8. Martij moritur, dieque sequenti, suffectus est illi Gerardus Bononiensis Canonicus Regularis & Cardinalis, dictusque Lucius II. qui à Romanis Senatum restituere volentibus vexatus, scribit ad Conradum; sed Romani aliquot Arnaldi hæresi infecti, qui docuerat Ecclesiasticos præter spiritualia bona nihil aliud possidere posse, Conradum per litteras Romam inuitant, quos tamen Conradus despexit Pontifici inhærens: *Acta Vaticana, & Otto Frisingensis l. 7. c. 31. & de gestis Frid.* l. 1. c. 27. 28. Christiani in Oriente virtute S. Crucis, & Cælestis auxilij ab extremis periculis, & manibus Arabum liberati: *Gulielm. Tyr.* l. 16. c. 8. Alphonsus Dux Portugalliæ Ducatum suum Romanæ Eccl. vectigalem fecit, annua pensione vnciarum auri quatuor *ex Innocent. III. Epist.* 100.

1145 Lucius Papa d. 25. Februarij moritur, statimque Cardinales metu Romanorum Arnaldistarum eligunt Bernardum Pisanum Cisterciensem Abbatem S. Anastasij Trium Fontium, licet non esset Cardinalis, nominaruntq; Eugenium III. qui præcognita Senatorum parata resistentia, nisi Senatum approbaret, fugit in Arcem Monticelli, & inde ad Monasterium Farsense, vbi consecratus est: quo audito Arnaldistæ domos Cardinalium deprædati sunt, præsertim ingresso Vrbem Arnaldo, & eos sollicitante ad Senatum, & Ordinem equestrem instaurandum, & Capitolium reædificandum, asserenteque nihil in dispositione Vrbis spectare ad Romanum Pontificem, eique competere tantummodo Ecclesiasticum iudicium: hinc multa à Romanis nefariè perpetrata: *Ligurinus in Friderico l. 3. Otto Frisingensis l. 7. c. 31. & de gestis Frid. l. 2. c. 20. S. Bernardus Epist.* 242. qua Romanos increpauit, & ep. 243. qua Conradum ad Ecclesiæ defensionem hortatus est. Ad Eugenium porrò Viterbij extorrem frequentes legationes venere ex Anglia, Armenia, Syria: *Otto Frisingensis* l. 7. à c. 31. ad 33. Eugenius ad expeditionem in Terram Sanctam sollicitat Ludouicum Regem Franciæ, alioquin de illa peregrinatione cogitantem. Consultus de hoc S. Bernardus negotium remittit ad Eugenium, qui denuo Francos ad id hortatur, multa concedens vltra Indulgentias Cruce signatis, & Romanos partim anathemate, partim armis Tiburtinorum ad pacem compulit, reuersusq; in Vrbem, Natalem Domini celebrauit: flagrante interim tota Tuscia intestino bello inter Pisanos, & Lucenses: *Otto Frisingensis de gestis Frid.* l. 1. c. 34. *et in Chron.* l. 7. à c. 29. ad 31.

1146 Eugenius Papa sollicitatus à Romanis de Tiburtinorum excidio, recipit se in Arcem S. Angeli. *Otto Frising.* l. 7. c. 34. Carnuti concilium celebratur 3. Dominica post Pascha, vbi decernitur expeditio in Terram Sanctam; S. Bernardus electus dux primarius se excusat, accipit tamen ab Eugenio facultatem prædicandi expeditionem. Rex Franciæ cum alijs in conuentu generali apud Verzelacum prope Massiliam Crucem à S. Bernardo accipit, qui & Germanos ad eam inuitat, & per litteras & coràm Conrado: *Otto Frising. de Gestis Frid. l. 1. c. 36. ad 40. Petrus Cluniac. l. 6. ep. 19. 20. S. Bernardus epist. 246. 256. & Gofridus in vita S. Bernardi lib. 3. cap. 4.*

1147 Conradus Imper. mense Februario, celebrato conuentu in Bauaria, crucem de manu Eboracensis Abbatis, cum multis Episcopis nobilibus, & innumerabili populo accipit, & cum Theodino Cardinali Legato Apostolico in Ascēsione Domini discessit versùs Orientem, multisq; difficultatibus exantlatis venit prope Constantinopolim in festo Natiuitatis Deiparæ. *Otto Frising. in Frid.* l. 1. c. 40. ad 45. Eugenius vitans Romanos Arnaldistas, recepit se in Galliam ad Ludouicum Regem à quo excipitur honorificè. Ibi volente Papa celebrare in Ecclesia S. Genouefæ, oritur contentio inter ministros Papæ & Canonicorum illorum vsq; ad pugnos, quibus percusserunt non solum ministros Pontificios, sed ipsum Regem eos sedare volentem, ideoque in locum Canonicorum illorum suffecti sunt Canonici Regulares S. Augustini: *ex Actis Villelmi Abb. apud Surium d. 6. Aprilis*. Ludouicus rex hebdomada secunda post Pentecostem,

accepto

Anni Chri.

accepto in Ecclesia S. Dionysij baculo peregrinationis, & vexillo S. Dionysij, quod Galli *Oriflambe* vocant, per Hungariam profectus est, & transito Bosphoro à Conrado exceptus est: *Sugerius in Ludouico, Robertus in Auctario Sigeb. Appendix ad Lambertum, & Otto Frising. supra.* Gilibertus Episcopus Pictauiensis hæreseos accusatur apud Innocentium, contra quem celebratur Parisijs concilium, de quib. *Otto Frising. in Frid.* l. 1. à c. 46. ad 51. sed & in Prouincia Tolosana detectus est Henricus monachus apostata, sectator Petri de Bruis hæretici flammis damnati; qui negabant baptizandos infantes, ædificanda templa, orandum pro defunctis, adorandam Crucem, cantandos psalmos, & Corpus Domini esse in Sacramento Altaris: de quibus *Petrus Clun. l. 1. Epist. 2. & l. 5. Ep. 16. S. Bernardus Epist. 240. & Godfridus in vita S. Bernardi* l. 3. c. 5. vbi addit S. Bernardum Sarlati oblatis panibus benedixisse dicendo: *In hoc scietis vera esse, quæ à nobis, falsa quæ ab Hæreticis suadentur, si infirmi vestri gustatis panibus istis, adepti fuerint sospitatem*: quod limitante Gaufredo Carnotensi, & dicente; Si bona fide sumpserint sanabuntur; subiecit S. Bernardus; *Hoc ego non dixi, sed verè, qui gustauerint sanabuntur, vt cognoscant nos esse veros Dei nuncios.* Tam ingens autem multitudo languentium ex ijs panibus conualuit, vt ob intolerabiles concursus populi declinandum fuerit, & per occultos tramites regrediendum. Quid ad hæc ringere iuuat nostri sæculi sectarios eorundem errorum? De Apostolicorum hæresi, & contra ipsam videndus ipse *S. Bernardus in Cantica Serm. 65. & 66.* Die 25. Octobris Alphonsus I. Rex Lusitaniæ Mauris eripuit Vlyssiponem multo eorum sanguine fuso, & spolia opulentissima militibus permisit: *Mariana* l. 10. c. 19.

1148 Ludouicus Rex circa medium Quadragesimæ fractus maris tempestatibus appellit in Syriam, & Dominica Passionis Hierosolymam; Conradus verò Rex illuc in Paschali hebdom. venit, sed orta contentione inter principes, nihil dignum anno illo gestum est. *Otto Frising. in Frid. l. 1. c. 58. Sugerius in Ludou. & Tyrius.* Eugenius Rhemis concilium celebrat d. 22. Martij, vbi damnatus Eudo hæreticus, de cuius insania, & præstigijs *Baronius ex Roberto, Ottone, & alijs*, & Gilberti Porretani errores damnati, vrgente illum S. Bernardo: ipse tamen Gilbertus abiuratis suis erroribus absolutus est; *Gofridus in vita S. Bernardi l. 3. c. 5. Otto Fris. in Frid. l. 1. c. 56. 57. & Gaufridus Monachus Cisterc. in Epistola*, quam recitat *Baronius*. Eugenius Treuiros, ac deinde Moguntiam venit, vbi præsente S. Bernardo approbauit visiones, & reuelationes S. Hildegardis: *Theodorus in vita S. Hildeg. apud Surium d. 17. Septembris, & Io. Saresberiensis l. 1. Epistolar. S. Thomæ Epist. 171.* S. Malachias Claramuallem venit ad Eugenium Papam, qui iam discesserat Romam versùs, & post paucos dies obijt 2. Nouembris. Rogerius Siciliæ Rex ingentem classem præparat aduersùs Emmanuelem Imper. qui Deum placaturus edicto iubet restitui bona Ecclesijs à se ablata: *Nicetas Coniates.*

1149 Conradus Rex Romanorum Constantinopolim reuersus, & Emmanueli confœderatus contra Rogerium Siciliæ Regem, eum eius classe nauigat in Italiam, perdito magna ex parte exercitu circa finem Iunij: *Otto Fris. in Frider. l. 1. c. 61.* Ludouicus Rex captus à nauibus Emmanuelis Imper. sed ereptus à Classe Rogerij, & ab hoc, & ab Eugenio susceptus honorificè redit in Gallias, paraturus aliam expeditionem, annuente Eugenio, vt S. Bernardus mitteretur in Orientem ad alios prouocandos: At prioris expeditionis infelicitatem non suis peccatis, & monitis Sancti viri spretis, sed S. Bernardi falsis promissionibus tribuebant non pauci, contra quos videndi post *Robertum in Chron. Sigeberto. Gofridus in vita S. Bernardi l. 3. c. 4. Otto Frising. in Frid. l. 1. c. 60. ipseq; S. Bernardus l. 2. de Consid. ad Eugenium & Epist. 333.* Henricus frater Ludouici Regis fit Monachus Cisterciensis *Gofrid. in vita S. Bern. l. 4. c. 3.*

1150 Eugenius Terentini ordinationes habet Octobri, & Tarracina capitur d. 26. Nouembris. Rogerius Rex Siciliæ amissis Albidia vxore, & alijs quinque liberis, superstitem Vuillelmum coronandum duxit: *Chronicon Fossæ nouæ, & Romualdus Salernit. in Chron.*

1151 In Synodo Baucengiaci in Gallia sub festum Pentecostes, probata consanguinitate inter Ludouicum Regem Franc. & quam duxerat, Eleonoram filiam Ducis Aquitaniæ, dissolutum est matrimonium, & ipsa Henrico Duci Northman. nupsit, Ludouicus autem duxit Constantiam filiam Regis Hispaniæ: *Sugerius in vita huius Ludouici, & Robertus in appendice ad Sigebertum.*

1152 Quarto hoc à Rhemensi Concilio Anno, S. Bernardus scribit ad Eugenium libros de Consideratione: *ex lib. 4.* Romani cum Eugenio conciliantur, & ipse in Vrbem reuertitur: *Robertus in Append. ad Sigebert.* Conradus Rex 15. Februarij moritur, non sine suspicione veneni à Medicis, suasu Rogerij, propinati: Principes ex ipsius voluntate eligunt seu comprobant Fridericum Sueuorum Ducem Conradi ex fratre nepotem: *Otto Frising. l. 1. Frid. c. 63.* & l. 2. c. 1. 4. & 9. vbi de conuentionibus inter Eugenium, & Fridericum. Rogerius Siciliæ Rex moritur, teste *Romualdo Salernit. in Chron.* male enim Robertus in Sigeberto id anno 1154. consignat.

1153 Die 8. Iulij moritur Eugenius Papa Tiburè miraculis clarus, teste *Gofrido in fine vitæ S. Bernardi*; die sequenti summa concordia eligitur Conradus Romanus Canonicus Regularis, & Cardinalis, dictusq; Anastasius IV. eodem anno S. Bernardus Abbas Claræuallis hæreticorũ malleus, terror Principum à rectitudine deuiantium, Pontificum, & Romanæ Ecclesiæ vindex, & singulare organum Spiritus Sancti, cum in canticorum explanatione peruenisset ad illa verba. *In lectulo meo quæsiui, quem diligit anima mea*, & Metense bellum licet ægrotans sedasset, centum sexaginta monasterijs erectis anno 63. ætatis ad cælestem Hierusalem migrauit die 20. Augusti *Gofridus in vita ipsius.*

1154 Defuncto Stephano Regi Anglorum, succedit Henricus Dux Northmanniæ filius Mathildis Imperatricis: *Robertus in app. ad Sigeber.* Fridericus Rex Octobri mense cum exercitu venit in Italiam, cuius bella descripsit *Otto Frising. l. 2. à c. 11. & Otto Morena in Chronico Laudensi.* Die 2. Decembris moritur Anastasius Papa, dieq; sequenti subrogatus est Nicolaus Anglicus de Castro S. Albani, Episcopus Albanensis, dictusq; Hadrianus IV.

1155 Arnaldo adhuc in Vrbe procaciter morante, vnus ex eius Sectarijs lethaliter vulnerat Gerardum Cardinalem euntem ad Pontificem: Hadrianus interdicto subijcit Vrbem, quæ à diuinis officijs cessauit, vsq; ad 4. Feriam maioris hebd. Romani Senatores compulsi à Clero, & Populo iurant super Sancta quatuor Euangelia eiecturos se Arnaldum, et Sectatores de tota Romana ditione, sic cessauit interdictum. Vuillelmus Rex Siciliæ inuasor Romanæ ditionis excommunicatus est ab Hadriano: *ex eius Actis Vaticanis,*

Anni Christ.

& Chronico Fossa Noua. Fridericus Terdona expugnata cum magno exercitu ad Vrbem properat, et rogatus à Legatis Pontificis, Arnaldum, qui ad ipsum confugerat captum tradit, quem Vrbis præfectus ligno adacto comburi iussit, cineresq; in Tiberim proijci. Post hæc Fridericus præstito iuramento fidelitatis, impetrauit quidem assensum de coronatione, sed quia Pontifici Stratoris officium non exhibueras, Pontifex deneganit illi osculum, sed cognita antiqua consuetudine Fridericus Stratoris officium impleuit, et ad pacis osculum admissus est, veniensq; cum eo Romam, die Sabbati 18. Iunij corona Imperali donatus est, acclamantibus præ gaudio horrendum in modum Teutonibus, inter quos tamen, et Romanos secutus est tumultus non sine multa cæde ciuium. Tiburtini subtrahaunt se Papæ, deduntq; Friderico; Fridericus iustitia Papæ cognita, cogit eos eidem obedire. *Acta Adriani, & Otto Frinsig. l. 1. de gestis Frid.* A die 18. Ianuarij terræmotus ter Burgundiam quassauit, ruina multarum ædium, *Robert. de Manto in Chron.*

1156 Hadrianus Papa à Vuillelmo Rege Siciliæ Beneuenti obsessus ad indignas conditiones pacis compellitur, de quibus ex *Vaticanis actis Baronius hic.* Fridericus repudiata vxore tanquam consanguinea, duxit filiam Principis Burgundiæ Agnetem, vt habet *Dodechinus in Chron.* Seu Beatricem, vt *Otto Frising. & Ligurin. de gest. Frid.*

1157 Hadrianus per litteras, & legatos conqueritur cum Friderico Imper. quod inultos esse permiserit eos, qui Archiepiscopum Londinensem redeuntem per Germaniam ceperant, & in carcere tenebant; simul insinuans beneficium coronæ Imperialis impertitæ, cuius rei commemoratione Fridericus, & Principes eius indignati sunt; iussitq; legatis re infecta, redire rectà in vrbem; *Radeuicus lib. 1. de gestis Frid. c. 8.* Hinc arripuit Fridericus ansam scindendi Ecclesiam Dei Schismate.

1158 Fridericus apud Augustam Vindelicorum confluentes milites colligit, præmissis in Italiam Ottone Comite Palatino, & Reinaldo Cancellario. Hadrianus placaturus Imperatorem, mittit ad eum Henricum, & Hyacinthum Cardinales, qui benignè ab ipso accepti sunt, placatoq; Friderico muneribusq; donati reuersi sunt in Vrbem: Mediolanenses se Imperatori dedunt, qui Roncaliæ inter Placentiam, & Cremonam conuentum Principum, & Consulum Italiæ in 23. Nouembris indixit, pro disquisitione regalium, quę ipsi de iure competerent, conuocatis etiam quatuor Legis Doctoribus ex Gymnasio Bononiensi, inter quos cum equitans Fridericus interrogasset an Imper. de iure esset mundi Dominus Doctor Bulgarus negauit, Martinus verò affirmauit, mox Fridericus descendens donauit equũ Martino, quo audito Bulgarus dixit *Amisi equũ, quia dixi æquum, quod non fuit æquum.* Ita Radeuicus *de gestis Frid. l. 1. à c. 17. ad 23.*

1159 Dum ex epistolarum formulis, & petitionibus Imperator occasionem discordiæ captat cum Papa, Hadrianus Kalendis Septembris Anagniæ moritur, & die 6. Septembris ei substitutus est canonicè Rolandus Senensis Cardinalis Cancellarius, nominatusq; Alexander III. licet fugitans, & inuitus; At Ioannes, & Guido Cardinales secundariò eligunt Octauianum Cardinalem olim aspirantem ad hanc dignitatem, dicuntque Victorem, qui corruptus pecunia Satellitibus stipatus, fugientem Alexandrum cum alijs Cardinalibus, & latentes in munitione Ecclesiæ S. Petri, custodiri iussit per dies 9. Sed populo Romano in seditionem verso, & duce Hectore Frangipano liberati sunt, & Alexander consecratus in festo S. Matthæi. Qui Nuncios misit ad Fridericum Octauiano fauentem, & Cremonam obsidentem; eos verò Fridericus superbia tumens voluit suspendio necare, sed intercedentibus Velphone Duce Bauariæ, cum Duce Saxoniæ, eos admisit, at aspero responso dimisit. Alexander post octo dies à sui consecratione, quos Octauiano præfixerat ad resipiscendum eum excommunicauit: & Fridericum, qui Concilium Generale conuocarat, commonet, Concilium sine legitimi Papæ consensu conuocari non posse; Fridericus non expectato Concilio per suos Legatos Octauianum tanquam Papam honorat; interim Otto Frisingensis moritur. *Radeuicus de gestis Frid. lib. 2. à c. 50. ad 55.*

1160 Conciliabulum Papiæ coactum à Friderico, & initum 2. Februarij, vbi adfuit Octauianus; sed Alexander prudentissimè recusauit venire non ad iudicium, sed ad præiudicium contra se; sed ex tota Europa conuocati, vix 50. Episcopi conuenerunt, qui falsis testibus, & allegationibus adducti Octauianum verum Papam pronunciarunt, & die sequenti, idest prima sexta feria Quadragesimæ Fridericus Stratoris officio functus eundem suscepit, ac pedes eius osculatus est adorans bestiam, quam erexerat, vt abominationem in loco Sancto; sequentiq; Sabbato excommunicarunt Alexãdrũm, & fautores eius: *Radeuicus l. 2. de Friderico à c. 62. ad 73.* fauens huc vsq; Imperatori, *& Gunterus Ligurinus in Frid. l. 10.* sed fauens Alexandro. Alexander Fridericum frustra commonitum in Cœna Domini apud Anagniam excommunicationis comminatione terruit, & anathema in Octauianum innouauit. Arnoldus Præsul Moguntinus, qui primus subscripserat pro Octauiano, à Moguntinis d. 24. Iunij occisus est. Reges Franciæ, & Angliæ Octauianum detestati sunt: *Baronius.*

1161 Alexander Pontifex legatione accepta ex Anglia pro Canonizatione S. Eduardi R. Anglorum, retulit ipsum in numerum Sanctorum d. 7. Februarij Anagniæ. S. Petrus de Tarentasia Archiep. Romam accersitus ab Alexandro exagitat Schismaticos; & Carthusiani, ac Cistercienses laborant pro Alexandro, qui profecturus in Gallias præmisso Petro de Tarentasia conciliauit inter se Ludouicum Franciæ, & Henricum Angliæ Reges, quorum hic Nouomercati, ille Bellouaci Synodos congregauit, & in ijs agnitus Alexander pro verò Pontifice, Friderico frustra dictos Reges tentante: Nam pro Alexandro militabant miracula Petri de Tarentasia, *de quibus in Surio d. 8. Maij à c. 34.*

1162 Alexander Pontifex exceptus, contra prohibitionem Friderici, honorificè à Genuensibus, nauigat in Galliam Dominica Passionis, & prope Montem Pessulanum incredibili concursu populorum Sarracenum principem se adorantem excipit, peruenitq; Claromontem in vigilia Assumptionis Deiparæ. Fridericus simulatæ concordiæ desiderio inuitat Regem Franciæ ad Conuentum super Ararim; reuera tamen cupiens tertium quendam intrudere in Sedem, sed superueniente exercitu Regis Angliæ, & dira fame vexante exercitum Friderici, dissolutus est conuentus re infecta; & Reges Franciæ, atque Angliæ apud Tocianum super Ligerim conuenientes, Alexãndrum Papam Stratoris officio functi tenentesq; dextra læuaq; frenum deduxerunt eum ad papilionem: *Neubrigensis, Robertus in Chronico, & Acta Alexandri.* Londini in Synodo creatur Archiepis. Cantuariensis S. Thomas Cancellarius in locum Theobaldi feria secunda Paschæ defuncti: *Eduardus in vita*

ta

Anni Christ.

ta eius apud Surium 29. Decembris.

1163 Alexandro Papæ Parisios ineunte Quadragesima venienti occurrit Rex. Francor. ad duas leucas, eiq; equitanti pedes osculatus est, celebratoq; ibi Paschate, postea celebrauit Turonis Concilium 19. Maij Cardinalium 17. Episcoporum 124. Abbatum 414. interfuitque S. Thomas Cantuariensis, cui Papa iussit obuiam ire extra ciuitatem 15. Cardinales: *Acta Alex. & Concilij & Neubrigensis l. 2. c. 15. & 16.* Reuersus in Angliam S. Tomas in Regis offensionem incurrit, quod Cancellariæ munere se abdicasset, ne militans Deo implicaret se negotijs secularibus, quodq; bona Ecclesiæ à Secularibus vsurpata, & fructus sedium vacantium à Fisco Regio repeteret, & Presbyterum homicidam non tradidisset Curiæ seculari, sed exautoratum Monasterio inclusisset, hinc ira Regis magis magisq; efferbuit: *Robertus in Chronico, & Acta S. Thomæ in Surio 29. Dec.* Balduino Regi Hierosol. defuncto succedit frater Amalricus, & repudiata vxore in 4. gradu consang. iuncta, coronatus est, *Gull. Tyrius l. 19. c. 1. ad 4.*

1164 In Conuentu Clarendunæ die 30. Ianuarij S. Thomas Cantuariensis victus precibus importunis Episcoporum, Abbatum, & Nobilium iurat se Regias consuetudines obseruaturum, *Non saluo ordine suo* vt prius, *sed Bona fide*; at paulo post reprehensus à fideli amico pœnitentia ductus, petijt per litteras ab Alexandro Papa, & obtinuit absolutionem ab hac culpa. Quo audito Rex petit ab Alexandro, vt confirmet acta conuentus Clarendunensis, & Legationem Angliæ transferat à Cantuariensi Archiep. ad Eboracensem Alexander confirmationem negauit; translationem Legationis ita concessit, vt tamen Eboracensis nullam iurisdictionem haberet in Cantuariensem, & multis litteris salutans S. Thomam, pro eo in Anglia preces indixit, & litteris saluberrimis Henricum monuit. Tandem S. Thomas censuit sibi fugiendum ad Alexandrum: *Rogerius in Annalib. Herebertus in Quadripartita hist. Alexandri Epistola, & Acta S. Thomæ.* Intereà Octauianus Antipapa circa festum Paschatis Lucæ in Tuscia impœnitens moritur; Schismatici ei subrogarunt alterum Idolum Guidonem Cremensem, quem Paschalem III. nominarunt, eumq; confirmauit Fridericus iuramento super Euangelia adiecto: *Acta, & Epistola Alexandri.* S. Thomas admissus ab Alexandro in Consistorio, post discussa acta, & capitula conuentus Clarendunensis, abdicat se Archiepiscopatu, sed mox ab Alexandro restituitur, iubeturq; interim habitare in Monasterio Pontiniacensi: *Alanus in Quadripartita.* Teutonibus bona aliorum deprædantibus, & vxoribus aliorum, imo & Monialibus abutentibus, Veneti contra Fridericum conspirant cum Veronensibus, Vicentinis, Patauinis, totaq; Marchia, quibus iunctæ sunt Mediolanum, Cremona, Placentia, Bergomum, Brixia: Romani autem Romam inuitarunt Alexandrum apud Senonas morantem; qui canonizauit S. Helenam viduam Vvitigotham, & S. Canutum iuniorem Daniæ Regem: *Acta Alexandri, Io. Olaus l. 19. c. 7. Saxo Gram. l. 14.* Petrus Lombardus Magister sententiarum obijt d. 20. Iulij. At Kalendis Martij Mare 12. milliaria telluris inundãs circa ostia Vuiseræ, multa millia hominum obruit, ac necauit; *Girardus in Diario.*

1165 Alexander Papa vrgentibus Romanis, post Pascha exiuit Senonibus, & per Parisios venit Biturigum, vbi S. Thomam dimisit, peruenitq; ineunte Iulio ad Montem Pessulanum, & intra octauam Assumptionis mare intrans, Messanam appulit, vbi honorificè à Vuillelmo Rege Siciliæ acceptus est, qui Panormo illuc conuolauit, & quinq; ipsius galeis Ostiam deductus Nouembri mense, cuius die 21. Ingressus est Vrbem, cum ingenti omnium exultatione: *Acta Alexandri, Neubrigensis l. 2. c. 17. & Romuald. Arch. Salern. in Chron.*

1166 Henricus Rex Angliæ legatos ad Alexandrum destinat, cum minis recessurum se ab eo, & Guidoni Antipapæ adhæsurum, si pergeret manutenere S. Thomam Cantuariensem, qui Herbipoli transeuntes interfuere Conciliabulo à Friderico ibi coacto diebus Pentecostes, vbi Guido pro vero Papa proclamatus est, quem intrusurus in Sedem Petri Fridericus cum exercitu in Italiam venit, dumq; Anconam obsidet, Longobardi pro libertate sua, & pro Alexandro confœderati contra Fridericum roborantur. Defuncto Vuillelmo Regi Siciliæ die 30. Aprilis successit filius Vuillelmus duodennis cognoménto Bonus: *Acta Alex. Io. Sarisberiensis Epistola 169.*

1167 Romani in prælio cum Teutonibus à Friderico missis in subsidiũ pro Raimone Tusculano, trucidati sunt; quo audito Fridericus relicta Ancone obsidione, Vrbem obsidere cœpit die 19. Iulij oppugnansq; Arcem S. Angeli à Pontificijs repulsus est, & incendium præparans Ecclesiæ Apostolorum, eam deditione obtinuit: Alexander recepit se ad tutas Frangipanum domos: Rex Siciliæ misit ad Alexandrum pecunias cum duabus galeis, inuitans illum in Siciliam; sed Alexander remisit cum gratiarum actione galeas, & pecuniam distribuit Frangipanum fidelibus, & custodibus portarum Vrbis: Fridericus promittit pacem Ecclesiæ, si Alexander abdicet se sponte, nam Guidonem idem facturum esse, & tertius eligeretur, quod cum placerat Romanis, Alexander habitu peregrini fugit clam cum multis Cardinalibus Beneuentum. Deus autem in exercitum Friderici tam dirum pestem immisit, vt infra 7. dies., & præcipui eius principes, & innumerabiles alij repentina morte corruerint: quare 6. Augusti recedens cum maxima confusione, & secum pestem ferens, fugatusq; à Longobardis fugit trans Alpes: *Acta Alexandri, Otto Morena Laudensis in gestis Friderici, & Io. Sarisberiensis Epistola 140. & 158.* S. Thomas Cantuariensis manens in Gallia, creatus ab Alexandro Legatus Apostolicus, cum plena potestate, scribit ad Episcopos Angliæ, excommunicans delinquentes paratusq; excommunicare ipsum Regem: sed ipsi vnà cum Rege appellant ad Sedem Apostolicã. Alexander tamen confirmat sententiam S. Thomæ, qui eiectus à Monasterio Pontiniaci habitauit Senonis concedente Francor. Rege, vbi reuelationem habuit de suo martyrio *Io. Sarisber. & Acta Alexandri.*

1168 Kal. Ianuarij Alexander Papa legat per Galliam in Angliam Vuillelmum, & Oddonem Cardinales pro pace tractanda inter Regem Henricũ, & S. Thomam, cum literis ad vtrumq; eaq; occasione firmata pax inter Reges Franciæ, & Angliæ; de colloquijs autem, & mutuis literis; deq; congressu Regis Angliæ cum S. Thoma coràm Rege Franciæ, & de protectione Regis Franciæ erga S. Thomam videnda plura in *Baronio.* Fridericus autem in Concilio Lateranensi ab Alexandro excommunicatus est, priuatusq; Imperio: Longobardi Friderico, vt dictum est pulso ex Italia, nempe Cremonenses, Mediolanenses, & Placentini nouam vrbem ædificarunt, & ad honorem Alexand. IIII Papæ, Alexandriam nominarunt: *Alexandri Acta & Io. Sarisber. Epistola 84.*

1169 Rex Angliæ per Legatos petit ab Alexandro, vt S.

Tho-

ni Chrif.

Thomam euocatum es Gallia transferat ad aliã Ecclesiam, & Christianissimum Regem sollicitat, vt eundem expellat ex Gallia: Sed Rex Christianissimus negat se posse id facere, cùm hæreditariam habeat à maioribus suis consuetudinem, vt omnes pro iustitia exulantes recipiat, foueatq; quanto magis eum, quem acceperat commendatum à Summo Pontifice. Alexander Nuncios misit ad S. Thomam, & ad Regem Angliæ, Gratianum Eugenij Papæ nepotem, & Viuianum aduocatum Ecclesiæ cum litteris: & in festo S. Bartholomæi collocuti sunt cum Rege, qui indignatus, quod in nullo exaudiretur, iurauit se nescio quid aliud facturum: Sed Gratianus respondit. *Domine noli minari, nos enim nullas minas timemus, quia de tali curia sumus, quæ consueuit imperare Imperatoribus, & Regibus*, Postea diu altercatum est, Rege pacem cum eiectis Præsulibus concedente, sed limitatione apposita: *salua dignitate Regni sui*: Nuncijs autem contendentibus, vt formula esset *salua Libertate Ecclesiæ*: Gratianus reuersus est, & Viuianus remansit vana spe pacis à Rege delusus. Alexander kalendis Iunij legauit ad Regem Angliæ Simonem Priorem de Monte Dei, et Bernardum de Corilo cum litteris commonitorijs, et si opus esset, cum comminatorijs. *Acta Alexandri.* Soldanus Iconij exhortatione matris moribundæ, et lectione Diuinæ Scripturæ accensus erga fidem Christianam, petit instructores ab Alexandro Papa, quibus impetratis, baptizatur; *Matthæus Paris, & Robertus in appendice ad Sigebertum*, vbi de miraculis Crucis. Quarta die Februarij terræmotus adeo Siciliam concussit, vt inter alias vrbes Catana tota penitus corruerit, ne vna quidem domo superstites obrutis circiter 15. mille hominibus; *Hugo Falcandus, & Petrus Blesensis Epist. 46*, Episcopus quoq; & maxima para Monachorum periere ibidem.

1170 Alexander Papa litteris, & missis tribus Episcopis Rothomagensi, Niuernensi, & Senonensi ad Henricum Angliæ Regem, comminatione anathematis, nisi intra 40. dies pacem ineat cum S. Thoma, reuocetq; Episcopos eiectos, restituat ablata Ecclesijs, & consuetudines contra libertatem Eccl. aboleat, ita perterruit, vt Rex ipse festinanter pacem sollicitarit, & ipso die festo S. Magdalenæ conuersus sit ad cor. Sed cum S. Thomas venisset Cantuariam, nec posset Rex extorquere, quæ iniustè requirebat ab eo, & Episcopi Angliæ præsertim Eboracensis ipsi insinuarent expedire, vt vnus homo perturbator Regni tolleretur de medio, potiùs quàm reliqui omnes Episcopi perirent: Rex non semel, sed sæpius maledixit suis familiaribus, & beneficatis, quod ipsum non vindicarent de vno Sacerdote, qui Regnum suum turbaret &c. Hinc quatuor nobiles genere, sed scelere ignobiles, die 29. Decembris martyrio S. Thomam affecerunt feria 3. hora ferè vndecima, de quo plura *Herebertus in historia Quadripartita S. Thomæ, & Rogerius in Annalib. Anglicanis.* Emanuel Imperator Orientis per Legatos petit ab Alexandro Papa, vt quoniam Fridericus Imperio cecidit, velit vnire Imperium Occidentale Orientali, promittens defensionem Ecclesiæ, sed id Pontifex negauit sibi licere, & legatos cum pecunia, quam obtulerant, intacta dimisit: Guido Antipapa cancro in renibus, & pulmone putrefacto in sua pertinacia moritur: Schismatici ei substituerunt tertium Antipapam Io. Abbatẽ Strumensem scelestissimum: *Acta Alexandri.* Nascitur S. Dominicus Calagoræ: *Antoninus 3. parte hist. tit. 23. paragr. 4.*

1171 Alexander Papa feria quinta maioris hebdomadæ excommunicat generaliter omnes, qui complices fuerant necis S. Thomæ Cantuariensis, miraculis iam post obitum illustrati à Deo; & peracto Paschate mittit duos Cardinales Legatos Theodinum, & Albertum in Angliam ad examinandum Regem Henricum, cui interim confirmauit Regnum Hiberniæ, quod se ipsi sponte dediderat: *Herebertus in Quadripartita, & Rogerius in Annalib. Angl.*

1172 Legati Apostolici conueniunt Regem Angliæ in Northmannia Dominica proxima Ascensioni Domini, qui tactis Sacrosanctis Euangelijs iurat, se nec mandasse, nec voluisse necem S. Thomæ, eaq; audita se plus doluisse, quàm lætatum esse, & plus doluisse, quàm de parentum suorum morte, seq; exequuturum quidquid pro pœnitentia, & satisfactione sibi à Cardinalibus Legatis iniungeretur, seque agnoscere ob verba iracundè prolata, fuisse causam necis S. Thomæ. Ergo à Legatis iniunctum est. 1. vt per annum integrum suis sumptibus aleret 200. milites dans singulis 300. aureos in terra Hierosol. contra paganos, iuxta dispositionem Templariorum. 2. vt Statuta Clarendonæ, & consuetudines contra Ecclesiam introductas, aboleret; 3. vt Ecclesiam Cantuariensem, & fautores S. Thomæ in pristinum statum restitueret; 4. vt volente Papa liberet Hispaniam à Paganis, præter eleemosynas, & ieiunia secreto iniuncta; quæ non solùm acceptauit Rex, sed vltro se obtulit adeundum ad S. Iacobum, vel Romam, vel Hierosolymam, ideoq; additum, vt sequenti die Natali Cruce signaretur, & si Alexandro Papæ videretur, per triennium militaret in Terra Sancta, & si interim ipse moreretur omnia hæc præstaret filius eius, quæ iterata sunt Abrinciæ die 27. Septemb. in festo SS. Cosmæ, & Damiani, sicq; Rex absolutus est. *Rogerius in Annalibus, Herebertus in Quadripart. & Epistola 88. l. 5. inter Epistolas S. Thomæ in Codice Vaticano.* Alexander interim Papa manebat in Campania extra Vrbẽ, in qua præualebat factio Imperatoris; Interfectores verò S. Thomæ cum odio essent omnibus, & ne canes quidem ab ipsis vellent panem porrectum accipere, tanquam veneno illitum, pœnitentia ducti, & inuocato ipsius S. Thomæ patrocinio veniunt ad Alexandrum Papam, ipsisq; iniungitur, vt peregrinentur in Terram Sanctam, sed princeps, & instigator sceleris Vuillelmus Traci Cosentiæ correptus morbo horrendo, quo apparentibus neruis, & ossibus carnes putridæ concidebant, inuocans S. Thomam expirauit. Reliqui peracta peregrinatione iussu Pontificis clausi tanquam in carcere in Monte Nigro intra triennium ab illata nece S. Thomæ obierunt, & appositum est illis Epitaphium hoc: *Hic iacent miseri, qui martyrizauerunt B. Thomam Archiepiscopum Cantuariensem*, Ita ex *Quadripartita Historia, & Rogerio in Annal.*

1173 Reuersis ex Anglia Legatis Apostolicis, & auditis comprobatisq; tam multis magnisq; miraculis, quibus S. Thomas Cantuariensis coruscabat Alexander retulit illum in Sanctorum numerum Signiæ in festo Purificationis Deiparæ. *Acta Alexandri Io. Sarisberiensis lib. 5. Epistolar.* Epist. 90. 92. 93. *& Petrus Blesensis Secretarius Regis Epist.* 46. qui epist. 136. narrat recursum Regis Angliæ ad Alexãdrum, eo quod negata filio suo ciuitate aliqua ad habitandum filius eum bello infestaret confœderatus cum Rege Franciæ suo Socero Rege Scotiæ, & Comitibus Pictauiensi, et Flandrensi: *ex Epistolis autem 33. 47. 69.* colligitur Richardum Archiepiscop. Cantuarien. Cadomi iussu Papæ, excommunicasse omnes infestantes Regem An-

gliæ

Anni Christi

gliæ Seniorem: Addit *Rogerius* in Annalibus Vuillelmum Regem Siciliæ laborasse pro pace Angliæ.

1174 Septembri mense Fridericus Imper. suggestione Papiensium, et Marchionis Montisferrati, cum ingentibus copijs barbarorum quinta vice Italiam per Montem Cenisium ingressus, Segusam incendit, Hastam deditione accipit, et Alexandriam obsidet, non obstantibus inundationibus fluminum post diuturnos imbres, et repulsa, quam ab Alexandrinis strenuè contra ipsum egressis passus est: *Dodechinus, & Acta Alexandri Papæ*. Alexander Richardum Episc. Cantuar. & alios, ab Henrico Seniore electos Romamq; profectos, non obstante resistentia Henrici iunioris, confirmat: *Rogerius in Annal.* Rex Angliæ senior vexatione filij, & stragibus Angliæ adactus, pœnitentiam quam distulerat, impleturus, visitare deliberat sepulchrum S. Thomæ veniensq; Cantuariam, eam nudo capite ac pedibus solaq; vilissima tunica super nuda carne amictus ingressus, incedensq; per vias lutulentas, peruenit ad sepulchrum Martyris, vbi ieiunius tota die & nocte pernoctauit tremebundus, & sic nudatus caput intulit in tumuli fenestram humillimè, voluitque ab Episcopis quinquies virgis percuti, & à monachis 83 ictus accepit, auditaq; missa de Martyre die Sabbati, audiuit Regem Scotiæ maximum inimicum eadem die & hora dictæ Missæ captum à paucis Henrici ipsius militibus; reliqui eius hostes aut capti in retiaculo quod ipsi tetenderant, aut destitere ab eo infestando, ipse autem reliqua impleuit iniuncta, & ita S. Thomas de Rege triumphauit occisus, ac Deus qui dormientibus visus est dormire, excitatus est de more, nec aliter factum, aut fiet in similibus, nisi quando Deus distulerit ad aliud tempus iudicium: *Herebertus in Historia Quadr. & Eduardus in vita S. Thomæ*.

1175 Richardus Archiep. Cantuar. ex Pontificis instructione celebrat Concilium Vestmonasteriense: *Rogerius in Annalib.* Fridericus Imp. post obsessam Alexandriam quatuor mensib. tota scilicet hieme ac parte veris, videns Longobardorum, totiusq; Liguriæ, Marchiæ, & Aemiliæ copias in subsidium Alexandrinorum castra posuisse iuxta Terdonem in Dominica Palmarum 10. milliaribus procul, à suis castris, tentauit per cuniculos obtinere vrbem, & feria quinta hebdomadæ sanctæ, simulata reuerentia dierum Sanctorum, inducias Alexandrinis ac securitatem vsq; ad feriam 4. Paschatis promittit, sed circa primam vigiliam noctis portas aggressus est, & immisit per cuniculos armatos; quo viso vigiles vrbis excitarunt ad arma Alexandrinos, qui videre S. Petrum in equo albo armatum, & coruscantem præire, & a ij per cuniculos, alij apertis portis irruentes in hostes magna strage illos repulerunt, multi etiam tellure supernè cadente suffocati sunt. Fridericus ergo suis castris incensis, iuxta Hastam in villa Guignella castra posuit, vbi sub spe pacis detinuit Longobardos, ne ipsi bellum inferrent, & ventum est ad compromissarios, sed nihil actum, quia Fridericus volebat demolitionẽ Alexandriæ; Actum item de pace cum Papa, & Cardinalibus per legatos, sed frustra, nimis & iniusta requirente Friderico, & interim tempus redimente. Alexander Alexandriam Episcopali Sede ornauit, & Papiam Schismaticam priuilegijs priuauit: Acta *Alexandri, & Robertus de Monte*.

1176 Vuillelmus Rex Siciliæ frustra à Friderico sollicitatus recusat ducere ipsius filiam, & suasu Alexandri Papæ ducit Ioannam filiam Henrici Regis Angliæ: *Romualdus Salernit. in Chron.*

Anni Christi

Heretici Albigenses in Tolosana Prouincia conuicti partim Arrianismi, partim Manichæismi ab Episcopis, & damnati: *Rogerius in Annal.* Fridericus circa finem Iunij expectato exercitu de Alemannia aduocato, cum Comentibus Mediolanenses aggreditur, sed hi cum Placentinis, Brixiensibus, Veronensibus, Nouariensibus, & Vercellensibus non expectato aliorum Longobardorum contra Fridericum festinantium subsidio, inuocato auxilio SS. Petri, & Ambrosij, confligentes cum Teutonibus ipsum Fridericum deiecerunt ex equo, qui statim euanuit, reliquos hostes per 8. milliaria persequentes aut necarunt, aut captiuos reddiderunt, multis in Ticino submersis. Fridericus Papiæ comparens, & infortunijs compulsus, imo, et à principibus suis Ecclesiasticis, et Secularibus, Legatos pro pace mittit ad Alexandrum Papam, et securitate promissa, conclusum est, vt personaliter hæc in Longobardia tractarentur à Papa, et Imperatore: *Acta Alexandri, Dodechinus, Vrspergensis, & Robertus de Monte*, quorum duo vltimi in tempore, vno anno errant. Fouerat autem Emanuel Imper. Longobardos pecunijs contra Fridericum aspirantem ad Corcyræ occupationem, et inde ad Orientale Imperium *Nicetas Chon. in Emmanuele l. 7.*

1177 Alexander Papa Anagnia discedens, venit in ciuitatem Licianam, vnde Vuillelmi Regis Siciliæ 13. Galeis per Iaderam nauigauit Venetias, vbi die 22 Martij exceptus est ab omnibus honorificentissimè, eoq; in Dominica Passionis conuocauit Episcopos, et rectores Ciuitatum Longobardiæ, et in Dominica *Lætare Ierusalem* in Eccl. S. Marci celebrata solemniter Missa consecratam Rosam auream obtulit Sebastiano Duci Venetiarum, eademq; hebdomade cum dictarum galearum exercitu per Padum venit Ferrariam in ciuitatẽ suam, vbi Pascha celebrauit. Actum de loco congressus eligendo; Lombardis petentibus Bononiam, aut Ferrariam, aut Patauium; Imperatoris autem principib. Papiã, aut Rauennam, aut Venetias; Pontifex cũ Nuncijs Regis Siciliæ Venetias elegit, dummodo ante firmatam pacem Imperator sine consensu Papæ non permitteretur Venetias ingredi. Alexander d. 9. Maij Ferraria soluens venit Venetias, tractatumq; diu de capitulis pacis, quæ tandem conclusa est in octaua Apostolorum Petri, et Pauli, & admissus Imperator Clodiam, ac mediante Comite Diedone iurans seruaturum se capitula pacis, cum 6. galeis Venetorum ab eo Duce ductus est Venetias, et in vigilia S. Iacobi, renuncians Antipapis Octauiano, Guidoni, et Io. Strumenti, absolutus est per 6. Cardinales ab excommunicatione, et deductus ante fores Ecclesiæ S. Marci, vbi eum Alexander cũ Cardinalibus præstolabatur, deposita Chlamyde prostratusque humi osculatus est pedes Pontificis, et vox clamantium. *Te Deum Laudamus*, insonuit vsq; ad sidera: moxq; apprehensa Pontificis dextera cum canticis ad chorum Ecclesiæ peruenit, accepitq; ab eo benedictionem. Missa celebrata, Clero Teutonico cantante, post Euangelium, et concionem, Imperator cum Principibus iterum prostratus ad pedes Pontificis, obtulit ei aurum, & rursus dextera apprehensa deduxit eum extra templum, vsq; ad album Caballum, voluitq; apprehenso fræno aureo, & stregua Stratoris officio fungi, sed quia iter ad mare nimis prolixum erat, Pontifex eo dimisso affectum Imperatoris pro effectu habuit: Kalendis Augusti stabilita pax inter Fridericũ Regemq; Siciliæ in annos 15. & in Vigilia Assumptionis Concilium Venetijs celebrauit, Imperator die 13. Augusti Rauennam iuit,

& Ale-

Anni Christ.

& Alexander Octobris 29. soluens Venetijs cum 4. Galeis applicuit Sipontum, & inde redijt Anagniam: *Acta Alexandri, & Epistolæ, Rogerius in Annalibus, & Romualdus Archiep. Salernit. in Chronico*, qui præsens fuit his Venetijs, ac ne verbum quidem de fabula, quam aliqui affinxere Alexandro, quem calcasse pede suo caput Imperatoris dictitarunt, ac dixisse: *super aspidem, & basiliscum ambulabis &c.* Fridericum autem dixisse: *Non tibi, sed Petro*, et Alexandrum respondisse: *Et mihi, & Petro:* quæ abhorrent à moderatione, et prudentia Alexandri: Esto Fridericus perfidè postea Bertinorum eripuerit Ecclesiæ. Ad Alexandrum Venetijs morantem, venit Epistola Preteianni Regis Aethiopiæ petentis instructionem de fide Catholica. Nouemb. 25. Christianorum exercitu 10. millium, vicit Saladini copias 500000. cæsis 100000. infidelibus, multisq; captis. Pagani videre de Cœlo descendere milites armatos in auxilium Christianorum, & Crucem gestatam ab Episcopo Bethlemi summitate Cælum, & brachijs Orbem totum attingere: *Girardus in Diario*.

1178 Alexander Papa à Romanis per septem viros reuocatur Romam, vbi in Paschate regnum solemniter capiti induit: Io. de Struma Antipapa venit ad Alexandrum in Tusculano, & confessus peccatum suum, non solum veniam meruit, sed Alexander illum in curia sua retinuit, & in mensa honorificè habuit. *Acta Alexandri, & Romuald. Archiep. Salern.* Et Concilium generalissimum indixit celebrandum Romæ mense Martio anni sequentis, quo vocauit etiam Orientales; Hæretici Tolosates à Legatis Pontificis damnati, & excommunicati, & Petrus Moranus Sacramentarius insigni pœnitentia conuersus absoluitur *Baronius*.

1179 Martij die 5. iactum Concilium Lateranense 300. Episcoporum, quos inter Vuillelmus Tyri Archiep. qui Acta eius compilauit. Ibi Nectarius Abbas Græcorum Schismaticorum Legatus nullis disputationibus à sua pertinacia deduci potuit. Aegrotante ad mortem Philippo filio Ludouici Regis Francorum, S. Thomas in somnis apparet Ludouico; gratias agit de acceptis beneficijs, & se offert ad sanandum filium, si Ludouicus peregrinetur ad sepulchrum ipsius; quod præstitit Ludouicus cum multis donis & priuilegijs, & die 26. Septemb. discessit ex Anglia, reperitq; filium sanum, quem Rhemis coronari voluit die 1. Nouembris: *Rogerius in Annalibus*. Alphonsus primus Dux Portugalliæ ob res præclarè gestas cótra Arabas, Regis titulum accepit ab Alexandro, obtulitq; annuum censum S. R. E. duas auri marchas: *Baronius ex Codice Vaticano*.

1180 Alexander Papa rogatus per Nuncios à Casimiro Duce, seu Rege Poloniæ, confirmat Regni Constitutiones, & indicit nouam expeditionem contra Saladinum Soldanum Aegypti Hierosolymis imminentem. Emmanuel Imperator, qui sibi à Francis illac transituris timebat, moritur 6. Octobris, succedente eius filio Alexio Comneno; moritur & Nectarius Abbas in Magna Græcia; at d. 18. Sept. obierat Ludouicus Rex Francor. regnauitque iam solus Philippus eius filius. *Rogerius in Annalibus, Nicetas Chon. & Gulielmus Tyrius de bello sacro*.

1181 Vuillelmus Rex Scotiæ à legato Pontificis excommunicatur ob caussam, quam refert *Rogerius in Annalibus*. Alexander III. moritur d. 30. Septembris, vt habet Rogerius, vel 27. Augusti vt plures, nam teste Vuillelmo Tyrio illi d. 29. Augusti subrogatus est Humbaldus Lucensis Cardinalis, & postridie coronatus dictusq; Lucius III. qui Addit l. 22. Boemundum iuniorem mouisse persecutionem Antiochiæ contra illum, & Ierosolymitanum patriarcham, qui censuris Ecclesiæ, ipsum exagitarant, ob repudiatam legitimam vxorem Theodoram filiam Imperatoris Constantinop. & superinductam pellicem. Kalendis Februarij delata est ab Angelis Imago illa Deiparæ quæ Leodij colitur, in hortum Hectoris principis; miracula tunc patrata refert *Benedictus Gononus in Chronico Deiparæ*.

1182 Lucius Papa rogatus à Nuncijs absoluit Vuillelmum Regem Scotiæ ab excomm. & regnum ab interdicto, quibus subiectum erat edicto Rogerij Archiep. Eborac. iam defuncti: *Rogerius in Annalib.* Maronitæ in Syria prope Montem Libanum, qui per annos 500. Maronis hæresiarchæ errorem secuti erant, vnicam in Christo voluntatem asserentes, conuersi sunt ad Catholicam fidem numero plusquam quadraginta mille, aliàs in armis strenui, & Christianis valde vtiles, *Gull. Tyr. l. 22. c. 8.* Assisij nascitur S. Franciscus filius Petri de Bernardone: *Albertus Abbas Studensis in Chron. & alij*. Philippus Augustus Rex Galliæ omnes Iudæos antea captos, & conuictos necis multorum Infantium Christianorum, toto regno exterminauit: *Petauius in Rationario temporum p. 1. l. 8. c. 22.*

1183 Lucius Papa iurans se quasdam consuetudines Romanis non obseruaturum, ortoq; ob id dissidio, cogitur fugere de loco ad locum ad arces munitissimas, ad cuius defensionem cum magno exercitu venit Christianus Archiep. Moguntinus Friderici Cancellarius, & cum prope Vrbem esset, Romani fontem, quo vinum temperare solebat veneno infecerunt adeo, vt ipse Cancellarius, & viri plusquam mille interierint, & dissipato eius exercitu, Romani acrius in Lucium insurrexerint, cum quibus tandem pacem conclusit, tradita pecunia, quam ipsi in subsidium miserant Rex Angliæ, & alij Principes. Moritur Henricus iunior Rex Angliæ pœnitens ob ea, quæ in patrem patrarat, & cilicio indutus, funeq; collo alligatus rogat Episcopos, vt eum de lecto traherent in stratum cinericium, ac pro se orarent; quod factum est, & ipse Sacramentis munitus obijt. *Rogerius in Annal. & Petrus Blesensis Epist.* 2. Fridericus Imp. d. 25. Iunij Constantiæ in conuentu Principum firmat pacem cum Longobardis, toties tractam, cuius constitutio extat in Appendice ad collationes Authenticorum apud Baldum I. C. Andronicus Dux, neruo arcus strangulat Alexium Imp. puerum, & inuadit Imperium: *Nicetas, & Archiep. Tyr.* Oceanus littora inferioris Germaniæ transgressus d. 7. Ianuarij multos homines, & omnia ferè animalia, biduo obruit. *Gerardus in Diario*.

1184 Rex Angliæ per Legatos Veronam missos ad Lucium Papam, & Fridericum pro pace Imp. & Ducis Saxoniæ obtinent à Friderico optatam pacem ad instantiam Lucij: *Rogerius in Annalib.*

1185 Veronæ Lucius Papa, & Fridericus Imper. tractat potissimum de patrimonio Com. Mathildis, quod Imper. possidebat, & Papa suum esse contendebat, nihilq; conclusum: Lucius Romam reuersus, & sciens Saladini progressus, per Legatos inuitat Regem Angliæ ad expeditionem Hierosolymit. pro qua Rex in conuentu Londinensi prima Dominica Quadrag. dedit facultatem omnibus Crucem accipiendi, & consulto Philippo Rege Franciæ vterq; pecuniam, & milites pro ea expeditione promiserunt. *Arnoldus in Chron. Sclauor. & Rogerius in Annalib.* At 25. Nouembris moritur Lucius Papa Veronæ, vbi Epitaphium hoc. *Luca dedit Lucem tibi Luci, Pontificatum Ostia; Papatum Roma; Verona mori.* Hac antithesi actum est. *Immo Verona*

dedit

Anni Christ.

dedit verum tibi vivere; Roma exilium, curas Ostia, Luca mori. Ita *Ptolemæus Lucensis in sua historia*. Statim ei subrogatus est Lambertus Archiep. Mediolan. dictusq; Vrbanus III. Vuillelmus Rex Siciliæ captis Dyrachio, & Thessalonica, sæuit in Græcos Latinorum hostes. Andronicus populo in furorem verso, catenis collo iniectis, & compeditus trahitur in carcerem; & amputata dextra, cameloq; glabro impositus, oculoq; priuatus expositus mansit ludibrijs, verberibus, pugnis etiam mulierum, euulsioni dentium, & capillorum, stercoriq; per spongias iniecto, cum interim clamaret: *Domine miserere, quid calamum contritum infringitis?* tandem pedibus suspensus, & adactis gladijs per fauces, & nates, sugensq; sanguinem ex dextera truncata, extinctus est, non sine indicio pœnitentiæ, & alioqnin Catholicæ fidei adeo tenax, vt ne disputari quidem de illa permitteret. *Nicetas Chon. in Isaacio Comn.* eius successore.

1186 Fridericus reprehensus ab Vrbano Papa, & à Volemaro Archiep. Treuirensi de patrimonio Mathildis occupato, de exuuijs Episcoporum, & Abbatissarum stipendijs in fiscum redactis, post Volamarum iussum pugnis cædi, & in luto plateæ conculcari, nec valens inflectere constantiā Vrbani rebellans aduersùs eum, in conuentu Geilenhusensi iura pontificia impugnat: Vrbanus à Veronensib. rogatus, apud quos degebat, supersedet ab excommunicando Imperatore: *Arnoldus in Chron. Sclauor.* Henricus Rex Germaniæ Friderici filius d. 27. Ianuarij celebrat Mediolani nuptias cum Constantia filia Rogerij Siciliæ Regis asseruata in Monasterio, & educata, sed non moniali, vt aliqui finxerunt, contra quos *Baronius*, ex Gotefrido Viterbiensi, alijsq; multis Auctoribus & argumentis. Isaacius Comnenus pulso Basilio Camatero Patriarcha Constantinop. substituit Nicetam Mundanum: *Nicetas Chon.* Saladinus Soldanus Templarij cuiusdam proditione nixus, & cum exercitu accedens Hierosolymam à paucis qui intus erant contra ipsum Cruce præuia irruentibus victus est ignominiosè: *Rogerius in Annal.*

1187 Kalendis Maij, & iterum infra octauam Apostolorum à Christianis infeliciter pugnatum est cum Saladino, & Septembri Ierosolyma cum Cruce, eiusque Rege capta, multi etiam Templarij cæsi, fauente Imperatore Constantinop. eidem Saladino: quibus auditis Vrbanus Papa ob dolorem ægritudine correptus apud Ferrariam obijt die 20. Octobris, & die sequenti substitutus ei est Albertus Beneuentanus Cardinalis Cancellarius, dictusq; Gregorius VIII. qui dies tantum 57. sedit, & interim scripsit ad Christi fideles pro subsidio Terræ Sanctæ, plenaria indulgentia proposita, & ieiunio ad placandum Deum indicto, & Cardinalibus promittentibus, se cum Cruce præituros, & mendicatim pro hoc stipem quæsituros, nec equos ascensuros, quandiu terra, in qua steterunt pedes Domini, fuerit sub pedibus inimici; interimq; induciæ inter omnes principes Christianos per septennium stabilitæ: obijt deinde Gregorius Pisis d. 16. Decembris; *Rogerius in Annal.* Brana Tyrannus insurgit in Isaacium Imper. qui translata in Vrbem veneranda Deiparæ Imagine, & Sanctioribus monachis ad preces, afflictioneſq; corporis inuitatis, liberatus est, Brana occiso ope Cōradi Ducis Montisferratensis: *Nicetas Chon. in Annal.* Saladinus capta vt dixi Ierosolyma, die 28. Septemb. Crucem Domini circumlatam per vrbem virgis percuti iussit, Templumque Domini aqua rosacea intus ac foris abluit, vbi legem suam promulgauit, fædatis ac destructis Caluario, & sepulchro Christi, ac Deiparæ.

1188 Die 6. Ianuarij creatus est Summus Pontifex Paulinus Romanus Cardinalis Episcopus Prænestinus, dictusq; Clemens III. qui statim promouere cœpit expeditionem in Terram Sanctam, precum forma ad id constituta; & die 21. Ianuarij Reges Angliæ, & Franciæ prope Gisortium, & de manu Gullielmi Archiepiscopi Tyrij acceperunt Crucem; eademq; hora apparuit super eos signum Crucis in Cœlo; Rex Angliæ indixit omnibus decimas pro dicta expeditione, & sobrietatem ac modestiam in victu ac vestitu; Idem fecit Rex Franciæ, qui eas decimas Saladinas appellauit. Fridericus quoq; Imperator accepta Cruce de manu Henrici Albanensis Episcopi Cardinalis, reconciliatus Deo & Clementi Papæ, dum præparat se ad expeditionem sanctam scribit Saladino litteras comminatorias præfigens illi terminum kalendas Nouembris ad restituenda loca sancta: qui litteris satis superbis respondit: *Rogerius in Annalib. & Matthæus Paris.* In Gallia ventilatur quæstio, an aqua vino mixta, vi consecrationis transmutetur in sanguinem: qua de re *Baronius* hic ex Gaufredo Monaco Cistercienti.

1189 Dissidentibus rursum Regibus Angliæ & Franciæ, ideoq; morantibus expeditionem sanctam, Clemens mittit Ioannem Anagninum Cardinalem ad eos conciliandos, sed frustra. Obijt deinde in octaua Apostolorum Henricus Rex Angliæ, successitq; ei filius Richardus consecratus 3. Septembris, qui contra Regem Franciæ exercitū mouit: *Rogerius in Annal.* Fridericus Imp. cum 150. millibus armatorum partim terrestri, partim maritimo itinere, & nauibus quinquaginta quinque mouit in Orientē, multa passus in itinere præsertim ob Imperatoris Græci inconstantiam, ideoq; non nisi anno sequenti peruenit in Thraciam: *Arnoldus in Chron. Sclauor. Nicetas Chon. in Isaacio, & Robertus in appēdice ad Sigebertum.* Clemens inter sanctos retulit Ottonem Episcopum Bambergensem 29. Aprilis. Defuncto sine liberis Vuillelmo Rege Siciliæ & Constantia vxore Henrici Regis Germaniæ iure hæreditario succedente, Tancredus consanguineus Vuillelmi ciuile bellum mouet.

1190 Richardus Rex Angliæ, relicto ad Regni custodiam Vuillelmo Episcopo Eliensi Legato Apostolico, soluit Massilia die 7. Augusti Hierosolymam iturus, & d. 24. Augusti appulit ad Ostia Tiberina, acceptus ibi ab Octauiano Cardinali Ostiensi, & d. 23. Septembris Messanam, quo iam appulerat die 16. Philippus Rex Francorum, ibi Reges hyemarunt, & Richardus libidines suas præteritas detestatus, coràm Præsulibus secum adductis, procedens nudis pedibus vitæ suæ fœditatem coràm illis confiteri non erubuit, & accepta ab illis pœnitentia deinceps vixit in timore Domini; congressusq; cum Ioachimo Cistercienſi Abbate de Curatio, vanas prophetias ab eo audiuit, nempe Antichristum iam natum esse Romæ, & in Sedem Apostolicam promouendum; & Hierosolymam recuperandam à Christianis anno 7. postquam capta fuerat à Saladino vno ex 7. capitibus bestiæ Apocolypticæ; & Richardum exaltandum super omnes Reges terræ in ea peregrinatione, quæ omnia falsa fuisse declarauit euentus: *Rogerius in Annalib. Angl.* At Fridericus Imperat. post multos Turcas diuersis conflictibus occisos, post diem Pentecostes incidit in Melich filium Magni Soldani, qui aciem Turcorum equitum circiter quadringenta millia disposuerat, & cum vix sexcenti equites Christiani essent, sub signo tamen Crucis conuerterunt eos in fugam, quatuor eorum principibus alijsque

Anni Christ.

multis occisis; iurauit autem Ludouicus Helfenstein vidisse se S. Georgium præcedere acië Christianorum, & ipsi Turcæ retulerunt, vidisse se quasdam acies candidis equitibus, & vestibus pro nostris pugnantes. Feria verò 6. post Pentecostem Dux Sueuiæ Iconium occupauit, occisis in ore gladij habitatoribus, Fridericus autem cum solis equitibus 500. pugnans in campo proximo cum 200. millibus equitum Turcorum vicit eos, & fugauit, acceptisq; 20. obsidibus à Soldano Iconij mouit castra, & venit Larandinum kalendis Iunij, qua nocte ingens terræmotus accidit, & die 10. Iunij peruenit ad fluuium Saleph, et cum natando se refrigeraret tanquam in Balneo, repente mersus est: *Appendix ad Radeuicum ex Epistola vnius, qui bis interfuit, & ex Epistola apud Canisium tomo 5. Antiquæ lectionis, & Arnoldo in Appendice ad Helmoldum l. 3. c. 33.* Successit Friderico filio Conradus Dux Sueuiæ, qui collectis viribus properauit in Terram Sanctam, et in obsidione Acconis obijt, et successit Henricus V. filius Friderici, qui restituit Duci Saxoniæ cum incremento 10. Castellorum, et alijs ablata à Friderico: *Rogerius in Annal.*

1191 Clementi III. Papæ die 10. Aprilis defuncto, subrogatur Hyacinthus Diaconus Cardinalis annorum 85. qui in Vigilia Paschatis ordinatus est Sacerdos, et die Paschæ 14. Aprilis consecratus Pontifex dictusq; Cælestinus III. Qui Henricum, et Constantiam eius vxorem, qui Romam inito Aprili ad id venerant; coronauit et vnxit Imperatorem. Post hæc Henricus Apuliam, et Regnum Neapolitanum nomine Constantiæ vxoris inuasit: *Arnoldus Lubecensis in Chron. Selau. l. 4. & Rogerius in Analib.* qui addit Constantiam relictam ad obsidionem Neapolis, Salernitanorum proditione captam, missamq; ad Tancredum in Sicilia regnantem, et Henricum qui vix à lue conualuerat Mediolano scripsisse ad Cælestinum Papam pro liberatione Cõstantiæ. Rex Francorum Philippus Messana delatus in Palæstinam; oppugnauit Acconem, olim Ioppem, sed monitu Deiparæ cessauit, et hostis terræmotu territi se dedidere Philippo, qui inde discedens rediit Hydruntum d. 10. Octobris, et inde Romam, vbi reditum suum inputans malis actionibus Regis Angliæ; fidem quidem non meruit, sedtamen absolutus est à voto peregrinationis non impleto. Rex autem Angliæ Richardus feria 4. maioris hebdomadæ Messana soluens, tempestateq; delatus in Cyprum, Isaacium Imperat. aduersantem sibi duxit captiuũ, et Insula potitus nauigauit in Palæstinam, sæpiusq; cum Saladino pugnans vicit, et quidem d. 7. Septembris tantam stragem de Sarracenis edidit, quantam per annos 40. Saladinus non erat passus, vnico Christianorum amisso. *Rogerius in Annal.* addens turbas in Anglia excitatas contra Episcopum Eliensem Legatum Apostolicum, et discordias Principum Christianorum in Palæstina, ob quas Rex Angliæ Fœdere triennali cum Saladino inito, et Henrico nepote creato Rege Hierosol. Conrado iam competitore necato, Guidoni verò tradita Cypro, soluit Accone d. 8. Octobris naufragiumq; in Hadriatico passus, ac Viennam occultè accedens, agnitus tamen et à Leopoldo Duce Austriæ captus, missusq; est ad Henricum Imper. *Rogerius in Annal. & Matthæus Paris in hist. Angl.* qui causas captiuitatis affert. At Girardus in Diario refert Anno 1192. d. 13. Iuoij Regem Richardum prope Hierosolymam conflixisse cum Saladini exercitu constante militibus 13000. qui pene omnes deleti sunt à solis 5000. Christianorum, capti sunt Cameli 3000. equi, mulique 4000. Alij id referunt ad hunc annum.

1192 Cælestinus Papa die 14. Martij canonizat S. Vbaldum Episcopum Eugubinum, et torneamenta prohibuit, satius enim esse ire in Terram Sanctam, ibiq; se salubriter in armis exercere. Eleonora Regina Angliæ cum Episcopis Regni per litteras agit cum Cælestino Papa, sed frustra. Cælestinus à Tancredo obtinet Constantiam Imperatricem reductamque Romam mittit in Alemanniam ad Henricum. Moriuntur Rogerius filius Tancredi, et paulo post Tancredus, superstite matre Regina, cum puero, et duabus puellis; *Rogerius in Annal. & Helmoldus Abbas in hist. Slauorum*, vbi addit insigne miraculum SS. Eucharistiæ, et ex eo *Baronius*. Henricus Imper. cum Classe in Campaniam venit, Salernum capit, diramq; vindictam sumit de Salernitanis, qui Constantiam captiuauerant, et Appulis, et Calabris in fidem receptis, nauigauit Messanam mense Decembri: *ex Chronico Fossæ Nouæ.*

1193 Henricus promissionibus Siculos alliciens, in deditionem accepit, et pactis obtinuit Reginam, sed pacta frangens eam cum puellis custodiri in vinculis, puerumq; eius excæcari iussit, corporaq; Tancredi, et Rogerij effodi, et regijs coronis spoliari: *Rogerius in Annal. & Chronico Fossæ Nouæ.* Cælestinus tandem crebris litteris Eleonoræ Reginæ Anglorum excitatus; præmissis denunciationibus Leopoldum Austriæ Ducem excommunicauit, idemq; comminatus est Henrico Imper. nisi Rex Angliæ citò liberaretur, et Regi Francorum, nisi desisteret à persequendo Rege eodem. Imperator promissa sibi pecunia humanius tractat Regem Angliæ, & pacta solutione centum millium Marcharum argenti, eum anno sequenti liberauit post carcerem anni vnius, & dierum 45. *Rogerius in Annalib.* Isaacius Angelus Imper. Niceta Mundano Patriarcha Constantinop. defuncto, Dositheum Patriarcham Hierosolym. authoritate Theodori Balsamonis Antiocheni Episcopi, licet contra Canones transferri facit ad Sedem Constantinop. aduersantibus, & expellere conantibus Constantinopolitanis: *Nicetas Chon.*

1194 Richardus Rex Angliæ 4. Februarij iussu Imperatoris liberatus, traditur Eleonoræ matri ab Archiepiscopis Moguntino, & Coloniensi: Coloniensis eum Coloniæ excipiens iussit cantari Missam de Vinculis S. Petri: cuius introitus est: *Nunc scio verè quia misit Dominus Angelum suum, & liberauit me &c.* Leopoldus Dux Austriæ irrisor anathematis Pontificij, & impœnitens à Deo flagellatur incendijs ciuitatum ex causa incognita; terræ à Danubio inuadente submersæ, cum interitu hominum plus decem millium; ariditate agrorum in ipso verno tempore, seminibus frugum in vermes conuersis, & mortalitate nobiliorum virorum: *Rogerius in Annalibus, & Neubrigensis l. 5. c. 6.* Archiepiscopus Cantuariensis, authoritate sedis Apostolicæ celebrat Concilium Eboracense.

1195 Leopoldus Dux Austriæ, detinens captiuos obsides Regis Angliæ, & ob id agente Rege per nuncios, post trinam monitionem, quam contempsit, excommunicatur iterum personaliter cum complicib. & tota terra eius interdicto subijcitur à Cælestino Papa. At Leopoldi indurati corde in festo S. Stephani equus corruens, tibiam contriuit, quæ in tumorem nigrum, ignemque infernalem degenerans amputanda fuit, reliquo tamen igne femur depascente: ergo peccatum suum agnoscens, obsides absolui iussit, promisitq; restiturum residuum pecuniæ, quod pro redemptione Regis acceperat, ac pariturum Censuræ Ecclesiasticæ: ideo absolutus per Episco-

Anni Christ.

ſcopos ab excommunicatione, cum cruciatu intolerabili exhalauit animam: Corpus tamen eius iacuit inhumatum diu, vſq; ad ſcaturiginem verminum, donec filius eius obſides liberauit. Præterea Cæleſtinus anathemate perculit Imperatorem nolentem reſtituere argentum ab Angliæ Rege extortum, nec ceſſare ab exigendo reſiduo, in quo anathemate durauit, vſque ad mortem; Laborauit item Papa pro diuortio Regis Franciæ, qui legitimæ vxori aliam ſubſtituerat, & pro expeditione in Terram Sanctam: *Rogerius in Annalib. & Matthæus Paris.*

1196 Bello inter Anglos, & Francos vigente, Epiſcopus Bellouacenſis haſta, & clypeo militans, contra canones Eccl. captus eſt ab Anglis, & reprehenſus à Cæleſtino, tamen huius authoritate permiſſus, ſe pecunia redimere. *Rogerius, & Matthæus Paris.* Henricus Imper. ſub prætextu expeditionis in Terram Sanctam in fine Nouembris venit in Italiam, Northmannos omnes perditurus, & Richardum Comitem de Cerra repertum in carcere Capuæ iuſſit per pedes alligatum ad caudam equi trahi per lutum platearum, ac ſuſpendi per pedes, & ſic manſit mortuus, vſq; ad obitum Imperatoris: *Chronicon Foſſæ Noua.*

1197 Die 16. Ianuarij Henricus Imp. in Siciliam perueniens, diram carnificinam in Northmannos exercuit, ſuſpendijs, incendijs, alijſq; cruciatibus, adeo, vt Cōſtantia eius vxor de gente Northmannorum fœdere cum Siculis inito, & exercitu conflato contra maritum veniens Panormū, theſauros ab Imperatore occupatos recuperarit, fugientemq; in locum munitum, compulerit ad conditiones acceptandas, & redeundum ad propria: Interim Henrici claſſis Kalendis Septembris Meſſana ſoluit Orientem verſus, præfecto Cancellario Imperatoris Conrado Hildeſemenſi Epiſcopo, & feliciter appulit ad portum Acconis die 22 Septembris: Henricus autem Imperator die 28. Septembris mortuus eſt apud Meſſanam, cum per Epiſcopum Bathonienſem miſſum in Angliam obtuliſſet Richardo Regi recompenſationem pecuniæ, ab ipſo pro redemptione extortæ. Archiepiſcopus Meſſanenſis Romam veniens obtinuit à Cæleſtino, vt Henrici corpus ſepeliretur in loco Sacro, Richardo tamen conſentiente, & recompenſato de pecunia; & vt Henrici filius Fridericus quinquennis coronaretur Rex Siciliæ; dummodo Conſtantia iuraret Fridericum eſſe filium ſuum legitimum, non autem vt fama ferebat, ſuppoſititium: cauerat autem teſtamento Henricus, vt Eccleſiæ Romanæ reſtituerentur iniuſtè poſſeſſa. Audita morte Henrici, & aduentu Saladini, milites ſub Conrado miſſi fugerunt: Archiepiſcopus Moguntinus ibi manens coronauit Regē Armeniæ: *Arnoldus in Chron. Slauor. l. 5. c. 2. & Chron. Foſſæ noua.*

1198 Die 8. Ianuarij obijt Cæleſtinus, cum antea ægrotans paratum ſe exhibuiſſet ad deponendum Papatum, ſi Cardinales vellent eligere Ioannem de S. Paulo Cardinalem; ſubſtitutus eſt autem ipſi eadem die Lotharius Anagninus Diaconus Cardinalis, dictuſq; Innocentius III. annorum 37. quia Cardinales Seniores de Pontificatu inter ſe cœperant decertare, ordinatuſq; eſt Presbyter Sabbato 4. Temporū 21. Februarij, & ſequenti Dominica cōſecratus Pontifex, qui ſtatim tranſegit cum Conſtantia de rebus Siculis, *Rogerius in Annalib., & Acta Innocentij III.* Philippus Sueuiæ Dux Henrici V. Imperatoris frater, à quibuſdam Germaniæ Principibus electus in Regem, coronari ſe fecit Moguntiæ ab Archiepiſc. Tarentalienſi. At alij Principes elegerunt Othonem filium Henrici Ducis Saxoniæ, eumq; Archiep. Colonienſis coronauit Aquiſgrani, eumq; confirmauit Innocentius, vnde ortum eſt Schiſma in Imperio: *Arnoldus in Chron. Slauor. l. 6.* Nolente autem Philippo Francor. Rege reſumere vxorem ſuam legitimam; Petrus Cardinalis Legatus Innocentij iuſſu Pontificis ſubiecit interdicto totam Franciam, Rege in furiam verſo, & expellente Clericos ſeruantes interdictum, eorumq; bona occupante; Sed menſe Septembri victus eſt turpiter à Rege Angliæ. Legionenſis Rex bis excommunicationibus ab Innocentio perculſus, tandem repudiauit conſobrinas matrimonio copulatas, prius quidem filiam Regis Portugalliæ, deinde filiam Regis Caſtellæ: *Acta Innocentij.* Annales ſuos Baronius hoc anno terminauit, quos fruſtra Heterodoni allatrarunt, non ſecus atq; canes Lunam.

1199 Richardus Rex Angliæ pactis Innocentio Papa ſatagente inducijs quinquennalibus, cum Rege Francorum, excurrit in Aquitaniam, vbi ſagitta ictus interijt, ſuccedente fratre eius Comite Moreſonij, *Matth. Paris, Polydorus Aemil.* Quadrageſima Terræmotus Byzantij multos, aut extinxit, aut læſit, & Alexium ipſum Imp. penè abſorbuit. *Nicetas Chon.*

1200 Otho, & Philippus Reges Germaniæ inter ſe digladiantes Germaniam vaſtant; Reges Angliæ, & Franciæ pacem firmant inter ſe ea inter alias conditione, vt Anglus Othoni; Francus Philippo non faueat: *Rogerius, Matth. Paris Annal. Franc.* Alphonſus Caſtellæ, & Petrus Aragoniæ Reges, pace cum Mauris facta, Sanctium Nauarræ, & Vaſconum Regem regno priuant, fugantq; in Africam, eiuſq; ditionem inter ſe diuidunt: *Rodericus Tolet. & Io. Marian.* Tartari ab Indiæ montibus egreſſi multas regiones occuparunt: *Martinus Polonus, & Mechouius lib. de Sarmat.*

1201 Rex Franciæ ſubditorum clamoribus interdictum non tolerantibus, Legato Pontificio paret, & repudiat vxorem illegitimam, reuocata legitima Regina: *Rogerius, & Matth. Paris.* Balduinus Flandriæ Comes proficiſcens in Terram Sanctam, iuuat Venetos in recuperandis Slauoniæ vrbibus, ſed quia Scodram expugnauit, abſente in Palæſtina Rege Hungariæ, excommunicatus eſt ab Innocentio, Alexio verò Imp. intercedente, abſolutus: *Colonienſis.*

1202 Angliæ Rex accuſatus de iniurijs in Aquitaniæ proceres, & de nece Arthuri nepotis, nec ad diē à Rege Francorum dictam comparens, declaratur excidiſſe à iure prouinciarum, quas beneficiarij nomine à Rege Franciæ poſſidebāt, eaſque Rex Franc. inuaſit: *Rogerius; & Paulus Aemil.* Miſos Thraciam vexantes, & Conſtantinopoli imminentes Roſſi repellunt: *Nicetas.* Miecislao, qui Regnum Poloniæ fraudulenter Leſco puero eripuerat, defuncto, ſuccedit filius Ladiſlaus, Leſco adhuc excluſo: *Cromerus.*

1203 Rex Franciæ iuſſus arma deponere à Legato Pontificis, ad Pontificem appellat, & Anglum armis perſequitur. *Paul. Aemil.* Veneti Cretam occupant, & cum Balduino, ac Francis capta menſe Iulio Conſtantinopoli, Alexium Angelum fugant, reſtituuntq; in Imperium Iſaacium eiuſq; filium Alexium coronari faciunt: *Nicetas, & Babt. Egnatius.*

1204 Iſaacio non ſoluente promiſſa ſtipendia militibus Sacræ expeditionis, ſeditioſi milites creant Imper. Ducam Alexium Murzuflum, qui Alexium iuniorem ſtrangulat, & conatur incendere Latinorum claſſem: At Franci, & Veneti 12. Aprilis Vrbe capta Murzuflum fuga elapſum, & poſtea ex Græcia deductum de altiſſima columna præcipitant, & Balduinum coronant in Imper. 16. Maij, & Thomam Maurocenū Patriarcham

Anni Chrif.

Constantinop. alijs Principibus inter se diuersas regiones partientibus, *Nicetas, Aemyl. &c.* Græci autem Niceæ salutant Imperatorem Theodorú Lascarim, & sic diuisum fuit Orientale Imperium in Europæum, & Asiaticum, *Nicephorus, Gregoras, & Genebrard.* Philippus Rex Franciæ fugente R. Angliæ, Northmanniam obtinet, *Rogerius, & Matth. Paris.* Emerico Hungariæ Regi defuncto succedit filius Ladislaus: *Bonfinius.* S. Dominicus Ordinem suum instituit, multosq; Albigenses hæreticos conuertit; Innocentius, & Rex Francor. mittunt Simonem Comitem Monfortium, contra Raimundum Comitem Tolosanum, Petrum Regem Aragoniæ, & Flussatium Principem, fautores Albigensium; *Blondus, Aemil. Polydorus.* Aristotelis libri, quod fauere viderentur Hæreticis, Parisijs inconsultè combusti. *Brietius in Annal.*

1205 Balduinus Imp. Andrianopoli obsessa, à barbaris suppetias ferentibus insidiosè captus trucidatur; *Nicetas & Gregoras.* Carmelitarum Ordo reformatur, Alberto Patriarcha Hierosolymitano Regulam scribente, & Eremitarum S. Augustini Ordo approbatus, & post annos 49. confirmatus, *Nauclerus, & Onuphrius.*

1206 Imperator in locum Balduini creatur Henricus eius frater 14. Augusti; *Nicetas.* Lescus legitimus hæres Regni Poloniæ substituitur pulso à suis Ladislao; *Cromerus.* Hæreticis quibusdam contemnentibus diem festum S. Io. Baptistæ die 24. Iunij, de manipulis eorum exiuit sanguis. *Odoricus in Annalib.*

1207 Inter Othonem, & Philippum Germaniæ Reges, opera Innocentij, ac Principum pax ita firmata, vt Otho Imp. titulo abstineat filiamq; Philippi Beatricem ducens, mortuo Philippo succedat in imperio; *Vrspergensis.* Ferdinandus Infans Nauarræ, porco transuersim equo currenti intercurrente, cecidit ac miserè obijt. *Girardus in Diario.*

1208 Philippus Imperator post venæ sectionem in lecto quiescens Bambergæ d. 22. Iunij occiditur ab Othone Palatino cædis alterius reo ac sibi timente; Quare Otho Saxo eius gener succedit in Imperio; *Vrspergensis.* Ordo Sanctiss. Trinitatis pro redemptione Captiuorum inchoatur Romæ à Ioanne Matha, Felice Anachoreta, *Onuphrius, & Genebrardus.* Tolosanus Comes Albigensium fautor à Pontifice excommunicatur. *ex Hist. Albig.* Conchæ in Hispania d. 28. Ianuarij (vt ibi Bollandus) obijt S. Iulianus Episc. cui Beatiss. Virgo stipata Angelis, & Virginibus cantantibus *ecce Sacerdos magnus &c.* dedit palmam ob virginitatem seruatam, & statim ex ore defuncti palmæ ramus prodijt, Campanis sponte sonantib.

1209 Otho Rex German. Romæ coronatur ab Innocentio d. 14. Octobris, & contra iuramentum bona Ecclesiæ inuadit: *Vrspergensis, & Onuphrius.* Multi in Francia Cruce signati contra Albigenses, & Raymundum Com. Tolosanum arma capiunt, qui simulata pœnitentia flagris de morte cæsus, in Ecclesiam recipitur: *ex Hist. Albig.* Pax conclusa est inter Reges hinc Nauarræ, inde Castellæ, & Aragoniæ: *Io. Mariana.* S. Franciscus Ordinem Minimorum instituit; *Onuphr. & Chron. Minor.*

1210 Otho Imperator tentans eripere Friderico Neapolitanum Regnum, & totam Italiam subiugare, & monita Pontificis negligens excommunicatur, ac Imperio priuatur; Principes Germaniæ, consensu Pontificis eligunt in Imperatorem ipsum Fridericum Siciliæ Regem 13. Decembris; *Vrspergensis.* Tolosanus Comes iterum deficit ad Albigenses.

Anni Chrif.

1211 Ioannes Rex Angliæ, ob spoliatas Ecclesias, earum redditus occupatos, pulsosq; Sacerdotes, ab Innocentio Papa excommunicatus, & excommunicatione cótempta declaratur indignus regno, quod donatur Francorum Regi. *Matth. Paris.* Hispaniæ Reges strenuè bellant aduersùs Mauros; *Io. Mariana.* Cometes Maio per dies 18. cauda super Russiam porrecta, visus est indicare Tartarorum aduentum: *Mechouius de Sarmat.*

1212 Tartari Assyriam, Mesopotamiam, Moscouiæque finitima inuadunt. *Haiton Armenus.* Otho Imper. iterum solemni ritu ab Innocentio Imperio priuatur. Tres Reges Catholici in Hispania, victoria diuinitus concessa, Maurorum plusquam ducenta millia internecarunt: *Io. Mariana.* Pueri per Galliam & Germaniam plurimi, adolescentis cuiusdam cantilenis excitati congregantur ad recuperandam Crucem Domini, nec retineri potuere, quin iter ingressi versùs Terram Sanctam, pleriq; diuersimodè perierint: *Matth. Paris.* Addo ex Ciccono in vita Innocentij III. tres dictos Reges fuisse Alphonsum IX. Castellæ, Petrum II. Aragoniæ, & Sancium Regem Nauarræ, qui ope S. Crucis vicere Saracenos, desideratis solum 25. Christianis, & Cæsis vltra 200000. Sarracenis, vnde festum quotannis dictum Triumphus Crucis.

1213 Fridericus iunior Aquisgrani coronatur, & cum Francorum Rege fœdus init: *Vrspergensis.* Io. Angliæ Rex, Francorum Rege inuasuro Angliam, Innocentio se subijcit, Pandulpho eius legato diadema tradit, Angliam, & Hiberniam vectigales Eccl. Romanæ facit, vt præter denarium S. Petri quotannis soluat mille argenti Marchas, & promittit restitutionem ablatorum Ecclesiæ. *Matth. Paris, & Blondus.* Simon Comes Monfortius in prœlio apud Muretum, cum solis peditibus mille & equitib. 800. vincit centum millia hostium, fugato Comite Tolosano, & occiso Petro Rege Aragoniæ, cui successit Iacobus quadriennis: *Io. Mariana, & Historia Abligensium,* vbi refertur milites Monfortij sacra confessione, & communione præmunitos vicisse hæreticorum centena millia, cæsis amplius quàm 20. millibus, & de catholicis 7. tantummodo desideratis, idq; d. 13. Septembris.

1214 Otho, qui se pro Imperatore gerebat, aduersùs Regem Franciæ Philippum mouet, opem laturus Angliæ Regi, & Comiti Flandriæ cum quibus aciem instruit ad Bouinas prope Tornacum d. 27. Iulij; Philippus in procinctu prælij Deum in vicino templo veneratus lætusque prodiens, Feliciter, inquit, pugnabimus commilitones aduersus hostem, iudicio Sanctæ Ecclesiæ damnatum; & ita euenit: Otho aquila amissa cum alijs fugit, Ferdinandus Comes Flandriæ, & frater Regis Angliæ captus est, cum plurimis proceribus: Eodem tempore Ludouicus Philippi filius Anglos in Aquitania fudit, tandem per Legatos Pontificis induciæ in annos quinq; pactæ; & Otho à Friderico vexatus veniam petijt *Rogerius, Vrspergensis, Aemil. Matth. Paris, Nauclerus.* In Synodo Mompessulana Simon Comes Monfortius constituitur Princeps terræ acquisitæ in expugnandis Albigentibus: *Hist. Alb.* Alphonso Castellæ Regi defuncto succedit Henricus septennis; Alphonsi quatuor filiæ nuplere 4. Regibus, Blanca, Ludouico IX. Franco, altera Legionensi, tertia Aragonensi, quarta Lusitano: *Roderic. & Mariana.*

1215 Angli exasperati à Ioanne Rege, inuitant Ludouicum R. Francor. ad Angliæ Regnum capessendum; *Paulus Aemil.* A kalendis Nouemb. Cócilium Generale initum nempe Lateranense Archie-

Anni Christ.

chiepiscoporum 70. Episc. 400, Abbatum 12. Priorum conuentualium 800. Patriarcha Constantinop. & Hierosol. & Antiocheni, atq; Alexandrini Legati, & Oratores Imperatoris Occid. & Or. Regumque Catholicorum. Actum ibi præcipuè de Transubstantiatione Eucharistica, de opinione Petri Lombardi circa naturam Christi, de Abbatis Ioachimi vaticinijs, seu potius vanicinijs, de certo habitu Iudæis assignando: Confirmatus Simoni Monfortio Comitatus Tolosanus; & pro recuperatione Terræ Sanctæ indicta Cruciata. *Ex Actis Concilij*: Ordo Eremitarum S. Pauli primi Eremitæ instituitur in Vngaria à B. Eusebio Strigoniensi: *Onuphrius*.

1216 Angli Ludouicum Regem Francorum in Angliam profectum salutant Regem suum, frustra per Legatum resistente Pontifice; at paulo post mortuo Ioanne Rege, contra fidem datam recipiunt pro Rege Henricum III. Ioannis filium: *Matth. Paris, & Polydorus*. Innocentius III. d. 16. Iulij moritur Perusij & d. 18. subrogatur Cencius Sabellus Romanus dictus Honorius III. qui approbauit Ordinem Prædicatorum S. Dominici. *Vrsperg. & Antoninus*. Henrico Imperatori Constantinop. defuncto successit eius gener Petrus Comes Antisiodorensis: *Gregoras, & Onuph.* Alexander Scotiæ Rex succedens Patri Guilelmo, profectus in Galliam fœdus init cum Ludou. Rege: *Boetus*.

1217 Henricus Rex Castellæ decennis ludens in area, ex tegulæ cadentis ictu moritur, eiq; succedit Ferdinandus III. filius sororis eius, & Legionensis Regis; *Rodericus, & Mariana*: Veneti suis triremibus promouent Cruce signatos euntes in Palæstinam: *Matth. Paris*. Honorius Papa Romæ Augustos, & Orientis Imperatores coronat Petrum Comitem Altisiodorensem, & Iolantam eius coniugem. *Aemilius in Philippo*. In Polonia dissidia inter Vladislaos patrem ac nepotem composita de quib. *Cromerus* lib. 7. Hoc anno ab Honorio Carmelitarum Ordinem approbatum iussu Deiparæ in somnis visæ refert *Bzouius in Annalib*.

1218 Otho Saxo quondam Imperator, peste tactus moritur d. 27. Aprilis: *Vrspergen. & Onuph.* Petrus Imperator Constantinop cum vxore sua Henrici filia venit Romam, coronatusq; à Pontifice, in reditu per Thessaliæ nemora proditoriè à Theodoro Lascare contra fidem datam captus, & biennio in tetro carcere detentus occisusque est: Imperante interim eius vxore; donec filius Robertus à Gallia adueniret. *Cuspinianus, & Onuphr.* Christiani nouæ expeditionis Damiatam obsident. Andreas R. Hungariæ cum multis deserta sacra militia, remeant ad propria: *Blond. & Sabell.* In Frisia Centena ferè hominum millia extincta, mari prouinciam inundante: *Trithemius*. Simon Com. Monfortius post nouimestrem Tolosę obsidionem 25. Iunij Missæ interfuit & iteratis nuncijs sollicitatus vt contra eruptionem Tolosanorum opem citò ferret Crucesignatis, respõdit: Non surgam nisi prius videro Redemptorem meum: post eleuatam à Sacerdote hostiam, ipse manibus eleuatis in cœlum cecini: Nunc dimittis seruum tuum &c. eamus, & moriamur pro eo, qui pro nobis mori dignatus est. His dictis ruens in prælium saxo ex vrbe immisso in fronte percussus, & pectus tundens ac pro inimicis orans occubuit, & Carcassonæ sepultus est. *Histor. Albig.*

1219 Damiata post difficillimam obsidionem à Christianis capitur: *Blondus*. Ludouicus R. Franciæ profectus contra Albigenses ac Tolosanos, ingruente peste re infecta recedit: *Aemil. Alrfod.* Damiatæ porro ex 70. millibus ciuibus, so-

lum 3. millia viua reperta sunt, reliquis morbo fameque consumptis; Io. Brenna Rex Ierosolym, viuis pepercit ea conditione, vt à cadaueribus vrbem purgarent. *Tarcagnota parte 2. lib. 14.*

1220 Robertus Petri Imper. Constentinop. filius reuersus ex Gallia coronatur Imper. *Blond. at Onuphr.* id ponit anno 1222. Fridericus Imp. Romæ in basilica Vaticana d. 22. Nouemb. coronatur ab Vgolino Card. Ostiensi delegato ad id à Pontifice, et Fundensem Comitatum donat Eccl. Rom. votumq; Terræ Sanctæ concipit. *Vrspergensis, Nauclerus*. Conradus Dux Massouiæ Crucesignatorum ope, & præcipuè Letchi Poloniæ, & Henrici Barbati Siletis Ducis Prussos vincit, quos Christianus Monachus Cisterciensis ad Fidem conuertit, & factus est eorum primus Episcopus. *Cromerus* lib. 7.

1221 Christiani in Aegypto, Nili emissione conclusi, coguntur Damiatam recedere, & excedere Ægypto: *Aemil. Naucl.* Fridericus Imper. Sarracenos ex Sicilia pellit, sed in Apulia vexat Episcopos, & duos fratres Innocentij III. ideoque postea ab Honorio excommunicatus; *Vrsperg. Naucler. & Platina*. S. Dominicus Ord. Præd. institutor die 5. Augusti moritur, ac Bononiæ sepelitur. *Martyrol. Rom.* Hoc anno apud Septem vrbem Mauritaniæ martyrio affecti sunt à Saracenis Septem fratres Franciscani, de quibus plura noster Bollandus ad diem 16. Ianuarij.

1222 Theodorus Lascaris vsurpator tituli Imperatoris in Asia, moritur, succedente Ioanne III. Duca: *Nicephorus Greg. Onuphr.* Fridericus Imp. coronari facit Aquisgrani Regem Romanorum Henricum filium nouennem; veniensq; in Italiam contra Honorium Papam recõciliatur Pontifici à Ioanne Brenno Rege Hierosol. qui Romam pro auxilio contra Sarracenos venit, & ducit Iolantam filiam dicti Ioannis, cum dote Regni Hierosolymitani, vnde Siciliæ Reges se appellarunt Hierosolymorum Reges. *Vrspergensis Naucler. Trithem. Aemil.* Oxoniense Concilium celebratur, cuius Acta extant. Terræmotu concussa Germania & Cyprus, vbi duæ vrbes collapsæ, & Italia, vbi Brixia tota ferè subuersa, & in reliqua Italia noctu extra vrbes cubatum, nascitur interim S. Thomas Aquinas: *Trithemius*. Raymundus Comes Tolosanus Albigensium fautor, apoplexia subito moritur excommunicatus, & asini sepultura tumulatus a *Histor. Albigensium*, qui in finibus Bulgarorum, Croatiæ & Dalmatiæ Antipapam creauerunt Bartholomæum Carcassonensem, paulo post tamen sublatum è viuis.

1223 Io. Ducas Græcor. Imperator victis Alexio, & Isaacio competitoribus recuperat vrbes, à Latinis in Asia possessas; *Nicephorus Greg.* Philippus Rex Francor. moritur Meduntæ 12. Iulij, cuius sepulturæ interfuit Io. Brennus R. Hierosol. successit ei Ludouicus VIII. *Tilius, & Aemyl.* Honorius approbat seu confirmat Ordinem Minorum S. Francisci, & Ordinem monasticum Vallischolarium sub Regula S. Augustini, qui cœperat anno 1217. in Campania Galliæ; *Trithem. Genebrard. Onuph.*

1224 Angli Francorum armis tota ferè Gallia expulsi, & amicitia renouata nomenq; fraternum inter Imperatorem, & Regem Francorum cum subditis; *Rogerius, Aemil. Paris. Annales Sueuor.* S. Franciscus Sacris Stigmatibus cælitus insignitur. S. Gualterius Laudentis Xenodochiorum aliquot fundator, & ægrotis ministrare solitus, annorum 4. obit 11. kal. Augusti, *ex monumentis Eccl. Laudensis*.

1225 Concilium Coloniense in Germania contra Clericos Simoniacos, & Concubinarios, sub Courado

do

Anni Christi

do Legato Apostolico: *Acta Concil.* Quidam fingens si Balduinum Imper. repościt a Rege Franciæ Comitatum Flandriæ, & reste suspenditur, ancipiti rumore iurene, an iniuria? *Aemil.* Ludouicus Rex Galliæ post annos 12. & menses 5. captiuitatis liberat à carcere Ferdinandum filium Sanctij R. Lusitaniæ, & maritum Ioannæ filiæ Balduini Imp. in prœlio olim captum: *Annal. Flandr. lib.* 8. S. Engelbertus Archiep. Coloniensis pro iustitia martyrio afficitur: *Surius* 1. *Nouembr.*

1226 Ludouicus Rex Franciæ post longam obsidionem, mœnibus spoliat Auenionem, quod negasset transitum ipsi contra Albigenses tendenti, moriturq; 7. Nouembris prope Montempenseriū; successit S. Ludouicus IX. duodennis sub regimine Blancæ matris, iuxta testamentum mariti; *Aemil. Tilius, Meyer.* Obijt S. Franciscus Patriarcha Ord. Minor. annorum 48. Assisij die 4. Octobris post biennium canonizandus; *Martyrolog. Rom. Trithem.* Moritur, & Gingitz Cham Tartarorum, succedit Octai filius, qui cum fratribus multas Prouincias occupat, & post Moscouiam, Poloniam, ac Germaniam infestat: *Spondanus.* Honorius Fridericum Imperatorem Ecclesias Regni Neapolitani turbantem, & Episcopos indignos intrudentem, frustraque commonitum excommunicat. Angelus Imperator Orientis à Theodoro inuasore occiditur.

1227 Honorius III. Papa moritur d. 18. Martij, & die sequēti substituitur Vgolinus Anagninus Card. Episc. Ostiensis, postridie coronatus, dictusq; Gregorius IX. *Antonin. Onuph.* qui instituit, vt ad Eucharistiæ consecrationem pulsentur campanulæ, & ad salutationem Angelicam campanæ, vt habet *Genebrardus*. Philippo Bononiæ Comite patruo S. Ludouici prætendente administrationem Regni, captus est Rex per insidias à factiosis, sed à Parisinis liberatus, & reductus Parisios: *Aemil. & vita S. Ludouici.* Concilium Londinense fit cuius extant Acta.

1228 Fridericus Imp. piorum offensionem, & minas Pontificis metuens, nauigat in Palæstinam, quo ingens totius Europæ expeditio profecta est: *Spondan.* Blanca Regina Francor. prudentia, & armis dissipat coniuratos: *Aemil. Nangir.* Lesco Poloniæ Principe proditoriè necato, succedit Boleslaus filius puerulus. *Cromerus.* B. Luca obijt 13. Ianuarij, cantantibus auibus innumeris quandiu campanæ pulsatæ sonuerunt, reliqua vide in Bollando ad hanc diem.

1229 Fridericus Imp. cum Sarracenis seditionibus inter se occupatis, paciscitur inducias decennales, recipitq; cum Hierosolyma ciuitates alias, sed suspicio fuit eum aliud moliri, odio Pontificis, à quo excommunicatus fuerat, ob spoliatas Ecclesias vexatosq; Ecclesiasticos; idcircò Pontifex præmonuit Magistros ordinum militarium, vt Christianæ rei caueant, nec vanam fuisse suspicionem docet *Aemilius*, esto *Vrspergensis.* Friderico adulans Pontifici obloquatur. Robertus Imp. Constantinop. moritur: Balduinus eius filius, ducta filia Ioannis Brenni R. Hierosol Socerum Cæsarem creat; *Blondus, Sabell.* Raymundus Iunior Comes Tolosanus Parisios à Legato Pontif. citatus adest, hæresim abiurat, & post pœnitentiam reconciliatus Ecclesiæ in quinquennium se bello Sacro in Orientem deuouit. Fratribus Dominicanis data inquisitionis auctoritas in Albigenses: *ex Chronico Monfort.*

1230 Fridericus Imper. pro damnis datis Eccl. Romanæ soluit 120. mille vncias auri, & quæris absolui ab anathemate, & in Valdensium hæresim repullulantem edicta promulgat. *Chron. Hirsaugense Aemil. Naucler. Platina.* Alphonsus Rex Legionis cum filio Ferdinando R. Castellæ Mauros ingenti prælio vincit, captis vrbibus munitissimis, eiq; paulo post defuncto succedens Ferdinandus vnit Regna Castellæ, & Legionis: *Rodericus, & Mariana.* Ordo B. Mariæ de Mercede pro redemptione captiuor. institutus à B. Petro Nolasco, & Iacobo Rege Aragoniæ confirmatur à Pontifice: *Mariana*; esto *Onuphrius* differat id ad annum 1232. Romani Tibri inundante, ac serpentibus Vrbem opplente, reuocarunt Gregorium IX. kal. Februarij, qui quasi exul Perusiæ morabatur. *Annal. Eccl.* In Ecclesia S. Ambrosij Florentiæ Presbyter Senex Missam celebrans d. 30. Decembris, non absterſit sufficienter calicem; & die sequenti reperit in fundo calicis viuum sanguinem, qui asseruatus in ampulla cristallina postea pie cultus est; *Io. Villanus l.* 6. *hist. c.* 8.

1231 Congregatio Canonicorum S. Marci Mantuæ instituitur, *Onuphrius.* Moritur S. Elisabetha filia Andreæ Regis Hungariæ 19. Nouemb. postq; annos 5. canonizata, *Trithemius, & Bonfinius.* Romani affectantes antiquam Reipublicæ libertatem, peste alijsq; calamitatibus domiti, se subdunt Pontifici; *Blondus, Naucler. Platina.* Idibus Iunij euolauit in cælum S. Antonius Patauinus, & apparens Abbati Vercellensi amico suo dixit ei: Reliqui asellum meum (idest corpus) Patauij, & vado ad patriam, seu Paradisum, de cuius præconijs multa essent volumina implenda. Satis hic est aduertere illum antonomastice *Sanctum* vocari in nostris regionibus. Ordo Seruorum Deiparæ Florentiæ inchoatur hoc anno iuxta *Bzouium*, sed Archangelus Gianius, qui de initijs huius Ordinis scripsit, refert id ad annum 1233.

1232 Siluestrinorum Ordo, à B. Siluestro Vallisumbrosæ Monacho instituitur, confirmandus anno 1258. *Azor. in Institut. Moral.* S. Ludouicus Parisiensem vniuersitatem instaurat; *Gaguinus.* Ferdinandus R. Castellæ Cordubam Maurorum regiam capit: *Rodericus, & Mariana.* Soldanus donat Friderico Imperatori tentorium, in quo non solum horæ diei, sed cursus Solis, ac Lunæ repræsentabantur. *Chronicon Hirsaug. Trithemij.* Gregorius IX. Spoleti in festo Pentecostes, seu 30. Maij canonizauit S. Antonium Patauinum, statimque Vlyssipone campanæ sponte sonuerunt exultantibus ciuibus, nec dum causam scientibus. *Ribadenera in vita S. Antonij Patauini.*

1233 Ordo equitum Montesiæ sub Regula Cisterciensium instituitur in Regno Valentiæ; *Onuphr.* Factiones Guelforum, qui Papæ, & Gibellinorum, qui Imperatori adhærebant, quæ videbantur sopitæ, suscitantur à Friderico, quas Gregorius per Concionatores sedare conatur: *Blond. Platina, Aemil.* Gregorius Papa vetat ius ciuile Parisijs, & in locis proximis esplicari, & Canones in quinque libros decretalium à S. Raimundo Ord. Præd. digestos iubet in Scholis explicari; *Genebrar.* 8. Septembris Pictor Florentiæ, vt faciem Deiparæ pingere dignus esset, confessus, & Eucharistia sumpta se ad id præparauit, postea arrepto pennicillo, in extasim raptus, visus est sibi videre absolutum opus, mox in se reuersus sublato velo, vidit pulcherrimum vultum Deiparæ pictum ab Angelis. *Gononus in Chron. Deip.*

1234 S. Ludouicus administratione Regni Franciæ suscepta, ducit Margaritam filiam Comitis Prouinciæ, & opera Blancæ Reginæ pax inter Anglos, Francosq; concluditur. *Aemil. & Francor. Annales.* Sanctio cognom. Forti Regi Nauarræ defuncto succedit ex Sorore nepos Theobaldus Campaniæ Comes; *Io. Mariana.* Fridericus

Anni Christ.

ricus Imper. vetans ire ad Concilium Romæ indictum; odium Principium Germaniæ, Lombardorum, Romanorum, & Henrici ipsius filij incurrit: *Aemil.* Gregorius Crucem prædicat contra hæreticos Stadingenses in Frisiæ, ac Saxoniæ finibus, qui tandem subacti sunt. *Trithem. in Chron. Hist.* Gregorius IX. canonizat S. Dominicum 13. Iulij, de cuius miraculis vide Flaminium in vita Diui Dominici. S. Raymundus de Penneforti Barchinonensis Romæ fit summus Pœnitentiarius, & Capellanus Gregorij IX. eiusq; iussu componit codicem Decretalium; *Bzouius*.

1235 Andreæ Regi Hungariæ defuncto, succedit filius Bella; *Bonfin.* Henricus à Friderico Imp. patre vocatus in Italiam, accepta venia, ob nouas suspiciones in vincula coniectus est, & post aliquot annos extinctus; *Trithemius, & Auentinus.* Miecislaus Cuiauiç in Polonia Princeps inopum, viduarum ac pupillorum direptor, in conuiuio à muribus plurimis inuasus, & frustra naui fugiens, muribus eum per aquas persequentibus miserabiliter perijt. *Cromerus* lib. 8.

1236 Fridericus Imper. cum Eccelino Lombardiæ tyranno fœderatus aduersum se Ciuitates vexans, cogitur ire in Germaniam ad conficiendum bellum ab Austriaco excitatum: *Annales Saxonor. Blond. Naucler.* Græci ab obsidione Constantinop. ope Venetorum repulsi, quibus ob pecuniam acceptam Balduinus dat in pignus Sacram Lanceam, Spongiam, & Dominicæ Crucis partem, quæ non multo post S. Ludouicus redemit, & Parisios detulit *Spondan.* Febr. 13. prope portum Acconæ, vi procellæ dehiscente naui periere 102. homines quos inter B. Iordanus Magister Generalis Dominicanorum; cuius sanctitatem miraculis ac visionibus Deus manifestauit. *Castil. in hist. Dom.* lib. 2. c. 13.

1237 Fridericus Imper. armis, scriptis, dolis omnia turbat, & hostili animo contra Pontificem veniens in Italiam, Mediolanenses in prælio vincit: iniquè à *Matthæo Parisio* excusatus: Dissidium Ecclesiæ Grecæ cum Latinis sub Germano Patriarcha oritur. Londinense Concilium celebratur ab Othone Legato Apostolico: *Polydorus*: Bathi Princeps Tartarorum Moscouiam deuastat: *Mechouius* Massilienses deficiunt à fide Comitis Prouinciæ, ad Comitem Tolosanum, Gregorio Papa pro satisfactione Comitis Prouinciæ scribente ad Principes, & Episcopos. *Bzouius*.

1238 Balduinus venit in Galliam pro auxilijs contra Sarracenos, & Coronam Christi relinquit S. Ludouico. *Nangis Annal. Franc.* Iacobus R. Aragoniæ post Baleares de manibus Maurorum vindicatas Valentiam recuperat. *Io. Mariana*. Ezelinus tyrannus, & Fridericus Imperator hoc maximè anno, ferro flammisque Lombardiam vastat, & per Henricum nothum suum Sardiniæ ad Ecclesiam pertinenti præficit, Crucesignatis tamen ad subsidium Constantinopolitani Imp. fauet suasu Gregorij Papæ, mortuo iam Io. Brenno: *Bzouius*; De Philippo Cancellario Parisiensi ob pluralitatem beneficior. Eccl. damnato ad inferos *Cantipratensis* l. 1. c. 19.

1239 Publicatis toto Orbe dissidijs, & edictis vtrinq; inter Gregorium Papam, & Fridericum Imper. Fridericus excõmunicatus imperio priuatur, diuisis in factiones Germannis, & Italis etiã scriptoribus, sed fidelioribus pro Põtifice stantib. *S. Antonin. Blond. Platin. Sabell.* Rex Nauarræ cum copijs soluit Massilia in Palæstinam, Granatenses dant se Alhamari Sarraceno, vnde initium Regni Granatensis: *Mariana*: Baba Prophetam se dicens collecta ingenti hominum colluuie, omnia vastans, deletus est à Rege Guniæ: *Zaguth.* S. Hyacinthus Poloniam miraculis illustrat, de quibus hic *Bzouius*, qui addit factum mulieris pulcherrimæ in Sueuia, quæ ad auertendos à se spectatores ne peccarent, impetrauit fœditatem lepræ, sed de consilio sui confessarij liberationem à lepra, ne à marito desereretur.

1240 Rex Nauarræ in Palæstina prosperè pugnat contra Sarracenos, sed eo absente Franci clade notabili afficiuntur, eoq; post inducias pactas redeunte in Europam, Richardus frater Regis Angliæ venit in Palæstinam: *Parisius, Mariana*. Ferraria in bello contra Fridericum occupatur à Mediolanensibus, eique nomine Romanæ Ecclesiæ præficitur Azo Estensis; *Blond. Sabell. Platina*: Ferdinandus Rex transfert Salmanticam Academiam Palentinam ante annos 30. ab Alphonso Rege erectam: *Middendorp. de Academ. Mariana. Vasæus*. Concilium Generale Lateranense indictum celebrari nequit ob captionem prælatorum & mortem Pontif. *Onuphr.* Saracenis irruentibus Sacerdos corporali inuoluit sex hostias consecratas iam, quæ postea sanguine delibutæ repertæ sunt, & Derocæ magna religione seruantur; *Mariana lib.* 13. c. 1.

1241 Gregorius Papa moritur nocte inter 22. & 23. Augusti, & post mensem subrogatur Gaufridus Castellio Mediolanensis dictus Cælestinus IV. quo die 8. Octobris mortuo, vacauit sedes menses 18. dieq; 15, donec dimissi sunt Cardinales, quos cum Episcopis venientes ad Concilium Fridericus impiè captiuos duxerat: *Parisius; Onuphrius.* Fridericus pecunia laborans numismata ex corio cusa dat pro pignore stipendiorum militibus. Bethi Tartarus vastat exercitu duplici Hungariam, Poloniam, Silesiam, Boemiam; euersis Strigonia, & Cracouia: *Bonfin. Cromer. Dubrauius*. Alexander Alensis doctor Parisijs contemnens festum Conceptionis Deiparæ, & quotannis 8. Decemb. grauiter ægrotans, voto facto retractandi se ac scribendi pro Immaculata Deiparæ Conceptione, statim conualuit. *Genonus in Chronico Deiparæ*.

1242 Tartari post nouas victorias in Hungaria, Polonia, Silesia, tantis tamen cædibus attriti in sua reuerti coguntur. *Cromer. Dubrau.* Templarij strenuè multa Saracenorum millia cædunt. Rex Angliæ in Aquitaniam cum classe mouens à Rege Francorum apud Santones victus, pactis iudicijs quinquennalibus reuertitur: *Paris. Nangis.*

1243 Balduinus Imper. in Italiam pro auxilijs contra Paganos profectus, impetrat à Friderico Imper. liberationem Cardinalium, & Episcop qui dimissi eligunt Sinibaldum Fliscum Genuensem in Pontificem d. 24. Iunij, qui d. 24. Iunij consecratus dici voluit Innocentius IV. & antea ob rectitudinem cum singulari iuris prudentia dicebatur Pater Veritatis: *Volaterranus, & Onuphr.* Moritur S. Heduuigis 15. Octobris filia Henrici Barbari Silesiæ Ducis: *Martyrolog. Rom. & Caraus*. Cardinales longo dissidio pertæsi vouerunt vt qui eligeretur Pontifex iuberet per totam Ecclesiam celebrari festum Natiuitatis Deiparæ, quod in aliquibus particularibus Ecclesijs celebrabatur, & statim miro consensu elegerunt Innocentium IV. de quo supra, qui ob gaudium vniuersale mandauit vt caneretur illa Antiphona: Natiuitas tua Dei Gen. V. gaudium &c. *Genon. in Chron.*

1244 Friderico Ecclesiam persequente, Innocẽtius cum Cardinalibus nauigat in Galliam, indictoque Concilio Lugdunensi, diem Friderico dicit ad respondendum de obiectis criminibus; *Auentinus, & Aemilius*. Corasmiani ex Perside à Tartaris pulsi, occupant Hierosolymam, & cum Christianis confligunt multis vtrinq; cæsis *Paris.*

Anni Christ.

ris. Aemil. Eodem anno d. 24. Decemb. Innocentius IV. in Concilio Lugdunensi creatis 12. insignib. Cardinalibus dedit illis pileum rubrum pro tessera fundendi, si opus esset, sanguinis pro libertate Ecclesiæ *Panuinius in notis ad Platinam*.

1245 Concilium Lugdonense Generale sub protectione S. Ludouici Regis Iunio mense celebratur; Fridericus non comparens excommunicatur tanquam Schismaticus, & imperio priuatur; bello sacro præficitur S. Ludouicus R. Franciæ. Cardinalibus antea purpuratis datur pileus rubeus pro signo fundendi, si opus sit, sanguinis pro libertate Eccl. *Acta Concil. Platina Aemil. Onup. Nangis*.

1246 Henricus Lantgrauius Hassiæ, ac Turingiæ, designatus anno præc. ab Innocentio Imperator, vincit in Germania Conradum Friderici filium, sed in expugnatione Vlmæ sagitta casu ictus postea obijt: *Naucler. Onuphr. Auentin.* S. Ludgardis virgo Brabantina obit 16. Iunij *Martyrolog. Rom.* Magnus Cham Tartarorum Christum professus, Christianis opem contra Sarracenos tulit: *Blond. Sabell. Gangum. & Io. Copinus Minorita eius instructor. in fide missus ab Innoc. in libello hac de re.* Innocentius Fridericum in Parmæ obsidione multa crudeliter, & libidinosè patrantem ac Saracenis fœderatum, priuat Imperio. *Blondus dec.* 2. lib. 7. *Nauclerus, Krantzius 3. metrop. lib.* 8. Pisani Friderico excommunicato cohærentes, ideoq; alijs exosi, ad extremam penuriam redacti sunt: *Bzonius*.

1247 Germaniæ Principes, vrgente Legato Pōtificis collecti anno præced. tandem eligunt in Regem Romanorum Guillelmum Hollādiæ Comitem: *Onuphrius*: esto id factum anno seq. ex Nauclero, & Auentino colligat *Spondanus*. Christiani in Palæstina Corasmianos cædunt, breuiq; delent: *Parisius*. Sanctio Lusitaniæ Rege mortuo, regnum administrat eius frater Alphonsus Comes Bononiensis: *Vasæus, & Mariana*. Cruigeri in Prussia vastantes Paganorum terras, & insidijs intercepti, se dedunt Barbaris, à quibus trucidati sunt: *Cromerus lib.* 8.

1248 S. Ludouicus R. Francor. post votu susceptam expeditionem Sacram, in Cyprum appellit, ibiq; hyemat: *Nangis Ionuill.* Ferdinandus Rex eripit Mauris Hispalim: *Mariana*. Kalendis Nouembris Guillelmus Hollandiæ Comes in Regem Romanorum inunctus est, vt Bzouio, & Spondano placet.

1249 S. Ludouicus soluit è Cypro, & Damiatam capit: *Nangis*. Alexandro II. Regi Scotiæ defuncto succedit filius nouennis Alexander III. *Boet.* Petrus de Vineis Cancellarius Friderici, ob suspicionem veneni parati Friderico, oculis ab eo priuatus, ob metum maioris supplicij in vinculis capite ad columnam alliso moritur: *Parisius*. Henricus filius Friderici Rex Sardiniæ in prælio ad Foucamaltam prope Mutinam victus, & captus est cum multis Nobilibus à Bononiensibus d. 24. Aug. *Gerard. in Diario*.

1250 S. Ludouicus ingentibus prælijs semel, ac iterum Sarracenos vincit; sed peste cum suo exercitu correptus, & cæsis ab hoste multis Francorum, ipseq; cum duobus fratribus captus, curatusq; diligentissimè dimittitur ea conditione, vt Damiatam restituat, octomillia bisantiorum soluat, totisq; annis 10. à bello contra Sarracenos abstineat: qui data ipsis in pignus Sacra Hostia, (quam postea pecunia redemit) dimissus mansit in Palæstina toto quadriennio instaurans vrbes, & Ecclesias Christianorum, multosq; ad Fidem conuertens: *Vita S. Ludou. Ionuil., Iouius, Genebrard.* Fridericus Aenobarbus antea Imper. moritur in Apulia die 13. Decembris, incertum an antea datis pœnit. signis reconciliatus sit Ecclesiæ. *Onuphr. Spondan.* Henricus Rex Daniæ suffocatur in mari à fratre suo Abele, trucidando anno sequenti à Frisonibus in bello. *Chron. Dan. & Belg.* Cæsaraugustæ Iudæi in Paschate puerum septennem Cruci affixum lancea transfigunt: *Annales Aragoniæ*. F. Gerardus Franciscanus 5. Aprilis in publica concione plateæ Constantinopolitanæ defixis in cœlum oculis, & mox lacrymans dixit populo; Orate pro Ludouico Sancto Rege Franciæ, qui hac hora cum multis captus est ab infidelibus. *Chron. S. Francisci*.

1251 Hoc circiter, aut præcedenti anno, Guillelmus de Sancto amore, & Desiderius Longobardus Religiosorum paupertatem impugnarunt, postea damnati ab Alexandro IV. & impugnati à SS. Thoma, & Bonauentura; de illorum erroribus. *Prateolus, & Castr. de Hæresibus, & Gualterus in Chronol.* Innocentius Papa reuersus Perusiū, Conradum Friderici filium sibi in Italia aduersantem, tendentemque ad manutentionem Neapolitani Regni excommunicat: *Paris, & Blond.* Florentini pulsis Gibellinis Rempublicam constituunt, *Blond.* Sexaginta ferè millia opilionum, & agricolarum à quodam Hungaro collecta in Gallijs sub vexillo Agni, spe occupandæ Terræ Sanctæ seque Pastorellos nominantes, dū Gallias populari incipiunt, occiso Hungaro dispersi sunt. *Paris.*

1252 Die 16. Aprilis S. Petrus Ordinis Prædicatorum Martyrio coronatur; & 12. Augusti S. Clara moritur: *Martyrolog. Rom. & S. Antonin.* Seruitarum Ordo stabilitur, idest Seruorum Dei Genitricis institutus à septem ciuibus in agro Florentino, quorum præcipuus fuit B. Bonauitus. *Onuphrius in Chron.* Ferdinando III. Castellæ Regi Pio, forti, felici defuncto Hispali, succedit filius Alphonsus auctor Tabularum Astronomicarum, de quo plura dixi in Almagesto Nouo in Chronologia Astronomorum; fertur is legisse decies quater vniuersam Bibliam; *Tarafa, Mariana, Trithemius, Genebr.* circa hoc tempus autem cœperunt Biblia distingui in capita, & concordantijs illustrari, auctore Hugone Cardinali: *Genebrard.*

1253 Robertus Sorbonus Theologus insignis fundat Parisijs Collegium Sorbonicum. *Genebrar.* Innocentius Papa Romam reuersus, exercitum mittit contra Conradum, ad tuēdum Regnum Neapolitanum; Conradus deleto exercitu Pontificio vniuersum Regnum pessundat: ideo Pontifex illud cum Regno Siciliæ offert Richardo fratri Henrici R. Angliæ, qui non acceptauit, at Henricus ad id inhiauit. S. Ludouicus è Palæstina mandat vt Iudæi, quorum causa Christiani apud Sarracenos malè audiebant, è Regno pellantur; relicti tamen sunt, qui victum manibus quærerent; *Parisius*. Die 8. Septembris celebrante Innocentio IV. Missam pro Canonizatione S. Stanislai Episcopi Cracouiæ, Assisij; iuuenis nuper mortuus in eam Ecclesiam delatus est à parentibus, & cognatis ingenti fletu, & precibus resurrectionem defuncti à Deo petentibus. Tum Pontifex in hæc verba prorupit prostratus ante altare. O Pater, & clementissime Domine, si ea, quæ de B. Stanislao Cracouiensi Episcopo Martyre tuo in nostro conspectu sunt enarrata, vera per omnia, quemadmodum humana habet credulitas, probantur; declara quæso hodierna die, nouum Sanctum à me canonizandum, nouo signo. Vix absoluerat Pontifex eam precem, cū ille defunctus reuixit. *Odoricus Rinald. in Annal. Eccl. an.* 1253.

1254 Conradus Rex occiso fratre, iussu ipsius Henrici Siciliæ Regis, paulo post veneno necatur d. 22.

Anni Christ.

Maij à Manfredo Friderici notho: viuebat Conradi filius puer Conradinus in Germania; sed Neapolitani dedunt se Innocentio Neapolim profecto, vbi & obijt d. 7. Decembris sepultus ibidem *Aemil. & Onuph.* Hic Pontifex ob præclara Regum Francorum merita in Sedem Apostolicam concessit Indulgentiam dierum 10. omnibus quouis tempore precantibus pro Rege Christianissimo: *ex S. Thoma in 4. d. 20. q. 1. a. 3. & Nauarro Not. 19. de Orat. nu. 90.* Die 12. Ianuarij Rainaldus Anagninus creatus est Pontifex, & in Natali Domini consecratus, dictusq; Alexander IV. qui statim exercitum misit ad reprimendam Manfredi audaciam: *Platina, & Aemil.* Borussi ad Fidem conuersi per fratres Teutonicos, quibus Fridericus regionem eam tradiderat acquirendam: *Naucleru.* S. Ludouicus redit in Galliam; Theobaldo Regi Nauarræ mortuo succedit fil. Theobaldus iunior. *Ionuill. & Pithoeus.* Duaci in Eccl. S. Amati die festo Paschatis Christus priùs in pauimento, deinde supra altare apparuit plerisq; in forma infantili; alijs Crucifixus; alijs coronatus spinis, alijs vt Iudex. *Rinald. in Annalib. Eccl.*

1255 Guillelmus Rex Romanorum à Frisijs necatur, vacatq; Imperium Occidentale, vsq; ad Rodulphum: *Cuspinianus Trithem. Naucler.* Ioanni quoq; Ducæ mortuo succedit filius Theodorus Ducas dictus Lascaris iunior, & Niceæ à Patriarcha coronatur: *Nicephorus Gregoras.* Pontifex sacrum bellum indicit contra Manfredum iniustum vsurpatorem Regni Siciliæ; *Aemil.* Die 30. Decembris Eclipsis Solis horrenda Niceæ in Bithynia hora 3. post merid. *Pachymeres lib. 3. cap. 13.*

1256 Michael Thessaliæ ex familia Angelorum Despota, cum Bulgaris contra Theodorum Lascarem infeliciter pugnans, pacem petit, & impetrat: *Nicephor. Greg.* Tartari Mesopotamia, & Babylone capta, Sarracenorum Sultanum occidunt, auro liquato in os infuso, vtpote sordidè auaro in immensis diuitijs. *Marin.* Henricus Lusignanus primus Rex Cypri moritur. *Annal. Cypr.* Die 8. Festi S. Antonij Patauini, vt oranti promiserat Sanctus fratri Bartholomæo Corradino, Patauium liberatũ fuit à tyrannide Ezelini pulso Anselmo eius Locumtenente, & introducto Legato Apostolico. *Chron. S. Francisci.*

1257 Principum Germaniæ alij pro Rege expetunt Richardum fratrem Regis Angliæ, alij Alphonsum Castellæ Regem. S. Ludouicus iustitiæ, & pacis studiosissimus legibus optimis Regnum munit; *Ionuill.* Richardus 25. Decembris creatus Rex Germaniæ regnat in Schismate contra Alphonsum, qui ab Hispania pedem mouere noluit, titulo contentus; *Onuphr. & alij.*

1258 Theodorus Lascaris Imper. Græcorum atra bile laborat. Tartari occiso Mustaceno Persarum Calypha, regnum illud tenuere, vsq; ad annum 1350. *Genebr.* Contra Pictonas, qui Magno numero in Angliam confluxerant, exterminandos, fit conuentus Oxoniensis; *Polydor.* Venetis, Genuensibus, & Pisanis de confinibus præliantibus, res Christiana laborat in Oriente. *Marineus.*

1259 Theodorus Lascaris mense Augusto moritur, succedit filius Ioë Ducas Sexennis; cuius tutor Georgius Muzalo cum fratre Theodoro à seditioso exercitu trucidatur, & Michael Palæologus declaratus tutor Principis, largitionibus fit Despota, & postea Imperator. Michaelis Palæologi frater immissus cõtra Michaelem Thessaliæ, dominum auxilio Manfredi Siculi Thraciam inuadentem, Constantinopolim per antiquos cuniculos à proditoribus patefactos noctu occupat Septembri Mense, inde Latini exacti sunt, Balduino II. & Pantaleone Iustiniano Veneto in Occidente fugientibus, *Nicephor. Gregor. Paris, Aemil. Onuphr.* Tartari Syriam occupant, pellendi inde ab Ægyptijs anno sequenti, & mortuo magno Cham ciuilibus discordijs laborant: *Haiton. & Marin.* Henricus Rex Angl. coram cum S. Ludouico pacem firmat his conditionibus, vt retinens Aquitaniam tanquam beneficiarius, & vnus ex Paribus Franciæ, cedat Ludouico Northmanniam, & Comitatus Pictauiensem, Turonensem, & Cenomanensem. *Gaguinus, Paris, Polydorus Annalesque Francorum.*

1260 Kalendis Ianuarij Michael Palæologus ritè acclamatur Imperator, & collega Principis Ioannis, cuius erat Tutor, & vehementi ambitu euincit, vt ipse solus coronaretur, *Pachymeres lib. 2. cap. 7. & 8.* Idem Selybriam capit. Eselinus Lombardiæ tyrannus Pontificijs, & Fœderatorum armis profligatus, vulnere in prælio accepto occumbit: *Blond. Sabellic. Platina.* Defuncto Belæ Hungariæ Regi succedit Stephanus, quem Octocarus Rex Bohemiæ, Styria occupata, prælio vincit. *Chron. Aug.*

1261 Alexander IV. Papa d. 25. Maij moritur Perusij, alij dicunt Viterbij, eiq; sufficitur d. 29. Augusti Iacobus Pantaleo Trecensis ex Gallia, qui coronatus 4. Septembris, dictus est Vrbanus IV. cum esset tunc Patriarcha Hierosolymitanus, ex patre Sutore veteramentario natus. *Aemil. Platina, Genebrardus.* Michael Palæologus victus in prœlio à Michaele Thessaliæ Despota, pacem connubio concludit, & pupillum Ducam impiè oculis priuat. *Nicephorus Gregoras.* Chalyphas Persidis victus à Tocharis, auro in os infuso necatur. Græci recuperant Constantinopolim 25. Iulij sacra apud eos S. Annæ, & Michael Palæologus Imper. ingressus eam vrbem 15. Augusti pedes sequitur currum triumphalem, quo Imago Deiparæ à S. Luca picta portabatur; sed pupillum Ioannem Collegam, die Natali Christi, excęcat. *Pachymeres lib. 2. & 3.*

1262 Rex Aragoniæ concedit filiam suam nuptui Philippo filio S. Ludouici R. Franciæ, ita tamen, vt Francus Carcassona, & Biteris retentis, cedat iuri quæsito in Aragoniam; carente autem Manfredo mascula prole, Constantia eius filia despondetur Petro Aragonio, cum dote Siciliæ, & Apuliæ. *Nangis Aemil. Marini Sic.*

1263 Mediolanenses vi interdicti Pontificij recipiunt Othonem Archiepiscopum reiectum: *Bossius.* Constantinus Rex Bulgaror. cognatus Ducæ excęcati Michaelem Palæologum acie profligat. *Niceph. Greg.* Albertus Magnus, abdicato Episcopatu Ratisponensi, Coloniam redit Theologiam iterum professurus.

1264 Sultano Aegypti Palæstinam infestante, indicitur expeditio contra illum in Occidente: *Nangis.* Boleslaus Pudicus Rex Polonię Iazygas plurimos delet, alios ad fidem Christianam compellit. *Hist. Polon.* Simon iunior Comes Montfortij in Anglia pręlio vincit, & capit Henricum Regem cum fratre; *Chron. Monfort. appendix ad Parisium.* Vrbanus IV. instituit festũ CORPORIS CHRISTI celebrandum feria quinta post Dominicam TRINITATIS, cuius Officiũ à S. Thoma Aquinate compositum est, & transmissum ad Papam: Moritur deindè Vrbanus d. 2. Octobris Perusij, sedesq; vacat menses 4. d. 3.

1265 Die 5. Februarij creatur Pontifex Guido Grossus Narbonensis, qui 22. Februarij consecratus est dictusq; Clemens IV. prophetico, vt aiunt, spiritu ditatus, *Platina, Trithem. Onuphr.* Alphonsus Castellę Rex ingenti victoria Mauros profligat, & Murcię Granatęq; Reges rebelles

Anni Chrif.

donat : *Mariana*. Carolus Comes Andegau. frater S. Ludouici Regis Francor. designatus antea ab Vrbano, Rex Siciliȩ, & Neapolis Romam venit, vbi Senator creatur, & à Legato Pontificis absentis Rex proclamatur, impolito vectigali 40. millium aureorum. *Aemil. Naucler. Blond. Platina.* Eduardus filius Regis Angliȩ è custodia elapsus, collectoq; exercitu, vincit, & interficit Com. Monfortium patremque, ac patruum liberat: *Appendix ad Parif. Nangis*.

1266 Carolus Comes Andegauensis ad Beneuentum, occiso in prælio Manfredo, Regno potitur, missoque equitatu in Tusciam, Florentiam aliasque ciuitates Guelfis restituit, pulsis Gibellinis: *Blondus. Aemil. Append. ad Paris.* Sultanus Aegypti Ptolemaidem tentat frustra; Saphet capit, & trucidat respuentes Mahometem. *Marinæus*. Concilia Londini & Northantoni à Legato Pontif. celebrantur: *Polydorus*.

1267 Petrus Palatinus Comes Cracouiæ Boleslao Rege Poloniæ interim orationi vacante, prælio ingenti Russos, & Tartaros fundit: *Hist. Polon.* Henricus ab Alphonso Castellæ Rege fratre pulsus, exceptusq; à Clemente Papa, fit Romæ Prætor, & tamen anno seq. Conradino adhæsit contra Carolum Andegauensem: *Blondus*. Icum Nuamlach de familia Dauid, Aethiopicum Preteanni Imperium occupat, & ea Axuma prouincia in Sabam transfert. *Vill. Rect. de Regib. Aethiop.*

1268 Conradinus Friderici Aenobarbi nepos ad lacum Fucinum grandi prælio victus à Carolo Andegauensi, & in fuga ex annulo agnitus captusque Neapoli, anno seq. publicè cum Duce Austriæ securi percussus; Siculorum arcibus ac vrbibus præsidia imposita; *Aemil. Suffrid.* Sultanus Ægypti Ioppen proditione, Antiochiam deditione capit, & euertit: *Haiton. Marin.* Nouembr. 29. Clemens IV. moritur Viterbij, vacatq; sedes ob dissidia Cardinalium mensibus 33. *Onuphr.* S. Ludouicus Rex, diploma Pontificium, quo dicebatur collata ipsi facultas Sacerdotia conferendi, coniecit in ignem, dicens satis sibi esse rationem reddere de temporalibus rebus sibi à Deo creditis, & relinquendam collationem beneficiorum Ecclesiasticor. Ordinarijs iuxta Canones antiquos: *Gagninus*.

1269 S. Ludouicus Rex cum filijs su. Philippo, & Petro Crucesignatus magna classe contra Sarracenos in Africam tendens, tempestateq; iactatus hyemat in Sardinia: *Gaguinus*. Iacobus Aragoniæ Rex eadem expeditione suscepta vi tempestatis redit in Cataloniam: *Mariana*. At Eduardus fil. Regis Angl. in Syriam veniens mansit biennio: *Spondan.* Hugo Lusignanus Rex Cypri coronatur Rex Hierosolymor. *Marian.* Michaeli Thessaliȩ Despotæ defuncto succedit filius Nicephorus. *Nicephor. Gregoras*.

1270 S. Ludouicus R. Francor. Sarracenos acie vincit, Carthaginem capit, Tunetum obsidet, sed peste in castris orta, & ammisso filio Ioanne, ipse lue tactus, ac profluuio ventris, obijt sanctissimè d. 25. Aug. in ea verba vltimum spiritum emittens. *Introibo in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.* Adfuit classis Anglica, è Sicilia rediens, & Carolus Andegauensis, & Philippus eius filius dictus Audax. dicendus potius Lenis, qui salutatus est ibi Rex, & coactus Barbaris ad pentionem annui tributi, ossa S. Ludouici in Galliam reportantibus Francis Siciliam appellentibus, obijt illic Theobaldus Rex Nauarræ, cui successit frater Henricus Crassus. Margarita S. Ludouici vidua in cœnobio monialium S. Claræ à se in suburbio Parisiensi constructo sanctè vixit: *Vita S. Ludouici Ionuil. Aemil. Til. Nangis.* Addo ossa S. Ludouici in vino excocto cadauere, deportata fuisse in Franciam, id enim tunc licebat, sed postea anno 1199. id vetuit Bonifacius Papa, quod parum consonum pietati Christianæ videretur.

1271 Kalendis Septembris creatur Summus Pontifex Theobaldus Vicecomes Placentinus, Leodiensis Archidiaconus, qui cum Eduardo Anglo aberat Ptolemaide, dictusq; est Gregorius X. *Platina Onuph. Genebr.* Marcus Paulus Venetus annorum 15. cum Patre, & Patruo iuit in Tartariam ad Magnum Chamum Cobilam filium Mangonis, cui fuit acceptissimus.

1272 Gregorius X. venit in Italiam & de more residet Viterbij ob discensiones Romanorum, coronaturq; d. 27. Martij, procuratq; pacem inter Genuenses, ac Venetos; *Platina Onuphr.* Stephano Regi Hungariæ defuncto succedit Ladislaus filius. *Dubrau.* conspiratio Procerum in Alphonsum Regi Castellæ via sopita: *Mariana*.

1273 Principes Germaniæ iussu Gregorij X. Papæ conueniunt Francofurtum ad electionem Imperatoris, & recusante Imperium Ottocaro Rege Boemiæ, quod se Imperatore Romano potentiorem putaret, electus fuit 13. Octobris Rudolphus Comes Habspurgensis, olim magister aulæ Ottocari, & tunc absens in obsidione Basileæ, & exeunte anno coronatus Aquisgrani. Qui recusans venire in Italiam, causatus damna, quæ sæpe Alemanni intulerant Italiæ, conuenit Papam apud Lausannam ad Lacum Lemanum, vbi ab ipso confirmatus est: *Nauclerus Auentinus, Trithem. Onuphr.* Papa Lugduni à Philippo Rege honorificè exceptus indixit Concilium in annum seq. *Platina, Aemil.* Henrico Regi Angliæ mortuo, succedit filius Eduardus Langschanx, idest Longicruris à tibiarum longitudine. *Polydor. Append. ad Parif.* Haito Armeniæ Rex Christianus bellis per annos 45. contra Tartaros, Persas, Calipham Babylon. Sultanum Aegypti feliciter confectis, & quinque ingentib. prælijs superatis; Præmonstratensem ordinem in Cypro ingressus, dictusq; Macarius, hoc anno moritur in Domino. *Spondanus ex Hist. Harm.* Translationi S. Antonij Patauini in nouum templum, factæ 16. Aprilis interfuit S. Bonauentura qui linguam S. Antonij incorruptam, & rubicundam tangens exclamauit: O lingua benedicta, quæ semper laudasti tuum Dominum, & procurasti vt lauderetur ab alijs, nunc palam fit, quanti sis meriti apud Deum. *Chron. S. Franc.*

1274 Mense Maio celebratur Lugduni Concilium Generale Episcoporum 500. Patrum mille, & amplius, præsentibus Græcis, & Tartarorum proceribus, Legatisq; Michaelis Palæologi, qui consensere processioni Spiritus Sancti ex Patre Filioq; & primatui Romani Pontificis: Actum de forma eligendi Papam, decretaq; decima pars prouentuum Ecclesiasticorum in sexennium pro bello sacro. S. Bonauentura ibi galero rubro donatus paulo post obijt, obierat autem in itinere ad idem Concilium S. Thomas Aquinas. *Blond. Aemil. Nangis Onuph. Niceph. Gregoras. Acta Concilij*. Pampelone moritur Henricus Rex Nauarrȩ, & Comes Campaniȩ, relicta vnica filia Ioanna, quam mater (quæ erat filia Roberti Comitis Attrebatū fratris S. Ludouici) dat in fidem Philippo Regi Francor. qui eo mittit Proregem Eustachium Bellomarchium: *Aemil. Nangis Annales Francor.*

1275 Rudolphus Imper. Augustæ Vindelicorum in Comitijs decernit bellum contra Ottocarum Regem Boemiæ, & Henricum Bauarum iura Imperij occupantes, & Romano Pontifici concedit liberè quicquid olim iuris esset Imperij in

Exar-

Anni Christ.

Exarchatu Rauennæ totaq; Flaminia. *Nauclerus. Auentin. Trithem. Annales Sueuor.* Alphonsus Castellæ Rex ad Belcairũ in ripa Rhodani conuenit Pontificem, petitq; Imperium ad quod electus fuerat, qui respondit, non magis equũ esse Hispanos imperare Germanis, quàm Germannos dare iura Hispanis, Alphonsus tamen diu titulum illum adhibuit in epistolis: *Vasæus Trithem. Mariana.* Gregorius X. Pontifex moritur Aretij in Tuscia d. 10. Ianuarij, & d. 20. Ianuarij subrogatus est Petrus de Tarentasia Burgundus ex ordine Prædicator. & Episcopus Ostiensis, consecratus 22. Febr. dictusque Innocentius V. *S. Antoninus Naucler. Platina Onuphr.* sed laborans pro Italię pace moritur d. 22. Iunij, eiq; d. 12. Iulij substituitur Othobonus Fliscus Genuensis, nominatus Hadrianus V, qui post 40. dies obijt Viterbij, eiq; subrogatus est 13. Septembris Io. Petrus Lusitanus Episcop. Tusculanus, coronatusq; d. 20. Septemb. dictusq; Ioannes XX. alias XXI. *Platina Onuphr.* Iacobus Rex Aragonię post conditas bismille Ecclesias in honorem Deiparę 27. Iulij moritur, anno regni 63. succedit ei fil. Petrus III. cuius frater Iacobus Maioricam capit. *Tarafa, & Mariana.*

1277 Rudolphus Imper. Viennam Austrię capit, eiq; se Ottocarus subdit: *Auentin. Hist. Aug.* Otho Vicecomes, cum Archiep. Mediolanensi, pulso Torregiano Mediolanum occupat, & in familia Vicecomitum diu durauit ille principatus. *Iouius, & Georg. Merula.* Maria Domicella ius Regni Hierosol. donat Carolo Siciliæ Regi aduersus Hugonem Lusignanum; Carolus eo mittit Proregem à Templarijs, & Antiochiæ principibus receptum: *Marinæus.* Ioannes XXI. Viterbij moritur d. 19. Maij; cui 25. Nouembris subrogatur Io. Caietanus Vrsinus, vulgo ob mores *Compositus* dictus, & d. 25. Decembris coronatus, nominatus est Nicolaus III. *Platina, Onuphr.* Hermannus Italus autor spurcissimæ sectæ Fraticellorum interit, de quibus *Prateolus de hæresibus & Gualterus in Chronol.* Puella anno 8. ætatis puerum parit: *Annales sueuorum.* Galli in Sicilia, rapinis, stupris, adulterijs, & inauditis vectigalibus grassantur, & apud Hungaros Stephano Rege mortuo regnum suscipit Ladislaus Chunus æque atrox ingenio, & mollis ac pellicum multitudine optimatibus exosus: *Bzouius ex Fazello lib. 8. Bonfinio, & Dubrauio.*

1278 Nicolaus Papa Senatoriam dignitatem Romæ ac Præfecturam restringit ad annum, & ad personas non Regias: *Aemil. Albert. Argent.* Rudolphus Ottocarum R. Boemiæ Austriam inuadentem, in prælio perimit, & in Boemiam transiens, intercessione Principum Regnum permittit Vuenceslao filio Ottocari, data illi in vxorem sua filia: *Nancler. Auentin.*

1279 Boleslao Pudico R. Polon. defuncto, succedit Leskus Niger ex fratre patruele filius adoptiuus. *Cromerus.* Alphonso autem R. Lusitaniæ mortuo succedit fil. Dionysius: *Annal. Lusitan.* Concil. Cantuariense fit. *Polydor.* Rudolphus Rex Rom. in conuentu Viennæ Austriæ, consensu omnium Principum Imperij, confirmat Nicolao Papæ omnia priuilegia, & dona per auream bullam, quæ olim Gregorio, & successoribus Commiserat, vide Auream bullam, & diploma Principum apud *Bzouium in Annal.*

1280 Nicolaus III. Papa moritur Augusti 22. sedes vacat menses 6. Turcæ à Tartaris attriti, resumptis virib. occupant Asiam minorem, diuiduntque illam in 7. Satrapias à Mari Pontico, & Galatia vsq; ad mare Lycium, & Carium fluuiumque Eumedontem. *Spondan.* Albertus Magnus Coloniæ publicè docens, deficiente memoria, quod signum vicini obitus illi olim Deipara dederat, & inde quotidie suum sepulchrum inuisens officiumq; defunctorum recitans tandem 15. Nouembris octuagenario maior migrauit in cœlum, & apparens Gothifredo socio dixit Christum in gratiam eius, sex millia animarum à purgatorio exemisse. *Bzouius.*

1281 Die 22. Februarij creatur Viterbij Summus Pontifex Simon de Bria Turonensis, & 23 Martij consecratus, nominatur Martinus II. alijs IV. confundentibus Marinos duos cum Martinis. *Onuphr.* Carolus Rex Siciliæ restituitur à Pontif. in dignitatem Senatoriam Vrbis, sed eius exercitus, Macedoniam inuasurus, funditur à Palæologo apud Belgradum: *Gregor.* Tartari Soldanum Babylon. insigni victoria profligant. *Marinæus.*

1282 Albaga Cham Tartarorum veneno per Soldanum sublato, succedit frater Tangador, qui Christo deserto Mahometis sectam nomenq; assumit, Christianosq; persequitur: *Aiton. Marin.* Leskus Rex profligat Lithuanos, & Iazygas Poloniæ infestos: *Hist. Polon.* Multi Iudæi in Germania necati aut bonis exuti, Rudolphus dat Alberto filio Austriam: *Trithem. Naucler.* Pontifex excommunicat Sanctium, qui regno Castellæ spoliarat Alphonsum Patrem. *Rodericus, Mariana* Vesperæ Siculæ hoc anno contigerunt: Siculi die Paschatis 30. Martij pulsatis ad vespertinas preces campanis, adorti Gallos inermes ad 8. millia occidunt, nulli ætati sexuiue parcentes, & exenteratis infantibus à prægnantium vtero, ne quid Gallici seminis superesset in insula. Petrus Aragonius, qui sub speciem inuadendi Africam classem præpararat, Palæologo Imp. aurum suppeditante aduolat salutaturq; Rex Siciliæ, qui iam susceperat filios ex Cõstantia Manfredi olim Regis filia. Carolus frustra Messanam oppugnat: Pontifex Petrum excommunicat, & paternum ius Aragoniæ tribuit Carolo Valesio minori filio Regis Franciæ nato ex sorore Aragonij. *Aemil. Blond. Sabellic. Mariana.* Michael Palæologus ex languore moritur in agro Pachomij die 11. Decembris feria 6. *Pachymeres* l. 6. c. 34. At 23. April. obijt B. Ægidius Franciscanus, qui Perusinis vigilantibus pro raptu corporis, denunciari iussit, eos sui causa non pulsaturos campanas, nec aliud signum dandum eis, nisi signum Ionæ Prophetæ; cuius historia reperta post in marmore quæsito ad illum sepeliendum: *Girardus in Diario.*

1283 Carolo ex Gallia auxilijs vocatis parato ad recuperandam Siciliam, Petrus Aragonius prætextu parcendi Christiano sanguini proponit conditionem dirimendi litem certamine centenum vtrinque equitum, & locus certaminis eligitur Burdegala ad Anglum pertinente. Sed Petrus non comparuit: *Blond. Aemil.* Michael Palæologus mortuus à filio eius Andronico successore priuatur sepultura sacra, quòd fauisset Romanæ Ecclesiæ. *Gregor. Aemil. Onuphr.* Post Concilium Herbipolense contributionem decimi Denarij pro bello sacro exigere incipit legatus Apost. à Clero; Rudolphus Imp. à Laicis. *Genebr.* Esto Munsterus id referat ad annum 1287. quo forte iterata est.

1284 Moriuntur Alphonsus X. Rex Castellæ succedente filio Sanctio Forti, & Hugo R. Cypri succedente filio, Nicosiæ coronato. *Mariana & Marinæus.* Carolus filius Caroli Regis à Rogerio Auria classis Aragoniæ Præfecto, nauali pugna superatur, & capitur. Carolus Rex Neapolim recuperat: *Aemil. Annal. Sueuor.*

1285 Martinus IV. Papa moritur Perusij d. 29. Martij

Anni Christ.

miraculis post abitum clarus, eiq; d. 2. Aprilis subrogatur Iacobus Sabellus Romanus, consecraturq; 15. April. nominatur Honorius IV. qui Ord. Carmeliticum reformatum confirmat: *Platina, Trithem. Onuphr.* Fogiæ in Apulia moritur Carolus Rex Siciliæ, & Neapolis de iure, cui succedit Carolus Claudus fil. adhuc captiuus: & mense Octobri moritur Philippus III. Rex Francor. Perpiniani post victum Petrum Aragonensem, succeditq; Philippus IV. Pulcher, iam ex Ioanna vxore Rex Nauarræ; & Petrus Aragonius ex vulnere in prædicta pugna moritur anathemate innodatus; succedente filio Alphonso II. *Aemilius. Tilius. Mariana.* Argon occiso Mahomete Cham Tartarorũ, fauet Christianis: *Haiton. Marin.* Falsus Fridericus II. fictionem falsus, iussu Rudolphi crematur. *Spangen.* Leskus pulsus à Polonia, Hungarorum auxilijs restituitur. *Hist. Polon.* Pisani à Genuensibus irreparabiliter attriti: *Platina.*

1286 Henricus Cypri Rex pulso prorege à Carolo olim misso, coronatur Rex Hierosolymæ: *Marinaus.* Philippus Sabaudus moriens relinquit nepotes Comites Thomam Taurmensium, & Amedeum Sabaudiæ. *Paradin. Genebr.* Alexandro R. Scotiæ mortuo Io. Baliolus, & Robertus Brusens regiæ stirpis certant de successione, interimque regnum administrant sex Proreges: *Boetius, & Lesleus.* Iacobus alter filior. Petri Aragonij coronam Regni Siciliæ assumit inuito Pontifice, ob id excommunicatus. *Marinaus.*

1287 Honorius IV. Papa moritur d. 5. Aprilis, vacatq; sedes menses 10. d. 18. ob ægritudines Cardinalium. Tartari Poloniam vastant: *Cromerus.* S. Rochus Narbonensis floret; Parisijs Nauarreũ Gymnasiũ cõstituitur à Ioanna Regina: *Aemil. Genebr.* Vuernerus puer Christianus Vuesalij ad Rhenum furtim raptus à Iudæis, acubusq; & cultris occisus miraculis claruit: *Trithem. Genebr.*

1288 Februarij 22. eligitur in Pontificem Hieronymus Asculanus ex Ministro Generali Franciscanorum Cardinalis Prænestinus, & die 24. consecratus, dictusq; Nicolaus IV. *Platina, Onuphr.* Carolus Claudus, Constantiæ coniugis Petri Aragonij clementia, & Regis Angliæ interuentu liberatur à captiuitate ea conditione, vt soluta non modica pecunia contentus Regno Neapolitano, Pontificem exoret de iure Siciliæ adiudicando Aragonio, & Carolum Valesij Comitem, vt cedat iure Regni Aragonici, quod ei Martinus Papa tribuerat. At Pontifex noluit ratificare hoc fœdus, affirmans suo iniussu non potuisse transigi de Regno Sedis Romanæ Beneficiario: *Aemil. Mariana, Pandulph.*

1289 Sarraceni Christianos de Principatu in Syria dissidentes vexant, & Tripolim occupant. *Sansonin.*

1290 Nicolaus Papa Carolum Claudum creat totius Siciliæ Regem Romæ 28. Iulij, hinc bellum illi contra Iacobum Aragonium, quod interruptum est inducijs aliquot annor. *Sabell. Pandulph.* Losko R. Poloniæ defuncto, filij eius scindunt regnum: *Cromerus.* Albertus Dux Austriæ Hungariam vastat, Ladislao R. Hungar. mortuo succedit Andreas: *Hist. Austr.* Parisijs Hostia consecrata, & à Iudæo vulnerata, alijsq; modis violata miraculis claruit, conseruaturq; in Ecclesia Fratrum Monasterij Billetarum: *Spondan.*

1291 Moritur Elpis Sultanus Aegypti, & Babylonis; eius filius Melech Tasleraph Ptolemaidem capit, sicq; tota Syria amissa, cessauit bellum Sacrum duobus ferè Seculis gestum. *Marin. Aemil.* Rodulphus Imper. moritur, cùm frustra tentasset creare Albertum filium Regem Romanor. *Cuspinian. Auentin.* Ioannes Alexij nepos Lazorum Imper. moritur, succedente Alexio Iuniore; *Gregoras.* Andrea R. Hungariæ Austriam inuadente, pax per Episcopos inita. *Hist. Austriac.* Hoc anno piè creditur translata domus Nazarethana Deiparæ ex Palæstina in collem inter Tersactam, & Flumen oppida Dalmatiæ, *Brietius ex Actis Illyricis.* Fuit id 9. Maij, *ex Diario Girardi.*

1292 Ianuarij d. 6. eligitur Imperator Francofurti, Adolphus Comes à Nassau; *Naucler. Trithem. Cuspinianus.* Nicolaus Papa Romæ moritur 4. Aprilis, & ob discordiam Cardinalium vacat Sedes menses 27. d. 2. *Onuphr.* S. Albertus Carmelita moritur. *Martyrolog. Rom.* Sarraceni metuentes bellum maritimum, trucidant in venatione Sultanum Aegypti cogitantem de inuadenda Cypro: *Marin.* Philippus Francorum Rex offensus à Rege Angliæ, Burdegalam occupat; *Aemil.* Alphonso Casto Regi Aragoniæ, sine liberis mortuo, succedit Iacobus Siciliæ Rex. *Tarafa, & Mariana.*

1293 Adolphus Imper. bello adoritur Albertum Austriæ Ducem, recusantem iuramẽtum fidelitatis, *Hist. Austr.* Eduardus Angliæ Rex electus arbiter, nominat Baliolum Regem Scotiæ: *Boet. Leslaus.* Domus Deiparæ 10. Decembris translata fuit ex Dalmatia ad Siluam Recineti possessam à muliere nomine Laureta, & in transitu arbores inclinatis ramis, & truncis reueritæ sunt Sacram Domum, atq; ita remansere semper inclinatæ. *Fœlix Astulph.*

1294 Die 7. Iulij creatur Summus Pontifex Petrus de Morone Sulmonensis Abbas S. Petri, consecraturq; 29. Augusti, & dictus Cælestinus V. qui sponte abdicauit d. 13. Decembris, & die 24. Decembris substitutus Benedictus Anagninus de familia Caietana dictus Bonifacius IV. si legitimos numeres, alioquin VIII. qui anno sequenti 17. Ianuarij consecratus est. *Onupr. Platina. Blond. Sabell.* Domus Deiparæ ex Illyrico anno præcedenti in agrum Recinetensem 4. Idus Decemb. in syluã viduæ diuitis Lauretæ, & paucis post mẽsibus, inde in locũ vbi nunc est, translata fuit; Aliqui tamen id ad sequentem annum referunt; vide *Tursellinum in Hist. Lauretana.*

1295 Anglos inter & Francos vario Marte in Aquitania pugnatur: *Annal. Franc.* Sanctio IV. Regi Castellæ defuncto, succedit fil. Ferdinandus IV. nouennis sub matris tutela. *Rodericus, & Mariana.* Status Polonici Gnesnæ in Comitijs eligunt in Regem Prismilaum Ducem Magnæ Poloniæ: *Cromer.* Helueticæ Reipub. origo ad hæc tempora refertur in *Chron. Heluet.* S. Petrus Murbonis in Castello Hernicorum iussu Bonifacij Papæ custoditus, ex loci situ apostemate contracto obijt 14. kal. Iunij annorum 81. vel 87. quem ferunt dixisse Bonifacio: Ascendisti vt vulpes, vt regnares vt Leo, morieris vt canis. Genuenses à die 15. Iulij ad 15. Aug. armarunt 265. Galeas, & 150. naues, cum militibus 45000. contra Venetos. *August in Iustinian. lib. 3.*

1296 Franci pugnant feliciter in Aquitania contra Anglos, & in Flandria. *Naucler. Nangis.* Io. Rex Scotiæ, fidem datam Eduardo Anglo rescindens, vincitur in prælio ab Anglis, doloq; capitur: *Boet. Lesleus.* Bonifacio Papa auctore pax inita inter Francos, & Aragonios, ita vt Blanca filia Caroli Neapolitani nuberet Iacobo Aragonio, & Sicilia rediret ad Eccl. Rom. Ius, & ad Francos; Carolusq; Valesius cederet iure Aragoniæ: Siculi tamen odio Francor. Fridericum Iacobi fratrem eligunt in Regem; at Iacobus auxilia offert Francis cõtra fratrem. *Tilius Pandulphus Mariana.* Primislao R. Poloniæ occiso à March. Brandeburgensibus Pomeraniam inuadentibus, succedit Ladislaus Locticus: *Cromer.* De erroribus Gerardi Sagarelli Parmentis,

Anni Christ.	
	fis, postea cōbusti, hoc tempore seminatis, *Gualterus in Chronol. & Prateolus de Haeres.* In Polonia Margarita nobilis fœmina d. 20. Ianuarij vnico partu 36. Infantes peperit, *Pareus lib. 23. de Monstris, & Prodigijs pag. 742.*
1297	Rex Angliæ, & Comes Flandriæ victi à Rege Frācorum, obtinent inducias in biennium: *Nangis.* S. Ludouicus Francor. Rex à Bonifacio Papa canonizatur, *ex Martyrolog. Rom.* quod factum fuit in Vrbe veteri 3. Idus Augusti.
1298	Electores Adolpho Imp. abdicato ob expilationes Prouinciarum, eligunt Albertum Ducem Austriæ, qui Adolphum in prælio necat, vultque iterum legitimè eligi, & coronari Aquisgrani; vbi tantus fuit populi concursus, vt Dux Saxoniæ oppressus fuerit; Bonifacius tamen initio noluit confirmare Alberti electionem: *Nauclerus Cuspin. Auentin.* Colonia à Bonifacio absoluitur ab interdicto, cui ob dissidia cum Archiep. supposita fuerat per annos 7 & menses 7. *Trithem.* Iacobus Aragonius cum Carolo Neapolitano Fridericum fratrem profligat: *Pandulphus Collenutius.* Pax inter Francos, & Anglos facta, Eduardo Anglo ducente Margaritam sororem Philippi R. Franc. *Polydor.* Genuenses Venetis victis, Cretam occupant. Casanus Tartarus, victo Sultano Ægypti Syriam totam cum Hierosolyma nomine Christianorum recuperat: *Sabellicus, & Haiton.* Terræmotus à festo S. Andreæ multis diebus Italiam, non sine multorum strage concussit, visusq; est Cometes. *Platina, & Siffrid.* Bonifacius promulgat sextum librum Decretalium d. 2. Martij. Narrat *M. Guazzus in Chronico*, Casanum antea baptizatum, eo quòd infans, quem de Catherina filia Regis Armeniæ pulcherrima, & Christiana, fœdissimum susceperat, baptizatus repente pulcherrimus euasisset. Casanus enim ob suspicionem adulterij iam morti addixerat Catharinam, & Infantem, sed ipsa impetrauit Sacram Communionem, & Infanti baptismum.
1299	Albertus Imperator fœdere inito in Lotharingia cum Rege Francor. concedit huic Arelatense regnum; *Nangis, & Annal. Francor.* Ladislao ob desidiam Regno Poloniæ à suis priuato, substituitur Vuenceslaus Rex Boemiæ. *Cromer. Dubrau.* Bonifacius extinguit Fraticellos. *Trithem.* & vetat cadauera Christianorum vino excoqui, vt ossa eorum alio deportarentur, quòd id parum esset consonum pietati Christianæ. *Brietius.*
1300	Bonifacius Papa IV. instituit Iubilæum centesimo quoq; anno celebrandum, concedens plenam Indulgentiam delictorum visitantibus limina Apostolorum, *Platina, Crantzius, Rutil Benzon.* Othman Turca princeps Bithyniæ reliquas sex Satrapias Asiæ minoris occupat, & inde meretur nomen primi Regis Turcarum; *Blondus, Sabell. Annales Turc.* Conuenere Romam ad Iubilæum supra ducenta hominum millia, nec defuit ad victum quidquam, pretio satis commodo: *Brietius in Annalib.*
1301	Cometes visus *Trithem.* Bonifacius Papa excommunicat Philippum R. Francor. ob dissidia de iure Ecclesiæ, & Regni, traditumq; in custodiam Episcopum Epamensem; & conciliat sibi Albertum Imp. illius electionem approbans: *Spondan.* Scoti triplici prælio victores de Anglis duce Cumeno illorum gubernatore, aduentu Regis Angli retruduntur in loca ardua, & inaccessa, *Polydor.* Andrea Hungariæ Rege defuncto sine prole, alij eligunt Vuenceslaum filium Regis Boemiæ; alij Carolum Martellum filium Caroli Claudi Regis Neapol. ex Maria filia Stephani R. Hungar. hinc dissidia, & noua vastatio Hungariæ: *Bonfinius.*
1302	Flandri rebellant à Rege Francorum, & de his reportant apud Curtracum insignem victoriam, amisso tamen cum multis nobilibus Flandris Roberto Comite Atrebatensi rebellionis auctore: Isabella filia Regis Francor. nubit Eduardo iuniori Anglo, cui conceditur tota Aquitania: *Annal. Franc. & Flandr. & Aemil.* Pax inter Francos, & Fridericum sic, vt retineat Siciliam, & reliqua ab Italia abstineat. *Mariana.* Bonifacius Philippum R. Francor. regno priuat, illudq; addicit Alberto Imp. *Naucler. Platina.* Acus Magneticæ vsus in Pyxide nautica propalatus apud Europæos à Flauio Melphitano: *Genebrardus*, vide tamen, quæ dixi lib. 10. Geographiæ Reformatæ c. 18. Factio Alborum pro Gibellinis, & Nigrorum pro Guelphis substituta Italiam vexat. *Blon.* Carolus Martellus moritur Hungaria non potitus.
1303	Bonifacius Papa, Philippi Francor. R. opera per Sarram Columnensem, & Gulielmū Nogaretū Gallū d. 7. Sept. capitur in suo lectulo Anagniæ, & Romam perductus, mœrore animi obijt die 12. Octobris, cui subrogatus est d. 21 Octob. Nicolaus Bocasinus Taruisinus Ordinis Prædicatorum Episc. Ostiens. qui coronatus est d. 27. Octobr. & nominatus Benedictus IX alijs XI. *Platina, Onuphrius.* Episcopus Morianensis predixit Philippo Regi ob dictum scelus nihil deinceps prosperè successurum, quod euenit, tribus etiam filijs eius absq; prole mascula breui extinctis: *Spondanus.* Etsi Flandri antea à Francis in prœlio cæsi fuerint: *Aemil.* R. Angliæ Scotiam vastat, & Londinum asportat marmoream Cathedram apud Scotos fatalem: *Io. Maior. Boet. Leslaus.*
1304	Benedictus Papa Regem, Regnumq; Francor. absoluit ab Anathemate, & interdicto, duos Cardinales Columnenses à Bonifacio depositos restituit, moriturq; Perusij die 4 Iulij, & Sedes vacat menses 11. ac dies 7. ob dissidia Cardin. *Platina, Onuphr. Volater.* Victis Flandris pax sequitur inter eos, & Francos; *Annal. Flandr. Aemil.* Casano Tartarorum principi mortuo, succedit Cambagadus apostata à fide, eorumq; Imperium reductum ad paucas reliquias, & diuisum in Hordas: *Haiton. & Genebrardus.* Philippus Pulcher Rex Galliæ d. 17. Augusti ope Deiparæ illustri victoria hostium 36. millia interfecit, desideratis de suis 1500. *Balinghen in Kalendario Deipara.*
1305	Iunij die 5. creatur Papa Perusij Raimundus de Gotho, Vasco absens Archiepis. Burdegal. coronaturq; 2. Nouembris, & nominatur Clemens V. Lugduni, quo Cardinales euocauit præsentibus Regibus Philippo Franc. Eduardo Angl. & Iacobo Aragoniæ tanto concursu, vt Io. Britanniæ Dux oppressus fuerit, Carolus Regis frater debilitatus, & ipse Pontifex à turba prorutus mitra ex capite excussa pretiosissimum lapidem amiserit: Hic ob seditiones Italorum Sedem transtulit Auenionem, missis tribus Cardinalibus, qui Romæ, & in Italia res gererent: *Platina Genebr. &c.* Venceslaus R. Hungariæ recipiens se in Bohemiam, aufert coronam Sanctam, quam restituit Ottoni Bauariæ Duci ab Hungaris electo: Sed Otto à Præfecto Transiluaniæ captus, & carceri inclusus cogitur renunciare Regno, & Coronam restituere, *Bonfin. Dubrau.*
1306	Albertus Imp. Boemiæ regno potitus præficit filiū Rudolphum, paulo post dysenteria moriturum; Poloni Ladislaum post obitum Venceslai Boemi reuocant: *Cromer. Dubrau.* Robertus Bruscus ex Anglia elapsus in Scotiam, necato Cumeno, coronatur Rex. *Boet. Polydor.* Templarij, & Hospitalarij in Cypro deponunt Hugonem

Anni Christ.

nem Regem, releganttq; in Armeniam, reuocandum post triennium. *Mariana.* S. Nicolaus Tolentinas migrat in Cœlum 10. Septembris. *Martyrolog. Rom.*

1307 Pontifex Pictauis agit cum Rege Francor. de puniendis Templarijs, ob crimina, & errores, de quibus *Prateolus, Sanderusq; de hæres. & Gualterus in Chronol.* Pampelone coronatur Rex Nauarræ Ludouicus Philippi R. Francor. fil. Eduardus Anglus Rex Mense Iulio moriens in finibus, Scotiæ, iubet Scotorum obsides in crucem agi, succeditq; ei Eduardus II. Cognom. Carnarnem. *Boet. Polydor.* Templarij multi apostaliæ, vel hæreseos conuicti, & exusti sunt: *Brietius.*

1308 Albertus Imp. à Ioanne nepote ea fratre, ob tutelam vltra iustum retentam, alijsq; coniuratis trucidatur die 24. Aprilis, vel Kal. Maij parricidæ supplicio affecti, & Ioannes relegatus Pisam in Cœnobium Eremitarum Nouembris d. 25. electus Francofurti Henricus VII. Comes Lutzemburgi, approbante Pontifice, & sequenti Ianuario coronatus Aquisgrani. *Naucler. Cuspinianus.* Eduardus Rex Angliæ ducit Isabellam filiam Philippi Reg. Francor. vnde postea contentio de iure Anglorum in Regnum Franciæ, *Annal. Francor.* Io. Duns Doctor Subtilis moritur Coloniæ: *Trithemius.* Veneti 10. Ianuarij occuparunt Ferrariã, pulso Francisco Estensi feudatario Ecclesiæ, ideoq; à Pontifice excommunicati: *Io. Villanus l. 8. c. 103.*

1309 Carolo Clando R. Neapol. mortuo mense Maio, succedit fil. Robertus, præcedente regnum Carolo Norberto Marcelli filio: Iurisconsultis consultis, vincit sententia Baldi senioris ratione publicæ vtilitatis, Pontifice approbante, sed procurante, vt Carolus anno sequenti reciperetur res Hungariæ: *Blondus, Sabell. Bonfin.*

1310 B. Oringia 4. Ianuarij defuncta, dum mulier lasciua eius corpus propius intuetur, arrepta suis manibus veste velauit faciem suam, ostendens se ab impudicis adhorrere, quamuis defunctam. *Bollandus ad 4. Ian.* Clemens V. Venetos ob Ferrariam occupatam, Sacris interdicit, eorum bona primis occupantibus addicit, & Sacram militiam in eos excitat, à quibus victi Dandulum mittunt Auenionem, qui prostratus ad pedes Pontificis, veniam per Francor. regẽ deprecatur. *Blond. Sabell.* Templarij in Gallia, & alibi excisi, & quidam cum suo Magistro combusti: Hospitalarij Rhodum à Turcis vindicant, quod anno præcedenti cœperant, & inde dicti equites Rhodij: *Chronicon Monfort. Tilius; Marin. Palmerius.* Io. rex Armeniæ regno dato Leoni nepoti fit Religiosus Franciscanus. *S. Antonin. Genebr.* Instante Philippo R. Galliæ, vt damnaretur Bonifacius olim Papa, alijs verò Principibus Catholicis obsistentibus, Clemens Papa causam commisit Doctoribus, ac Theologis plerisque Gallis, qui eum declararunt Catholicum, & legitimum Pontificem fuisse. *Narrat Spondanus*, eius corpus integrum repertum anno 1605. vide illum ad annum 1303.

1311 Henricus Imper. iuxta pacta Clementi Papæ, Italiam à factionibus purgaturus, Brixiam expugnatam exscindit, Cremonam mœnib. nudat, reliquis ciuitatibus deditis mulctam imponit, & Mediolani corona ferrea coronatus, hiemat Genuæ. *Blond. Platina.* Petrus Gauerstonus regem regnumq; Angliæ pro arbitrio mutuq; regens, à proceribus occiditur *Polydor.* Concilium Viennense vniuersale Episc. alijs 114. alijs 300. præsentib. Regib. Francor. Angl. Aragon. & Patriarchis Alexandrinis, & Antiochen. initum Octobri, durat vsq; ad sequentem annum: in eo actum de recuper. Terræ Sanctæ; damnati, & aboliti Templarij Beguardi, & Beguinæ, asserta anima intellectiua, vt forma corporis humani per se, & essentialiter, decreti in vniuersitatibus professores linguar. Hæbr. Chald. Arab. *Acta Concilij, & Clementina ad nostrũ de hæres 6.* Dulcinus hæresis nonæ auctor damnatus à Clemente, & combustus: *Prateol. & Gualter. in Chronol.* Sententiam Clementis de damnatione Templariorum vide in Bzouio ad annum 1312. qui narrat aliquot monstra hoc anno nata, & opiniones diuersas de Raymondo Lullo tunc florente.

1312 Henricus Imp. à Cardinalib. per Pontificem destinatis 29. Iunij accipit Romæ coronam auream: *Blond. Sabell. Cuspinian. Onuphr.* Robertus venit in Prouinciam, & salutatur à popularibus Comes Prouinciæ, à Clemente Vice Rex Neapolis: *Aemil.* Ferdinandus Castellæ Rex nimis in iudicando præceps ob suspicionem homicidij damnat capite duos fratres, qui se innocentes contestati Regem ad diem 30. interpellant ad Christi tribunal. Rex intra hoc tempus morbo tentatus, & à prandio dormiens in lecto repertus est exanimatus; succedente filio Alph. XI. *Io. Mar.* De Raymundo Lullo plura hinc inde vide, vt dixi Bzouium ad hunc annum 1312. etsi errores ab alio affectos, & nomine ipsius vulgatos quidam asserant.

1313 Henricus Imper. proscripto Roberto Rege Neapol. præparat expeditionem in illum, interimq; bellans cum Florentinis, Augusti 24. apud Bonconuentum in agro Senensi, obijt veneno, vt quidam vulgarunt, potatus à Dominicano in ablutione calicis post sumptionem Eucharistiæ; *Sed Bzouius in Annalib.* mortuum docet ex dysenteria febre. Vide *Nauclerum, & Cuspinianum.* Flagellantium secta glíscit, qui sub speciæ asperioris vitæ crimina occultantes, aiebant spontaneam flagellationem ad delenda peccata plus valere, quàm Confessionem Sacramentalem: *Prateol. Lutzemb. & Castr. de Hæres. Gualteri Chron.* Inuenta apud Guadalupenses imago B. Virginis, missa olim à S. Gregorio Papa ad S. Leandrum Præsulem Hispalensem, & Saracenorum metu abscondita, quæ miraculis celeberrima postea fuit: *Brietius.*

1314 Clemens V. die 20. Aprilis moritur, vacat Sedes mensib. 27. d. 17. electorum quatuor eligunt Ludouicum Bauarum Imper. qui coronatur Aquisgrani; tres autem Fridericum Austriacum, qui coronatur Bonnæ, hinc bellum intestinum Germaniæ: *Naucler. Cuspinian.* Philippus Rex in venatione apri equo excussus moritur d. 29. Nouembris, succedit Ludouicus Hutinus hoc est Rixosus, antea coronatus Rex Nauarræ: *Annal. Franc. Tilius.* Robertus Bruscus insigni victoria superat Anglos Scotiam ingressos: *Boet. Leslæus. Polydor.*

1315 Franciscus Mayronus in Schola Sorbonica per horas 14. magnum actum sustinet, de quo *Genebrardus.* Heluetij Ludouico Bauaro pro Imp. recepto, Leopoldum Austriacum grandi prælio vincunt apud Morgartum. *Chron. Heluet.* Pestis ac fames in Europa hoc, & seq. anno tanta, vt tertia pars generis humani perierit, & in Silesia, ac Polonia quidam non abstinuerint à vorandis proprijs filijs, vel cadaueribus, vel stercore. *Spondanus.*

1316 Ludouicus X. rex Francorum moritur d. 5. Iunij, relicta vxore pregnante Clementia filia regis Hungariæ, cuius filius Ioannes octauo post die obijt. Ioanna Ludouici filia, & priore coniuge Margarita Burgunda, per legem Salicam exclusa, successit Ludouici frater Philippus Longus: *Aemil. Tilius.* Ioanna nupsit Philippo Comiti Eburonico, & obtinuit regnum Nauarræ. Lugduni Cardinales, 7. d. Augusti eligunt

Papam

Anni Chris.	
	Papam Iacobum de Offa Caduricensem, Episc. Aueniunum, & Cardin. Portuensem, qui consecratus d. 5. Septembria dictus est Ioannes XXI. alijs XXII. *Onuphr* Ad hunc legatos pro confirmatione sui mitere Ludouicus Bauarus, & Fridericus competitores Imperij, sed Pontifex Ludouicum Bauarum reiecit. *Cuspinian; Krantkius, Naucler.* Petrus de Apono Medicua insignis Pataui), hæreseos, & necromantiæ accusatus à Petro Regiensi Medico anno 1306. & iterum 1315. obijt pendente lite, & sepultus est in Eccl. S. Antonij, sed hoc anno eius corpus authoritate Papæ combustum. *Scardeon lib.2.*
1317	Io. Papa iubet Clementinas constitutiones explicari in Scholis: *Platina.* B. Agnes Politiana inter cælites relata est *Bzouius*, qui eius vitam affert: Fraticellorum hæresis rescripto Pontificis damnata, de quorum errorib. *Prateolus*, & hic *Bzouius*, qui hoc anno institutum ait ordinem Equitum Christi in Lusitania; alij biennio post.
1318	Canis Magnus Scaliger Dominus Veronensis Patauinam regionem infestat, Patauini, & Taruisini Venetias confugiunt. *Marinaus.* Matthæus Vicecomes Mediolanensis tyrannus, anathemate percussus ob hæreses, in Pontificem, & Pontificios arma mouet sollicitans Passarinum Mantuæ, & Scaligerum Veronæ Dominos, Ludouico Bauaro fretus; *Petrus Bizarrus in Hist. Genua l.5. & Corius in hist. Mediol. l.2.*
1319	Ordo militum Iesu Christi in Portugallia contra Sarracenos institutus à Io. Papa, ditatur bonis Templariorum eius regionis. *Mariana.* Senis Ordo Monachorum Montis Oliueti instituitur. *Onuphr.* Obijt 11. Aprilis Margarita Monialis Dominicana: mirabilia in corpore eius reperta refert *Ferdinand Castilius* p. 2. Hist. S. Dominici l.1. c.41. & *Seraphinus Razzius* sed ad diem 13. Aprilis.
1320	Ladislaus opera Pontificis coronatur Poloniæ Rex Cracouiæ d. 20. Ianuar. offertq; Pontifici S. Petri denarium capitatum: *Cromer, Dubrau.* Turcæ Chersoneso occupata, in Thraciam excurrunt: *Gregor. Chalcondyl.* Gibellini contra Pontificios recrudescũt à diuersis principibus adiuti, de quib. *Io. Villanus l. 9. c. 103. Pigna* in Hist Atest na, & *Mutius in historia Germanica* lib. 24. B Thomas Erefordiensis Episcop. canonizatur à Ioanne Papa.
1321	Andronicus iunior præteritus ab auo Andronico Imperatore Constantinum Despotam ad Imperium vocante, Constantinopolim obsidet, Auus nepoti offert pacem, & cum ea Thraciam, & Macedoniam: durante obsidione equus cum imagine S. Georgij pictus in aula Imperatoris auditus clarè diu noctuq; hinnire, sicut fecerat ante annos 117. Quando Balduinus Constantinopolim Occupauit. *Gregor.* Iudæi reuocati in Gallias, & de veneno fontium ac, puteorum suspecti, plebe tumultuante eiecti in perpetuum: *Genebrard.* ad Ann. 1325. A Ioanne XXII. damnatus est Ioannes de Poliaco Theologus Parisiensis, qui negabat Pontificem posse dare Religiosis facultatem absoluendi tẽpore paschali, vel alteri quam parocho propriæ Ecclesiæ *Brietius in Annalib.* Octingenti Cantabri de montibus, saxis fugarunt 19. Septembris 60. millia Nauarræorum: *Mariana* l. 13. c.17.
1322	Philippus Longus Rex Francor. moritur 6. Ianuarij ex dysenteria; succedit frater eius Carolus Pulcher IV. *Annal. Franc.* Septembri grandi prælio Ludouicus Bauarus vincit Fridericum Austr. & capit, solusq; imperat. *Naucler. Onuphr. Chron. Bohem.* esto *Auentinus* ad seq. annum id referat. Hoc anno *Bzouius* affert tres sententias Ioannis papę contra Matthęum Vicecomitem latas ob hæreses, grauamina subditorum, & alia facinora; qui deficientibus ab eo Mediolanensibus, & periculorum metu actus petit absolui ab excommunicatione, quam tamen iniustam dictitabat, sed morte præueniente extinctus est d. 26. Iunij: *Bossius; Iouius, Corius & Vbertus Folletta.*
1323	Io. Papa multis de causis diplomate obsignato d. 8. Octobris mandat Ludouico Imper. abdicare se imperio, & eum Auenionem citat; & ob Constitutionem incipientem: *Ad Conditorem Canonum.* Offensi Franciscani aliquot transiere ad Ludouicum, ex quibus Guilielm. Okam, euasit eius stipendiarius, vt stilum acueret in Pontificem, cum dixisset Imperatori: *Tu me gladio defende ab iniurijs Papæ, & ego te verbis, ac scriptis defendam.* Sed anathemate percussus à Pontifice, damnatus est à Schola Parisiensi, eius libellis impijs exustis: *Naucler. Trithem. Aemil Genebr.* Ætna mons cum magno terræmotu subsidit, & nigerrimo cinere, flante vento Melitam opplet. *Goltzius.* Factiones Guelforum, & Gibellinorum in Orientem penetrant Andronico Gibellinis fauente, qua occasione Turcæ Christianis profligatis omnia infestant: *Petrus Iustin. l. 4. hist. Veneta.*
1324	Ludouicus Bauarus ad Concilium prouocans excommunicatur à Pontifice hinc tragici euentus narrati ab Historicis. vide hoc anno Bzouium. Franci Anglos in Aquitania, & Scoti Anglos in Anglia profligant. *Aemil. Polydor. Bzouius* hoc anno, qui addit damnationem Castruccij Lucensis ob varia Scelera, & Galeazium Vicecomitem in somnis absterritum à S. Io. Baptista ne Modoeciam, vt cogitarat excinderet, & dissidia inter Reges Carolum Francię, & Eduardum Angliæ.
1325	Leopoldus licet frater Ludouici in eum arma mouet: *Naucler. Cuspin.* Dionysio Regi Lusitaniæ 7. Ianuarij defuncto succedit Alphonsus IV. *Hist. Portugall.* S. Eleazarus Comes, seruata virginitate cum Delfina Sponsa obit d. 27. Sept. *Martyrol. Rom. & Surius.*
1326	Iacobo Regi Aragoniæ defuncto succedit Alphõsus natu minor, excluso maiori Iacobo: *Tarafa. & Mariana.* Isabella vxor Eduardi Reg. Anglor. marito inuisa, & morans in Gallia apud Carolum fratrem R. Francor. cum Eduardo filio, transit cum copijs in Angliam, & maritum bello captum compellit regno abdicare, punit prauos eius Consiliarios, & cum Eduardo III. filio regnat. *Polydor. Aemil.*
1327	Ludouicus Bauarus à Gibellinis innitatus venit in Italiam cum exercitu, & die Pentecostes Mediolani sumit coronam ferream; Pisani stant pro Pontifice, qui ad belli subsidium decimas in Gallia corrogat. *Naucler. Aemil. Til.* Othomano Regi Turcarum mortuo succedit Orchanes natu minimus, necatis fratribus. *Chalcondylas, Zaguth. Leonclauius.* S. Eleazarus Comes Ariani d. 27. Septembris moriens in Gallia, statim apparuit coniugi suæ Delfinæ in Prouincia degenti, dicens: Laqueus contritus est, & nos liberati sumus, moxq; disparuit; ipsa verò vulgauit eius mortem; fuerat ille Tertiarius S. Francisci, in cuius *Chron. p. 1. lib. 9.* hæc, & alia legi possunt.
1328	Ludouicus Bauarus Romæ à Stephano Columnẽsi accipit coronam auream, & creari facit à Schismaticis pseudopapam Petrum de Corbaria Reatinæ Diœcesis, dictum Nicolaum V. qui statim creat 12. Cardinales: *Onuph.* Ludouicus Gonzaga Nobilis Mantuanus Mantua occupata, & Passerino occiso 14. Augusti principatus fundamenta iacit. *Naucler. Cuspin.* Carolus Pulcher Rex Franciæ 1. Februarij moritur, relicta

vxore

Anni Christ.

vxore grauida, quæ cum filiam peperisset, ideoque illa exclusa, simulq; Eduardo Angliæ Rege filio Isabellæ sorore Caroli prædicti, ex lege Salica substitutus est Philippus Valesius, trium Superiorum Regum Patruelis: eiq; Eduardus Anglus coràm fidelitatem iurauit; *Annal. Franc. Frossard. Aemil. Tilius.*

1329 Ludouicus Bauarus deficiente ab eo tota penè Italia, cedit in Germaniam tumultuantem. Nicolaus pseudopapa à Pisanis in carcerem conijcitur: *Naucler. Auentin. Cuspinian.* Petrus Cunerius aduocatus Regius in Senatu Parisiensi, solemni actione coràm Philippo Rege contendit omnem iurisdictionem Episcopis adimendam, Ecclesiam propugnante Petro Bertrando Episcopo Augustodunensi; Rex ipso S. Thomæ Cantuariensis die adiudicauit causam Episcopis, inde dictus cognomento Catholicus, *Aemil. Genebr. Vigner. Gualterus.* Ludouicus Clarimontis, & Marchiæ Comes ex S. Ludouici stirpe primus Borbonij Dux declaratur. *Aemil. Til. Gaguin.* Robertus Romanus rex Scotiæ moritur, succedit ei Dauid filiolus: *Boet. Leslæus, Polydor.* Die 28. Iunij ex multis Aetnæ voraginibus ignei torrentes erupere, quorum aliqui versùs Catanam currentes, retrorsum abiere alioue detorsere cursum, velo S. Agathæ contra eos delato: *Fazellus l. 2. Dec. 1. c. 4.*

1330 Io. Boemiæ rex contra Ludouicum Bauarum in Italia militat, sed Ludouico excitanti illi aduersarios in Germania, reuertitur relicto Carolo filio cum exercitu, qui prosperè contra aduersarios agit: *Naucler. Cuspin. Dubrau.* Carolus rex Hungariæ sedens cum coniuge in aula, vulneratur ab Hungaro quodam, & Reginæ ictum repetitum excipienti manus amputatur: *Chron. Boem.* Castellæ, & Aragoniæ Reges iunctis copijs Mauros insigni victoria sternunt: *Mariana.* Nicolaus Pseudopapa ductus Auenionem papatui renunciat d. 25. Augusti, & postea in carcere obit. *Platina Onuphr.*

1331 Orchanes Turcharum Rex Nicæam Bithyniæ post longam obsidionem capit Andronico Imp. frustra suppetias ferente: *Zaguth.* Ladislaus Rex Poloniæ aduersus Crucigeros Pomeraniæ vsurpatores, ideoq; à Io. Pontifice excommunicatos insignem victo iam d. 27. Septembris translationi S. Stanislai sacra reportauit cæsis 40. millibus hostium, desideratis de suis tantummodo 42. *Bzouius.*

1332 Io. Boemiæ Rex iterum in Italiam venit; sed ob res domesticas, & instabilitatem Italorum, regreditur cum filio ad propria: *Naucler. Dubrau. Cuspin. Auentin.* Andronicus senior in Monasterio d. 12. Februarij moritur annor. 74. *Gregoras.* Monaldus Dalmata Ordinis Minor. Theologus insignis martyrio afficitur: *Bellarmin. de Script. Eccl.*

1333 Dauid Rex Scotiæ recusat iurare in verba Regis Angliæ, & fugit in Galliam; Anglus Scotiam inuadit, & Scotos vincit capto Bericco. *Boet. Leslæus.* Ladislao Loctico R. Poloniæ defuncto mense Martio succedit filius Casimirus Magnus: *Cromerus.* Mauri ex Africa suppetias ferunt contra Alphonsum Castellæ Regem Granatensi Regi; hic ad pacem proclius, Alphonso vetus tributum promittens à suis ferro obtruncatur: *Mariana.*

1334 Andronicus Imp. victus à Bulgariæ Despota, quē inuaserat, in pacem consentit. *Gregoras.* Io. Papa moritur 4. Decemb. annor. 90. cui d. 19 aut 20. Decembr. substituitur Iacobus de Furno Cisterciensis, Cardinalis S. Priscæ, natus Sauarduni in diœcesi Apamiarum, & d. 3. Ianuarij coronatus, dictusq; Benedictus X. alijs XII. *Platina, Onuphr.* hic antecessoris sui sententiam in Ludouicum Bauarum confirmauit, reformauitq; Ordines Benedictinum, & Cisterciensem: *Genebrard.*

1335 Principes Itali Legatos mittunt ad Andronicum Imp. pro fœdere contra Turcas, magna incrementa capientes: *Gregoras.*

1336 Patriarcha, & Episcopi Græci Theologiæ rudes non audent, quamuis vrgente populo, disputare cum Episcopis Græcæ linguæ peritis, Constantinopoli à Pontifice missis pro concordia Ecclesiarum: *Gregoras.* Sulthanus Ægypti 8. Franciscanis committit custodiam Sepulchri Dominici Hierosolymis: *Munster.* Alphonsus Aragoniæ Rex moritur, succedit filius Petrus IV. *Tarafa, & Mariana*: Eduardus Rex Angliæ rebellat atrociter contra Regem Galliæ, imò Regem se Franciæ scribit, & armis liliatis vtitur: *Annal. Franc.*

1337 Friderico Siciliæ Regi defuncto, succedit filius Petrus II. *Mariana.* Scythæ, & Turcæ Thracia vastata, multa Christianor. millia abducunt: *Gregoras.* Concilium Auenionense fit, de quo *Gualterus in Chronol.* Græci hoc anno controuerterunt inter se de lumine gloriæ viso in monte Thabor, affirmante Gregorio Palamate, vno ex Monachis Montis Atho, illud fuisse increatum, negantibus autem Barlahamo, Nicephoro Gregora, & Aupadino Monacho: *Briesu Annales.*

1338 Ludouicus Bauarus prouocans ad Concilium, nec impetrans absolutionem ab anathemate in conuentu suorum mense Augusto edit decretum contra Pontificis authoritatem, cui nolentes subscribere vexat diuersis modis: *Naucleru, Trithem. Cuspin. Auentin.* Io. Boemiæ Rex: profectus in Galliam ad suppetias Franco contra Anglum, à quodam Iudæo Medico prope Montempessulanum sub specie medendi oculo vnico, quo laborabat (alterum enim in bello Lithuanico, ex intemperie aeris amiserat) excæcatur. *Hist. Boem.* Locustæ denso agmine instar nubium volantes, deuastata Polonia, Hungaria, Boemia &c. à volucribus æstate absumptæ, & Octobri niue obrutæ: *Bonfin.* Franciscus Petrarcha Romæ in Capitolio coronatur. *Platina.*

1339 Romani, deserto Ludouico Bauaro, adhærent Pontifici, *Blondus.* Alponsus XI. Rex Castellæ, & Alph. IV. Lusitaniæ impetratis à Benedicto XII. Indulgentijs pro ijs, qui Cruce signati militarent contra Saracenos collegit exercitum peditum 35000. equitum 14000. quibus conflixit cum quinque Regibus Maurorum, & peditibus 600000. equitibus 80000. & de Christianis occubuere 15. aut 20. at de Mauris 400000. partim cæsi, partim capti. Victoria Cruci adscripta, ad cuius honorem d. 30. Octobris qua id contigit, consueuit in Hispania festum celebrari, *Mariana, & Ciaconius in vita Benedicti XII. Vasæus, & Genebrardus,* id anno 1340. notant, cætaq; ad falsum amnem 450. millia Maurorum addit.

1340 Rex Angliæ d. 23. Iunij ad Clusas in Hadria, ventis secundis, & discordia Francorum vsus, insignem victoriam naualem de Francis reportat: *Aemil. Polydor.* Pontifex diuersis, qui à Bauaro defecerant, confirmat dominia, puta Gonzagis Mantuam, Estensibus Ferrariam, Scaligero Veronam. *Blond. Sabell. Trithem.* Granatæ ex ore Didaci barbuti laici Paulini defuncti ac sepulti, erupere tres rami gelsominis floribus onusti, quibus inscripta erant nomina IESV, & MARIÆ, & sepulcro aperto radix eorum reperta in ore Didaci, quinta Martij defuncti: *Chron. Minimor. Fr.*

1341 Andronicus Imper. Constantinopoli ex tumore splenis moritur; succedit Io. Palæologus puer

sub

Anni Christ.

ſub tutela Io. Cantacuzeni, qui aſſumpto Imperio dat vxorem vnam filiam ſuam pupillo; alteram Orchani Turcarum Regi: *Chalcondylas, Onuphr.* Dauid, poſt expeditionem in Angliam, paciſcitur cum Anglo de inducijs, *Froſſard.* Caſimirus Rex Poloniæ Lithuaniam ſibi ſubijcit, & in formam prouinciæ redigit. *Cromerus.* Aprilis 8. Franciſcus Petrarcha in Capitolio Laurea corona inſignitus fuit, in die Paſchatis, ait *Io. Henricus in Mercurio Ital.* Sed id factum anno 1338. ait Platina in vita Benedicti Papæ.

1342 Aprilis 25. moritur Benedictus Papa, cui 7. Maij ſufficitur Petrus Monſtrius Lemouicenſis ex Monacho Benedictino Epiſcopus Rothomagenſis, & Card. & coronatur d. 19. Maij, nominaturq; Clemens VI. *Platina, Trithem. Onuphr.* Moriuntur Carolus Hungariæ, & Petrus Siciliæ Reges, ſuccedunt Ludouicus illi, & huic item alter Ludouicus quinquennis: *Bonfinius, & Fazelus.* Die 24. Iunij omnes Fratres Minores Conuentus Amalechi à Tartaris, cum duobus ſecularibus martyrio affecti ſunt, cæteri fidem Chriſti abnegarunt: *Chron. S. Franciſci par. 2. lib. 8. cap. 45.*

1343 Pontifex Ludouico Bauaro ſæpè petenti abſolutionem ab anathemate negat, niſi abdicet Imperio: *Trithem.* Roberto Rege Neap. defuncto regnat Ioanna neptis eius ex Carolo filio prædefuncto, quæ nupſit Andreaſſo fratri Regis Hungar. ex ſui patris patruele genito; *Mariana, Pandulphus Collenut.* Septima Maij in Comitatu Chermonæ grando, cuius globi minimum libram vnam, multi 8. libras excedebant, tecta perrupit, & multos occiderit; *Matth. Villanus l. 3. c. 65.*

1344 Rex Caſtellæ terra, mariq; Mauros vincit, Algeziram Bæticæ vrbem diu obſeſſam deditione capit, ciuibus alio abire permiſſis; Petrus Rex Aragoniæ, Baleares inſulas eripit cognato ſuo: *Mariana.* Eduardus Rex Angliæ inſtituit ordinem Equitum Periſcelidis, vulgo della Gartera. *Polydorus.*

1345 Ioanna Neapolitana ſtrangulato viro ſuo Andreaſſo, nubit Ludouico filio Principis Tarentini: *Pandulph. Collenut.* Die 21. Februarij fuit prodigium in Eccleſia Carmelitarum Manreſæ. Raimundus Sedoſa eorum Laicus cæleſti voce præmonitus, vt ſacellum, quod SS. Simonis, & Iudæ volebat ædificare, vtpote architectus inſignis, potiùs SS. Trinitati ædificaret, vidit orto Sole, ex Monaſterio Montiſerrati magnum lumen ingredi Eccleſiam prædictam, diſtantem 3. leucis, ingreſſumq; diui ſi triſariam, ſonante organo ſponte, cumq; lumina tria altaria luſtraſſent, iterum in vnicum lumen coaluere, & per eandem viam egreſſa diſparuerunt: quod lumē à multis de populo viſum eſt: ideoq; quotannis 1. Dominica Quadrageſimæ fit feſtum huius miraculi, quod vocant El Milagro de la lumbra. *Girardus in Diario.*

1346 Clemens Papa in die Cœnæ Domini Ludouicum Bauarum execratur hæreticum, & Schiſmaticum declarat, iubetq; Electores Imperij alium eligere, qui Renzi prope Treueros conueniunt, & Iulio Menſe d. 11. eligunt Carolum Lutzemburgenſem filium Io. Regis Boemiæ abſentem cum patre in Gallia, qui poſt prælium Creſſiacum reuerſus in Germaniam coronatus eſt Bonnæ Menſe Nouembri, eo quod Aquiſgranenſes cum nollent reciperet *Nancler. Trithem. Auent.* At Creſſiaci 26. Aug. Franci ab Anglis in prælio victi occubuere Carolus frater Regis Franc. Dux Latharingiæ, Comes Flandriæ, & Ioannes Rex Boemiæ, qui licet cæcus pugnare voluit: Inde Anglus Caletum obſedit, quo poſt annum deditione potitus eſt: *Annal. Franc. Krantzius.*

Anni Christ.

Pontifex Alſonſo Caſtellæ Regi acquiſitionem Inſularum Fortunatarum confirmat, modò ibi Chriſtianam legem inſtituat: *Mariana.*

1347 Ludouicus Bauarus die 11. Octob. moritur. Eduardus Rex Angliæ, & poſt eum Philippus Turingiæ Langrauius; & poſt hunc Guntherus Comes Suartzburgenſis à Schiſmaticis electi recuſant, aut cedunt Carolo, in quem tandem omnes conſentiunt à Pontifice per Legatum abſoluti. Perierat autem Aprili Okam Franciſcanus Ludouici Stipendiarius; *Trithem. Cuſpin. Auentin. Nancler.* Dauid Scotiæ Rex in gratiam Regis Francor. Angliam inuadens, vincitur in acie, & capitur: *Boet. Polydor.* Ioanna Regina Neapol. timens ſibi à Rege Hungariæ ius omne in Siciliam renunciat Regi Siculo promittenti vectigal annuum, & auxilia contra inuaſores Regni Neapol. *Fazel.* Clemens Papa concedit communionem ſub vtraque ſpecie Regibus Franciæ, quoties velint; qua illi vtuntur in die coronationis, & in extremo viatico: *Gualterus in Chronol. Henriq; l. de Euchariſt. c. 44. paragr. 7.*

1348 Ludouicus Rex Hungariæ frater Andreaſſi, Neapolitanum Regnum vi occupat: Ioanna fugiente in Prouinciam, & recurrente ad Pontificem Auenione degentem. *Blond. Bonfin.* Terræmotu à die 25. Ianuarij per 40 dies in Auſtria, & Pannonia 26. vrbes proſtratæ, Iudæi accuſati de infectis aquis, vnde peſtis, Auguſtæ Vindelicorum in tumultu combuſti. *Chron. Auguſt.* ſed plura de illo terræmotu *Io. Villanus lib. 12. hiſt. cap. 122.*

1349 Peſtis ex India Aſiam depopulata, Europam ita depaſta eſt, vt vix tertia pars hominum ſuperfuerit: *Platina Trithemius, & alij.* Ioannæ Reginæ Nauarræ defunctæ ſuccedit Carolus fil. *Annal. Franc.* Humbertus Delphinatum Princeps, prole amiſſa, Dominicanorum Religionem ingrediens, Regi Francor. vendit principatum 40. mille aureis ea conditione, vt primogenitus Regum Delphinus appelletur, & Delphinatui præſit. *Genebr. Aemil. Gaguin. Til. & Paradinus in Chron. Sabaud.*

1350 Clemens Papa celebrat Iubilæum ad annos 50. reductum, & Auenionem emit à Ioanna Regina Neapolit. Prouinciæ Domina: *Platina, Genebr. Pandulphus Collenut.* Philippus Rex Francorum d. 28. Auguſt. moritur, ſuccedente filio Ioanne, qui ordinem Equitum Stellæ inſtituit. *Annal. Fr. Aemil. Til.* Alphonſo Caſtellæ Regi in obſidione Heracleæ Bæticæ defuncto, ſuccedit Petrus filius: *Taraſa, Mariana.* Romæ à Natali Domini ad Paſcha quotidie numerata ſunt hominum decies, aut duodecies centena millia Iubilæi cauſa: *Brietius in Annalib.*

1351 Inter Venetos, & Genuenſes oritur bellum quinquennale: *Blond. Sabell.* Carolus Hiſpanus ex Caſtellæ regum familia, creatur in Francia Magiſter equitum, & Comes Engoliſmenſis, ducta filia Comitis Bleſenſis; eiq; perempto à Rege Nauarræ ſubſtitutus in Magiſterio Iacobus frater Ducis Borbonij. *Tillius.* Perpiniani in conuentu generali decernitur, vt Notarij annos numerarent non ab Incarnatione Domini, ſed à Natiuitate, quod in Catalonia firmatum anno 1358. & in Caſtella 1383. & in Luſitania 1415. *Taraſa, Genebr. Vaſæus, Mariana l. 3.* Cometes ingens huic anno adſcribitur à *Brietio in Annalibus*, ordo Stellæ in Francia inſtauratus.

1352 Pontificis opera Ioanna reſtituta in Regnum Neapol. ea conditione, vt poſt eius mortem ius Regni ſit penes Regem Hungariæ: *Pandulph. Coll.* Genuenſes nauali prælio apud Peram prope Chalcedonem vincunt Venetos: *Blond. Sabell.* Io. Vicleff Anglus hæreſiarca nunc primum

Anni Christ.

emergit, iuxta *Prateolum de Hæres.* sed magis anno 1380. iuxta *Th. Vualdensem.* Clemens VI. Papa moritur Auenione d. 6. Decembr. & d. 18. eligitur Stephanus Lemouicensis, qui coronatus d. 30. Decembris dictus est Innocentius VI. *Platina, Onuphr.*

1353 Veneti prope Corticam victoria insigni Genuenses superant, sed apud Peloponnesum magna clade affecti sunt à Genuensibus, nescientibus vti victoria: *Blond. Platina, Sabell.* qui addunt Martinum Ducem Venet. Maiestatis reum perijsse. Ægidius Carilla Cardinalis Hispanus Præfectus à Pontifice Italiæ, paulatim iura Pontificia recuperauit. *Leander. Blond. Sabell. Volaterran.* Canis Scaliger 25. Febr. Veronam recuperat, occiso Frigriano eius vsurpatore: *Matt. Villan. l. 3. c. 101.* At 7. Decemb. obijt Fr. Deodatus de Gozone Magister Equitum Rhodiensium, cuius tumulo insculpta fuit insignis victoria de Dracone, cum epitaphio: *Draconis extinctor,* vide *Iacob. Boss. in eorum historia p. 2. l. 2.*

1354 Carolus Imp. accipit coronam ferream Mediolani d. 4. Ianuarij, auream Romæ 5. Aprilis in Paschate à Cardinalibus per Papam delegatis, reditq; mox in Germaniam, vt Pontifici promiserat. *Trithem. Naucl. Cuspin.*

1355 Carolus Rex Nauarræ cognom. malus, Anglo occultè fauens Rothomagi in conuiuio à Io. R. Francor. capitur, & abductus Parisios custoditur: *Till. Frossard.* Ludouico Siciliæ Regi mortuo, succedit Fridericus Simplex: *Fazel.* Ioanna Regina Neapolitana mortuo Ludouico marito, tertiùm nubit Iacobo Tarraconensi; *Mariana, Pandulphus.*

1356 Carolus Imp. 10. Ianuarij Norimbergæ in Comitijs promulgat Bullam *Carolinam* à sigillo aureo dictam *Auream* de electione Imperatoris, & iure electorum gradibusq; Principum, & Ordinum: *Trithem. Naucler.* Ioannes R. Francor. numero militum superior, conditiones pacis ab Anglo oblatas respuit; Angli in desperationem versi d. 19. Septembr. apud Pictauos Ductore Eduardo Vualliæ Principe filio Eduardi Regis, grandi victoria potiti, Regem Francor. cum Philippo filio, & prima nobilitate capiunt, abducuntq; in Angliam; Magister equitum cum multis nobilibus cæsi, Carolus Delphinus Lutetiam vix effugit; secutæ postea Pontificis opera induciæ biennales: *Aemil. Till. Polydor. Frossard.* Die 30. Septembris Terræmotus ingens in Hispania Bætica, præsertim Cordubæ, & Hispali ædes multas cum multorum strage deiecit. *Girardus in Diario.*

1357 Io Palæologus Caloiannes filius Andronici iunioris Io. Cantacuzeno in Monasterium detruso, Imperio potitur fauore Genuensium, quibus ideo data Lesbos Insula. *Chalcondylas. Blond. Genebr.* Alphonso Lusitaniæ R. defuncto, succedit Petrus: *Mariana.* Dauid Rex Scotiæ pecunia se redimens, dimittitur è custodia ab Anglo ea conditione, vt procuret Scotiam fieri subditam Anglo, sed in Comitijs Scotiæ conditio illa non sine stomacho reiecta. *Hist. Scot.*

1358 Delphino Regnum administrante, & Nauarræ Rege è custodia dimisso, turbasq; excitante, & plebe in Magistratus insurgente Francia fluctuat: *Aemil. Till. Fossard.* In Hispania Petrus Castellæ Rex nobiles multos necari iubet; eiusq; frater nothus Henricus fugit ad Aragonium Castellani hostem, vnde graue bellum: *Mariana.* Amurathes filius Orchanis Turcar. R. defuncti, nauibus Genuensium vsus, sub specie iuuandi Imperatorem contra Despotas, transit in Thraciam, Philippopolim, Hadrianopolim, aliasq; vrbes occupat, & Io. Palæologum Imper. vectigalem facit, abducto filio eius obside: *Annales Turc.*

1359 Franci cum Anglis post inducias aliquanto feliciùs pugnant, Nauarræo ad Francos redeunte, & Pontifice alijsq; Principibus agentibus pro pace, & liberatione Regis Francor. *Annal. Franc. Froßard.* Ordelassius Foroliuij tyrannus dedit se Ægidio Legato Pontificis, actaque pœnitentia absoluitur, & duabus vrbibus in feudum datis donatur. *Brietius in Annal.*

1360 Rex Francorum recusat profiteri se beneficiarium Angli: tandemq; pax inita ad Britiniacum 8. Maij, & firmata Caleti 24. Octobr. Anglus iure supremo retento in totam Aquitaniam, & Caletum, renunciat iuri omni in Franciam, & Io. Rex promissis 300. millibus aureorum, datisq; filijs obsidibus dimittitur, ac Parisios redit. *Annal. Francor. Aemil. Polydor.*

1361 Io. Palæologus Imper. hostes debellat, iuuantibus Turcis, quibus idcirco permittit, quæ iam occuparant: *Annal. Turc. Sabellicus.* Pestis Mediolanum exhausit hoc anno. *Brietius.*

1362 Innocentius VI. Papa moritur Auenione 12. Septembr. & d. 28. Octobris substituitur ei Guillelmus de Grisaco Mimatensis ex prouincia Tolosana Abbas S. Victoris Massil. qui nec præsens nec Cardinalis erat; idem consecratus est d. 6. Nouembris, & dictus Vrbanus V. *Platina, Onuphr.* Defuncto Philippo Duce Burgundiæ, Io. Rex Francor. natus ex Ioanna Philippi amita succedit, & Ducatum dat Philippo Audaci filio suo: *Aemil. Annal. Franc.* Granatæ Rex licet victor, fœdus init cum Petro Rege Castellæ, sed fraude interceptus occiditur ab eo, interempta paulo ante vxore sua Blanca Borbonia: *Mariana.* Amurathes R. Turcarum Hadrianopolim capit. *Annal. Turc.* Duos hoc anno Cometas, & horribilem Solis Eclipsim memorat *Brietius in Annalib.*

1363 S. Brigitta vidua olim Sueciæ Regina, reuelationibus celebris veniens ad Vrbanum Papam, impetrat confirmationem Ordinis à se instituti: *Naucler. Volaterran.* Petrus Lusinianus R. Cypri venit in Galliam pro auxilijs, contra Paganos; Ioannes R. Francorum expeditionem ad id præparat, sed prius in Angliam transit, vt transigat de obsidibus, & securitate pacis: *Annal. Franc. Froßard.* Agmina grillorum adeo densa vt lucem Solis impedirent, agros Anconæ, Fani, & Pisauri deuastarunt. *Matth. Villanus l. 11. c. 40.* fuit id ineunte Iulio.

1364 Io. rex Franciæ Londini d. 27. Martij ex morbo moritur; corpus statim Lutetiam transfertur: succedit ei filius Carolus V. sapiens, qui Maij 19. Rhemis cum Ioanna Borbonia consecratur. *Till. Froßard,*

1365 Diu certatum inter Comites Blesensem, & Monfortium de possessione Britanniæ minoris: sed occiso in prælio Carolo Blesensi, pax à Ludouico fratre regis Francor. firmata est, ita vt Britannia Monfortio, vt Beneficiario regis daretur, vnde pax in regno secuta: *Aemil. Till.* Henricus Nothus collectitias copias ducit aduersus fratrem Petrum Castellæ regem, omnibus exosum ob crudelitatem, & necem coniugis, & iam à Pontifice iudicatum inutilem regno: *Marian.*

1366 Henricus Nothus adiutus à rege Aragoniæ, Petrum fratrem regno pellit, acclamaturque rex Castellæ, & Legionis: Petrus à nemine in Hispania receptus, fugit cum thesauris Baionam in Aquitania ad Eduardum Anglum Vualliæ principem: *Froßard. Mariana.* Vrbanus papa post victoriam per Legatum de rebellibus Romam venit, vbi triennium residet. *Blond. Platina.* Seruij Hadrianopoli recuperandæ incumben-

Anni Christi.

bentes, ab Amurathe R. Turc. cladè magna affecti. *Annal. Turc.*

1367 Petrus cum exercitu principis Valliæ, victo Henrico fratre, Castellæ regnum recuperat, & interficit omnes Henrici fautores, sed non soluens stipendium militi Anglo promissum, deseritur à principe Valliæ. *Aemil. Mariana Froßard.*

1368 Henricus nothus collecto in Gallia exercitu redit in Hispaniam, recipiturq; ab omnibus; Petrus Mauros ad auxilium euocat: *Mariana*. Moriuntur Fridericus R. Siciliæ, relicta vnica filia, & Petrus R. Lusitaniæ, succedente filio Ferdinando: *Fazel. Histor. Portugall.* Carolus Imper. rogatu Pontificis ad tumultus sedandos venit in Italiam, & vxorem Romæ coronari facit, sed pecunijs colligendis intentus, absq; operæ pretio redit in Germaniam: *Blond. Naucler. Cuspin.* S. Ioannes Colombanus Senis instituit Ordinem Iesuatorum sic dictorum à frequenter proferendo nomine Sanctiss. IESV. *Sabell. Polydor.* licet alij id referant ad annum 1367. Corpus S. Thomæ Aquinatis adiudicatum est Eliæ Raymundo Generali Prædicatorum, qui illud furtim ex Monasterio Fossæ Noue Cisterciensibus sustulerant, & delatum Tolosam. *Brietius in Annal.*

1369 Henricus rex Castellæ Petrum fratrem mense Martio prælio victum, & ex fuga reductum, securi percutit, aliosq; competitores comprimit: *Mariana*. Dauid rex Scotiæ moritur sine liberis; eligitur Robertus Stuartus Roberti Brusei nepos ex filia: *Boet. Leslæus*. Arminiaci, & Vasconiæ proceres oppressi tributis ab Anglis, prouocant ad Regem Franciæ; qui diem dicit ad causam dicendam Eduardo Vualliæ principi, at is renuit; renouaturq; bellum Francor. cum Anglis à quibus multi desiciunt: Vrbanus ad hoc bellum sedandum reuertitur Auenionem *Froßard. Aemil. Blond. Platina.*

1370 Philippus Dux Burgundiæ cum exercitu regis, Anglos Galliam diripientes, atq; incendentes, & prælium subterfugientes, subsequens paulatim delet hoc, & sequentibus annis. *Froßard. Polydor.* Casimirus Magnus rex Poloniæ moritur Nouembri absq; masculis, succedit electus Ludouicus rex Hungariæ. *Cromer.* Vrbanus papa Decembris 19. moritur, & d. 29. substituitur Petrus Comes Bellifortis Lemouicensis Diaconus Card. & die 6. Ianuarij consecratus dictus est Gregorius XI. *Platina Onuphr.*

1371 Franci ad Rupellam iuncta classe Henrici regis Castellæ, Anglos mari terraq; vincunt; Rex Nauarræ reconciliatus adit Regem Franciæ *Aemil. Till. Polydor. Froßard.* Io. Huss. ex Vuiclefi scriptis contra Ecclesiam hæreses seminat in Boemia. *Aeneas Siluius Histor. Boem.*

1372 Post necatum Petrum Lusignanum R. Cypri res Regni in deterius lapsæ sunt; Genuenses, quia in coronatione Iacobi postpositi sunt Legatis Venetis, Cyprum vastant, & Iacobum Petri filium ad durissimas conditiones pacis constringunt. *Platina*.

1373 Secta turpissima Turelupinorum damnata flammis, de qua *Gualterus in Chronol., & Prateolus de hæresibus*.

1374 Emmanuel fil. Io. Palæologi Imper. delatus conspirationis in Amurathem R. Turcarum, priuatur principatu Thessalonicæ. *Chalcondylas*. Scoti renouato fœdere cum Francis, Anglos ad oppidum Otterbum prælio memorabili vincunt. *Boet. Leslæus*.

1375 Vladislaus nepos Vladislai Poloniæ regis monachus in monasterio S. Benigni Diuionensis, dispensatione Pontificia inuitatur ad capessendum Poloniæ regnum. *Spondanus ex eius Epitaphio*. Petrus de Luna Arragonius creatus Cardinalis à Gregorio XI. monente illum, vt caueret, ne Luna ipsius Eclipsim pateretur, quasi præscio futuri schismatis. *Brietius in Annalib.*

1376 Gregorius XI. suasu S. Catharinè Senensis, & Baldi Iurisc. Perusini sedem Pontificiam refert Romam, quo peruenit seq. Ianuario postquam annos 71. fuerat ea Sedes Auenione: *Platina Volaterran. Onuphr.* Carolus Imper. vt filius Vuenceslaus annorum 15. fiat Rex Romanor. obtinet ab Electoribus multa pecunia, pro qua ipsi oppignerat Vectigalia, & Vrbes aliquot vendit Principibus: *Cuspinianus*; *Aeneas Siluius*. Ioannes Palæologus Imper. restitutus ope Venetorum Tenedum ereptam Genuensibus dat Venetis: *Blond. Sabellic.* Eduardus Valliæ princeps moritur. *Polydor.*

1377 Eduardus R. Angliæ obit, succedit Richardus vndennis nepos ex Eduardo Vualliæ principe. *Froßard. Polydor.* Amurathi Turcarum regi à priuato quodam occiso, succedit Baiazethes, qui postea in Macedoniam, Epirum & Hungariam penetrauit: *Chalcondylas, Bapt. Egnatius.* Mare erumpens ruptis aggeribus submergit plusquã 17. pagos in Flandria: *Annales Flandr.*

1378 Gregorius XI. papa moritur Romæ d. 26. Martij, & d. April. 9. eligitur Bartholomæus Neapolitanus à Cardinalib. Italis, & d. 18. coronatur diciturq; Vrbanus VI. At Galli Cardinales præsertim Lemouicenses, & quidam alij correpti ob vitia ab Vrbano, Fundos digressi, fretiq; authoritate Ioannæ Reginæ Neap. causatiq; vim sibi illatam in electione Vrbani, eligunt mense Septembris d. 19. Robertum Card. Gebennensem, & consecrant d. 31. Octobris nominantque Clementem VII. qui Auenionem se recepit, durauit Schisma hoc annos 50. Vrbanum recepere Itali (dempta Ioanna Regina) Germani, Angli, Hungari, & magni alij viri, Clementem autem Galli, Scoti, & quidam Hispani: *Platina. Aemil. Genebr. Froßard. Mariana*. Carolus Imper. ex Gallia, quo pro pace Francorum, cum Anglo se contulerat, reuersus moritur, Pragæ 29. Nouembris, succedente Venceslao filio socordi, & voluptuoso, *Naucler. Cuspinianus, Auentin.* esto *Onuphr.* mortem Caroli differat ad 24. Februarij: Demetrius Tartaros prælio vincit, & è Moschouia pellit: *Histor. Moschou.*

1379 Henricus Castellæ Rex veneno extinguitur d. 30. Maij, succedit Ioannes filius, *Mariana, & Froßard.* Ioanna R. Neap. Clementem Comitata Auenionem, & spe prolis abiecta, adoptat Ludouicum Andegauensem Caroli Regis Franc. fratrem. *Pandulphus*. Genuenses victis Venetis potiuntur Fossa Clodia, & alijs oppidis; *Blond. Sabel.* Aquilæ in Aprutio d. 10. Iunij dæmones ex nube erumpentes cum tonitribus, & fulminibus multos homines, & animalia necarunt, rapuerunt ac lacerarunt vexillum cum imagine Roberti Antipapæ, illæsa imagine Vrbani VI. plura vide in *Bzouij Annalib. ad hunc Annum*.

1380 Carolus Rex Francor. moritur d. 16. Septembris; succedit filius duodennis Carolus VII. cognom. Beneamatus, sub tutela (ex testamento) patrui Philippi Burgund. Ducis, & auunculi Ioannis Ducis Borbonij; At Ludouicus patruus maior natu, & Dux Andium constitutus est Regni Rector. *Froßard. Till. Aemil.* Veneti in recuperanda Fossa Clodia vsi primum Bombarda recens inuenta à Bertoldo Schvvartz idest Nigro, Monacho Chymico; *Polydor. de rerum Inuentoribus*. *Blond. Sabellicus.* Esto Naucleras inuentionem referat ad annum 1354. sed forte tunc vsus eius nondum receptus erat. Regulus Sophi, & Alis generi Mahometi stirpe, vt aiebat oriundus, nouam sectam, qua Persæ vsi sunt

Anni Chriſ.

inuexit. *Cælius Aug. in Hiſt. Saracen.* Addit Brietius in Annalibus, reperta in ærario Regis Franciæ defuncti duodeuigeſies centies millia aureorum. Septembris 8. natus eſt S. Bernardinus Senenſis eademq; die ingreſſus eſt Religionem, profeſſionem fecit, primam Miſſam, & concionem celebrauit. *Ribad* [illegible]

1381 Leo Rex Armeniæ in Hiſpaniam Galliamq; venit, vt pace in Europa conciliata, arma contra Saracenos excitet, ſed in pio conatu moritur: *Mariana*. In Anglia, Rotomagiq; & Pariſijs tumultuarum à militibus, & plebe ob non ſoluta ſtipendia, & aucta vectigalia, & tamen Carolus ſapiens reliquerat in ærario 18. milliones aureorum, vt *Annales*, & *Gaguinus*, vel ſaltem 12. vt *Aemilius*, & *Froſſardus*. Carolus Dyrrachinus ab Vrbano Papa ex Hungaria euocatus, factuſq; Senator Romæ, & rex Neapolis coronatus, Neapoli totoque regno potitur menſe Septembri. *Bonfin. Pandulphus*. Auguſto menſe opera Ducis Sabaudiæ pax ſtatuitur Venetos inter, & Genuenſes *Blond. Sabellic.*

1382 Carolus rex Neapolis ſuaſu Ludouici regis Hungariæ, Ioannam Neapolitanã eodem loco ſtrangulat, quo ipſa ſtrangularat Andreaſſum virum, eiuſq; ſororem Mariam capite plectit; *Bonfin. Pandulph.* Ludouicus deinde R. Hungariæ, & Poloniæ moritur menſe Septembri, relictis filiabus Maria nupta Sigiſmundo filio Caroli IV. Imper. quæ Hungariam rexit; & Heduuige data Polonis, & triennio poſt collocanda in Matrimonium Iagelloni Duci Lithuaniæ; *Cromerus*. Rex Francor. rebelles Comiti Flandrenſi domat, cæſis in acie 20. millib. Paxq; inita inter reges Caſtellæ, & Luſitaniæ. *Froſſard. Annal. Flandr. Mariana*. In Concilio Londinenſi damnatur Vuicleffus; *Thomas Vualdenſis*.

1383 Demetrius Dux Moſchouiæ victus à Tartaris Moſchouiam amittit *Hiſt. Moſchouit.* Ferdinandus Luſitaniæ R. Octobri moritur, ſuccedente de iure filia eius Beatrice vxore Ioannis R. Caſtellæ, ſed Luſitani Caſtellanos peroſi, petunt Ioannem (alijs Dionyſium) fratrem nothum Ferdinandi, & inde rurſus bellum; *Mariana Froſſardus*. Ludouicus Andium Dux adoptatus olim à Ioanna, & coronatus à Clemente Antipapa, arma mouet aduerſus Carolum Dyrrachinum, vincendus, & moriturus anno ſeq. *Pandulphus Collen.* 26. Septembr. Imago Deiparæ in Belgio pugione icta ſanguinem copioſum fudit: percuſſor repente interijt manu erecta, quæ quamuis obruto, & in puteum deiecto cadauere, ſemper ſic erecta prodibat. *Gononus in Chron. Deiparæ*.

1384 Februario moritur Ludouicus Flandriæ Comes, ſuccedit filia Margarita vxor Philippi Audacis Burgundiæ Ducis, qui anno ſeq. prudentia ſua bellum Flandriæ inteſtinum ſopiuit, quo perierant ad 200. millia hominum; *Annal. Flandr. Froſſard.* Andronicus Baiazethis Turcarum regis auxilio, Ioannem Palæologum Imp. patrem, eiuſq; fratrem Emmanuelem carceri includit, occupatumq; Imperium & ſe tributarium facit Baiazethi. *Chalcondylas*.

1385 Iagello Dux Lithuaniæ à Polonis vocatus, ducit Heduuigem legitimam regni hæredem ea conditione, vt Chriſtianus fiat, qui Februario menſe Baptizatus cum ſ. fratribus nominatus eſt Ladiſlaus. *Cromerus*. Ioannes rex Caſtellæ ad Aliubarotam victus eſt à Ioanne Luſitaniæ rege prælio adeo memorabili, vt diem illum feſtum menſe Auguſto celebrare conſueuerint Luſitani; *Hiſtor. Portugall. Mariana, Froſſard.* Carolus VI. Rex Franciæ reſtringit in regio inſigni numerum liliorum ad tria. *Till. ad an.* 1381.

1386 Carolus Dyrrachinus Rex Neapolis inuitatus ab Hungaris Proceribus ad occupandum regnum; à Regina Elizabetha matre Mariæ conuiuio exceptus, & iuſſu eius trucidatus eſt; ſed poſt inteſtinas diſcordias Elizabetha necatur; cuius mortem vindicat Sigiſmundus, regno cum Maria potitus: *Bonfin. Dubrau. Mariana*. Loco Caroli Dyrrachini regnat Neapoli Ladiſlaus eius filius, poſt turbas contra Margaritam Caroli viduam; *Pandulph. Mariana*. Claſſis nauium 1200. parata in Gallia contra Anglos nouis caſibus re infecta diſſoluitur. *Paul. Aemil.* Die 9. Iunij Cyprus dedita eſt Venetis ſponte, de quo *Paulus Maurozenus l. 17. Hiſt. Veneta*.

1387 Io. Palæologus cum Emmanuele fratre elapſus è cuſtodia obtinet à Baiazethe, vt Andronico depulſo Emmanuel ſub tributo annuo Imperium Conſtantinop. habeat, & ipſe Io. viuit deinceps apud Turcam in aula Regis; *Chalcondylas*. Patrui Regis Angliæ cum Rege confligentes, & vincentes, cum eo conciliantur; *Froſſard*. Carolus Rex Nauarræ ad inflammandam libidinem inſutus linteis aqua ardenti madidis, admota filo ſecando candela, & flammam materia corripiente exuſtus intra biduum miſerè expirauit, qui diu fuerat fax Galliæ; ſucceſſit ei fil. Carolus II. prudens, ac pacificus; *Annal. Francor. Aemil. Till.* Lithuani, & Samogittij adnitente Iagellone eorum Principe, Chriſtianam fidem recipiunt; *Cromerus, & Mechou*. In Anglia moritur Vicleffus hæreſiarcha, cuius Cadauer poſt annos 40. iuſſu Martini V. Papæ exhumatum, & combuſtum publicè fuit.

1388 Petrus Rex Aragoniæ moritur d. 6. Ianuarij, ſuccedit fil. Ioannes; *Tarafa, Froſſard.* in Germania ciuitates fœderatæ aduerſus Principes motæ, ab ijs vi & cladibus reprimuntur. *Trithemius*.

1389 Margarita Regina Daniæ Albertum Regem Sueciæ bello captum ſeptennio in vinculis detinet. *Spondan.* Vrbanus Papa iuxta annum quo Chriſtus baptizatus eſt reſtringit Iubilæum ad annũ 33. & pro anno ſequenti illud indicit pro vnione Eccleſiæ pro qua etiam inſtituit feſtum Viſitationis B. Virginis Mariæ 2. Iulij celebrandum, & d. 15. Octobris moritur Romæ, & d. 2. Nouembris ſubſtituitur Petrus Tomacellus Neapolitanus coronatuſq; d. 11. Nouembris, nominatur Bonifacius IX.

1390 Aprili Menſe moritur Robertus Rex Scotiæ, ſuccedens Io. filius, dici vult Robertus III. *Leslæus, Boet.* Ludouicus Andium Dux contra Ladiſlaum, ſed fruſtra mouet; *Pandulph. Collenut.* Antonius Zenus Venetus auſpicijs Zichmi Friſlandiæ Regis Eſtotilantem recognoſcit, olim à piſcatoribus Friſlandis caſu detectam, *Ortelius*. Italis, Gallis, Anglis multis aduerſùs Saracenos in Africam excurrentibus, plurimi Chriſtiani liberantur à captiuitate. *Aemilius*.

1391 Ioannes Rex Caſtellæ inter ludos equeſtres equo excuſſus moritur; ſuccedit ei Henricus vndennis; *Io. Mariana*. In Comitijs Veſtmonaſterienſibus Angli impiè ſtatuunt, ne ad Pontificem ampliùs prouocetur, neue illi fas ſit excõmunicare quenquam in Anglia. *Polydor.* Baiazethes Aſia minori, Theſſalia, alijſq; prouincijs potitur, & Conſtantinopoli inhiat, *Chalcondylas Annal. Francor.*

1392 Regni Boemici Proceres Venceslaum Imperatorem vino, & voluptatibus immerſum, ac tyrannicè cum multis agentem capiunt; ſed ille aſtu elapſus nihilo melior fit: *Dubrau.* Carolus Rex Francor. in expeditione Britannica, ira, æſtino calore, alijſq; incommodis in phreneſim perpetuam incidit, modicis, ſed infidis interuallis interruptam, ideoq; regni cura patruis demandata, *Aemil. Froßard.*

Clemens

Anni Christ.

1393 Clemens Pseudopapa moritur Auenione 16. Septembris, & paulo post substituitur à Schismaticis Petrus de Luna Aragonius, dictusq; Benedictus XIII. *Mariana.* Sed Onuphrius id refert ad annum 1394. Grassante in Germania hæresi Vuiclefi, instituta est Inquisitio in hæreticos. Augustæ Vindelicorum, quorum multi combusti; *Annales Suenici.*

1394 Concilium Parisiense omnium Galliæ Antistitum, vbi depositus Petrus de Luna cedere noluit antipapatu: *Annal. Francorum.* Bonifacius autem Papa indicit Annatas, idest primi anni redditus vacantium Beneficiorum Eccl. Pontificio fisco applicandos ob necessitates belli contra Infideles, exemplo Ioannis XXII. *Platina, Genebrard.* Friderico Regi Siciliæ defuncto succedit filia vnica Maria, quæ nupsit Martino Comiti de Luna filio fratris Aragoniæ Regis: *Tarafa.*

1395 Sigismundus Rex Hungariæ Francorum auxilio victoriam insignem reportat de Turcis Hungariam inuadentibus: *Frossard. Chalcondylas.* Vuenceslaus Imp. grandi auri pondere exoratus Io. Galeatium Socerum Ducis Aurelianensis constituit Ducem Mediolanensem: *Aemil. Blond. Sabell.* Iudæi ex Gallia sæpe eiecti, ac recepti, penitus expelluntur, id enim ab hoc anno computant in suo Calendario: *Genebrard.*

1396 Francis, & Hungaris pro Græcis, Nicopolim Mysiæ obsidentibus, Baiazethes R. Turcarum soluit obsidionem Constantinopolitanam, & ingenti exercitu, ac prælio ad Nicopolim d. 28. Septemb. confligit, vbi licet cæsis Christianorum 20. millibus, & 60. millibus Turcarum, vincit tamen Baiazethes, captis Ioanne filio Philippi Burgundi, cum plurimis Gallorum Ducibus, qui se auro redemit. Sigismundus R. Hungariæ cymba fugiens pessimè à suis exceptus est, & Ladislaus Neapolitanus ad regnum Hungariæ vocatus; Baiazethes redit ad obsid. Constantinop. vnde Emmanuel Imp. elapsus relicto ibi Ioanne Nepote ex fratre, Italiam, Galliamque peragrat pro ausilijs, sed frustra. *Bonfin. Leunceslauius, Froßard. Chalcondylas.* Esto annales Turcici victoriam hanc ad annum 1397. referant Ioannes Rex Aragoniæ in venatione ex spectri terrore lapsus ab equo moritur 19. Maij, succedit ei Martinus frater absens in Sicilia. *Tarafa, Mariana.*

1397 Temur Cham, seu Tamerlanes R. Tartarorum, iram Dei, & Orbis vastitatem se appellans, domitis Parthis, Assyrijs, & tota ferè Asia, ducensque peditum 600. millia, equitum 400. millia, Baiazethem ab obsid. Constantinop. coactum reuerti; prope montem Stellam in finib. Galatiæ, & Bithyniæ ingenti prælio superat, occisis Turcarum 200. millibus retractumq; ex fuga, caueæ æneæ clatratæ includit, ac per Asiam ad ludibrium circumferens, vtitur eius dorso, quotiescunq; equum conscendit, donec anno 1401. Baiazethes capite ad caueam alliso sibi mortem adsciuit: *Annal. Turcar. Chalcondylas, Aeneas Sylu.* Io. Comes Lecestriæ patruus Richardi R. Angliæ moritur, Rex eius filio Henrico exhæredato, bona eius sibi vsurpat; Henricus in Galliam profugit: *Aemil. Froßard. Polydor.*

1398 Vuenceslaus Imper. Quadragesimæ tempore conuenit Rhemos Regem Francorum, qui cum alijs Principibus ad tollendum Schisma vrgent Bonifacium Romæ, & Benedictum Auenione, vt cedentes, locum dent nouæ electioni; Bonifacius contentit, sed Benedictus renuens, & iniecto metu vexatus obsessusq; in palatio Auenionensi à suis deseritur: *Frossard. Mariana.* Angli conspirant aduersùs Richardum suum Regem; & Henricum filium Io. Comitis Lecestriæ ex Gallia reuocatum, Regem creant, qui Richardum cogit mori in carcere: *Aemil. Frossard. Polidor.* Presbyter quidam ex Alpibus descendens collecta hominum turba ingenti, & iussa indui vestibus lineis albis, Cruce prælata *Alborum* Sectam instituit, & prætextu Italiam reformandi, turbas ciet, quem Pontifex Viterbij captum, supplicio affici iussit, dissipatis sectarijs: *Volaterranus, Genebrard.*

1399 Teutonici Massagetis bellum prospero successu inferunt, transmisso mari à Lubecca in Daniam sicco vestigio, vtpote durato gelu. *Krantzius.* Emmanuel Chrysoloras vir nobilis Byzantinus à Io. Palæologo missus ad ausilia principum imploranda, Græcas litteras multosque libros Græcos in Italiam reducit. *Platina, Genebr.* Bonifacius IX. Annatas, seu Vacantias Beneficiorum à Ioanne XXII. tentatas instaurat, denuo recusantibus Anglis: *Brietius in Annal.*

1400 Vuenceslaus Imper. frustra admonitus ob ignauiam, & vinolentiam, Imperio ab Electoribus deijcitur die 20. Augusti; subrogato Roberto Comite Palatino Rheni, qui ab Aquisgranensibus non receptus coronatur Coloniæ d. 10. Septembr. *Trithem. Cuspinian. Onuph.* Sigismundus Rex Hungariæ securi percussis, qui eum Nicopoli redeuntem pessimè exceperant, à coniuratis carceri includitur, sed matris opera elapsus, collecto exercitu regnum recuperat, pulso Ladislao Neapolitano R. *Bonfin. Pandulph. Blond. Aeneas Siluius.*

1401 Bellum inter Anglos, & Scotos anno præced. exortum recrudescit; Scoti in Anglia prælio victi ab Henrico Rege d. 7. Maij, pereunte tota nobilitate Scotiæ; Dauid filius Regis Scotiæ libidinosè viuens à patre in carcerem datus fame necatur. *Hist. Scot.*

1402 Tamerlanes cogitans de subiuganda Europa, & Africa, sed distentus bello ab Indis moto moritur, relictis duobus filijs inter se dissidentibus, & amittentibus, quæ pater acquesiuerat: vnde Imperium relapsum ad Othomanuos. *Perond. in vita Tamerlanis, & Chalcondylas.*

1403 Solimanus Baiazethis filius, occiso Issem Zelebi, & fugato Musa, seu Mose fratribus, Regni magnam partem recuperat: *Hist. Turc. Calcondylas.* Iacobus Lusignanus Rex Cypri obit; succedit fil. Gennus: *Monstrel.* Emdenses in lacu Purmeno capiunt mulierem marinam nudam, mutamque, quæ Harlemum missa didicit venerari Crucem, & Imaginem Deiparæ, vestes induere, nere, panem, & lacticinia edere: *Annal. Flandr.* qui addunt sepultá esse ritu Christiano.

1404 Bonifacius Papa IX. moritur die 1. Octobris, & d. 17. substituitur Cosmatus Melioratus Sulmonensis, qui coronatur d. 2. Nouembris, & nominatur Innocentius VII. *Onuphrius.* Moritur Philippus Audax Dux Burgundiæ, succedit Ioannes, fil. cognom. Intrepidus. *Annal. Flandr.*

1405 B. Laurentius Iustinianus Venetijs instituit ordinem Canonicorum Secularium. *Genebrardus.* Fesolis autem Redo Comes Montisgraneli, & Gualterus Marsus instituunt ordinem Fratrum Mendicantium S. Hieronymi, sub regula D. Augustini: *Onuphr.*

1406 Mense Martio moritur Robertus Scotiæ Rex ex mœrore ob alterum filium Iacobum, in nauigatione ad Gallos interceptum ab Anglis, qui eum detinuere annos 18. Proregibus Scotiam regentibus. *Boet. Leslaus.* Innocentius VII. Papa moritur d. 6. Nouembris, eiq; substituitur d. 30. Nouembris Angelus Corarus Venetus Theologus insignis, & Cardinalis S. Marci, coronatus 5. Decembris, dictusque Gregorius XII. *Onuphrius.*

Ordo

Anni Christ.

1407 Ordo Monachorum Montis Oliueti à Bernardo Ptolemæo instituitur: *Volaterran. Genebr.* Ludouicus Dux Aurelianensis necatur à sicarijs immissis à Io. Duce Burgundiæ patruele, vnde magna, & diuturna dissidia in Gallia: *Aemilius, Polydor.* Henricus Castellæ, & Legionis R. die Natali Domini moritur; succedit filius puerulus Ioannes II. sub tutela matris, & Ferdinandi patrui; *Carthagen.* Io. Hus Boemus recoquit hæreses Vuicleffi, & Valdensium, multas de suo addens cum Hieronymo Pragensi, de quibus in Concil. Constantiensi Act. 30. cuius iussu damnati, & combusti sunt, *Sanderus, & Prateolus de hæresib. Genebrardus, & Gualterus in Chronolg.*

1408 Scopetinorum Ordo, siue Congregatio S. Saluatoris Bononiæ erigitur à Stephano Senensi Ordinis Eremitarum S. Augustini: *Onuphrius.* Ladislaus R. Neapolit. d. 25. Aprilis Romæ occupat Capitolium absente Pontifice Viterbij, & obsidens Arcem S. Angeli repellitur à Paulo Vrsino Pontificis Duce, Neapolimq; regreditur distributo exercitu per Tusciam aliaq; loca. *Platina, & Pandulph.* qua de re contra fidem historiæ multa *Theodorus de Niem Schismaticus*, Ferdinandus Regis Castellæ patruus, ac tutor bello acri Mauros Granatenses vexat. *Mariana, & Carthagena.*

1409 Benedicto Antipapa se in patriam recipiente, & quasi cedente Gregorius XII. contra promissionem factam in sui electione renuit se abdicare, quo audito Benedictus itidem renuit, & neuter comparet in Concilio Pisano ad tollendum Schisma congregato ibiq; vterq; deponitur die 5. Iunij, & d. 26. eligitur à Cardinalibus Petrus Philargius Bononiensis, sed in Creta enutritus, Ordinis Minorum Cardinalis, coronatusq; d. 5. Iulij, & dictus Alexander V. adeo munificus in pauperes, vt diceret se fuisse diuitem Episcopum, pauperem Cardinalem; Mendicum Papam. *Platina, Onuphr. Aemil.* Ludouicus Barbus Venetus S. Iustinæ Congregationem erigit: *Onuphr.* Ludouicus Andium Dux à Florentinis in Italiam accitus, & ab Alexandro Papa confirmatus in iure Regni Neapolitani, Romam Pontifici restituit, pulsis Ladislai militibus. *Pandulph.* Martinus Rex Siciliæ, Sardis patri rebellibus victis, moritur in Sardinia Mense Iulio, succedit eius Pater Martinus Rex Aragoniæ, qui tria hæc regna coniuncta habuit; *Tarafa, Fazellus, Mariana.*

1410 Bononiæ moritur 3. Maij Alexander V. Papa, cui substituitur Balthassar Cossa Neapolitanus Cardin. qui consecratus 25. Maij, dictus est Ioannes XXIII. alij XXII. Gregorio morante Arimini. *Onuphr.* Moritur d. 18. Maij Robertus Rex Romanorum, & Imp. Germanicus, vel kal. Iunij, cui subrogatus Iodocus d. 20. Septembris, qui regnauit Menses 6. *Onuphr.* tuncq; Marchio Morauiæ. Maij d. 31. moritur Martinus Rex Aragoniæ, Siciliæ, & Sardiniæ, absq; liberis, nec nisi post litem annorum duorum compromissarij declararunt successorem Ferdinandum Castellæ Infantem, filium Io. I. Castellæ Regis, *Tarafa, Mariana, & alij.* Ludouicus Andegauensis Ladislaum Neapol. acie vincit, sed nesciens vti victoria, anno sequenti redit in Galliam: *Pandulphus.* Poloni in Prussia duobus Magnis prælijs magnam stragem edunt de Cruciferis: *Cromer. & Mechou.* Turcæ Solimanum voluptuosum necant, & Regnum conferunt Mosi eius fratri; *Annal. Turcar.* In Anglia comburuntur libri Vuicleffi Io. Hus, & Hieronymi Pragens.

1411 Die 20. Martij moritur Iodocus R. Romanorum, quo Mense Electores creant Romanor. Regem Sigismundum Hungariæ Regem; *Cuspinian.* Mediolanenses vicinos vexant. *Blond. Sabell.* Iosue fil. *Baiazethis* baptizatur, & paulo post moritur: *Chalcondylas.*

1412 Sigismundus Imp. Lombardiam ingressus, conuenit cum Ioanne Papa de Concilio Constantiensi indicendo ad tollendum Schisma: *Naucler. Sabell.* S. Vincentio Ferrerio concionante, & apparentibus Crucibus in pallijs virorum, & peplis mulierum, multi Iudæi conuersi sunt, & concionante Minorita, & Cruce in cœlo fulgente Castellanis, centum vigintiduo eorum millia Christum agnouere. *Brietius in Annalib.*

1413 Delphinus Galliæ patre per valetudinem impedito, præficitur Regno, & Dux *Burgundiæ* redit ad propria: *Annal. Flandr.* Ioanne Papa agente cum Siciliæ Rege de oppugnando Ladislao Neapolit. Ladislaus astu Romam occupat: *Pandulphus.* Henricus Rex Angliæ 20. Martij moritur; succedit fil. Henricus V. *Polydor.* Mahometes penultimus filiorum *Baiazethis*, Mosen fratrem Turcarum Regem à suis desertum capit, & strangulat, recuperat loca à Tamerlane occupata à Græcis adiutus, ijsq; perpetuò amicus, sedemq; regni ex Prusia Hadrianopolim transfert, *Iouius de reb. Turc. & Annales Turc. Leunclau.* Samogitia Christo asserta est opera Ladislai Iagellonis Poloniæ Regis: *Briet. in Annalib.*

1414 Concilium Generale Constantiæ inchoatur d. 5. Nouemb. duraturum triennio, & amplius: interfuere Io. Papa, & Sigismundus Imp. Patriarchæ 4. Cardinales 29. Antistites 270. Abbates Superiores Religionum, & Doctores 564. conueneruntq; Constantiam ad 60. millia hominũ, & 500. in die Pentecostes sequentis anni. *Act. Concil. Genebrard. Bellarminus.* Ladislaus Rex Neapolit. moritur d. 6. Augusti; succedit Ioanna II. soror nihilo melior priore Ioanna, & nupsit Iacobo Duci Borbonij: *Pandulph. Mariana.*

1415 Ioannes XXIII. Papa in Concilio Constantiensi 2. Martij iurauit, se ob pacem Ecclesiæ cessurum Papatui, si hoc idem facerent Petrus de Luna, & Angelus de Corario; sed Ioannes clam à Concilio fugiens, & citatus semel, atq; iterum, nec diluens crimina obiecta in administrando Papatu d. 14. Maij suspensus est à Papatu, & die 29. Decretum ne vllus in Pontificem eligatur ex tribus dictis Io. XXIII. Benedicto XIII. & Gregorio XII. Gregorius autem sponte renuncians Papatui, factus est Legatus Marchiæ Anconitanæ, Ioannes autem traditus in custodiam, vacauitq; sedes per biennium: Acta Concilij huius anni habentur, vsq; ad sessionem 20. præsertim contra Ioannem Hus exustum d. 6. Iulij. In prælio Henrici Angli cum Rege Francor. die 25. Octobris cæsi ad 10. mille Franci, cum magno nobiliũ numero, quos inter Duces Lotharingiæ, & Brabantiæ totidemq; ferè capti, quos inter Duces Aurelianensis, & Borbonius, *Annal. Franc. & Flandr.* Sigismundus Imp. in Concilio Cõstantiensi Duces creat Amedæum Sabaudiæ, & Adolphum Cliuiæ Comites. *Munster. Chron. Belg.* Ad pedes Montis Perusiæ 13. Martij obijt S. Henricus filius Regis Daniæ Tertiarius S. Francisci, & statim Campanæ Ecclesiæ S. Andreæ sponte sonuerunt; *Chronic. S. Francisci p. 3. l. 1. c. 31.*

1416 Sigismundus Imper. cum Legatis Concilij pacis componendæ studio peragrant Franciam, Aragoniam, & Angliam, sed re infecta sub autumni finem redeunt ad Concilium: Hieronymus Pragensis die 30. Maij comburitur: *Aemilius Chron. Belg. Acta Concilij.* Moritur d. 2. Aprilis Ferdinandus R. Aragoniæ, Siciliæ, Sardiniæ, & Ma-

ioricæ

Anni Chrif.

ioricæ ſucceditq; Alphonſus fil. Magnanimus. *Taraſa Vaſæus. Marians.* Moritur & Ludouicus Dux Aquitaniæ, & Delphinus eius frater. *Tilius.* Hernoia Dux Dardaniæ, nunc Boſniæ in aula Hungarica iocis, ac riſu exagitatus defecit ad Turcas, & acceptis à Mahomete copijs, Hungaros prælio vincit, Paulumque iocorum auctorem corio bouino inſutum in flumen demergit: *Spondanus.*

1417 Ludouicus Andium Dux & Prouinciæ Comes moritur, ſuccedit fil. Ludouicus III. *Nancler.* Henricus Anglus magnam partem Northmanniæ ſubijcit ſibi; Pariſijs Regina ſe credit Duci Burgundiæ, necantur Coneſtabilis, & Cancellarius, vixq; Carolus Delphinus elabitur *Enguer. Aemil. Til.* In Concilio Conſtantienſi eligitur Summus Pontifex Otho Columna Romanus Diaconus Cardinalis die XI. Nouembris & conſecratur d. 21. Nouembris, nominaturq; Martinus III. dictus V. ceſſauitq; Schiſma, etſi Petrus de Luna vſq; ad mortem retinuerit inſignia Papatus: *Acta Concil. Platina Aemil. Onuphr.* Bohemi ſupplicijs Io. Huſſ. & Hieronymi Pragenſis efferati Eccleſias diruunt, & eorum 30. mille congregati in patentem campum 300. menſis ſub vtraque ſpecie comunicant. *Brietius in Annal.*

1418 Martinus Pontifex decernit, vt decimoquoq; anno fiat Concilium generale, & Conſtantia relicta confert ſe Mantuam, & inde Florentiam; Concilium finitur d. 22. Aprilis, quod à Martino fuit approbatum quoad definita conciliariter in materia fidei, ſed à Concilio Florentino, & Lateranenſi vltimo improbatum, quoad ſeſſiones, in quibus decretum fuit Concilium eſſe ſupra Pontificem: *Bellarminus, Platina, Aemil. Onuphrius.*

1419 Venceslaus Boemiæ Rex cognom. Ignauus, Huſſitis hæreticis Pragam turbantibus ex pauore in paralyſim incidens moritur d. 16. Auguſti. Hæretici contra, fratrem eius Sigiſmundum Imper. conſtituunt ſibi Ducem Ioannem Ziſkam, ideſt vnoculum, qui attrociſſimum bellum intulit Principibus, locisq; & rebus ſacris, & ciuitatem amplificauit dictam Thabor, à qua eius ſectatores Thaboritæ dicti, ideſt colluuies latronum, & hæreticorum refugium habebatur. *Cromerus Bonfin. Aen. Sylu.* Anglis Galliam vaſtantibus, Delphinus cum Burgundo ad Monterigolum tractat de fœdere contra Anglos, ſed rixa orta Burgundus occiditur; Philippus Bonus occiſi ſucceſſor tradit Anglis Regem, Reginam cum filia Catharina in vxorem, ipſamq; Lutetiam: Delphinus citatus, neq; comparens declaratur priuatus regno: Catharina Tricaſſib. nubit Henrico Anglo ea conditione, vt poſt Caroli Regis obitum, Henricus, & liberi ex Catharina geniti ſuccedant in Regnum Franciæ, interimq; Socero ſuperſtite, Anglus Franciam regeret. *Aemil. Til. Enguer. Polyd.* Ioannes XXIII. olim Papa moritur Florentiæ 22. Octobris. S. Bernardinus Senenſis inſtitutor Minoritarum obſeruantium, prohibetur deferre in ſupplicationibus nomen IESV depictum, quod tamen ſupra caput eius miro ſplendore apparuerat, iuſſusq; Crucem deferre. *Brietius.*

1420 Martinus papa in Ioannam reginam Neapol. armat Ducem Sfortiæ, & ius Regni Neapol. transfert in Ludouicum III. Andium Ducem: *Pandulphus.* De rebellionibus in Sigiſmundum Imper. Duce Ziska. *Aeneas Siluius.* De Adamitarum nudè incedentium hæreſi: *Gualterus in Chronol. Nancler. & Prateol. de hæreſ.* Amedeus Dux Sabaudiæ erigit ordinẽ Militarem Equitũ Annunciationis Deiparæ. *Chron. Saband.* Clara Gãbacurta Piſis Dominicana obijt 17. Aprilis; moniales pſallentes circa cadauer eius, licet de errore mutuò monitæ tamen in fine pſalmorum ſemper occulta virtute, loco clauſulæ: *Requiem æternam*, cecinere *Gloria Patri* &c. odor ex corpore, & cella, & alijs à Clara contactis durauit totum menſem, *Seraph. Razzius in eius vita.* Euangelium Latinum S. Marci delatum Venetias 14. Iunij.

1421 Emmanuel Imp. Orientis moritur hoc anno (non vt Onuphrius habet Anno 1418.) vt liquet ex Epiſtola Emmanuelis ſcripta ad Amedeum Sabaudum ſub finem anni 1420. cuius prototypum vidit *Vignerius*; ſuccedit, ſi *Onuphrio* credas, Ioannes VII. filius Andronici, & huic Ioannes VIII. poſt tres annos, ſed alij aliter. Ziska Sigiſmundum à Boemiæ ingreſſu fugat, & in obſidione Oppidi ſagittæ ictu alterum oculum amittens, remanſit tamen ductor cæcus populi cæci; *Aeneas Sylu.* Mahometi R. Turcar. mortuo ſuccedit Amurathes II. qui Muſtapho patruo, & fratre necatis & regno per Græciam & Aſiam dilatato, ordinem pedeſtrium militum, quos Ianizaros vocant ab Othomano inſtitutum auxit, iuſſitq; eligi ex filijs Chriſtianorum; & duos *Baſſas* præfecit vnum Romaniæ in Europa; alterum Anatoliæ in Aſia: *Chalcond. Genebr. Annal. Turc.* Delphinus Franciæ, auxilio Scotorum, Anglos vincit, & Io Stuartum Scotum creat Magiſtrum equitum. *Aemil. Til. Gaguinus.* Ioanna Neapolitana adoptat in filium Alphonſum Aragoniæ Regem, cuius copijs repellit Ludouicum Andegauenſem *Pandulphus.*

1422 Henricus Rex Angliæ moritur prope Pariſios 29. Auguſti, & filio Henrico VI. bimulo ex Catharina ſuſcepto relinquit adminiſtratores Regni in Gallia Ducem *Bedfordienſem*; in Anglia Ducem Gloceſtriæ *Aemil. Til. Polydor.* Carolus VI. *Francor.* Rex obit 21. Octob. ſuccedit Delphinus Carolus VII. qui poſtea à victis Anglis dictus eſt Victor. *Til.* Ioanna Neapolitana Alphonſi Aragonij adoptationem reſcindit, Sforciam ſibi reconciliat, & Ludouicum Andegauenſem creat Ducem Calabriæ. *Pandulph.*

1423 Defuncto ſine prole Alberto Duce Saxoniæ, Electoratus ab Imperatore transfertur in Fridericum Marchionem Miſniæ, & Lantgrauium Thuringiæ: *Krantz.* Amurathes R. Turcarum captis in Epiro ciuitatib. accipit à Ioanne Caſtrioto Principe tres filios obſides, quorum natu minimum egregiæ indolis exerceri facit in re bellica, nominatq; Scanderbeg. hoc eſt Alexandrum Dominum; *Chalcondylas.*

1424 Scoti cum Francis Vernolium in Northmannia eripiunt Anglis; Angli reuerſi, Scotos Francoſque fundunt, cæſo equitum magiſtro: *Aemil. Enenguer.* Iacobus I. Scotiæ Rex poſt 18. annos captiuitatis, grandi pecunia ab Anglis Regnum recuperat: *Boet.* Benedictus Antipapa menſe Maio annorũ 90. moritur: duo ſoli Cardinales, qui eum ſectabantur, ſubſtituunt ei Ægidium Munonium Canonicum *Barcinonenſem*, quem recuſantem Alphonſus R. Aragoniæ Martino infenſus confirmat, & Clementem VIII. nominat; ſed poſt 4. annos Alphonſo cum Martino reconciliato abdicans, factus eſt Epiſcopus Maioricæ. *Platina Mariana.* Rheti ad ſuam libertatem tuendam fœdera inter ſe iungunt. *Chron. Heluet. Genebrard.* Ziska ab Imperatore pecunia victus, & peſte tactus moritur, mandans vt ex ſua cute fiat tympanum, cuius ſonitu audito hoſtes fugam arriperent. *Cromerus, Aeneas. Silu.*

1425 Alphonſus rex Aragoniæ rediens ex bello contra Ioannam, Maſſiliam, vaſtat; Ludouicus Andegauenſis Neapolitanum regnum ferè totum occupat; Septembri moritur Carolus Rex Nauarræ,

Anni Christ.

ræ, succeditq; gener eius Carolus III. *Mariana.* Ordo Eremitarum S. Hieronymi Romæ restituitur: *Onuphr.* Bombardarum vsus primum Gallis innotescit, quibus Thomas Montacutus Anglus Cenomanos oppugnare incipit. *Genebr. Polydorus de inuentoribus.*

1426 Mediolanenses varia fortuna bellant cum vicinis, ciuitatibus: *Blond. Sabell.* Philippus Dux Burgundię, Sabaudię Ducem aduersùs Mediolanenses iuuans, Franciam quiescere sinit: *Annal. Franc.* Ægypti Sulthanus Cyprum vastat Regemq; tributarium efficit. *Chron. Cypri.*

1427 Hussitæ grassantur in Germania, licet inter se dissidentes, ac diuisi in tres factiones, Thaboritarum, Pragensium, & Orphanorum, & in Catholicos præcipuè sæuiunt, *Aeneas Sil. & Mechon.* Io. Brabantiæ Dux erigit Academiam Louaniensem, *Chron. Belg. Genebr.* Talbotius Anglorum Dux cogit Britanniam minorem deficere à Rege Francorum. *Enguer. Annal. Aquitan.*

1428 Philippus Mediolani Dux post longum bellum vario Marte cum Venetis pacem init. *Sabell.* B. Laurentius Iustinianus ex Monacho Cælestino, Patriarcha Venetus, Sanctitate, & Sapientia floret.

1429 Ioanna Darcia Lotharinga annorum 20. virgo pascens oues, & diuinitus inspirata, petit à Carolo Rege Franciæ milites, & armis induta, crebris irruptionibus in Anglos obsidentes Aurelianos, & capto etiam Talbotio Duce, cogit soluere obsedionem, inde dicta *Puella Aurelianensis*, quæ multas vrbes Anglis eripuit, Regem Rhemos ad vnctionem duxit, & multa prælia feliciter gessit donec sequenti ferè anno erumpens è Compendio, à Burgundo obsesso, capta, & Anglis tradita Rotomagum ducitur, & Magiæ damnata comburitur, sed postea auctoritate Apostolica, & omnium Iudicum sententia declarata est innocens, & de ea extat Vita cum elogijs virorum pietate, & doctrina insignium. *Emil. Gaguin. Fulgos. & Annal. Francor.*

1430 Philippus Dux Burgundiæ, defunctis duabus vxoribus sterilibus, ducit Elisabetham filiam Io. Lusitaniæ Regis d. 10. Ianuarij eodemq; die instituit Ordinem Equitum Aurei Velleris: *Annal. Flandr.* Amurathes R. Turcar. Thessalonicam à Græcis venditam Venetis eripit, & ciuibus distractis, alios nouos incolas inducit: *Chalcondylas*, qui addit natum Amuratho Mahometem filium.

1431 Concilium Generale à Martino V. Indictum Papiæ, sed ob pestem translatum Senas inchoatur, sed Alphonso R. Aragoniæ, ad instantiam Sigismundi Imperatoris vrgente, transfertur Basileam; Moritur interim Martinus III. alias V. d. 20. Februarij, eiq; substituitur d. 3 Martij Gabriel Condelmerus Venetus Cardinalis, & coronatur d. 11. Martij, nominaturq; Eugenius IV. Basileæ Concilium initum est d. 23. Iulij præsente postea Sigismundo Imp. & præsidentibus Iuliano Cardinali Cæsarino Legato Pontif. & postea loco eius Ludouico Card. Arelatense productumq; vsq; ad Annum 1442. quod à Nicolao V. & in Concilio Lateranensi Sess. XI. improbatum est quoad ea, quæ decreta in eo sunt contra auctoritatem Papæ supra Concilium. *Acta Concil.* Electorum expeditio contra Boemos constans vltra pedites, 40. millibus equitum Iuliano Cardinali præcedente, ob vanum terrorem de hostium aduentu, turpi fuga dissipatur; *Aeneas Sil.* Sigismundus Imper. sub anni finem Mediolani accipit ferream coronam: defuncto Regi Cypri succedit Ioãnes. *Naucler. Chron. Cypr.*

1432 Mense Maio Sigismundus Imp. Romæ ab Eugenio Papa sumit coronam auream, regrediensq; in Germaniam, Franciscum Gonzagam Mantuæ Principem declarat. *Naucler. Leander.* Concilium Basileense saluoconducto promisso inuitat ad Concilium Boemos d. 20. Iunij, qui miserunt Legatos 300. equites disputatumque per dies 50. sed frustra: *Acta Concil. Sander. & Prateol. de hæres. Gualteri Chron.* Carmaniola Venetorum Dux suspectus proditionis decollatur: *Iustinianus.* Henricus Annor. 12. Lutetia in Angliam euocatus coronatur R. Franciæ à Cardinali Vincestriensi; *Polydor. Aemil.*

1433 Basileæ Concilium d. 22. Ianuarij recipit pro Imperatore Sigismundum: *Sess. 9.* Eugenius Papa infensus Columnensibus, & ob id rebellantibus Romanis secedit Florentiam: *Sabell. Platina.* Ordo Fratrum S. Ambrosij Mediolani sub reg. S. Augustini confirmatur: *Onuphr.* Io. R. Lusitaniæ Augusto Mense obit; succedit fil. Eduardus, cuius frater Henricus obseruata Madera, & alijs Atlantici insulis artem longioris nauigationis suos docuit: *Osorius, Mariana.* Eugenius Papa Hostiam sacram, quæ multis ictibus à Iudæo quoddam percussa sanguinem copiosum emiserat, concedit Philippo D. Burgundiæ, quæ in Sacello Diuionensi adhuc seruatur: *Gualter. in Chron.* Boemi nobiles orto dissidio, plebem Thaboritarum, & Orphanorum vincunt, multis necatis, aut domi combustis. *Cromer. Aemil. Silu.*

1434 Ladislaus R. Poloniæ exeunte Maio moritur; succedit fil. Ladislaus III. *Cromer.* In Concilio Basileensi d. 9. Iunij Annatæ Beneficior. Eccles. prohibitæ *sess.* 21. Ludouicus Andegauensis R. Neapolitan. Nouembri moritur: Ioanna adoptat Renatum eius fratrem Ducem Lotharingiæ. *Aemil. Pandulph.* Georgius Trapezuntius ab Eugenio Papa præficitur Gymnasio Romano; *Genebr.*

1435 Carolus R. Franciæ Pacem cum Philippo Burgundo apud Attrebatum concludit, qui Anglos non solum deserit sed persequitur *Aemil. Polyd. Til.* Ioanna R. Neapolit. 2. Februarij moritur. Isabella Renati Lotharingi in custodia detenti vxor aduolat ad possessionem Regni Neapol. sed eam præuenerat Alphonsus R. Aragoniæ; qui Caietæ obsidione omissa, occurrit classi Genuensium subiectorum tunc Philippo Duci Mediol. & pugna nauali victus, captus, ductusque ad Philippum, fœdere facto dimittitur: Eugenius asserens Regnum Neapol. deuolutum esse ad Ecclesiam Romanam, misso exercitu multa loca capit, & Roma, ac Bononia redeunt ad ius & nutum Pontificis; *Pandulph. Leandr. Sabellic. Platina, Mariana.* Concilium Basileense die 15. Octobris Sess. 22. damnat errores Augustini de Roma Archiepiscopi Nazareni circa naturam, & personam Christi &c. Die 4. Augusti campana pagi Vililiæ ad ripam Iberi fluminis 36. miliaribus distantis à Cæsaraugusta, spõte sonuit pridie quàm Rex Alphonsus Aragonius captus fuit; eodemq; anno d. 30. Octobris, & anno sequenti Ianuarij d. 5. qua Rex libertatem obtinuit, sponte sonuit: *Mariana* lib. 21. cap. 10.

1436 Concilium Basileæ *sess.* 23. d. 25. Martij decernit, ne deinceps Cardinalium numerus excedat 24. aut ad summum 26. & vt non sint minores annis 30. sintq; magistri, aut licenciati, & vt saltem quarta pars eorum sint Magistri aut licenciati in Sacra Scriptura, nec vllus eorum sit nepos ex fratre, vel sorore Pontificis aut Cardinalis viuentis, nec illegitimi, aut corpore famaue vitiati, & sess. 24. Græci ad Concilium inuitati cum saluoconducto, & oblata translatione Concilij Auenionem, vel in Sabaudiam, si Græcis

Anni Chri∫.

ita placeret *Seſſ.* 25. Boemi bellorum pertæſi Sigiſmundum recipiunt pro Rege legitimo, & Pragæ coronant. *Krantz. Nancler. Dubrau.* Lutetia quoq; eiectis Anglis recipit Carolum pro Rege, quod aliæ ciuitates multæ imitantur: *Aemil. Tilius, Polydor.* Turcæ irrumpentes in Hungariam repulſi à Ducibus Sigiſmundi Imp. *Hiſt. Hungar.* De vſu Sacri Calicis Boemis viſitato, & indulto à Concilio Baſil. *Spondanus* hic meminit. Vualcherus Comes Atholiæ cum coniuratis Iacobum I. Regem Scotiæ 28. vulneribus, confodit, Regina ob defenſionem Regis duobus vulneribus affecta, ſed captus Vualtherus, & triduo toto crudeliter tortus, corona ferrea candente impoſita capiti regis proditorum. *Brictius in Annalib.*

1437 Ioannes Imper. Græcor. agit per legatos cum Eugenio Papa de vnione Eccleſiæ Græcæ cum Latina, qui decernit translationem Concilij Ferrariam, ad quod inuitati ſunt etiam Zerach Iacob Aethiopum Abiſſinorũ Imperator, qui Legatos ad Concilium miſit: *Platina, Krantz. Damianus Goeſ. Genebrard.* Renatus Lotharingus cum copijs aduenit Neapolim, cui fauet, & auxiliatur Eugenius, Aragonio tamen inualeſcente, *Pandulphus.* Iacobo R. Scotiæ à coniuratis vt diximus in lecto trucidato, parricidiſq; ſupplicio affectis, ſuccedit Iacobus II. ſexennis ſub tutela; *Leslaus.* Decembris d. 9. moritur Sigiſmundus Imp. annorum 70. rogans proceres, vt ſucceſſorem ſuum eligerent generum ſuum Albertum Ducem Auſtriæ. *Bonfin. Krantz. Cuſpinian.* Pudet verò hic memorare, quæ concilium *Baſileenſe* inhærens in hoc erroribus Concilij Conſtantienſis de auctoritate Concilij ſupra Papam, ſumpta potiſſimum occaſione tranſlationis Concilij Ferrariam, auſum eſt contra Pontificem decernere à ſeſſione 26. ac deinceps hoc anno à d. 31. Iulij, excepta enim cauſa hæreſis, nullum Concilium authoritatem habet ſupra eum, quem conſtat eſſe Pontificem Romanum, vt docet Turrecremata l. 2. Summæ de Eccleſia. Nicol. Sanderus l. 7. de viſibili Monarchia Eccl. & alij plurimi Catholici doctiores, & ſanioris intellectus. Eſto quando non eſt certus Papa in Eccleſia, aut perhiberetur hæreticus, ad Concilium ſpectet de his agere, & de tali caſu valeat doctrina Gerſonis Cancellarij Pariſienſis.

1438 Albertus Dux Auſtriæ ipſis Kalendis Ianuarij ab Electoribus renunciatur rex Romanorũ, coronaturq; 20. Martij, & à *Boemis* Hungariſq; recipitur in Regem, pulſo Caſimiro fratre Regis Poloniæ, quem Huſſitę in *Boemia* regem elegerant. *Nancler. Cuſpinian. Aen. Sil. Fabr.* Aragonius Mediolanenſi Duci fauet, at aduerſantur Veneti cum Pontifice, Genuenſes, & Florentini: *Blond. Sabell.* Concilium Oecumenicum Ferrarię inchoatum 9. Aprilis, & productum vſq; ad 16. Decembris peſte vrgente transfertur Florentiam, vbi 17. Seſſio cœpta eſt d. 26. Februarij, pręſidente Eugenio, & pręſentibus Ioanne VIII. Palęologo Imperatore Gręcorum cum Demetrio fratre Peloponneſi Principe, Ioſepho Patriarcha Conſtantinopolitano, Beſſarione Trapezuntino Epiſcopo Nicęno; Iſidoro Theſſalonicenſi Archiepiſcopo Ruthenorum cũ pluribus Cardinalibus, & Epiſcopis. Occid. & Orientis; vbi tandem ſtabilita vnio Latinor. Gręcorum, & Armenorum, doctrina de Spiritus Sancti proceſſione à Patre Filioq; Purgatorij dogma; & Primatus Romanę Cathedrę in vniuerſum Orbem: & promotores vnionis Beſſarion, & Iſidorus vtriuſq; linguę peritiſſimi promoti ad Cardinalatum: *Acta Concil. Platina, Volaterranus, Naucl. Chalcondyl. Aemil. Geneb.*

1439 Concilium *Baſileenſe* iam in Conciliabulum degenerans, Eugenium Papam citatum, & nolentem comparere ad conuenticulum Sciſmaticum, deponit d. 25. Iunij Seſſ. 34. & Seſſ. 36. d. 17. Septembris definiuit *doctrinam de præſeruatione Glorioſæ Virginis Dei Genetricis MARIAE, à peccato originali in primo inſtanti creationis ſuæ, tanquam piam, & conſonam cultui Eccleſiaſtico, fidei Catholicæ, rectæ rationi, & Sacræ Scripturæ ab omnibus Catholicis approbandam, fore tenendam, & amplectandam &c.* At Seſſione 39. d. 17. Nouembris elegit in Pontificem Amedeum Ducem Sabaudiæ, quem Felicem V. nominauit, eumq; pars Germaniæ recepit, ſed reliquus Orbis Eugenium, & præcipuè Carolus R. Francorum exceptis paucis Neutralibus, *Genebrard. Onuphr. Paradin.* Gręci reuerſi in Orientem, quod minus ſubſidij bellici, quàm ſperarant impetraſſent, Eugenio infenſi, ad vomitum rediere, authoribus Marco Epheſino, & Scholario, quos Iſidorus Ruthenus Cardinalis illuc miſſus reconciliauit tandem, & poſtea ſpoliatus, & necatus eſt à Ruthenis, dum prædicaret obediendum Eccleſiæ Romanę; *Gualter. in Chronol. & Chalcondylas.* Albertus Imper. in expeditione contra Turcas Hungariam infeſtantes, dyſenteria ex peponum immodico eſu moritur d. 27. Octobris, eiuſq; vxor Eliſabetha tunc grauida, peperit Februario ſequenti Ladislaum poſthumum; Amurathe interim expugnante pręcipua loca Hungarię, Miſię, & Valachię, *Bonfin. Cromer. Krantz. Nancler.* Die 6. Iulij terminatur Concilium Florentinum, in quo ante vltimam Seſſionem, repertus eſt in cubiculo mortuus repente Ioſephus Patriarcha Conſtantinopolitanus cũ charta in manibus, in qua ſubſcripſerat dogmatibus ab Eccleſia Romana creditis, & ſpeciatim de Spiritus Sancti proceſſione, de Purgatorio, & de Primatu Romani Pontif. *Illeſcas in vita Eugenij IV.* Neapoli in Templo Carmelitarum Crufixi imago ſculpta caput inclinauit, vt declinaret ictum bombardę; Alphonſo Aragonio oppugnante vrbem. *Zappullus hiſt. Neap. cap. 6.*

1440 Kalendis Ianuarij Electoribus congregatis omnium conſenſu eligitur Rex Romanorum Fridericus III. Auſtriacus, filius Herneſti Ducis Auſtr. annorum 26. Martio iuxta *Cuſpinianum.* Hungari, qui regem Ladislaum coronant Iunio menſe, euocant alium Ladislaum Iagellonis filium, Polonię regem, eumq; coronant; ideoq; Eliſabetha cum Ladislao Poſthumo & corona Hungarica confugit ad Fridericum, vt tutorem, & conſanguineum. *Cromer. Cuſpinian. Mechou.* Boemi verò eligunt Albertum Bauarię Ducem, ſed ille recuſauit magnanimiter, dicens Regnum illud deberi Ladislao Poſthumo; *Aeneas Sil.* Carolus Dux Aurelianenſis filiam Philippi Ducis Burgundię ducit, quibus nuptijs diſſidia harum familiarum ſublata: *Annal. Franc.* Artem Typographię Argentinę excogitatam à Ioanne Gutembergio aurifice, & Moguntię completam ab eodem, auctam verò Argentinę à Ioanne Meretel, & Neapolim traductam à Sixto Ruſingero Argentinate, Romam verò ab Vldarico Han, tradunt *Fulgoſus, & Vuimpelingus*; ſed *Platina*, & plurimi hoc inuentum tribuunt Io. Fauſtio Moguntino ſub annum 1452. Antea tamen Catainis, Themiſtanis, & Sinenſibus, ſed alia forma viſitata erat. Primi libri typographice editi fuere libri S. Auguſtini de Ciuitate Dei, & Lactantius de Diuinis inſtitutionibus, vel vt alij dicunt libri Ciceronis de Repub. *Volateran. Genebr.*

1441 Ioannes Huniades Coruinus Ladislai Poloni Dux,

Anni Christ.

insigni clade repellit Mesit Begum Turcam in Transiluaniam irrumpentem; In Boemia pro Ladislao posthumo, eligitur Gubernator Georgius Poggiebracius, *Aen. Silu. Cromer. Cusp. Mechou.* Franciscus Sfortia, qui Venetis, ac Pontifici militauerat, ducit notham Philippi Ducis Mediolan. sed ob quasdam dissentiones ad Venetos deficiens, post fusas sæpius copias Philippi, eum ad pacem petendam cogit. *Iustinian.* Theodorus frater Imp. Græcor. fratri ob quasdam regiones sibi ereptas iratus, Constantinopolim conatu irrito obsidet. *Chalcondylas.*

1442 Renatus Lotharingius Neapoli amissa, redit in Galliam; Alphonsus Aragonius reliquum regni illius occupat: *Pandulph.* Huniades delet exercitum 80. millium Turcarum immissum sub Abedine Duce in Transiluaniam ab Amurathe: *Bonfin. Hist. Turcar.* Scanderbegus, qui cum Abedine venerat, secedens ad Huniadem, captum Turcæ Secretarium cogit scribere nomine Amurathis litteras, quibus sibi traderetur præfectura Epiri; harum auctoritate patriam recuperans, & Christianam Religionem amplectens (esto Turcæ illum circumcidissent) Turcis clades ingentes postea tulit: *Vita Scanderbeg.* Concilium Basileense vltima *Sessione* 45. die 9. Augusti terminatur indicta tamen eius translatio ac Lugdunum intra triennium.

1443 Eugenius declarat Alphonsum Aragonium Regem Neapolis sub conditione tributi annui octo millium vnciarum auri, & curandi vt Sfortia restitueret Ecclesiæ Romanæ Anconitanam Marchiam, quod factum est, & Eugenius Romam reuersus indixit Concilium Lateranense: *Pandulph. Mariana, Platina.* Amurathes impetrat à Ladislao R. Hungarorum inducias decennales conditionibus valdè æquis. *Cromer. Bonfin. Chalcondylas.*

1444 Ladislaus R. Hungariæ, Iuliani Cardinalis, & Italorum Cruce signatorum impulsu, contra fidem datam Amuratho, cum magno exercitu contra Turcas, transmisso Danubio, obuiam habuit Amurathem in Mysia ad Varnam oppidum, dieque 10. Nouembris cruentissimo vtrinq; prælio victus, & occisus est cum aliquot Episcopis, & Baronibus: Iulianus in fuga à latronibus trucidatus est. Huniades aliquot seruare desiderans, euasit. Amurathes videns ab initio aciem suam inclinare, vouerat pro victoria se Monasterium suæ sectæ ingressurum, sed non vi huius voti victor euasit, verùm Deo, forte perfidiam Ladislai vlciscente: *Cromer. Bonfin. Chalcondylas.* Ludouicus Galliæ Delphinus à Federico Imp. & fratre ipsius Sigismundo D. Austriæ inuitatur contra Heluetios, quos magna clade vincit prope Basileam, vnde proceres diffugiunt dissoluto Conciliabulo: *Krantzius, Aeneas Siluius.* Scriba Concilij, missus ab Imp. ad Eugenium pro tollendo Schismate, & Papæ reconciliatus Basileense Concilium improbauit; quod & fecit factus Pôtifex: *Platina.* Aquilæ 20. Maij obijt S. Bernardinus Senensis in Vigilia Ascensionis, dum caneretur Antiphona illa: Pater manifestaui nomen tuum hominibus: *Chron. S. Franc. p. 3. l. 2. c. 14.* Tartari 23. Iulij scalis plus 2000. vrbem Quinsaij occuparunt, occisis hominibus 60000. & amplius, *Girardus in Diario.*

1445 Poloni audito interitu Ladislai ad Varnam, eligunt Casimirum eius fratrem Lithuaniæ Ducem, Hungari autem Ladislaum posthumum quinquennem in cunis coronatum; Gubernatorem autem Regni Huniadem; eiusdemq; Ladislai nomine Georgius Poggebracius Hussita Boemiam gubernat: *Cromer. Dubrau. Bonfin.* Amurathes ex nemorosa specu Asiæ, cui se voti reus cum paucis Monachis incluserat, Ianizaris tumultuantibus, reuocatus contra Christianos, Peloponnesum subiugat: *Annal. Turc. Chalcond. Iouius, Zaguth.* Io. Palæologo Imp. defuncto, succedit frater Constantinus XV. & vltimus. *Onuphr. Naucler.*

1446 Sfortia suasu Eugenij redit ad Socerum suum Philippum Mediolanensem, pro quo pugnat contra Venetos: *Iustinianus.* Incipit bellum inter Amurathem, & Scanderbegum, qui nunquam plusquam pedites 300. equites 6000. delectos habere voluit, semperq; victor extitit absq; vulnere, tanto ardore dimicans, vt sanguis, ex labiis erumperet: nomina verò, & facta suorum militum memoria optimè retinebat: *Vita Scanderb. Iouius.* Oceanus ad Dordracum Dominica Palmarum 17. Aprilis ruptis aggeribus plusquam 100. millia hominum, & pecudum innumerabilem numerum interemit: *Trithemius*, id Brietius in Annalibus notat Anno sequenti.

1447 Legati Principum Germanorum missi ad Eugenium, reiecto Felice, ipsum pro legitimo Pontifice agnoscunt, quibus auditis Eugenius die 23. Februarij moritur, eiq; d. 6. Martij substituitur Thomas Lucanus Sergianensis, Card. coronatus 18. Martij dictusq; Nicolaus V. qui vndecunque conquisiuit libros pro Bibliotheca Vaticana promittens quinque millia ducatorum ei qui Hebraicum S. Mathæi Euangelium ipsi deferret, nec vlli Pontificum plures libri inscripti sunt: *Platina, Onuphrius, Volaterranus, Genebrard.*

1448 Defuncto sine legitimis liberis Philippo Vicecomite Duce Mediolan. aspirantibusq; ad Ducatum Alphonso Rege Aragonio ex testamento, & Carolo Duce Aurelianensi Nepote Philippi ex sorore Valentina; Franciscus Sfortia Venetis reconciliatus Ducatum occupat armis, *Sabell. Iustinian. Bossius.* Io. Huniades triduo cũ Amurathe pugnat, primo, & secundo victor, tertio suis iam fessis è prælio recedit, Amurathes victor, sed multo sanguine suorum fuso, redit: *Annales Turc. Cromer.*

1449 Amedeus dictus Felix Antipapa, suasu Concilij Lugdunensis, & Friderici Imp. abdicat se Pontificatu, & à Nicolao Papa creatur Cardinalis: *Platina, Genebrard.* Hic desinit Chronicon Palmerij, postea ob librum de Angelis hæreseos damnati, & combusti. *Trithem. Genebr.*

1450 Annus sexti Iubilæi Romæ celebratur. *Onuphr.* Northmannia tota redit ad ius Regis Francor. victis ad Forminiacum Anglis: *Aemil.* Addit Cautinus in Ephemeride ex concursu hominum ad Iubilæum prope Castellum S. Angeli ducentos collisos confertim occubuisse, & multos in Tiberim lapsos, ac mersos 19. Decembris.

1451 Amurathes R. Turcar. ex nimio vini haustu repente extinctus est prima die Mensis Mubarrem feria 4. Anni Arabici 855. *ex Annal. Turc.* quæ dies, & feria incidit in diem 3. Februarij Anni Christi 1451, iuxta regulas lib. 1. nostro Chronol. traditas; non autem in d. 10. Februarij anni 1450. vt malè apud Spondanum, *Chalcondylas.* Successit Mahometes II. annorum 21. qui ne pater solus sepelliretur, fratrem strangulari, & vtrumq; funus regio apparatu peragi iussit. Francor. Rex capta Iunio Mense Burdegala, potitur tota Aquitania, præter Baionam, quæ tamen d. 21. Augusti visa in Cœlo candida Cruce, quam Franci pro militari signo præferebant, rubram quæ erat Anglorum, deposuerunt: *Aemil. Enguer.* Florentini pulsi à Veneta ditione, copias sub Cosmo Mediceo cũ Sfortia iungunt, & bellum mouent contra Venetos, & Alphonsum R. Neapol. *Pandulphus, Platina.*

Bur-

Anni Chrif.

1452 Burdegalenses cum vicinis oppidis deficiunt ad Anglos. *Aemil. Enguer.* Fridericus Imp. exiguo comitatu Romam veniens, coronatur 17. Martij, & Alphonso R. Neapol. visitato redit in German. *Cuspin. Naucler. Bonfin. Platina*; Esto *Onuphrius* id ad annum 1451. referat, qui etiam malè ad hunc annum 1452. differt initium Mahometis II. Fridericus obsessus ab Hungaris ad Nouam Ciuitatẽ restituit illis Ladislaum posthumum, quẽ tutoris loco retinebat: Ladislaus Huniadem Hungariæ; Boemiæ Poggebracium, Austriæ Vlricum Comitem Ciliæ præficit. *Naucler. Bonfin. Cuspin.* Mahometes Athenas solo æquat, & ad obsidendam Constantinopolim, se accingit. *Drechsler.* Margarita Carna de stirpe Regum Ierosol. nupta Hectori Lusiniano, veniens ad Ludouicum Sabaudiæ Ducem, & Annam Cypriam eius coniugem tanquam affines, Camberium defert Sacram Sindonem: *Gualter. in Chronol. & Philibertus Pingonius*, qui libro de hac re adducit miracula, & diplomata Pontificia.

1453 Mahometes R. Turcarum terra, mariq; Constantinopolim obsidet d. 5. Aprilis triduo ante ieiunio indicto suis, & promittens exercitui direptionem vrbis per triduum, primoq; murum scandenti prouinciam, quam vellet in Europa: Constantinus Imper. filius Helenæ fortiter inter primos pugnans ad portam lethaliter vulneratus, & populi fugientis oppressione extinctus est; eiusque caput conto infixum, delatumq; per castra: cæsa sunt 40. millia hominum in vrbe, quæ capta est Anno Hegiræ 817. die 20. Mensis Turcici Gimansilevvel feria 3. diluculo, vt habet *Leunclauius in historia Turcica*; hoc est (ex dictis à nobis cum Mulerio lib. 1. Chronol. Reformatæ cap 24. Can. 7.) Anno Christi 1453. d. 29. Maij feria 3. vt bene *Gennad.* Patriarcha Cõstantinopolitanus, *Mechou. Krantz.* & plurimi Chronologi contra *Scaligerum*, & *Onuphrium*, id referentes ad Annum 1452. Ita Imperium Græcorum post annos 1122. à dedicatione vrbis facta per Constantinum S. Helenæ filium concidit, & translatum est ad Ottomanos. Gregorio Patriarchæ defuncto, substitutus est permissu Mahometis Gennadius, qui Græcos ab Ecclesia Latina retrahens, Hierarchiam Schismaticam fundauit, sub miserrima Turcarum seruitute. Nicolaus tamen Papa titulum Patriarchæ dedit Bessarioni Cardinali: *Genebr.* Franci profligatis ad Castellionem Anglis, & Talbotio Duce occiso, Burdegala, & tota Aquitania potiuntur, Angliq; tota Gallia, dempto Caleto, eiecti factionibus familiarum Eboracensis, & Lanclastrensis distinctis insignibus per Rosam Albam, & Rubram diu laborarunt. *Aemil. Til. Polydor.*

1454 Ioannes Rex Castellæ à Mauris lacessitus occupat Heracleam ad Calpen, nunc *Gibraltar.* & Iulio Mense moritur, succedente filio Henrico IV. *Stephan. Gatin. Mariana.* Demetrius Peloponnesi princeps ob pacem cum Turcis initam bello impetitus à Macedonibus, & Epirotis, Turcos in auxilium vocat, Mahomete Triballos debellante. *Chalcondilas.*

1455 Nicolaus Papa conclusa pace inter Italiæ Principes, & Respublicas, solis exclusis Genuensibus, moritur d. 24 Martij; cui d. 8. Aprilis substituitur Alphonsus Borgia ex Valentia Hispaniæ Cardinalis, & coronatur d. 20. Aprilis, nominaturq; Callistus III. *Onuphrius*, *Platina*, *Pandulphus.*

1456 Duo Cometæ visi posterior Iunio procera cauda; Callistus Papa placando Numini supplicationes indixit; & iussit meridie sonitu campanarũ excitari Christianos ad preces contra Turcas. *Platina.* Lodouicus Delphinus maioribus honoribus inhians, patri bellum mouet, à quo bonis omnibus spoliatus, fugit in Flandriam ad Philippum *Burgundum*, à quo diu prudenter custoditur: *Annal. Franc. Til.* Vsum—Cassanes Armeniæ Cappadociæ, & Persidis Imperator, suasu Callisti Papæ Mahometem bello petitum vincit, & Callisto rescribit victoriam se acceptam refferre ipsius precibus: *Volaterran. Genebr. Platina.* Io. Huniades Mahometem Albam Regalem, seu *Belgradum* stupendis machinis oppugnantem repellit, cæsis 40. millibus Turcar. & Mahometus oculo hasta sauciato. B. Io. Capistrano Minorita suis hortatibus, & precibus plurimum conferente ad victoriam d. 6. Augusti reportatam, in cuius victoriæ memoriam Callistus instituit festum Transfigurationis Dominicæ: *Annal. Turc. Bonfin. Chalcond. Aeneas Silu. Platina Genebrard.* Paulo autem post Huniades morti ex morbo proximus, noluit ad se deferri Sanctissimam Eucharistiam, sed voluit se deferri in Templum, vbi peracta confessione peccatorum, & sumpto Sanctissimo Viatico, piam exhalauit animam, dux fortissimus Orbis Christiani propugnaculum, & Turcarum terror. *Aeneas Siluius, Bonfin. Spondanus.* Die 5. Decembris in Regno Neapolitano terræmotus oppressit 60. millia hominum. *Maiolus Colloq;* 13.

1457 Ladislaus Huniadis filius senior, ob occisum Vlricum Ciliæ Comitem Huniadi infestum, capite plectitur iussu Ladislai R. Hungariæ, eiusq; frater Matthias Coruinus annor. 15. custodiendus traditur Poggebracio: At Ladislaus Rex dum præstolatur Sponsam filiam Caroli R. Francorum, moritur Pragæ d. 22. Nouembr. pro thalamo tumulum nactus, non sine suspicione veneni ab Hossitis propinati: *Aen. Sil. Bonfin. Mechou.*

1458 Hungari eligunt in Regem Matthiam Coruinum, numerantes Poggebracio pro dimissione eius 50. mille aureos, d. 22. Ianuarij, qui ex carcere Pragensi eductus dum supplicium timet, coronam accipit: Poggebracius autem 2. Martij proclamatus est Rex Boemiæ: *Bonfin. Aeneas Silu. Mechou.* Rex Francorum mittit Ioannem filium Renati Lotharingi in auxilium Genuensium, qui vrbem mouit contra classem Alphonsi Regis Aragon. & Neapolis, interimq; Alphonsus moritur 27. Iunij absq; prole legitima, declarans successorem in Aragonia, Sicilia, Sardinia, & Balearibus fratrem suum Ioannem Nauarræ Regem. Ferdinandus autem Alphonsi nothus sua virtute acquirit Regnum Neapol. quod tamen Callistus Papa ad iura Ecclesiæ redijsse pronunciauit: *Annal. Franc. Aemil. Til. Tarafa, Pandulph.* Moritur deinde Callistus Augusti die 6. in Festo Transfigurationis ab ipso instituto, & d. 19. Augusti subrogatur illi Æneas Siluius Piccolhomineus Senensis Cardinalis coronatus d. 3. Septembris, & nominatus Pius II. qui Ferdinando Regnum Neapol. confirmat, saluis tamen iuribus aliorum, & vrbes Romanæ Ecclesiæ ab eo recuperat. *Platina, Onuphr. Pandulph.* Mahometes Peloponnesum tributa negantem subigit, Corinthum expugnat, eiusq; plurimos ciues Constantinopolim transfert. *Chalcondil.* Ladislaus Rex Hungariæ post ægritudinem horarum 36. Pragæ 2. Decembris obijt pijssimè recitans orationem Dominicam oculis in Crucifixum defixis, & dicta vltima clausula: Sed libera nos à malo, expirauit placidè. *Illescas in Callisto III.*

1459 Ioannes Renati filius, Frãcorum classe à Genuensibus accepta, Ferdinandum R. Neapol. adoritur: *Pandulph. Mariana.* Pius Pontifex censu-

Anni Christ.

ris percellit Sigismundum Austriæ Ducem, quod Nicolaum de Cusa Cardinalem in vinculis detinuisset, & in Concilio Mantuano decernit (contra id quod in Basileensi senserat) nulli licere prouocare à Pontifice ad Concilium Generale; concluditq; de Turcis inferendo bello se ipso duce, sed euanuit conatus, ob discordias Principum. *Platina, Mariana, Cromer.* Iacobus nothus Episcopus Nicosiæ in Cypro ex Lusiniana stirpe Regnum occupat, & se beneficiarum constituit Sulthano Ægypti, qui Ludouicum Ducem Sabaudiæ Reginæ coniugem expulerat: *Paradinus.*

1460 Richardus Eboracensis Henrico Rege Angliæ capto in prælio, decreto Senatus fit Gubernator Regni, & post Henrici mortem Rex futurus declaratur: Sed Margarita Andegauensis Henrici vxor collecto exercitu, ipsamet in acie pugnans vincit, occiso Eboracensi cum filio, & conspiratoribus supplicio affectis, maritum in libertatem asserit: Iacobus R. Scotiæ in obsidione Roxburgi bombardæ fractura extinguitur; succeditq; fil. Iacobus III. *Polydor. & Leslæus.* Pius Papa Basileensem; Albertus Austriacus Friburgensem in Brisgoia Academiã instituunt. *Meddendorpius.*

1461 Eduardus Dux Eboracensis iunior Henricum Regem magno prælio victum fugat in Scotiam; Margaritam verò cum filio Eduardo in Galliã, & coronatur R. Angliæ, iterumq; Henricum cum Scotis auxiliaribus in Scotiam repellit, & mutato habitu in Angliam denuo venientem capit, detinetq; in custodia. *Polydor.* Carolus Victor Rex Francor. moritur d. 22. Iulij, succedit Ludouicus filius XI. qui ob mutatos magistratus omnes ciuiles, ac militares, vitam sollicitudine, ac molestia plenam duxit. Pio verò Pontifici magna auxilia in Turcas pollicitus, & pragmaticam Sanctionem abrogans, quam tamen Parlamentum retinuit, *Aemil. Til. Gaguin. Genebr.* Scanderbegus à Ferdinando Neapol. accitus, Ioannem Andegauensem ab obsidione Barletæ fugat, & Ferdinandum in Regno confirmat: *Iouius, Pontan. Mariana.* Mahometes Trapezaunte capta, Dauidem Comnenum eius Imperatorem abductum cum tota stirpe necat, & Demetrio Peloponnesi principe capto, familiam Palæologorum in Græcia exunguit. *Chalcond.*

1462 Ioannes R. Aragoniæ filium regni hæredem nimis durè tractans Proceres Regni rebelles sentit. *Hist. Aragon.* Poggiebracius R. Boemiæ liberat Fridericum Imper. autumno obsessum à Viennensibus, & Alberto Austriaco fratre, *Trithem.* hoc anno Historiam Turcicam terminat *Laonicus Chalcondylas Atheniensis.*

1463 Ludouicus R. Franciæ in congressu ad Fontem Rabiæ arbiter Henricum Castellæ, & Henricũ R. Aragoniæ super iure Regni Nauarræ post mortem Caroli, fauorabiliorem Castellano sententiam dicit, Aragonios offendens, nec plenè Castellanis satisfaciens, vnde bellum diuturnum: *Philipp. Commin. Mariana.* Veneti Hungaris confœderati bellum capiunt contra Turcam, qui argos vrbem Peloponnesi Venetis eripuerat. *Sabell.* B. Didacus Complutensis 12. Nouemb. migrat in cœlum, canonizandus anno 1588. à Sixto V.

1464 Carolus Dux Biturigum Regis Ludouici frater cum Ducibus Britanniæ, & Barbonij, Comite Caroleno, alijsq; nobilibus bellum, titulo Boni publici, mouet in Ludouicum; *Aemil. Commin.* Cosmus Mediceus moritur Florentiæ, succedente Petro filio: Fridericus Imp. Hungaris restituit coronam Regni, qua Matthias Coruinus Budæ Mense Martio coronatur post victos aliquoties Turcas: *Bonfin.* Stephanus Rex Bosnæ, & Seruiæ, ac Rasciæ Despota, obsessus Iaitzæ à Mahometæ, blanditijsq; ad colloquium euocatus, cute viuus exuitur, qui patrem regno fraudulenter exuerat, & eius ditio ad Turcas transit: Matthias tamen Coruinus Iaitzam sibi vindicauit: *Annal. Turc.* Pius Pontifex, dum Anconæ classem parat in Turcas, moritur d. 14. Augusti subrogatur ei d. 30. Aug. Petrus Barbus Venetus, coronatus d. 16. Septembr. dictusq; Paul. II.

1465 Coniurati in Gallia cum Rege ad Montem Lothericum Iulio Mense præliantur dubio Marte; tandem Confluentiæ Octobri pax constituitur; Rege postulata interim concedente: *Aemil. Til. Commin.* Alphonsus frater Regis Castellæ, fratri bellum indicit fretus Proceribus, qui Regis statuam præcipitant: *Mariana.* Bellum diuturnum inter Regem Poloniæ Casimirum, & Teutonicos, seu Cruciferos terminatur pace, ita vt Teutonici iurent fidelitatem Regi, vt clientes; sic Prussia imperio auulsa, & Poloniæ adiuncta: *Cromer.* Die 20. Maij cæpit Martyrium Andreæ Chij, Turcis eum ad Mahometismum trahere conantibus, at ipse quotidie initio cruciatuum exclamabat; *Virgo Maria adiuua me*, nec posteà vel minimum gemitum edebat, postridieque inueniebatur sanus à cruciatibus, & plagis; *vide Bolingen, in Kalendario Deiparæ ad d. 20. Maij.*

1466 Paulus Pontifex Georgium Poggebracium ob hæresim Hussitarum Regno priuat, illud donans Matthiæ Regi Hungariæ. *Genebrard. Palmerius.* Franciscus Sfortia annorum 67. moritur, succedente Io. Galeatio filio. *Palmer. Bossius.* moritur ex febre d. 27. Ianuarij Georgius Castriotus Scanderbegus annor. 63. qui per annos 24. Turcas à vastanda Epiro, & Hungaria arcuerat: *Vita Scanderbeg.* Romæ Sol visus trigeminus multos terruit. *Palmerius.*

1467 Philippo Burgundiæ Duci, Flandriæq; Comiti defuncto Brugis mense Iulio annor. 72. succedit filius Carolus Caroletius cognom. Pugnax, seu Bellicosus: *Annal. Flandr.* Matthias R. Hungariæ, Berniam inuadens repellitur à Turcis ter vulneratus. *Bonfin.* Terræmotu d. 30. Decembris Neapolitanum Regnũ quassante, Alphonsus Rex Neapol. in Ecclesia S. Petri Martyris iussit Sacerdotem, qui fugere volebat ob tremorem Ecclesiæ, prosequi Missam, stetitq; ibi intrepidus. *Hist. Neapol.*

1468 Carolus Burgundiæ Dux Leodienses Rebelles expugnat, Leodio direpto, & incenso, pacemque cum Ludouico Francorum Rege init. *Til. Gaguin. Comminaeus.* Henricus Rex Castellæ post certamen cum Alphonso fratre, pacem opera Pontificis acceptans, restituitur in Regnum: *Mariana.* Matthias R. Hungariæ Georgium Poggebracium acie vincit: *Bonfin. & Krantz.*

1469 Matthias R. Hungariæ maxima Boemiæ parte potitus coronatur eius Rex; Georgio fugiente Pragam, eiusq; filium captiuum in Hungariam ducit: *Bonfin.* Comes Vuaruicensis Eduardum Regem Angliæ in bello victum capit: Eduardus custodia elapsus Comitem vincit, qui in Galliam fugit. *Polydor.* Ludou. Rex Francor. instituit Ordinem Equitum S. Michaelis, & Parlamentum Gratianopolitanum; sed litterarum olor vetat filium latinè scire, præter illam sententiam: Qui nescit dissimulare, regnare nescit. *Aemil. Guaguin. Genebr.* Fridericus Imper. voti reus Romam cum exiguo comitatu peregrinatur, exceptus pridie Natalis Domini à Pontifice Romæ, vbi mansit dies 17. *Nauclér. Krantz. Volaterran.*

1470 Comes Vuaruicensis Gallorum auxilio, pulso Eduardo, Henricum regno, & libertati restituit; Eduar-

Anni Christ.

Eduardus fugit in Flandriam ad Carolum Burgundum sororis suæ virum; *Polydor*. Iacobus R. Scotiæ, ducta Anna Danica, accipit in dotem Orcadas cum alijs Insulis. *Hist. Scot.* Mahometes Venetis Euboeam eripit, Chalcidem solo æquat cæsis innumeris vtriusq; sexus. Filia Præfecti Veneti pulcherrima mori maluit, quam Mahometi se prostituere. *Nancler. Palm.* in ea obsidione periere Turcarum 42000. intra dies 27. Christianorum 30000. *Girardus in Diario ad 32. Iulij.*

1471 Georgius Poggebracius ex hydrope in hæresi pertinax moritur: Boemiæ proceres eligunt in Regem Ladislaum quindennem filium Casimiri R. Poloniæ. Matthias in Hungariam ad sedandos ciuiles motus redit, relictis in Boemia copijs ad protrahendum bellum. *Bonfin. Cromer. Dubrau.* Eduardus auxilijs Burgundi Henricum Anglum capit, Comitem Vuaruici prælio necat; Margaritam Henrici vxorem bellum instaurantem cum Eduardo filio capit, quem vnà cum patre Henrico in carcere perimit, illam autem ab Andegauensi redemptam in Galliam remittit; *Polydor.* Paulus II. Pontifex moritur ex apoplexia d. 25. Iulij, cui substituitur d. 9. Augusti Franciscus de Rouere Sauonensis Ordinis Minor. Minister Generalis, & Cardinalis, qui coronatur d. 25. Augusti, nominaturq; Sixtus IV. cui vitas Pontificum dicauit Platina, infensus Paulo, à quo propter suspiciones quasdam coniectus fuerat in carcerem. Platinã continuauit Onuphrius vsq; ad Pium V. Antea tamen Paulus II. die 14. Aprilis Borsum Estensem solemni ritu Romæ creauerat Ducem Ferrariæ, ac Vicarium Sanctæ Sedis, cum antea 18. Maij anni 1452. Fridericus Imp. eundem creasset Mutinæ Ducem, *Girardus in Diario.*

1472 Rex Franciæ, fratre mortuo, recuperat Aquitaniam, & res componit cum Britanno; Dux Burgundiæ deceptum se à Rege prætexens, bellum validum ei infert; *Commin.* Romanus Pontifex, Veneti, Rhodij, & Neapol. Rex, suasu Vsumcassanis Persarum Imperatoris classem contra Turcas mouent, sed irritò ferè conatu; *Sabell. Palmer. Onuphr.* Lusitani Guineam in Africa gradibus 12. vltra Aequatorem detegunt; *Osorius.* Ludouicus XI. pro parte Regni iussit in meridie dari signum Campanæ sonitu, vt tunc omnes recitarent Salutationem Angelicam. *Petrus Matth. in Vita Ludouici XI.*

1473 Franci, & Aragonij certant inter se de Perpiniano, seu Ruscinonensi Comitatu, quem Franci acceperant anno 1464. in pignus auxilij præstiti: *Gagnin. Nebrissensis.* Mahometes transmisso Euphrate Vsum—Cassanem prælio vincit, absterritis Persis Bombardarum vsu, eiusq; ditionem vastat, ac filium necat. *Hist. Turc.* S. Franciscus de Paula instituit Ordinem Minimorum; confirmatum à Sixto Papa; *Genebrard. Onuphrius.*

1474 Henrico Castellæ R. defuncto, regnum deuoluitur ad sororem eius Isabellam, nuptam Ferdinando Catholico Regis Aragoniæ filio: *Mariana, Nebriss.* Sed quia Henricus testamento nominarat filiam Isabellam, eaq; reiecta est tanquam supposititia, nupsitq; filio Lusitani Regis, inde nata bella contra Ferdinandum de Castellæ regno; *Garimeni, Tarafa, Mariana.* Bellum inter Hungaros, & Polonos de Regno Boemiæ exasperatum, inducijs interrumpitur: *Bonfin. Cromer.*

1475 Iubilæum à Paulo II. ad annos 25. redactum, celebratur à Sixto IV. qui Festum Conceptionis Immaculatæ Virginis MARIÆ cum Officio, & Missa propria confirmat, inuitans ad illud Indulgentijs Christianos: vt patet ex eius *Extrauagantibus.* Stephanus Moldauiæ Princeps, & Palatinus Valachiæ die 17. Ianuarij Turcas memorabili internecione profligat: *Annal. Turc. Cromer.* Ludouicus Conestabilis Franciæ, machinis eius contra Regem detectis, capite plectitur. De bello inter Carolum Burgundiæ Ducem hinc; inde Renatum Lotharingum Ducem Heluetiosq; à Rege Galliæ suscitatos, videndi *Annal. Franc. & Flandriæ, Til. Naucler. Comminaeus.* Addit *Girardus in Diario* Stephanum, de quo supra, exercitu 30000. militũ, Turcos ferè 120000. interemisse, & Deo acceptam retulisse victoriam adeo, vt 4. diebus sequentibus solo pane, & aqua victitarit. Iudæi Tridenti Simonem puerum martyrio afficiunt, 21. April.

1476 Carolus Burgundiæ D. ab Heluetijs bis inuasus, magna clade ab ijs, & Renato Lotharingo afficitur d. 22. Iunij ad Moratum; Renatusq; Lotharingiam recuperat: *Commin. Nancler. Til.* Ferdinandus Castellæ Rex, Alphonsum Lusitanum prælio vincit, & vi diplomatis Pontificij possidet pacificè cũ Isabella coniuge Regnum: *Nebriss.* Stephanus Moldauus Mahometem commeatu prohibens, Valachiam deserere cogit, & Tartaros à Mahomete immissos prælio vincit, fugatq; vsq; ad Borysthenem: *Annal. Turc.* Moritur Iacobus Rex Cypri puer, filius Iacobi Nothi, de quo anno 1459. Veneti Cyprum possident nomine Catharinæ Corneliæ matris Iacobi, quæ erat Veneta. At Sabaudiæ Dux illud Regnum prætendebat ex testamento Carlotæ Reginæ Cypri; videantur *Bonfin. Paradinus, & alij.*

1477 Carolus Burgundiæ Dux Nanceium obsidens, inuasus à Renato Germanorumq; & Heluetiorum copijs, die 5. Ianuarij in prælio fusus, & occisus est; Rex Francorum Burgundiam, & Vrbes pristinas in Belgio recuperat, & Parlamentum Diuione restituit: Maria Caroli occisi filia paulo post nupsit Maximiliano Friderici Imp. filio: Ludouicus Stationes, ac diuersoria cursorum, quas *Postas* vocãt, primus in Gallia instituit: *Aemil. Til Gagnin. Commin. Geber.* Tubingensis Academia erigitur à Duce Vuitembergensi, auctoritate Apostolica, cuius primus rector fuit Ioannes Naucler. Ioannes Magnus Moschouiæ Dux Tartarorum iugum excutit, Russos subiugat, Nouogradum Polonis eripit: *Cromer. Hector. Moschou.*

1478 Mahometes Rex Turcarum Croiam Epiri deditione accipit, Scodram Macedoniæ Venetis eripit, & progressus magnos facit in Europa dissidentibus inter se Principibus Christianis. *Annal. Turc.* Vsumcassani mortuo, succedit Iacobus filius fratre natu maiore necato: *Bizar.* Inquisitio aduersus hæreticos, & infideles introducta in Italia, Germania, Gallia, Hispania, & in Castellæ regno contra Iudæos, & Mauros, & demandata Thomæ à Turrecremata Dominicano: *Brietius in Annal. & Maria.*

1479 Ioannes Rex Aragoniæ moritur d. 19. Ianuarij, succedit filius Ferdinandus Rex Castellæ Eleonora filia Ioannis nata ex Blanca Regina Nauarræ, Regnum Nauarræ obtinet: *Mariana, Garibaus.* Maximilianus Flandriæ Comes, filius Friderici Imper. pro iure vxoris Mariæ, cũ Ludouico Rege Francor. apud Morinos confligit, eumq; victũ cogit ad pacem: *Aemil. Comminaeus.* Ludouicus loco Ordinis Sagittariorum substituit Helueticos, datis stipendijs. *Nauclerus, Gagninus, Genebrardus.* Matthias Rex Hungariæ pace cum Ladislao Rege Boemiæ inita, hinc promittens Boemiam, & Electoris nomen, de ingenti Turcar. exercitu suas ditiones infestante, insignem refert victoriam cæsis eorum tri-

Anni Christ.

triginta millibus : *Bonfinius.*

480 Equites Rhodij sub Magistro Petro Albusonio Gallo, Turcas ab obsidione Rhodi post 2. menses repellunt, cæsis eorum 30. millibus. At Achmes Bassa Hydruntum Calabriæ post obsidionem 17. dierum capit, sæuit crudelissimè in ciues, Archiepiscopum Senem Serra lignea dissecat, Apuliam ferro flammaq; vastat: tum Principes Italiæ relictis dissidijs, & Matthiæ Hungari auxilio aduocato, fœdus contra Turcas ineunt: *Bonfin. Sabell.* Addit Balingen in Kalendario Deiparæ, die 27. Iulij apparuisse in aere Deiparam clypeo, & lancea armatam, cum S. Io. Baptista, & multis Angelis, quo viso Turcas territos fuisse, ac fugisse, obsessis à tergo insequentibus.

481 Mahometes Turcarum Imp. in quibusdam Annalibus Turcicis, quos Mulerius secutus est, ponitur mortuus Anno Hegiræ 885. qui annus iuxta regulas lib. 1. c. 24. à nobis traditas incœpit Anno Christi 1480. die 13. Martij, & completus est d. 2. Martij Anni 1481. At alij *Annales, Cuspinianus, Nauclerus, Onuphrius, & Spondanus* referunt mortuum ex doloribus colicis d. 3. Maij anni 1481. annor. 53. cum præliatum iret contra Sulthanum Ægypti, essetq; in prato quodam prope Nicomediam: dictus est *Magnus*, quod Imperia Constantinopolitanum, & Trapezuntinum, duodecimq; regna subuerterit, & plusquàm 200. magnas vrbes subiecerit. Ianizari Constantinopolim reuersi eam diripiunt, & Baiazethem natu minorem in Imperium euehunt, repudiato Zizimo. Turcæ audita morte Mahometis, & aduentu Matthiæ R. Hungariæ, Italiam deserunt, & Hydrums aliquot mensibus obsessa deditur, abductis in captiuitatem omnibus Turcis præsidiarijs. *Annal. Turc. Cuspin. Nauclér.* Moriuntur tres alij Principes, nempe Christiernus R. Daniæ 3. Iulij succedente filio Ioanne; & Alphonsus Rex Lusitaniæ Mense Augusto, succedente fil. Ioanne II. *ex Mariana,* & Renatus Andium, & Prouinciæ Comes, cuius voluntate Prouincia Ludouico R. Franciæ accessit; *Aemil. Mariana, & Genebrard.*

482 Maria vxor Maximiliani in venatione ab equo ferociente excussa, cum dolorem dissimularet, moritur Mense Martio, relictis Philippo, Quadrimo, & Margarita: *Commin.* Dux Ferrariæ gener Ferdinandi R. Neapol. Venetos suis, ac Soceri armis ægre repellit, *Iouius, Nauclerus.* Ferdinandus R. Hispaniæ arma mouet aduersus Hali Reg. Granatæ: *Nebriss.* Zizimus victus à fratre Baiazethe peregrinatur ad Mecham, & alio exercitu collecto aduersùs fratrem, iterumque victus Rhodum fugit, missusq; inde in Galliam, & postea ad Pontificem, arte fratris extinctus est. Baiazethes Achmetem Bassam, quem timebat necat. *Annal. Turc.* Petro autem Aubusonio Magno Magistro Equitum Ierosolymitanorum, dono mittit manum dextram S. Io. Baptistæ, quæ 20. Aprilis recepta fuit Rhodi cũ ingenti lætitia. *Bossius par. 2. lib. 13.* & gratiæ actæ Baiazethi.

483 Èduardus Rex Angliæ moritur 9. Aprilis: eius frater Richardus Dux Clocestriæ tyrannicè Regnum occupat, occisis illius filijs, *Polydor.* Ludouicus XI. R. Franciæ moritur d. 30. Aug. succedit filius Carolus VIII. annorum 13. *Aemil. Til. Genebr.* Franciscus Phœbus Regni Nauarræ heres moritur, iure omni deuoluto ad Catharinam sororem; *Mariana, Garinæus.* Lusitani proceres contra Regem coniurati capite, aut exilio damnantur: *Mariana.* Nascitur pestis orbis Christiani Martinus Lutherus Islebij 10. Nouembris feria 3. *Ebert.* Quidam dicunt natum 22. Octobris: Bonum erat ei si nunquam natus esset homo ille. Per Bullam Sixti IV. Octobr. 17. introducta fuit Inquisitio in Regna Valentiæ, & Aragoniæ, quæ anno 1478. & 1481. introducta fuerat in Regna Castellæ, & Legionis contra Iudæos, & Mauros, rogatu Regum Catolic. Castil. *in Hist. S. Dominici lib. 3.*

1484 Sixtus IV. Papa obit 12. Augusti, suffectus d. 29. Aug. Io. Bapt. Cybo Genuensis coronatus 12. Septembris, dictusq; Innocentius VIII. Hispani magna prius clade à Mauris ad Malacam affecti, eosdem paulo post vincunt, capto Boabdile Granatæ Rege, & nouem vexillis, *Mariana.* Lusitani Regnum Congi inueniunt. *Osorius.*

1485 Ludouicus Dux Aurelianensis cognatione proximus Regi, sed in administratione Regni postpositus Annæ regis sorori, cum multis Principibus insanum bellum mouet: Henricus Richemontis Comes Richardum Regem Angliæ crudelitate suis exosum prœlio vincit, necatq; mense Augusto, & euadit Rex, dictus Henricus VII. *Aemil. Til. Commin. Polydor.* Matthias R. Hungariæ bellans aduersùs Fridericum Imp. Viennam dira fame obsessam deditione accipit Calend. Ianuarij: *Bonfin.* Iacobus Rex Persarum filius Vsumcassanis, propinatum ab impudica vxore vinum venenatum, iubet eam prius gustare, quo facto reliquum partim ipse, partim filiolus haurit, quo omnes extincti sunt: succedit ei affinis Iulauerus, *Bizar. Genebr.*

1486 Maximilianus opera Friderici patris in Comitijs Francofurti renunciatur Rex Romanorum 16. Febr. & coronatur Aquisgrani 10. Aprilis. *Naucler. Onuphr.* Henricus R. Angliæ ducit Elisabetham Eduardi R. IV. filiam: *Polydor. Commin.* Ferdinandus R. Hispaniæ prosperè bellat contra Granatensem: *Nebriß. Mariana.* Die 11. Martij moritur Elector Albertus Brandeburgicus, dictus Achilles Germanicus ob plures victorias: *Aen. Sil.* Sultanus Ægypti duce Vsun-Vsbeg. duos in Cilicia Baiazethis exercitus profligat Bassa vnius necato, alterius capto: *Annal. Turc.* Georgius Trapezuntius in extrema senectute, & morbi grauitate doctrinæ suæ vniuersæ, imò, & proprij nominis oblitus moritur. *Genebrard.*

1487 Laurentius Mediceus mittit Io. Lascarem ex Imperatorio Stemmate ad Baiazethem Turcarum Imp. vt conquisitis libris optimis, Florentinã Bibliothecam amplificet, *Bellarmin. Genebrard.* Lusitani in Æthiopia reperiunt quendam Alexandrum Principem iactantem se descendere ex Salomone, & Sabba Regina: *Damianus à Goes.*

1488 Turcæ oppugnantes Adanam Ciliciæ vrbem Duce Hali Bassa, Ægyptios auxilio aduenientes prælio acri vincunt: *Annal. Turc.* Matthias R. Hungariæ pace inita cum Friderico Imp. Glogauiam Silesiæ occupat: *Curæus.* Dux Aurelianensis 29. Augusti in prælio acerrimo ad S. Albanum in Britannia vincitur, & custodiæ traditur à Tremelio Duce Regij exercitus. *Til. Aemil.* Iacobus Rex Scotiæ tyrannicè se gerens, à rebellibus in prælio captus occiditur, succedit filius Iacobus IV. annor. 15. *Commin. Leslæus.* Ludouicus Sfortia de tutore Io. Galeatij Mediolani Dominus, Genuenses sibi subdit: *Palmery Appendix.*

1489 Carolus R. Francor. Margaritam Maximiliani filiam Sponsam, sed nondum nubilem repudiat, & ducit Annam Britanniæ hæredem, quæ per Procuratorem iam desponsata fuerat Maximiliano; hinc bellum inter eos, & post triennium pax, dato Comitatu Atrebatum ipsi Maximiliano, & Ducatu Britanniæ accedente Coronæ Gallicæ. *Gaguin. Naucler. Til. Comminens.* Poloni Tartaros ab incursione Poloniæ, & Russiæ, magna clade repellunt, *Cromerus.* Die 14. Martij

Zizi-

Anni Chrif.		Anni Chrif.	

Zizimus frater Baiazettis Imp. Turcarum osculatus est pedes Innocentij VIII. sed cum indignatione, quantumuis premonitus esset illip sum facere solitos omnes Principes Christianos; *Girardus in Diario.*

1490 Matthias R. Hungariæ moritur Viennæ ex apoplexia d. 5. April. obseruatumq; eodem die leones omnes, qui Budæ detinebantur interijsse; electus eius loco Ladislaus II. filius Casimiri Poloni, Rexq; Boemiæ, qui fratrem Albertum ambientem Regnum, per suos duces prælio vincit, & Friderico Imperatori restituit Austriam à Matthia occupatam; & Albam Regalem à Maximiliano captam, bello recuperat, *Bonfin. Cuspin.* Innocentius Papa sopore, ac ecthasi correptus per horas 20. sine vllo arteriarum motu immobilis iacuit, ideoq; pro defuncto habitus; *Onuphr. in eius vita.* Baiazethes in Armenia ab Ischenderbergo duce in acie capitur amissis duobus filijs, in Cilicia verò in alia pugna perijt gener Baiazethis, filius Vsuncassanis: *Ann. Turc.* Grando Constantinopoli 12. Iulij fregit domos 800. & occidit homines 3000. *Girardus in Diario.*

1491 Ladislaus Rex Hungariæ pacem init cum Baiazethe Turcarum Imp & cum Maximiliano, ducta vidua Matthiæ tali conditione, vt si Ladislaus moriatur sine liberis, Regnum Hungariæ deuoluatur ad Maximilianum, ipsiusq; hæredes in recta linea: *Cuspinian.* Baiazethes pacem init cum Sulthano Aegypti, retenta Adana cum Tarso Ciliciæ: *Annal. Turc.* Ferdinandus Rex Hispaniæ d. 25. Aprilis obsidet Granatam, & d. 25. Nouembris cōditiones deditionis firmat, *Mariana.*

1492 Ferdinandus Rex. Hispan. Granatæ arcem ingreditur d. 2. Ianuarij, & d. 6. vrbem, cessauitque Maurorum in Hispania dominatus ante annos 768. possessus. Iudæi edicto Regio mense Martio ex tota Hispania pulsi, nec permissi aurum, aut gemmas asportare, sed commutatione bonorum suorum alias merces abducere: abiere 170. mille familiæ (alijs 124.) Ferdinando Catholici cognomen à Pontifice datum: *Mariana, Naucler. Tarafa, Genebr.* Deo verò Regis pietatem ditante, Christophorus Columbus ex Palestrella Placentiæ familia oriundus, sed Genuensis ex habitatione patris habitus, Ferdinando se obtulit eiusq; auspicijs, & nauibus Occidentalem Indiam inuenit: *Bembus, Genebrard. Io. Ramusius.* Innocentius Papa VIII. moritur d. 25. Iulij, & d. 11. Augusti substituitur ei Rodericus Borgia Valentinus, coronaturq; d. 26. Augusti, & nominatur Alexander VI. *Onuphr.* Sub Innocentio repertum Romæ in Basilica S. Crucis in Ierusalem titulum illum IESVS NAZARENVS RE: cæteris deficientibus narrant *Volaterranus, & Genebrard.* D. 7. Decembris quidam Catalanus, qui somniarat se occiso Rege Regem futurum, districto gladio Ferdinandum Regem in signatura iustitiæ vulnerauit secundùm aurem; sed captus, & excruciatus interijt: *Mariana.*

1493 Carolus Rex Francor. expeditionem parans in Regnum Neapol. ad quod vocatus erat à Renato seniore, Ruscinonis, & Perpiniani Comitatum Ferdinando reddit. *Til.* Fridericus Imp. cum enato carcinomate alterum crus ei præcisum esset, moritur d. 19. Augusti annor. 78. succedente Maximiliano filio: *Cuspin.* Turcæ magna clade vexant Christianos in Croatia: *Bonfin. Trithem.* Reuerso Columbo, Alexander VI. Papa diplomate suo mense Maio confirmat Ferdinando, & Isabellæ adeptionem Insularum noui orbis, quæ essent leucas centum vltra Hesperidas, cæteris Lusitano relictus, ducta linea à Polo ad Polum per eos limites, iniunctumq; vt in eas mitterent Euangelij præcones: *Genebr. Mariana Ramusius.* Die 14. Iulij prope Tarum flumen ingens prælium fuit inter Carolum VIII. Regem Galliæ, & Franciscum Gonzagam Venetorum Generalem, incerto tamen Marte, vide *Tarcagnotam part. 3. lib. 21.*

1494 Ferdinandus R. Neapolis moritur d. 25. Ianuarij, relinquens de consensu Pontificis, hæredem Regni Alphonsum filium: *Iauius, Guicciardinus.* Noua linea iussu Alexandri VI. ducta milliaribus 1080. vltra Hesperidas, cum prior distaret solum 400. pro limite inter Lusitanorum, & Castellanorum nauigationes, de qua *Osorius in vita Emmanuelis, & nos in Geografia Reformata lib. 3. c. 28.* Caroli Regis aduentum, & iter per Italiam, vide in *Guicciardino, & Communeo.*

1495 Alphonsus R. Neapol. relinquit Regnum Ferdinando filio, & secedens in Siciliam fit Monachus: Carolus Rex Francorum à Pontifice renunciatus Imperator Constantinopolitanus, leui prælio Neapoli d. 22. Febrarij, & paulo post toto regno potitur; Morbus tunc innotuit dictus Gallicus, sed à Gallis Neapolitanus, & ab Afris Hispanus: Aemuli gloriæ, & potentiæ Caroli Maximilianus Imper. Ferdinandus R. Hispan. Ludouicus Sfortia, & Veneti fœdere inito procurarunt intercludere eius reditum in Galliam, opponentes se illi Fornouij non longè à Parma ad Tarum, sed frustra nàm licet minori valde numero militum, acri prælio illos perrupit, dabereq; peruadens peruenit in Galliam Mense Octobri; *Guicciardin. Communaeus, Tilius, Mariana.* Ioannes R. Lusitaniæ moritur ex veneno 14. Septembr. successit patruelis eius Emmanuel: *Osorius.*

1496 Neapolitani deficiunt ad Ferdinandum Alphonsi filium, & mortuo Duce Mompenserio, quem Carolus reliquerat, reliquos Gallos milites remittunt in Galliam; sed paulò post mortuo Ferdinando, succedit Fridericus patruus: *Commin. Til. Mariana.* Maximilianus rogatu Venetorum, venit in Italiam contra Florentinos, nullaque re magna gesta redit in Germaniam: *Guicciardin.* Americus Vespucius Florentinus auspicijs Ferdinandi Catholici Americam detegit, & anno sequenti redit in Hispaniam; Vascus Gama Lusitanus 9. Iulij soluit ex Lusitania, & detectis Mosambico, & Melinda Calecutum nauigat, & post biennium redit in Lusitaniam. Emmanuel verò pellit à Lusitania Iudæos, *Osorius, Mariana.* Sueci ob metum à Moschis, recipiunt in Regem Ioannem Regem Daniæ: *Ioan. Magn.*

1497 Carolus Rex Francorum ex apoplexia statim moritur 7. Aprilis Amboisiæ, vbi natus erat; successit cognatione proximus Ludouicus Dux Aurelianensis XII. dictus, & Rex Siciliæ, qui Ducatum Mediolanensem armis repetere decreuit, vt descendens à Valentina Mediolanensi, de qua Anno 1448. *Til. Feron. Annal. Franc.* Moritur Ioannes vnicus filius Ferdinandi, & Isabellæ; Emmanuel Rex Lusitaniæ maritus Isabellæ eorum primogenitæ, successor Regni Castellæ declaratur mense Aprili, sed Isabella eius vxor moritur mense Augusto: *Osor. Mariana.* Hieronymus Sauonarola Ordinis Prædicatorum ob quasdam propositiones in concione cōtra Pontificem, Florentiæ iussu eius cum duobus Socijs in foro combustus est 9. Aprilis. *Sixtus Senensis, Mariana, Commin.* Vasquius Gamma, primus vltra Caput Bonæ Spei progressus in Indiã nauigauit eodemq; anno natus est S. Franciscus Xauerius. *Girardus in Diario.* Parisijs 17. Septembris Theologi 82. decreuerunt, neminem

ad

Anni Chrif.

ad gradus admittendum sine iuramento defendendi Deiparæ Immaculatam Conceptionem. *Gononus in Chronico Deipara.*

1498 Ludouicus Rex Francorum de sententia Iudicum à Pontifice deputatorum, repudiat Ioannam Ludouici XI. filiam, quam nolens coactus fuerat ducere, & Annam Caroli VIII. viduam ducit, & Ioannæ dat Ducatum Bituricensem, vbi Anna, Ordine Annunciationis instituto sanctissimè vixit. *Til. Ferron.* Poloni in prælio d. 24. Nouembris occiderunt Tartarorum 60000. *Causinus in Ephemeride.*

1499 Ludouicus idem à Venetis sollicitatus, præmisso in Italiam exercitu, Ducatum Mediolanensem occupat: Sfortia fugit in Germaniam, & Turcas aduocat contra Venetos, quibus Baiazethes Peloponnesum, & Naupactum eripit: *Til. Gaguin. Guicciard. Ferron.* Maximilianus ab Heluetijs molestatis sæpe victus, pacem cum eis init: *Naucler. Cuspin.* Turcarum 70. millia in Valachiam, Russiamq; effusa, frigore, & fame plurimi pereunt, reliquos Stephanus Vuaiuoda delet: *Cromer. Genebr.* Ismael Sophi Vsuncassan is ex filia nepos, Regnum Persarum restaurat, nouamq; Alcorani sectã instituit; *Iouius; Bizar. Genebrard.*

1500 Romæ celebratur Iubilæum: Mediolanenses deficiunt ad Sfortiam cum Germanis auxilijs reuersum; Sed Ludouicus Rex misso exercitu, omnia recuperat Sfortia Dux cum fratre Ascanio Cardinali in Galliam, & custodiam abducti: *Guicciardin. Til.* Petrus Aluarus Capralis in Orientem missus à Lusitano cum 13. Nauibus 8. Martij Olyssipone soluit, & tempestate iactatus Brasiliam casu reperit, inde Calecutium peruenit 13. Septembris, bellum suscipiens cum iniurioso Rege Malabarico: *Orosius, Maffeius.* Carolus V. nascitur 24. Febr. Gandaui ex Philippo Belga Maximiliani Imp. filio, & Ioanna filia Ferdinandi, & Isabellæ Regum Hispaniæ. *Vita Caroli V.*

1501 Ludouicus Francorum, & Ferdinandus Hispaniæ Reges, specie bellum inferendi Turcis, cum quibus Fridericus Rex Neapolitanus fœdus inierat, per suos duces regnum illud occupant, & inter se diuidunt confirmante Alexandro Pontifice, & Fridericus in Galliam abductus benignè, & honorificè habitus, vsq; ad annum 1505. quo obijt: *Guicciard. Til. Ferron. Mariana.* Cæsar Borgia Dux Valentinus Alexandri Papæ filius aspirans ad Italiæ imperium, Fauentiam capit, Florentinosq; ad optatas conditiones impellit: *Guicciard.* Galli cum Hispanis, & Italis contra Turcas profecti ad Mitylenem cæduntur, dum Veneti pacem cum Turcis ineunt: *Sabellic. Til. Iouius.* Ioannes Albertus Rex Poloniæ in expeditione contra Fridericum Teutonicorum Magistrum negantem sibi iuramentum de Prussia, moritur ex apoplexia 17. Iunij: succedit ei frater Alexander Dux Lithuaniæ maritus Elenæ filiæ Io. Magni ducis Moscouiæ, sed Schismate infectæ, cui proinde negatum est diadema: *Cromer. Genebr.* Io. Rex Daniæ, factione Stenonis, olim gubernatoris, pellitur quod non seruasset, quæ Suecis iurarat: *Io. Magnus.* Sanguinea pluuia, & Cruces sanguinolentæ in vestibus apparent in Germania: *Spondanus.*

1502 Ortis dissidijs inter Gallos, & Hispanos in partitione Regni Neapolitani, post diuersa certamina vario marte, tandem Consaluus Magnus Dux Ferdinãdi Regis Hispaniæ anno seq. Gallos inde pepulit: *Guicciard. Mariana.* Steno Sueciæ Gubernator bellum gerit aduersùs Ioannem Daniæ Regem, & Noruegios ad rebellionem excitat, prætextu priuilegiorum ereptorũ. Christiernus Ioannis filius Noruegios compescit, reliqua illis priuilegia adimens: *Io. Magnus.* Vualterus Liuoniæ Magister post aliquot clades Moschis illatas inuasus ab ipsis, eos paucis militibus, sed tormentorũ fulminibus territos, ad pacem Vualthero proficuam compellit. *Hist. Moschou.*

1503 Alexander VI. Papa ex veneno per errorem dato moritur 18. Aug. cui 22. Septemb. sufficitur Franciscus Senensis dictus Pius III. & coronatus d. 24. Sept. cui die 18. Octobris defuncto, subrogatur Iulianus de Ruuere Sauonensis, die 1. Nouembris, dictus Iulius II. & coronatus d. 27. Nouembris: *Onuphrius.* Cæsar Borgia Italia pulsus, qui postea à Consaluo dolo captus, & missus in Hispaniam, indeque elapsus fugit ad Regem Nauarræ, occisusq; est ex insidijs in quadam pugna: *Mariana.* Alphonsus Albuquercius in Orientali India ex magnis rebus gestis, Magni nomen acquirit. *Osor. Maffeius.* Regnum Manicongi Christianam fidem suscipit: *Genebrard.* Picardus hæreticus Sacramentarius Parisijs comburitur: *Onuphr.* Francfordiæ fit maximus conuetus Principum: *idem.*

1504 Moritur Isabella Regina Hispaniæ 26. Nouembris, relicta Ioanna filia vxore Philippi Belgæ hærede ex asse, & Ferdinando marito administratore, donec Carolus Ioannæ filius adolesceret: vnde natæ inter Philippum, & Ferdinandum dissensiones: *Guicciard. Mariana.* Lusitani defendentes Regem Cocini, Calecutianos magnis cladibus repellunt: *Osor. Maffeius.*

1505 Ioannes Dux Moschorum filius Basilij moritur, succedit ei filius dictus Basilius Ioannes: *Chron. Polon. & Moschou.* Franciscus Almeida fit primus Prorex in India. *Osor. Maff.* Martinus Lutherus annor. 22. fulmine consternatus, quod eius sodalem occidit, voto nuncupato fit Religiosus Augustinianus Erfurdiæ 17. Iulij. *Surius in Comm.* Dicerem, vtinam fulmen illud Lutherum peremisset; nisi profunditas cõsiliorum Dei aliter voluisset, prænidentis maiora bona, quæ ex tanto malo hæresis Lutheranæ volebat eruere.

1506 Iulius II. Pontifex collecto exercitu Bononiam recuperat. *Guicciard.* Philippus Belga in Hispaniam venit, remouetq; ab administratione Regni Ferdinandum Socerum, qui in Aragoniam, & inde Neapolim se recipit. Paulo post Philippus moritur in Hispania, & Ferdinandus reuocatur ad regni administrationẽ post quam Neapoli hybernasset: *Mariana.* Lithuani Duces Tartaros inuasores magna clade repellunt, Alexander Rex Poloniæ moritur: succedit eã frater Sigismundus Magnus. Elisabetha soror Sigismundi respuit nuptias cum Bogdano Valachiæ Vaiuoda, vtpote Schismatico, ideo Bogdanus Russiam inuadit, occupatque Poloniam Prou. *Cromerus.* Christophorus Columbus moritur Hispali. Romæ inchoatur fabrica Basilicæ S. Petri Architecto Bramante sub Iulio II. perficienda à Paulo V. exornanda ab Vrbano VIII. *Brietius in Annal.*

1507 Ludouicus Rex Francorum Genuenses rebelles subigit, & Sauonæ Ferdinandum in Hispaniam redeuntem excipit, cui neptem ex sorore Germanam filiam Gastonis Fuxensis nuptui tradit: *Guicciard. Mariana.* S. Franciscus de Paula migrat in Cælum 2. April.

1508 Cameraci fœdus ineunt Iulius Pontifex, Maximilianus Imperator, & Ludouicus Rex Francor. aduersùs Venetos, pro recuperandis vrbibus, quæ ad singulos pertinerent: *Guicciard. Iouius.* Armorici, & Northmanni duce Dionysio, Canadam dictam Nouam Franciam adinueniunt. *Ramusius.* Classis Campsonis Sulthani Ægypti per mare Rubrum missa rogatu Regum Cam-

baiæ,

Anni Chrif.

baiæ,& Calecuti, Lusitanos sub anni finem vincit, occiso Laurentio filio proregis Almeidæ. *Osorius, Mariana.*

1509 Lusitani Duce Almeida mense Ianuario insignem de Aegyptijs victoriam referunt, Regemq; Cambaiæ vectigalem Lusitano reddunt : quo audito Ismael Sophi Rex Persarum per legatos ad Albuquercium, amicitiam eorum ambit, & Helena Regina Aethyopum per Legatum Emmanueli promittit opē aduersùs Mauros, & Mammelucos Aegypti. *Osor. Maff. Mariana.* Ludouicus Rex Francorum mense Maio victis ad Abduam amnem Venetis, omni terrestri Imperio eos cum Pontifice, & Maximiliano spoliat; sed reuerso Ludouico in Gallias vires resumūt; Mediolanū à Maximiliano captum recuperant, & magnanimitate incredibili Turcarum copias auxiliares recusant : *Guicciardin. Iouius, Bembus, Til. Ferron.* Moritur Henricus Rex Angliæ 21. April. succedit fil. Henricus VIII. dieq; 24. Iunij coronatur cum vxore Catharina filia Ferdinandi, & Isabellæ Regū Hispaniæ, quæ priua fuerat vxor Arthuri fratris Henrici, dispositione à Romano Pontifice impetrata, eo quod Arthurus ob iuniorem ætatem, & infirmam valetudinem, cum ea matrimonium non consummasset : *Polydor. Sanderus, & alij.* Terræmotus ingens per 40. dies Constantinopolim concutit, templis Christianorum parcit, Turcarum ædes diruit multis eorum millibus obtritis, & Techelis Dux Ismaelis Sophi delet duos Baiazethis exercitus in Asia : *Bizar. Annal. Turc.* Poloni ad Borysthenem cedunt 80. millia Moschorum, missa à Basilio ad occupandam Lithuaniam. *Chron. Moscou. & Polon.*

1510 Pontifex externorum Principum potētiam timens, declinat ad Venetos, sollicitans Heluetios, & Hispanos; Veneti à Maximiliano Imp. & Ludouico Rege noua clade afficiuntur : *Guicciardin.* Exercitus Ferdinandi Regis post captam in Africa Bugiam, & Tripolim æstu laborans, magna clade afficitur à Mauris : *Mariana.* Franciscus Almeida clarus victorijs in Lusitaniam rediens, ab Aethiopibus prope caput Bonæ Spei necatur; eius loco relictus Prorex Alphonsus Albuquercius, inter alia Goam capit 26. Nouembris : *Osor. Maffeus.* Turonis fit conuentus Episcoporum, & Doctorum, vnde Legati ad Pontificem mittuntur pro pace inter eum, & R. Ludouicum, cum protestatione prouocandi ad Concilium Generale, si non audirentur. *Annal. Franc. Til. Genebr.* In Marchia Brandeburgica 6. Febr. Iudæus ob Eucharistiam ictibus punctam, & ob copiosum sanguinem, in aquam, & ignem frustra coniectam, forcipibus discerpitur, & in cineres redigitur; alijq; Iudæi confessi se 7. Christianorum infantes acubus peremisse, combusti sunt; *Surius, Genebr.* Moguntina Vniuersitas exemplo Parisiensis, & Coloniensis 13. Octobris decernit neminem ad gradum Theologiæ promouēdum, nisi prius iuraret defensurum se Deiparam sine originali peccato conceptam. *Gononus in Chron. Deip.*

1511 Pontifex, Hispani, Veneti, & Heluetij vario Marte bellant cum Maximiliano, & Ludouico, qui agunt cum Cardinalibus de Concilio contra Iulium Papam conuocando, quod Pisis Mediolanum, & indè Lugdunum translatum caruit affectu, & in Concilio Lateranensi viuo adhuc Iulio reprobatum: *Acta Concil. Later. Annal. Franc. Genebr.* Baiazethes Selimum filium ad Imperium violenter aspirantem, prælio fundit, & fugat vltra Pontum Euxinum : *Annal. Turc.* In Comitijs habitis Treuiri, Imperium distribuitur in X. Circulos, Austriacum, Bauaricum, Sueuicum, Francicum, Rhennanum Superiorem, Electoralem Palatinatus, Burgundicum, Vestphalicum, Saxonicum Inferiorem, & Saxonicum Superiorem : *Petrus Bercius.* Alphonsus Alburquercius Malacam in Aurea Chersoneso occupat, & in reditu Goam, naufragio horrendo spolia opima perdit. Cheriffus occupat Marochum, Fessam & alia regna. 20. Ianuarij Mirandula dedit se Iulio II. eam obsidenti. *Brietius.*

1512 Paschatis die 11. Aprilis Io. Poncius Legionensis Terram Floridam adinuenit : *Ortel.* Eodem die ad Rauennam Gaston Fuxensis Dux Nemorosius Gallorum, eam vrbem obsidens, exercitum Pontificis, & Hispanorum soluendæ obsidioni missum memorabili cæde profligat, sed incautè hostem insequens occiditur : Rauenna à Gallis capta destruitur; Maximilianus accedit confœderatis aduersùs Francos; Heluetij Mediolanum inuadunt; Veneti, ac Pontifex, alijq; Principes suas vrbes recipiunt : Florentini Mediceis subijciuntur : Angli suasu Papæ bellum mouent in Aquitaniam. *Guicciard. Iouius, Til. Ferron.* Eodem d. 11. Aprilis Selimus Ianizerorum fauore Baiazethem imperio, & postea vita per medicum Iudæum priuat anno vitæ 74. Imperij 31. & anno sequenti Achmetes, & Corcuthes cum filijs occisi : *Annal. Turc.* Ferdinandus Rex Hispaniæ Nauarræ regnum occupat, pulso Io. Albreto, & Catharina eius coniuge : causas prætensionis adducunt *Mariana, Ferron. Guicciard. Til.* Tartari præcopenses in Podoliam grassantes à Polonis, & Lithuanis duce Constantino Ostrogio prælijs multis profligantur; *Mechou.* Iulius Papa inchoat Conciliū Lateranense, *Acta Concil. Surius, Onuphr.*

1513 Iulius Pontifex moritur d. 21. Februarij, & d. 11. Martij subrogatur Ioannes Mediceus Florentinus coronatusq; 19. Martij, nominatur Leo X. alias IX. *Onuphr.* Rex Galliæ pactis inducijs cum Hispano, & Venetis fauentibus, tentat eripere Mediolanum Maximiliano Sfortiæ, sed ab hoc, & Heluetijs Galli fusi 6. Iunij, ab obsidione Nouariensi in Gallias repellūtur : *Iouius, Bemb. Guicciard. Ferron.* Henrico Rege absente in bello Picardico, Iacobus Rex Scotiæ Angliam inuadit, & in prælio ad Montem Flaudonicum occiditur, multis vtrinq; desideratis: succedit Iacobus V. puerulus Mensium 18. *Boet. Leslæus.* Rudolphus Analthinus Maximiliani Imp. Dux 7. Octobris ad Vicentiam acri pugna fundit exercitum Venetorum, cum eorum Duce Bartholomæo Liuiano : *Guicciard.* Io. Daniæ Rege mortuo succedit Christiernus II. Cogn. Tyrannus. Ismael Sophi post quinquennale bellum atrox Schythas debellat ad Oceanum glacialem, & pacem cum eis init : *Bizar.* Ad 8. Sessionem Concilij Lateranensis adfuere Legati Ludouici Regis Francorum, qui reiecto Pisano Concilio acceptarunt Lateranense, vnde pax inter Pontificem, & Francum; *Guicciardin.* Schedulam verò Cardinalium, qui Pisanum Concilium, & seipsos vt Schismaticos confessi sunt in Consistorio d. 22. Iunij huius anni recitat *Caietanus in Comment. ad* 2. 2. *q.* 1. *art.* 10.

1514 In Hungaria Indulgentijs Pontificijs illecti congregantur contra Turcas Cruce signati, sed armis in perniciem Hungariæ conuersis, à Io. Vaiuoda Transiluaniæ dissipantur, decollato Georgio Zechelio eorum duce : *Iouius.* Die 26. Augusti Selimus Turcar. Imp. in Campis Zalderanis, 400. millibus militum eductis in aciem contra Ismaelem Sophi, integro die pugnat, amissis 100. millibus Turcarum, & tamen victor fuit, quia Ismael vulneratus recessit, amissa regia vrbe Tauritio. *Annal. Turc.* Sigismundus Rex Poloniæ 8. Septembris Basilium Moscouiæ Du-

Anni Chrif.

cem è Lituania pellit: *Herberneim.* Rex Francor. defuncta 11. Januarij Anna Britanna, ducit 9. Octobris Mariam fororem Regis Angliæ, & fic pax inter illos. *Til.* Muleamethes Scirifus, ideft magnus Sacerdos, ex Eremita concionator, euadit Rex Feffæ, & Marocci, aliafq; Prouincias acquirit: *Leo Africanus, Ionius, Genebrard.*

1515 Ianuarij prima die moritur Ludouicus XII. Rex Franc. finè mafculis; fuccedit Francifcus Valefius Dux Engolifmenfis annor. 20. qui biduano prælio d. 13. & 14. Septemb. ad Marinianum Heluetios cecidit, fugauitq; Mediolanum recepit, Maximilianum Sfortiam in Galliam releganit, & 10. Decembris Bononiæ Pontificem veneratus, promifit oblationem Pragmaticæ Sanctionis, accepta viciffim nominatione beneficiorum, & actum de Annatis, & alijs in *Concordato* relatis: *Guicciardin. Ionius, Tillius, Peron. Genebr.* Iulio Menfe Viennæ conueniunt Maximilianus Imperator Ladislaus Hungariæ, & Sigifmundus Poloniæ Reges, actumq; de fucceffione Auftriacæ familiæ in ea Regna, & in Boemicum, fi Ladislai Mafculi extinguerentur, & de Borutfia Polono relinquenda, defponfaq; Ludouico Ladislai filio Maria foror Caroli V. & Anna foror Ludouici Ferdinando fratri Caroli V. *Cufpinian.* Petrus Maronitarum Patriarcha tres Legatos ad Concil. Lateranenfe mittit, & Dauid Rex Abiffinorum Legationem ad Emmanuelem Lufitanum, & hic ad Leonem Pontificem, cum muneribus Indicis, & præcipuè miffi elephantem doctum venerari principes, & ad fonum tibiarum paffus temperare; *Genebrard. Ofor. Maffeius, Ionius.* Magnus Capitaneus Cōfaluus Hernandez Cordubenfis obijt 2. Decembris, *ex Vita ipfius.*

1516 Ferdinandus Aragonius Rex Hifpaniæ moritur 23. Januarij ex aqua intercute, fuccedit in tot eius, & Ifabellæ coniugis regna Carolus V. eorum nepos, ex Ioanna filia, & Philippo Belga annorum 15. *Hiftor. Hifpan.* Moritur, & Ladislaus Rex Hungar. & Bohem. 13. Martij, fuccedente filio Ludouico annor. 11. *Io. Sambucus.* Maximilianus Imperat. fruftra obfeffo Mediolano reuertitur. Rex Franciæ annuæ pecuniæ penfitatione cum Heluetijs fœdus renouat: *Ionius, Guicciardin. Ferron.* Algeriani Duce Barbaroffa deficiūt à Rege Hifpaniæ. *Leo in hiftor. Afr.* Campfon Sultanus Ægypti, Perfæ auxiliarius, à Selimo Turcar. Imp. prope Damafcum victus proditione Caierbei præfecti Alepi, occumbit annor. 77. d. 26. Augufti, fuffectus ei à Mamelucis Tomumbeius vincitur à Selimo, qui Syriam occupat, & Ierofolymæ, & Bethlemi fepulchra Prophetarum veneratus, largas eleemofynas Chriftianis diftribuit, ducitq; exercitum in Aegyptum: *Annal. Turc. Ionius, Sanfouinus.*

1517 Selimus Ianuarij 23. Mamelucos acri prælio vincit, Alcairum capit, Tomumbeium Soldanum Aegypti iterum fuperat, & ad thefauros detegendos cruciatibus adigit, ac necat laqueo menfe Aprili, tota Aegypto potitus; Mamelucorum Imperium concidit poft annos ferè 300. quibus fteterat: *Annal. Turc. Ionius, Sanfouin.* Lateranenfe Concilium terminatur 26. Martij, vbi decreta fuit contra Turcas Cruciata cum Indulgentijs, quas promulgandas Archiep. Moguntinus commifit Io. Tetzellio Dominicano, id moleftiffimè tulit Io. Staúpitius Auguftinianorum Eremitarum in Germania Vicarius Generalis, & Martinus Lutherus vltimo die Octobris, propofitis Conclufionibus contra Indulgentias debacchari cœpit: ex qua fcintilla extitit illud incendium, quo magna pars Europæ conflagrauit: *Surius in Comm. Genebrard.*

1518 Maximilianus Imperator in Comitijs Auguftę agit de Lutheri negotio, eiufq; hortatu Pontifex legat in Germaniam Thomam de Vio Cardinalem Ordinis Prædicatorum: Lutherus coràm eo fe fiftens, & obftinatus inde clam elabitur, citatufq; à Legato, & à Pontifice prouocat ad Concilium Generale: multa interim fcribens impiè, & erroneè, & inuidiam Pontifici vndecunque conflans; refutatus tamen egregiè à Io. Eckio difputatione, & fcriptis: *Ex vita Lutheri.*

1519 Maximilianus Imp. moritur 12. Iannarij, in cuius locum eligitur 28. Iunij Carolus V. annor. 19. Rex Hifpaniæ. Efto Treuerenfis, & Brandeburg. Electores propenfiores fuiffent in Francifcum Regem Galliæ: *Vita Caroli V.* Huius aufpicijs Ferdinandus Magellanus Lufitanus detecto freto Magellanico, breuiorem viam ad Mollucas aperuit: *Ramufius*; & Ferdinandus Cortefius capto hoc anno Mexico, nouæ Hifpaniæ imperium Regibus Catholicis ftabiliuit. *Ortel. Ramufius.*

1520 Lutherus à Leone X. Pontifice excommunicatus ad Concilium prouocat, & Ius Canonicum cum Bulla fuæ damnationis Vuėbergæ publicè cremat, fretus protectione Friderici Electoris Saxoniæ à Luthero dementati. Louanienfis, & Colonienfis Academia damnat, & comburit Lutheri fcripta, tàm multis hærefibus referta, vt vix primaria capita colligere potuerit nofter *Iacobus Gualterus in fua Cronologia*, eorum egregius confutator. Selimus Turc. Imp. prope Hadrionopolim pefte extinguitur d. 22. Sept. Sed mors per dies 10. occultata, donec Trapezunte aduenit filius eius Solimanus II. qui regimen iniuit Calendis Octobris: *Annal. Turc.* Carolus V. Imp. Aquifgrani coronatur d. 23. Octobris, fratriq; Ferdinando concedit Auftriam, & Maximiliani auitos principatus. Chriftiernus Rex Daniæ, & Noruegiæ Stockolmium Sueciæ metropolim deditione accipit, at vocatos ad conuiuium Epifcopos, & Proceres, eos crudeliffimè inuerficit, vrbeq; direpta, redit in Daniam. *Caroli, Hiftor. Dan.*

1521 Carolus Imper. in Comitijs Vuormatiæ Lutherum cum faluoconductu vocatum, & obftinatum profcribit 8. Maij: Lutherum Fridericus Saxo in arce quadam abfcondit per 10. Menfes. Eius fcripta, & perfonam damnat Vniuerfitas Parifienfis, & Henricus VIII. Rex Angliæ libro egregio, dictus ob id à Leone Papa defenfor fidei. Bellum inter Carolum V. & Francifcum R. Galliæ oritur duraturum annos ferè 38. Carolus Picardiam intrat, Galli ex Italia pelluntur: Rex Galliæ mittit exercitum reftituendo Henrico Alebreto in regnum Nauarræ, qui Pampelonem expugnat; in ea oppugnatione Ignatius Loiola Nobiliffimus Cantabriæ miles, ictu bombardæ ex lapide connulfo crure vno confracto, altero vulnerato, in extremum vitæ periculum adductus eft; vnde Societatis IESV fundandæ occafio illi diuinitus, & mens iniecta, Deo iam tum illum Luthero opponente, & ad Maiorem Gloriam Nominis fui, vbiq; terrarum amplificandam deftinante. Leo in die Cœnæ Domini Lutherum iterum anathematizat. Solimanus Imp. Turc. Belgradum expugnat d. 20. Augufti. Leo X. Pontifex moritur Cal. Decembris, & die 13. Decembr. Emmanuel R. Lufitaniæ, cui fuccedit Ioannes fil. III. Annor. 20. Hernandus Cortefius 200. millibus Indorum, & Hifpanis 900. Mexici vrbem acquifiuit d. 13. Augufti. *Girardus in Diario.*

1522 Die 9. Iannarij eligitur in Pontificem Hadrianus Traiectenfis abfens Cæfarauguftę, vbi erat Prorex,

Anni Christ.

rex, & Cardinalis, olim præceptor Caroli Imp. qui retinuit nomẽ Hadriani VI. Coronatusq; est Romæ d. 31. Augusti. Christiernus Rex Daniæ ab Ecclesia deficiens, suisq; ob crudelitatem inuisus, belloq; impetitus à patruo Friderico Duce Holsatiæ, fugit cum thesauris, liberis, & vxore Elisabetha sorore Caroli Imp. in Belgium, & in eius locum electus fuit idem Fridericus. Gustauus autem de Gubernatore factus Rex Sueciæ, Lutheranæ perfidiæ nomen dedit. At dum Principes Christiani inter se decertant, nec opportunè auxiliantur Equitibus, qui sub Magno Magistro Lisleadamo strenuissimè Rhodum 6. mensibus propugnarant, expugnatur à Solimano Rhodus, Anno Hegiræ 929. tertia die Sefer, ac feria 3. idest Anno Christi 1522. Decembris d. 23. Solimanus autem Lisleadamo honorificè excepto, & dimisso cum suis, ingressus est Rhodum d. 25. Decembris Natali Domini feria 5. *Annal. Turc.* Genua ab exercitu Caroli V. expugnata est pulsis Gallis, & præda ingenti direpta, optantibusq; ciuibus, vt nox illa plena necibus, & terroribus quàm primum transiret, fertur Deus eorum misertus contraxisse illam ad horas quinque; cum esset 30. Maij, deberetque esse horarum plusquam 9. *Augustinus Iustinianus in Annal. Gen. lib. 6.*

1523 Lutherani edito libro centum Grauaminum, quæ Germaniam pati à Potifice dictitabant, petunt, vt indicatur Concilium Generale in Germania. Carolus Dux Borbonius, & Conestabilis deficit à Rege Francisco ad Carolum Imp. & contra Franciscum Regem armantur Germani, Flandri, Angliq; Hadrianus Papa moritur 14. Septemb. cui 19. Nouembris suffectus est Iulius Mediceus Florentinus, dictus Clemens VII. Coronatusq; d. 26. Nouemb. Norimbergæ celebratus conuentus contra Lutheri doctrinam Tiguri Io. Faber Doct. Catholicus, & postea Epis. Viennensis, disputat publicè cum Huldrico Zuinglio Heluetio, ex Canonico Cõstãtiensi Lutherani dogmatis promulgatore, & cum Io. Oecolampadio Germano apostata Ord. S. Brigittæ, vtroq; hæretico Sacramentario. Aprilis vltimo die Messanam appulit cum suis Equitibus Philippus Villers Lisleadamus, amissa Rhodo, ideoque signis mœstitiæ in vestibus, & nauium armamentis, silentioq; summo dolorem suum profitentes, & in vexillo demisso picta erat imago Deiparæ, quæ Filium suum inter brachia complexa mortuum deflebat; cum inscriptione hac: *Afflictis Tu spes vnica rebus.* Exceptus est nihilominus totius ciuitatis concursu, nec secus, ac si esset Rex, à D. Hectore Pignatello Vicerege. *Bossius par. 3. Hist. lib. 1.*

1524 Borbonius Dux cum exercitu Imperatoris Massiliam obsidens à Rege Galliæ repellitur. qui eius vestigia insecutus, Lombardiæ partem cum Mediolano recuperat. Petrus Carafa Episcopus Theatinus Ordinem Clericorum Regularium, nempè Theatinorum instituit. Dissidium gliscit inter Lutheranos, nempe hinc Zuinglium, & Oecolampadium, inde Andream Carlostadium Archidiaconum Vuitembergæ, Lutheri amicissimum, super significatione verborum formulæ consecratoriæ Corporis Christi, vnde natæ 60. sectæ inter quas *Vbiquetariorum* sectæ author fuit Ioannes Brentius Sueuus semilutheranus, negans Transubstantiationem, & dicens Corpus Christi, post Ascensionem fuisse, & esse vbiq; *Anabaptistæ* autem negabant Baptismũ paruulorum validum esse ob defectum vsus rationis, & rebaptizandos, quando essent rationis compotes. *Enthusiastæ* autem Thoma Munzero Stolbergensi auctore inspiratos se à Spiritu Sancto iactabant ad nouum Christi Regnum instituendum, puniendosq; Principes, & Magistratus, quibus adhærentes rustici grauamina excusi, prætextu libertatis Euangelicæ, in sola Franconia ducentas ferè arces, & Monasteria incenderunt. Lutherus abiecto cucullo monastico apostasiæ à fide addit apostasiam à Religioso ordine, & vxorem ducit.

1525 Die 25. Februarij Rex Franciscus Papiam obsidens à Ducibus Caroli graui prælio victus, captus, & in Hispaniam naui abductus est. Henricus Nauarræ Rex captus à custodia Ticinensi elapsus est; reliqui nobiles Galli cæsi in prælio, aut capti plurimi. Albertus Marchio Brandeburgius, qui contra conuentiones recusarat fidelitatem iurare Sigismundo Regi Poloniæ, tandem cladibus impulsus ei se subijcit hoc pacto, vt de Magistro Ordinis Teutonici, fiat Dux ipse Albertus, & eius posteri, & sic euasit primus Dux Prussiæ. 8. April. Rusticanum bellum cessat, occisis eorum supra centum millibus, & Munzero capto, capiteq; punito. Lutherus vxori iam ductæ concubinam superinducit Catharinam à Bora à Monasterio abstractam, genere nobilem, sed impietate, & libidine infamem. *De Libertinorum* secta nunc exorta, auctoribus Quintino Sartore Picardo, & Coppino, exustis postea Tornaci post abiuratam hæresim, vide *Gualterum in Cron. vbi & de Dauide Georgio:* Ordo PP. Capucinorum circa hunc annum cœpisse ponitur à *Spondano*, authore Matthæo de Bassio Vmbro Sacerdote Minorita apud Montem Falconium, cui se adiunxit Ludouicus Forosemproniensis item Minorita; confirmauit Ordinem Clemens anno 1528. eumque ingressus est Bernardinus Ochinus, reperitq; iam tum plures 300. fratribus.

1526 Franciscus Rex Galliæ cõualescens ex graui morbo, durissimis conditionibus, & datis obsidibus duobus filijs dimittitur à Carolo V. in libertatem. At in Galliæ Comitijs Mense Martio visæ sunt iniquæ illæ conditiones de restitutione Burgundiæ, & plurimor. iurium abdicatione, quarum loco Rex promittit soluturum se pro sua redemptione ingentem vim auri, & æquiores conditiones acceptaturum, & ad firmandam amicitiam, ducturum Eleonoram sororem Caroli, & viduam Emmanuelis Regis Lusitaniæ. At quia Carolus his non acquieuit, & quòd per suos duces Franciscum Sfortiam D. Mediolani proditionis prætextu expulisset iussitq; vt in Hispania Pontificia diplomata à Senatu regio examinarentur; Clemens Pontifex cum Rege Francisco, Venetis, & Lombardis, fœdus contra Carolum ineunt, sollicitato etiam Anglo. Ludouicus Rex Hungariæ, & Bohemiæ inter Budam, & Belgradum à Solimano victus in prælio d. 29. Augusti, & fugiens, in vicina palude suffocatur, cuius loco alij eligunt Ioannem Vaiuodam Transiluaniæ; alij Ferdinandum Archiducem Austriæ maritum Annæ sororis Ludouici; vnde bella, & desolatio Regni. Ismaeli Sophi defuncto succedit in Regno Persidis Techmas filius, seu Tãmas. *Iouius, Til. Ferrõ.*

1527 Ferdinandus Austriacus Pragæ 24. Febr. coronatur Rex Bohemiæ, & idem Budæ 28. Octobris, coronatur Rex Hungariæ, fugato Io. Transiluano, qui legatos ad Turcam pro auxilio misit. Carolus Borbonius ductor copiarum Imperatoris in Italia, à fœderatis coercitus ne Florentiam diriperet, conuerso agmine contra fidem datam, Romam inuadit 5. Maij, & 14. in conscensu muri sclopi ictu necatur; eius milites Vrbem diripiunt, templa spoliant, Pontificem in mole Hadriani obsident, & deditione captum detinent in custodia, auctoribus Principe Aurantio, & Prorege Neapolitano; visumq; ma-

gnumque beneficium quòd potuerit se posteà grandi pecunia redimere. Hue atroci nuncio audito Henricus Rex Angliæ ad fœdus Pontifici accessit, & Franciscus Rex ad liberandum Pontificem misit cum exercitu Odetum Lautrechium. Carolo Imper. nascitur Philippus fil. Martinus Bucerus apostata Dominicanus cum alijs Sacramentarijs erumpit. *Onuphr. Iouius, Til. Ferron. Mariana, Polydor.* Addit *Petrus Matthæus* l. 1. Carolum V. præ dolore Vrbis direptæ noluisse agi festiuos dies ob natum filium.

Concilium Senonense fit in Gallia contra hæreses, & pro reformatione morum. Iacobus V. Rex Scotiæ post multa dissidia iam factus annor. 16. Regni administrationem suscipit. Lautrechius Neapolim obsidens peste oborta extinguitur, & exercitus Gallicus dissoluitur: Andreas Auria Genuensis, Classis Gallicæ præfectus ad Hispanos deficit. Carolus Imper. expostulat de fide à Francisco Rege violata, non redditis quæ in captiuitate promisisset; Rex Carolum mendacij accusat, & ad singulare certamen prouocat: quod tamen effectu caruit. In publica supplicatione solita fieri Neapol. 2. Maij, sanguis S. Ianuarij asseruatus in ampulla vitrea, & eurâm capite Sancti Martyris, solitus liquescere, non est liquefactus, quod instar prodigij habitum est, cum vrbs à Lautrecco Gallor. Duce obsideretur. *Girardus in Diario.*

Grassantibus Hæreticis in Altaria, Imaginesq; sacras, & nouis in dies sectis Rempublicam scindentibus, Spiræ mense Aprili in conuentu Ordinum Imperij agitur de expeditione in Turcas, & decernitur stan.tû edicto Vuormatiensi contra Nouatores: At contra hoc edictum Ioannes elector Saxoniæ, Philippus Langrauius Hassiæ, & alij solemniter protestantur, vnde orta detestabilis nomenclatura *Protestantium*. Carolus cupiens coronari de manu Pontificis, redit cum eo in gratiam, promittens restitutionem Mediceorum, quos Florentini expulerant. Cameraci conueniunt Ludouica mater Regis Francisci, & Margarita Caroli Imper. amita, & per eas instauratur fœdus inter Regem, & Imperatorem; Rege cedente, quæ in Belgio erant, & Carolo renunciante Burgundiæ. Rex solutis pro redemptione vicies centenis millibus aureorum, filios obsides recuperat, qui missi sunt in Galliam cum Eleonora Francisco Regi desponsata: & paulo ante pax cum Anglo inita fuerat. Solimanus Imper. iam à Transiluano accitus cum 300. millibus armatis Viennam obsidet 13. Septembris, sed Philippo Comite Palatino propugnante, cogitur re infecta soluere obsidionem mense Octobri, d. 16. amissis 80. ferè millibus hominum, & in vltimo assultu 30. millib. Actum cum Carolo V. de Melita Rhodiensibus equit. danda; sudore Anglicano nouo morbi genere plurimi in Germania extincti. *Alph. Vlloa in vita Caroli V. Paulus Iouius l. 28. hist.*

Carolus Imper. Bononiæ d. 24. Februarij, quo natus fuerat, Coronatur Imp. à Clemente VII. vbi Federicum Marchionem Mantuę Ducem creat, & electus arbiter inter Pontificem, & Alphonsum Ducem Ferrarię, adiudicat Duci Mutinam, & Regium. Florentia copijs Pontificijs, & Caroli obsessa dedit se post 11. Menses fame cogente, & Mediceos recipit, ex quibus 7 Iulij anni 1531. creatur Dux Alexander, cui Carolus Margaritam filiam notam desponderat. Margarita Austriaca Germaniæ inferioris Regens, moritur succedente Maria eius sorore, & olim vxore Ludouici Regis Hung. Io. Vuaiuoda Budam, à Ferdinando captam reoccupat: Carolus Imper. mense Iunio, Augustæ comitia celebrat, ibi Protestantes offerunt Imperatori, ac legunt Confessionem suam à Philippo Melancthone conscriptam, & inde dictam Augustanam, quæ reiecta est ab Imperatore iubente omnes redire ad pristinam fidem, & confutata à Legato Apostolico Laurentio Campegio Cardinali è Fauro, Eckio, Cochlæo, & alijs præsentibus; Reiecta quoque fuit confessio quatuor ciuitatum Zuuinglio adhærentium, videlicet Argentinæ Constantiæ, Memingæ, & Lindauij. Protestãtes Smalchaldiæ coeuntes fœdus ineunt contra Catholicos, Luthero ex arte Coburgensi libro edito classicum in eos inflante; Inundatione Tiberis Roma vexatur; Oceani verò Holandia, Selandia, & Belgium. Octobris d. 24. Equites Ierosolymitani cum Magno Magistro Philippo Villers ingressi sunt Melitam, quam cum Insulis Gozo, & Tripoli donarat illis Carolus V. d. 24. Martij. *Guicciardinus lib. 20. & alij.*

1531 Ferdinandus frater Caroli Imp. Rexq; Hungar. & Boem. d. 5. Ianuarij in Comitijs Coloniæ declaratur Rex Romanurum, & coronatur Aquisgrani d. 11. absente Electore Saxoniæ, & solemniter protestante id fieri contra Bullam auream, & saxonem sequente Bauaro, qui tamen anno sequenti in conuentu Ratisponæ sententiam mutarunt. Io. Comes Tarnouius Russiæ Palatinus quatuor millibus equitum Polonorũ d. 22. Augusti memorabilem victoriam refert de magno exercitu Petri Moldauiæ Principis, & hunc captum cogit iurare fidelitatem Regi Poloniæ: cui Vaiuoda Valachiæ comitatum Porzzeum eripit. Rheti ope Heluetiorum, & Ducis Mediol. Musi arcem & speluncam latrónum excindunt. Quinque pagi Heluetij Catholici licet numero & armis inferiores, Tigurinos eorumq; socios XI. Octobris profligant, occiso Zuinglio: Calendis Decembris Oecolampadius repertus in lecto extinctus, incertum an à dæmone, an ab vxore, an ab alijs: Terræmotus Vlyssipponem concutit cum præluxisset Cometes Augusto mense: Equites Melitenses 6. Nauibus Methonem Peloponnesi deprædantur. Moritur Ludouica mater Francisci Regis, & soror Ducis Sabaudiæ. Oceanus ad littus Harlemij euomit cetum longum pedes 68. altum 30. latum in ore 12.

1532 Reges Angliæ, & Galliæ Calesij fœdus ineunt. Henricus Rex Angliæ Catharinam coniugem, prætextu nuptiarum cum fratre Arturo (de quibus Anno 1509.) repudiat licet ex ea Margaritam filiam suscepisset; & resisterent Theologi, ac Summus Pontifex; & superinducit Annam ancillam Catharinæ filiam Thomæ Bulleyni Vicecomitis Rochefordiæ deformem, sed procacem. Christiernus exul Rex Daniæ mense Martio à Friderico captus, & perpetuo carceri addictus est, in quo Lutheranus decessit anno 1559. In Comitijs Ratisponæ Sectarijs libertas Religionis permissa vsque ad Generale Concilium, & publicata Norimbergæ 23. Iulij decretaq; expeditio contra Solimanum, qui cum 200. millibus armatorum veniens ad obsidionem Viennæ; aduentu Caroli cum 80. millibus peditum, & 20. millibus equitum, retrocedit, vastata prius Austria, Carinthia, & Stiria: mox Casanes Vuaiuoda à Solimano remissus cum 15. millibus equitum, à Friderico Palatino internecione deletus. Andreas Auria nomine Imperatoris capit Coronem in Peloponneso, Oceanus iterum inundat Hollandiam, Selandiam, Frisiam. Carolus Imper. Bononiæ in Italia agit cum Pontifice de Concilio Generali, pace Italiæ, & bello in Turcas. Ancona Pontifici se dedit. Ludouicus Gonzaga duello sternit Mauritanum gigantem in aula Imperatoris. Hariadenus

Anni Christ.

denus Mitylenæus dictus Barbarossa Algerium occupat.

1533 Clemens Papa Massiliæ congreditur cum Francisco Rege, agitq; de reprimenda hæresi: Henrico Valesio Francisci minori filio despondetur Catharina filia Laurentij Medicei Ducis Vrbinatis neptis Pontificis. Defuncto Friderico Rege Daniæ, post dissidia eligitur Christiernus Holsatiæ Dux, qui sublatis Episcopis hæresim Lutheranam ibi firmat. Cometes Iulio, & Augusto per 40. dies visus. Barbarossa creatus à Solimano Rex Algeriæ, marisq; præfectus, classe 100. triremium Peloponnesum inuadit, & Coronem, aliasq; loca recuperat: Terræmotus Rheni accolas vexat. Anna Bolenia coronatur Londini, & parit Elisabetham. Galeottus Picus Mirandulam noctu occupat, Ioannem Franciscum cum filio necat, & Ioannis Pici bibliothecam incendit. Moritur Ferrariæ Ludouicus Areostus Poeta. Gandiæ in Monasterio Discalceatarum S. Claræ obijt 20. Ianuarij, magna sanctitatis fama Soror Magdalena de Iasso S. Francisci Xauerij soror, cui reuelatus fuerat futurus fratris Apostolatus. *Lucena in vita S. Xauerij l.* 1. c. 1.

1534 Vdalricus Dux Vitembergæ recuperat Ducatum ope Langrauij Hassiæ, & pacem init cum Ferdinando Austriaco: Bredauiæ in Brabantia 960. ædificia conflagrant; Germaniam fames diuturna affligit; flumina, & torrentes in Polonia inundationibus subruunt pontes lapideos Cracouiæ, & Casimiriæ. Barbarossa oras Latij, & Liguriæ terret, Tunetumq; capit, pulso Meleasse Regulo Mauro. Sophi Rex Persarū recuperat Taurisium à Solimanno captum, & ad Euphratem superat Ibraimum Bassam, cæsis, aut fugatis 18 millibus Camelorum, 16. millibus equitum, & 30. millibus peditum. Moritur Alphonsus Ferrariæ Dux. Clemens Papa Henricum Anglum ob diuortium cum Catharina, iterum, ac sæpius monitum, & per Legatos, ac Principes ad pœnitentiam incitatum, sed frustra, anathemate percellit, & deinde moritur d. 25. Septembris, cui 13. Octobris subrogatur Alexander Farnesius Romanus, dictus Paulus III. & coronatus 3. Nouembris. Franciscus Rex Galliæ grauissima edicta promulgat in Lutheranos per Galliam pullulantes. Henricus Angliæ Rex horrenda insania in Comitijs mense Nouembri se caput Ecclesiæ Anglicanæ pronunciat, pœna capitis decreta in eos, qui Romani Pontificis auctoritatem in ea agnoscerent, sibiq; persolui iuberet annatas beneficiorum Eccles. & Decimas. S. IGNATIVS Loiola cum 9. Socijs Parisijs 15. Augusti in Templo Deiparæ ad Montem Martyrum, sub Reginæ Cæli auspicijs Votis nuncupatis, iecit prima fundamenta nostræ Societatis: cuius rei extat ibidem in tabula ænea inscriptio, gloriatusq; est Rex Ludouicus XIII. eam in suo Regno natam, quo etiam nomine petijt à Gregorio XV. Canonizationem S. Ignatij. Verba inscriptionis refert *Daniel Bartolus l.* 2. *& Girardus in Diario.*

1535 Iacobus Rex Scotiæ ducit Magdalenam filiam Francisci Regis; Geneua vrbs Sabaudiæ authoribus Petro Vireto Sabaudo, & Guilielmo Farello Delphinate, cum noua secta Religionis falsæ, nouam Rempublicam constituit, Episcopo eiecto. Carolus Imperator Classe in Africam traijcit, Goletam arcem capit 14. Iulij, victo Barbarossa; & Tunetum mense Iulio d. 28. quod Muleassi sub tributo restituit, retenta sibi Goleta, cum valido præsidio; deinde mortuo iam sine hæredibus Francisco Sfortia, Carolus per suos Duces Ducatum Mediolani occupat, illum adscribens Philippo suo filio in Hispania regenti; At R. Franciscus ad Mediolanum recuperandum misso exercitu Sabaudiam occupat Taurino expugnato, & pulso Carolo Duce. Eodem mense Iulio, Henricus Anglus persecutione minatur in recusantes illum agnoscere pro Capite Eccl. Anglicanæ Carthusienses in primis Monachos necat, deinde Thomam Morum Regni Cancellarium, & Ioannem Fischerum Episcopum Roffensem, in carcere creatum à Paulo III. Cardinalem. Solimanus Seleucia præsidio munita, & Taurisio exciso rediens in Europam mense Octobri, ingenti clade à Persis afficitur, amissis tormentis bellicis, & impedimentis. Sigismundus filius Sigismundi R. Poloniæ ducit Elisabetham filiam Regis Hungariæ, & Boemiæ. Calumus Ferrariam venit, vt hæresi inficeret Renatam filiam Ludouici XII. & vxorem Herculis Ducis, & inde fugit Geneuam.

1536 Ioannes Caluinus Nouioduni d. 10. Iulij anno 1509. natus, & Canonicus atq; curatus eiusdem illius Ecclesiæ, & ob nefandum vitium liliatus notis inustus, profugus à patria, & à religione apostata factus, hoc anno Geneuensibus Sectæ suæ formulam offert, sed inde pulsus, ac vagus, tandem anno 1541. reuocatus est. Carolus Imper. Neapoli celebrat nuptias Margaritæ filiæ suæ cum Alexandro Duce Mediceo, initq; fœdus cum Venetis contra Turcam; inde delatus Romam in Consistorio coràm Pontifice, & Cardinalib. contra Franciscum Regem multis querimonijs inuectus illum ad singulare certamen prouocat: Mox suatu Antonij de Leua Prouinciam inuadit, Massilia frustra tentata, & amissa magna copiarum parte præ fame, quia Rex Franciscus omnia illa loca, qua Carolus transiturus erat, incendi iusserat, & ipso Antonio dysenteria extincto: quare Carolus se in Hispaniam recipit, pugnantibus interim variè vtriusq; Ducib. in Lombardia, & Belgio. Franciscus primogenitus Regis Franciæ moritur non sine suspicione veneni: Mente Maio Vuitembergæ in generali conuenticulo 300. Ministrorum, præsidente tot cornus Luthero inita est super Cœna Domini concordia inter duos Apostatas Martinos Lutherum, & Bucerum: de quibus plura *Gualterus in Chron.* Anna Bolenia adulterij, & incestus cum Gregorio suo fratre damnata ab Henrico Anglo, capite plectitur d. 19. Maij, substituta eius loco Ioanna filia Ioannis Seymeri Equitis, ex qua Eduardum suscepit. Erasmus Roterodamus annorum 70. moritur Basileæ 12. Iulij vir ambiguæ fidei, quem salibus ac dicterijs in Pontificem, & Ecclesiasticos præcursorem Lutheri quidam agnouere, & de quo vulgatum illud adagium, *aut Erasmus Lutherizat, aut Lutherus Erasmizat.*

1537 Paulus Pontifex indicit Concilium Generale Mantuæ, & postea Vincentiæ celebrandum Protestantibus persistentibus, vt fieret in Germania, mittitq; ad Regem Galliæ Reginaldum Polum Cardinalem. Defuncto Bonifacio Marchione Montisferrati; Carolus Imper. ditionem illam adiudicat Friderico Gonzagæ marito sororis Bonifacij. Alexander Dux Florentiæ fraude agnate Laurentij occiditur, succedente Cosmo laudatissimo Duce. Carolus Agamontius Dux Geldriæ rebellionem populorum fugiens recipit se in arces munitissimas. Ætna mons exæstuans terret vicina loca. Solimannus Moldauiam occupatam restituit Vuainodę, Regis Hungariæ copias clade affligit, Classem contra Regem Lusitaniæ mittit, & alteram nauium 370. contra Venetos; Barbarossa Corcyram post 10. dierum oppugnationem captam, & Zacynthum diripit; Paron & Naxon subigit, excurrit in Apuliam, & oras Tyrrheni Germani, Bohemiq;

in

in Croatia victi à Turcis, truncatisque naribus Constantinopolim abducti. Kalendis Maij cœpere tonitrus tota Sicilia auditi, & post 12. dies quibus durauerant, Ætna multis voraginibus hians, ignes euomuit à quibus Catanenses velo S. Agathæ obiecto liberati statim sunt. *Fazellus Dec. 1. l. x. c. 4.*

Mense Maio conueniunt Nicæam Prouinciæ Paulus Pontifex, Carolus Imper. & Franciscus Rex Galliæ, pro pace, quæ perfici non potuit, nec vnquam obtineri potuit, vt Carolus, & Franciscus se mutuò viderent, quisq; seorsim cum Pontifice tractans, pactisq; inducijs in decennium, Carolus in Hispaniam nauigans tempestateque iactatus ad Fossas Marianas, vbi Rex erat, in mutuum conspectum ambo venerunt & colloquium, vnde amicè se complexi, & digressi; Paulo Romam reuerso. Henricus Anglus furens in Catholicos, & Ecclesias, ac Monasteria subuertens, S. Thomæ Cantuariensis ossa comburit, nempe acerrimi Ecclesiasticorum iurium defensoris. Octauius Farnesius nepos Pontificis ducit Margaritam viduam Alexandri Medicei, filiam Caroli Imper. Andreas Auria Dux classis Pontificiæ, Imperatoriæ, ac Venetæ in sinu Ambracio Castrum nouum prope Actiū Promontorium Turcis eripit prætidio quatuor mille Hispanorum relicto, sed à Barbarossa in fugam vertitur, amissis aliquot triremibus; annoq; sequente Turcæ Castrum nouum recuperant, & Veneti à Turcis pacem impetrant, cedentes eis aliquot vrbes in finibus Macedoniæ.

Gregorius Dux Saxoniæ Catholicæ Religionis egregius propugnator moritur 17. Aprilis; succedit frater Henricus Luthero addictus: Lutherus in festo Pentecostes Lipsiæ docuit, vbi in Paschate, viuo Georgio docuerant Catholici. Cometa mense Maio apparuit, paulo post moritur Isabella vxor Imperatoris, cuius exequias Rex Parisijs celebrat, & Carolum festinantem ad Gandauensium rebellionem sedandam in transitu per Galliam amicissimè excipit. Henricus Anglus in Conuentu Londini decreta fidei audet edere de Eucharistia, Pœnitentia, Votis, Cœlibatu, & post Ioannam Semeyram, ducit Annam sororem Ducis Cliuiæ.

Carolus Imper. Kalendis Ianuarij celebri pompa Parisios ingreditur, inde Gandauum profectus, arte magis quàm armis in vrbem admissus capita rebellionis punit, arcem cum prætidio imponit, & Gandauenses priuilegijs spoliat. Angliæ Rex, Regem se Hiberniæ nominat, & repudiata Anna Cliuiensi, ducit Catharinam Havvardam, quam paulo post, ob adulterium, capite plectit, ducens Catharinam Parram viduam, moritur Fridericus Gonzaga Dux Mantuæ. Equites Melitenses spoliati eijciuntur ab Anglia. Thomas Cromuelus author nuptiarum Regis Henrici VIII. cum Anna Cliuiensi, accusatus rebellionis d. 9. Iulij ducitur in carcerem, & paucis post diebus capite multatur, is qui fuerat Vicarius Generalis Regis eiq; accommodatum illud Psalmi: Vidimus impium superexaltatum, & eleuatum sicut cedros Libani, & transiuimus, & ecce non erat &c. *Sanderus l. 1. de Schism. Angl.*

Comitijs Ratisponensibus post colloquiū Vuormatiense Io. Eckius cum Melancthone disputat, reiecta ad Concilium terminatione controuersiarum, & decernitur bellum in Turcas Hungariæ imminentes. Ferdinandus Budam obsidet; Solimanus superueniens obsidionem soluit, & Ferdinandum magna clade afficit. Carolus Imper. Classem ingentem ab Andrea Auria collectam ducit contra Algerium, exposito in terram exercitu, sed immanitate procellæ, classis contrita est adeo, vt amissa magna parte exercitus ac machinarum, ægrè in Hispaniam se receperit. Anglo Scoticas naues detinente. Scoti Anglos Scotiam inuadētes mense Augusto profligant. S. Franciscus Xauerius Soc. IESV impetratus à Io. Rege Lusitaniæ, electusque à S. Ignatio Loiola, et à Paulo III. missus in Indiam Orientalem, cum potestate Nuncij Apostolici, soluit Olysippone d. 7. Aprilis cum Classe Martini Alphonsi Sosæ. Fr. Ambrosius Paulanus inuitauit populum ad concionem Valentiæ pro die 29. Maij, quo se moriturum prædixerat, eoq; die exhortatus est omnes ad pœnitentiam, moxque ad Cœlum inuitatus voce illa: Ambrosi, Ambrosi: tum ille: expecta paulisper Domine; et iterum exhortatus populum, iterumque vocatus eadem voce, conuertit se ad Crucifixum extensisq; brachijs dixit: Iesu mi tecum venio, iam venio mi bone Iesu, in manus tuas commendo spiritum meum, moxq; expirauit, stetitq; cadauer rectum in pulpito. *Gerardus in Diario.*

Anni Christ.

1542 In Germania Italia, et Hispania tanta fuit vis Locustarum, vt volatu cœli aspectum impedirent. Armatorum 62. m illuc missa ad recuperandam Budam, Duce Ioachimo electore Brandeburgico, negligentia ducum profligantur, et deinde contagione ad nihilum ferè rediguntur. Concilium nouo edicto Pontificis conuocatur Tridentum, vbi Io. Moronus, Petrus Paulus Parisius, & Reginaldus Polus Legati Pontificis diu Episcopos, sed frustra expectarunt. Nam ob necatos anno superiori ab Hispanis Fregosum, & Rinconium Legatos Regis Franciæ per Padum Nauigantes, cum post multas querimonias Rex ab Imperatore nihil nisi verba acciperet, bellum concitatur multis in partibus, vario euentu; Franci conatu irrito Perpinianum obsident, & Turcam in auxilium euocant. Rex Scotiæ cohortes in Anglos committit Duci ignobili, ideo nobiles Scoti voluntariè se Anglo dedere; hinc Rex mœrore morbum contraxit, & Decembri obijt, relicta vnica filia Maria. Terræmotus in Italiæ diuersis partibus; in Tuscia Scarpariam diruit. In Sicilia 10. Decembris multas ædes, cum strage hominum diruit, fons Arethusæ, & putei Syracusarum salsi euasere per multos dies: *Fazellus dec. 2. l. 10. c. 1.*

1543 Carolus Imper. Filippo filio despondens Mariam filiam Io. Regis Lusitaniæ, migransq; in Italiam, colloquitur Buxeti, cum Pontifice de Concilio, sollicitans illum contra Regem Galliæ. Pontifex vicissim petit, à Carolo, vt confirmet permutationem factam à Cardinalibus circa Placentiam, & Parmam in Petrum Aloysium suum filium, quo recusato abrumpitur colloquium. Cosmus Florentiæ Dux solutis circiter 200. millibus aureorum, redimit ab Imperatore arces Florentinam, & Liburnicam. Rex Angliæ fœdus cum Carolo init contra Regem Galliæ, quod auxiliatus esset Regi Scotiæ. Dux Cliuiæ, cui Rex Galliæ promiserat in vxorem Ioannam vnicam filiam Regis Nauarræ, Mense Martio Imperatoris exercitum profligat, & Galli Landrecium capiunt, muniuntq; Carolus Mense Augusto Duram expugnat, & Ducem Cliuiæ ad veniam petendam compellit, multans illum Ducatu Geldriæ. Barbarossa Rhegio Calabriæ vastato, Tolonem inuitatus recipit à Rege Galliæ milites, quibus Nicæam Prouinciæ capit diripitq; sed arcem frustra obsidet, ac superuentu hyemis Tolonem se recipit. Solimannus Albam Regalem vi, Strigonium proditione capit, cum alijs locis Hungariæ; Quinque Ecclesias euertit, & redit Constantinopolim. Hermannus Archiepiscopus Coloniæ ad Lutherum deficit, & post monitiones obstinatus, priuatur

post

Anni Chris.

post triennium à Paulo III. Episcopatu.

1544 Solis Ecclipsis in Belgio ferè totalis d. 24. Ianuarij manè; tres Lunæ visæ in Gallia: *Sansouin. & Mariana.* In comitijs Spiræ præsentibus Imperatore, Ferdinando, & Electoribus omnibus decernuntur auxilia in Turcam, & in Regem Galliæ, vt hostem Imperij. Interim 14. Aprilis secunda Paschatis feria Franciscus Anguianus profligat Alphonsum Daualum Marchionem Vasti Generalem Cæsarianorum. Carolus cum Anglis irrumpit in Gallias, Lucemburgum, & alia oppida qua vi, qua deditione capit, Lignium præcipuè ac S. Desiderij oppidum, vbi Renatus Princeps Aurantius ictu bombardæ interit, summo cum dolore Caroli; Angli ductore Comite Burensi, Caletum, & Moustrolium obsident, & Boloniam capiunt: idcirco trepidatum est Parisijs. Sed pax inita Septembri restitutis, quæ hoc bello ex vtraq; parte occupata fuerant; cùm alijs conditionibus, quæ caruere effectu, Anglus tamen recusat restituere Boloniam. Barbarossa oris Italiæ ac Siciliæ infestatis præda onustus recedit. Tartarorum Rex 17. Octobr. soluit obsidionem, qua per menses 6. cum dimidio Pachmum obsederat; venerat illuc cum 1800000. hominibus; amisit 750000. quorum 450000. diuersis prælijs cæsa sunt, reliqui promissis illecti, transfugere ad Sinceles. *Girardus in Diario.*

1545 Rex Galliæ Vualdensium reliquias in Prouincia ferro, & igni exscindit: In Comitijs Vuormatiæ Carolus, vrgente Legato Pontificis Alexandro Card. Farnesio, decernit Sectarios stare debere iudicio Concilij Tridentini mox celebrandi, sed illi Luthero nouis libris incendium conflante recusant, ideoq; præparatur bellum hinc à Carolo, inde à Protestantibus. Moritur Franciscus Dux Lotharingiæ, & Carolus Dux Aurelianensis annor. 33. Henricus Dux Brunluicensis capitur à Lantgrauio Saxoniæ incruento certamine. Concilium Tridentinum inchoatur 13. Decembris.

1546 Lutherus Islebij, vbi natus erat, d. 18. Februarij, cum vesperi bene potus, atq; hilaris decubuisset, in lecto repertus est mortuus, gutture tumente ac lucido, forte præfocatus à Dæmone. Carolus Imper. Comitia Ratisponæ celebrat mense Maio, quo pleriq; Principes protestantes (qui Ianuario Francofurtum conuenerant) venire recusant: Quare collectis copijs hinc per Carolum Imper. inde per Pontificem opera Cardinalis Tridentini, Imperator mouet contra Protestantes iam 60. millibus militum tumentes, & sub Friderico Electore, Philippoq; Lantgrauio Saxoniæ ab Imperatore proscriptis, militantes; quos Carolus leuioribus prælijs vrgens aliquos eorum, & quasdam ciuitates, ad deditionem adegit. Saxone adhuc arma gerente. Mense Iunio pax inter Reges Galliæ, & Angliæ confecta, quam fames Galliæ secuta. Machliniæ fulmine tacta turris plena puluere tormentario incendit 800. domos, combustis 1800. hominib. Alphonso Daualo Marchioni Pescaræ, ac Mediolani Gubernatori defuncto, substituitur Ferdinandus Gonzaga, qui fuerat Siciliæ prorex. Sub anni finem egrotare cœpit ad mortem Henricus VIII.

1547 Henricus VIII. R. Angliæ cum moribundus vinum cyatho inuerso effundens ingemuisset dicendo: *Amici omnia perdidimus vitam, existimationem, animam, cælum*, interijt mense Ianuario d. 28. abdomine adeo grauis, vt viuus vix per ostia ingrederetur, & scalas ascendere non valens, machinis in superiora traheretur: successit ex testamento Eduardus nouennis filius Ioannæ Seymeræ sub quo post schisma, hæresis regnum occupauit. Martij d. 31. moritur litterarum parens Franciscus Rex Galliæ ex febre continua Ecclesiæ Sacramentis munitus annor. 52. ½. successit Henricus II. fil. Rhemis vnctus d. 26. Iulij. Carolus Imper. Fridericum Electorem Saxoniæ magno prælio d. 24. Aprilis victum capit, Lantgrauium ad se venientem detinet dicens: Veni, Vidi, Christus Vicit: tormenta in bello capta distribuit in Belgium, Hispaniam, & Mediolanum; Electoratum ac ditionem Friderici confert Mauritio Duci Saxoniæ, hæretico quidem, sed Cæsaris partes secuto, & mense Octobri in Comitijs Augustæ admittit formulam quandam doctrinæ, & cæremoniarum seruandam interim dum aliter Concil. Tridentinum definiret, quæ proinde dicta est *Interim* Pontifice id ferente; qui ob Germaniæ bella, & aeris insalubritatem, Concil. Bononiam transtulit. Petro Aloysio à coniuratis Placentiæ occiso, Ferdinandus Gonzaga Mediolani Gubernator Placentiam occupat, Pontifex Parmam munit; posteà tamen Ducatus ille redditus est Octauio Farnesio Aloysij filio, adnitente Henrico R. Galliæ, qui filiam notham despondit Horatio fratri Octauij. Neapoli seditio contra Petrum Toletanum introducere Inquisitionem volentem. Angli in Scotia memorandam stragem Scotorum edunt. Barbarossa moritur Constantinopoli, succedente in Regno Algeriæ filio Asane. Mustaphus imperij auidus Ægyptios, & Persas sollicitat contra Solimanum patrem. Decembris d. 6. parua classis Lusitanorum retulit insignem victoriam de Mauris Acenlib. olim ad id animatorum à S. Francisco Xauerio, qui etiam Malacæ in concione illam victoriam spiritu prophetico videns, propalauit, licet à loco prælij distaret leucas 150. *Io. Lucena in huius Sancti vita.*

1548 Fiunt Concilia Treuirense, & Augustanum. Sigismundo R. Polono, qui erat octogenario maior, initio Aprilis defuncto, succedit Sigismundus Augustus filius, vltimus Iagellonum. Maria Regina Scotiæ Sexennis inuitis Anglis ducitur in Galliam, desponsata Delphino. Antonius Borbonius Octobri ducit Albretam Henrici Regis Nauarræ vnicam filiam ex Margarita sorore Francisci Regis, ex quo coniugio natus est Henricus Magnus futurus Rex Franciæ, & Nauarræ. Philippus Rex Hispaniæ inuisit Genuam, & celebriores Italiæ vrbes. Maximilianus filius Ferdinandi in Hispania ducit Mariam natu Maximam Imper. Ferdinandus R. Hung. per suos duces aliquot munitiones Turcis eripit. Solimanus Mediam deuastat. Paulus III. oratu Francisci Borgiæ Ducis Gandiæ, approbat libellum Exercitiorum Spiritualium à S. Ignatio Loiola constructum. Aprilis 7. Rex Bramaæ discessit ad inuadendum Regnum Siami cum exercitu 800000. militum; Rhinocerotibus 4000. Elephantis 10000. Bubalis 4000. Bombardis mille, quas trahebant Boues 4000. *Girardus in Diario.*

1549 Celebrantur Concilia Coloniense, Treuerense, & Moguntinum. Rex Fessæ à Seriffo pulsus venit Augustam ad Imperatorem auxilium petens. Philippus R. Hispaniarum Calendis Aprilis Bruxellas ingreditur, & in eius fidem adigitur Germania inferior, in Hispanijs interim Proregem agente Maximiliano Philippi patruele. Martinus Bucerus, Petrus Martyr, & Paulus Fagius hæreses suas seminant in Anglia, intestinis seditionibus inde ortis, quibus periere multa hominum millia. Franciscus Dux Mantuæ ducit Catharinam filiam Regis Ferdinandi. Paulus III. Pontifex annor. 83. moritur Romæ 10. Nouembris, & mense Decembri Margarita

Re-

Anni Christ.

Regina Nauarræ. Rex Bramaæ 26. Nouembri eductis in prælium 330000. militibus, intra 3. horas fudit exercitum Xemindol Regis Peguani, constantem hominib. 600000. de quibus 300000. cæsi sunt; Xemindoè fuga elapso. *Girardus in Diario*.

1550 Iubilæum celebratur multis Romam concurrentibus. Pontifex summus eligitur 7. Februarij Io. Maria de Monte oriundus Aretio, sed Romæ natus, dictusq; Iulius III. coronatus d. 22. Februarij. Carolus Imper. celebrat Comitia Augustæ, actum de Concilio Tridentum restituendo, qoo Pontifex Decembri Episcopos reuocauit, & de bello Magdeburgentibus contumacibus inferendo, cui præfectus Mauritius Elector Saxoniæ. Pax inter Francos, & Anglos, redempta Bononia aliquot millib. aoreorum.; Octauius Farnesius fit Vexilliter S. Ecclesiæ, confirmatus à Iulio in Ducatu Parmensi. Cæsariana classis Duce Ferdinando Sicdiæ Prorege Aphrodisium Africæ capit, ac diripit, fugatq inde Constantinopolim Draguthe Mediterranei archipirata, abductisq; in Siciliam octo mille captiuis. In Carinthia Villacum inter & Clagenfurtum frumento pluit ad duo milliaria, ex quo panis optimus confectus fuit, & Cæsari oblatus. *Brietius in Annalibus*. In Anglia morbus pestilens, & incognitus Medicis plurimos extinxit, & Londini intra hebdomadam octingentos; vbi etiam Tamesis ter eodem die reciproco æstu intumuit; mulieres, & animalia, monstra multa peperere.

1551 Andreas Oliander hæresim suam in Prussia seminat, & alij alias, de qnibus *Gualterus in Chron*. Tridentinum Cõcilium reluminur mense Maio, Marcello Crescentio Cardinali legato, quo Melancthon, iussu Mauritij Electoris misit Confessionem Ecclesiæ Saxonicæ. Bello inter Imperatorem, & R. Franciæ renascente, Mauritius clam Henrico adhæreos soluit obsidionem Magdeburgensem, & expeditionem molitur in Imperatorem. Iulius III. citat Romam Octauium Farnesium, quod Henrici Regis præsidium Parmæ accepisset, Io. Bapt. Montius nepos Pontificis auxilio Imperatoris Mirandulam obsidens interimitur. Io. Basilius Dux Moschouiæ post septennem oppugnationem Cazanum expugnat, multosq; Tartaros ad baptismum inducit. Draguthes frustra Melitam tentat, Tripolim tamen Africæ à Melitensibus occupatam, deditione accipit.

1552 Mauritius Saxo, libertatis Germanicæ prætextu bellum denunciat, & infert Imperatori imparato, & ineunte Aprili Augustam deditione accipit: Carolus Oeniponto recipit se ad fines Italiæ, & Patres Concil. Tridentini fuga dilapsi, Albertus Brandeburgicus multa damna Germaniæ infert. Ferdinandus Caroli frater concordiam perficit, quo Fridericus Saxo, & Lantgrauius libertate donati, & in conuentu Passauienti promissum nemini molestiam illatum iri Religionis causa. Intereà Henricus Rex Tullum, Verodunum, & Metas 10. Aprilis Imperio eripit, Lotharingiam occupat, eiusq; Ducem nouennem Parisios abducit, despondens ei filiam suam. Imperator mense Octobri Metas totis viribus oppugnans tertia, & amplius copiarum parte amissa, & hieme ingruente obsidionem soluit: Ferdinandus Santeuerinus Salerni Princeps ab Imperatore deficit ad Henricum, transiens in Galliam. Turcæ moltis Hungariæ locis occupatis, & cæso exercitu Ferdinandi, multa tamen suorum clade ab Agriæ obsidione repelluntur; S. Franciscus Xauerius in Insula Sanciano d. 2. Decembris Sanctissimo obitu aditum in Cœlum, cum aditu in Sinas commutat, eius corpus Goam delatum, Malaccam in transitu à peste liberat; Siud Patriarcha Nestorianorum Romam venit, & Romano Pontifice pro pastore vniuersali agnito, Nestorianismum abiurat. Augusti d. 3. migrauit in cœlum sub specie Columbæ candidæ anima Fr. Matthæi de Bascio Minoritæ Venetijs, & tunc sponte sonuerunt Campanæ S. Marci, & S. Moysis: *Girardus in Diario*. Duaci autem 8. Iulij statua Deiparæ extendit manum ad percutiendos quosdam iuuenes immodestos. *Balingen. in Kalendario*.

1553 Imperatoris copiæ Edinum Regi Franciæ occupatum recuperant, vbi occumbit Horatius Farnesius Regis gener. Eduardus R. Angliæ annor. 16. moritur 6. Iulij; succedit fauore populi, & plurium nobilium Maria filia Henrici ex Catharina prima legitima coniuge, quæ Catholicam Religionem restituit, pulsis hæreticis ministris; Iulij d. 9. Mauritius Elector Saxo atroci prælio Albertum Brandeburgicum vincit, sed lethaliter saucius moritur. Galli Vercellas, & auxilio Turcarum Corsicam occupãt; In Italia, & Belgio inter Duces Imperatoris, & Regis Galliæ vario Marte certatur. Solimanus Mustaphum filium militibus nimis acceptũ strangulat. Decembris 13. nascitur Henricus magnus. Sub finem verò Octobris combustus fuerat Genuæ Michael Seruetus Tarraconensis, Caluino procurante, ob blasphemias in Sanctissimam Trinitatem; De prodigijs d. 9. Iulij visis lege *Surium in Comment. ad Annum hunc*.

1554 Senas in Tuscia obsident Pontificis copiæ, & Dux Florentiæ; sed Petrus Stroza cum copijs Gallicis introducit suppetias, & erumpens multos obsidentium interimit, & ad Clusium multos Hispanos cædit vnà cum Rodulpho Balioneo, & Ascanio de Cornia ducibus Ducis Florentiæ. Ad Rentinum in Artesia prælium acre inter Imperatorem, & Regem Gall. nox dirimit; Philippus Rex Hispaniæ auctus Regno Neapolitano, & Ducatu Mediolanensi, migrat in Angliã, & ducit Reginam Mariam, quæ reuocat Reginaldum Polum Card. Legatum Apostolicum regio sanguine, pietate, ac doctrina cõspicuum, à quo tota Anglia reconciliatur Ecclesiæ. Duces Suffolciæ, & Northumbriæ rebelles, & seditiosi contra Mariam capite plexi. Carolus Dux Sabaudiæ moritur succedente Philiberto. Albertus Marchio Brandeburgi victus ab Imperatore in Germania, priuatur sua ditione. Io. Basilius Moschorum Dux occupat Astracanum cum tota ea regione. Martij 14. Goam appulit nauis, quæ vehebat corpus S. Francisci Xauerij; de miraculis tunc, & postea visis, vide *Ginnarum in Xauerio Orientali p. 2. cap.* 22. & 23.

1555 Iulius III. Pontifex d. 23. Martij moritur, & 9. Aprilis substituitur Marcellus Ceruinus II. Politianus, & postridie coronatur, sed obijt Calendis Maij, & d. 23. Maij suffectus Io. Petrus Caraffa Neapolitanus penè octogenarius, dictusq; Paulus IV. et coronatus 26. Maij. Moritur Henricus R. Nauarræ succedit Ioanna filia eiusq; vir Antonius Borbonius. Galli capiunt Casale Montisferrati, sed à Marchione Mariniani priuantur portu Herculis; Turcæ inito conatu Populonium, et Elbam insulam obsident: Sena, vrbs malis victa dedit se Imperatori, à quo Cosmus eam obtinet soluta pecunia. Dux Albanus missus in Insubriam contra Brissacum Gallum. Ad Angustias Oceani Britannici Cæsariani cum Gallis memorabili pugna, et vtrinque exitiali, sed maiori Gallorum cæde confligunt. Carolus V. Imper. sub finem Octobris Bruxellis coràm Principibus, et Legatis absentium Principum administratio-

nem

Anni Christ.

nem Imperij commendans Ferdinando fratri, reliqua Regna Philippo filio præsenti renunciat, contempto, quàm gesto Imperio illustrior reseruatis sibi ad eleemosynas aureis 100000. et Deo sibiq; vacaturus priuatã vitam eligit. Nicolaus Durantius Villegagno Gallus eques Melitensis Brasiliam adit, et mense Nouembri obtinet; Die 8. Septembris Deiparæ Natiuitati dicata, vt illi Crucifixus in festo Purificationis prædixerat: S. Thomas de Villanoua Archiep. Valentiæ annor. 68. ex angina migrauit in Cœlum, tanto eiulatu pauperum, cuius fuerat Pater effusissimus, vt funebre sacrum à Cantoribus in Eccl. cani non potuerit.

1556 Initio Anni Misnia, & Boemia horrendis procellis perculsæ. Februar. induciæ factæ inter Gallos, & Hispanos quinquennales, sed breui dissolutæ, Pontifice Columnenses, auxilio Regis Galliæ, insectante, eos verò protegente Rege Hispaniæ per Ducem Albanum Proregem Neapol. Satagente Pontifice recuperare Neapolim. Martio Mense Cometes terrificus fulsit. Henricus Bransuicensis Dux ducit sororem Sigismundi Regis Poloniæ, ad quem Regem missus à Pontifice Aloysius Lipomanus Antistes Veronensis, sedauit contentionem Laicorum Poloniæ, qui quasi Christus esset exanguis sub specie panis, flagitabant vsum Calicis: cui sedandæ profuit miraculum Hostiæ consecratæ, quam ancilla Christiana sumptam, sed non deglutitam Iudæo vendidit in Paschate; illa verò à Iudæis cultris confossa, copioso manauit sanguine, quo detecto Iudæi illi flammis addicti, & Rex confirmatus in solito vsu Eucharistiæ: *Surius, & Genebr.* Carolus V. in Hispaniam profectus ad Monasterium S. Iusti fratrum Hieronymianorum in finibus Castellæ secessit, Deo, & animæ suæ expiandæ vacans. Solimanni exercitus Sigethum obsidens magna clade repellitur. Transiluaniæ Proceres deficiunt à Ferdinando. Romæ d. 31. Iulij S. IGNATIVS Loiola annorum 65. fundata Soc. IESV, & per orbem dilatata centum Collegijs, & Prouincijs 12. migrauit ad Domini Gloriam in cælo fruendam, quàm in terris amplificare totis viribus studuerat. Longè dispari exitu migrauit ad Inferos d. 23. Augusti Basileæ Dauid Georgius Gandauus, qui se verum Messiam, Dei Nepotem, & immortalem, sed moribundus post triennium, resurrecturum iactabat: sanè post triennium eius ossa exhumata, & combusta sunt. Hoc verò anno Buceri, & Fagi cadauera Cantabrigiæ iussu Mariæ Reginæ refossa, & concremata sunt. Ianuarij 6. Gaspar Colinius Vgonottorum Generalis cum exercitu accessit ad mœnia Duau inuasurus vrbem: sed S. Maurontus, monuit æditum, vt campanis Matutinum præcineret. Ciues putantes eo signo se ad arma conuocari accurrerunt ad mœnia, fugaruntq; hæreticos, & idem Sanctus visus est obire mœnia veste lilijs referta. *Iacob. Rmald. in Lilys Gall. Sanct.* Melitæ Fr. Sacellanus Equitum, nomine Stamatus Condus, furatus gemmile Deiparæ Filermi, arefacto brachio confessus delictum, in exilium pulsus est. *Bossius part. 3. l. 18.*

1557 Fame Germaniam affligente Rex Philippus aluit 30. millia pauperum Franciscus Dux Guisius, multa loca Regni Neapolitani occupat, progressibus eius obsistente Duce Albano, cum quo postea pacem iniuit discessitq; ex Italia d. 13. Septembris, & d. 14. Tiberis insana inundatione Romam obruit. Moritur Barij Bona Sfortia mater Regis Poloniæ, & 13. Iunij Ioannes III. Rex Lusitaniæ, succedente nepote eius Sebastiano. Sanquintinum à Philiberto Sabaudo Philippi Regis duce obsidetur, & Galli subsidio aduolantes, magna clade afficiuntur, capto etiam cum multis alijs Mommorantio Conestabili, & mox vrbs expugnata. Guisius ex Italia reuocatus, cum Regina Angliæ bellum Henrico mouisset, Caletum obsidet, expugnaturus anno sequenti post annos 210. quibus fuerat sub Anglis.

1558 Galli calendis Ianuarij Caletum capiunt, vt habet Vlloa in Vita Ferdinandi. Carolus V. Imper. missis ad Comitia Francofurdensia Legatis Imperium, quod per annos fere 40. tenuerat 24. Febr. transfert in Ferdinandum fratrem Hungariæ, Boemiæ, & Romanorum Regem, quod ratum habent Electores 18. Martij. Franciscus Delphinus Franciæ 24. Aprilis ducit Parisijs Mariam Stuartam Scotiæ Reginam. Dux Guisius Theonis-villam recuperat, Lucemburgum frustra tentat. Hispani Dunchercam expugnant duce Agamantio, cæsis tribus Gallorum millibus, & Rex Philippus ad Grauelingam memorabili prælio Gallos profligat, cæsis, captisque multis nobilibus. Basilius Moschouiæ Dux Nogaio tertio Tartarorum regno occupato, Liuoniam cum 300. millibus armatorum ingressus, eam per 40. dies longè, latèq; vastat, & cædibus funestat. Augusto mense viso Cometa Carolus V. *His, ait, indicus me mea fata vocant.* Obierat iam Cal. Februarij soror eius Eleonora, olim Franciæ Regina, ipse verò iussis celebrari sibi viuo, ac præsenti in Ecclesia funeribus, die 21. Septembris morte pijssima obijt: eumque subsecuta 18. Octobris altera soror Maria Regina Hungariæ obijt. Sed heu 17. Nouembris obijt sine liberis Maria Regina Angliæ, & d. 18. Reginaldus Polus, extincta cum ijs, ac sepulta pietate, & religione in eo Regno. Sed & in Scotia Caluini hæresis Religionem, ac Regnum pessumdedit. Selimo, & Baiazethe de Imperio, viuo adhuc Solimano, certantibus, victus Baiazethes, fugit ad Techmatem Persarum Regem. Sed Solimano instante cum filijs, ibidem suffocatur.

1559 Ianuarij 15. declaratur Angliæ Regina Elisabetha filia Annæ Boleniæ politioribus litteris exculta, sed hæresi infecta, quæ hæreticis Caluinistis, & Zuinlianis in Angliam reuocatis, cœpit sæuire in Catholicos. Pax mense Aprilis inter Reges Philippum, & Henricum conclusa in agro Cameracensi per Legatos, & confirmata nuptijs Isabellæ filiæ Henrici Regis, & Philippi Regis Hispan. & nuptijs Margaritæ sororis eiusdem Henrici, eum Philiberto Sabaudiæ Duce. At dum Rex Henricus in nuptijs filiæ per pronubum Ducem Albanum equestri ludicro congreditur cum Mongomerio Scoto equite, hastæ contractæ frusto alterum oculum vulneratus moritur 12. Iulij, successit primogenitus. Franciscus II. annum 16. à Februario ingressus, qui vxorem Mariam Scotiæ, Hiberniæ, & Angliæ Reginam, Elisabetha indignante, renunciari curat. Obierant iam Kal. Ianuarij Christiernus Rex Daniæ, succedente Friderico filio; & Hercules Dux Ferrariæ, succedente Alphonso II. & Isabella Regina Hungariæ. Paulus IV. Pontifex obijt d. 18. Augusti, cui die 26. Decembris subrogatus est Io. Angelus Mediceus Mediolanensis, dictusq; Pius IV. qui coronatus est 6. Ianuarij. Cosmus Dux Florentiæ instituit Ordinem Equitum S. Stephani Pontificis, & Martyris, quia die eius festo cum Marchione Mariniani Francos profligarat ad Marcianum. Kalendis Februarij cœpit in Sinensi Regno terræmotus, qui tribus noctibus illud concussit, & hiatu terræ, & effusione aquarum 60. Leucas eum hominibus obruit. Pequini sanguine pluit, Rex placandis numinibus 600000. aureos erogauit

Anni Chri.

in pauperes. *Girardus in Diario.*

1560 Terræmotus ingens Neapoli, & in diuersis partibus Regni, præsertim in Lucania, cum ruina multarum ædium. Sectarijs in Scotia rebellantibus fauore Anglorum; Rege autem Galliæ Reginam, & Catholicos defendente, variè pugnatum est, donec 10. Iunij Regina defuncta concordatum vt Angli, Galliq; Scotia excederent, & Regnum 12. Nobiles administrarent, 7. à Regina vxore Regis Galliæ nominati; reliqui à proceribus Regni. Coniurati in Regem Galliæ, auctoribus vt creditum est, Caluino, & Beza in Conciliabulo Geneuensi statuunt illum Ambosæ d. 15. Martij perimere, sed detecti, & aliqui capti, ac puniti, Renaudus factionis dux in pugna perijt; Condæus Princeps frater Regis Nauarræ in suspicionem, & custodiam vocatus. Comitia ordinum Aurelias conuocata. Rex Mauritaniæ in vrbe Fessa cum plurimis baptizatur Cal. Iulij. Gustauo Rege Sueciæ defuncto 29. Septembris, succedit fil. Henricus. Classis Hispana ducibus Medinæ cæli, & Andrea Auria prope Insulam Zerbi magna à Turcis clade affecta captis, aut occisis circiter 18. millibus Christianis, & amissis 27. triremibus, & 14. Onerarijs. Andrea Doria, rei naualis peritissimus obijt postea annorum 93. Nouemb. Rex Galliæ Aurelijs apostemate ad aurem enato moritur 5. Decembris annor. 17. successit frater Carolus IX. vndennis. Centuriæ Magdeburgensium auctore Matthia Flacco Illyrico promulgantur, quas egregiè confutarunt Baronius, & Bellarminus Turcæ. Filechum in Hungaria occupant, deinde induciæ factæ inter Ferdinandum Imp. & Solimanum.

1561 Carolus Cardinalis Carafa Nepos Pauli IV. Ioannes Dux Paliani, Comes Alifanus, & Leonardus de Cardine ob crimina, quorum causa pulsi vrbe fuerant à Paulo patruo; iussu Pij IV. supplicio affecti: Alphonso Cardinali Carapha complice 100. millibus Aureorum multato. In Gallia permissum Sectarijs suos agere conuentus extra vrbium mœnia, vsq; ad Concilij Tridentini determinationem. In colloquio autem Polliacenti, cui interfuere Theodorus Beza Burgundus, & Petrus Martyr Florentinus apostata Augustinianus, nihil conclusum cum Catholicis, vetante Pontifice per Hippolytum Cardinalem Ferrariensem, ne quid statueretur extra Concilium Tridentinum, ad quod Pontifex edicto conuocarat Episcopos. Regina Scotiæ matre, & viro orbata redit in Scotiam. Kalendis Ianuarij Consaluus Silu. ra S. Iesu Monomotapam ingressus, donauit Regi Imaginem Deiparæ, cuius pulchritudine Rex captus, & pluribus noctibus eadem forma ipsi apparente Deipara, post 25. dies ab eodem Baptizatus est nominatusq; Sebastianus, Regina autem Maria nominata. *Girardus in Diario ex vita Silueira.*

1562 Ad Concilium Tridentinum tertiò redintegratum, mense Ianuario conuenerunt cum Io. Morono, tres alij Cardinales Legati, & duo alij Cardinales, 3. Patriarchæ, 21. Archiepiscopi, 168. Episcopi, 7. Abbates, 7. Generales Ordinum, 39. Procuratores absentium Antistitum cum legitimo mandato. Iacobus frater nothus Reginæ Scotiæ factus Morauiæ Comes Catholicos vexat, nobiles cędit, Reginamq; solio deturbat. Abdisu Monachus S. Antonij, & Patriarcha Muzalæ in Assyria venit Romam 7. Martij ad obtinendam confirmationem à Pontifice, cui obtulit professionem fidei, & iuramentum fidelitatis. Cosmus Tusciæ Dux instituit os Equites S. Stephani Papæ, & Martyris, sub regula S. Benedicti stabilit approbante *Pio* IV. At Gothardus Magister Teutonicorum in Liuonia auxilia ab Imperatore contra Moschum desperans consensu Ordinum 5. Martij se Regi Poloniæ subijcit. Henricus Rex Sueciæ vicinis infestus, vario marte pugnat cum Sigismundo Rege Poloniæ, Friderico Rege Daniæ, & Lubecensibus aduersùs eum fœderatis. In Gallia Caluinistæ diripiunt Ecclesias, Catholicos vexant, & excruciant. Huguenoti (ita dicti à Turonensi porta Regis Hugonis, ad quam cœperant conuenticula agere) Ludouicum Condæū Principem Ducem eligunt, multasq; vrbes capiunt, inter quas Rothomagum, quàm obsidens Rex Nauarræ, ictu sclopi è muro 17. Nouemb. occubuit, vrbs tamen à Nauarrensibus capta. At 19. Decembris memorabili prælio ad vrbem Druidum duces exercitus capti Conestabilis à Condæo, Condæus postea à Guisio, cessiq; tandem victoria Catholicis. Maximilianus filius Ferdinandi Imper. coronatus d. 20. Septemb. Boemiæ Rex Pragæ, & d. 24. Nouembris Francofurti Rex Romanorum; coronandus anno sequenti 8. Sept. Posonij Rex Hungariæ. Contagium Catarrhi in Italia innumerabiles extinxit, & Neapoli à die 25. Nouembris ad Ianuarium sequentem interemit plures quàm 20000. *Girardus in Diadio.*

1563 Io. Basilius Moscouiæ Princeps, Poloniæ Regi ob receptos Liuones Equites, eripit Polotiam vrbem Lithuaniæ 15. Februarij. Franciscus Dux Guisius Aureliam ab Hæreticis occupatam obsidens, proditoriè à Io. Poltroto submisso à Theodoro Beza, tribus sclopi glandibus ictus moritur d. 24. Febr. homicida quatuor equis Lutetiæ discerptus est. Condæus, & Conestabilis dimissi è custodia, & pax data Sectarijs. Exeunte Iulio Galli recuperant Portum Gratiæ ab Anglis occupatum. Augusto mense Rex Carolus ingressus annum 14. suscipit administrationem Regni. Michael Angelus Bonarota Florentinus, Sculptor, Pictor, & Architectus insignis moritur, nobili funere iussu Ducis decoratus. Concilium Tridentinum clauditur die 14. Decembris & paulo post approbatur, confirmaturq; per Bullam à Pio IV. Cœptæ sunt hoc anno in Scholis Societatis IESV, Sodalitates B. Virginis Romæ, & deinde alibi, vnde plures Religiosos Ordines ingredi, alij ad pietatem, & cultum Deiparæ cum magno Christianæ Reipublicę emolumento educari consueuerunt. Iunij 12. in Hungaria Turcarum 18000. cæsa à Christianis, 50. de suis desiderantibus. *Girardus in Diario.*

1564 Nicolaus Radzeuil Vilnæ Palatinus, missus à Sigismundo R. Poloniæ, Moschos insigni prælio 26. Ianuarij superat. Polonia interim est infecta à Trinitarijs hæreticis, ex Lutherana cloaca emergentibus Pax Anglos inter, & Francos promulgatur 23. Aprilis, & controuersia inter RR. Francum, & Hispanum de præcedentia deciditur à Pio IV. ad fauorem Franci. *Onuphrius in Pio IV.* Ferdinandus Imper. ex tabe catharrali moritur Viennæ d. 25. Iulij, succedente Maximiliano II. Regina Scotiæ d. 29. Iulij nubit Henrico Stuarto Duci Lenoxio, ex quibus sequenti anno natus 19. Iunij Iacobus Rex Scotiæ, eo infelix, quod præceptorem habuit Georgium Buchananum Minoritam excucullatum. Geneuæ d. 27. Maij horrendis morbis excruciatus decesserat Io. Caluinus annor. 55. succedente in cathedra pestilentiæ spurcissimo (vt, vel ex eius epigrammatis liquet) Theodoro Beza. Michaële Hospitalio Cancellario Galliæ statuitur, vt in actis, ac scripturis publicis, vel priuatis annus ineatur non ab Incarnatione, vel à Paschate, vt antea, sed à Cal. Ianuarij. Refert Sacchinus in hist. Soc. Iesu l. 8. nu. 101. Ferdinandum Imp.

præ-

Anni Chris.

prædixisse se moriturum in festo S. Iacobi Hispaniæ protectoris, & post extremam vnctionem dixisse Cõfessario, ne ipsum deinceps Imperatorem appellaret, cum paulo post futurus esset cinis.

1565 Lazarus Suenditus nobilis Sueuus, antea missus à Maximiliano Imper. contra Io. Sigismundum Transiluaniæ Principem, qui auxilio Turcarũ, Maximiliani ditionem infestarat; ineunte anno celerrimè multa loca Transiluaniæ occupat, plura occupaturus nisi Solimanus per legatos pacem ab Imperatore impetrasset. Iulio Mense Turcæ Melitam obsident, Mustaphus terrestribus copijs; Pialis Bassa Classi, quæ obsidio durauit 4. menses, propugnatore acerrimo Ioanne Vallicellano Magno Equitum Magistro, magna vtrinque strage, sed maiori Turcarum, quorum ad 26. millia periere, & Dragutes insignis pirata, sociusq; Pialis ictu tormenti. Demum exeunte autumno, & adueniante Garcia Toletano Siciliæ Prorege, cum valida Classe, Turcæ inglorij aufugerunt. Io. Ribaldus Gallus Floridam appellit, sed plerique Gallorum à Barbaris cæsi sunt. Puritanorum secta in Anglia exoritur: de qua *Gualterus in Chronol.* Pius IV. instaurat Ordinem militarem S. Lazari, & sub eo, iuxta præscriptum Tridentini, celebrantur multa Concilia Prouincialia, puta Rotomagense, Turonense, Burdegalense, Toletanum, Salmaticense, Hispalense &c. quorum Acta extant. Moritur deinde Pius IV. 9. Decembris.

1566 Ianuarij d. 7. eligitur in summum Pontificem diuinitus, nihil tale cogitans, à nihil inde cogitantibus Michael Gislerius ex patria Buscho in Agro Alexandrino Insubriæ, patre opilione natus, Ordinis Prædicatorum, & Cardinalis Alexandrinus, qui nomen sumpsit Pij V. & coronatus est d. 17 Ianuarij S. Antonio dicata miraculis illustris, Hæreticorum, & Turcarum terror, contra quos statim inuitauit Principes Christianos omnes, nec non moschum, Persam, & Pretejanum, sed & in comitijs Augustæ Mense Martio Maximiliano Imperatori decreta sunt contra Turcam auxilia, quanta nulli antea Imperatori. In Belgio sectarij, spreta Margarita Parmæ Ducissa, quæ pro fratre Rege Hispaniæ Prouincias regebat, turbis concitatis, Ecclesias diripiunt, sacras Imagines deturbant, foedissima in Deum & Regem rebellione: ad quos sedandos missus est Ferdinandus Dux Albanus, Margaritaq; in Italiam reuersa est. Mense Iunio Romæ baptizatur Synagogæ præfectus cũ plusquam 300. Iudæis Elias filius Eliæ leuitæ, qui inter alia scripsit Tisbi, & Masoreth. Lauduni in Gallia celebris fuit liberatio Nicolaæ Obras, porrecta ab Episcopo Sacrosancta Eucharistia. In Belgio autem quidam in Sylua Ducis S. Antonij imaginem concidentes, sacro statim igne correpti perierunt. Solimanus obsidet Sigethum in Hungaria 6. Augusti propugnante Comite Nicolao Sdrino, sed 4. Septembris ex apoplexia moritur; celata eius mors est artificio Mahometis Bassa, vsq; ad diem 23. Septembris; donec Selimus vnicus Solimani filius renunciatus est Imperator; Sigethum verò captum est die 7. Septembris, amissis tamen ab initio obsidionis 30. millib. Turcarum. Fr. Ioannes de Valletta Magnus Magister Equitum Melitæ 28. Martij magna solemnitate iecit primum lapidem in fundamenta nouæ ciuitatis, quæ inde nominata fuit Valletta. *Bossius p.3. l.35.*

1567 Regina Scotiæ, à Iacobo Notho, cuncta cum sectarijs subuertẽte, per calumniam in custodiam data, & inde fugiens in Angliam, contra hospitij ius arctiori custodiæ traditur, vsque ad tragicam mortem. Rex Galliæ Septembri detecta Huguenotorum conspiratione Meldis noctu Lutetiam elabitur, Heluetijs se hosti strenuè opponentibus. Condæus castris ad Sanctum Dionysium positis, Lutetiam Nouembri obsidet, præliatum ibi, & quamuis cæso Anna Mommorantio Duce Catholicorum, & Conestabili, victi tamen sunt Huguenoti conuerso in fugam Gaspare Colinio eorum Admiralio, esto Carnutum obsidere cœperint, superueniente in eorum auxilium Io. Casimiro Com. Palatino Rheni, & cuncta vastante.

1568 Inter Maximilianum Imp. Selimum Turcam, & Io. Sigismundum Transiluanum pax octennis transacta, ita vt quisque retineret loca occupata. Sarraceni Mecham Turcis eripiunt. Condeo & Io. Casimiro Carnutum frustra obsidentibus, pax d. 23. Martij inita, sed mox à Condæo interrupta, cujus tamen cupias Octobri in Pictonibus Monpenserius Dux fudit. Comes Arembergius Frisiæ Gubernator d. 23. Maij in prælio cæditur à Ludouico Nassouio patre Principis Aurantij. Prorex Albanus Iunio mense securi percussit Comites Egmontiũ, & Hornanum, aliosq; præcipuos rebelles, & Iulio Mense persequens Ludouicum Nassouium vsq; ad Groningam, & & Guillelmum Aurantium Octobri ac Nouembri, maioribusq; cladibus vexatos, toto Belgio deturbat, multas arces recuperans, & vbique sectarios interimens; esto supplicia Prouincialium animos irritauerint magis, quàm terruerint. Mauri quoq; Granatenses nouis edictis irritati in seditionem versi sunt, donec Duce Io. Austriaco anno sequenti compressi, & dispersi sunt. Carolus Princeps Hispaniæ à Philippo patre in vincula siue ob intemperantiam, siue ob ingenij impatientiam coniectus, moritur die 20. Iulij annorum 23. cuius mater Isabella, ex immaturo altero partu 3. Octobris obijt. Henricus Rex Scotiæ, concubina vxori superinducta, & coronata in custodiam cum ea datur à Io. & Carolo fratribus, & Ioannes à proceribus declaratur Rex 13. Octobris. Defuncto Ioanne de Valletta, creatus est Magnus Magister Equitum Melitensium 23. Augusti Fr. Petrus de Monte cantantibus pueris illud carmen. *Di Valle in Monte, e di Giouanni in Pietro. Bossius p.3. l 38.*

1569 Fames, dira totam Italiam, sed Venetias potissimum vexat, vbi nauale ex puluere tormentario fraude inimicorum penè cum multis ædibus conflagrauit. Alberto Duce mortuo, Albertus Fridericus à Sigismundo Rege Poloniæ accipit inuestituram Prussiæ. Henricus frater Regis Galliæ Catholicorum ductor 13. Martij acie ad Iarnacum vincit Sectarios, cæso Ludouico Borbonio, Principe Condæo, & fugato Admiralio 94. vexilla missa à Rege ad Pium V. in templo S. Petri suspensa sunt. Selimus Imp. Astracanum 5. Septembris obsidet, sed à Moschorum exercitu fame insuper, ac peste vexatus, eodem mense abscedit, rebus, ac personis ferè omnibus amissis. Pius Pontifex Angliam proscribit 25. Febr. & Elisabetham Reginam anathemate percellit, cuius edictum anno sequenti in festo Corporis Christi ad fores Ecclesiæ Londini affixit Io. Felsonus: Idem Pius auxiliares Catholicis in Galliam mittit equites bis mille, pedites 4. mille, qui iuncti copijs Henrici fratris Regis, iterum 3. Octobris ad Munconturium prælio sectarios maiori, quàm prius clade penè contriuerunt. Cosmus Florentiæ Dux à Pio V. 6. kal. Septembr. denominatus Magnus Dux Etruriæ, & Corona regali donatus, cum iure vtendi ea transmisso ad successores, vtpote de Fide optimè meritus. *Briet. in Annal. sed Bossius par. 3. l.39.* ait diploma Pontificium oblatum Cosmo 13. Decembris.

Anni Chrif.

1570 Maximilianus Imper. filias duas nuptui dat Elisabetham Carolo Galliarum, & Annam Philippo Regi Hispaniarum. Iacobus notus Scotiæ subuersor, à suæ sectæ homine necatur, sicut, & Comes Lenoxius Prorex eò missus ex Anglia. Ignatius Azeuedius cum alijs 38. de Soc. IESV, Imaginem Deiparæ gestans, inter nauigandum ad Brasiliam à Iacobo Soria hæretico pirata Gallo 15. Iulij martyrio afficitur. Hæretici nulla vi potuerunt eius è manibus extorquere illam Imaginem Deiparæ, quam licet proiectus in mare, & defunctus, brachijs in formam Crucis semper supra vndas sustinuit. Selimus non impetrata à Venetis Cypro, mittit ad eam occupādam Mustaphum, & Pialim cum valido exercitu Mense Iulio, qui Nicosiam Septembri expugnant, & posteà Famagustam obsident, interimq; Pius V. procurat fœdus sacrum cum Philippo R. Hispaniæ, & Venetis aduersus Turcas. Nouembri mense die 17. cœpit terræmotus ingens Ferrariæ, qui ciues in agro tendere compulit, & multas ædes subuertit, durauitq; annum ibi, sed per 6. menses frequentior, ac alia loca Italiæ tremefecit; eodemq; mense in Belgio, mare inundans obruit multa oppida, pagos, hominesque.

1571 Tartari Præcopenses Mense Maio Moschuam vrbem inuadunt, & incendunt magna stragæ, & Regni deuastatione. Famagusta Cypri post obsidionem vndecimestrem, deditur Turcis certis conditionibus 5. die mensis Augusti, quas Mustaphus immenso suorum numero ibi vltra 80000. desiderato irritatus non seruauit, multis Christianis trucidatis, aut relegatis ad triremes, & M. Antonio Bragadino vrbis præfecto post nasum, & aures truncatas, excoriato. Pius V. iam die 25. Maij concluserat, & promulgarat fœdus contra Turcas, electusq; fuerat Generalis Imperator Classis Ioannes Austriacus filius Caroli V. & frater Regis Philippi, Præfecti autem triremibus Pontificijs Marcus Antonius Columna; Hispanis Ioannes Andreas Auria, & Venetis Sebastianus Venierus: Ergo fœderati cum audissent classem Turcicam versari in sinu Corinthiaco, conuenientes ad Echinadas decreuerunt eos ad pugnam lacessere. Constabat Classis Catholica triremibus 208. Galeis grandioribus 6. & Myoparonibus 25. Turcica classis constabat omnino triremibus 245. quibus præerat. Hali Generalis Maritimus, Pertaus Generalis terrestris, Vchialis, tunc Prosultanus Algeriæ, Sciroccus Alexandriæ Sangiaccus, & Mahomethes Bei Eubocæ Gubernator. Pugna inita Dominica die 7. Octobris dicata S. Iustinæ, mutatoq; statim vento, qui nostris contrarius fuerat, & iam obsecundante, fumumque bombardarum in hostes proflante, Soleq; ipso oculos hostium feriente, & Christianis post inuocatum nomen IESV, & victoriam conclamatam strenuè præliantibus; Pioq; V. negotium Deiparæ commendante, memoranda victoria de Turcis reportata est: fugerunt naues Turcicæ 65. mersæ sunt 17. captæ 163. quas inter erant 39. cum lsterna: necati ex Turcis circiter 15. mille, capti ad 40. millia, captiui Christiani liberati 12. mille, vel, vt alij dicunt, 20. mille: ex Christianis desiderati sunt 5. millæ, & amissæ vndecim tantum naues. Eodem die B. Petrus Nicolaus Valentiæ hanc victoriam promulgauit. Pius Pontifex triumphi antiqui more Romam per portam Capenam 16. Decemb. inuecto M. Antonio Columna; diem Victoriæ annua solemnitate in perpetuum consecrauit sub nomine S. Mariæ de Victoria. Cum autem 31. Decemb. Tiberis inundatione insana Vrbē terreret, iussit per quendam Archiepiscopum proijci Agnum Dei cereum in flumen, quo facto statim flumen detumuit, ac retrocessit. Maij 4. Nobunanga Meacum expugnauit, & incendit 7000. domos, monasteria 80. & 20. templa.

1572 Pius Pontifex, dum nouo zelo Principes sollicitat ad nouam contra Turcas expeditionem, moritur Calendis Maij ex calculi doloribus acerrimis, in quibus vsurpabat illud S. Augustini. *Domine adauge dolorem, & auge patientiam*; Sufficitur ei d. 13. Maij Hugo Boncompagnus Bononiensis, dictusq; Gregorius XIII. qui eandem expeditionem prosecutus, milites & pecuniam in promptu habuit, Hispanis procrastinantibus. Ioanna Regina Nauarræ, Henrico Borbonio Caluinismo infecto iam desponsato Margaritæ sorori Regis Galliæ venit Lutetiam, vbi moritur d. 8. Iunij, nuptiæq; dilatæ ad 18. Aug. quarum occasione, & concursu, cum Coligniua Admiralius ex fenestra glande sauciatus esset d. 22. Aug. idem die 24. cum multis alijs hæreticis occisus est iussu Regis: Rex ipse Nauarræ Henricus, & Princeps Condæus periculo erepti, fidem Catholicam profitentur, & d. 26. edicto Regio vetantur hæreticorum conuenticula, & alibi multi hæretici necantur. Dux Albanus in Belgio ad belli sumptus indicit decimas bonorum mobilium, & vicesimas immobilium: hinc multæ vrbes prætertim in Hollandia, & Zelandia sollicitatæ à Guillelmo Auranτio, deficiunt à Rege, sed Albanus aliquas vrbes recuperat, & multas clades hoc, & sequenti anno infert hæreticis. Vchialis instaurata classe excurrit ad Nauarinum, sed d. 10. Augusti lacessitus à Iacobo Soranzo ad prælium fugit: Sigismundo II. Regi Poloniæ 7. Iulij absq; masculis defuncto cessauit linea Iagellonum. At 25. Septemb. Rudolphus primogenitus Maximiliani coronatur Rex Hungariæ. Nouembri apparuit stella noua in Cassiopea, de qua multi, & nos abundè libro 8. Almagesti Noui Sect. 2. à cap. 2. Ianuarij d. 4. cœpit in Germania terræmotus, qui Oenisponti, & Halæ ab hora 24 noctis quadragies eadem nocte, & deinde per 40. dies multa ædificia, & plurimos homines strauit, & oppressit. *Girardus in Diario*. Gotefridus à Valle ex Caluinista Atheus, ideoq; hoc anno exustus Parisijs, libro de arte nihil credendi dixerat oportere prius Caluinistam fieri, qui Atheus esse velit; *Maldonatus in cap. 26. Matt.*

1573 Io. Moschouiæ Dux arcem Vucinenstein in Liuonia vi expugnat, præfectum, & nobiles Liuonos veru alligatos ad ignem assat, sed Suecis partem Liuoniæ occupantibus recedit in Moschouiam. Henricus Caroli Regis frater Rupellam hæreticorum nidum oppugnat, sed 9. Maij à Polonis electus in Regem, nuncio accepto soluit obsidionem 16. Iunij, & Octobri è Gallia discedit, ac per Germaniam peruenit in Poloniam 24. Ianuarij, coronatusq; est Cracouiæ 21. Febr. anni sequentis Pax interim data hæreticis in Gallia, exclusa Sanserra, quæ post duram obsidionem dedit se 10. Augusti. Ioannes Austriacus Octobri Tunetanum Regnum restituit Muleassi iuniori. Veneti frustra diu expectata Hispanorum expeditione contra Turcas, rupto fœdere pacem cum Turcis redintegrant, solutis mulctæ nomine præter Cyprum, & alia loca Illyrici 300. millibus aureorum, quod multi improbarunt, aliqui prudenter factum à Venetis censuerunt.

1574 Carolus IX. Rex Galliæ d. 30. Maij moritur, quo audito frater eius Henricus Rex Poloniæ d. 18. Iunij clam noctu cum paucis Gallis Cracouia euasit, & incitatis equis per Morauiam, Austriam, & Venetias Lugdunum peruenit 21. Se-

ptem-

Anni Chris.

ptembris, esto non fuerit coronatus Rex Galliæ Rhemis, nisi 15. Februarij. Duci Albano missus successor Ludouicus Requenses suauiorum morum, sectarijs nihilominus iterum tumultuantibus Ludouicũ, & Henricum Nassouium d. 14. Aprilis profligat, & eorum fratrem Guilielmum Aurantium Lugduni Batauorum obsidet, sed ab Aurantio aggeribus perfossis agro inundato, cogitur obsidionem soluere. Sinan Bassa classe Turcica 14. Iulij Tunetum appellit, d. 23. Augusti Goletam, & d. 24. Tunetanum propugnaculum expugnat, cæso Hispanorum præsidio: Genuensium factiones inter familias antiquas, & nouas Principum opera sedatæ, sicut, & motus Vrbini prudentia Guidubaldi. Selimus Turcar. Imper. Constantinopoli crapula, & libidine confectus moritur 15. Decembris; successit fil. Amurathes III. qui à nece quinque fratrum imperium auspicatus, bella per Legatos suasu matris gessit. Palatinus Vualachiæ ducenta Turcarum, Tartarorum, & Moldauorũ millia ad Moldauum flumen cædit, duce copiarum Suerrouio Polono, qui à Ciarneuecco Vualacho proditus Turcis, ac decollatus est.

1575 Polonis in locum Henrici eligentibus alijs Maximilianum Imper. alijs Stephanum Battorium Transiluaniæ Principem, dum Maximilianus in conditione præstandi iuramenti cunctatur; Stephanus celeriter potitur Regno, & Regina Anna Sigismundi sorore, coronatus postea 1. Maij Cracouiæ: Rudolphus fil. Maximiliani 22. Septembr. coronatur Pragæ Rex Bohemiæ, & 1. Nouemb. Ratisponæ Rex Romanor. annor. 24. Turcæ Russiam; Tauricani Scythæ Podoliam; Cosaci Tartariam Præcopensem vastant; Poloni Scythas illos media parte exercitus priuant. Moschi capiunt Pannoniam Liuoniæ. Belgæ fœderati implorant auxilium Reginæ Angliæ oblatis in feudum Prouincijs: interim Hispani Zelandiam, & alia loca non sine cædibus comprimunt. Io. Austriacus fit Exarchus Italiæ contra Turcas destinatus. Henricus Rex Galliæ ducit Ludouicam Lotharingam. Frãciscus Dux Alensonius Regis frater, & Henricus R. Nauarræ deficiunt à Rege Galliæ, & auxilia à Germanis petunt, quos Henricus Dux Guisius fugauit honesta vulnera in facie gestans. Abdelmelechus ope Turcarum eripit Regnum Fessæ, & Maroci Muleio Mahomethi nepoti suo ex fratre; & Muleius confugit ad Regem Lusitaniæ. Cosmus Dux Etruriæ annor. 55. moritur. Romæ occasione Iubilæi in Xenodochio SS. Trinitatis excepti, & refecti aliquot diebus peregrini 96348.

1576 Ludouicus Requenses moritur in Belgio 5. Martij, Hispani milites licet seditiosi ob non soluta stipendia, hostes Aurantio duce arcem Antuerpiæ obsidentes, & vrbanã multitudinem ad 14. millia cædũt, & 4. Nouemb. direpta incensaq; vrbe ditantur: Io. Austriaco nimis serò in Belgiũ aduentante d. 11. Maij. Moritur Techmas Rex Persarũ, cui succedit tertio genitus Haider post 15. dies occisus; & huic Ismael secũdogenitus, qui occisis fratribus, religione ad Turcas accessit. Maximilianus in Comitijs Ratisponæ, dũ auxilia contra Turcas conquirit d. 12. Octob. piè, ac placidè moritur annorum 50. succedente Rudolpho II. Condæus, & Casimirus Palatini Rheni filius, cum multis in Galliam irrumpunt; Pax opera Reginæ matris componitur mense Maio; Alensonius in gratiam cum fratre receptus, auctusq; Ducatu Ardegauensi, & creatus Prorex in Conuentu Blosensi mense Decembri, vbi edicta ad fauorem hæreticorum reuocata sunt. Pestis ex Tridento Venetias, cum interitu 60. millium de plebe, & postea Statum Venetum afflixit.

1577 Ioannes Austriacus desertis aliquot arcibus, Hispanisq; præsidijs in Italiam missis, frustra pacem promulgat in Belgio, suspicione tamen simulata hostes auxilia Reginæ Angliæ acceptant, & Matthiam Archiducem Austriæ fratrem Imperatoris inuitant ad regimen, eiq; 12. Nouembris Antuerpiæ iuramentum præstant, ita tamen vt Legatus Princeps Aurantius reipsa omnia ad libitum disponeret. Io. Austriacus insidias sectariorum subodoratus Namurcum fugit, reuocatisq; ex Italia millitibus, alijsq; collectis ad bellum se præparat. Septembri in Gallia post hostilia vtrinq; gesta, nouum de pace edictum promulgatur. Cometes ingens Nouembri visus prælonga, & lata cauda. Stephano R. Poloniæ Dantiscum obsidente, quod occasione portorij defecerat, occupato, Moschus Liuoniam vastat. Ismael Rex Persarum ob crudelitatem, & mutatam religionem veneno extinguitur opera sororis d. 24. Nouemb. succedit Mahometes Techmasis primogenitus, ad id asseruatus, qui contra Turcas fœdus init cum Chamo Tartaro, & Georgianis Christianis. Iulij die 5. in flumine ab Antuerpia 10. Miliaria distante capta fuit Balæna per fistulam frontis aquam fundens, longa pedes 98. alta 16. & in cauda 14. dentium 25. in maxilla inferiori, qui totidem foraminibus superioris maxillæ inserebantur. *Pareus lib. 25. de Monstris, & Prodigijs.*

1578 Io. Austriacus ad Niuellam Ianuario hostes profligat, cæsis ferè 10. millibus, captisq; permultis hominibus, & vrbibus in Brabantia; Aurantius Amsterdamum occupat Februario, sæuiturq; in Catholicos diuersis in locis. Belgæ Matthia neglecto Flandri quidem Io. Casimirum aduocant; Vualones Franciscum Alensonium, qui adfuere postea: interim Io. Austriacus 2. Octobris in Castris prope Namurcum moriens, substituit sibi Alexandrum Farnesium Principem filium Octauij Ducis Parmensis, cum regia potestate. Mustaphus Bassa, olim Cypri expugnator, Tiphilisium Georgianis, & Siruanũ Mediæ Persis eripit, at mox in prælio succumbit, amissis 70. millibus Turcarũ. Ioannes Podcoua Vualachus ductor Cosaccorum, qui à soleis equorum ferreis manu dirumpendis cognomen adeptus, pacem publicam turbarat, iussu Stephani R. Poloniæ Leopoli decollatur. Sebastianus Rex Lusitaniæ zelo promouendi nominis Christiani, & occasione arrepta restituendi Muleio Regnum Fessæ, ac Maroci, ingenti expeditione 24. Iunij. Velis 1300. profectus in Africam contra Abdelmelecum 4. d. Augusti prope Alcazeram confligit cum Barbaris Abdemelechus apoplexia tunc extinguitur; Sebastianus ardentissimè pugnans hostium numero obruitur, ac cæditur cum flore nobilitatis Lusitaniæ, alijsq; plurimis. Muleius in fuga cœno fluminis haustus est; capti permulti ab hostibus, Antonio tamen Emmanuelis nepote, Mauri cuiusdam opera euadente. Successit Sebastiano Henricus Cardinalis eius patruus per senex, & valetudinarius: duo se Sebastianum fingentes, imposturæ pœnas dederunt. Eadem die 4. Augusti B. Ludouicus Bertrandus Dominicanus Valentiæ post prandium amico suo reuelauit interitum Sebastiani Regis. Die 28. Augusti baptizatus est Rex Bungi in Iaponia à P. Francisco Cabral, ex quo, & deuotione erga S. Franciscum Xauerium, voluit nominari Franciscus. Nouembr. 24. Ismael Rex Persarum à coniuratis capite obtruncatur.

1579 Alexander Farnesius, sectariorum equitatum prosternit, Traiectum magna strage expugnat, multa partim vi, partim deditione recuperat. Regina Angliæ sæua edicta promulgat in Sacerdo-

tes,

Anni Chri.

tes, Religiosos, & Alumnos Seminariorum, seu Collegiorum, quæ Gregorius XIII. erexit Romæ, Rhemis, & Pontimussi. Stephanus Rex Poloniæ Moschum bello vexat, Poloniam expugnat, multa alia loca occupat, captiuos plurimos abducit, semper tamen pius, & clemens. Persæ Amurathis, & Tartarorum auxiliantium exercitum delent. Ætna mons in Sicilia magnam vim ignium sub finem anni euomit; & d. 31. Decembris Henricus R. Galliæ instituit Ordinem Equitum S. Spiritus. Tolosæ Confessarius quidam spe lucrandi pretium promissum indicanti reum homicidij cuiusdam, reuelat homicidam Cauponem, qui Sacramentali confessione soli confessario id aperuerat; Caupo comprehensus, & confessus homicidium, sed iurans neminem id scire potuisse præter suum Confessarium, absolutus est à Iudicibus, & damnatus Confessarius. *Raynaudus tomo 17. fol. 604.*

1580 Henricus Cardinalis Rex Lusitaniæ vltima Ianuarij circa horam à meridie 10. in ipso Eclipsis Lunaris tempore moritur, Antonius Emmanuelis nepos fauore plebis se Regem dixit; sed à Philippo R. Hispaniæ (quem Henricus moribundus nominasse fertur) Missus Dux Albanus, Antonium gemino prælio vicit, fugauitque in Galliam, & Philippus Apr. sequentis Anni Olysippone coronatus est. Mense Martio huius anni Guillelmus Princeps Aurantius à R. Philippo proscribitur; Alexander Parmensis alias vrbes capit, hostibus non semel cæsis. Sectarij Alensonium fratrem Regis Henrici aduocant, & Regem ipsum contra Hispanum sollicitant. Marignonus Feram vrbem à Condæo occupatam recuperat. Hispani cum Italis in fauorem Catholicorum Hiberniam occupant, sed ab exercitu Anglicano profligantur, & edicto tota ex Anglia pelluntur. Emmanuel Philibertus D. Sabaudiæ mense Augusto moritur, succedit filius Carolus Emmanuel. Stephanus Rex Polon. mense Septembri Vielicolucam Moschouiæ amplam vrbem cum adiacenti regione occupat. Franciscus Dracus, cum 17. Nouembris anni 1577. soluisset ex Anglia cum 5. Nauib. totumq; ambitum Orbis spatio Mensium 34. emensus esset, vnica residua naui, prætoria Londinum reuertitur. Morbus Epidemicus ex catharro in pectus delabente Europam afflixit. 15. Iulij obijt P. Balthasar Aluarez Soc. Iesu, quo neminem in terra tunc perfectiorem fuisse, reuelatum est S. Teresiæ. *Philipp. Alegambe de Scriptoribus Societatis.*

1581 Matthia Archiduce ex Belgio egresso, Dux Alensonius iterum euocatus Cameracum venit mense Augusto, ac præsidio munit, inde in Angliam migrat spe coniugij Reginæ, solitæ sic multos Principes eludere. Henricus Rex Galliæ hæc à fratre, se inuito, fieri scribit Pontifici ac Regi Hispaniæ. Stephanus Rex Poloniæ Rigam Liuoniæ recuperat, Plescouiam Russiæ obsidet. Io. Basilius M. D. Moschouiæ fatigatus, Pontificem Romanum implorat, vt arbiter pacis se interponat, quam missus à Gregorio XIII. Antonius Posseuinus Soc. Iesu firmauit ea conditione, vt Moschus tota Lithuania, & Liuonia cederet; Polonus Vielicolucam, & quæ extra Lithuaniam occuparat, restitueret.

1582 Franciscus Alensonius ex Anglia redux 19. Febr. recipitur Antuerpiæ, & 8. Martij declaratur Dux Brabantiæ ac Marchio Romani Imperij ab Ordinibus, in eius verba iurantib. Guillelmus Aurantius, cuiusdam mercatoris astu à iuuene Cantabro Sclopi aberrantis ictu vtramq; maxillam traiectus à prandio 18. Martij, conualuit, & comparuit 2. Maij, discerpto Cantabro, & complicib. punitis. Iulio mense Marchio Sanctacrucius prælio nauali vincit Antonium Lusitanum, qui cum classe Gallica Azoridas occuparat, Philippo Strozzio occiso in pugna, & Antonio cum Brissaco fugientib. Gregorius XIII. Pontifex consultis Mathematicis, & consensu Principum Catholicorum, Reformationem kalendarij diu optatam perfecit, iubens, vt dies 5. Octob. numeraretur 15. sic enim Æquinoctium, quod iam ob nimiam intercalationem integri diei quarto quoq; anno fieri solitam antecedebat per dies 10. aut 11. & processu temporis retrocessisset ad diem 25. Decembris, cum confusione festorum Paschatis, & Natalis, sic inquam restitutum est ad pristinam sedem 21. Martij à Concilio Niceno præfixam, & per 30. epactas certius Lunæ Paschalis determinatio facta, quam per aureum numerũ, quæ 4. diebus, & amplius, sæpe iusto citius, notabatur, prouisumq; in perpetuum ne similes errores contingerent: Deo ipso in illis miraculis, quæ perpetuo certa die anni fiunt in aliquibus locis, huic correctioni Gregorianæ subscribente, quidquid oblatrarint Sectarij, à nostro Clauio, Guldino, & alijs grauiter, & luculenter castigati. Eodem porrò die 5. Octobris sed Gregoriano Stylo 15. migrauit ad Sponsum Christum S. Teresia Reformatrix Ordinis Carmelitici, ab alio Gregorio Bononiensi Pontifice nempe XV. in Sanctarum numerum post annos 40. renuncianda. Sub finem anni Persæ cum Georgianis Osmanem Bassam Turcarum profligant præda ingenti potiti. In reformatione Martyrologij, dum ageretur de expungendo S. Felice Papa, & Martyre, eò quòd intrusus fuisset in Sedem à Constantio Imp. die 28. Iulij præcedente festum hoc, inuenta est Romæ arca marmorea, cum corpore ipsius, & inscriptione hac: *Corpus S. Felicis Papæ, & Martyris, qui damnauit Constantium*, & sic retentus est in Martyrologio. *Baronius.* Fuit enim verus Martyr, & colorato titulo Papa.

1583 Dissidijs inter Gallos, & suspicacissimos Belgas mense Ianuario, & certaminibus Antuerpiæ, & alibi obortis, magna Gallorum cæde, Alensonius in Gallias redit; Alexander Farnesius opportunitate vsus Ordinum copias fundit, & vrbes alias occupat. Regina Angliæ sæuit non solùm in Catholicos, quos inter insignis Martyr fuit Edmundus Campianus Soc. Iesu, sed etiam in Puritanos indignantes fœminam dici caput Ecclesiæ. In Scotia Sectarij in Regem conspirarunt. Gebhardus Trachinus Archiep. Coloniẹ confessione Augustana acceptata nubit Agneti Mansfeldicæ, ideoq; à Gregorio Pontifice excommunicatus ac depositus; Capitulo in eius locum eligente Ernestum Bauarum. In Insulis Salsettus Rodulphus Aquauiua, cum alijs 4. Socijs de Soc. Iesu, ab Infidelibus martyrio affecti sunt 15. Iulij. *Girardus in Diario.*

1584 Ioannes Basilius M. D. Moschouiæ & Russorum d. 28. Martij moritur: succedit fil. Theodorus; Franciscus Alensonius 10. Iunij ad Castrum Theodorici moritur cum suspicione veneni; & d. 10. Iulij Guillelmus Aurantius Delphis à Burgundo quodam famulo ictu sclopi perfossus repente extinguitur, cui sufficitur ab Ordinibus eius filius Mauritius annor. 18. Annæ Saxonicæ filius. Alexander Farnesius totam Flandriam vi aut deditione recipit, Antuerpiam memorabili obsidione cingit, & commeatum impediturus Scaldim flu. iunctis catena nauibus strauit, imposito ponte lato pedes 400. & propugnacula firma sustinente. Dux Nortfolcius delatus de procurata Reginę Scotiæ liberatione, capite plectitur. Inter Rudolphum Imp. & Amurathem Turcam induciæ renouantur in 9. annos, quas negligentes 10. mille Turcarum Carniolam va-

stant,

Anni Chris.

stant, quos Christiani in reditu cædunt, & iure cæsos pronunciat Amurates, & per Osmanem Bassam Mahomethem Tartarorum Præcopensium Regulum cum duobus filijs à suis proditos strangulat, & fratrem eius Islanem eius loco sibi tributarium Regem substituit. Die 4. Nouembris Sanctissimè obijt Carolus Cardinalis Borhomæus Archiepisc. Mediolanen. splendor Purpuræ Sacræ, & speculum Antistitum Ecclesiæ.

1585 Legati trium Iaponensium Regum Christianorum videlicet Francisci Regis Bungi Protalij Regis Arimæ, & Bartholomæi Principis Omuræ, qui fuere DD. Mantius, Michael, & Iulianus, cum Martino Fara quiq; Nangasacho soluerant d. 20. Febr. anni 1582. Romam hoc anno perueniunt d. 22. Martij, confectis milliaribus 21000. & die 23. venerati Gregorium XIII. manantem præ gaudio lacrymis, atq; humanissimè, & splendidissimè excepti ab eo. Qui forte ea nimio gaudio spiritibus exhaustus, aut veluti decantans: *Nunc dimittis seruum tuum Domine*, quia viderat salutare Dei reuelatum extremis Orientis Gentibus, die 10. Aprilis migrauit ad Christum, Pontifex verè Maximus, & multitudine viscerum charitatis pia quæque negotia pro Dei Gloria complexus, qui vicies centena aureorum milia in pauperes erogarat; suffectus est d. 24. Aprilis Felix Perretus Picenus Cardinalis de Montealto Iubulci filius, postea Generalis Franciscanorum dictusq; Sixtus V. Legati Iaponenses à Sixto humanissimè rerum recepti, Roma discessere Iunij d. 3. & anno 1587. Goam ac inde in Iaponiam reuersi. Sixtus statim Italiam à latronibus, & exulibus infestatam liberauit; Mense Aprili declarata est *Liga*, idest fœdus Caroli Cardinalis Borbonij, Henrici Ducis Guisij, & aliorum Procerum Catholicorum, contra Hæreticos, & persuadent Regi, vt Iulio Mense id edicto promulget; Septembri autem Sixtus Pontifex duos Henricos Regem Nauarræ, & Principem Condæum, qui defuncto Alensonio successuri in Regno Galliæ fuissent, pronunciat hæreticos, ideoq; successionis huius incapaces. Mense Martio Carolus Emmanuel Cæsaraugustæ ducit Catharinam filiam minorē Philippi Regis Hisp. Mense Aug. Alexander Farnesius Antuerpiam ad deditionem cogit, alijs vrbibus sponte se Regi subdentibus. Regina Angliæ ab ordinibus sollicitata, mittit ad Prouincias Belgij regendas Robertum Dudlæum Com. Lecestriæ. Richardus Greinuille Virginiam Peninsulam detegit Angliæq; subijcit. Osmanes Bassa Tauritium capit, sed varijs cōgressibus cum Persis 80. millia Turcar. amittit, & dysenteria perit. Sixtus Pontifex miranti, quòd ante Papatum incederet obstipe capite, & defigens lumina in terram, & iam Papa statim erexisset caput, respondit: Quærebam tunc claues, nunc seram quæro, vt Cœli portam reserare possim: Idem 1. Septembris sanxit, vt festum Præsentationis Deiparæ alicubi intermissum, per vniuersam Ecclesiam celebraretur.

1586 Alexander Farnesius aliquot oppida in Belgio occupat; moriuntur eius parentes, Februario quidem Margarita Caroli V. filia; Septembri autem Octauius Dux Parmæ, & Placentiæ, & 17. Aug. Antuerpia ei se dedit. In Anglia nobiles ob suspicionem coniurationis in Reginam supplicio afficiuntur, & ideo Regina Scotiæ arctiori custodia detinetur: Franciscus Dracus anno præterito cum 25. nauibus missus ad intercipiendam Classem Peruanam; S. Dominici Insulam vastat, Carthagenā diripit, & inde alijsq; ex locis præda opulentus in Angliam redit. Iunio Mense Constantinopoli locustis plus, quæ omnes fructus absumpserunt. Pestis Turciam, Hungariam, & Austriam; fames verò Italiam, & Belgium afflixit, Decembris 12. Stephanus Battorius Rex Poloniæ paroxysmis epilepticis oppressus occubuit. Obeliscus Pyropæcilus ex vno lapide longus pedes 107. delatus ex Thebaide, & consecratus Soli, deindè Augusto, & Tiberio, & à Totila deiectus, ac latens in loco sordido Vaticani, Iussu Sixti Papæ in aream S. Petri translatus est per Dominicum Fontanam Norcocomensem Architectum. Præparatio ad id fuit anni vnius, erectio d. 10. Septemb. impensa scutorum 37975, operæ 907. equi trahentes machinas 75. Quabacondonus in Regno Bungensi diram persecutionem excitat in Christianos. In Anglia Londini Comœdi, Sacerdotes Catholicos per contemptum imitantes, & Missam celebrantes à dæmone abrepti sunt, nec amplius comparuere; inde multi ob terrorem interiere. *Girardus in Diario.*

1587 Maria Stuarta Scotiæ Regina post carcerē annor. 18. fugam tentans, & calumnia conspirationis in Elisabetham oppressa capite plectitur 17. Febr. quod Catholica, & pia Regina constantissimè tulit. Franciscus Dracus cum 24. Nauibus Gades ex improuiso inuadens 30. Hispanorum naues instructissimas in portu deprædatur; earum quasdam incendit, quasdam demergit, quasdam abducit in Angliam. Polonis quibusdam eligentibus Maximilianum fratrem Rudolphi Imp. plures tamen mense Augusto elegerunt Sigismundum filium Ioannis Regis Sueciæ, & nepotem tum Sigismundi I. Regis Polon. ex filia, tum Sigismundi II. ex sorore, qui dictus est Sigismundus III. & coronatus Cracouiæ d. 27. Decemb. Frustra Maximiliano Cracouiam obsidente, qua victus à Io. Zamolcio Magno Regni Cancellario, recessit in Silesiam. Henricus Rex Nauarræ aduocato ex Germania milite, eiusq; duci Roberto Bolionio obuiam veniens, Annam Ioceusium Admiralium cum exercitu sibi occursantem, prælio ad Curtracū in Aquitania d. 20. Octob. vincit cæso Anna eiusq; fratre, & plurimis. Rex Galliæ cum Henrico Guisio Germanos, sæpius intercluso commeatu, & incursionibus fatigatos, tandem Nouembri ad Alnetum Belsiæ oppidum profligarunt. Alexander Farnesius Geldriam, ac Dauentriam recuperat, & Robertus Dudlæus redit in Angliam, Mauritio Nassouio Gubernatore Ordinum renunciato. Addo ex *Brietij Annalibus* Ioannem patrem Sigismundi III. Regis Poloni eiurasse Lutheranam hæresim in manibus P. Antonij Posseuini, & antea protexisse Moniales S. Brigittæ, quas Lutherani ad nuptias, nec precibus, nec minis, nec verberibus perduxerant, certas in virginitate mori. Obijt 11. Iunij Franciscus Rex Bungi, relictis in suo Regno Christianis plusquàm 70000.

1588 Ianuario mense Maximilianus Austr. iterum à *Zamoscio* victus prælio captus, & abductus in Poloniam, & detentus, vsq; ad annum sequentem, quo Legatus à Pontifice Cardinalis Aldobrandinus, agente Imperatore dimissus est. Moritur d. 5. Martij Henricus Condæus; succedit posthumus filius Henricus Septembri natus, qui Catholicam fidem amplexus est. Rex Galliæ Mense Maio Lutetiæ degit, eoq; accedente Henrico Guisio inermi 9. Maij populus in seditionem versus, contra milites Regis Regem metu consternatum ad fugam compulit Carnutum; Rex Iulio quidem mense in gratiam recepit Guisium, sed in Comitijs Regni Blesis 23. Decembris necari iussit Guisium, & d. 24. Ludouicum Cardinalem eius fratrem, coniectis in custodiam multis præcipuè Henrico filio Guisij,

Ca-

Anni Christ.

Carolo Borbonio Cardinali, & Petro Epinacio Archiep. Lugdunensi. Inter has turbas Carolus Emmanuel D. Sabaudiæ occupat Marchionatum Saluttianum, & Carmaniolam, Decembri. Hispana Classis triennio parata numerosissima, & instructissima ad occupandam Angliã, Iulio mense Olysippone soluit, sed procellis, & hostium incursionibus vexata vix Septembri Caletum appulit, expectans classem Alexandri Farnesij, sed frustra, vtpote ab Hollandis impeditam, interim immissis à Francisco Draco nauibus incendiarijs, solutis anchoris effugit in altum, & à ventis, atq; ab Anglis vexata tota penè perijt. Turcæ in Hungaria magna à Christianis clade affecti sunt. Octobri Ferdinandus M.D. Hetruriæ nõdum Sacerdos Cardinalis, dispensatus à Pontifice, ducit Christinã filiã Ducis Lotharingiæ. B. Didacus Hispalensis, sed dictus Complutensis canonizatur. Cabacondonus tyrannus multis Iaponiæ Prouincijs subactis, Christi Religionem nititur extirpare. Mahumethes Rex Persarũ, sæpe Turcarũ victor, moritur mẽse Decẽbri; succedit filius eius Abas Mirizes. In Iaponia 24. Maij obijt D. Bartholomæus Rex Omuræ toto Regno iam ad Fidem Christi adducto, & omnibus Idolorum fanis destructis, ædificatisq; Ecclesijs plusquàm 40. *Girardus in Diario.*

1589 Ianuarij d. 5. moritur Catharina Medicea Henrici II. Coniux, & mater trium subsequentium Regum. Ob Guisiorum cædem totum ferè Regnum deficit à Rege Galliæ iam per Sixtum V, de Censuris monito, qui Rege Nauarræ euocato Lutetiam oppugnat, sed Calendis Augusti à Iacobo Clemente Dominicano ad secretam audientiam admisso, quasi arcana ciuium reuelaturo, cultro venenato in inferiori ventre percussus, postridie extinctus est, & in eo Valesia familia regnãdi capax; successit vi legis Salicæ ex Borbonia familia Henricus IV. Rex Nauarræ proclamatus à plerisq; & præmisso iuramento de conseruandis Religione Catholica, & consuetudinibus Regni. Sed quia Guisij, & alij regni proceres aliquot repugnarant, multæ vrbes captæ, direptæ, incensæ. Amurathes imper. Turcarum Quæstorem imperij tradit dissecandum Ianizaris, & alijs legionarijs tumultuantibus, ob non solutum iusto tempore iustum stipendium; & pacem cum Persis tractat. Regina Angliæ pacem componit inter Polonos, Cosaccos, & Turcas Tartaris fauentes, & classem sub ductu Draci mittit contra Hispanum, sub specie restituendi Antonium in regnum Lusitaniæ, quę tamen ab Olysippone repulsa, multis suorum amissis, redit in Angliam. Edmundus Burgonius Prior Dominicanorum qui factum, Iacobi Clementis, cum Iudithæ facinore compararat, suspectus sceleris, viuus discerptus est, quatuor equis decussatis distractus Turonibus. Ipse verò Iacobus Clemens annorum 24. rudis & illiteratus statim trucidatus fuerat, & cadauer 4. equis distractum, & combustum, proiectis cinerib.

1590 Ineunte anno Moschus Magnam Liuoniæ partem occupat. Fœderati in Gallia contra Henricum IV. nondum Catholicum, Carolum Cardinalem Borbonium Regis patruum in custodia detentum tamen, specie tenus Regem proclamant, & Menium status Rectorem creant, sed hunc Henricus Rex 14. Martij ad Fanum S. Andreæ prope Yurium insigni prælio debellat, occiso etiam Comite Egmondano ex Belgio cum Hispanis in auxilium misso; Mox Lutetiam 12. Maij arctè obsidet; Alesander Parmensis è Belgio adfuit d. 22. Aug. & illato Parisiensibus commeatu; Henricum persequentem spe prælij elusit, liberata ab obsidione Lutetia, & incolumi exercitu reducto gloriosior, quàm si pugnando vicisset. Augusti d. 27. moritur Sixtus V. Pontifex annorum 69. congestis ex sua parsimonia in arcem S. Angeli multis myriadib. idest quinquagies centenis aureorum millibus, & 15. Septembris, suffectus est Io. Bapt. Castaneus Romanus dictus Vrbanus VII. qui d. 27. Septembris obijt, & 5. Decembr. eligitur Nicolaus Sfondratus Mediolanensis dictusq; Gregorius XIV. Echebar Rex Mogoris licet ethnicus, 15. Augusti sciens celebrari à Christianis Assumptionem Deiparæ, collocauit in excelso throno Imaginem Beatiss. Virginis, quam dono receperat à P. Rodulpho Aquauiua Soc. Iesu, iussitque vt suus filius, & reliqui de nobilitate oscularentur illam imaginem, & creauit equites auratos, quotquot ad id se promptos monstrauerant *Girardus in Diario.*

1591 Dux Sabaudiæ, qui partem Prouinciæ & Delphinatus occuparat, à Ladigherio, & Valẽtano funditur. Gregorius Pontifex Henricum Borbonium indignum regio nomine pronunciat, & aduersùs eum mittit in Gallias exercitum fœderatis Catholicis auxiliaturum, sed non magno operæ pretio. Henricus magnis auxilijs ab Anglia, & Germania auctus Rotomagum obsidet, sed infeliciter, superueniente Alexandro Farnesio sub initium sequentis anni, quo tamen absente Mauricius multa loca in Belgio occupat: Obierat iam Gregorius XIV. Pontifex 15. Octob. & die 29. Octobr. Io. Antonius Fachinettus Bononiensis dictus Innocentius IX. Qui obijt d. 29. Decembris. Magna hoc anno fames, & mortalitas vexauit Europam præcipuè Italiam, & potissimum Romam sub Gregorio, Hispani magna clade profligant Anglicam classam ad fauces Atlantis inhiantem Peruanæ classi. Tartari à Moschis prælio magno victi, & dissipati prope Moschuam; sed & Abas Rex Persarum Vsbegi Tartarorum Chami exercitum, & filium cædit recuperatq; Prouinciam Chorazenem.

1592 Die 30. Ianuarij eligitur Summus Pontifex Hippolytus Aldobrandinus Florentinus dictus Clemens VIII. Turcæ ruptis inducijs, Croatiam inuadunt, diripiunt, incendunt, captiuis abductis. Hispani Anglicam classem iterum in Atlantico profligant, captis 27. nauibus, alijsq; demersis. Cæsaraugustę tumultus excitatus contra Regem sedatur Antonio Perezio eius auctore decollato. Nouembris d. 7. Moritur Ioannes III. Rex Sueciæ, succedit filius Sigismundus Rex Poloniæ, qui anno 1593. nauigans cum Anna vxore Caroli Austr. filia in Sueciam, coronatus est. Alexander Parmensis Dux post auxilium Rotomagentib. datum reuersus, ex vulnere accepto in morbum incidens, tandem Atrebati 2. Decembris in cœnobio S. Vedasti moritur pietate ac zelo Catholicæ fidei nihilominus quàm bellica peritia, & victorijs illustris, neminiq; prudentia, & fortitudine militari inferior, multis superior, de qua Societate nostra optimè meritus.

1593 Fœderati Galliæ, potestate à Pontifice facta eligendi Regem Catholicæ fidei; Comitia Parisijs celebrant, sed irrito successu ob dissidia partium: Interim Henricus diuinitus illustratus, & rationibus Catholicorum probè perspectis, die 25. Iulij in vrbe S. Dionysij abiurata hæresi fidem Catholicam professus est; Romamq; mittit Ducem Niuernensem ad Clementem VIII. qui absolutionem differendam censuit, probationis causa. Mense Iunio Turcæ à Cæsarianis 18. millium cæde profligantur ad Sisecchium, quod tamen cum alijs locis expugnant Septembri; sed ad Albam Regalem Nouembri cæduntur, multaq; loca amittunt. Amurathes porrò

Per-

Anni Chrif.

Perfas contra pacta aggrefsus multa rapit, & vaftat, in reliquis femper infelix. Muleius Xequius filius Regis Fefsæ, & Marocci, datus olim obfes Sebaftiano Lufitano, pofteaq; educatus in Philippi Regis tutela, baptizatur menfe Nouembri cum alijs nobilib. in S. Laurentio Efcuriali. Februarij Albenaci fidei caufa interfecti funt ab hæreticis P. Iacobus Salefius & F. Guilielmus Salfamochius è Soc. Iefu. Qui plura de profeffione Fidei facta ab Henrico IV. defiderat, legat *Catbarinum Danilam de Bellis Gall. l. 13.*

1594 Ianuario Meldæ à fœderatis deficiunt ad Henricum Regem, qui (occupatis ab Aduerfarijs Rhemis) Autrici Carnutum d. 27. Febr. inuncta eft Rex Francor. & Nauarræ, vrbibus certatim in eius fidem fe dantibus. Ipfe autem die 22. Martij Lutetiam armatus ingreditur, paruo tumultu, & paucorum cæde. Loco Ducis Parmenfis mittitur in Belgium Erneftus Archidux Auftriæ, frater Imperatoris. Sed interim Mauritius Groningam ad deditionem adigit. Matthias alter Imperatoris frater Nouigradum recuperat, fed Iauarinum amittit, Comite Hardechio fe turpiter dedente Sinano Baffæ; ideoque capite multato. Sigifmundus Battorius Tranfiluanus, detecta in fe coniuratione, à Turcis ad Imperatorem deficit; Rex Sueciæ relicto Prorege Carolo Sudermanniæ Principe, redit in Poloniam. Zamoffius 30. millia Tartarorum acie profternit, dum in Hungariam à Turcis euocati, per Poloniam tranfitum negatum, vi tentant. Cofacci tribus prælijs Palatinum Vualachiæ vincunt. Pontificis, & Hifpanor. triremes Turcas repellunt ab occupato, & direpto Rhegio Calabriæ. Clemens VIII. Aprili Canonizauit S. Hyacinthum Polonum Ord. Prædicatorum, Gabriel Patriarcha Alexandrinus fub finem anni mittit Legatos Romam pro Cõmunione Sedis Apoftolicæ, & obedientia illi præftanda. Henricus Rex Galliæ d. 27. Decembris in fuo cubiculo vulneratus eft cultello in facie ab adolefcente Parifienfi Io. Caftelliono, qui guttur petebat: Sicarius grauiffimè excruciatus eft, & Societatis noftræ Religiofi, quorum alumnus fuerat Caftellio, Senatus decreto pulfi è Gallia, fed eos innocentes agnitos Rex maiori honore reuocauit anno 1603. Iauarinum d. 27. Septembris deditione potiti funt Turcæ, 150. bombardis lucrati, & 400. plauftra pulueris tormentarij.

1595 Anno meunte Pax fancita inter Suecos, & Mofchos. Ianuarij 18. moritur ex nephritide Amurathes III. Turcar. Imper. fuccedit filius Mahomethes III. qui 18. fratres iugulatos, iunxit cũ funere patris. Moritur, & Perfarum Rex, cuius filius bellum in Turcas renouat, à quibus Moldauiæ, & Vualachiæ Principes deficiunt ad Sigifmundum Tranfiluanum. Februario moritur Erneftus Gubernator Belgij ex calculo, cui fubftitutus interim Comes Fontius, quædam oppida in Picardia capit, Admiralium prælio fufum interimit, & Cameracum ad deditionem cogit. Menfe Augufto Carolus Mansfeldius poft profligata 50. millia Turcarum in obfidione Strigonenfi moritur, & paulo poft Matthias Archidux capit Strigonium, & alia Hungariæ loca. Septembri menfe moritur Parifijs Antonius Lufitanus, & die 17. Septembris Henricus Rex Galliæ opera Iacobi Perronij ad id miffi, Arnaldi Offati, & Francifci Toleti è Soc. Iefu, licet Hifpani (qui poftea Cardinales fuere) folemniter à Clemente VIII. abfolutus, & omnes antea contra illum fœderati ipfi fe fubmifere, dempto Duce Mercurij, qui fuis, & Hifpanorum armis Britanniam retinebat. Romam ve-

1577 nere ad obfequium Pontificis Archiepifcopus Liuoniæ, Lutheri hærefi abiurata, & Nouembri Ruthenorum Epifcoporum Legati. Hifpani prope Americam profligant Claffem Anglicã, cuius Ductor Francifcus Dracus fequenti Ianuario ex dyfenteria perijt. At d. 26. Maij S. Philippus Nerius Fũdator Cõgregationis Oratorij miraculis in vita, & poft obitũ clarus, & lucrandarũ animarum dexteritate infignis, migrauit in cœlum. Ianuarij 15. Legati Ægyptiorum ad Chriftianam Religionem conuerforum, Fidei profeffionem coràm Clemente VIII. emiferunt. Aprilis 26. obijt Romę infignis Poeta Torquatus Taffus ad quem Cinthius Cardinalis Aldobrandinus detulit benedictionẽ Summi Pontificis, vt refert *Campana l. 13. Hiftoriarum.*

1596 Albertus Cardinalis Auftriacus frater Rudolphi Imp. à Philippo auunculo miffus ad Belgij regimen, Caletum Gallis Aprili, Ardram Maio; Hulftum Ordinibus Augufto menfe eripit. At Rex Henricus Feram Hifpanis eripit; Guifius ab ijfdem Maffiliam liberat. Claffis Anglica Hifpanam ad Nauigationem Occidentalem paratam ad Gades incendit, Gadefq; captas diripit. Sigifmundus Tranfiluanus, licet Baffa cæfo, fruftra Temefuarium obfidet, aduenientibus Tartaris in auxilium Turcarum. Mahomethes Turc. Imp. Agriam Hungarię occupat Octobri, et Maximiliano Archiduce magna tamen fuorum ftrage victo, redit Conftantinopolim. Concilium Aquilienfe celebratur cuius Acta extant.

1697 Ianuario Menfe Mauricius Hifpanos ad Tornuthum cędit, occifo ductore Com. Varaxio, & multa loca occupat. Hifpani ftratagemate Menfe Martio capiunt Ambianum Picardię, quem Henricus obfidione, et oppugnatione Septembri recipit. Mahometes Legatis Perfarum Regis pacem petentibus libenter concedit. Martio Menfe in perfecutione Iaponica tres è Soc. Iefu, & alij Francifcani ea Martyrio illuftres fuere. Alphonfus II. Dux Ferrarię moritur fine liberis.

1598 Clemens Pontifex Ferrarię Ducatum Romanę Ecclefię feudum pręmiffo Petro Cardinali Aldobrandino cum exercitu, cenfurarum vi, & armorum minis in poteftatem eiufdem Ecclefię recipit 1. Februarij, et poft deditionem illius vrbis, venit ipfe Ferrariam 8. Maij, cum 40. Epifcopis, et 27. Cardinalibus. Ego autem Chronici huius qualifcumq; author d. 17. Aprilis diuina miferatione natus hoc anno, precor Lectorem, vt fuis ipfe precibus apud clementiffimum Dominũ veniam mihi pro peccatis meis impetrare non grauetur. Philippus Rex Catholicus impetrata à Pontifice difpenfatione confanguinitatis, et ordinis, Cardinali Alberto Auftriaco, defponfat Ifabellam primogenitam cum dote Prouinciarum Belgij, et Menfe Maio adnitente Veruini Alexandro Cardinali Legato Pontificis in Gallia, pax fancita eft inter Reges Henricum, et Philippum, reftitutis vtrinque, quę occupata fuerant, admiffo ad eam Duce Sabaudię: Britannia quoq; Armorica Henrico Regi acceffit. At Philippus Rex annorum 72. moritur d. 13. Septembris in Efcuriali: fucceffit ei filius Philippus III. Martio Menfe Adolphus Schuartzenberg. petardi adminiculo Iauarinum recuperat, cęfis 1600. Turcis. Sigifmundus Tranfiluanus relinquit Chriftiernam vxorem, Rudolpho Imp. cedit ditionem, accepta Silefia cum annua penfione 50. millium aureorum, ac pœnitens facti redit Claudiopolim M. Augufto. Sigifmundus Rex Polonię in Sueciam nauigans, vix effugit infidias Caroli patrui. Cęfariani d. 21. Nouemb. Budę alteram arcem capiunt, ac diruunt,

Anni Chrif.

et ab expugnando Varadino Turcas repellunt. Comes Tironius post prælia in Hibernia pro Catholica Religione contra Anglos gesta, Romam venit, vbi liberalitate Pontificum vixit vsq; ad annum 1618. circa Natalem Domini Tiberis innsitata altitudine Romam inundauit, magno Vrbis damno. In fine anni Theodorus M. D. Moscouię moritur sine liberis, et Demetrius eius frater credebatur necatus olim iussu Borisij, qui erat frater vxoris Theodori, ideoq; Moschi elegere Borisium. Die 15. Octobris Clemens VIII. Ferrariæ celebrat nuptias Philippi III. R. Hispani cum Margarita Austriaca. Panormi 4. Maij obijt B. Vincentius à S. Stephano Dominicanus oculis in Crucifixum defixis, sæpè iterans: *Oculi mei semper ad Dominum*, qui aperti remanserunt post mortem versùs eũdem Crucifixum. *Girardus in Diario.*

1599 Sigismundus Battorius rescindit contractum cum Imperatore, donatq; Transiluaniam patrueli suo Andreæ Cardinali, qui Mense Octobri à Michaele Vuaiuods Vualachiæ profligatus, in fuga à rusticis occisus est, & Transiluania in fide Imperatoris mansit. Carolus Prorex Sueciæ in Comitijs curat Sigismundum abrogari, & eius filium Ladislaum substitui, mittendum tamen in Sueciam instituendum in Lutheranismo, & Finonios Sigismundo adhærentes subigit. Henricus Ioeusius, qui Pontifice dispensante ex Ordine Capucinorum egressus Occitaniam gubernarat; iterum regressus ad Capucinos concionator egregius euadit, & persanctè in ordine viuit. Mense Iunio in vrbe Diamper Alexius Archiepiscopus Goanus Ordinis S. Augustini Concilium celebrat, in quo professi sunt fidem Catholicam Georgius Nestorianorum Archidiaconus, & 153. Presbyteri, ac Deputati 671. quos populus est secutus. Clemens Pontifex declarat matrimonium Regis Galliæ, & Margaritæ Valesiæ nullum esse, ob consanguinitatem, aliasq; causas satis probatas, idque de consensu partium.

1600 Iubilæi occasione innumerabilis hominum multitudo Romam confluxit ad tricies centena millia: Clemens Pontifex pecunijs peregrinos subleuauit, accumbentibus ministrauit, pedes eorum lauit, confessiones audiuit, omnes consolatus est, & ad idem Cardinales, aliosq; Prælatos verbo, & exemplo inuitauit: Vnde multi hæretici, Catholicam fidem amplexi sunt. Apud Fontebleum Philippus Mornæus Caluinista de erroribus circa Sanctissimam Eucharistiam conuictus à Iacobo Perronio Episcopo Ebroicensi, & Archiepisc. Senonensi coràm Rege, & Principibus, noctu fuga elapsus est. Rex Galliæ mense Augusto Duci Sabaudiæ procrastinanti restituere Marchionatum Saluttianum bellum indicit, moxq; totam Sabaudiam occupat, sed Clemens Pontifex misso sub finem anni Petro Card. Aldobrandino nepote ex fratre, pacem componit, ita vt Dux retento Marchionatu, Bressiam Regi concedat. Rex Galliæ ducit Mariam Medicæam Francisci M. D. Etruriæ filiã, quæ Nouembri Massiliam, inde Lugdunum deducta est, & in fine anni nuptiæ peractæ solemnia celebrante Legato Aldobrandino. In Belgio vario Marte pugnatum inter Archiducem, & Mauritium. In Scotia Rex coniuratorum manus effugit, qui statim occisi sunt. Ibraim Bassa Canissium Mens. Sept. obsessum deditione accipit, sed ob præproperam deditionem præfecto manus præcisa est, & caput amputatum. Michael Valachus iterum profligat Sigismundum Battorium tentantem recuperare Transiluaniam, sed ob clandestina cum Turcis, ac Tartaris consilia reuocatur ab Imperatore, & ei

Anni Chrif.

substituitur Georgius Basta.

1601 Clemens Pontifex 29. Aprilis canonizat S. Raymundum de Penna forti Aragonensem ex Ordine Prædicatorum, eodem mense Romam veniunt Legati Regis Persarum in Hispaniam trãsituri, vt Christianos Principes sollicitent contra Turcas. Ineunte Iulio Albertus Archidux Ostendam obsidet, non nisi post triennium expugnandam. Ferdinandus Archidux mens. Augusto auxilijs Pontificis, & Italorum obsidet Canissium, & tandem multis amissis hominibus, & tormentis, re infecta recedit. Dux Mercurij Imperatori militans M. Septembri Albam Regalem occupat, & Turcas ad recuperationem missos semel iterumq; parua manu fundit. Septembr. 22. nascitur Anna Maria Mauritia Regis Hispan. primogenita & d. 27. Delphinus Ludouicus, cuius Dexteræ infantili Henricus pater gladij capulum inferens precatus est, vt eo ad Dei Gloriam grandis natu vteretur. Horum Infantium matrimonium infra referemus. Carolus Dux Sudermannię à Suecis perfidè in Regem eligitur, à Polonis tamen magna clade affectus, dum Liuoniam tentat, eius filio notho capto. Comes Essexius coniurationis reus Londini capite plectitur M. Martio. Quidam impostor Sebastianum Lusitaniæ Regem se tanto artificio finxit, vt Lusitanos multos ac Principes fefellerit, sed agnitus ad triremes Neapoli ablegatus demum in Hispania extinctus est. In Aragonia 14. Iunij quædam campana sponte sonuit.

1602 Dux Mercurij rediens in Galliam ad nonum delectum militum, moritur Norimbergæ M. Februario. Turcæ Albam Regalem M. Augusto magna vtrinque strage recuperant; Christiani Budam tentantes Pestum & Adon capiunt. Carolus Gontaldus Dux Bironius, vir audax, & inquietus, coniuratione in Regem Regnumq; detecta capite plectitur d. 31. Iulij, Rex Galliæ fœdus cum Heluetijs renouat, & Edicto Duella vetat. Mauritius M. Septemb. Grauiam deditione accipit. Exorta hoc anno est controuersia ingens de Auxilijs diuinæ gratiæ inter Patres Societatis nostræ Molinæ doctrinam propugnãtes, & PP. Dominicanos illam proscribendam satagentes, & coram Pontificè acerrimè disputatum tanto ardore, vt inde aliqui interierint. Rex Æthiopiæ cessit P. Petro Paez Soc. Iesu suum thronum, vt inde concionaretur, deficiente pulpito, seditq; ipse in humili scabello Lusitani 10. Nouemb. de Classe Regis Aracani illustrem victoriam retulere.

1603 Mẽse Martio moritur in Hispania pientissima fœmina Maria Caroli V. Imper. filia, Maximiliani II. olim vxor, & Rudolphi II. ac Matthiæ Imperatorum Mater. At 4. Aprilis extincta est Elisabetha Angliæ Regina infelicitatem æternam expertura. Successit iure Sanguinis, & vi testamenti Iacobus Scotiæ VI. Angliæ I. huius nominis Rex ideoq; dici voluit Rex maioris Britanniæ. Eius aduentu pestis dira Angliam depopulata est; coniurati in eum detecti, ac puniti. Londini sub finem anni Conciliabulum factum, in quo Rex caput Ecclesię Anglicanę confirmatus, & 141. Canones editi repugnantes inter se ob conflictum Caluinistarum, & Puritanorum. Colonitius Dux Christianorum M. Sept. Turcas prælio sternit, & Hatuanum in Hungaria recuperat. Fridericus Spinola Genuensis præfectus maris occumbit, dum Batauos à subsidio Ostendę prohibere nititur: Ambrosius eius frater in Belgium veniens Archiduci se offert, & Ostendam arctius premit. Georgius Basta bis profligat Moisem Hungarum sectę Arianę; qui Turcarum copijs vsus, & sollicita-

Anni Chrif.

citatis Tranfiluanis Proceribus Tranfiluaniam occuparat. Rebelles eligunt Ducem belli Betlemum Gaborem Caluiniftam; hunc Belgiofa fub prefectus Tranfiluanię à Bafta conftitutus profligat. Conftantinopoli tumultuatum,& cubicularij Mahometis tanqnam authores malę miniftrationis interfecti. Mahometes autem d. 21. *Decembr.* ex pefte moritur, cum ob fufpiciones infidiarum vxorem aquis, filium maiorem natu laqueo fuffocaffet: fucceffit Achmethes fil. natu minor, annor. 15. Patres Soc. Iefu, agnita eorum innocentia reuocati Lutetiam & in alias vrbes Regis edicto, quod Parlamentum ratum habuit d. 5. Ianuarij fequentis, eodemque Societas à plerifq; Regni ciuitatibus expetita, paffim fcholas aperire cœpit. Rex ipfe fcholas Societatis Flexię conftruit,affignato Ducum Vindocinenfium palatio, decreuitq; vt ibi poft mortem cor fuum conderetur.

1604 Mauritius occupat infulam Caffandam,et in Flandria Ifendicam, et Slufam. Ambrofius Spinola d.21. Septembris ad deditionem cogit Oftendam poft obfidionem 39. menfium, in qua perierunt intra vrbem ad 73. millia hominum, et in caftris Hifpanorum adhuc plura; vnico menfe quinquagies mille tormentorum ictus emiffi feruntur. Philippus Rex Hifpan. et Albertus Archid. pacem fœdufue ineunt cum nouo Rege Angliæ ita tamen, vt Anglus Hollandos non adiuuet. Peftum vano metu à prefidiarijs defertum redit ad Turcas. Rex Perfarum Babylonem,et Ægyptum inuadit,Turcas fundit, Taurim regiã cum vrbib. finitimis recuperat. Octobris initio apparuit noua ftella in 17. gradu Sagittarij, de qua nos plura libro 8. Almagefti Noui fect. 2. cap. 14. Hęreticus quidam cęco vtens equo dixit fed irrisoriè 7. Septembris: Si Maria Virgo cęcos illuminat; reftituat Equo huic meo vifum: mox equus quidem oculos recuperauit, fed hęreticus cęcitate percuffus eft: *Balingen in Kalendario Virg.*

1605 Clemens VIII. Pontifex moritur 3. Martij annor. 69. et Kalendis Aprilis fubftituitur Alexander Mediceus Cardinalis, et Archiep. Florentinus dictus Leo XI. cui d. 27. Aprilis defuncto fubrogatus eft 16. Maij Camillus Burghefius Senentis Card. dictufq; Paulus V. fub quo controuerfia inter PP. Predicatores, et Soc. Iefu de Gratię auxilijs, et libero arbitrio, fub Clemente agitata, ita compofita eft, vt liberum effet vtriq; parti fuam in Scholis opinionem modeftè tueri fine alterius condemnatione. Henricus Rex Galliæ Pyramidem ante palatium Senatus erectam olim ad ignominiam PP. Societatis IESV deijci iuffit. Prædominantibus in Tranfiluania Zuinglianis alijfq; hæreticis turbæ multæ ibi & in Hungaria exortæ. Turcæ Strigonium deditione 3. Oct. recipiunt. Perfarum Rex repetito prælio in Cigalam, & Baffam Trapezuntinum, plurimos Turcas internecat, & Adenam capit, Poloni cruento vtrinq; prælio profligant Carolum Suecum ad Rigam Liuoniæ. Ambrofius Spinola cum Comite Bucquoij nonnulla oppida in Belgio recuperat. Merargus Maffiliam Hifpanis tradere cogitans capite plectitur. Demetrius frater Theodori D. Mofchouiæ, auxilio Polonorum Duce Palatino Sendomirę Borifium de medio tollit, Ducatum Mofchouiæ fufcipit, & ducit filiam eiufdem Palatini. Rex Serræ Leænæ in Africa cum 2. fratribus, & 4. liberis baptizatur à P. Balthaffare Bareria Soc. IESV Octob. 12. Solis Eclipfis totalis Prouinciam terruit mirum in modum. *Brietius in Annalib.* ait à fe puero vifam Abbauillæ hora prima ferè pomeridiana tam tetram Eclipfim, vt dies in noctem conuerfus videretur fed emendandus, dum eam ponit 6. Nonas Octobris, ex kalendario veteri. Octobris 27. obijt Echeltar Rex Mogoris,qui in Palatio tanquam feruos habebat 20. Reges partim debellatos, partim voluntarios. *Girardus in Diario.*

1606 Menfe Martio Percius Anglus Londini puluere pyrico abfcondito fub æde vbi Comitia Rex habiturus erat, vt Regem, & proceres in aerem explofos perderet, detectus pœnas dedit. Paulus V. Venetos caufa iam fatis notoria interdicto fubijcit, aliquot Religiofis ea occafione, inde migrantibus. Demetrius Mofcouiæ Dux Germanis ad cuftodiam corporis vtens; & Polonis fauens à Mofchis contemni fe putantibus prætextu, quòd fe filium Bafilij finxiffet, & cum Pontifice ac Iefuitis egiffet de Religione mutanda, M. Maio trucidatur, trahitur, & comburitur, multiq; Poloni in frufta concifi; & electus ab ipfis Bafilius Ioannis cognomento Suiskius. Pax M. Septembri in annos 20. firmata inter Imper. & Regem Turcarum, itemq; inter Imperatorem & Botzkauium Valachiæ, & Moldauiæ vfurpatorem, conceffa ei ac liberis mafculis Tranfiluania. Paulus V. à Cardinali Perronio edoctus opinionem contrariam Molinæ de Auxilijs, placere Heterodoxis, difputationes & libros fuper hac controuerfia inhibuit decreto, quod tamen Ianfeniftæ violarunt. Hollandorum Claffis turpiter recedit ab obfidione Malacæ poft quadrimeftrem obfidionem, licet Malacæ foli 145. Lufitani apti ad arma fuftinuerint illam herbis demum victitantes: *Girardus in Diario.*

1607 Ineunte anno Botzkauius non fine veneni fufpicione perit eius loco abfq; Imperatoris affenfu electus in Tranfiluania Sigifmundus Ragozius Caluinifta omnia inuertit. In Polonia rebelles fectarij fæpius magna clade à Rege profligantur. Carolus Suecus Liuoniam vaftat. Menfe Aprili fiunt induciæ octimeftres inter Archiducem, & Ordines Belgij ea conditione, vt in tractatu de pace agat cum illis non tamquam fubditis, fed tanquam cum Republica libera; Donauuerfa Sueuiæ hærefi infecta malè tractat Abbatem, & facerdotes in quadam proceffione, ideo profcribitur ab Imperatore & occupatur à Maximiliano Bauariæ Duce. Paulus V. auditis ex relatu Archiepifcopi Goani progreffibus Ecclefiæ S. Thomæ Cranganoram in Sedem Archiepifcopalem erigit. In Regno Trauancoradis coràm imagine S. Francifci Xauerij appenfæ fuere 31. Martij. 15. lampades oleo, & quindecim aqua plenæ, & hæ non minus ac illæ arfere, quod alias illæ oleo deficiente præftiterant per aquam in fundo remanentem: *Girardus in Diario.*

1608 Iunij d.30. Cæfar Cardinalis Baronius Sacræ Purpuræ fplendor, Hiftoriæ vtriufq; fax luculentiffima, Fulmen hærefeon, Catholicæ veritatis candor, pietatis in DEVM, ac Deiparam exemplar fingulare, deniq; S. Philippi Nerij in Chrifto Patris Gloria filius fapiens migrauit ad Dominum annorum 69. morte cælitus ipfi præindicata. Moritur menfe Maio Carolus Dux Lotharingiæ, fuccedente filio natu maximo Henrico. Sigifmundus Ragotzius Tranfiluania cedit, eamq; fibi vindicat Gabriel Battorius, Turcis fe fubijciens, & ad hæreticos deficiens. Baffa Alepij, antea rebellis, fractus à Turcis, & defertus à fuis, Achemetus gratiam recuperat, promiffione militandi contra Perfas. In Belgio prorogatis inducijs diu actum de Pace, promouentibus eam Legatis Regum, ac Principum, fed protractum negotium, quia Rex Hifpaniæ inftabat, ne Belgæ ad Indias nauigarent. Romam ad obfequium Sedi Apoftolicæ præftandum veniunt

Anni Chriſ.

Carolus Gonzaga Dux Niuernenſis nomine Henrici IV. & Legatus Regis Congi. Philippus III. Rex Hiſp. Philippum Dominicum Victorem filium natu maximum necdum trimulum 13. Ianuarij Madriti Regem renunciat, & hæredem iuramento firmatum. Paulus V. menſe Maio refert in Sanctarum numerum S. Franciſcam Romanam anno 168. poſt eius obitum; & approbat Ordinem Equitum Sanguinis Chriſti à Vincentio D. Mantuæ inſtitutum. Martinus Guttricus hæreſi Lutherana infectus, ſed ſolitus recitare ſepties mane, & veſperi ſalutationem Angelicam, ad honorem 7. gaudiorum, quibus Deipara affecta eſt in Incarnatione Verbi, imitatus ab ipſa ad cœlum hæreſim abiurauit ſumptaq; à P. Friderico Furrerio Euchariſtia, obijt. *Gononus in Chron. Deiparæ.*

1609 Pace inter Philippum, & Belgas ob diſſidia conuentionum remanente infecta, fiunt induciæ in 12. annos d. 14. Aprilis, quas Rex confirmat M. Iulio. Rex Perſarum Xà Aba mittit Legatos Romam, qui menſe Auguſto eius nomine venerati ſunt Paulum V. & iam Fratres Auguſtiniani fidei ſemina in Perſide iecerant. Ferdinando M. Duce Hetruriæ defuncto, ſuccedit filius Coſmus II. Rex Poloniæ Smolenskum obſidet, & per Rodkieuicium Lithuanum Ducem ſtrenuum, Carolum Suecum ſæpe victum profligat, captis aliquot arcibus; Menſe Martio moritur abſq; prole Io. Guillelmus Dux Iuliacenſis. In corde P. Franciſci Foliani Soc. Ieſu 28. Septembris defuncti, repertæ ſunt tres flammulæ in vnam coaleſcentes; nempe hic ad honorem SS. Trinitatis in omnibus ternario vtebatur, ter panem cruce ſignabat, in tria fruſta ſecabat, ter bibebat, in cubiculo triangulari habitabat. *Alegamba.* 19. Octob. Terræmotus Limæ 500. Domos ſubuertit.

1610 Poſt plura hoſtiliter acta inter prætenſores Ducatus Iuliacenſis, tandem poſitis armis, lis committitur dirimenda iudicibus Coloniæ delegatis. Henricus IV. Rex Galliæ trium exercituũ apparatu inſtructus, ſuſpenſis omnibus principibus, quo tanta belli moles ſe verteret; die 13. Maij Mariam coniugem apud Sandionyſium corona regia inſigniri iubet, & inungi, excepturus illam die ſequenti Lutetiæ apparatu magnificentiſſimo, quem dum luſtrat, rheda per anguſtam viam deflectente à Franciſco Rauailliaco Inculiſmenſi Sicario rota conſenſa, & faſciculum literarum porrigente gemino cultri ictu per latus ſiniſtrum ad regionem cordis impacto vulneratur 14. Maij, & paucas poſt horas moritur annorum 57. Sicarius exquiſitiſſimis cruciatibus tortus reum ſeipſum tantum, & ſui priuatum odium in Regem conceptum, ob ſententiam in ſignatura iuſtitiæ contra ſe latam cõfeſſus eſt. Cor Regis ex decreto eius conſignatum eſt PP. Soc. IESV deferendum ad Collegium Flexienſe, quod Rex fundarat. Succeſsit Ludouicus Iuſtus, & Magnus Nouennis, ſub tutela Matris Reginæ Mariæ, & ſequenti Octobri Rhemis Sacro Chriſmate inunctus à Cardinali Ioieuſio, qui eum baptizauerat. Philippus Rex Hiſp. Mauros hoc, & ſeq. anno tota Hiſpania exterminat, nunc Mauros Africæ, nunc Turcas ſollicitare deprehenſos, expulſorum numerus fuit nouies centenum millium. Paulus V. in ſanctorum numerum refert S. Carolum Borromæum. Poloni Smolenskum, et Moſchuam obſident, Sniskium D. Moſchouiæ cum duobus fratribus capiunt. Rex Perſarum in Babylonia cædit 20. millia Turcarum. Ordo Monialium Viſitationis inſtitutus eſt à S. Franciſco Saleſio.

1611 Leopoldus Auſtriacus Epiſc. Argentinæ Pragæ arcem occupat, et diripit, ſed iuſſu Imperatoris recedit Februario. Matthias Rex Hungariæ cum exercitu Bohemis auxilium defert, et ab ijs Rex acclamatur, et conſenſu Imperatoris coronatur M. Maio. Sigiſmundus Rex Poloniæ Smolenskum expugnat M. Iulio poſt biennalem obſidionem in qua periere circiter 200. millia Moſchorum. Rex Daniæ bellum indicit Carolo Sueco M. Aprili, et Colmariam Maio expugnat. Carolus perfidus alieni inuaſor Nouembri moritur, cui ſuccedit filius Guſtauus. Eodem menſe moritur frater Regis Galliæ Dux Aurelianenſis, qui licet quadrimus et morbo afflictus, oculis ad Cœlum eleuatis circumſtantes ad eius contemplationem hortabatur, felices eos prædicans, qui ibi habitarent; Obierat verò Octobri Carolus Dux Menina Religioſiſſimus, et prudentiſſimus Princeps. Parmę ſumptum ſupplicium de nobilibus, qui coniurauerant in Raynuccium Ducem eiuſq; vxorem, ac liberos. At inter Turcarum, ac Perſarum Reges pax inita eſt. Ordo S. Vrſulę Pariſijs inchoatus ad puellas inſtituendas cura D. Bobię.

1612 Ianuarij die 20. moritur Pragæ Rudolphus II. Imp. Electores Francofurti d. 13. Iunij eligunt fratrem eius Matthiam Regem Hungariæ, ac Boemiæ, qui coronatus d. 24. Iunij Sedem Imperij Praga Viennam transfert. Sponſalia concluſa hinc inter Ludouicum Galliæ Reg. cum Anna Maria Mauritia primogenita Regis Catholici, inde inter Philippum principem Hiſpaniæ cum Eliſabetha ſorore Chriſtianiſsimi, ſed dilatæ nuptiæ ob immaturam eorum ætatem. Octobri moritur Carolus Comes Sueſsionis Regij ſanguinis. Pariſijs menſe Martio, & Aquis ſextijs menſe Maio celebratur Concilium contra auctorem, qui edito libello impugnabat Supremam Romani Pontificis poteſtatem in Eccleſia, qui liber damnatus eſt, & plenè confutatus ab Andrea Duuallio Doctore Sorbonico Decano Theologorum. Bataui menſe Iulio fœdus cum Achmete Turcarũ Rege ſtatuunt, & infeliciter aditũ ad Sinas per Borealem nauigationẽ tentant Roeslino Duce. Magi duo in Mauritania vario Marte pugnant vnus contra, alter pro Rege Marroci. Henricus Princeps Vualliæ filius Iacobi Regis exeunte anno inopina morte rapitur. Petrus Scarga Soc. Ieſu miſit ante mortem cereum candidum à ſe compactum ad Imaginem Deiparæ, quo accenſo, & conſummato ſtatim expirauit 27. Septembris, magna ſanctimoniæ fama. *Alegambe in Scriptor. Soc. Ieſu.*

1613 Februario celebrantur in Anglia nuptiæ Friderici Comitis Palatini, cum filia Iacobi Regis. Peſte in caſtra Danica graſſante, Dani cum Suecis pacem ineunt. Gabriel Battorius à Betlemo Gabore profligatur, & anno ſequente à ſuis occiditur. Triremes Hiſpaniæ, & Magni Ducis Hetruriæ excurſione in Aſiam minorem facta, multas clades inferunt Turcis, Nauibus eorum captis, & hominibus Chriſtianiſq; à captiuitate liberatis. Coſacci præcipuas Moſchouiæ vrbes euertunt magnis ditati theſauris, Tartaros vexant, & in Euxino 24. Turcarum triremes in portu incendunt. Tartari Podoliam infeſtant. Franciſco Duce Mantuę ſine maſculis defuncto, ſuccedit frater Ferdinandus Cardinalis nõdum Sacerdos, qui diſpenſatus à Pontifice vxorem duxit. Magdeburgi 18. Aprilis 320. domus incendio fortuito exuſtę ſunt.

1614 Dux Neoburgi ducta ſuperiori anno filia Ducis Bauarię, nunc Maij 25. Lutheraniſmum abiurat. Æſtate Poloni tres Moſchouitarum exercitus profligant. Coſacci Thraciam, & Nagaienſem Tartariam depopulantur, Bithyniam, & Paphlagoniam vaſtant, Trapezunteni cum portu, armamentario, & 27. nauibus euertunt, Sino-

pem

Anni Christ.

pem incendunt. Rex Galliæ post tumultus aliquos semisopitos annum 14. attingens in Parlamento Parisiensi 2. Octobris regimen Regni suscipit, & Trium ordinum Comitia celebrat; ibi Ordo Plebeius ingerit quæstionem de potestate Summi Pontificis in Reges, sed ab Ordine Ecclesiastico, & Nobilium, & Sanctiori Regis Consilio statim sopita est. Angli, & Bataui persuadent Iaponiæ Regi Cubo à Catholicis id agi, vt Lusitanis, & Hispanis aditus peteat ad Iaponiam occupandam; hinc dira persecutio.

1615 Ianuario deferútur Romam litteræ Gabrielis Episcopi Gangrensis in Paphlagonia, agnoscentis primatum Romani Pontificis. Vltima die Ianuarij moritur Romæ P. Claudius Aquauiua, præmonitus à Cardinali Roberto Bellarmino de imminente morte, & illud S. Ambrosij recinens: *Mori non timeo, nec viuere erubesco, quia bonum Dominum habemus*. Vir fuit prudentissimus, & magni animi, sed pietate, ac sanctimonia insignis, quippe qui non semel inter orandum visus est eleuatus à terra, & vultu coruscans visus est S. Philippo Nerio: obijt annor. 72. & 34. Generalatus Soc. IESV, eiq; in subsecuta Congregatione Generali subléctus est P. Mutius Vitellescus patria Romanus. Nuptiæ inter Reges Christianissimum, & Annam; Philippũ Principem, & Elisabetham, de quibus anno 1612. celebratæ sub finem Martij. Moritur Parisijs Regina Margarita Valesia, & mense Augusto Auenione Cardinalis Ioieusius. Mense Iulio in generali conuentu Cleri Gallicani Parisijs habito, satagente Francisco Cardinali Rupifocaldo vnanimiter recipitur Concilium Tridentinum Oecumenicum. Pax constituitur inter Ducem Sabaudiæ, & Regem Hispaniæ protectorem Ducis Mantuani in causa Montisferrati. Legati Achmetis Turcar. Imp. ad Matthiam Imp. Viennam Maio profecti, pacem in annos 20. instaurant. Octobris initio Ludouicus Rex Galliæ per Equitem Vuandomium filium naturalem Henrici Magni, obsequium præstat Summo Pontifici; idem præstant in fine Octobris Legati Idatis Regis Voxu in Iaponia. Chamus Tartarorum Tauricorum Russiam inuadit, captis multis millibus hominum, & pecorum. Russi Daciam inuadunt, & Tamsam Tartarorum ducentorem profligant, ac occidunt sub finem anni. De pace inter Polonos, ac Moschos frustra actum.

1616 Maio mense componitur discordia Principum, & Regis Galliæ cum Regina matre, & Coniuge; Princeps Condæus cum reliquis fœderatis Regi accedunt, sed ob nouas suspiciones Condæus Cal. Septembris detentus in Palatio Regio, mittitur in custodiam arcis Bastillæ. Veneti inuadunt in Croatia Vscocos latrocinia exercentes terra, mariq; vario marte. Bellum inter Regem Hispaniæ, & Ducem Sabaudiæ acrius reaccenditur; pacem interim procurantibus Paulo V. per Alexandrum Ludouisium Archiep. Bonon. & Rege Galliæ per Philippum Bethunium. Turcas cædunt in Mediteraneo Hispani seorsim, Florentini, & Melitenses iunctim; in Asia Persæ in Mæotide Cosacci, & quidem in Asia 40. millia Turcarum ferro, ac peste perierunt. Bataui numerata pecunia Flissingam, & alias arces traditas Elisabethæ, recuperant à Iacobo Rege Angliæ.

1617 Concinus Florentinus Marescallus Franciæ Reginæ matris fauore nimis potens, & criminationibus oneratus, iussu Regis comprehendendus in aditu Palatij armis restitit, & d. 24. Aprilis à Satellitibus Regis occisus est; mox fœderati arma posuere, veniam à Rege precati. Sic Regno tranquillitas restituta; Condæo adhuc in custodia detento Rex 25. Iunij in Concilio, & Septembri edicto iussit in prouincia Bearnensi libertatem Catholicæ Religionis, & restitutionem bonorum Ecclesiasticorum ante annos 50. ereptorum: & mense Augusto subuentionem Terræ Sanctæ mandauit Cardinali Rupifocaldo, & Duci Niuernensi, toto regno pecunias ad id colligi iubens. Gubernator Mediolanensis post bimestrem obsidionem multa strage Hispanorum Vercellas Duci Sabaudo eripit, & vicissim Dux alia loca Hispano. Veneti Gradisciam Styriæ obsident, & vario marte pugnant cum Ferdinando Archiduce, vexati subinde à Duce Ossunæ Prorege Neapolitano. Matthias Imp. adoptat in filium, & successorem Ferdinandum Archiducem de consensu fratrum Maximiliani, & Alberti liberis carentium. Ferdinandus die 29. Iunij coronatur Rex Boemiæ. Sueci cum Danis conspirantes, Liuoniæ quedam loca occupant, sed mox à Polonis cæduntur. Septembri ex plurium dierum pluuia Catalaunia inundationibus obruta multis pagis, & oppidis mersis, ac hominibus. Tangermunda in Marchia Brandeb. incendio consumpta, & Isenacum penè deletum mense Augusto. Turcæ cum Tartaris Poloniam deprędantur, sed amittunt vi tempestatis 19. naues, quæ tributum vehebant ex Ægypto: & d. 5. Nouembris moritur Achmetes Turcar. Imper. succedit Osmenes fil. nondum duodennis, sed in administratione Mustapha Achmetis frater nimia crudelitate paulo post repulsus, & sequenti Ianuario Osmanes in thronum euectus.

1618 Ferdinandus ineunte anno pacem cum Venetis transigit; Venetijs ob suspicionem coniurationis in Vrbem à Duce Ossunæ concinnatæ, multi Galli, nec pauci Hispani supplicio affecti. Iunio mense pax constituta inter Regem Hispaniæ, ac Ducem Sabaudiæ, restitutis Vercellis, & locis vtrinque captis. Iulio mense in comitijs Posonij Ferdinandus coronatur Hungariæ quoq; Rex. Maio mense comes Turrianus Pragæ hæreticos concitauit, qui prætextu conseruandæ religionis, Consiliarios, ac Magistratus Imperiales ex fenestris arcis 40. cubitis altis præcipitant, Patres Soc. IESV eijciunt, idemq; Comes Morauiam, Silesiam, Lusatiam ad idem sollicitat. Contra rebelles, & contumaces Boemos missi ab Imperatore Comites Bucquoius, & Damperius, Ernestum Mansfeldium nothũ, & Comitem Turrianum licet numero militum superiores plerumque vicerunt. In Rhetorum montana regione apud Clauenam mons cum oppido Pluruuio terræ lapsu subsidit consepulto cum omnibus incolis oppido 4. Septembris. Apud Ardeuillas in prælio ceciderunt Persarum 9. millia; Turcarum 60. millia, & tamen Persa obtulit pacem, Turca acceptauit. Mense Aprili Rex Galliæ, semotis quorumuis oppositionibus PP. Societatis Iesu ad Lectiones publicas Parisijs habendas decreto admittit, impetratq; à Pontifice, vt S. Ludouici Regis festum celebretur d. 25. Augusti per totam Galliam de præcepto. Mauritius Cardinalis Sabaudiæ Nouembri cum Rege Galliæ concludit matrimonium fratris sui Victoris Amedei, cum Christina sorore Regis, & nuptiæ celebratæ Februario anni sequentis; Eodem tempore Osmanes per suum Legatum renouat amicitiam cum Rege Galliæ, & excusat suos de iniuria Legato Regio illata sub iniqua Mustaphę administratione; Decembri Comes Furstemburgius legatus à Ferdinando, petit à Rege Galliæ auxilia aduersus Boemos, Palatinum &c. Nouembri apparuit celeberrimus ille Cometes, de quo nos plurima lib. 8. Almagesti Noui sect. 1. eodemq; men-

Anni Christi.

mense obijt Maximilianus Archidux Austriæ defuncto Aprili Io. Bembo Duce Veneto, substitutus Nicolaus Donatus ferè nonagenarius post mensem obijt, eiq; subrogatus mense Maio Antonius Priolus.

1619 Boemico bello per inducias breues interrupto, & pace frustra tentata Matthias Ernestum Comitem Mansfeldium, ob occupatam Pilsnan proscribit edicto 19. Februarij, & Martij die 20. moritur expleto ætatis anno 62. succedit in Regnis Ferdinandus R. Hungariæ, & Boemiæ. Turrianus, & Mansfeldius Aprili, & Maio omnia cædibus, rapinis, incendijs vastant, Catholicos, præcipuè & Ecclesiasticos & PP. Soc. Iesu pellunt, Cardinalem Dietrichstemum spoliatum in custodia detinent; Turrianus Viennam cum exercitu accedens à Ferdinando repellitur: Bucquoius, & Damperius ad Nadlitiam Boemiæ, acerrimo prælio Mansfeldium profligant. Turrianus renocatus accurrit. Bucquoius, & Damperius diuisis copijs multas clades hostibus inferunt, & multa oppida auferunt. Electores Francofurti 28. Augusti eligunt in Imper. Ferdinandum Regem Boem. & Hung. qui coronatus est 9. Septembr. Rebelles eligunt in Regem Boemiæ Fridericum Palatinum Electorem, Regis Angliæ generum, & 14. Nouembris Pragæ coronant, & d. 17. Elisabetham vxorem regni cupidam. Betlem Gabor Transiluaniæ Princeps, Cassouiam in Hungaria capit, Filecum, & Posonium cum corona Hungarica ibi asseruata. Rex Galliæ conciliatus Reginæ matri, quæ Blesis ope Ducis Epernonij elapsa Engolismam migrarat, Septembri mense illam Turonis inuisit, eique concedit Andegauum, & Condæum è custodia dimissum excipit apud Contiliacum 20. Octobris. Philippus Rex Hispan. cum Philippo filio, & Elisabetha eius sponsa in Lusitaniam veniens, iurari facit in eorum verba, m. Iulio. Mense Martio Viennæ Austriæ Carolo Gonzaga Duce Niuernensi præcipuo auctore institutus Ordo Sacræ militiæ Christianæ sub protectione Deiparæ Virginis, & SS. Michaelis, & Francisci, confirmatur à Paulo V.

1620 Februario Imperator Palatini electionem proscribit, contra quem mense Aprili Electores, & Protestantes pro Imperatore stantes fœdus ineunt; At Boemi filium Palatini sexennem declarant successorem regni: multis interim hostiliter vtrimq; gestis; missis in auxilium Imperatori subsidijs militum & pecuniarum à Regibus Hispaniæ, & Poloniæ, & à Paulo Pontifice. Rex Christianissimus m. Maio Legatis in Germaniam Ducem Engolismensi Buthunio, & Aubelpineo, procurat concordiam reliquorum statuum Imperij: qui primo in conuentu Principum Vlmenti m. Iunio, & 3. Iulij præstiterunt, vt conueniretur inter Maximilianum Ducē Bauariæ, electum Ducem copiarum Catholicarum, & Ioachimum Ernestum Marchionem Anspachij, ducem Protestantium Boemis correspondentium; exercitus quos instructissimos habebant aliò immitterent, sed bellum in sola Boemia fieret. Bauarus Austriæ Protestantes cogit renunciare fœderi Boemor. & obedire Imperatori; Elector Saxoniæ missus ab Imper. Lusatiam occupat. Ambrosius Spinola iussu Regis Hisp. Palatinatus inferioris vrbes multas capit. Betlem Gabor ab aliquibus proclamatus Hungariæ Rex, Austriam incursat, & Palatino auxilia mittit. Damperius Posonium tentans occiditur, Gratianus Vaiuoda & Poloni in Vualachia, et Moldauia primò victores, deinde victi, et profligati à Turcis, ac Tartaris Præcopentibus Gratiano pereunte; Poloni indicto ab Osmane bello, se ad defensionem parant. Iulio mense in Valle Telina Catholici fauore Ducis Feriæ Gubernatoris Mediolani, omnibus Caluinistis occisis totam Vallem occupant, et Dux arces ibi extruit, qua de re multa tractata sunt inter Hispanos, Gallos, Venetos. Iunio, et Iulio mensibus plurimi Principes Galliæ ac Proceres, Luinij apud Regem nimia auctoritate offensi, et prætextu tuendi Reginam matrem ab insidijs maleuolorum, à Rege ad Reginam secesserunt; rex Condæo vsus Cadomum obsidet, et capit, multasq; vrbes ad spontaneam deditionem adigit, et ad Pontem Cæsaris prope Andeguauos reginæ copijs profligatis, hostes ad veniam petendam compellit ac d. 13. Augusti reginam matrem ad se Brissacum venientem amabilissimè excipiens, concessit ei quæcunque voluit; Mox in Aquitaniam modicis copijs profectus contra Bearnenses venit, vidit, vicit, et Ecclesiasticis templa, bona, honores restituit mense Octobri, et Parlamento ibi erecto, rediit Lutetiam 7. Nouembris. Interea m. Augusto Turcarum Classis Manfredoniam Apuliæ diripuerat, abductis vtriusq; sexus captiuis. Dux Bauarus copijs ex Austria in Boemiam ductis iunctus Bucquoio ductori exercitus Imperatorij, Pragam contendit aduersante semper à latere Palatino, tandem 8. die Nouembris die Dominica 22. post Pentecostem, qua recitatur in Euangelio illud. *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari.* Ijdem Catholici Duces hortante P. Dominico Secho Hispano Ordinis Carmelitarum Discalceatorum, et certam victoriam Diuinitùs promittente, memorabili prælio Palatinum fuderunt prope Pragam, et postridie Pragam triumphantes ingressi, ac Boemiam ferè totam breui recuperarunt. Palatinus cum vxore Praga in Silesiam fugit, et sequenti anno ad Batauos, vbi priuatus vixit. Catholici ac nominatim PP. Soc. Iesu Pragam reuocati. Sigismundus rex Poloniæ Varsauiæ Comitia celebrans 15. Nouemb. in ingressu Ecclesiæ à Nobili Polono securi bis caput humerumq; percussus, ibiq; statim vulneribus obligatis, noluit regredi Domum, quin prius sacrum, ad quod venerat, audiret. Percussor nullam causam facinoris confessus, sed hoc solum dolens, quod regem non occidisset, supplicio affectus est. Ferrariæ d. 30. Iulij S. Ignatius Loiola infantem septimestrem lapsum ex fenestra alta 8. cubitos, ex manibus mulieris incautæ, quæ Sanctum inuocauerat, suscepit suis manibus, et apparens mulieri restituit *Daniel Bartolus in Vita S. Ignatij lib. 5. nu. 74.*

1621 Imperator Ferdinandus 22. Ianuarij Palatinum, et adhærentes proscribit. Hispani alia loca Palatinatus capiunt; Bucquoius Morauiam; Saxo Elector Silesiam Imperatori recuperat. Protestantes omnes Imperatori reconciliantur, opera in primis Io. Succardi Archiep. et Electoris Moguntini. Poloni Ianuario in Moldauia cladem passi à Turcis. Die 28. Ianuarij moritur Paulus V. Pontifex annor. 69. et d. 9. Februarij eligitur Alexander Ludouisius Bononiensis Cardin. et Archiep. Bononiensis annorum 67. et dictus est Gregorius XV. eodemq; mense moritur Cosmus M. D. Hetruriæ, succedit Ferdinandus decennis filius sub tutela matris Austriacæ auiæ Lotharingæ, et patrui Cardinalis Medicei. Martio mense Ladislaus Princeps Poloniæ cum 50. millibus ingenti prælio Turcas in Moldauia vicit, vnde irritatus Osmanes cœpit colligere immensas copias contra Polonos. Martij d. 31. obijt Philippus III. Rex Hispaniæ annorum 43. successit filius Philippus IV. annor. 16. qui Ossunæ Ducem, olim ProregemSiciliæ, ac postea Neapolis, turbulenti ingenij virum inclusit in car-

Anni Christ.

carcerem, & Rodericum Calderonium capite damnauit. Aprili mense, cum expirasset induciarum terminus inter Archiducem & Belgas, reditum est ad arma, Parlamentum Londini auctoritate assumpta in ministros Regios, Cancellarium, & alios Proceres carceri mancipat. Rex Maroci obsidens arcem Hispanorum ad Mamoram fluuium Africæ, magna strage repellitur; Classis Hispanica 32. naues Batauicas Venetijs redeuntes, & bene instructas, ad fretum Gaditanum aggreditur, & quasdam capit, quasdam mergit, alias fugat. Angli in portu Algeriæ aliquot naues incendunt, & præda opima potiuntur. Hispani, Lusitani, & Angli simul Batauos ab Insulis Moluccis repellunt. Rex Galliæ mense Iunio mouet in hæreticos rebelles, Rupellæ præsertim inclusos: vrbem S. Ioannem Santonum post dierum 20. obsidionem deditione recipit, mœnibus, ac propugnaculis dirutis; Cleracum obsessum ad deditionem redigit, & alias 60. vrbes hæreticorum per se suosq; Duces, post multas pugnas, ac strages subigit. Rhæti dum protrahitur restitutio Vallis Tellinæ, Septembri in eam irrumpentes, repulsi sunt clade accepta, & Dux Feriæ, ac Leopoldus Archidux Rhætiam occupantes, eos tandem ad concordiam coegerunt. Eodem mense Septembri Mansfeldius nothus Boemiam tentans, à Tillio ductore copiarum Ducis Bauariæ priuatur locis, quæ adhuc retinebat, & conclusus in angustias cogitur obsequium Imperatori polliceri, quod postea non præstitit. Buquoius Possonio, & alijs locis recuperatis in obsidione Neyyensoli confligens cum hoste, desertusq; à suis 10. Iulij necatur. Spinola Iuliacum obsidet mense Septembri, quam deditione accipiet initio Febr. Obierat 13. Iulij Albertus Archidux, & Belgij Dominus, remanente Rectrice Isabella eius coniuge, & Ambrosio Spinola supremo armorum præfecto. Septembris 17. obijt propugnaculum ingens Catholicorum dogmatum Robertus Bellarminus Soc. IESV Cardinalis annor. ferè 80. Septembri Osmanes Rex Turcarum cum 300. millibus militum præter immensum numerum Tartarorum, venit in Moldauiam; Ladislaus fines regni tuetur cum 60. millibus Polonorum, & Germanorum. Sigismundus reliquum exercitum colligit, qui putabatur futurus 200. millium equitum. Octobri Osmanes crebris insultibus Polonos aggreditur, & dum satagit impedire, ne 60. millia Cosaccorum Polonis iungantur, magnis cladibus repellitur, adeo, vt desperato progressu, pacem obtulerit, quæ vt diuinitùs oblata magno gaudio acceptata est à Polonis, iam commeatu exhausto; cæsa sunt circiter 100. millia Turcarum, totidem alijs casibus diuersis extincta: de Polonis, ac Germanis cæsa sunt tantum 12. millia, præter eos, qui morbo consumpti sunt. Rex Galliæ Montalbanum serò nimis aggressus, superuentu morborum, & hyemis obsidionem soluit, & Monchurtum oppidum capit, & incendit Decembri, cuius d. 15. Luinius Conestabilis obijt.

1622 In Iaponia hunc annum martyrio suo illustrarunt inter multos P. Petrus de Sugniga Ord. Augustiniani, P. Ludouicus Flores Dominicanus, P. Petrus de Auila Franciscanus, & PP. Carolus Spinula, ac Sebastianus Quimura Soc. IESV flammis addicti Nangusachi 10. Septembris. Persæ cum Anglis Lusitanos ex Ormuzia expulerunt. Martio ineunte moritur Ranutius Dux Parmæ, succedit fil. Odoardus sub Matris, & Patrui tutela. Gregorius XV. Pontifex instituit Congregationem de Propaganda Fide, & d. 12. Martij retulit in numerum Sanctorum, SS. Isidorum Agricolam Hispanum, S. IGNATIVM Fundatorem Soc. IESV, S. Franciscum Xauerium eiusdem Societatis Apostolum Indiarum, S. Teresiam Fundatricem Carmelitarum Discalceatorum, & S. Philippum Nerium Fundatorem Congregationis Oratorij, & d. 24. Maij decretum Pauli V. vetans in publicis actibus asserere B. V. Deiparam conceptam in peccato Originali, extendit ad priuata etiam colloquia, concessa tamen PP. Dominicanis facultate disserendi priuatim, & inter se tantum de hac materia, & vetuit in Officio, & Missa aliud nomen, quàm *Conceptionis* adhiberi; Eodem mense Maio Ianizari, & Sphaij suspicati Osmanem velle noua militia instituta, transferre curiam Damascum, Mustaphum eius patruum ex tenebricoso ergastulo reuocatum, euehunt in thronum, qui primum Vizirum Dilauer trucidari, & Osmanem strangulari iussit. Crux atri coloris prægrandis visa supra Heidelbergam, quàm Tillius non expugnauit. In Germania diuersi fautores Palatini proscripti multa tentarunt, irrito conatu. Bethlem Gabor restituit Coronam Hungaricam, qua Oedemburgi in Comitijs Augusta coronata est Regina Pannoniæ interioris. Rex Galliæ multa alia loca ab hæreticis occupata recuperat; Senatus Parisijs pronunciat reos læsæ maiestatis Ducem Rohani, & paulo post eius fratrem Soubisium, cuius exercitus in Insula Riensi internecione deletus est. Die 4. Septemb. moritur Magister Eq. Melitensium Vignacurtius Gallus, cui subrogatur Ludouicus Mendes Lusitanus. Marcus Antonius de Dominis opera Legati Hispanici reconciliatus Pontifici palinodiam recantauit.

1623 Ferdinandus Imper. 21. Ianuarij Maximilianum Ducem Bauariæ creat Dapiferum Imperij, & dat illi fotrquoadiu vixerit Electoralem vocem, excluso Com. Palatino; Hæretici illuminati in Hispania combustis authoribus, damnati. Carolus vnicus filius Iacobi Regis Magnæ Britaniæ 17. Martij Madritum venit, & matrimonium contrahit cum Maria Hispaniarum Infante, quod Gregorius XV. d. 23. April. approbauit. Die 8. Iulij moritur idem Gregorius Pontifex, eiq; d. 6. Augusti substituitur Maffeus Barberinus Florentinus, dictus Vrbanus VIII. eodem mense Augusti obijt Dux Venetorum Antonius Priulus annorum 75. cui substitutus Franciscus Contarenus. Tillius Catholicorum Dux partim cædit in prælio Stathensi, partim fugat copiosissimum exercitum Alberstatensium, eorumq; Ducem Christianum Brunsuicensem. Frater Paulus Venetus Seruita annor. 71. moritur, quem citatum, & recusantem venire Romam, Paulus V. anno 1606. excommunicarat, & tamen aliqui plebei ipsi defuncto tabellas votiuas appendere non erubuerunt, quod Vrbanus VIII. anathematis comminatione vetuit fieri. Mustapha ex throno Turcarum ob ingenij imbecillitatem deijcitur, mense Septembri, substituto Amurathe fratre Osmanis. Bethlemo Gaboro post aliquot tumultus in Hungaria cōceduntur in vitam aliquot vrbes. S. Franciscus Salesius Princeps, & Episcopus Gebenensis institutor Ordinis Monialium Visitationis Deiparæ Virginis, & plusquam 72. millium hæreticorum, quos Christo lucratus est, conuersor Lugduni in Gallia die 28. SS. Innocentibus sacra, piam efflauit animam, dum circumstantes canerent: *Omnes Sancti Innocentes orate pro eo*: quem Alexander VII. anno 1665. retulit inter Sanctos die 19. Aprilis Dominica, qua recitatur Euangelium *Ego sum Pastor bonus*.

1624 Ex Hibernia Ecclesiastici pulsi edicto Iacobi Regis Britanniæ 21. Ianuarij promulgato. Marcus

cus

Anni Chris.

eus Antonius de Dominis Archipræsul Spalatensis in Dalmatia, cum à religione transfuga in Angliam, Londini edidisset impium de Republica Ecclesiastica librum, anno autem 1622. Romæ abiurasset hæreses, hoc anno ad vomitum reuersus, traditur in custodiam mense Aprili, interceptis eius, cum Anglo hæretico litteris; & Decembri huius anni moritur, eiusque cadauer in Campo Floræ cum scriptis iussu Inquisitorum comburitur. Carolus Gonzaga Dux Niuernensis Romæ agens, obtinet ab Vrbano Pontifice confirmationem Ordinis Equitum Conceptionis Immaculatæ Virginis, accipiens de manu Pontificis habitum, & Crucem Ordinis, quæ postea nomine Pontificis Cardinalis Sfortia contulit alijs primarijs viris. Melchior Cardinalis Kleselius Episcopus Vienn. diu ab Austriacis detentus in carcere Tirolensi, ab impositis criminibus absoluitur iudicio, & diplomate Pontificio, & in integrum restituitur. Imperator Palatinatum superiorem tradit Maximiliano Duci Bauariæ. Iacobus Rex Britanniæ, & Socer Platini cum alijs Principibus fœdus init cōtra Austriacos. In Mexico dissidia inter Archiepiscopum, & Proregem in tumultus ingentes, ob immunitatem Ecclesiasticam exarsere, Archiepiscopo constanter iura Ecclesiæ tuente, & populo contra Proregem furente. Exeunte Martio Parlamentum Anglicanum declarat nullum Matrimonium Caroli Valliæ Principis, & Mariæ Austriacæ filiæ Philippi III. ideo nouum matrimonium instituitur cum Henrica Maria sorore Ludouici Regis Galliæ, salua libertate Catholicæ Religionis, & dispensatione à Pontifice per Ludouicum Regem, quæ cōclusa sunt partim d. 10. Iulij partim d. 10. Nouembris. Poloni repellunt Tartaros in Podoliam, & Russiam per fluuios gelu constrictos irrumpentes. Rex Galliæ, Veneti, Rhæti, & Dux Sabaudiæ ad arma concurrunt contra Austriacos, pro restitutione Vallis Telinæ; Bromium, Sondrium, Tiranum, & alia vallis loca capta à Marchione Cœuurio fœderatorum duce. Ambrosius Spinola ductor Hispanicarum, & Belgicarum copiarum Bredam Brabantiæ mense Augusto obsidet plusquā 40. oppugnaculis, eamq; capit deditione sequenti Iunio; post impensos ab Hispano in obsidione decem milliones aureorum.

1625 Romam Iubilæi causa venit Ladislaus primogenitus Regis Poloniæ, eiq; concessum ab Vrbano, quod Carolo V. à Paulo III. concessum fuerat, manu contingere Sacrum Christi vultum vna cū sacra Lancea. Die 4. Aprilis, stilo Gregoriano, moritur Iacobus Magnæ Britanniæ Rex litteratissimus, sed hæreticus, & tamen filio tunc asserens, se in cælum migraturum. Maij 18. celebrantur Lutetiæ nuptiæ inter Carolum iam Regem Britanniæ, & Henricam Mariam; & d. 21. Maij Franciscus Barberinus Lutetiā ingreditur, missus ab Vrbano VIII. ad conciliandos animos Regum Christianissimi, & Catholici. Momorantius Subisium Ducem Sectarium bis in Insula Regis vincit, & fugat in Angliam. Pax cōponitur inter Cæsarem Romanorum, Amurathem Turcarum Imp. & Principem Transiluaniæ. Ledisguerius Dux Gallorum, & Dux Sabaudiæ prætextu iniuriarum multa Liguriæ loca Genuensibus eripiunt, quæ ipsi postea iuuante Duce Feriæ recuperarunt. Circa Siciliam, Classis Melitensium, & triremes Turcarum nauali prælio certant, magna vtrinque clade, maiori Melitensium.

1626 Ianuario Bætis flu. inundatione post hominum memoriam inaudita Hispalim nocte intempesta obruit, multis hominibus, & mercibus: Indicis haustis, eodemq; tempore Salmanticæ ex imbribus, niue liquata, & Formesio flu. inundante, suburbia, & aliquot monasteria destructa sunt. Februario mense Rex Christianissimus Duella edicto prohibet. Franciscus Maria à Rouere Dux Vrbini octogenario maior, & prole carens, viuens Ducatum, qui erat feudum Ecclesiæ, Vrbano Pontifici renunciat, ne quid molestiæ à Cæsare post sui mortem inferatur. Berlingerus Gypsius Cardinalis eo missus loca omnia præsidijs munit, & pro tormentarijs pilis puluere &c. Duci numerat centum aureorum millia. Pontificiæ, Hispanæ, & Hetruscæ naues 15. simul in Mediteraneo, plures armatas, naues Asiæ Calafatti piratæ partim capiunt præda onustas, partim mergunt, multis captiuis liberatis. Cardinalis Barberinus Aprili mense in Hispaniam profectus, suscipit à Sacro Fonte nomine Pontificis Mariam Eugeniam filiam Philippi IV. à Cardinali Zapata baptizatam, & tractat de pace inter Reges, in Liguria, & Valle Telina stabilienda. Ernestus Mansfeldius nothus Catholicorum persecutor detestabilis moriens, iubet se vestiri vestibus pretiosissimis, & ensem dexteræ apponi, scilicet vmbris infernalibus terrorem incussurus, sed verè à dæmonibus æternum cruciandus. Rusticorum rebellium 70. millia mense Maio Austriam superiorem vastant, sed breui dispersi sunt à Principibus Catholicis, præcipuè à Pappenhemio exercitus Cæsarei ab Italia reduce. Valsteinus Dux Fridlandiæ pro Cæsare, & Comes Tillius pro Catholicis Germaniæ Principibus, fundunt exercitum Christierni IV. Daniæ Regis, qui, & alio memorando prælio sub finem Augusti victus est in campo Lutter prope Bransuicum à Tillio, deletis copijs pedestribus captisq; vel occisis primarijs ducibus Vrbanus VIII. litteris in Iaponiam missis Nouembri Christianos ad Martyrium animauit. Octobri mense moritur Ferdinandus Dux Mantuæ, succedente Vincentio.

1627 Sanctarelli libello censura notato anno superiori, Rex Christianissimus denunciat facultati Theologiæ Parisiensi, nec Summo Pontifici, nec sibi placere quæstiones de potestate Pontificis in Regna temporalia, & per Legatum suum conqueritur cum Carolo R. Britanniæ de non seruatis matrimonij conditionibus, & de amandatis ex Anglia Ecclesiasticis, quos Regina secum ex Gallia duxerat, imò 40. Anglis Catholicis ergastulo inclusis contra fidem datam. Cosacci, Polonici cædunt 30. Tartarorum millia non longè à Borysthene. Anni initio Comes Turrianus iunior arcem prope Dantiscum suffossis prius cuniculis, simulata fuga deserit, eam Poloni ingressi puluere tormentario cuniculorum disijciuntur in aerem: Reliqui Poloni Dantisco fame laboranti grana inferunt, & Suecos se opponentes repellunt, interfecto Comite Turriano. Mense Aprili Rex Poloniæ cum filijs Ladislao, & Casimiro sternunt Suecos, Gustauo Rege ictu globi vulnerato, interfecto Suecorum Polemarcho, alijsq; Ducibus, reliquos fugant. Turcæ ingenti exercitu ductore Calilo obsident Bagadad vrbem Mesopotamię ad Tigrim sitam, ante aliquot menses à Persis occupatam. Maio ineunte Pragam defertur Corpus S. Northberti Episcopi Magdeburg, & Præmonstratensium fundatoris. Dux Saxoniæ, & Marchio Brandeburg. cum Cæsare pacem ineunt licet Lutherani, & Caluinistæ à Marchia amandati. Ferdinandus Imp. d. 31. Iulij edicto mandat vnicam in Regno Bohemiæ doceri Religionem Catholicam. Die 22. Iulij ingens Anglorum Classis ad Insulam Regis appellit opem latura Rupellanis

Anni Christ.

lanis rebellibus Regis Christianissimi. Torasius arcem S. Martini ab Anglis obsessam per aliquot menses summa rerum omnium penuria defendit; quo audito Rex, & Cardinalis Richeliaeus mitit annonam, & milites ductore Comite Chomberto, à quibus Angli, quà caesi, quà fugati d. 8. Nouembris. Eleonora Gonzaga Ferdinandi Caesaris vxor die 21. Nouembris Praesentationi Deiparae Sacro, Pragae coronatur Regina Boemiae, & filius primogenitus Ferdinandi ex priore vxore salutatur ab Ordinibus Rex Boemiae. Dux Mantuae Vincentius piè moritur festis Natalitijs, substituto prius Carolo Duce Niuernensi filio Ludouici fratris Guilielmi Ducis aui ipsius Vincentij, & interim Dux Rethelij filius Caroli, nomine absentis patris iuramentum fidelitatis accipit à Mantuanis, & Montisferratensibus. Vrbanus VIII. Iulij 10. Catalogo Martyrum adscripsit tres è Soc. Iesu Paulum Michi, Io. Gotò, Iacobum Kisai, & aliquot Franciscanos in Iaponia occisos. At die 30. Iulij Crucifixi imago in spelunca Manresae, in qua S. Ignatius habitarat, sanguine manauit; in Apulia terraemotus coepit cum strage domorum. *Girardus in Diario.*

1628 Ianuario inito Albenaci Viuarensium, 250. familiae abiecta haeresi Religionem Catholicam profitentur, opera Domini Orsani, & PP. Societ. IESV. Comes Tillius Vuerdam, & Stadenam capit, Vallmsteinus autem Rostochium, Vuismariam, & Stralsundam. Dux Buclungami Anglicanae discordiae auctor, à Feltone Anglo, ob priuatas simultates, domi cultro necatur. Die 17. Ianuarij Carolus Niuernensis peruenit Mantuam; & quia alij ad Ducatum illum se ius habere asserebant, praecipuè Ferdinandus Dux Guastallae, Sabaudus autem Dux ad Montisferratensem ducatum; Caesar autem vindicem se Clientum suorum, & arbitrum huius controuersiae gerebat, Carolus per D. Agnellum Episc. Mantuae missum Viennam, obsequium suum humillimè Caesari exhibet, petens inuestituram, quam si obtineat, pollicetur se recepturum eius praesidia, vbique excepta Mantua, deiecturumq; arcis Casalensis illos muros, qui vrbem respiciunt ad suspiciones Hispanis adimendas; sed non fuit auditus, quare statuit ita ius suum armis defendere, vt tamen locum relinqueret negotiandi, & aequitati Caesaris. Martij d. 10. Apamiarum Ciuitas in Gallia se dedit Henrico Borbonio, eiq; ciuitati restitutus est suus Antistes Henricus Spôdanus Baronij laudatissimus Epitomastes, antea ab Haereticis vexatus, spoliatus, pulsus. Conscribitur in Gallia exercitus 12. ferè millium pro D. Niuernensi, cui etiam totam suam auctoritatem, & auxilium, Richelio suasore pollicetur Rex Galliae, vbi Rupellam expugnasset; & Veneti tertiam partem auxiliarium copiarum eidem promiserunt, quando tamen Gallorum copiae ex Alpibus in Italiam descendissent. Consaluus Cordubensis Mediolani Gubernator, praetextu Caesareae authoritatis tuendae, iniussu tamen Caesaris sub finem Martij Casalem Montisferrati aequè infeliciter, ac inconsultè obsidet, strenuè illam arcem praefectis, ac praesidiarijs propugnantibus. Veneti, & Dux Hetruriae apud Caesarem, & Reges stagunt pro pace Italiae, & negotio sine armis transigendo; idem praestat Vrbanus VIII. tribus Nuncijs legatis ad Imperatorem, & RR. Galliae, & Hispaniae, & d. 8. Aprilis Iubilaeum ad hunc finem indicit; sed interim munit frontes ditionis Ecclesiasticae, & nouam arcem excitat ad Forum Gallorum dictam *Arcem Vrbanam*, non sine dolore, & querimonia Ducis Mutinensis. Constantinopoli Legati Angliae, & Hollandiae satagunt, vt inde PP. Soc. IESV expellantur, praesertim quòd resisterent haeresi coeptae ibi propagari lingua vulgari; Sed Legatus Galliae Comes Caesius iussu Regis eos protegit. Hollandi pariter prope Insulam Cubam occupant Hispanis argentariam classem nauium 20. Carolus Emmanuel D. Sabaudiae occupat Albam, Sandamianum, Trinum, Montem caluum; & Gallos tentantes aditum in Italiam prope Castrum Delphinum repellit. Ioannes Comes Serbellonius, missus à Consaluo Cordubensi Niceam Prouinciae post 15. dierum obsidionem non sine suorum clade expugnat, & ipse Consaluus arctiùs Casalensem arcem obsidet. Caesar interea miserat Ioannem Comitem Nassauium Commissarij titulo ad D. Niuernensem, mandans, vt ipsi renúciet arces Mantuanam, & Casalensem. Niuernensis petit 12. dies ad deliberandum, quibus negatis appellat ad Caesarem meliùs informandum, vel eo obsurdescente, ad Electores Imperij. Caesar iterum Niuernensi Duci denunciat renunciationem dictarum arcium faciendam intra vnum Mensem; at Dux Niuernensis misso Viennam primogenito suo ad obsequium Caesari praestandum, promittens si obtineret inuestituram, depositurum se Casalem totumq; Montemferratum in manu Principis confidentis, nomine, & praesidio Caesareo custodiendum, ita tamen, vt intra determinatum tempus controuersia dirimatur, & idem praestent Hispani, & Dux Sabaudiae, de locis hoc anno vsurpatis in eo tractu. At Ludouicus XIII. Iustus, & vel hoc vnico facto Fortis; Rupellam haereticorum tutissimum asylum arctissimè obsederat menses 15. propugnaculis, & foueis circumquaq; diductis, triplicíq; ordine tormentorum in litore disposito; & (quod post multa secula inauditum) Oceano ipso obstructo, actoq; in profundum aggere nauium colligatarum serie lunatim munito, contra Anglicanae classis impetum; quae proinde irrito conatu tentauit subsidium inferre Rupellensibus. Ergo die 29. Octobris compulsi sunt Rupellenses ab anno iam 60. rebelles ad deditionem, & d. 1. Nouemb. Rex cum Cardinali Richelio vrbem triumphalibus equis ingressus, cum circiter 12. millibus viris; sed vt pietas ipsa triumpharet de haeresi debellata; gestata est solemni pompa per vrbem Sanctissima Eucharistia, Rege, & exercitu comitantibus, & Cardinalis Richelius in Basilica Vrbis sacrum solemne peregit. Aiunt reperta esse ad 15. millia cadauera obsessorum, ex quibus aliqua semiuorata à fame pereuntibus. Arcis, & vrbis moenia diruta sunt, Rexq; reuersus est Parisios, vbi in apertum prodijt odium Reginae Matris in Richelium, qui tamen ea quantumuis reclamante persuasit Regi, vt quàm primum non obstante hyeme descenderet in Italiam ad soluendam Casalis obsidionem.

1629 Caesar pacem cum Turcarum Imperatore, & deinde cum Rege Danimarchae composita, edictum promulgat pro restituendis bonis Eccl. à Protestantibus, post pacem Possoniensem occupatis, mittitq; sub duce Arthemio exercitum auxiliarem Regi Poloniae. Rex Galliae Ludouicus XIII. pace cum Rege Angliae firmata, matreq; ad Galliae regimen Parisijs relicta, missoq; Duce Ghisio, vt per mare ingressum in Italiam tentaret, ipse cum Cardinali Richelio, & 40. millibus militum, per Alpes hyberno tempore aditum in Italiam à Duce Sabaudiae postulat, quo negante imò resistente, tandem Rex Segusium occupat vi, & constringit Sabaudum ad promittendum Gallis in itu reditu; liberum transitum, & solutionem obsidionis Casalensis ab

Anni Chrif.

Hispanis obtinendam, & restitutionem locorum, quæ in Monteferrato occuparat, excepto Trino, & Casalentibus 15. mille saccos tritici, & resignationem arcis Segusianæ, Castriq; S. Francisci in manu Regis, loco pignoris, ac tandem si pactionẽ hanc Segusianam Hispani recusarent, obliganit eam ad detectionẽ ab Hispanis, & vnionem secum, vt eos adstringere posset ad eam ratificandam. Intercà Carolus Dux Mantuæ suppeditatis à Rep. Veneta 70. millibus Ducatis, promissaque vnione exercitus Veneti, cum Gallico Alpes transgressuro, Casalem maiorem occupatum diripuerat, & in Cremonensem agrum excurrerat, & Pontifice in neutralitate se continente, ac per Card. Antonium pacem procurante, Veneti in 6. annos fœdus inierant cum Rege Galliæ, & cum Duce Mantuæ. Cousaluus Cordubensis, auditis quæ ad Segusiam peracta erant, dicto ciiùs soluit obsidionem Casalensis arcis, ac se Alexandriam recipit; In arcem autem vrbemq; Casalensem magna vis tritici introducitur cum Gallicanis militibus, sub Duca Thoirasio. His peractis Rex Galliæ, & paulo post Cardinalis Richelius relicto duce Crequio Segusij, redeunt in Galliam Occitanam, & Vgonottis ea improuiso adortis breuiq; expugnatis; Briuacco, Castroduno, Nemauso, alijsq; arcibus, & omnium postremo Montealbano ad deditionem coacto, rebelles hæreticos in ordinem redigunt, Religionem Catholicam restituunt, ducentis, & amplius vrbibus in Gallia ad hanc diem expugnatis. Vrbanus VIII. Dominica in Albis in Catalogum Sanctorum adscribit B. Andream Corsinum Florentinum patria, Episcopum Fesulanum, qui annorum 71. obierat anno 1373. Non volente autem, aut non valente Duce Sabaudiæ præstare omnia, quæ Segusij pacta fuerant, & Hispanis ad Casalensis arcis possessionem anhelantibus, destinatur Marchio Spinola ad corrigendos errores Consalui Cordubensis, qui per Genuam Mediolanum inuexit magnam vim pecuniæ, & militum, remisso Consaluo in Hispaniam. Batauí d. 29. Augusti Taxandram vrbem ad Rhenum intempesta nocte occupant, & Septembri inito, Aurantio Duce, Syluam Ducis cum 30. millibus armatis post quadrimestrem obsidionem capiunt, frustra ad diuertendum inde Aurantium missis à Rege Catholico Comite Henrico Bergio cum 34. millibus militum, & 40. bombardis, à Cæsare autem missis in eundem finem Montecuccolo, & Io. Nassouio cum 18. millibus. Nam Bergius capto Amenfortio, & obsesso Hattemio, Montecuccolus autem capto Hemo, vbi audierunt Veseliam Hispanis ereptam à Com. Ernesto Casimiro, & Syluam Ducis ab Aurantio ad deditionem compulsam, inde recesserunt, ne autumnalibus aquis exercitum in paludibus perderent. Octobri medio nascitur Philippo Regi Catholico Infans, 4. Nouembris baptizatus. Cæsar auditis excursionibus Caroli Ducis Mantuæ in ditionem Hispanam, & solutione obsidionis Casalensis, indignatus quod Galliæ Rex arbitrum se harum controuersiarum gereret, & ab Hispanis sollicitatus, mittit exercitum 30. millium peditum, & 5. mill. equitum in Italiam, sub Ducibus Altringero, Galasso, & Io. Merode subordinatis tamen Comiti Rambaldo Collalto supremo exercitus Gubernatori, qui Rhæticos transitus vi occuparunt. Interea dum Parisijs decernitur, vt Richelius cum exercitu, & suprema authoritate in Italiam descendat, Veneti pecunijs, & Commeatu Ducem Mantuæ iuuant, simulque prouisuri suis finibus, & eidem Duci, mittunt Ericcium cum 18. millibus militum, qui Valilij castra locauit Veronam inter & Mantuam; Hispani Classem 30. Galeonum in Tyrrhenum mare immittunt, vt Gallicanæ classi se opponerent, quæ vulgabatur traiectura milites in Italiam. Marchio Spinula cum frustra per se, & per Mazzarinum sollicitasset Carolum Niuernensem vt fideret clementiæ Cæsaris, & pietati Philippi Regis, atq; ad impetrandam suspensionem armorum arces aliquot depositarijs resignaret, interimq; abstineret ab appellando se ducem Mantuæ, sed solo titulo Ducis indefinitè, aut Ducis Niuernensis contentus ad Cæsarem scriberet; negante Carolo id à se posse fieri inconsulto Rege Galliæ, decreuit permittere vt Alemanni ex Alpibus Rhetis per Mediolanensem agrum descenderent in agrum Mantuanum, quod præstiterunt sub finem autumni, incendijs, rapinis, necibus Sacra, & prophana immani feritate deuastantes, ac tandem Mantuam obsidentes. Dum Philippus filius Marchionis Spinulæ laxè admodum Casalem obsidebat; Dux Mantuæ crebris, & validis eruptionibus Alemannos repulit, aut vexauit, Collalto interim Laude Pompeia ægrotante. Tandem sub finem anni, Alemanni per Mazarinum impetratis à Carolo decem diebus securitatis ab eruptionibus ex vrbe, retrocedunt, & tormenta bellica retrahunt, Peste interim ab ipsis inuecta non solum ipsos depascente, sed agrum Mantuanum, Mediolanensem, ac Vallem Telinam, & Venetis cum Pontifice conquestis, quod Costaguti Ferraria mitterent Alemannis frumentum atq; ita nutrirent perniciem Italiæ. Desijt annus cum morte Ioannis Cornari Ducis Venetiarum, nouusq; annus cœpit cum eius substituto Nicolao Contareno.

1630 Alemannis in agro Mantuano grassantibus, Cardinalis Richelius ineunte anno Lugdunum venit, & inde Segusium; At Duce Sabaudo moras nectente, neque suppeditante commeatum militum Gallis promissum, Ducis Crequijs opera Pinarolium compulit ad deditionem d. 20. Martij, exegitq; à vicinis Pedemontij vrbibus magnas contributiones, dum biduo ante nempe 18. Martij tentasset comprehendere Ducem ipsum cum Principe Victorio filio, qui periculi admoniti Taurinum se receperunt; Spinula & Collalius inuocati, colloquioq; Carmeniolę cum D. Sabaudo habito, mittunt in Pedemontem Alemannos auxiliares, nam horum alia 7. millia descenderant in Italiam, & iam antea Sabaudus exercitus constabat 20. millibus peditum & 6. millibus equitum, sed Alemanni latrocinijs, & prædis infesti quoq; erant Pedemontanis. Maio inito filius March. Spinulæ arctiùs Casalem cinxit; Richelius occupauit Marchiam Saluttianam, & Rex ipse Galliæ Sabaudiam ingressus quatriduo Chambertum capit, Momelianum per suos obsidet, superatoq; propę Tarentasiam Principe Thoma, per Montem S. Bernardi in Italiam irrumpit, sed ob suspicionem pestis Lugdunum redit, indeq; veniens in vallem Morianensem, febreq; correptus, reuertitur Lugdunum, vbi aderant Reginæ mater, & vxor. Alemanni à Lombardiæ Principibus contributiones sæuissimis exactionibus conquirunt, Ioannem Sirum Corregij principem dominatione exuunt, accusationibus apud Cæsarem oppressum; & d. 30. Maij Galassus Valilium occupat, vnde Veronæ timeri poterat, nisi Veneti se munissent, eisq; Brixienses obtulissent 20. mille armatos. Alemanni à Venetis vexati redeunt in agrum Mantuanum, scalisq; pontibus, petardis præparatis, & proditoria negotiatione cum nobili Mantuano (cuius nomini parcitur) transacta nocte inter 18. & 19. Iulij Mantuam oc-

Anni Chrif.

occupant, triduana direptione, incendijs, cædibus, Ecclesiarum expoliatione, raptu virginum, & infantum tam dira barbarie deuastant, vt non modo Eleonora Imperatrix suæ patriç excidium deplorarit, sed Cæsar ipse id detestatus sit. Carolus Dux Mantuæ Portum fugit & inde Melaciam ditionis Ferrariensis, cum filio Principe à Venetis honorificè sustentatus. Eodem mense Thoirasius crebris eruptionibus ex arce Casalensi Hispanos cladibus afficiebat; hinc, & Carolo Emmanuele exigente subsidia maiora contra Gallos, Spinula lentius in Casalensi obsidione processit; At Dux Momorantius, cum Marescallo Fortiæ & Sciombergio, Principem Victorium in conflictu vincunt, Abellianam, Saluttium, Villamfrancam, & Pontemcalerium capiunt; quibus vna cum Mantuæ calamitate auditis, Carolus Emmanuel annorum 69. ingemiscens ditionem suam euasisse Gallis, Hispanis, Alemannisq; tragœdiarum scenam, & apoplexia correptus, triduo Sauiliani decessit exeunte Iulio, succedente filio Victorio, qui per Ministros Pontificios concordiam procurauit. Mazarinus, qui Panciroli Legati Pontificij vicem agebat Septembri (quo mense Rex Galliæ Lugduni ægrotauit vsq; ad periculum mortis) obtinuit à Spinula inducias ad medium vsq; Octobris, vt intra hoc tempus Hispanis daretur Casalis vrbs ipsiq; suppeditarent arci victualia, arcem quoq; ipsam consecuturi, nisi Galli intra definitum tempus ei succurrerent; quod Matriti malè audijt, ideoq; reprehensus litteris Regijs, de laxata obsidione, & de lento subsidio misso ad Sabaudum, æger decubuit, ac phrenesi & deliquijs animi laborans obijt in Castronouo Scriuiæ; successitque in eius locum Marchio Sanctæ Crucius. Conuenerant sub idem tempus Germaniæ Principes Ratisbonam ad Comitia, vbi Imperator eorum impulsu exuit Vallestainum absentem præfectura exercitus Cæsarei, eaq; oblata Duci Bauaro, sed recusata; data est Comiti Tillio. Omnibus verò detestantibus, quæ contra Mantuam, & Mantuanum Ducem peracta fuerant, & Gustauo Adolpho Rege Sueciç iam Pomeraniam ingresso bellumque denunciante Cæsari, conclusa fuit pax d. 13. Octobris inter Cæsarem hinc Hispanos & Sabaudum, & Gallos inde Venetos & Carolum Niuernensem certis conditionibus, inter quas fuit, vt intra sex hebdomadas Carolus supplicaret pro inuestitura ducatus Mantuani, & Montisferratensis cum certa promissione illam obtinendi. Sub finem anni Maria soror Regis Catholici desponsata iam Ferdinando Imperatoris filio Regiq; Hungariæ, cum classe Neapolim appulit, & satagentibus Hispanis eam Tergeste deducere suis nauibus, eo quod Venetas lue infectas suspicarentur, Veneti sui iuris in mare illud tenaces restiterunt, volueruntq; ipsi eam suis 13. nauibus deducere illuc, quod honorificentissimè præstiterunt. Pestis hoc anno absumpsit Venetijs 60. millia in ditione Veneta plusquam quingenta millia hominum; in Lombardia verò, alicubi dimidium, alibi tertiam circiter partem hominum.

1631 Hispani pacem Italiæ compositam Ratisbonæ recusant, ad quam infringendam Comes Oliuarius mittit Ducem Feriæ ad Mediolani Regimen, & Regentem Villanum ad Cæsarem promittens auxilia contra Suecum, si tradita Mantua Hispanis relinqueret ipsis curam belli citra montes peragendi. At Cæsar pœnitens consiliorum antea ab ipsis ingestorum, & Sueci arma iam sentiens, mandauit Gallasso, vt in Italia pacem firmaret, & exequeretur. Franciscus Dux Mutinæ 23. Februarij ducit Mariam Farnesiam Odoardi D. sororem. Legati Principum pro pace Italiæ conueniunt Clerascum Pedemontanæ regionis, præsente Principe Victorio, & Iulij Mazzarini in primis dexteritate confecta est pax Aprili mense, frustra conante Duce Feriæ inducere Carolum D. Mantuæ ad acceptanda Mantuæ Præsidia Hispanica, & tandem d. 2. Iulij Cæsar firmauit Carolo Niuernensi possessionem Mantuæ, & Montisferrati, dummodo paci Ratisbonensi non repugnaret. At cum Rege Sueciæ contra Imperatorem, & potentiam Austriacam fœdus iniuerant Reges Galliæ, & Angliæ, & Batauí Ordines, & Gallus Sueco promiserat annuatim quadringenta millia talerorũ: Suecus autem hyeme huius anni satis progressus erat: deinde Francofurto expugnato, Colbergam, & Landsbergiam ad deditionem adegit, Tillio interim in obsidione Magdeburgi occupato, quod expugnauit Tillius, sed ferro, & igne vastauit, Lipsiamq; aggressus est. Verùm Dux Saxoniæ iunxit se cum 12. millibus militum Sueco, qui die 7. Septembris prælio atroci cum Tillio & Papenheimo inito, & diu protracto, marte incerto, tandem Suecus, & Saxo Cæsareos multa strage profligarũt; cecidere in acie ad 15. millia; Tillius vulneribus acceptis Hallam se recipit. Elector Saxoniæ occupauit Egram, Pragam, magnamq; Boemiæ partem; Suecus autem Franconiam, Palatinatum inferiorem, Moguntinam ditionem, & plurima loca circa Rhenum celeritate incredibili. Dux Lotharingiæ Richelio sibi infenso infensus armat milites pro Cæsare; Dux Bauariæ occultè, sed Elector Treuerensis palàm Regem Galliç protectorem suarum ditionum inuocat, Rex Galliæ Gastonem Ducem Aurelianensem nouas res molientem fugat, & cum Richelio eum persequens, cogit recipere se in Lotharingiam, vbi duxit Margaritam sororem Ducis; Reginam autem matrem Richelio magis magisq; infensam mittit Compendium, sed illa tentatis alijs effugijs, tandem Bruxellas se recepit d. 19. Iulij. Carolus Dux Lotharingiæ postquam Moieuicum Marescallo Fortiæ à Ludouico immisso obsessum se dedit, redijt ad obsequium Regis, & pacem cum eo composuit. Sub finem anni, Cæsar Vallestainum reuocauit ad generalem præfecturam belli. Tillius capto & direpto Rotemburgo, alijsque arcibus, Norimbergam frustra obsidet. In Italia die 16. Decembris, cùm ea nocte plusquam 20. vicibus terra mouisset, & bombus in ipsa Dalmatia auditus esset, Vesuuius eructauit flammas, bitumen, saxa, cineres ad 10. fere milliaria supra Montis apicem, boatu tonitrus imitante, durauitq; terræ tremor dies 7. Cinis non modo Apuliam, & Calabriam, sed Dalmatiam, & Mediterraneum vento flante, texit: Lapidum imber Nolæ, & in agro Melphitano depluit, vbi ferro præterea & chalybe pluuit: torrens igneus in aliquot riuos diffusus, quosdam pagos cum incolis hausit, pepercit tamen mirabiliter Ædi B. V. MARIÆ de Succursu appellatæ prope Neapolim Sitæ. Post incendia verò (mirùm dictu) aquarum ingentem vim Vesuuius effudit in Campos versus Nolam, & Palmam. S. Ianuarij sanguis ad præsentiam sui capitis liquescens, gestatusq; per vrbem, calamitatem à Neapoli auertit; post vnum tandem mensem cessauit cinerum eructatio: plures peccatores ignea Vesuuij lingua conuertit ad pœnitẽtiam, quàm integro forte seculo concionatores fuissent conuersuri. Vrbanus VIII. Bulla edita Eminentiæ titulũ contulit Cardinalibus, & Magistro Equitum Melitensium, vetans alios titulos acceptari ab eis exceptis Regibus, postea tamen declarauit Rempublicam Venetam Regia dignitate

Anni Christ.

gaudere, quod antea meditatus erat, hoc anno 10. Iunij decreuit.

1632 Nicolao Contareno defuncto, eligitur Dux Venetorum Franciscus Ericcius. Francisco Maria de Ruuere Duce Vrbini defuncto, Ducatus deuoluitur ad Ecclesiam Romanam, cuius nomine possessionem capit Thaddæus Barberinus, & licet Principes Vrbanum VIII. hortarentur ad inuestiendos eo Ducatu Nepotes, noluit, sed Bullas prædecessorum constanter obseruauit: Præfectura Romæ, quam Dux Vrbinus gesserat Thaddæo collata. Rex Galliæ captis Mussiponto, Barleduco, & Sanmichaele Nanceium accessit,& Ducem Lotharingium coegit ad standum pactis. Dux Monorantius captus, & d. 30. Octobr. Parlamenti Tolosani iudicio decollatus. Dux Aurelianensis fugatus & compressus est. Albertus Vuallensteinus Dux Fridlandiæ, iterùm Cæsaris Polemarchus Pragensem agrum deprædatur. Februarij 22. turmæ Sueciæ in Alsatia Creutznacum expugnant, Braunfelstam deditione capiunt. Pappenheimus, Schoningam, Helmestadium, Brunsuigam, Lunæburgium deprædatur. Tillius mense Martio Gustauum Hornum fugauit à Bamberga, quam Calendis Februarij occuparat Martij 24. Norimberga excepit Regem Sueciæ, qui Donauerdam, Dilingam, aliaq; loca circa Danubium, Tillio, & Altringerio frustra resistentibus, occupauit, & Aprilis 11. Augustam Vindelicorum per se, moxq; per suos legionarios obtinuit Memmingam, Norolingam, & Campodunum; Tillio Ingolstadium se recipiente. Interea Pappenheimus Saxoniam, & Vuestphaliam deuastabat, & Vuallensteinus ineunte Maio Pragam à Saxone occupatam, deditione recùperat. Bauarus Elector Ratisbonam munit, & insidet: *Tillius* ad Lecum flu. Suecis transgressis se opponens, & grauiter vulneratus, Ingolstadij moritur. Gustauus ab Ingolstadij oppugnatione clade accepta, & amissis aliquot Ducibus abstitit; sed eodem mense Maio cessere illi Landisberga, Landisutha, Frisinga, Monachium, vbi inter 140. bombardas, vna reperta est plena 30. millibus aureorum, Pappenehimus Hassiam depopulatus, & Thuringiæ imminens, ab Isabella Regente in Belgium euocatur mense Iulio, vbi Dudestadium captum munitionibus spoliat, sed frustra conatur repellere fœderatos ab obsidione Traiecti, quod die 13. Augusti dedit se illis. Septembris d. 5. acris, sed anceps pugna fuit, inter R. Gustauum, & D. Fridlandiæ ad Norimbergam, Holkius Cæsaris Dux Lipsiam kal. Nouembris ad se dedendam impulit: Fuggerus Landisbergam recuperauit; Pappenheimus ex Belgio redux aliquot Saxoniæ locis potitus est; quare Gustauus possessionem Saxoniæ prælio decernendam ratus d. 15. Nouembris ad Lutzenam oppidulum prælio prælusit: postridie verò prælio atrocissimo, vsq; ad horam diei 10. protracto, Gustauus Rex superueniente Pappenheimo vltimum vulnus passus expirauit annos natus 38. ita concidit moles illa vastissimæ ambitionis, quæ sibi Orbem destinarat, continuato tamen certamine in noctem, ipse quoq; Pappenheimus circa horam 8. cum sanguine bellacem effudit animam. Cecidere vtrinque circa 9. millia hominum; Cæsariani Lipsiam se receperunt. In India Occidentali Classis Hispana vehens argentum naufragio perijt. Octobri mense in Comitijs Poloniæ Sigismundo d. 27. Aprilis defuncto, substituitur filius Vladislaus IV. Nouembri mense Fridericus quondam Palatinus Rheni, febre correptus Moguntiæ interijt. Succi vnà cum Arnhemi Generalis Saxonum copijs, Duce Bernardo Vuaimarensi, omnia Saxoniæ loca à Cæsarianis capta, recuperarunt. Christina Regina vnica Gustaui filia septennis erat sub tutela Alexij Oxenstiernij Magni Cancellarij.

1633 Cracouiæ d. 6. Febr. Vladislaus Rex Poloniæ coronatur, eiusq; frater Io. Albertus Episcopus Crocouiensis Cardinalatu auctus est ab Vrbano Pontif. Cæsar nomine Hispanorum offert Vuallestaino multum auri,& regium titulum,ac possessionem Frisiæ si eam acquirat; sed ipse recusat; & Lignitium, Glogauiam, & Francfordiam Oderanam recuperat. Georgius Dux Luneburgi multa Vuesphaliæ oppida, & arces Februario mense occupat, & Martio exeunte Hameliam expugnat. In Alsatia, & Sueuia vario marte pugnatum hinc à Cæsarianis, & Bauaris, inde à Suecis, & Gallis. Carolus D. Lotharingiæ coactus est admittere Nanceij præsidium Regis Galliæ. Rex Catholicus in locum Isabellæ Claræ Eugeniæ annorum 68. defunctæ mittit ad Belgij regimen Ferdinandum Cardinalem Infantem, qui mense Maio in Italiam peruenit: Amedeus Victorius D. Sabaudię Regem se Cypri appellauit, & ideo infensos habuit Venetos. Infans in Belgium per Germaniam tuto ire non poterat, obsidentibus Ringrauio, & Hornio Brisiacum, & ferè Constantiam; sed præmissus Dux Feriæ cum 10. mill. peditum, et 1500. equitibus per Vallem Telinam, et Tirolum iunxit se Altringerio; et tunc Ringrauius, et Hornius abscessere Brisiaco, et Constantia. Dux Vueimarius interim Neoburgum expugnat, et deinde Straubingam, et Decendorpium. In Marchia, et Pomerania sulfur, et sanguis depluit. Hyacinthus Centinus Nepos Cardinalis Centini Ascolitani, sperans auum suum futurum Summum Pontificem se autem Generalem S. Ecclesiæ, mortem Vrbano VIII. molitur Necromanticis veneficijs quorundam etiam Religiosorum (infandum dictu) opera vsus, et ceream Pontificis statuam configens; At scelere per vnum ex conscijs patefacto, Romæ Hyacinthus securi percussus est, datis salutis suæ magnis indicijs, reliqui aut combusti, aut triremibus, carceriue perpetuo pro qualitate culpæ, addicti. In Anglia Carolus Rex insistens Henrici patris, et Iacobi aui dictatis, Puritanos persequitur, restituens habitus Episcopis, et Lithurgias, ac Musicos concentus Ecclesijs. Hispani cum agnoscerent Odoardum Farnesium propensum ad Gallos, et sine ipsorum cõsensu duxisset sororem M. D. Hetruriæ, misso regente Villano inuitant illum ad præfecturam belli in Belgio, sed frustra. Carolus Dux Mantuæ suspicatus Margaritam Sabaudiæ infantem tractare de collocanda in matrimonium Maria filia, et quondam vxore Ducis Rethelij, ipsi Infanti Hispaniæ, dimisit eam Mantua, eamq; Rex Catholicus misit ad Regimen Lusitaniæ. Cardinalis Infantis opera composita est pax inter Ducẽ Sabaudiæ, et Genuenses. Dux Vuaimarus Ratisbonam ad deditionem cogit, Sciargotischus autem Cæsari recuperat in Silesia Olauiam, et Vratislauiam. Die 5. Nouembris terræmotus Zacynthum Insulam quassauit, domos, ac montes subuertens, erumpentibus ex terræ hiatibus flammis, et mari mirum in modum agitato. *Girardus in Diario.*

1634 Moritur Aluarus de Figuerroa Dux Feriæ, ac Generalis Regis Catholici in Germania, relicto sui Vicario Com. Ioanne Serbellonico. Thomas Princeps Sabaudiæ militatum iuit in Belgium pro R. Catholico, et Cardinalis Mauritius abdicata protectione Galliæ, Cæsaream assumit, inscio, et offenso Amedeo Victorio Duce Sabaudiæ. Sueci Filisburgo potiti sunt. Regens Vil-

Anni Christ.

sanus obiit. Bauarus post amissam Ratisbonam implorat auxilium Cæsaris; Cæsar Vallesteinum ad id euocat; Vallesteinus exercitu ita distributo, vt videatur velle Viennam cingere, auget suspiciones suæ perfidiæ, & multis de rebus accusatur apud Cæsarem, qui prætextu declinandæ inuidiæ illum hortatur ad deponendam præfecturam belli, sed ille hinc irritatus, congregatis primoribus exercitus, scriptura nedum verbis eos obstrinxit ad fœdus, & defensionem sui: Quo audito, & Comite Ogatensi Regis Catholici Legato vrgente, missus à Cæsare Gallassus cum literis patentibus Vallestaino substituitur, cui mox obsecuti sunt milites, & capita exercitus. Vallesteinus Egram se recepit, vbi Coniuratis per Caluinistam quendam hasta in proprio cubiculo crebro confossus interijt; Mense Iunio Cardinalis Infans per Vallem Telinam cum March. Leganesio, & 8. millibus militum peruenit in Germaniam. Rex Hungariæ ad bellum egressus supremum regimen exercuit loco Vallesteini (Suecis interim, & Saxone multa damna inferentibus in Alsatia, Suevia, & Silesia) & iunctus Bauaris, qui recuperauerant Straubingam; Ratisbonam obsedit, eamq; cum Donauerta recuperauit, occupato interim Vuaimario Duce in obsidione Landisuthi, ad quam soluendam accurrens Altringerius occisus est. Rex Hungariæ cum Bauaris Nordlingam oppugnant, quæ diu sustinuit insultus, donec iunctis hinc Duce Vuaimario, & Horno Suecorum Duce ad subsidium Nordlingæ; inde Hispanis sub Cardin. Infante cum Rege Hungariæ, & Bauaro die 3. Septembris nouo assultu tentata expugnatio; sed Catholicis à propugnantibus repulsi strenuè sunt. Tandem Vuaimarus prælio decernendum ratus, toto impetu Cæsareos aggressus est. Pugnatum est atrociter dubio Marte, vsq; ad noctem, sed die sequenti; victoria memorabilis a Catholicis stetit: Cæsa sunt de hostibus plusquam decem millia, quos inter Hornus, reliqui cum Vuaimaro fuga præcipiti elapsi: de Austriacis vix duo millia cecidere. His auditis Augusta, Herbipolis, & multæ aliæ vrbes dedidere se, & aliæ à præsidijs suis desertæ sunt. Cardinalis Infans in Belgium perrexit; Vuaimarius confugit ad Regem Galliæ, cui pro subsidijs, Richelio instigante, renunciauit Filipsburgum arcem munitissimam Hornus. Carolus Dux Lotharingiæ, deposito Cardinalatu, duxit Claudiam cognatam Caroli: Hinc Richelius occasionem sumpsit de illo suspicandi, eiq; Motham eripiendi, imò ipsum Nanceij custodiendi, vnde Carolus cum vxore alterorum habitu assumpto, fugit Vesontionem, & inde Florentiam.

1635 Hispana classis missa ad occupandam ex improuiso Prouinciam, tempestate partim mersa, partim disiecta in irritum abijt. Galli cum Hollandis, Sabaudo, & Parmensi fœdus contra Austriacos ineunt: Cæsarei Philisburgum Gallis eripiunt; Francofurtum deficit à Suecis ad Cæsarem; Austriaci Treueros capiunt vnà cum Electore, qui abductus est Viennam ad causam dicendam de introductis Gallorum præsidijs contra Constitutiones Imperij. Pontifex instat, vt Elector dimittatur si innocens, vel quia Ecclesiasticus restituatur potestati Ecclesiasticæ iudicandus ab ipso Summo Pontifice, sed bona verba data Pontifici. Galli Cardinali Infanti bellum contra Austriacos denunciant, nisi statim Treuerensi restituatur libertas, & ditio pristina: Cardinalis remittit eos ad Cæsarem, mox Ludouicus Rex misso feciali Bruxellas indixit Austriacis bellum mense Maio. Habebat, tunc Ludouicus sub suis vexillis in diuersis partibus 130. millia peditum, & 15. millia equitum ex his plusquam 30. millia, cum 40. bombardis Traiectum tendens, frustra obnitente Principe Thoma, iunxere se Aurantio, qui eos præstolabatur cum 20. millibus peditum, & 6. millibus equitum, ac tormentis 80. Cæsar tunc pace confecta cum Saxone illum pro se lucratus est contra Gallos; Galli capta Tirlemontio ac direpta, Bruxellas, & Louanium frustra aggrediuntur, annonæ penuria exercitum affligente. Austriaci Schinchenam arcem in Insula Bomelia, quæ Hollandiæ porta censebatur, expugnant; vnde Hollandi territi reuocant Aurantium ad propria loca tuenda, & separant se à Gallis. Cæsar autem misit in subsidium ad Cardinalem Infantem 6. mille pedites, & 4. mille equites sub Duce Octauio Piccolhomineo. Galli fame euecti, dispertiq; rediere in Galliam. Tota tamen Vallis Telina à Gallis occupata fuit. Duces Sabaudiæ, Parmæ, & Crequius Valentiam frustra obsident. In Germania Cæsarei sub Ioanne de Vertha excurrunt, vsq; ad fines Galliæ. Carolus Dux Lotaringiæ multa loca in Alsatia recuperat. Gallassus Spiram, Vuormatiam, & alia plura loca recipit. Pontifex, & Veneti satagunt cum Cæsare, & Regibus de pace. Vergente in finem anno Vrbanus in aula Regia Vaticani mutauit Elogium Reipublicæ, quod meruerat in defendendo Alexandro III. & hinc vehementes querimoniæ Venetorum. Dux Bauariæ duxit Annam Mariam filiam Imperatoris.

1636 Inter Polonos, & Suecos induciæ vsq; in annos 26. prorogantur. Saxones Magdeburgum aggressi repelluntur. Gallassus Confluentiam recuperat. Marchio Villa, qui Duci Sabaudo militabat, Ducem Mutinæ Hispanis fœderatum infestat. Leganesius à Mutinensi inuocatus in Parmensem agrum milites collectitios immittit; quos Villa fugauit. Carolus de Gattis, missus à Leganesio Mediolani Gubernatore Placentinum agrum infestat, Villaque ad illum reprimendum accurrente, Dux Mutinæ excurrens in Parmensem ditionem Rossenam, & alia loca occupat. Leganetius in ditionem Placentinam immittit Gerardum Gambacurtium cum Neapolitanis, & Alemannis; quo audito Dux Sabaudiæ, & Crequius Vercellis egressi quedam loca Mediolanensis Ducatus occupat, sed à Leganetio, & Gambacurtio fugati recepere se in Pedemontana: Concordia inter Parmensem, & Mutinensem, opera Pontificis, & Ducis Hetruriæ composita. Hispani tamen cum Alemannis Placentinum territorium; vicissim autem Duces Crequius, & Roanensis Mediolanensem agrum excursionibus, ac direptionibus vexant. Dux Parmæ Parisijs, quo iuerat, reuersurus postquam iterum Hispani cum Gallis, & Sabaudo dubio marte pugnassent, redactus est ad angustias. Interea Saxo Elector Magdeburgum d. 19. Iulij expugnat, & Hollandi arcem Schinchensem. Dux Vuaimarus Sauernam, Imperiales Tangermundam capiunt. Princeps Condæus Dolam obsidet. Gallassus cum Io. de Vuerta, & Duce Lotharingiæ, Ducatum Burgundiæ, & Champaniam deuastant; Princeps Thomas à Cardinali Infante missus cum Piccolomineo ad inuadendam Piccardiam, Chapellensem arcem, ac deinde Corbiam expugnant, Piccolomineo, & Vuertensi excurrentibus Pontisaram vsq; adeo vt trepidatum sit Parisijs, & plusquam 4. mille quadrigis plurimi fugerint Aureliam, & Turonum. Condæus iussus est dimissa obsidione Dolensi in Belgio Hispanos inuadere. Gallassus instantibus Comitijs in Germaniam redit; Galli Corbeiam recuperant. Ratisbonæ in Comitijs Rex Hungariæ eli-

Anni Christ.

eligitur in Regem Romanorum, frustra obsistentibus Gallis. Pontifex mittit Coloniam Cardinalem Ginettum ad tractandum cum Principum Plenipotentiarijs de pace vniuersali. Galassus sub finem anni Landisbergam expugnat. Anni huius vere exeunte, Rauenna à proximis fluminibus exundantibus, & multas domos subruentibus, magna clade affecta fuit, idemq; ferè accidit Genuæ mense Octobri. Io. Vuerta pulso præsidio Gallico Hermensteinam capit, expugnat Hanaum, & Duces Vacimarum ac Roanensem obsidentes Reinfeldiam fugat, occiso Roannensi, sed dum Vuaimarium insequitur Lausemburgum vsq; captus est ab eo Io. Vuerta & Echenfurtius, & tunc demum Vuaimarius potitus est Rheinfeldia, Neoburgo, & Friburgo. Septembri adulto Sancta Crucius cum Ducibus Ferrandinæ, & Toursio classe Hispanica vsi, occupant insulas S. Margaritæ, & S. Honorati.

1637 Dux Parmæ ineunte anno grauiter ægrotans, & videns Placentiam laxè ab Hispanis quasi obsessam, nec sperans aliunde opportuna subsidia, suasu coniugis, & vrgentibus Pontifice, Magnoque D. Hetruriæ, pacem cum Hispanis composuit, à quibus sicut & à D. Mutinensi occupata loca recepit, renunciata illis Sabuloneta, & acceptis pro compensatione expensarum à Mediolanensi Gubernatore centum mille aureis. Vallis Telina reuersa est ad Rhætos pristinos Dominos, eiectis Gallis. Ferdinandus II. Imperator d. 14. Februarij Viennæ religiosissimè moritur annorum 59. optimè de Religione Catholica meritus; succedente filio eius Ferdinando III. annorum 29. repertis sub suis vexillis 110. millibus armatorum. Mense Augusto Oliuarius misit Com. Io. Serbellonium cum Duce Cardonæ Cataloniæ Prorege ad obsidendam Leocatam in Gallia Occitana, cuius Gubernator Gombergius eos inde expulit; Leganesius cum Gile de As Niceam, & Algianum in Monteferrato, pulsis Gallicanis præsidijs occupant; varioq; Marte bellum gerunt cum Ducibus Crequio, & Sabaudo. Classis Gallica vere ineunte Oristognum in Sardinia occupat, Duce Henrico Comite Arcurtensi, & inde soluens, in Prouinciam vela dirigit, & recuperat Insulas SS. Margaritæ, & Honorati. Galli Capellam & alia loca capiunt. At Cardinalis Infans cum Candale, Venlouium, ac Ruremundam eripiunt Hollandis. Hollandi vicissim Bredam Augusto exeunte obsident, & post 9. Hebdomadas Octobri ad deditionem compellunt. Septembri die 21. moritur Carolus Dux Mantuæ, & Niuernij, annorum 61. successit ei Nepos, Carolus filius Caroli Ducis Rhetelij, sub tutela Mariæ matris ex testamento defuncti, donec ad annos 18. perueniret, quæ prudentissimè, ac fidelissimè regimen, & tutelam administrauit. At die 7. Octobris Victorius Amedæus Dux Sabaudiæ Vercellis annorum 51. decessit, non absq; suspicione veneni, vel pulueris adamantini propinati, successit maior natu Franciscus Hyacinthus, qui annorũ 6. obitu suo post paucos menses celebriorem principatum transmisit in fratrem suum quadriennem. Carolum Emmanuelem II. eiusq; tutelam, & administrationem ex testamento coniugis assumpsit Christina mater Caroli, & soror Ludouici Regis Galliæ, repulsisq; ab administrationem Principes Thomam, & Mauritium Cardinalem, qui ad eam aspirabant. Nangasachi die 17. Octobris P. Marcellus Mastrillus Soc. Iesu, post toleratum tormentum Foueæ per plures dies, decollatus est in odium Fidei Christianæ, reliqua vide in *Alegambe de Scriptor. Soc.*

Anni Christ.

1638 Martio ineunte Leganesius Mediolani Gubernator Bremam obsidione cingit; Dux Crequius, dum tubospecillo post arborem quandam contemplatur circumuallationem Hispanorum, vt iactis aggeribus posset eos vexando ab obsidione diuellere, ictu bombardulæ transfossus interijt, & Bremensis arx dedita Hispanis à Mongaliardo arcis præfecto, qui Casalem perductus, & capite ob deditionem truncatus est. Inde Leganesius ad Casalem anhelans, obsidet Vercellas Maio ineunte. Ducissa Sabaudiæ implorat auxilium à Gallis, & ad eius auxilium cum copijs mittitur Generalis militiæ in Italiam Cardinalis Vallettanus, qui serò propter continuas pluuias, & insufficienter subsidium tulit; quare Dolianus Vercellensis præfectus coactus est arcem Hispanis dedere sub finem Iulij: Leganesio ægrotante eius loco Franciscus de Melo Pomarum occupat. Successit pugna naualis non longe à Genua inter classes Gallicam & Hispanam: vicere, sed cruenta victoria, Galli captis Roderico Velasquio Præfecto classis Hispanicæ, qui biduo post obijt, & prætoria naui. Marinus Capellus prouisor classis Venetæ persecutus vsq; ad os Audriatici triremes 17. piraticas Turcarum debellauit tribus Venetias missis, & alijs incensis. Dux Mutinæ Matritum profectus honorificentissimè excipitur; Princeps Condæus Fontem rapidum obsidet. Hispani per mare accurunt, & Condæũ ab obsidione repellunt: sed in canali fontis rapidi classis Hispana profligata est à Gallicana d. 22. Aug. mersis, aut incensis omnibus penè Hispanis cum eorũ Generali Lopezio. Princeps Thomas Gallos ab obsidione S. Audumari expellit; Hollandi in Belgium exscendentes ab Hispanis profligantur, & ab obsidione Geldriæ proturbantur. Septembris d. 5. post annos 23. sterilis coniugij, natus est Regi Galliæ Delfinus. Rex voti causa mittit ad B. Virginem Lauretanam statuam Angeli ex argento solido sustinentis suis vlnis infantem ex auro solido Delphini instar offerendum Deiparæ, & Regina eodem misit duas pretiosissimas coronas vnam pro Infante IESV, alteram pro Virgine Matre. Dux Longæ Villæ recuperauit Lunæuillam, & alias arces Burgundiæ, & Lotharingiæ. Vuaimarus post longam obsidionem Brisiaci, & clades illatas Austriacis Ducisq; Lotharingo ad subsidium accurrentibus, tandem arce illa potitus est, opitulantibus Gallis. Carolus Ludouicus filius Palatini quondam Rheni, electus Rex Boemorum fauore Regis Angliæ & Suecorum, dum collecto in Vuestphalia milite tentat recuperare Palatinatum, aut ditionem æquiualentem, profligatus est à Com. Asfeltio Circuli Vuestphalici Polemarcho, eiusq; frater captus ductusq; ad Cæsarem. Galli Ioannem Casimirum captum dum in Hispaniam nauigabat, restituunt Vladislao eius fratri Poloniæ Regi ea conditione, vt nihil vnquam agat Rex ille contra Gallos. Amurathes Turcar. Imperator cum 300. millibus armatorum mense Nouembri Babylonem expugnat, amissis 30. millibus Turcar. & 10. millibus vulneratis. Sed multo pluribus hostium trucidatis, & Gubernatore vrbis ad triumphum seruato; Ibi Amurathes ad Persarum Legatum terrendum iussit 60. millia occisorum inhumata relinqui, triduum totum direptioni indultum: reliquos pestis ex tot cadaueribus orta, ipsumq; Amurathis exercitum magna ex parte consumpsit.

1639 Veneti timentes sibi ab Amurathe Imper. Turcarum, agunt cum Pontifice de procuranda inter Principes Catholicos pace, aut inducijs, aut suspensione armorum; & per eam occasionem Vrbanus VIII. delet elogium Venetorum, quod

in

Anni Christ.

in aula regia Vaticani antiquo substituerat: sed tractatum pacis diuersæ dissensiones interturbarunt, nolente Vrbano promouere ad Cardinalatum nominatos Rinaldum Estensem à Cæsare; Iulium Mazzarinum à R. Galliæ, & Abbatem Perettum à R. Hisp. prætextu, quod non essent de natione Nominantium. Cæsar suasu Hispanorum declarauit nullum testamentum Ducis Victorij, decreuitq; Principes Thomam, & Mauritium Cardinalem Tutores nepotis. Sed Christina Ducissa resistente, ventum est ad arma, & Principes ab Hispanis adiuti multa oppida, & arces ipsumq; adeo Taurinum occuparunt, Cardinali Vallettano, & reliquis Gallis nequicquam resistentibus, & Christina Ludouici fratris auxilium non sine querimonia implorante. Amurathes iussit necari Mustaphum suum auum diu carcere detentum; vouitq; Mahometi non depositurum ensem, donec Christianos suo Imperio, legiq; subijceret, sed dum stolidè ferox robustæ valetudini fidens, libidini, & vino, contra Alcorani legem largiùs indulget, adeo ex improuiso casu debilitatus est, vt ferocia deposita ad pacis consilia flecti se passus sit, nec potuerit ingredi Constantinopolim triumphans, cum non posset equitare vt antea. Interea Sueci Alsatiam infestabant. Defuncto Duce Vuaimario Neoburgi ex veneno annor. 36. Carolus Ludouicus ex Anglia deuolauit in Galliam versùs Germaniam, vt exercitu Vuaimarenti præfectus Alsatiam totam occuparet, commutandam deinde cum Palatinatu, sed Richelius iussit eum comprehendi. Piccolomineus Ficherium obsidentem Theonisuillam fudit, & captiuum eum alijs in eam arcem abduxit. At Miliareus Hesdinum expugnauit, creatus ob id à Rege Galliæ Marescallus Franciæ. Trompius Hollandicæ classis ductor, magnam partem classis Hispanæ prope canalem Anglicum incendit, aut mersit. Defuncto Cardinali Vallettano substitutus est Henricus Lotharingus Comes Arcurti, qui Principem Thomam prælio superat. Mense Augusto peruenit in Angliam Comes Carolus Rossettus Ferrariensis, missus ab Vrbano VIII. Nuncius ad Catharinam Angliæ Reginam Catholicam, quam vnà cum Rege, ac tota curia sibi conciliauit, & eximio zelo cum doctrina, & prudentia coniuncto, verbis, & scriptis institit vt Carolus Rex Christianam Religionem profiteretur, promittens illi à Summo Pontifice auxilia contra Puritanos, & Caluinistas, quo audito sectarij tentarunt eum interimere, fecissentq; nisi prius abditus in adytis Reginæ, inde clam anno sequenti per Venetorum Legatum deductus esset. Hoc anno ad S. Torpetem captus est piscis, cuius altitudo erat 25. palmorum mandibula superior protensa ad palmos 35. quilibet dentium pugnum humanum mole adæquans, dentes erant 120. magna inter eos intercapedine oculorum pupillæ linteis cubitum pares; ex superiori capitis parte decerpta sunt carnium quintalia 25. ex adipe exprimi potuit olei pretium trium millium aureorum; rudens anchorarius caudæ implicitus trahebatur à 500. viris, sed hos piscis, leni flexu caudæ pertraxit in mare; reliqua vide in *Raynaudi Tomo 17. pag. 617. vide & Solenum c. 37. & 55.*

1640 P. Mutius Vitellescus Soc. IESV Præpositus Generalis annum hunc ab eadem Societate fundata centesimum, gratæ memoriæ ergo, non ludis secularibus, sed seria gratiarum actione, pijsq; ac publicis demonstrationibus celebrandũ censuit, ipso Vrbano VIII. Pontifice Maximo approbante, & Augustissimo suo interuentu celebritatem hanc dignantissimè cumulante, eiusdemq; Purpuratis Nepotibus munificentiam suã impendentibus. Quod Romæ factum, omnes deinceps Societatis nostræ cœtus, vbiq; terrarum imitati sunt. At Amurathes Turcarum Imper. non obstante voto facto Mahometi, & symptomatibus à nimio vini haustu, relapsus in eandem intemperantiam, nocte diei 7. Februarij repente extinctus est, nullo filiorum superstite, natus annos 32. deuolutoq; Imperio ad fratrem Ebraimum annorum 27. in carcere hactenus detentum, ingenioq; stupidum, & obtusum, qui educi se ad supplicium potiùs quàm ad sceptrum suspicatus, non priùs metum deposuit, quàm defuncti Amurathis cadauer viderit, & Matri, ac Mustaphæ primo Visiro administrationem Imperij permisit. Aprili ineunte feria 4. maioris hebdomadæ Leganesius Mediolani Gubernator cœpit obsidere Casalensem arcem, sed Henricus Comes Arcurti, velocitate, ac virtute incredibili cum Marchionibus Villa, & Planitiæ accurrerunt, & aggressi obsidentes, eos fuderunt fugaruntq; cæsis circiter tribus millibus Hispanorum, pluribus captis cum tormentis, pecunia, spolijs, & scripturis, inter quas tractatus Leganesij cum Mantuana Principe de deditione Casalis, repertus est. Post tam insignem victoriam, quam hostes ipsi laudarunt, Arcurtius Taurini obsidionem aggressus est d. 10. Maij, propugnante vrbem Thoma Principe, inter quos multa vtrinque strenuè, & vario marte gesta; obsessis redactis ad extremas angustias, adeo, vt carne vescerentur equina. Franciscus Zignonus Bergomas tubis quibus bombulæ incendiariæ iactari solent, metallicos globos innumerabiles plenos puluere tormentario, & deinde salnitro mox & sale, & farina suppeditauit; tandem honestis conditionibus Thomas dedit Taurinum, & Arcurtius die 24. Septembris post menses 4. & d. 14. ab inita obsidione vrbem triumphans ingressus est, eoq; ex Momiliana arce post res compositas reuocauit, cum filio Carolo Emmanuele Christinam, cui Taurinum ingressæ 18. Nouembris restituit regimen. Vrbanus VIII. Lucenses excommunicauit, quod in carcerem coniecissent fratrem, & famulos Cardinalis Franciotti ipsorum Episcopi. Gallorum exercitus die 10. Augusti expugnarunt Atrebatum. Nouembris d. 3. Londinensis Senatus coegit Regem suum ad retractandam formulam, qua Scotos Rebelles appellarat, Regiq; eripit ius vectigalium, edicta contra Regis ministros promulgauit, instituit contra Episcopos Lithurgiam nouam, & Catholicos vetuit reuerentiam exhibere Nomini IESV, surgere ad Euangelij recitationem, & imagines Deiparæ in templis exponere: quibus offensa Maria Medicea mater Regis Galliæ, quæ ibi cũ filia diuersabatur, excessit ab Anglia. Eodem anno mense Maio exeunte Catalani aduersùs Regem Catholicum rebellarunt, exacerbati à Comite Duca Oliuario, quòd contra priuilegia grauarentur insolitis cõtributionibus, eorumq; deputati contemptui in aula haberentur, nec ipsorum querelæ audirentur, immò vnus eorum D. Franciscus Tamaritus ob id in carcerem cum alijs nobilibus datus esset, & militibus omnia deprædantibus, & ipsas Ecclesias spoliantibus, vel incendentibus Sacrasq; Imagines, & Sacramenta pessundantibus, impunitas permitteretur; Ergo plebes vrbanæ, rusticanæq; in tumultum versæ, ac deinde d. 7. Iunij festo ipso Corporis Christi (vlciscente scilicet Numine iniurias eidem Sacramento permissas) messorum multitudo ingens occasione rixæ cum Satellitibus, & cædium accurrit ad palatium Comitis Sanctæ Colomæ Proregis conclamando; moriatur iniquum regimen: Quo audito Deputati reli-

Anni Chrif.

relicto Missæ Sacro, cui intererant, Proregi, vt à furore plebis illum tutarentur, astiterunt: Sed ille ne his quidem fidens, confugit ad nauale, incendente interim plebe Palatium, nauimque ad fugam conscendere tentans à seditiosis trucidatus est. Barcinonensis tumultus exemplum secutæ reliquæ vrbes Principatus Catalonici contra Ministros, & milites Regios consurrexerunt, trucidantes quotquot ex eorum manibus non euaserunt. Missus est eo Prorex Dux Cardonæ Catalanus, pietate, & suauitate morum dilectus a Catalanis; actumque est hinc, vt Proregis occisores punirentur; inde vt milites ac Ministri Regij, qui Ecclesias incenderant, & Sanctissimum Sacramentum violarant, anathemate, & supplicio afficerentur. At Prorex nouus in ipso itinere inhibitus mandato Oliuarij, quo ab ipsius tribunali eximebantur Io. de Arce, & Leonardus Mola, capita scilicet sacrilegæ eius militiæ, morbo ex mœrore animi contracto in ipso itinere obijt: cuius loco post Episcopum Barcinonensem, missus est Decembri Marchio Velurum: Tandem Catalani desperantes meliorem conditionem, Regem Galliæ ad se protegendos inuocarunt, ad quem finem missi sunt Barcinonem Domini Plessis Bisantion & Espenanius. Eodem tempore Lusitani proceres exosi Oliuarium eiusq; ministrum Michaelem Vasconcellum, qui Secretarij titulo pro arbitrio Lusitanis superbè reipsa imperitabat, relicto nudo nomine Proreginæ Margaritæ, Infanti Sabaudæ, olim Ducissæ Mantuæ; & irritati priuilegiorum suorum diminutione, conspirarunt secretò ad eligendum in Regem Ioannem IV. Ducem Brigantiæ progeniem ex Odoardo fratre olim Regis Henrici, idipsum ei indicantes & minis intentatis ad acceptandum sceptrum vrgentes. Proinde Kalendis Decembris primores conspirationis ex condicto congregati ad Palatium hora diei 9. & ad ictum breuis sclopeti, seu pistolæ, vt vocant gladijs eductis, Proreginæ custodes inermes dissipant, palatium occupant, libertatem, & Ioannem IV. Regem conclamant; alij, quos inter Michael Almeida venerandæ canitiei, de fenestra populum ad arma concitant, adeo, vt nemo dissenserit, titubarit nemo. Vasconcellus, qui se intra armarium abdiderat, trucidatus proiectusque in plateam, documento fuit, quam modico sanguine constet vnius Regni catastrophe, Proregina honorificè custodita, & ad regni confinia deducta; Ioannes Bragantinus Dux proclamatus in sua ditione Rex, ingressus est Vlyssiponem d. 6. Decembris, receptoq; iuramento fidelitatis die 15. iurauit vicissim de obseruantia priuilegiorum: intra occiduum tota Lusitania cum summa tranquillitate redacta est ad obsequium noui Regis, idemq; quam primum in India Orientali, in Brasilia, & oris maritimis Africæ peractum est; Eodem mense natus est Regi Ludouico alter filius Philippus Dux Andegauensis. Ad Lipsiam 2. Nouemb. Cæsarei prælio acri à Suecis victi sunt.

1641 Hyeme durante March. Velorum Tarraconem deditione capit, Barcinonem frustra aggreditur, propugnante Monguino strenuè. Galli Duce Odancurto Domino Mothæ à Tarraconensi obsidione, per Ducē Ferrandinæ ingenti classæ Gallicanam euincente repelluntur, sed in Aragonia Tamaritam occupant, Hispanosq; deturbant ab obsidione Almenæ, & Condæus in Ruscinonensi ditione capit Canetum, Elnam, & Argileriam mense Martio. Thomas Princeps à pactis recedens Hispanis adhæret, eiusq; opera Leganesius amouetur à gubernatione Mediolanensi; substituiturq; Comes Siruelæ. Turcæ pace cum Persis Venetisq; stabilita, contra Cosaccos sibi infestos arma vertunt. Lusitani fœdere cum Gallis, & Hollandis inito, statuunt de Classi Nauium plusquam 60. adornanda contra classem Hispanorum in Oceano. At Archiepiscopus Bracarensis cum alijs conspirat contra Ioannem Regem Lusitaniæ, & dies 5. Iulij condicta ad eum cum Regina, & alijs interimendum, sed scelere detecto datus est in custodiam, & reliqui complices supplicio affecti. In Gallia contra Richelium Cardinalem, conuenere Sedanum tanquam ad asylum male contentorum, ad Ducem Bulionium, Comes Suessionensis, Dux Guisius, & alij, quorum auxilio venere Carolus Lotharingiæ Dux, & Lamboius cum Cæsareis copija; contra hos missi sunt Miliareus, & Marescallus Schattelonius; pugnatum est ad Sedanum 6. Iulij extincto Com. Suessionum; & tamen victi fugatiq; Richeliani, Schattelonio vix fuga elapso; qui nihilominus recollectis copijs; Sedanoq; obsidionem minitans, Bulionium ad obsequium Regis Galliæ redegit, reliqui à Richelio sibi metuentes, in regiones exteras dilapsi sunt. Honoratus Princeps Monoeci, Septembri mense excussit iugum Hispaniensis præsidij, Gallicano subintroducto; & Arcurtius potitus est Ceua Monteuico, & Cuneo. Exarsit hoc anno bellum inter Pontificis Nepotes, atque Odoardum Farnesium, multis de causis, sed præcipuè quod Odoardus diu non soluisset soluenda Montistis Romæ, & absq; Apostolicæ Sedis Chirographo frumenta ex ditione Castri extracta alio distraxisset, qua de re monitus est ab Antonio Barberino Cardinali Camerario iussu Pontificis d. 22. Martij. Odoardus autem prætextu Regalium putans sibi adhuc ius competere frumenta inde extrahendi, misit cum militari manu quosdam ad muniendum Castrū, contra vim à Barberinis; vt timebat, inferendam: idcirco d. 17. Augusti iterum denunciatur ei ab Auditore Cameræ Apostolicæ, vt intra 30. dies milites, quos Castro immiserat, dimitteret; illo autem munitiones potius augente, d. 24. Septembris idem Auditor Odoardum monuit, vt intra 15. dies militibus illis dimissis, omnia in pristinum restitueret, quo renuente, deuētum est ad trinam monitionem d. 25. Octobris & tandem 13. Ianuarij Anni 1642. ad anathema, & proscriptionem, tanquam in reum læsæ maiestatis; Odoardus fœdere inito cum Venetis, & cognatis suis Magno Duce Hetruriæ, & Francisco Duce Mutinæ, in apertum bellum contra Barberinos erupit. In Anglia Londinenses Parlamentarij, P. Philippum Reginæ Confessarium carceri inclusum accusatumq; in primis de conatu reducendi Regem ad doctrinam Papæ, ad examen extrahunt; eique porrecto Nouo testamento à Puritanis, & Caluinistis vitiato, iuramentum exigunt de respondendo aperte absque equiuocatione, aut restrictione mentali ad interrogata: negat ille posse esse validum iuramentum non tam quod vi extortum à Iudicibus incompetentibus, quàm quod fieret super textu non authentico, sed falsificato; quo improuiso responso confusi remittunt eum in carcerem turris Londinensis, neque enim porrecto Euangelio incorrupto volebant suo textui derogari aut cum eo disputare de synceritate textus. Interea Hibernenses maxima ex parte Catholici, postulant libertatem Religionis & independentiam à Parlamento Londinensi, & Scotico, sed repulsam retulere, missusque est ad eos compescendos Comes Leceftriæ, cum equitibus termille quingentis. Depraui dum D. Franciscus de Romanis Canonicus prima 6. feria Quadragesimæ in Æde Congregationis

Ora-

Oratorij concionaretur, & persuasurus eos, qui vindictam sumunt de inimicis alios quidem opprimere, sed non sine sui ipsorum ruina, vt faciunt parietes ruentes, huc accommodasset illud Psalmi: *Irruitis vniversi vos tanquam parieti inclinato &c.* ecce (dictu mirabile) templi fornix ruens in subiectum auditorium obtriuit circiter quingentas domicellas, aliquosq; viros, & ipsum Franciscum ictu lapidis in brachium læsit. Verè iudicia Dei abyssus multa.

1642 Mauritius Cardinalis, & Thomas Principes, Gallis adhærentes componunt pacem cum Christina Sabaudię Ducissa multis conditionibus, quas inter fuit, vt Christina Tutrix esset Ducis, & Regens Ducatus, Principes autem interessent cōsultationibus negotiorum grauiorum, & subscriberetur in litteris patentibus. *Cum assistentia Principum meorum cognatorum, nostriq; Consilij &c.* & conclusum fuit matrimonium Principis Mauritij cum Ludouica Maria sua nepote. Dux Longæuillæ Nicæam Hispanis eripit, & Aquas Staticllas. Thomas Princeps frustra Nouariam aggreditur: At Marchio Planitiæ Vueruam recuperat. Odoardus Dux Parmæ per agrum Bononiensem, & Flaminiam transiens cum exercitu tanquam Vexillifer Ecclesiæ Romanæ & per Vmbriam, ac Perusinum agrum, capto Castellione, substitit ad Aquampendentem; Romæ interim trepidatum est: Antonius Cardinalis renunciatur Legatus Generalis Flaminiæ, Ferrariæ, & Bononiæ, & militiæ Ecclesiasticæ. Romæ turbæ, ac rixæ, eo quod Marchio Velorum R. Catolici Legatus contenderet nō permittendum à Pontifice, vt Episcopus Lameci gereret se ibi tanquam Legatus Regis Lusitaniæ, qui post cædes Hispanorum, et rixas secutas damnatus est tanquam reus læsæ maiestatis, declaratusq; irregularis Roma discessit. Galli captis Hispanis, deditione acquirunt Caucoliberim. Sins Mars Regis Galliæ Aspistes, eique gratissimus opera Richelij, tamen in Richelium cum Duce Bulionio Thuano coniurat, ex quibus Sins Mars, et Thuanus capite multati, & Bulionio petenti data venia. Armandus Plessis Cardinalis Richelius ineunte Decembri pleuritide correptus, à Rege visitatus, & Sacramentis munitus post 6. dies febris lethalis, annorum 58. & administrationis Regni 18. obijt. Anatomici in eius capite repererūt organa interiora sensuū duplicata, & aliqua triplicata, non sine admiratione. Ad Cataloniam regendam missus est Prorex Marescallus Bressiacus à Ludouico Rege Galliæ. Ioannes Austriacus nothus Regis Philippi annorum 13. declaratur Generalis Præfectus belli contra Lusitanos. Rex Catholicus inuito Oliuario, sub finem Aprilis egressus est Matrito, visitaturus Regna Valentiæ, & Arragoniæ. Gallis Perpinianum (quod tandem cepere) obsidentibus, Classis Hispanica ad subsidium missa, & instructa nauibus 63. cum Gallicana nauium 65. prælio biduano iuxta Barcinonem, decertauit magna vtrinq; clade, sed multo maiori Hispanorum. Galli Salsulis potiuntur, et iuxta Ilerdam cū Hispanis dubio marte præliantur, dissipato tamen exercitu Hispano 30. millium militum; culpatusq; de hoc Leganesius Generalatu priuatus est, et carceri mancipatus. Hibernenses ob repulsam (de qua anno 1641.) cum 30. millibus armatorum Sectarios, et Regis milites profligant, frustra tamen Dublino obsesso, defectu bombardarum. Londinensis Parlamenti audacia in deprimenda Regis authoritate inualescit, exigens ab eo conditiones iniquissimas, iuxta dictamē Caluinistarum Monarchiæ infensissimorū; ideo Regina vxor Caroli discedit ab Anglia prætextu ducendi filiam in Hollandiam ad Sponsum. Guebrianus Dux Vuaimarensium ad Rhenum, Lamboium Cæsarianorum Ducem; et in Silesia Succi profligant Franciscum Albertum Ducem Saxoniæ, Olomnntio, alijsque Morauiæ locis potiti. Leopoldus Archidux à Terstensonio Succo repellitur ab obsidione Glogauiæ, imò dum Lipsiam oppugnat prælio diu ancipiti, ab eodem profligatur in ijsdem campis, in quibus antea Cæsarei victi fuerant à Gustauo: cecidere ex Suecis 1500. ex Cæsareis ad 3000. et totidem capti. Leopoldus cum Piccolomineo, qui acerrimè certauerant, Pragam se recepere, Sueci Lipsia potiti sunt. Coloniæ moritur pijssimè Maria Medicea Regina mater Ludouici Iusti. Pontifex excommunicat Ducem Lotharingiæ, eiusq; pellicem Comitissam Cantacroyensem legitimæ vxori superinductam. Ibraimo Turcarum Imperatori nascitur filius.

1643 Hispani Dertonam recuperant, sed amittunt Hastam, Trinum, & Villamnouam. Richelio in administratione substituitur Cardinalis Iulius Mazzarinus. Rex Ludouicus XIII die 17 Maij annorum 42. pijssimè moritur, relicta coniuge Regina Tutrice filij, sed sub Consilio Ducis Aurelianensis, & eo absente, Principis Condæi, & Mazzarini. Franciscus de Melo Polemarchus Regis Catholici in Belgio, Rarcyum in Campania obsidet, vbi acerrimo prælio Hispani victi sunt à Gallis 1400. at ex Hispanis plures quā 5000. capti autem 7000. cum tormentis, & impedimentis. Ducis Beufortij conspiratio contra Mazzarinum detecta. Comes Oliuarius, delatus Regi Catholico iam Cæsaraugusta Matritum reuerso à Margarita olim Proregina Lusitaniæ, tanquam is qui Lusitanos irritasset, & à Cæsaris legato, tanquam causa calamitatum Regni, excidit à gratia Regis, & iussus recedere ab aula, post paulo animi ægritudine moritur; succedente eius loco nepote, sed inimico Oliuarij, Aloysio de Haro; Regina Angliæ ex Hollandia per Scotiam reuersa, recusat comitatum exercitus oblatum à Farfaxo Parlamētariorum archistratego. Sueci, Galliq; cum Ragottio Principe Transiluaniæ fœdus ineunt contra Imperatorem bello in Hungaria infestandum: Cæsar rogat Imp. Turcarum, vt Transiluanum reprimat, & Regi Catholico petenti pro Cataloniæ recuperatione Piccolhomineum concedit; eiq; substituit Galassium, qui Olomuntium Septembri recuperat, & resistit Succorum conatibus. Io. Vuerta Dutlingam deditione recipit, & incruenta victoria captis cum Ranzao Generali primoribus exercitus, alijsq; quinquemillibus, Bauariam ab impetu Succorum liberauit. Fœderati Ducis Odoardi cum Pontificijs varijs excursionibus se inuicem infestantes, pacis negotium interturbant.

1644 Cardinalis Bichius, sub finem anni præteriti Venetias profectus tandem cum alijs fœderatorum Internuncijs composuit pacem, Rege Galliæ Pontifici supplicante, vt Odoardo Farnesio restitueretur Castrum, & occupata hinc inde restituerentur, innouata verò restituerentur in pristinum intra 60. dies remanentibus penes Montistas pristinis iuribus. Venetijs pax promulgata est Kalendis Maij solemni Missa in Basilica S. Marci, quo veniens Odoardus gratias egit Senatui de sui redintegratione; idemq; omnes eius fœderati præstitere per Legatos cum Rege Galliæ pacis mediatore. Transiluanus Cassouiam in Hungaria occupat. Bauari recuperata Vberlinga die 11. Maij, et Friburgo, acerrimo per duos dies prælio cum Gallis, quos Dux Andegauensis, et Mareschallus Turrenas ductabant, pugnarunt, magna Gallorum stra-

Anni Chri.

ge, sed ancipiti victoria: Rex Daniæ eodem mense Maio duplici victoria nauali classe nauium 42. profligauit Suecorum classem 72. Nauibus, et 30. nauiculis instructam; Sed è contrario Danica classis postea à Suecica prope Femmereniam deuicta est. Dux Andegauensis Philisburgum ad deditionem cogit. Piccolhomineus mittitur ex Hispania Gubernator in Belgium. Galli Grauelinga deditione potiuntur. Mareschallus Mottæ, dum Hispanos tentat repellere ab obsidione Ilerdæ in pugna fusus est paulo post Dominicam Pentecostes, et Ilerda dedita est Hispanis exeunte Iulio. Philippo de Silua, qui deinceps præfectura militiæ se abdicauit, substitutus est Andreas Cantelmus: Mareschallus Mottæ, amotus à regimine Cataloniæ; iam enim Galli pro Catalonia impenderant pene 8. milliones aureorum intra 16. menses, et 70. millia militum præter classes maritimas. Moritur Regina Hispaniæ, Rege per integrum diem præ dolore à cibo penitus abstinente. Lusitani occupatis aliquot Castellæ locis, in prælio ductore Albuquerquio vicerunt Castellanos, magna tamen suorũ strage in campis Extremoduræ. Parlamentarij Eboracum obsident, et Regios prælio fundunt, et Eboracum expugnant. Thomas Princeps reuersus ex Gallia, factusq; Generalis præfectus belli, auctusq; 15. millibus militum, ac duobus millionibus librarum Gallicarum, Hastensem arcem recuperat verno tempore. Vrbanus VIII. annorum 76. moritur die 29. Iulij. Septembris 15. subrogatur Vrbano Cardinalis Pamphilius, qui se dixit Innocentium X. Tartarorum 80000. ad Achmatouam victa sunt à Polonis, et fugata, cũ 10. filio Kami, captaq; et partim occisa 20000. hostium, sed mox obijt Cæcilia Renata Austriaca Poloniæ Regina.

1645 Februarij d. 9. P. Mutius Vitelleschus Præpositus Generalis Soc. IESV, post dierum 5. agoniam placidè obijt ætatis annum 82., et 30. Generalatus ingressus, cuius funus magno Religiosorum, ac Secularium nobilium concursu celebratum est. Ianuario Galli arcem Mottæ in Lotharingia, desiderato tamen Mareschallo Magalotto, deinde Roseum capiunt, et in prælio Canthelmum Hispanorum Ducem superant ad Fluuium Sicorim. Arcurtius Cataloniæ Prorex tandem ad deditionem compulit Ballagueriam. Parlamentarij in Anglia maioribus dissensionibus, et incrementis virium conualuerunt contra Regem, creato Generali Præfecto Farfaixo, et Subpræfecto Cromuelo, vtroq; de secta Independentium, quæ nulli alteri sectæ adhærens, et Ecclesias, ac cerimonias sacras respuens, in locis priuatis suo cuiusq; arbitrio orandum statuit. Bauari mense Iulio prope Rottemburgum Gallos superant. Pax Danos inter, et Suecos composita; necnon inter Cæsarem, ac Transiluanum. Galli Vigeuanum Hispanis eripiunt. Carolus Archidux Oenipontanus ducit Annam Mediceam sororem Magni Ducis; et Vladislaus R. Poloniæ ducit Ludouicam Mariam Gonzagam Niuernensem. Leganesius libertati restituitur, et mittitur Generalis militiæ aduersùs Lusitanos. Card. Antonius Barberinus clam Roma elapsus nauigat in Galliã, quo etiam se recepere tra res eius Franciscus Cardinalis, & Thaddæus. Ibraimus Turcarum Imp. bellum mouet aduersus Venetos, cuius Classiarij d. 22. Iunij in Cretam excendunt, & Cydonia deditione potiuntur, confitente Assano Bassa propugnatam fuisse incredibili virtute à Præsidiarijs; periere in illa obsidione Turcarũ 40. mil. ferro, igne, alijsq; casibus, adeo vt Ibraimus dixerit si sic sæpius vinceret, suum Imperium destructum iri.

1646 Hispani Vigeuanum recuperant; Thomas Princeps ope Mazzarini obtinet classem Gallicanam triremium 18. nauium armatarum 40. centum onerariarum, & multarum incendiariarum, qua in Tyrbenum educta, occupant Telamonem, & Orbitellum obsident, & alia classe sub Admiralio Miliareo Populonium occupant, & in Insula Ilua Portumlongonem deditione coacta capiunt. Interea Mediolani Gubernator, Aquas Statiellas, & Ponzonem occupauit. Arcurtius ineunte Maio Ilerdam obsidet, Leganesius accurrit in auxilium obsessis, cum Duce Infantadio, quare post 7. menses Arcurtius coactus est recedere ab obsidione, Leganesio Cæsaraugustam reuertente. Reges Philippus, & Ioannes censuerunt consultius esse cessare ab hostilitatibus neutri proficuis. Octobri d. 9. moritur vnicus filius masculus Regis Catholici. Galli exercitu 30. millium militum Cortracum ad deditionem adigunt; & Duncherceham obsident, & frustra subsidium tentantibus Piccolhomineo, Caracena, & Lambrio, ad dedendam se compellunt. Sub anni finem Henricus Borbonius Princeps Condæus moritur, qui natus, & educatus in hæresi, vixit, obijtq; Catholicus. Farfaixo Oxonium obsidente, Cromuelus exercitum Regis Angliæ fundit, & Farfaxa Lestriam capit, & Bristolium obsidet. Rex à Londinensi Parlamento exclusus, Scotis se tradit, qui cogitur iubere deditionem Oxonij, & sic deditum est. Parlamentum sub finem Octobris Episcopatus omnes abrogat. Scoti petentibus Anglis, et offerentibus quatuor mille libras Sterlingas, proditione infami vendunt Regem, qui se illis custodiendum fiderat. Catholici in Hibernia insignem victoriam referunt de Anglis Parlamentarijs. Galli, cum Suecis sub finem æstatis Augustam obsident, sed Cæsareis ad subsidium aduentantibus, obsidionem deserunt die 10. Octobris; crebrò tamen vario marte pugnatum inter eos. Lincij d. 13. Maij obijt Imperatrix Maria soror Regis Catholici suffocata à Catarrho iam septimestri fœtu grauida, qui extractus à ventre baptizatusq; subito expirauit. Cæsar coronari mandat Pragæ Regem Boemiæ Ferdinandum Archiducem suum primogenitum, & Presburgi comitia habet. At in Comitijs Poloniæ abrogatum est bellum, quod Vladislaus Rex iam decreuerat contra Turcas ingenti apparatu, eo quòd Rex non haberet auctoritatem suscipiendi belli offensiui, sine Comitiorum consensu, sed solum defensiui. Franciscus Ericcius Dux Venetorum dum se accingit ad bellum contra Turcas moritur; Veneti amittunt Retimum in Creta, & Nouigradum in Dalmatia.

1647 Scoti Regem Anglis tradunt, qui dixit se libentius venire in manus emptorum, quam remanere in manibus eorum, qui iam ipsum vendiderant; quod factum in Nouocastro circa medium Februarij, & Rex ductus est Hombium distans Londino ad 60. milliaria. Farsaia timens concordiam Parlamenti cum Rege, abducit Regem inde in sua castra, sub specie illum defendendi, ac restituendi in pristinum, & exercitum mouet versùs Londinum, & post aliquot dissentiones Londinum quasi triumphans ingreditur, fugientibus Presbyterianis; Rex timens sibi fugit in Insulam Vectam. In Belgio Archidux recuperat Armenterium, et Landrecium. Princeps Condæus Prorex Cataloniæ ineunte Aprili Barcinonem venit, et diu sed frustra Ilerdam obsidet, et loco Condæi missus eo est Prorex Cardinalis Aquensis frater Mazzarini. Hollandi pacem petunt, et impetrant à Rege Catholico, retẽta nouæ Reipublicæ forma post 80.

anno-

annorum rebellionem. Galassus Vissemburgo occupato, moritur Viennæ, succeditq; ei Milender. Io. Vuerta à Bauaro Duce ad Cæsarem transit, & creatur præfectus Generalis Equitum. Bauari Memmingam recuperant. Ibraimus Imp. Turcarum præcepto suo inhibet Tartaros ab inuadendis Polonis, cum quibus pacem firmarat. Prætor Panormitanus cum mense Maio Modulum panis ad duplo minorem mensuram redegisset, vt pecunia inde collecta ærarium redintegraret, plebs in tumultum, ac seditionem versa, & contra vectigalia conclamans, vectigalium codices incendit, & creato sibi Duce quodam Pertuso ad arma concurrit, mox creato Generali populi præfecto Iosepho, quis Pertusium necauit; pax tandē per aliquot Equites plebi charos confecta, & Prorex obijt d. 3. Nouembris, substituto ei Cardinali Triuultio. Neapoli autem longè insaniùs tumultuatum est ob vectigalia enormiter aucta, & exactiones durissimas continuatas à nouo Prorege Duce de Arcos, sub quo etiam pomis, & herbis vectigal nouum impositum fuit. Hinc plebs in tumultum, & deinde in furorem acta duce, Maso-Aniello Melfitano annorum 25. die 7. Iulij, ad eas cædes, & strages patrandas erupit, quas Historici fusè descripserunt, præcipuè Hieronymus Brusonius Volumine 2. Historiarum Europæ l. 5. & Com. Maiolinus Bisaccionius in Historia bellorum ciuilium huius seculi. Galli cum Duce Mutinensi Cremonam obsident. In Dalmatia Veneti prosperè bellum gerunt cum Turcis, Xemonicum occupant, Nouigradum recuperant, Scardonam capiunt, & Sebenicium fortiter propugnant, Turcis repulsis Masaniellus, de quo supra d. 16. Iulij sclopis occisus, caput præfixum hastæ, cadauer tractum per vrbem; sed die sequenti à populo vnitum capiti, & sumptuoso funere in Templo Carmelitarum, cum insignibus Generalatus tumulatum est.

1648 Cardinalis Triuultius seueritate, ac prudentia sua Panormitanos tumultus sedat. Populus Neapolitanus, acceptat pro nouæ Reipublicæ Gubernatore Ducem Guisium; totum Regnum Neapolitanum tumultuatur: plura vide in Scriptoribus de hoc supra indicatis. Dux Mutinæ Vere appetente ducit Victoriam Farnesiam suā cognatam; Marchio Villa in obsidione Cremonensi bombardæ ictu coxendicem percussus extinguitur. Galli, & Dux Mutinæ d. 6. Octobris recedunt ab obsidione Cremonæ. Carolus Gustauus Palatinus Generalis Suecorum frustra Pragæ oppugnationem aggressus, in pacem cum Cæsare, & Regibus consentit, quæ Monasterij firmata fuit. Sed quia in ea nimis indultum fuit protestantibus, & conditiones pacis Religioni Catholicæ noxiæ videbantur, Fabius Chisius Legatus Apostolicus Coloniæ protestatus est contra capita pacis siue Osnabrugensis, siue Monasteriensis d. 6. Octobris confectæ, iussitq; deleri à scriptura nomen suum, ac Pontificum Vrbani, & Innocentij, sicut protestatus fuerat, eadem de causa contra pacem Hispanorum cum Hollandis, & postea Februario subsequenti contra ratificationem pacis inter Cæsarem, & Regem Galliæ, quorum dona Imperatore, & Rege digna recusauit; vnde meritissimè ab Innocentio X. in Cardinalium Collegium cooptatus, meruit ei postea in Pontificatu subrogari. Poloni bis profligati à Bogdano Chimelescho cum Cosaccis, ac deinde cum Tartaris coniuncto. Vladislaus Rex Poloniæ d. 20. Maij moritur, amisso priùs vnico filio Sigismundo, quo audito rustici Russiæ Cosaccis, & Tartaris iuncti, Russiam deuastarunt octo millionibus aureorum præda potiti; post hæc alios tumultus, & clades passa est Polonia à Rebellibus, ac Socialibus eorum. Poloni eligunt in Regem Ioannem Casimirum, qui abdicato Cardinalatu dicebat se Regem Sueciæ, cum ei suffragia sua cessisset frater Carolus Ferdinandus, qui postea duxit viduam Vladislai: ad quam electionem d. 4. Nouembris factam conspirarunt Moschi, & Transiluani. Antea verò d. 9. Martij obierat Daniæ Rex Christianus IV. annorum 63. Regniq; 51. cui successit filius Fridericus Archiepiscopus Bremensis. Archidux Cortracum Gallis, Condæus Ipras Hispanis eripit, qui Augusto mense prælio insigni vicit Hispanos ad Lentium. Parisijs Parlamentum insurgit contra Mazzarinum, & Regem. Condæus, qui eo venerat, inde recedit ad regimen militiæ Catalonicæ. Coniurati contra Regem Catholicum comprehensi, quos inter Carolus Padilla, & Petrus de Silua decollati, Rodericus de Silua perpetuo carceri addictus, & Ioannes Padiliæ frater voluntaria inedia interijt. Rex die sententiæ latæ iussit exponi in omnibus templis Sanctissimam Eucharistiam, & tria millia Missarum celebrari in suffragium eorum, quos supplicio affecerat. In Sabaudia quoque coniurati vt sortilegijs, aut veneno perderent Christinam Regentem cum filio, per quendā Astrologum detecti, & puniti. Londini ingentes turbæ, & discensiones; Farfaix multos Parlamentarios carceri includit, & Regem abduci iubet à Vuicta Insula Vindisoriam: Ibraimus minitās Ianniaaris occisoribus primi Viziri præfocatus est ab eis chorda arcus, nec multo post idem passa est Sultana eius mater.

1649 Carolus Stuartus Rex Angliæ à Parlamentarijs opera Farfaxi, & Cromuelis per vilissimos, & omni scelere inquinatos Iudices damnatus, quod fouisset rebellionem Hibernensium, conspirasset cum Catholicis contra Protestantes, arma mouisset contra Parlamentum, violassetq; Regni leges, quantumuis eo contestante, se non posse ab alio, quàm à Deo iudicari die 10. Februarij ductus est ad supplicium incedens inter milites, seu Satellites festinanter, aiebat enim se festinare ad certamen, ea quo sperabat coronam immortalem. Capite truncatus est, obierit ne hæreticus, an, vt quidam retulere Catholicus, DEVS nouit: pluribus enim visus est nimis obsurduisse inspirationibus Diuinis, & Consilijs Nunciorum Pontificiorum de Catholica Religione profitenda. Monarchia extincta Camera inferior abrogauit Cameram superiorem. Scoti, & Hibernenses acclamarunt Regem Scotiæ, & Hiberniæ Carolum II. filium Caroli necati; Farfaix videns Cromuelem pluris quam se fieri, recessit Londino ineunte Decembri. Parisijs quoq; ineunte anno, dum Regis ministri exigerent pecuniam ad bellum, & conseruationem locorum, quæ acquisita iam fuerant, Parlamentum contra Regem, vel potiùs contra Mazarinum insurrexit, & populum in eandem seditionem traxit, à quo tamen plus pecuniæ ad sustinendam rebellionem exegit paucis diebus quam vno anno exegissent Regij ad conseruationem Regni. Parlamentum tamen agnita sua culpa conciliatum est Regi. Arcurtus Cameracum obsidet, Galli Tarraconem, Hispani Barcinonem capere conantur. Anna Archiducissa filia Cæsaris desponsata Regi Catholico transit in Hispaniam: Carolus Dux Mantuæ ducit Isabellam Claram Archiducissam Oenipontanam. Pontificij Castrum occupant, & ad vlciscendum necem Episcopi Castrensis, demoliuntur vrbem, Ducatu Castri retento loco pignoris, donec Dux Parmæ Montistis satisfaciat. Io. Casimirus impetrata dispensatione à Ponti-

Anni Chrīs.

fice, nubit cognatæ suæ viduæ relictæ ab Vladislao fratre ipsius Io. Casimiri Regis Poloniæ. Poloni propugnant Sbarasium, & præliantur cum Cosaccis numero, sed non virtute superioribus, & alijs in prælijs Rex Poloniæ vincit Cosaccos, & Tartaros. Dalmatiam pestis vexat, Veneti classem Turcicam debellant, & ex parte incendunt.

1650 Condæus Princeps Ianuario exeunte cum Principe Contio, & Duce Longæ villæ, tanquam noua molientes, iussu Reginæ, & Ducis Aurelianensis comprehensi, & in custodiam dati. Quidam de Parlamento, & postea Burdigalenses Mazzarinum insimulant perinde, ac auctorem turbarum Regni. Burdigalenses obsessi, & tandem portis apertis Regem cum Card. Mazzarino recipientes, veniam impetrarunt certis conditionibus. Condæus, & Contius translati in Portum Gratiæ; multi eos liberare conantur hac, & alijs de causis contra Mazzarinum agentes. At Card. Mazzarinus Parisijs egressus cum exercitu Rethelum expugnat opera Mareschalli Plesij, serò, & frustra Turennate, qui pro Hispanis militabat, succurrente; cum quo præliatum est acriter, & cruento marte, sed victoria stetit à Cardinali, qui anno exeunte ingressus est quasi triumphans Lutetiam, occurrente in eius amplexum Rege; Quo die Condæus comprehensus fuit Parisijs, eodem comprehensus est Barcinone eius amicissimus Comes Marsinius Generalis Præfectus militum in Catalonia, eiusque loco missus est Prorex Dux Mercurij. Hispani Dertosam expugnant, & in Italia Populonium, & Portum Longonem deditione acquirunt. Summus Pontifex Iubilæo celebrato quosdam Religiosos ordines abrogat, & quorumdam monasteria parua, & disciplinæ religiosæ minus idonea, abolet. Cæsar tertijs nuptijs ducit Eleonoram Gonzagam sororem Ducis Mantuæ. Veneti feliciter aduersus Turcas in Creta certant.

1651 Dux Aurelianensis cum coadiutore omnia tentant, mediante etiam Parlamento, pro liberatione Condæi Principis, & complicum, & ad exclusionem Cardinalis Mazzarini, adeo, vt tandem Parisiensibus omnibus arma capessentibus, coacta sit Regina consentire liberationi Principum, ad quos ipse Mazzarinus certus iam Lutetia abscedere, nuncium detulit. Principes magno plausu Parisijs excepti. Regina coacta est mandare Mazzarino, vt toto Regno excederet; paruit ille, & recusatis oblationibus amicorum, & Hispanorum, per Sedanum Coloniam venit, ab illo Electore veluti Rex tractatus. Turrenas Hispanis derelictis redit Parisios. Condæus fit Gubernator Aquitaniæ; & tandem defecit ad Hispanos, & Rex Galliæ decreuit illum persequi ac reuocare Mazzarinum, qui iussu Regio conscriptis fere quinque millibus militum, iunctusq; Marescallo Ocquincurtio redijt ad confinia Galliæ, Parlamento ridiculè illum proscribente, & promissis 50. millibus aureorum Sicario qui Cardinalem (dictu nefas) occideret. Carolus II. Rex à Scotis coronatus, venit in Angliam, & ad Vuorcestriam cum Cromuelo confligens profligatur, & mutato habitu fugit Londinum, & inde in Galliam. Multi Catholici Martyrio coronati in Anglia quos inter Boetius Episcopus Roffensis, qui etiam exsecta lingua perrexit prædicare veritatem Catholicam, quo miraculo insanientes hæretici, cor à pectore abstraxere, quod ad Semihoram, quasi noua lingua palpitauit. Veneti prospere contra Turcas bellum sustinent. Io. Casimirus R. Poloniæ d. 30. Iunij insigni victoria, & præda potitus est de Cosacchis & Tartaris, cæsis barbarorum plus

100000. & de suis desideratis tantummodo 2200.

1652 Cardinalis Mazzarinus Pictauiam venit exceptus honorificentissimè à Rege, & Principibus aulæ; & Rex abrogat Parlamenti decretum contra Cardinalem; At contra Ducem Aurelianensem crescunt suspiciones aulæ; Arcurtius Condæum infestat. Turrenas pro Rege Galliæ militat. Coadiutor Gondius mense Martio Purpura ornatus à Pontifice; dici voluit Cardinalis Retesius. Inter Regios, ac Principes fœderatos multa hostiliter gesta. Regina Sueciæ conatur eos ad concordiam reducere, Rex Parlamento denunciat nolle se Cardinali Mazzarino indulgere facultatem abeundi, cum etiam eo absente in Germania, Condæus, & Aurelianensis bellum ciuile Galliæ intulerint. Plebs Parisiensis in seditionem versa non sine cędibus tumultuatur. Pugnatum inter Regios ac rebelles, quos tandem Rex vicit, & stabiliuit suam auctoritatem. Hispani recuperant Balagueriam, Gerundam, & tandem Barcinonem; & in Belgio Grauelingam, moxq; Dunchercam peste laborantem ad deditionem compellunt. Angli Cramuelo auctore bellum indicunt Hollandis piscantibus in Oceano Scotico circa Orcadas. Cæsar comitia Ratisbonæ celebrat Decembri. Marchio Caracenæ ineunte Maio Trinum, & Crescentinum occupat, & Casalensem arcem obsidens, cogit Gallos d. 22. Octobris ad deditionem, eoq; postea introductus est Dux Mantuæ, & præsidium 800 Alemannorum. Marchio Villa recuperauit Crescentinum. Rex Galliæ coràm Parlamento declarat rebelles, & læsæ Maiestatis reos Condæum, Contium, Ducem Rupisocensem, & Ducissam Longæuillæ; Cardinalem autem Betzium inquieti, ac turbulenti animi virum, & Mazzarino insidiantem iubet comprehendi duciq; in Syluam Vicennensem d. 20. Decembris. Sub finem autumni locustæ herbas & radices arborum absumunt in Polonia, vnde anno sequenti fames, & pestilentia orta est. Campana altera nomine S. Agatha in Campanili Ecclesiæ S. Nicolai supra Ebrum fl. procul à Cæsaraugusta leucas 7. sponte sonuit d. 20. Februarij post mediam noctem & iterum in meridie, & d. 24. hora 1. post meridiem, pluribus ictibus semper versus Orientem, & postrema vice sonuit per horæ quadrantem. *Girardus in Diario.*

1653 Dux Vendocinæ ineunte Februario cum classe ad ostia Garumnæ venit ad comprimendos Burdigalenses, & Cardinalis Mazzarinus in Campania cum exercitu Regio prosperè aduersus hostes bellum gerit, reduq; quasi triumphans Parisios, quo veniens Card. Antonius Barberinus, fit magnus Eleemosynarius Regis, opera Mazzarini. Galli Gerundam Cataloniæ obsident, sed frustra; at prope Salsulas Hispanos profligant. Burdegalenses contumacissimi auxilia ab Anglis, & Hispanis, sed in cassum, procurant; Sarlatini tamen redeunt ad obsequium Regis. Condæus à multis nobilibus derelictus est. Parisienses solemni conuiuio, & concursu nobilium honorant Cardinalem Mazzarinum. Regij Chaumontium, & Rethelum occupant exeunte Iunio. Burdegalenses pacem cum Rege suo ineunt. Electores Augustæ Vindelicorum mense Maio eligunt in Regem Romanorum Ferdinandum IV. Regem Bohemiæ, & Hungariæ, & Ratisbonam redeunt ad celebrandam eius coronationem. Rustici Helueti ob reformatam monetam, & commercium salis, atq; exactiones, in tumultum, ac bellum erumpentes Lucernam, ac Bernam obsident duce Leuuembergo; sed Io. Rudolphus Heluetic-

rum

Anni Christ.

rum dux eos repulit ac domuit, & ad pacem compulit, Leuuembergio capite multato. Februarij die 28. per duos dies Anglica classis cum Hollandica decertauit, & victoria stetit ab Anglis. Cromuelus cum exercitu Londinum accedit, & Parlamentum deijcit, seque supremum Regni protectorem dicit. Hollandi iterum prælio nauali victi ab Anglis. Recusante Christina Regina Sueciæ matrimonium, Sueci eligunt in Regem ei successurum Carolum Gustauum Palatinum. Polonia fame, ac peste laborat Innocentius X. constitutione data Romæ prid. Kal. Iunij declarauit hæreticas esse quinq; propositiones Iansenistarum ibi enumeratas.

1654 Comes Arcurtius redit ad obsequium Regis Galliæ, imò, & Princeps Contyus ducit Comitissam Martinotiam nepotem Cardinalis Mazzarini sub initium Quadragesimæ, cum paulo ante frater eius Princeps Condæus à Parlamento proscriptus fuisset, & supplicio capitali adiudicatus. Carolus Dux Lotharingiæ in Belgio suspectus Hispanis, ac Cæsareis, præsertim ob clandestinam cum Mazzarino amicitiam, comprehensus est Bruxellis, & Antuerpiam abductus. Defuncto Archiepiscopo Parisiensi, Cardinalis Retzius ad ei succedendum destinatus, & ob id liberatus à carcere certis conditionibus, fugit Romam Rege offenso. Rex Galliæ coronatus Rhemis ineunte Iunio. Regij Duces Attenacum ad deditionem adigunt. Hispani Attrebatum diu obsident, sed frustra, & Rex Galliæ cum Regina post victoriam ingressus Attrebatum, mox redit Parisios. Princeps Contyus Cataloniæ Prorex ineunte Iulio Villam Francam deditione recipit, & Hispanos à Rodenti obsidione pellit. In Cataloniæ montibus Certaneis apparuit monstrum insigne, videlicet homo robustus semptem capitum, quorum medium vnicum oculum in medio frontis, reliqua binos oculos habebât, & aures asininas, solo capite monoculo comedebat, bibebat, & & mugiebat, horrendum; septem quoq; brachia humana agitabat; pubetenus hominem, infernè Satyrum imitabatur; pedibus caprinis, ac bifidis. Regina Sueciæ d. 17. Ianuarij coram Senatu, & proceribus Regno se abdicauit incredibili dolore, & stupore subditorũ, retẽtis sibi in Pomerania reditibus ducentum millium aureorum; eodemq; die post duas horas Vpsaliæ coronatus est Rex Carolus Gustauus, Regina Sueciæ inde Antuerpiam, ac postea Bruxellas venit, vbi adfuit Antonius Pimentellus Regis Catholici Legatus, & nocte ipsa præcedentem Natalem Domini in palatio Archiducis, coram ipso, & Pimentello, Fuensaldanio, Montecuccolo, & Borenio professionem Fidei Catholicæ nuncupauit; Dumq; P. Guimesius Dominicanus Pimentello à secretis, pronunciabat formulam absolutionis, totius Ciuitatis bombardę explosæ fuerunt, nullo accepto signo, tantummodo enim imperatum fuerat, vt circa horam illam exploderentur. Vlyssiponem appulit classis 80. nauium cum 46. millibus capsis sacchari, alijsque multis mercibus. Pax inter Anglos, Hollandosque componitur. Anabaptistæ coniurant contra Cromuelem. Poloni Cosaccos cædunt. Moritur Matthias Princeps Vallachiæ, relicto hærede Constantino Szierbano. Pax perpetua inter Polonos, ac Tartaros conficitur: Poloni à Moscouitis superati. Dux Mutinæ ducit Lucretiam Barberinam. Dux Guisius Classis Gallicæ ductor frustra Neapolim aggreditur.

1655 Innocentius X. Pontifex d. 8. Ianuarij moritur. Multa hostiliter gesta inter Ducem Mutinæ, & March. Caracenæ. Die 6. Aprilis vespere electus fuit in Summũ Pontificem Cardinalis Fabius Chisius Senensis, tanta conspiratione suffragiorum, quanta ante annos 300. nullus alius Pontifex, diciq; voluit Alexander VII. annorum 54. ipsis hæreticis agnoscentibus assistentiam Spiritus Sancti in electione Pontificis, cuius virtutes in Germania agnouerant. Galli cum Pedemontanis, & Duce Mutinæ Ticinum obsident, & oppugnant, sed frustra, propugnante vrbem strenuè Com. Galeatio Trotto. Martij d. 12. moritur Eleonora mater Christinæ Reginæ Sueciæ. Christina autem ex Belgio veniens in Italiam, Oeniponti publicam fidei Catholicæ professionem fecit coram Luca D. Holstenio Protonotario Apostolico, & Canonico S. Petri, ita suadente Pontifice, vt posset illam in ditione Ecclesiastica tanquam Catholicam excipere, quam maximis demonstrationibus honoris: misitq; illis in occursum ad fines ditionis Pontificiæ quatuor Nuncios Prælatos Nobilissimos; excepta est Regina Sueciæ Ferrariæ, & Bononiæ d. 12. Nouembris, & in aliquibus ciuitatibus Pontificijs ingenti concursu, & apparatu, cumq; d. 8. Decembris prope accessisset ad Lauretanam ædem reliquum itineris, quamuis lutulenti, pedes confecit, obtulitq; Reginæ Cæli Coronam, & Sceptrum pretiosissimis gemmis referta; Die 19. Decembris Romam appropinquans, obuios habuit nomine Pontificis Cardinales duos ad id Legatos de Latere Io. Carolum Mediceum, & Lantgrauium Hassiæ: Post eius solemnem in Vrbem ingressum, excepta est in Consistorio Cardinalium, professa gaudium, quod experiebatur tum ob susceptam fidem Catholicam, tum ob eximios honores, quibus à Summo Pontifice Dei in terris Vicario cumulabatur; cui Pontifex respondit, longè maiori gaudio in Cælis celebrari ipsius conuersionem, quàm in terris. Die Natali Domini interfuit solemnijs Missæ Pontificiæ, & ab eodem Pontifice accepit Sacramentum Confirmationis, suscepta nomine Regis Catholici à Cardinali Mediceo, voluitq; dici Christina Alexandra. Rex Galliæ decreto edito excludit ab officijs aulæ suæ, suiq; fratris omnes Hugonottos. Bulla Pontificia contra Iansenistas acceptatur Parisijs ab Ecclesiasticis. Rex Catholicus declarat filium suum hæredem Monarchiæ, & Lusitanis offert inducias decennales. At Io. Rex Lusitaniæ recusat eas requiritq; aut bellum manifestũ, aut perfectam pacem, & fœdus init cum Anglis, quibus è contrario Rex Catholicus bellum indixit. Moritur interim in Ciuitate Burgensi Margarita Sabauda olim Mantuæ Ducissa, & Lusitaniæ Proregina. In Anglia bis coniuratum ab aliquibus cõtra Cromuelem. In Austria proceres iurant fidelitatẽ paruulo Archiduci Leopoldo Ignatio, qui in Comitijs Posoniæ electus fuit in Regem Hungariæ, & coronatus d. 27. Iunij. Tartari iuncti Polonis Cosaccos cædunt. Carolus Gustauus Rex Sueciæ Polonos bello vexat, & ad angustias redigit. Moschi expugnant Vilnam. Cosacci Russiam inuadunt, Suecus in acie Polonos vincit, & Varsauiam occupat, & postea Cracouiam. Defuncto Francisco Molino Duci Venetorum substituitur d. 25. Martij Carolus Contarenus. Veneti prospere bellant contra Turcas.

1656 Rex Sueciæ, Mariemburgum Februario occupat. Veneti sollicitant Moschos, & Cosaccos contra Turcam diuertendum à Creta, & Dalmatia. Tartarorum 50. millia veniunt in auxilium Polonis contra Suecum. Thomas Princeps Sabaudiæ, ex apostemate in capite moritur. In Heluetia bellum inter Catholicos, & Protestantes, velox pax secuta est. Dux Mutinæ multis, ac pretiosis muneribus donatus à Rege Galliæ, & à

Card.

Anni Christ.

Card. Mazzarino reuertitur Generalis Præfectus Gallicæ militiæ in Italiam, & Valentiam obsidet. Moritur Cardinalis Triuultius. Dux Mutinæ cum Duce Mercurij cogunt Valentiam ad se dedendam Gallis. Regina Sueciæ Hispanis desertis, adhæret Gallis. Pestis ex Sardinia delata Neapolitanam Vrbem, et vicina loca depasta est à Maio exeunte adeo, vt quotidie non minus quam 80. hominca, sæpius tamen plurea perirent. Inde Pestis Romam delata sæuijt vsq; ad huius anni finem. Pontifex Nuncios mitit ad Reges Christianissimum, et Catholicum pro pace, et constituendo loco illam tractandi; locus prope Bayonam destinatus fuit. Genuam quoque pestis corripuit. Sub finem anni Lues Neapoli desæuijt et ciuitas experta opem S. Francisci Xauerij, eum in Protectorem eligit. Pax inter Gallos, et Anglos firmata, & bellum inter Anglos, et Hispanos erumpit, ideoque Rex Angliæ ex Gallia migrat Bruxellas. Hispani Gallos ab obsidione Valentianarum tandem repellunt. Galli Chapellam recuperant. Regina Sueciæ d. 8. Septembris peruenit Parisios, vbi innumerabili concursu populi, & Nubilium, & deinde à Rege, qui Compendij morabatur celebritatibus tantâ Regina dignis excepta est. Franciscus de Sosa Legatus Regis Lusitani, sed pro tali non receptus à Pontifice obstantibus Hispanis, post annum inutilis moræ Roma discedit. Ioannes IV. Rex Lusitaniæ post morbum dierum 10. moritur d. 6. Nouembris, successit ei primogenitus Alphonsus VI. coronatus d. 15. Nouembris, sub tutela Reginæ matris; Poloni ter victi à Sueco, postea victores fuere, fugato Rege Sueciæ bis, & ad angustias redacto, & Varsauiam recuperant. Dux Octauius Piccolhomineus die 9. Augusti moritur Viennæ. Cosacci redeunt ad obsequium Regis Poloniæ. Rex Sueciæ iterum, ac tertio victus à Polonis, qui obsidere pergunt Cracouiam.

1657 Alexandro VII. Pontifice suauiter vrgente, & Nuncio eius Carolo Caraffa prudentissima dexteritate negotium pertractante, Serenissima Respublica Veneta PP. Societatis IESV, quos diu olim eximia benignitate fouerat, & Anno 1606. sibi quasi à visceribus auulsos ægrè tulerat, iterum in Augustissimum suum sinum recepit, & honorificentissimis beneuolentiæ characteribus reuocauit, vt peracto iam quinquagesimo absentiæ nostræ anno, tanquam Iubilæo recurrente ad pristinum Dominium Venetum; liberè seruituri reuerteremur. Tartari Transiluanos profligant, cæsis eorum 4000. & captis 24000. Initio autem Septembris reperta sunt Genuæ mortua in sola vrbe 70. millia hominum, & superuixisse Genuæ 14400.

1658 Maio Mense Rex Ardæ finitimus Regi Angolæ mittit ex Africa Legatos ad Regem Catholicũ, petens amicitiam, & Religiosos viros instructores in Fide Christiana. Iunij d. 25. Dunchercha deditione capta est à Gallis, & Anglis, eamque ingressus Rex Galliæ cum Mazzarino promisit sibi cordi fore cultum Catholicæ Religionis: In Canali Angliæ repertus est piscis longus cubitos 70. latus 30. Ragotius Transiluanus Turcas magna clade affecit, pauloq; post Cosacci Moschos trans Borysthenẽ profligant. Iulij d. 6 Bergam captam ingressus est triumphans Rex Galliæ, reuersusq; Mardichum, ex febre continua decubuit; At Rex Hungariæ d. 18. Iulij electus est in Romanor. Regem. Augusto mense pestis Varsauiam infestat; terræmotus Cephaleniam per octo dies succussit, multis obrutis, & monte integro cum templo hausto. Rex Sueciæ Hafniam obsidet, & in ea Regem Danimarchiæ die 25. Aug. Franciscus Dux Mutinæ Mortariam ad deditionẽ, & Granelingam Galli die 30. compellunt. Septembri Turcæ inuadunt Transiluaniam, Ienum capiunt, & arcem Veindennensem trucidantes omnes milites, vno euadente, qui desperatione actus incendit apothecam pulueris tormentarij, & secum Turcas, & arce disiecit in aerem. Die 13. Septembris moritur Oliuerius Cromuelus Protector Magnæ Britanniæ, & d. 14. substituitur ei Milord Richardus de Cromuelis, eiq; Parlamentum, & capita exercitus fidelitatem iurant d. 16. Vrangelius deditione potitur Croneburgo, & Chamus Tartarorum Alba Iulia Transiluaniæ. Poloni in Comitijs Vuarsauiæ decernunt bellum aduersus Moschos, ac Suecos. Mareschallus Turrenas occupat Odenardem, Mennenam, & Castrum Gaurense, iactoq; ponte super Scaldim terrorem incussit Gandauo, & Bruxellis, sed eas Ioannes Austriacus, milite, & commeatu sufficienti munit, mox Turrenas capit Ipras, Vuarnefonium, & Comingam. Octobris d. 13. Franciscus Dux Mutinæ in pago S. Ia prope Mortariam post 40. dierum ægritudinem moritur, pietate, & fortitudine bellica heroas inter numerandus, quem vel ipsi hostes deplorarunt: successit ei filius Alphonsus IV. Rex Poloniæ 17. millibus militum Toruniam obsidet, expugnaturus eam d. 20. Decembris, magna vtrinque strage. Octob. d. 27. Hollandi classem nauium 160. mittunt in auxilium Regi Danimarchiæ contra Suecum, quibus occurrit Suecus 40. Nauibus armatis. Nouembris die prima Alexander VII. Pontifex inter Sanctos retulit B. Thomam de Villanoua Archiepiscopum Valentinum, die 8. classis Hollandica post acre prælium commissum cũ Suecis in freto Sundico, introduxit Hafniam 3000. milites auxiliarios, cum munitionibus, & commeatu, & d. 9. Suecus soluit obsidionem incensis castris. Veneti in Cretam Turcis strenuè resistunt. Ludouicus de Haro Pacem Augustam, vulgò *Badadoz*, diu obsessam deserit, & Hispanos milites transfert ad obsidionem Illruiæ, vulgò *Eluas*, & sub finem Decembris Suecus iterum arctissimè Hafniam obsidione cingit.

1659 Iannario mense pestis Constantinopolim vexat, præcipuè Iudæos, & d. 13. Hispani magna strage capitum, & militum repelluntur ab obsidione Illruiæ, Lusitanico subsidio introducto. Aprilis 2. adsunt Cæsari Francofurti moranti, Legati Tartarorum offerentes auxilia contra Turcas. Pax componitur inter Reges Danimarchiæ, & Sueciæ. Esdinum Condæo deditur, pro cuius recuperatione Rex Galliæ expeditionem sollicitat. Maio mense Londini reassumptum est vetus Parlamentum ad formam Anni 1653; & septem deputati ad publica negotia electi. In Comitijs Vuarsauiæ pax confecta inter Cosaccos, & Polonos. Iulij 26. Sueci Nascum deditione capiunt, & vastant Prussiam, & Cosacci hoc mense cædunt 8. millia Moschorum, multoq; plures capiunt. Augusti die 3. March. Montecuccolus Viennæ accipit inuestituram Correglj à Cæsare pro Duce Mutinæ: Carolus Dux Lotharingiæ à Rege Catholico liberatur à carcere. Londini Turba multa, ac seditiones, alijs pro Parlamento stantibus, alijs pro Carolo II. Rege: Die 12. Aug. habita est prima Sessio pro pace à Cardinali Mazzarino, & Com. Ludouico de Haro in Insula fluminis Bidassoæ prope Baionam, quæ diuidit Galliam ab Hispania, & d. 20. prope Baionam moritur Comitissa Saluaterra Annorum 108. adhuc robusta; eodemq; die moritur Fridericus Dux Holsatiæ Socerus Regis Sueciæ. Londini nobiles contra Parlamentum armant 6. millia mili-

tum:

Anni Christ.

tum: Moriuntur interim Caleti Princeps Eboracensis, & Audomari Carolus eius frater, & 400. in turrem Londinensem abducti. Die 26. Aug. Cæsarei oppugnant Dammum, & recuperaturi Pomeraniam, Stettinum obsidendum statuunt. Poloni obsident Graudentium in Prussia. Arabes Meccam obsessam capiunt, ad quam recuperandam Rex Turcarum ingentem indicit exercitum. Septembris d. 5. Matriti iussu Regis Catholici celebratur solemniter dies Natalis Regis Franciæ. Dux Venetorum moritur Ioannes Pisaurus de Societate nostra Venetias reuocanda optimè meritus, multoq; magis de Republica, cui substituitur Dominicus Contarenus. In Anglia ad Vestecheſtriam Regij victi à Parlamentarijs, quo audito Rex Carolus II. migrat in Galliam, eiusq; frater Bruxellas. Die 17. Septembr. Cæsarei deditione Dammum capiunt. Octobri Carolus II. Rex Angliæ Baionam proficiscitur ad Cardinalem Mazzarinum, et Ludouicum de Haro, pro auxilijs ad recuperandum Regnum. Ragottius Transiluanus præliatur cum 20. millibus Tartaris, quorum septem millia cædit; Turcæ autem Varadinum Transiluaniæ occupant. Nouembris 6. terræmotus Calabriam quassauit, multis pagis subrutis, et d. 12. Pax confecta inter Reges Catholicum, et Christianissimum, concluso matrimonio inter Regem Galliæ, et Teresiam filiam Regis Catholici, cum pacto vt illa renunciet iuri succedendi in Regno Hispaniæ deficientibus masculis. Die 15. Campana miraculosa Vililiæ supra Hebrū flu. per 3. horas sponte sonuit, forte promulgans pacē post bellum annorum 48. esto hæc pax alibi serius promulgata sit, puta Mediolani d. 29. Nouembris. Dux Lotharingiæ protestatus est contra quædam capita pacis; Sed Mazzarinus, et Harous hortati sunt illum, vt fideret Clementiæ Regis Galliæ. Cosacci deficientes à Polonis, Generalem creant filium Chilminischij defuncti, et 15. millia Polonor. trucidant. Decembris 13. absoluuntur Comitia Posnaniæ.

1660 Reges Christianissimus, & Catholicus promittunt Regi Angliæ restitutionem in Regnum, dummodo pro impensis belli cedat Gallo Scotiam, Hispano Hiberniam; Londini tamen turbæ sedatæ Carolo Rege excluso. Princeps Condæus Regi Galliæ reconciliatus, ad eum à Mazzarino introductus augetur ditione, & dignitate. Legati Magni Ducis Moschouiæ ad M. Ducem Hetruriæ, Liburnum appellunt. Terræmotus iterum in Calabria, & in Lucania. Februarij d. 2. Bletis moritur Dux Aurelianensis; Marchioni Caracenæ prorogatur in triennium Belgij regimen, & d. 22. moritur Rex Sueciæ Gottemburgi annorum 38. Tartari cædunt plusquam 13. millia Moschouitarum. Turcæ Ragottium in Transiluaniam recedentem profligant. Martio mense locustæ infestant Insulas Fortunatas. Piratæ Tunetani offerunt Regi Galliæ 7. mille captiuos Gallos, vt se redimant à vexatione nauium Gallicarum. Condæo iuxta pacis capitula restituuntur Chermontium, Astenacum &c. Pax inter Danos, & Suecos firmata. Londini discutiuntur conditiones Regi Carolo proponendæ, antequam reuocetur; & Gubernator Duncherchæ iubet in foro proclamari: *Viuat Carolus II. Rex Magnæ Britanniæ.* Aprili mense Parlamentum Londini, exercitus capita, & Metropoles consentiunt restitutioni Caroli in Regnum ea conditione, vt parcat etiam parricidis Caroli I. nec ducat vxorem diuersæ Religionis à Protestantibus, relinquatq; in suo vigore edictum contra Catholicos, nec Gallos Hispanosue in Regnum introducat, celebreturque in Ecclesijs ritu Scotico; eidemq; pro annuo reditu promittūtur 80. mille libræ sterlingæ. Congressus Regum Galliæ, & Hispaniæ ad Fontem rapidum statuitur in d. 7. vel 10. Maij: Rex Carolus II. ingressum suum in Angliam constituit ad diem 8. Maij, sibi natalitium; Parlamentum capite multat 7. primarios complices parricidij in Carolum I. & Cromuelis ossa extumulata iubet comburi; reliquorum bona proscribit; quos inter. Onglesius ad Regem pro venia confugit, Respondet Rex, effusionem sanguinis vnius Regis tale parricidium esse, vt ad vltionem obliget potius eius subditos, quàm filios. Porrò Regis huius literæ lectæ fuerant in Parlamento nudis capitibus, fueratq; ibi proclamatus Rex cum sonitu campanarum, & explosione bombardarum: quando autem ingressus est d. 8. Londinum annos natus 30. præcessere prætoriani milites 2000. & subsecuti equites 15000. Magistratu purpurato obuiam eunte, & populo genua flectente. Hoc anno Lupijs reperta imago antiqua S. Mauri Abbatis, multis cæcis visum, & alijs sanitatem restituit; eius caput seruatur ibi in Basilica S. Stephani. Genuenses Venetis pro bello contra Turcas offerunt mutuum dimidium millionem absque vllo fœnore. Turcæ in Creta ab oppugnatione Clissæ tormentorum ictibus per dies quinque propulsantur; Poloni frustra tentant recuperare Vilnam iam captam à Moschis. Iterum Cephaleniæ terræmotus multas ædes subuertit. Iunio ineunte Vesuuius flammas, ignitos lapides, & cineres eructans, Neapolitanos terruit; & d. 29. terræmotus concussit Burdigalam, Pictauium, Montempessulanum. Rex Angliæ Catholicos ab aula eijcit, ipsiq; Legato Regis Galliæ abscessum inde indicit.

1661 Rex Angliæ d. 18. Maij nuptias firmat cum Catharina sorore Regis Lusitaniæ (indignante, & abeunte in Belgium Legato Regis Catholici, qui aliam vxorem proposuerat) & Lusitano contra Hispanum promittit 10000. milites, ac naues 20. armatas, dummodo sibi cedat quasdam arces in India Orientali & in Africa. Classis Lusitana ex India appellit incolumis. Iunio mense Rex Galliæ mandat, vt omnes subscribant Constitutioni Pontificis contra Iansenistas datæ anno 1656. d. 16. Octobr. Hispani obsident Portum Vrbem Lusitaniæ. Pax inter Moschos, & Suecos composita. Meler fluuius inaudita inundatione Stokolmum infestat. Iulio ineunte Turcarum myoparones ex Calabria multos captiuos abducunt, eundemq; agrum locustæ infestant, & in Ægypto caritatem Annonæ inducunt; Amsterodamum appellit classis Indica 7. Nauium cum 6. millionibus aureorum. Io. Austriacus obsidet Portum Lætum, & Campum maiorem Portugalliæ. Reginæ Angliæ Catholicæ permissi sunt 20. Religiosi catholici in aula, decretumq; tollenda Elisabethæ edicta contra Catholicos, permittendamque libertatem Religionis. In Cypro, & in Syria ob tyrannicam quorūdam Præfecturam tumultuatum est: Comes Nicolaus Esdrinius in Bossina cædit aliquot millia Turcarum, & plures capit: Turcæ occupant transitum in Transiluaniam dictum Portamferream; ideoque Cæsar mandat Generali Montecuccolo vt cum exercitu festinet, & assistat Principi Kiminiano. Cosacci vi armorum, & minis extorquent à Catholicis, vt sibi liceat celebrare Diuina officia ritu Græco. Augusto mense terræmotus Hydrunti euertit 24. Domos. Veneti in portu Insulæ Chij tormentis redigunt in cineres 33. triremes Turcicas, occiso Bassa Mazzamamia; At Ismael Bassa diripit Albam Iuliam, & Transiluaniam ferro flammisq; deuastat.

Anni Christ.

ſtat. Chiminiamus recipit ſe in Maldouiam. Kamus Tartarorum Moſchouiticam ditionem inuadens cum 200. millibus armatorum, occupat Aſtracanum, & Cazanum. Miſnia, & Turingia ex copia imbrium, & inundatione fluminum ante annos centum immemorabili, moltos homines, & animalia amiſit: Claſſis Hiſpanica ex Occidente cum 16. millionibus Gades venit, inde flexit ad S. Andream, & tandem ad Corunniæ portum. Septembri Montecuccolus prope Szamblium Turcas, et Tartaros aggreſſus ea ijs 15. millia partim cecidit partim cepit, cum ſpolijs opimis; liberati ſunt multi captiui, reliqui hoſtes fugati, et de Catholicis 600. tantum deſiderati. Peſtis, ac fames Conſtantinopolim dirè vexauit. Octobri menſe claſſis Luſitana reuerſa eſt ex Braſilia com 70. nauibus onuſtis 26. millibus capſis Sacchari: eodem menſe Rex Galliæ ob Natiuitatem Delphini, poſt decantantum hymnum. *Te DEVM Laudamus*, ſignauit 500. ſtrumoſos, Carceres laxauit, retentis tantum reis criminis ſtatus, & homicidis proditoribus, ac per ſuos eleemoſynarios ſoluit debita miſerabilium. Nouembris d. 17. Varſauiæ publica gratiarum actione in Eccleſia celebrata eſt victoria Polonorum de 26. millibus Moſchouitis in Lituania internecione deletis. Rex Angliæ eſum carnium feria 6. & 7. vetat, & Quadrageſimæ ieiunium ſancit. Ieſuitæ Parlamenti edicto tota Britannia exulare iuſſi. Rex Galliæ cum Reginis adfuit Carnuti, impleuitq; votum factum B. Virgini pro impetrando filio, die 8. Decembris; ſed maius quid eo die actum Romæ: nam Decembris 8. ipſo die feſto Immaculatæ Conceptionis Beatiſs. Virginis MARIÆ Dei Genitricis ALEXANDER VII. Pontif. Max. Philippo IV. Rege Catholico per extraordinarium ſuum Oratorem Ludouicum Creſpij Epiſcopum Placentinum ſupplicante, Conſtitutionem promulgauit, qua declarauit ſenſum Chriſti fidelium in celebrando Conceptionis Feſto, & prædeceſſorum Pontificum in inſtituendis pro hoc, peculiari Officio, & Miſſa, & Indulgentijs ſemper fuiſſe, quod Deipara in ipſo primo inſtanti creationis animæ, & infuſionis in corpus, fuerit per merita Chriſti Redemptoris præſeruata ab Originali peccato, & in hoc ſenſu, & cultu nunquam immutato, velle ſe eidem piæ ſententiæ fauere, adiectis, ac denunciatis pœnis in eos, qui quouis prætextu, & quauis excogitabili ratione ſiue publicè, ſiue priuatim audeant huiuſmodi fauorem fruſtrari, aut piam dictam ſententiam vellicare: Qua quidem declaratione Sanctiſſimus Pontifex ſententiam hanc piam ad vltimum, ſeu proximũ Definibilitatis Gradum euexit, ſicut in noſtro hac de re opere Deo iuuante demonſtrauimus. Idem Pontifex d. 28. Decembris retulit inter Sanctos B. Franciſcum Saleſium Epiſcopum Gebennenſem: Nouembris d. 6. natus erat Philippo IV. Regi Catholico, ex Maria Anna filius Carolus II.

1662 Goa hoc anno capta eſt ab Hollandis. Februario Turcæ cum ſuorum clade repulſi à Serinuario ab arce Croatiæ. Dux Lotharingius cedit Regi Galliæ Ducatum ſuum, ſed poſtea ceſſionis eum pœnitet. Poloni Varſauiæ ineunt Comitia d. 20. Februarij. Terræmotus Cretam vrbem concuſſit, ruina multarum ædium: Oceanus prope Dorotrectum inundatione in agros, & pagos, homines plurimos, & pecodes merſit. Ventus procelloſiſſimus prope Roterodamum multas naues merſit, aliaſq; 26. à portu Texeliæ anchoris amiſſas aliò tranſtulit, ac diſſipauit. Martio menſe Marchio Lichenſis primogenitus Ludouici de Haro, indignatus, quod ſibi non fuiſſet collata dignitas, & Officium patris, ſtatuit cuniculis actis ſub theatrum, interimere Regem Catholicum cum Hiſpanis Proceribus; ſed deprehenſus eſt, & carceri incluſus: in eius domo reperti ſunt 10. milliones aureorum; cum ſcripturis, quibus adnotarat alios quinque milliones miſſos Luſitano Regi eodem menſe Fochetus præfectus Ærarij Gallici, & Theſauri Regij, conuictus perhibetur vſurpatorum 40. millionum librarum de reditibus Regijs. Fames dira in Gallia, præcipuè Pariſijs, quam Rex ſua liberalitate mitigauit. Aprili menſe promulgatur Vlyſſipone fœdus perpetuum inter Anglos, & Luſitanos; Inter Venetos Ducemque Sabaudiæ conuenit, vt in ſcripturis publicis Sabaudus non ſe appellet Regem Cypri, aboleaturq; liber ſuper hoc ad fauorem Sabaudæ editus. Rex Galliæ deputatis Geneuæ mandat, vt in ea vrbe liber ſit vſus Catholiciſmi. Die 27. Aprilis incendium redegit Paſſauiam in cinerem, excepto Monaſterio PP. Franciſcanorum. Maio menſe Luſitana Sponſa Regis Angliæ peruenit Hamptoncurtum, vbi per Archiepiſcopũ Londinenſem celebrãtur nuptiæ cũ Rege. Iunio menſe Regina Sueciæ Catholica d. 19. reuerſa eſt Romam. Rex Galliæ, rogatu Regis Catholici, vetat ſuis ſubditis militare pro Luſitanis. Moſchi cædunt 8. millia Tartarorum, & Coſaccorum in acie. Seditioſi in Polonia denunciant Comitia Vuarſauiæ nulla eſſe, quia in illis conſumptæ fuerant 6. hebdomadæ, cum durare non deberet vltra dies 14. per Conſtitutionem Anni 1637. Iulij d. 15. moritur valde piè Alphonſus IV. Dux Mutinæ. Die 18. vidua Caroli I. Regis Angliæ Caletum venit, reuerſura in Angliam. Io. Auſtriacus occupat Auerum Montemfortem, Villamuiciosam, & Portellum. Turcæ die 22. Iulij ab obſidione Claudiopolis deſiſtunt. Auguſto menſe Rex Galliæ iubet deſtrui 23. templa hæreticorum, quæ in Gebenneoſi ditione, ſub eius protectione fuerant. In Polonia flumina ab imbrium copia, villas, & vrbes ligneas eluuione abducunt, lapideas autem domos alicubi ſternunt. Moſchi Coſaccos ad ripam Boryſthenis, & viciſſim Coſacci Moſchos profligant die 20. Auguſti. Andreas miles Corſus ſclopo interimit Bertoum famulum Duciſſæ Legati Gallici Crequij Romæ; ex qua ſcintilla incendium diſcordiæ inter Pontificios, & Regem Galliæ, qui tamen renouauit decreta contra Huguenottos, & iuſſit carceribus includi capita nouæ ſectæ Illuminatorum. Miniſtri Anglicanæ Eccleſiæ recuſant iurare fidelitatem Regi Angliæ in rebus Eccleſiaſticis, contra quos alio prætextu Rex colligit exercitum, non ſine tumultu, ob vectigal nouum ſubditis indictum. Hiberni quoq; poſcunt Regem propriũ, qui apud eos reſideat. Conſtantinopoli peſtis graſſatur. Octobri ſuadente Regina Angliæ vidua decernitur, vt Angli cedant Gallis Duncherchamm. Nouembri moritur Guillelmus Leopoldus Archidux; Decembris d. 2. Rex Galliæ ingreſſus eſt Duncherchamm, reſtituitq; ibi Catholiciſmum cum multis priuilegijs.

1663 Generalis Pirata Sinenſis per Hiſpanos repellitur ab Inſulis Philippinis. Moritur Ferdinandus Carolus Archidux Oenipontanus. Februario Rex Galliæ conſentit in matrimonium Principis Valeſiæ cum Duce Sabaudiæ. Carolus Ioſephus Archidux decernitur Belgij Gubernator. Martio menſe firmatur fœdus inter Reges Galliæ, & Danimarchæ. Primus Viſirus mouens versùs Belgradum cum 40. millibus Turcarum, denunciat bellum Cæſari. Aprili exeunte moritur Violanta Margarita Duciſſa Parmæ poſt mortem fœtus intra vterũ extincti. Maio ineunte

Lon-

Anni Christ.

Londini promulgatur edictum, vt exceptis famulis Reginæ, omnes Catholici intra triduum ex Anglia intra octiduum ex Scotia, & Hibernia discedant. Paulo post promulgatur matrimonium inter Cæsarem, & Margaritam filiam Regis Catholici. Comes Esdrinus cæsis 4. millib. Turcar. magna præda potitur: Io. Austriacus post oppugnationem 6. dierum expugnat Eboram d. 23. Maij, & triduana direptione multis millionibus potitur. At Iunio M. Lusitani in prælio, Hispanorum 8. millia partim cædunt, partim capiunt cum 24. tormentis, fugiente Io. Austriaco Pacem Augustam, & post 7. dierum obsidionem, Eboram recuperant. Hollandi in India Coccinum obsidentes repelluntur. Iulij d. 5. moritur ex calculo vesicæ Iulius Sacchettus Chardinalis annorum 76. heroicæ magnanimitatis vir. Moritur, & P. Antoninus Diana Theatinus. Hungari offerunt Cæsari centum millia armatorum contra Turcas, dummodo ipsorum ductor sit Palatinus Hungariæ, & Alemanni defendant Austriam, Comiti Esdrino habenti 10. millia militum veteranorum, & 20. millia militiæ vulgaris, conceditur inuadere regionem Turcarum, quorum multa millia in conflictu prope Canisiam cædit, multa præda potitur, de suis ammittens tantum 300. Eius equus bis occisus est, Comite illæso. Pestis vexat Smyrnas, & Algeriam. Augusti 13. Turcæ Serinuarium aggressi, bis non sine clade repelluntur: Aly Bassa cum 40. millibus Turcarum Nekeselium frustra oppugnat, amissis 10. millibus, & d. 30. ab obsidione recedens, iunctisq; alijs 24. millib. Tartarorum, loca aperta incendijs vastant. Comes Esdrinus capto, incensoq; Brenitio, fugatisq; Turcis, obtinet à Cæsare 7. millia peditum mille equites, & mille Dracones armigeros, & paulo post creatur Generalis. Septembri transigitur matrimonium Ducis Parmensis cum Isabella sorore Alphonsi Ducis Mutinæ. Rex Galliæ offert Imperatori contra Turcas 13. millia militum dummodo seorsim militent sub Duce Franco. Aly Bassa d. 24. Sept. occupat tria Nikeselij propugnacula promittens obsessis conditiones honestissimas, concessis horis 40. pro responsione à Cæsare expectanda, qui respondet subsidium affuturum ad diem 30. at Generalis Forgatius non expectato responso Cæsaris d. 26. dedit arcem post 6. Hebdomadas propugnationis, & fugit inde, & tamen repertus est ibi commeatus militaris, & victualis pro alijs 6. hebdomab. Kalendis Octobris Dux Michelburgi versans in aula Regis Christianissimi, abiurata hæresi Protestantium, professus est Catholicam fidem in manibus Cardinalis Barberini, exceptusq; est à Rege, & Regina Galliæ conuiuio, & d. 3. post generalem confessionem culparum absolutus est à Censuris contractis ob ductam in matrimonium consobrinam, auditoq; Sacro Missæ Sacrificio, sumpsit Sanctiss. Eucharistiam. Die item 3. obsessum est à Turcis Leuentium, & paulo ante capta Nitria, quorum locorum præfecti à Montecuccolo supplicio affecti Posonij. Tartari incendunt 40. villas Morauiæ. Comes Esdrinus Iauarini cum 20. millibus militum accingitur ad inuadendum hostem. Die 30. Octobr. Parisijs præsente Regina, consecrata est noua Ecclesia Præmonstratensium, erecta à Rege Galliæ in honorem Sanctissimi Sacramenti, & Immaculatæ Conceptionis Deiparæ. Nouembri incunte Albes fluuius vi ventorum intumescens, exundauit in agros Bremam vsq; ruptis quoque aggeribus prope Hamburgum cum interitu multorum hominum, ac pecudum. Com. Nicolaus Esdrinus cædit 800. Ianizzeros, & occupat 40. currus, ac 200. boues, qui Nikeselium ducebantur. Die vndecima Heluetiorum Legati excepti Parisijs cum ingenti pompa rhedarum mille, & amplius; eorum senior annorum 115. orauit coram Rege, firmatoque fœdere die 18. decreta est conscriptio 14. millium Heluetiorum, vt proximo Ianuario Rex in promptu haberet 50. millia armatorum. Rupellam duæ naues appellunt à Kebecco nunciantes in Noua Francia fuisse terræmotus adeo horrendos, vt montes integros exhauserint; Turcæ Leuentium, & Nouigradum occupant. Decembris die 8. Regina Galliæ mater Regis ad honorem Immaculatæ Conceptionis Deiparæ fundauit solemni Pompa Monasterium Monialium Minoritarum in vico S. Germani. Die 27. obijt Christina Sabaudiæ Ducissa Senior. Eodem mense Imperator ad corroganda auxilia contra Turcas, misit Legatos in Galliam, Angliam, Daniam, Sueciam, Hollandiam, Prussiam, Poloniam. Die 28. Decembris in aurora migrauit, vt piè credimus, in Cœlum Pater Franciscus Maria Grimaldus Societatis IESV annorum 45. magni vir, ac profundi ingenij, accerrimi iudicij, probitatis insignis, & sine singularitatis nota singulariter omnibus charus, ac sine querela inter nos conuersatus: mihi verò plusquam dimidium animæ meæ. Quantum enim mihi in studijs Astronomicis, & Geographicis contulerit, cõstare poterit legenti Nostrum Almagestum Nouum, & Nostram Geographiam, & Astronomiam Reformatam, in quibus apparent ingenij ipsius argumenta non vulgaria, sed potissimum in opere eius posthumo de Lumine, Coloribus, & Iride quod interim, dum hæc scribimus, sub prælo sudat.

1664 Kalendis Ianuarij Rex Poloniæ oppugnat, & deditione capit Ostrenam, & d. 3. Cozelechzum, dimisso præsidio Moschoutico. Comes Esdrinus egreditur cum 20. millibus militum, & 19 tormentis ad obsidendum Sighettum. Rex Galliæ offert Cæsari 15. millia militum; Cæsar inuitat ad Generalatum militum Mareschallum Turenæ, qui non recusat, si Rex Galliæ assentiatur. Magnus Dux Hetruriæ offert Imperatori duos milliones aureorum, ea conditione vt inuestiatur duobus feudis in Hetruria. Sub finem Mensis Com. Strottius Legatus Cæsaris obtinet à Rege Galliæ 6. mille milites sub ductu Comitis Durassi consanguinei Turenatis, & 300. mille aureos contra Turcas. Comes Esdrinus capit Quinqueecclesias, & d. 27. moritur Carolus Iosephus Archidux frater Imperatoris. Februario Dux Sabaudiæ veniam dat rebellibus Vallis Lucernæ, vetans eis hæreses prædicare in Valle S. Ioannis. Martio Mense Londini damnatur capite author libelli, quo asserebatur Rex maior Singulis, sed minor toto populo, & posse Regem supplicio capitali damnari à Populo, vel à Parlamento, quia non regnabat iuxta leges. Rex Poloniæ profligat omnino Moscorum copias. Armorum suspensio inter Reges Hispaniæ, ac Lusitaniæ facta, intercedente Rege Angliæ, interimq; in tractatu de concordia Rex Catholicus petit, vt deficiente linea masculina domus Bragantinæ, regnum deuoluatur ad coronam Hispaniæ, idq; Lusitani proceres iuramento firment, vtq; Rex Lusitaniæ ducat vnam de Domo Austriaca, soluatq; Reg. Catholico tributum annuum. Aprili mense Cæsar decernit obsidionem Canisiæ. Maij d. 5. Cardinalis Chisius nepos, & Legatus Pontificis in Galliam discedit, ad componenda, ex condicta formula, dissidia orta inter Pontificios Regéq; Galliæ. Die 3. Maij Susa Generalis Cæsareus Nitriam recuperat. Colmaria, seu Columbaria cum 9. vrbibus Alsatiæ subijcit se

Anni Christ.		Anni Christ.	

Regi Galliæ Iunij d. 2. moritur Henricus Dux Guisius d. 4. Cæsarei aduenientibus 60. millibus Turcarum, deserunt, obsidionem Canisiæ. Iulij d. 3. Cardinalis Chisius priuatim ingreditur Lutetiam. Susa Iulio mediante, Turcas repellit ab obsidione Leuentij, & d. 19. præmissis Com. Ænea Caprara, Com. Couaro, & Co. Rabatta, cum 17. millibus militum contra 25. millia Turcarum eos profligat cæsis 7. millib. eorum, inter quos quinque Bassæ, de Christianis desiderati circa centum inter quos Com. Couarus. Die 28. Iulij Cardinalis Chisius solemni pompa Parisios ingressus, in cubiculo Regis colloquium cum eo habuit. Die 1. Augusti prope flumen Rhab Com. Raymundus Montecuccolus insignem victoriam obtinuit contra 45. millia Turcarũ, cæsis aut mersis circiter 16. millib. intra hor. 7. in ea insignem nauarunt operam March. Pius, & Spichus, & cum suis Gallis Co. Foliada. Mense Augusto lues Hollandiam vexauit; & d. 12. Cardinalis Chisius discessit Parisijs, dieq; 29. Auenionem venit. Septembris Coligniius ductor Gallorum, qui accerrimè pugnarant ad fl. Rab, & magna pars victoriæ causa fuerant, misit ad Regem Galliæ 50. Vexilla Turcica. Cardinalis Imperialis discessit Parisijs honorificè, & munificenter habitus à Rege. Die 9. Octobris Cardinalis Chisius Romam declinans, venit ad Castrum Gandulphum vbi Pontifex diuersabatur. Pestis Cretam vexat, & deinde terræmotus interea nuncium allatum in Italiam de pace tractari cœpta inter Cæsarem, & Turcarum Imperatorem. Rex Angliæ Tingitanam arcem vendit Regi Galliæ, pecunia vsurus contra Hollandos. Ineunte Decembri apparuit toti Europæ, licet alibi citius, alibi serius Cometes prælongæ caudæ, & plumbei coloris, primo visus prope rostrum Corui, & in fine Februarij circa Andromedæ cingulum, tardus in principio, & fine, velox in medio.

1665 Rex Galliæ respondet Legato Hollandensium, non teneri se ad standum pactis, quibus ipsi Hollandi non steterint, & sicut fœdus offensiuum, ac defensiuum inuerant cum Gallis, idem inierint cum Hispanis, vnde sequebatur si Gallus Hispano bellum inferret; debere Hollandos, vi posterioris fœderis deficere à Gallis, & his dictis eum ab se dimitit. Rex Angliæ ineunte Ianuario bellum indicit Hollandis, ob occupata ab his multa loca circa Insulam Capitis Corsi, & vexatas crebro naues Anglicanas. Cæsar concedit Comiti Petro Esdrino Generalatum Croatiæ. Pestis Hollandiæ extinguitur, extinctis prius Amsterodami hominib. 24148. sed vexat adhuc Turcas in Creta. In Campaniæ pago Nichino non longè ab Auersa Mense Martio terræ noua vorago apparuit ambitu 300. passuum, & latitudine 100. cum bombis, & exhalationibus igneis. Februarij d. 7. Parisijs honorificè exceptus fuit à Rege, & à Regina P. Dominicus Ottomanus Ordinis Prædicatorum, frater Imperatoris Turcarum, & Primogenitus Ibraimi, qui Anno 1644. captus fuerat ab equitibus Melitensibus, cum Saltana matre in itinere versùs Mecham. Poloni in Vcrania cædunt 6. millia Cosaccorum rebellium, reliquis fugatis. Vuarsauiæ Comitia Polonica ineunt d. 14. Martij. At die 19. Aprilis Dominica, qua recitatur Euangelium. Ego sum Pastor bonus. Alexander VII. Pontifex retulit in Sanctorum numerum B. Franciscum Salesium Episcopum Gebennensem. Comes Nicolaus Esdrinus perit in venatione occisus ab apro. Ineunte Aprili, vel etiam ante visus est alter Cometes in gradu 20. Aquarij, cum Boreali latitudine graduum 25. & minut. 35. in fine autem mensis, visus est in gradu 11. Tauri cum latitudine Boreali grad. ferè 12. Bearnenses M. Maio ob exactiones, & vectigalia ex Sale tumultuantur, & sub Duce Andio cum Baionensibus, & Burdegalensibus præparant se ad bellum ciuile. Maij d. 29. Rex Christianissimus per Cancellarium magnæ cameræ præcepit omnibus Episcopis, & beneficiarijs Ecclesiasticis, vt intra 3. menses subscriberent Bullæ Alexandri VII. contra Iansenistas. Idem decreuit postea, ne vllus Huguenoticæ hæreseos sectarius admitteretur deinceps in centum nobilium aut ad Artes, vnde factum est, vt mense Septembri conuersi fuerint ad Catholicam fidem ad 24. millia Huguenotorum. Die 17. Septembris obijt Philippus IV. Rex Hispaniarum ex calculo in vesica prægrandi, cuius molestias adeo patienter tolerauerat, vt Medici causam morbi ignorauerint. Fuit hic Rex optimè meritus de Immaculata Conceptione Deiparæ ad cuius fauorem impetrauit plures constitutiones Pontificias, obijt iam sexagenarius, & die sequenti obijt D. Balthasar Sandouallius S.R.E. Cardinalis, & Archiepiscopus Toletanus insignis & effusæ in pauperes liberalitatis adeo, vt nec argenteis vasis suæ mensæ nec peristromatibus ædium suarũ pepercerit successit in Regno Hispaniæ Carolus II. quadriennis sub tutela, & administratione Matris Mariæ Annæ, et sex Magnatum.

1666 Princeps Contrenaci professus se descendere à Rege Ludouico Crasso supplicauit mense Aprilis Regi Christianissimo, vt probatis suæ genealogiæ actis; agnosceretur inter Principes sanguinis, ipse autem Rex magno apparatu bellico insistens conuocauit Parisios ex omnibus arcibus Regni bombardarum fusores plurimis bombardis fundendis destinandos. Angliæ autem Rex lustrata sua classe maritima, quæ constabat 146. nauibus militaribus, bombardis 6676. et militibus 25770. post soluta stipendia militibus et nautis, iussit eam soluere ac vela facere contra Hollandos. Sub initium Iunij Lusitani magno numero militum Castellam in regione Ayamontis irrumpentes à Barone S. Christinæ Neapolitano et Campiductore repulsi sunt, et ex ijs cæsi mille pedites ac ducenti equites. Londini die 12. Septembris in domo pistoris Hollandi accensus est ignis, qui vento per 4. dies flante totidemq; noctes, in cinerem redegit domorum quindena millia, Ecclesias 84. aulam Consilij & alias ædes, periere infantum aut puellarum quinque millia, & multæ mulieres. Octobri mense Summus Pontifex supplicante Eminentiss. Cardinali Sfortia Oratore Regis Catholici, nomine Reginæ Hispaniarum dispensauit per Breue speciale, vt P. Ioannes Everardus Nitardus Soc. Iesu, Reginæ eiusdem Confessarius, posset, non obstantibus statutis nostri Ordinis acceptare & exercere munus Inquisitoris Generalis Hispaniarum. Parlamentum Londinense institit apud Regem Britanniæ; ne pacem cum Hollandis iniret, exhibens denuo vitas & fortunas omnes suas pro continuatione belli. Rex Christianissimus decreuit vt omnes pueri qui alebantur in hospitalibus ædibus, aut quibus grauabantur familiæ pauperum in classes maritimas migrarent, vt opportune assuescerent nauigationi & arti nauticæ. Rex Sueciæ persistebat in obsidione Bremæ, propugnantibus vrbem illam strenuè ciuibus. Hollandos inter Regem Danimarchiæ, & principem Luneburgi fœdus initum fuit contra Suecos, & alios hostes; sed Angli breui conflictu vicerunt, & occuparunt 20. naues onerarias Hollandorum, quæ onustæ mercibus redibant à Smirnis. Nouembri flumina diuersa in Venetos agros inundarunt,

& Oleum

Anni Christ.

& Oleum flumen Villam integram Bergomensis agri deuastauit mertis 250. hominibus in Mari quoque Tyrrheno circa oras Neapolis, & Siciliæ multæ procellæ cum naufragijs sæuierunt. Constantinopoli pariter ex ingenti inundatione multæ domus subrutę sunt et multi homines perierunt. Die 5. Decembris Principissa Hispaniæ sponsa Imperatoris ingressa est solemni pompa Viennam. Senatus Regius Parisijs vetuit sub finem anni artificiosa capillitia, quæ vocant *Perruccas*, eo quod quotannis in Francia impenderētur amplius quam vicies centena millia aureorum in emptionem capillorum. Ad oras Siciliæ et Calabriæ naufragium passæ sunt 40. naues mercatoriæ, et d. 25. Nouembris Panormi inundatio vsque ad secundum pauimentum domorum multas ruinas attulit.

1667 Rex Christianissimus fundat Parisijs Academiam nouam Mathematicorum eis præficiens Dominum Cameræ; et Massiliæ mœnia destrui iubet, eò quòd quædam agitassent parum consona reuerentiæ debitæ ipsi Regi; Tiberis ob continuas pluuias ac niues Ianuario exeunte inundauit in agros ac vias. Summus Pontifex diuersis Breuibus hortatus est Cęsarem et Electores atq; Archiep. Salisburgentem, vt Venetis auxiliarentur contra Turcas, Turcæ autem præmissis Tartaris contra Polonos inuasionem eius regni decernunt. Sed Cæsar rogatu Regis Poloniæ institit apud Turcarum Imperatorem, vt reuocaret Tartaros ab ea inuasione, quod & obtinuit. Februarij die 12. circiter firmatum fuit inter Polonos & Moscouitas tempus induciarum per annos 13. Interea Classis Regis Galliæ constabat nauibus 126. hominib. 22000. & bombardis 3545. Parisijs in Ecclesia S. Seuerini Comes Durasius nepos Marescalli Turenæ abiurauit publicè hæresim. Londini cæpta est reædificatio vrbis incendio olim consumptæ, cum decreto vt quotannis celebretur ieiunijs & orationibus anniuersaria incendij illius memoria, & erigatur columna cum inscriptione ad perpetuam eius memoriam. A die 17. Martij flumina & canales Hollandiæ gelu adeo solido constricta sunt vt equitantes desuper sustinerent. Die 6. Aprilis feria 4. Maioris hebdomadæ circa horam 13. Terræmotus horrendus Dalmatię vrbes concussit, maximam partem Ragusæ subuertit, periere omnes habitantes, demptis 400, & monialibus 60. quæ personæ extractæ fuere à ruinis, in quibus triduo semisepultæ fuerant.; aquæ omnes puteorum et cisternarum siccatæ euanuerunt: Mare ipsum ad 3. milliaria triduo ante terræmotum recesserat à portu, quo postea reuersum est: eadem hora subuersum est Castrum nouum, Dulcinium, Budua, & absorpta Cattarus adeo, vt iam naues super eam mearent; In alijs quoq; Dalmatiæ, & Illyrici, ac Græciæ locis magna inde strages facta. Maij d. 22. Dominica infra octauam Ascensionis, hora diei 23. Alexander VII. Summus Pontifex, Deo spiritum reddidit, anno ætatis 69. cui post vacationem Sedis dierum ferè 29. sublectus est d. 20. Iunij Eminentiss. Cardin. Iulius Rufpiliosus Pistoriensis, qui se dixit Clementem Nonum: qui non multo post supplicantibus Reuerendiss. P. Hieronymo Vbiuatorio Eremitarum S. Augustini Priore Generali pro suo Ordine, & Reuer. P. Io. Paulo Oliua Societatis Iesu Præposito Generali, pro nostro Ordine, concessit vt vtriusque Ordinis Religiosi, qui ad Horas Canonicas recitandas tenentur, recitarent deinceps ex præcepto Officium Conceptionis Immaculatæ Virginis MARIÆ per totam octauam; quod postea fieri mandauit in omnibus alijs locis ditioni pontificiæ in temporalibus subiectis ab ijs, qui tenentur recitare Breuiarium Romanum. Parisijs decretus fuit dies 17. Maij pro egressu contra Belgium cum omni apparatu bellico, eò quod Rex Christianissimus profiteretur deberi sibi eas prouincias iuribus Reginæ Sponsæ suæ, et Delphini suasque rationes omnibus principibus supremis scripto edito manifestauit: itaque ipsemet egressus est in eam expeditionem die 17. Maij cum 40. millibus peditum, et decem millibus Equitum; contendentibus interim Conciliarijs Reginæ Catholicæ nullos esse Regis Galli prætextus iurium super Brabantia, et Hannonia, et offerentibus sponte suos prouentus pro manutentione rationum Regis Catholici, adductis expressis constitutionibus exclusiuis Ius deuolutionis, pro qua exclusione legis Salicæ pro parte Hispaniæ aiebant Regem Christianissimum in negotio matrimonij renunciasse solemniter prædicto iuri, eamq; renunciationem confirmatam fuisse ab eodem Rege Christianissimo, et à Regina Matre ipsius. Verum Rex vrbe Atho potitus oppugnauit Tornacum quod se dedidit d. 24. Iunij; et alia loca allecta liberalitate Regis, ipsi claues vltra obtulere. Die 1. Iulij cœptum est oppugnari Duacum, et die 6. conclusa deditio; die 8. Augusti cecidit Mediolani grando, cuius multi globi trilibres, damnum 500. millium aureorum intulit vrbi; Iulio exeunte Odera flumen inundatione sua strauit agrorum segetes et domos circiter 117. circa Freibergam; Cortracum dedit se in potestatem Regis Franciæ die 18. dicti mensis, quibus non obstantibus, Rex acceptauit pro Mediatore Pacis inter ipsum Reginamque Hispaniæ nouum Summum Pontificem. Die 28. Iulij Rex Franciæ cum Regina sponsa more triumphantium ingressi sunt Atrebatum, Insula quoque et Ypræ in potestatem regis deuenere. Ob hos et alios Regis illius progressus Rex Britanniæ, Rex Sueuiæ, et Ordines Hollandiæ fœdus interse, et cum Hispania tandem inierunt. In Polonia sæpius actum vt Rege Casimiro renunciare volente Regno, et redire ad statum Religiosum, eligeretur in Regem Princeps Condeus, aut aliquis de Domo Borbonia; vel certe filius Magni Ducis Moscouiæ, ea conditione vt fieret Catholicus. Toto vero hoc anno incredibile est quam fortiter et prudenter Marchio Villa concius hostes Cretæ arces atq; vrbes contra conatus Turcarum propugnarit. Interea sedulo actum pro pace inter Hispanos Lusitanosque.

1668 Anni huius initio Rex Franciæ stabiliuit fundamētum pecuniarium pro stipendio et commeatu centum octoginta militum quibus vti destinauit proximo Vere partim in Belgio, partim in Alemania et Catalonia. Vlysipone rex Alphonsus ferocioris animi, & inhabilis ad prolem, dedit occasionem Reginæ vxori secedendi ad vitam Monastica, ipse autem contestatus populo se agnoscere ipsius mentem eligendi in Regem Petrum fratrem suum, promisit renunciaturum se Regno, dummodo ipse remaneret Dux Brigantiæ, cum redditibus illius Ducatus; interea Regina expectabat à Summo Pontifice dispensationem vt posset dirimere matrimonium cum R. Alphonso sterili, et illud contrahere, cum fratre ipsius; interim pristinus Rex detentus fuit in custodia. Dux Bauariæ tandem contra suspiciones nonullorum declarauit se militea conscripsisse solum ad Imperij defensionem, cum ampla facultate, vt Hispanus miles per Bauariam liberum transitum haberet. Die 23. Ianuarij conclusum fuit fœdus offensiuum et defensiuum inter Anglos et Hollandos, exclusis Sueuis, et Imperialibus. Sub finem Februarij

ap-

Anni Christ.

apparuit in Anglia, et Alemannia Cometes, qui tamen in Italia non fuit ab Astronomis obseruatus nisi circa diem 9. Martij, cuius caput aut defuit, aut plerumque latuit sub horizonte; apparuit autem inter stellas Eridani sub Cete, vsq; ad stellas Leporis, et quia diu coniunctus fuit cum ijsdem fixis stellis, creditus fuit longè altior quàm Luna, præcesserat magna siccitas, & annum defectus, subsecuti vel comitati sunt venti vehementes. Die 13. Februarij stabilita fuit pax inter Reges Hispaniæ, ac Lusitaniæ perpetua, Mediatore Rege Britanniæ, & promulgata die 15. Martij. Turcarum in Castris Cretensibus pestis quotidie homines 200. absumens, & stratagemata Venetorum, Turcas compullere ad recessum. Burgundia intra 15. dies absq; resistentia venit in potestatem Regis Galliæ Rex Gamoris bellum Persis indixit, & Lusitani

Anni Christ.

accinxere se ad recuperãdum Coccinum, & Cananorem ab Hollandis. Mense Aprili Pax inter Franciæ ac Hispaniæ Reges stabilita fuit vrgentibus Britanno Rege, & Hollandis, sed potissimũ Summo Pontifice Clemente IX. in cuius potissimum gratiam Res Franciæ descendisse se ad pacis conditiones, publicis literis & per Oratorem suum professus est, qui & non multo ante à Pontifice impetrarat vt Conceptio Immaculata celebretur in Gallia cum octaua, sicut in Regno Hispaniæ. Idem Pontifex instantibus Reg. Cathol. in Beatarum Catalogum adscripsit B. Rosam de Sancta Maria, Limæ natam in Peruuio, & Tertiariam Ordinis S. Dominici 15. April. Octob. 23. Marecshallus Turenas abiurauit Caluinismum coram Archiep. Parisijs, ingenti gaudio totius Curiæ terrestris, haud dubium quin & Cælestis.

Hactenus ad maiorem Regis seculorum Gloriam.

Pa.Co.Li.	ERRATA	CORRIGE	Pa.Co.Li.	ERRATA	CORRIGE	Pa.Co.Li.	ERRATA	CORRIGE
2 . 20	disputatioocm	dispersionem	49 1 58	viderentus	videreur	90 2 6	Siccosa	Siccota
3 . 4	Epocam	Epocham	49 1 66	Fapellus	Farellus	91 1 40	Luxenlensi	Luxouiensi
6 . 28	SELECTM	SELECTVM	49 1 72	Darpi	Carpi	91 2 7	aduersus	aduersus hostes
6 . 32	vesamque	vtramque	49 2 17	Nicophorum	Nicephorum	92 2 61	patriarca	Patriarcha
7 . 23	est	esset	49 2 50	Scabella	scabella	92 2 67	Pontifices	Pontifices
7 . 57	& Agar	ex Agar	49 2 57	Salitum	salitum	94 1 7	Exarcum	Exarchum
8 . 61	Aronem	Aaronem	50 2 1	Solis	solis	95 1 41	Pende Rex	Pendæ Regis
—	—	—	50 2 34	præmit	premit	97 2 26	Marciorum	Merciorum
9 1 27	Iudicium	Iudicum	50 2 40	Seuerè	seuerè	97 2 30	Monotelitarũ	Monothelitarũ
9 2 40	Sicyniorum	Sicyoniorum	50 2 48	Bizantio	Byzantio	101 1 44	Zulcinio	Zulcinnio
10 1 68	iudicae, & ipse	iudicas & ipse	50 2 58	Pontecoste	Pentecoste	103 1 31	Imparator	Imperator
10 2 44	Aeolia	Aeolica	51 1 21	Maoetidem	Maeotidem	104 1 38	Terræmus	Terræmotus
00 2 78	975	*debet retrahi supra*	51 1 34	Nierum	Nicrum	106 1 42	Troila	Troila
11 2 34	vt Phul	at Phul	51 2 59	Caraufium	Carausium	109 2 9	Carollus	Carolus
12 1 32	Phace	Phacee	52 2 25	Sydonus	Synodus	121 2 13	mittit: ad	mittit ad
12 2 3	Razia	Razin	53 1 51	Aprium	Arium	124 2 67	sediſſo	sedisset
12 2 29	Olympianicæ	Olympionicæ	53 2 15	solem	Solem	131 2 74	sanguinis	sanguinis
13 1 6	Arechilochi	Archilochi	53 2 17	MIKA	NIKA	136 1 41	daon	Danis
13 1 29	Cizicus	Cizycus	53 2 25	ostensum	ostentum	137 1 51	calamiam	calumniam
13 1 68	Panesij	Panetij	53 2 46	iodictiones	Indictiones	140 1 62	expullendos	expellendos
13 1 22	Epidamus	Epidamnus	54 1 23	Bastianum	Bassianum	146 1 15	pilla	pils
14 2 6	Confusius	Confurius	54 1 58	Sulpicins	Sulpicius	147 1 51	Sitam	situm
14 1 31	erat	erant	54 2 28	ac	at	147 2 52	Paschalis	Paschali
14 2 42	Thaspis	Thespis	56 1 11	Ancilæ	Ancillæ	149 2 20	altarcatum	altercatum
14 1 58	Gambyses Ciro	Cãbyses Cyro	56 1 74	Isechyras	Ischyras	150 1 51	visum	visam
14 2 68	Anaxomandri	Anaximandri	56 2 61	Episcopo	Episcopos	153 1 9	pertinaci	Pertinaci
15 1 12	Magnus	Magus	56 2 63	Treuirim	Treuiros	166 1 60	nouimestrem	nonimestrem
15 2 26	Trego	Trogo	56 2 65	interim	inuitis	169 2 49	Marini	Marinæus
17 2 36	Haltatus	hastatus	57 1 48	culium	culicum	170 1 62	aminisso	amisso
17 2 59	repugnaturus	regnaturus	57 2 21	Orientas	Orientis	171 2 6	octuagenario	octogenario
17 2 69	hora	ora	58 2 46	Tiberiude	Tiberiade	171 2 59	pertinente	pertinens
18 1 24	Armaspos	Arimaspos	62 1 20	Valeotius	Valentis	174 1 42	adhorrere	abhorrere
18 1 53	Arcadeus	Ariadeus	64 1 48	Maymum	Maximum	175 2 33	Scelera	scelera
18 1 76	Eumcuem	Eumenem	64 2 73	victotiæ	victoria	177 2 73	Latharingiæ	Lotharingiæ
23 2 6	Massinissa	Masinissa	65 1 17	obstruocationẽ	obtruncationẽ	178 1 29	insulpta	insculpta
24 1 42	maue	manè	65 2 60	Fraiuera	Frauitta	178 2 49	deuastarunt	deuastarunt
24 1 64	cui sui	cui	67 2 13	Placida	Placidia	179 1 56	Histor. Bocm.	,& Histor. Boe.
34 2 37	exuitu	exuitur	72 2 84	Merouco	Meroueo	179 2 10	ipsi	ipsis
34 2 51	pernunciauero	prænunciauero	73 1 40	Cababe	Cabade	183 1 10	moerituir	moritur
34 2 48	caluo	calceo	73 2 76	Crologiæ	Chronologiæ	184 1 13	Hussitæ	Hussitæ
35 2 62	mariæ	Samariæ	74 1 19	Fullono	Fullone	185 1 67	Riccunorum	Ruthenorum
35 2 28	vniuersi	vniuersæ	74 1 22	Burgondi	Burgundi	185 2 3	Sismaticorum	Schismaticorũ
35 2 49	Gotarzom	Gotarzum	74 1 45	ab	ad	185 2 9	rectè	rectæ
38 1 21	Cæsarem	Cætar	75 2 12	cedunt	cadunt	185 2 11	amplectandum	amplectendum
38 1 35	Terentius	Terentius	75 2 30	deficientib.	deficientibus	188 1 42	ubsidione	obsidione
38 1 42	alijs	alij	75 2 [illegible]	Rutheros	Ruthenos	188 1 64	argos	Argos
39 1 5	Alendrina	Alexandrina	76 1 67	Xenaim	Xenaiam	188 1 69	Barbonij	Borbonij
39 1 17	Genebrand.	Genebrard.	76 2 62	vestant	vexant	188 1 12	coniorati	coniurati
39 1 72	viuni	virum	78 2 26	absumqsit	absumpsit	188 2 48	iussi	iussit
39 2 64	Xiphilini	Xiphilino	78 1 48	saecessit	successit	189 1 47	parte	pace
40 1 54	Euaritus	Euaristus	79 1 49	Chilodomerus	Chlodomerus	194 1 25	Boruesia	Borussia
40 1 55	creatus	erectus	79 1 54	persasque	Persasque	199 1 46	lucido	liuido
40 2 56	cain	cusa	79 2 23	qui	quæ	200 2 29	Genuæ	Geneuæ
40 2 60	Agarsiocrum	Agarenorum	79 1 44	numerem	numerum	201 2 55	Duau	Duaci
41 1 29	vna	vina	81 2 59	Mopseusteni	Mopsuesteni,	202 1 41	molchum	Molchim
41 2 47	terramotu	terræmotu	82 1 35	Mopseustiæ	Mopsuestiæ	207 2 24	Norcocomum	Nouocomum
42 2 40	Antonius	Antoninus	83 1 1	Clotarim]	Clotarium	218 2 35	Cotareno	Contareno
42 2 46	sæciendi	sæuiendi	85 2 5	construstum	constructam	221 1 11	Ogatensi	Ognatensi
42 1 73	Palmodis	palinodia	85 2 71	migrauit	migrarit	226 1 23	viserunt	vicerunt
43 2 3	despondit	desponsam	83 2 76	latim	statim	226 1 48	A curtus	Arcurtus
43 1 6	Smyrna	Smyrna	84 1 63	Furtunatus	Fortanatus	227 2 29	discessiones	dissensiones
43 2 34	Sitam	situm	85 1 63	Tredegundis	Fredegundis	228 2 24	Cramuelo	Cromuelo
44 1 32	glaciæ	glacie	86 1 64	prius	Sinus	228 2 37	Betzium	Retzium
44 2 37	Marcionam	Marcionita	86 2 75	Arcangelo	Archangelo	229 2 13	Luca D.	D. Luca
49 1 50	Lucinius	Licinius	89 2 71	Parise	Persæ	230 2 75	socerus	Sceer

